

СФМР
416210

Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ –
структура и основни документи

**НИВОТО НА КЛАСИФИКАЦИЯ
СЕ ПРЕМАХВА!**
КРДОПБГДСРСБНА
Дата.....20.....г.
Правно основание: & 17 от ПЗР на ЗДРДОПБГДСРСБНА

The Committee for Disclosing the Documents and
Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the
State Security and the Intelligence Services of the
Bulgarian National Armed Forces
(CDDAABCSBNAF)

**State Security Services -
Structure and Basic Documents**

Collection of Records

СФМР
416210

Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)

824 435450 319 82

Държавна сигурност-

**СТРУКТУРА
И ОСНОВНИ ДОКУМЕНТИ**

Документален сборник

София, 2010 г.

Редакторски екип
д-р Орхан ИСМАИЛОВ (отговорен редактор)
Татяна КИРЯКОВА

Съставителски екип
Мария БОНЕВА
Христо ХРИСТОВ (автор на предговора и бележките)

Консултант
Евтим КОСТАДИНОВ

Технически сътрудници
Хайрие ШАКИР
Гюрсел САЛИМ

Editors' body:
Dr. Orhan ISMAILOV (editor in charge)
Tatyana KIRIAKOVA

Compilers' body:
Maria BONEVA
Hristo HRISTOV (author of the introduction and notes)

Consultant
Evtim KOSTADINOV

Technical assistants
Hayrie SHAKIR
Gursel SALIM

© Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, 2010 г.

© Михаил Танев, 2010 г.

ISBN 978-954-92467-2-8

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

1. Въведение – д-р Орхан ИСМАИЛОВ <i>заместник-председател на КРДОПБГДСРСБНА</i>	6
2. Предговор – Христо ХРИСТОВ	14
3. Списък на документите	22
4. Факсимилета на документите	32
5. Съкращения	488
6. Структура на Държавна сигурност	489
7. Именен показалец	496
8. Списък на документите с анотация	498

C O N T E N T S

1. Introduction – Dr. Orhan ISMAILOV <i>Vice Chairperson of the CDDAABCSSISBNA</i>	10
2. Preface – Hristo HRISTOV	18
3. List of documents	27
4. Facsimile of documents	32
5. Abbreviations	488
6. Structure of State Security Services	489
7. Index of names	496
8. List of the documents with annotation	498

ВЪВЕДЕНИЕ

Сборникът „Държавна сигурност – структура и основни документи“ е второто документално издание на Комисията за разкриване на документите и обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. То е значима част от дейността на комисията в изпълнение на законовото изискване за осигуряване на достъп до архивните дела, които осветляват същността и действията на бившите тайни служби в България по време на комунистическото ни минало.

Сборникът е и част от научен проект за създаване на Единен информационен модел на структурата и управлението на документите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

След приемането на закона за декласификация на тези документи пред изследователите се откриха широки възможности за проучвателска дейност. В работата им по отделни теми е от голямо значение запознаването им със самата структура на службите, задачите, които са изпълнявали, зависимостите им от партийното ръководство на държавата и от Съветския съюз и по специално от КГБ. Структурирането на системата и промените, които са ставали през годините, контролът, който организациите на Държавна сигурност са упражнявали върху останалите държавни институции и отделните граждани – български и чужди, механизмите на работа с агентура, появата на нови управления и отдели през годините, разрастването на апарата и целите на структурните промени. Това ни мотивира да публикуваме тези основни документи, за които смело мога да твърдя, че са „А“ и „Б“ на изследователската работата с архивите на бившата Държавна сигурност.

За разглеждания период от 1946 г. до 1989 г. документите, които бихме могли да определим като основни са над 200. В рамките на книжното издание, което предлагаме на изследователската аудитория, сме включили само 46 от тях, поради техническите ограничения на хартиеното издание.

В основната си част оригиналите на подбраните в документалното издание архивни единици се съхраняват в централизирания архив на комисията. При тяхната анотация сме използвали сигнатурата на този нов архив (АКРДОПБГДСРСБНА), като в съответствие с нормативните изисквания на архивната практика посочваме произхода на документите. В сборника с „М“ са обозначените документи, постъпили при нас от архива на МВР, с „Р“ са постъпилите архивни единици от архива на Националната разузнавателна служба. В стремежа си да представим пред широката аудитория най-пълно и систематично основните документи, свързани с развитието и функционирането на Държавна сигурност, сме включили и немалко документи, които сме изискали от Държавна агенция „Архиви“ (ДАА), съхранявани във фонда на Централния партиен архив на БКП. Тях сме обозначили с „А“. С цел неделимост на фондовете оригиналите се съхраняват в ДАА, но заверени копия от доку-

ментите, които засягат всичко свързано с дейността и структурата на Държавна сигурност за това време, вече са неразделна част от архива на комисията и могат да бъдат ползвани от изследователите. Една незначителна част от публикуваните документи представляват копия, предоставени от МВР, които обаче не са заведени в съответни архивни фондове. Поради тази причина за тях е използвана само сигнатурата (АКРДОПБГДСРСБНА).

Водещият принцип на подбор на включените в сборника документи е свързан със значимостта на материалите по три основни теми, засегнати в изданието – структура на Държавна сигурност, работа с агентурния апарат и оперативен отчет на ДС, представляващ главния вътрешен механизъм, по който тя е осъществявала своята дейност. Така в процеса на изследване на различни архивни фондове в МВР, в Националната разузнавателна служба и в Държавна агенция „Архиви“ са отсети най-важните документи по посочените по-горе три направления.

Същевременно с това приоритетни са били онези основни документи, които носят със себе си съответните атрибути, удостоверяващи тяхната автентичност и валидност като оригинални подписи на длъжностни лица, печати, изходящи номера и специфични сигнатури. Подбраните документи се публикуват в тяхната цялост.

Подреждането на 46-те основни документи е хронологично, като същевременно в подредбата са застъпени трите основни аспекта – структура на Държавна сигурност, агентурен апарат и оперативен отчет. По този начин ползвателите на сборника ще могат да навлязат в трите теми без да се разкъсва тяхната взаимовръзка във времето, както би се получило при едно механично разделяне и тематично подреждане.

Документи №1, 2 и 3 се отнасят за структурата на ДС и обособяването ѝ след 9 септември 1944 г. в самостоятелна дирекция в МВР.

Документи №4 и 5 са едни от най-ранните инструкции за работа с агентурния апарат.

Следват документи №6 и 7, които дава представа за структурата на Държавна сигурност в периода 1944-1953 г. и МВР като цяло.

Документи №8, 9, 10, 11 са група от по-ранните заповеди на министъра на вътрешните работи за оперативния отчет и съответно инструкцията за него от 1953 г.

Документ №12 представлява окръжно до ръководителите на различни структури в ДС за дейността ѝ в резултат на решенията на ЦК на БКП.

Документи №13, 14 и 15 се отнасят до работата на ДС с агентурния апарат.

Документи №16, 17, 18 и 19 са свързани с решение на Политбюро на ЦК на

БКП за приемане на „Основни положения за работата, правата и задълженията в МВР“ в това число и на ДС.

Документ №20 е решение на Политбюро на ЦК на БКП за отпадане на забраната за вербуване на членове на партията като агенти и реда за разработване на партийни членове от ДС.

Документ №21 се отнася до структурни промени в ДС.

Документи №22, 23, 24 и 25 хвърлят светлина върху партийното решение от 1965 г. за изваждането на ДС от МВР и обособяването ѝ в Комитет за Държавна сигурност към Министерския съвет.

Документ №26 осветлява структурни промени в ДС.

Следва поредица от документи (№27-45), предимно от 50-те, 60-те години и 70-те години, отнасящи се до структурата на различните управления на ДС.

Документи №27, 28, 29, 30 и 31 се отнасят до Първо главно управление на ДС (разузнаването).

Документ №32 осветлява обособяването на Второ управление на ДС (впоследствие Второ главно управление, контраразузнаването).

Документи №33, 34 и 35 са за Трето управление на ДС – военното контраразузнаване.

Документи №36 и 37 се отнасят за Четвърто управление на ДС (икономическото).

Документи №38, 39 и 40 са за Пето управление на ДС – Управление „Безопасност и охрана“ (УБО).

Документ №41 е за създаването на Шесто управление на ДС.

Документи №42, 43, 44 и 45 са свързани с приемането на Указ за дейността на Държавна сигурност през 1974 г. и самия указ.

Последният документ № 46 в сборника е Инструкция за оперативния отчет на ДС от 1978 г., по която се е работило до политическите промени у нас.

Хронологичният подход по трите основни направления спомага и за по-ясното проследяване на основните структури на Държавна сигурност, както и за открояването на тенденциите в задачите и оперативна ѝ дейност за отделните периоди от историческото развитие на страната и зависимостта им от властовите промени в управляващата БКП.

От тази гледна точка могат да бъдат обособени три периода от развитието на Държава сигурност, засягащи едновременно проследените в изданието основни направления – структура, агентурен апарат и оперативен отчет. Първият от тях е

свързан с овладяването на Държавна сигурност и промяната на заварената на 9 септември 1944 г. структура, както и подчиняването на силовия институт на теснопартийните интереси на БКП. Този период условно обхваща първите няколко години от установяването на т. нар. „народна власт“ 1945 г. – 1949 г.

Вторият период е свързан с периода на култа към личността в България (1950-1954), когато партийен и държавен ръководител е Вълко Червенков, наложил сталинския модел на управление в страната. Впечатление правят следващите една след друга и само през няколко месеца промени в документите, уреждащи работата с агентурния апарат и оперативния отчет. Това е обяснимо с факта, че по това време ръководството на партията провежда чрез органите на Държавна сигурност чистка на „врага“ с партийен билет, която не подминава и самата Държавна сигурност, където няколко хиляди служители са уволнени по подозрение, че не са лоялни към властта.

Този период е характерен и с първите по-сериозни структурни промени в Държавна сигурност и обособяването на Първо и Второ управление (разузнаването и контразузнаването).

Третият условен период е свързан с управлението на Тодор Живков като генерален секретар на БКП и първи държавен ръководител (1956-1989). През този 35-годишен период структурата на Държавна сигурност се усъвършенства и развива по модела на съветския КГБ. Най-характерното от документите за този период е пряката подчиненост на ДС на генералния секретар на Политбюро на ЦК на БКП, постановка, която буквално е застъпена в един от основните документи – „Основни положения за Указ за Държавна сигурност“ от 1974 г. (документ №44 от сборника).

Върху някои от страниците на архивните документи в сборника фигурират по две и три номерации. Тъй като те са част от отделни архивни единици, възприета е номерация им като част от съответната архивна единица.

Върху първа страница на всеки документ е поставен печат, че документът е неклассифициран по силата на параграф 17 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за достъп и разкриване на документите и обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, в който е записано, че тези документи не представляват класифицирана информация по смисъла на Закона за защита на класифицираната информация.

д-р Орхан ИСМАИЛОВ

INTRODUCTION

„State Security Services – Structure and Basic Documents“ collection of records is the second documentary publication of the Committee for Disclosing of the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Forces. It is a significant part of the work of the Committee related to the implementation of the legal requirement for providing access to the archive files throwing light on the nature and activities of the former Bulgarian Secret Services from the times of our Communist past.

This collection of documents is part of a science project for the development of an integrated information model for the structure and management of the documents of the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Forces.

The adoption of the law on declassification of this type of documents opened wide possibilities for researchers to explore the subject and engage in investigative activities. Some particular topics of interest require knowledge of the Secret Services structure, the tasks carried out, their dependence on the state party leadership and the Soviet Union, particularly the Committee for State Security (Komitet Gosudarstvennoy Bezopasnosti). Our motivation to publish these key documents, which I confidently consider to be the basis of research work of the former State Security archives, was to raise the awareness of their existence. They embrace information on the structuring of the system and the changes which took place over the years, the level of control of the State Security bodies over the other state institutions and over individual Bulgarian and foreign citizens, the mechanisms of work with agents, the emergence of new directorates and departments over the course of the years, the growing apparatus and the objectives of the structural changes.

The number of principle documents for the period considered (1946 – 1989) exceeds 200. Due to its limited volume and technical limitations, the present paper edition offers to our research-oriented readers only 46 of them.

The originals of the selected archival units for this collection of records are largely kept at the Committee's centralized document archive. We have used for their identification the signature of this new archive (ACDDAABCSSISBNA). The origin of the documents is indicated in compliance with the regulatory requirements for archival practice: „M“ stands for documents we have acquired from the archive of the Ministry of the Interior; „P“ stands for archival units from the National Intelligence Service (NRS) archive. In pursuit of a more complete and systematic look at the basic documents, related to the State Security's development and operating mechanisms for the largest possible audience, we have included a substantial number of documents, requested from the Archives State Agency (ASA) originating from the Bulgarian Communist Party's Central Archive Fund. Their origin is indicated with a code of „A“. For the purposes of integrity of the funds, the originals are kept at the ASA, whereas certified copies of documents, embracing all aspects of the State Security's activities and structure for the period considered, are already an integral part of the Committee's archive and accessible to researchers. A minor part

of the published documents comprises of copies, made available from the Ministry of the Interior, which however have not been registered in corresponding archive funds. Therefore they were assigned the signature (ACDDAABCSSISBNA).

The leading principle for selection of the documents to be published is related to their level of significance on three major aspects, referred to in this edition: structure of the State Security, work with the agent apparatus and State Security operational reporting. The latter introduces the essential internal operating mechanism of the system. Thus, the most important documents on the above three topics have been carefully selected during the research process covering various archive funds at the Ministry of the Interior, the National Intelligence Service and the Archives State Agency.

At the same time, the main records of priority have been the duly authenticated and validated original documents, bearing formal seals, original signatures of officials, stamps, outgoing numbers and specific markings. The documents selected are published in their entirety.

This edition comprises all 46 basic documents published in a chronological order. By the arrangement there were also taken into consideration the three key aspects: structure of the State Security, work with the agent apparatus and State Security operational reporting. This allows for a proper introduction of the three topics to the readers, while preserving their interconnection in time, which would not have been possible, if they were mechanically divided and thematically ordered.

Documents No.1, No.2 and No.3 are related to the State Security structure and its establishment as a separate directorate of the Ministry of the Interior after 9 September 1944.

Documents No.4 and No.5 are some of the earliest instructions for work with the agent apparatus.

The following documents No.6 and No.7 present an overview of the structure of the State Security in the period 1944-1953 and the Ministry of the Interior as a whole.

Documents No.8, No.9, No.10, No.11 are a set of earlier ordinances of the Minister of the Interior, regarding operational reporting and the respective instruction on it from 1953.

Document No.12 is a circular to the heads of different State Security structures, regarding its activities, as per the decisions of the Political Bureau of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party (CC of the BCP).

Documents No.13, No.14 and No.15 refer to the State Security work with agent apparatus.

Documents No.16, No.17, No.18 and No.19 are related to a CC of the BCP decision for adoption of „Main Guidelines for the Work, Rights and Obligations of the Ministry of the Interior“ including the State Security.

Document No.20 is a decision of the CC of the BCP for removing the prohibition on recruiting party members as agents, and the procedures for opening operational files on party members by the State Security Service.

Document No.21 concerns State Security structural changes.

Documents No.22, No.23, No.24 and No.25 shed light on the party decision of 1965 for separation of the State Security Service from the Ministry of the Interior and its establishment into a Committee for State Security under the Council of Ministers.

Document No.26 raises the curtain on structural changes in the State Security Service. Numbers 27-45 are a set of documents predominantly from the 1950's, 1960's and 1970's, regarding the structure of different State Security directorates.

Documents No.27, No.28, No.29, No.30 and No.31 refer to the First Main Directorate of the State Security (Intelligence).

Document No.32 throws light on the establishment of the Second Directorate of the State Security (later referred to as Second Main Directorate – Counter Intelligence).

Documents No.33, No.34 and No.35 are related to the Third Directorate of the State Security (Military Counter Intelligence).

Documents No.36 and No.37 refer to the Fourth Directorate of the State Security (Economic).

Documents No.38, No.39 and No.40 concern the Fifth Directorate of the State Security (Security and Protection – aka UBO).

Document No.41 evidences the establishment of the Sixth Directorate of the State Security.

Documents No.42, No.43, No.44 and No.45 cover the adoption of a Decree for the work of the State Security in 1974 and the Decree itself.

The final document No.46 in the collection is an Instruction for Operational Reporting of the State Security Service of 1978, in force up to the introduction of political changes in the country.

The chronological approach applied to all three principal aspects facilitates a clear view of the central State Security structures, and outlines the trends in its tasks and operative work for the separate periods of the country's historical development, including their dependence on the shifts of power in the leading Bulgarian Communist Party.

From this point of view, there can be established three periods in the development of the State Security, with reference to its structure, agent apparatus and opera-

tional reporting, all simultaneously embraced in this publication. The first period concerns the process of gaining control over the State Security and changing the system's status quo after 9 September 1944, as well as forcing it into subordination to the BCP's narrow party interest. This period relatively covers the first few years of establishment of the so called „people's power“ 1945 – 1949.

The second period is related to the personality cult in Bulgaria (1950-1954), when Vylko Chervenkov was the leader of both the party and the country, and the Stalin model was imposed on the management of state affairs in Bulgaria. It is worth noting that changes in documents, regulating the work of agent apparatus and operational reporting, followed one another on an almost quarterly basis. This is explained with the fact that at that period of time the party leadership used the State Security bodies as an instrument for purging „the enemy with a party ticket“, which was extended to the personnel of the State Security Service itself, resulting in several hundred employees being fired on suspicion of disloyalty to the regime.

This period is characterized with the first more serious structural changes in the State Security, and the establishment of the First and Second Directorates (Intelligence and Counter Intelligence).

The third provisional period concerns the leadership of Todor Zhivkov as a Secretary General of the BCP and a first party and state leader (1956-1989). During his 35-year ruling period, the State Security structure, modeled on the Soviet KGB, was developed and elaborated. The most typical characteristic of the content of documents from that period is the State Security's direct dependence on the Secretary General of the CC of the BCP. This subordination is legitimized in one of the principal documents – „Decree on the Main Guidelines of the State Security“ of 1974 (document No.44 of the collection).

Some of the archive documents' pages in this collection bear two or three numerical identifications. Since they are part of separate archival units, the recognized numerical identification is that of the respective archival unit they are part of.

The first page of every document bears a stamp, certifying that the document is unclassified, pursuant to Paragraph 17 of the transitional and final provisions of the Access and Disclosure of the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Armed Services Act, which provides that the documents concerned contain no classified information within the meaning of the Protection of Classified Information Act.

Dr. Orhan ISMAILOV

ПРЕДГОВОР

Христо ХРИСТОВ

Познаваме ли достатъчно добре и в детайли дейността и ролята на бившата Държавна сигурност (ДС)? В периода 1990-2010 г. могат да бъдат посочени стотици публикации по тази тема, както и множество по-подробни изследвания. В почти всички случаи обаче те са насочени към различни проявления на ДС и най-вече към отделни репресии или престъпления, в които са участвали нейни структури¹. Отделен интерес представляват някои мемоарни книги, чиито автори са бивши ръководни служители на ДС или бивши оперативни работници². Съществуват и издания, в които са публикувани отделни документи на Държавна сигурност³. Има и ограничен брой проучвания, чиято цел е да се даде по-обща представа за ДС⁴.

Основна причина за липсата на по-системен подход в изследванията на дейността на ДС е сериозният проблем с достъпа до архивите на ДС през годините на прехода. Поради това познанието за нейната роля по време на тоталитарния режим в онази цялост и дълбочина, запазено в архивните масиви, все още не е осветено.

¹ Виж повече Пенка Стоянова, Емил Илиев, „**Политически опасни лица – въдворявания, трудова мобилизация, изселвания след 1944 г.**“, С., 1991 г.; Любомир Огнянов, „**Държавно-политическата система на България 1944-1948 г.**“, издателство на БАН, С., 1993 г.; Диню Шарланов, „**Тиранията**“ (Жертви и палачи), ИК „Стрелец“, С. 1997 г.; Христо Христов, „**Секретното дело за лагерите**“, ИК „Иван Вазов“, С., 1999 г.; Диню Шарланов, „**Горяните. Кой са те?**“, ИК „Пространство & форма“, С., 1999 г.; Христо Христов, „**Държавна сигурност срещу българската емиграция**“, ИК „Иван Вазов“, С., 2000 г.; Христо Троянски, „**Убийствено червено**“, Издателско ателие Аб, 2003 г.; Цвета Трифонова, „**Писатели и досиета**“, изд. „Фабер“, В. Търново, 2004 г.; Христо Христов, „**Убийте Скитник**“ – българската и британската държавна политика по случая Георги Марков, изд. „Сиела“, С., 2005 г. Христо Христов, „**Двойният живот на агент „Пикадили**“, „Икономедиа“, С., 2008 г.; Христо Христов „**Империята на задграничните фирми**“, Институт за изследване на близкото минало, С., 2009 г.

² Виж повече Владимир Костов, „**Българският чадър**“, „Репортер“, С., 1990 г.; Антон Мусаков, „**Шесто**“, ИК „Сибия“, С., 1991 г.; Георги Милушев, „**По коридорите на властта**“, Intra book, С., 1991; Ангел Солаков, „**Председателят на КДС разказва**“, „Тексимреклама“ АД, С., 1993 г.; Чавдар Тепешанов, „**Отровата**“, „Меридиан прес“, С., 1993 г.; Бончо Асенов, „**От Шесто за Шесто**“, Перник, 1994 г.; Тодор Бояджиев (в авторски колектив) „**Разузнаването**“, ИК „Труд“, С., 2000 г.; Димо Станков, „**След дълго мълчание**“ (42 години в българското разузнаване), ИК „Хр. Ботев“, С., 2001 г.; Димитър Иванов, „**Шести отдел**“, ИК „Труд“, С., 2004 г.

³ Като такива издания могат да бъдат посочени „**Шесто управление срещу неформалните организации в България 1988-1989**“, фондация „Д-р Желю Желев“, изд. „SCORPOIN“, С., 1999 г. и Веселин Ангелов (съст.) „**Строго секретно. Документи за дейността на Държавна сигурност, 1944-1989 г.**“, С., 2007 г., както и други издания от същия съставител, посветени на темата за „възродителния“ процес.

⁴ Виж повече Йордан Баев (отг. ред.) „**Българските специални служби по времето на Студената война**“, издателска къща „Б М“, CD, С. 2005 г. и Момчил Методиев, „**Машина за легитимност**“, Институт за изследване на близкото минало, С., 2008 г. И при двете книги обаче са ползвани ограничен обем архивни материали. Първото проучване стъпва на архивни документи, чийто подбор не е направен от авторите, а от дирекция „Информация и архив“ на МВР. Това става в период, когато министър на вътрешните работи е Георги Петканов, наложил рестриктивен режим върху достъпа до архива на ДС в МВР и осъден за отказ за достъп до архива от Върховния административен съд през 2004 г. По това време законът за досиетата е отменен от мнозинството на НДСВ и ДПС с подкрепата на БСП (април 2002). Авторът на второто проучване Момчил Методиев посочва в предговора си, че то е изградено върху достъпните до момента архивни материали, тоест и към този период съществуват ограничения до определени архивни фондове с материали на ДС.

Тук е мястото да се отбележи краткият период на достъп до архивите на ДС (1997-2001), предхождан и последван от периоди на „замразяване“ на този достъп (1990-1997 г. и 2001-2006 г.). Показателен за съществуващите ограничения е фактът, че за периода 1990-2007 г. архивът на бившето Първо главно управление на ДС (външнополитическото разузнаване) е напълно закрит за изследователи и не е разсекретен нито един документ⁵. Не са все още подробно изследвани и архивите на бившето военно контраразузнаване и разузнавателните служби на Българската народна армия (БНА).

На практика през годините на прехода нито един изследовател не е имал достъп до огромния по обем архив на ДС, пръснат в различни държавни институции след 1990 г. Поради ограничения достъп до архивите на ДС в обществото се е наложила и ограничена представа за дейността на ДС. Конюнктурната и непоследователна държавна политика по отношение на архивното наследство на ДС е променена едва брени дни преди присъединяването на България към Европейския съюз. Това става с приемането на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на БНА, гласуван от българския парламент в резултат на безпрецедентен политически консенсус⁶.

Една от основните цели на новия закон е да бъде създаден централизиран архив на документите на ДС, като новата Комисия по досиетата обедини в него всички архивни материали и ги постави под пряк контрол, както и да осигури достъп до тях⁷. Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към ДС и разузнавателните служби на БНА, избрана през 2007 г., възприема и прилага на практика закона за досиетата и така поставя началото на прозрачност и по-свободен достъп до документалното наследство на ДС.

⁵ Първите документи на разузнаването от епохата на комунистическия тоталитарен режим, които стават публични, са за убийството на писателя Георги Марков през 1978 г. в Лондон. Това става по силата на съдебно решение по делото на Христо Христов срещу ген. Кирчо Киров, директор на Националната разузнавателна служба (НРС, наследила Първо главно управление на ДС) за отказ на достъп до разузнавателния архив. В резултат на съдебното решение на журналиста са представени над 100 тома архивни документи. Тяхното съдържание е използвано в документалната книга на Христо Христов „**Двойният живот на агент „Пикадили“**“ (2008). Това са и първите архиви от НРС, които са на сформиранията по досиетата с председател Евтим Костадинов през 2007 г.

⁶ Законът е приет през декември 2006 г. от управляващото парламентарно мнозинство на БСП, НДСВ и ДПС, и с гласовете на опозицията в лицето на СДС, ДСБ, Български народен съюз и „Атака“.

⁷ Трябва да се подчертае, че тази нова философия е лансирана от представители на гражданското общество. Това става на среща между застъпници на отварянето на архивите и парламентарната комисия по вътрешна сигурност и обществен ред през лятото на 2006 г. Сред застъпниците са представители на журналистическата инициатива „Чисти гласове“, сред които и авторът на предговора, фондация „Програма достъп до информация“ и Българския хелзинкски комитет. Дотогава предходните комисии по досиетата няма пряк достъп до архивите на ДС и не контролират ползването им. Затова идеята на представителите на гражданското общество е новата комисия да получи всички архиви на ДС и единствено тя да осъществява контрол върху тяхното ползване и да осигури необходимия достъп. В представените през лятото на 2006 г. законопроекти за досиетата на НДСВ, ДПС и ДСБ подобна философия липсва. Тя обаче е възприета след срещата на вътрешната комисия с гражданските застъпници и е развита в закона за досиетата, гласуван от парламента през декември 2006 г.

Независимият държавен орган стартира и една друга от основните си дейности, възложени с новия закон, а именно „да извършва изследователска дейност, публикува документи, организира семинари, конференции и изложби с образователно-информационен характер“⁸. Резултат на тази дейност е появата на настоящия документален сборник.

Основната цел на сборника е да освети организацията и вътрешните механизми на функционирането на ДС и еволюирането им през годините на тоталитарното управление. Публикуваните документи застъпват три основни аспекта. Първо, обща структура на ДС, второ, изграждане, разширяване и контрол върху агентурния апарат и на трето място оперативен отчет, представляващ вътрешната оперативна система, по силата на която са функционирали органите на ДС. И докато в някои изследвания са застъпени въпросите за структурата на ДС, то последните два аспекта не са били обект на детайлно проучване. Публикуваните документи в сборника ясно показват, че агентурата и оперативният отчет са ключови за функционирането на ДС.

В резултат на системно и подробно проучване на основните архивни фондове на бившата ДС бяха открити и подбрани най-важните документи по посочените по-горе три основни аспекта. Архивните материали се отнасят за дейността на ДС в периода 1947-1989 г. Те представляват строго секретни инструкции, заповеди на министъра на вътрешните работи и секретни решения на Политбюро на ЦК на БКП и на Секретариата на ЦК⁹. С тези партийни решения са приемани „основни положения“, както за дейността на отделни структури, така също и за ДС като цяло. Партийните документи се съхраняват в Централния архивен фонд и за първи път са събрани в едно издание. Тяхното включване в сборника е важно, защото илюстрира два важни факта – на първо място, зависимостта на ДС от висшето партийно ръководство и на второ място пряката ѝ подчиненост на генералния секретар на ЦК на БКП. Това показват публикуваните документи в периода 1950-1954 г., когато партийен лидер е Вълко Червенков, а в България е наложен сталинският модел на функциониране на специалните служби.

Още по-характерна е зависимостта на ДС при първия партийен ръководител Тодор Живков (1956-1989)¹⁰. Така например, извеждането на ДС от МВР и създаването на Комитет за Държавна сигурност към Министерския съвет през 1965 г., когато Живков е и министър-председател, отразява неговото желание за пряк контрол на ДС след опита за военен преврат от групата на Иван Тодоров – Горуня същата година. Стремещът за контрол, гарантиращ властта, проличава и при промяната на основните положения за дейността на МВР, с която е премахната забраната за разработването на партийни членове от ДС през 1965 г. Своеобразен апогей на прякото подчинение на ДС на партийния лидер е указът за дейността на ДС, приет от висшето

⁸ Закон за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на БНА, чл. 10.

⁹ Секретните решения на висшите ръководни органи на БКП са записвани като „Б“ решения на Политбюро и Секретариата на ЦК на БКП, а явните като „А“. Секретните партийни решения са архивирани във фонд 1Б, оп. 64 в Централния държавен архив.

¹⁰ За влиянието на Тодор Живков върху ДС виж повече Христо Христов, „Тодор Живков. Биография“, Институт за изследване на близкото минало“, С. 2009 г.

партийно ръководство през 1974 г. В него е указано, че „ДС осъществява своята дейност под ръководството и контрола на ЦК на БКП, респективно на Политбюро и първия секретар на ЦК на БКП.“¹¹ В голяма степен основните партийни документи за ДС са продукт на копирането на съветския опит в развитието на репресивния апарат¹².

Материалите, отнасящите се до агентурния апарат, отразяват стремежа на висшето партийно ръководство на БКП и това на ДС за разширяване на мрежата от агенти, а също така и за подобряване на нейната ефективност и контрол.

Документите за оперативния отчет разкриват основните механизми, методи и способности, чрез които ДС се е стремяла контролът върху обществото да бъде все по-обхватен.

Архивните материали са публикувани фототипно и в хронологичен ред. В процеса на проучване бяха отрити значителен обем документи, проследяващи развитието на структурата, агентурния апарат и оперативния отчет на ДС. Поради ограничени обем на сборника не всички документи са намерили място в него. Те обаче ще бъдат включени в електронното издание на сборника, което ще бъде реализирано от Комисията по досиетата на по-късен етап, а след това ще бъдат публикувани и в интернет.

¹¹ ЦДА, ф. 1Б, оп. 64, а. е. 438, л. 2, секретно решение „Б“ на Политбюро на ЦК на БКП от 13 април 1974 г. за приемане на „**Основни положения за указ за Държавна сигурност**“.

¹² За взаимодействието между ДС и КГБ виж повече първия документален сборник, издаден от комисията по досиетата „**ДС и КГБ – връзки и зависимости**“, С., 2009 г. и Йордан Баев, „**КГБ в България**“, сътрудничеството между съветските и българските тайни служби 1944-1989 г., С., военно издателство, 2009 г.

PREFACE

Hristo HRISTOV

Are we well aware and familiar with the activity and the role of the former State Security Services (SSS)? In the period 1990 - 2010 there can be pointed out hundreds of publications and a variety of more detailed studies on the topic. Almost all of them, however, deal with various acts of the SSS and mainly the involvement of SSS structures in separate repressions or crimes¹. A number of memoir books with authors, former SSS key officials or operative workers represent separate interest². There also exist publications containing individual State Security Service documents³ as well as a limited number of researches offering a common understanding of the SSS⁴.

The main reason for the lack of a more systematic approach to investigating the work of the SSS is the serious problem regarding access to the SSS archives during the transition period. In view of the above the knowledge of its role during the totalitarian regime, as kept in the information archives, has yet not been illuminated in its entirety and full depth.

It is necessary to mention the short period of access to the SSS archives (1997-2001), preceded and followed by periods of „frozen“ access (1990-1997 and 2001-2006). Existing restrictions

¹ For more see Penka Stoyanova and Emil Iliev, **Politically Dangerous Persons - Internments, Labour Mobilization, Resettlements After 1944**, Sofia, 1991; Lyubomir Ognyanov, **State and Political Organization of Bulgaria - 1944 - 1948**, Published by the Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, 1993; Dinyo Sharlanov, **Tyranny (Victims and Executioners)**, PH „Strelets“, Sofia, 1997; Hristo Hristov, **The Secret File of the Camps**, PH „Ivan Vazov“, Sofia, 1999; Dinyo Sharlanov, **The Goryans. Who are They?**, PH „Prostranstvo i forma“, Sofia, 1999; Hristo Hristov, **State Security Against the Bulgarian Emigres**, PH „Ivan Vazov“, Sofia, 2000; Hristo Troanski, **Murderous Red**, Publishing Atelier „Ab“, 2003; Tsveta Trifonova, **Writers and Dossiers**, Faber, Veliko Tarnovo, 2004; Hristo Hristov, **Kill the Wanderer - Bulgarian and British State Policies with regard to the Georgi Markov Case**, Ciela, Sofia, 2005; Hristo Hristov, **The Double Life of Agent Piccadilly**, PH iEconomedia“, Sofia, 2008; Hristo Hristov, **The Empire of Overseas Companies**, Institute for Studies of the Recent Past, Sofia, 2009.

² For more see Vladimir Kostov, **The Bulgarian Umbrella**, Reporter, Sofia, 1990; Anton Musakov, **The Sixth Directorate**, PH „Sybia“, Sofia, 1991; Georgi Milushev, **At the Corridors of the Power**, Intra book, Sofia, 1991; Angel Solakov, **Memoirs of the CSS Chairman**, Teximreklama AD, Sofia, 1993; Chavdar Tepeshanov, **The Poison**, Meridian Press, Sofia, 1993; Boncho Asenov, **From the Sixth Directorate to the Sixth Directorate**, Pernik, 1994; Todor Boyadzhiev (co-author), **The Intelligence**, PH „Trud“, Sofia, 2000; Dimo Stankov, **After a Long Silence (42 Years in the Bulgarian Intelligence Services)**, PH „Hristo Botev“, Sofia, 2001; Dimitar Ivanov, **The Sixth Department**, PH „Trud“, Sofia, 2004.

³ As such editions can be indicated **Sixth Directorate Against the Informal Organizations in Bulgaria 1988-1989**, „Dr. Zhelyu Zhelev“ Foundation, PH „Scorpion“, Sofia, 1999 and **Top Secret. Documents related to State Security Activities, 1944-1989**, compiled by Veselin Angelov, Sofia, 2007, as well as other publications of the same compiler on the topic of the „Revival Process“.

⁴ For more see **Bulgarian Special Services During the Cold War**, Editor-in-Chief Yordan Baev, PH „B M“, CD, Sofia, 2005 and Momchil Metodiev, **Legitimacy Machine**, Institute for Studies of the Recent Past, Sofia, 2008. Both books, however, have made use of a limited volume of archive materials. The first study is based on archive documents, selected not by the authors, but instead by the Ministry of the Interior's Information and Archive Directorate. Minister of the Interior at that time was Georgi Petkanov, known for imposing a restrictive regime on the access to the SSS archive in the Ministry of the Interior, who subsequently lost a court battle over his refusal to grant access to the archive at the Supreme Administrative Court in 2004. At the time the File Act was revoked by the majority of the NDSV (National Movement Simeon II) and DPS (Movement for Rights and Freedoms) with the support of BSP (April 2002). In his preface Momchil Metodiev, the author of the second study, indicates that it is based on the archive documents made accessible at that point of time, i.e. during that period there were still restrictions being imposed on certain SSS archive funds.

were illustrated by the fact, that in the period 1990-2007 the former First Main Directorate of State Security (the foreign intelligence) archives were completely closed for researchers and not a single document was disclosed⁵. The archives of the former military counter-intelligence and the intelligence services of the Bulgarian National Armed Forces (BNA) have not yet been subject to an in-depth study as well.

The fact stands that during the transition period not a single researcher was granted access to the vast volume of SSS archive materials, scattered around different state institutions after the year 1990. Restricted access to the SSS archives has in turn led to a limited perception of the SSS activity in society. It was only days before Bulgaria's accession to the European Union that a change was brought to the conjunctural and inconsistent state policy regarding the SSS archive inheritance. This happened with the adoption of the Access and Disclosure of the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Armed Forces Act, voted by the Bulgarian Parliament with an unprecedented political consensus⁶.

One of the main objectives of the new act is the creation of a centralized SSS documents archive, with the new Files Committee consolidating all archive materials, exercising direct monitoring as well as providing access to them⁷. The Committee for Disclosing of the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Army, selected in 2007, adopts and applies in practice the Files Act, thus marking the beginning of transparency and more open access to the SSS documentary inheritance.

This independent state body has initiated another of its main activities, conferred by the new act, i.e. „to engage in research work, publish documents, organize seminars, conferences and exhi-

⁵ The first Intelligence documents from the era of the communist totalitarian regime, which became public, were these on the murder of the writer Georgi Markov in 1978 in London. This happened by virtue of a court decision in the case of Hristo Hristov versus General Kircho Kirov, Director of the NRS (National Intelligence Service, successor of the First Main Directorate of the State Security Service) for refusal of access to the Intelligence archive. As a result of this court decision the journalist was provided access to over a 100 volumes of archive documents. Their content was used in Hristo Hristov's documentary book **The Double Life of Agent Piccadilly** (2008). They were also the first NRS archives of the Files Committee created in 2007 with Chairman Evtim Kostadinov.

⁶ The Act was passed by the ruling parliamentary majority of BSP, NDSV and DPS, with the votes of the opposition represented by SDS (Union of Democratic Powers), DSB (Democrats for Strong Bulgaria), Bulgarian People's Union and „Ataka“ in December 2006.

⁷ It should be emphasized that this new philosophy was launched by representatives of the civil society. This took place at a meeting between advocates of the opening of the archives and the Parliamentary Committee on Internal Security and Public Order in the summer of 2006. The advocates group included representatives of the „Clean Voices“ journalist initiative, among which the author of this preface, Access to Information Programme Foundation and the Bulgarian Helsinki Committee. Until then the preceding files committees had no direct access to the SSS archives and did not monitor their use. Therefore, the idea of the civil society representatives was for the new committee to obtain the complete SSS archives and exercise sole control over their use while providing the necessary access to information. This type of philosophy was missing in the files bills drafted by NDSV, DPS and DSB in the summer of 2006. Following the meeting of the Internal Committee with the civil advocates this philosophy has been adopted and developed in the Files Act, voted by the parliament in December 2006.

bitions with education and information nature⁸. The result of this activity is the present collection of records.

The main objective of this collection is to lift the curtain on the organization, the internal SSS operating mechanisms, and their evolution through the years of the totalitarian regime. The published documents cover three major aspects: (1) general structure of the State Security Services; (2) creation, expansion and control of the agent apparatus; and (3) operational reporting, introducing the internal operational system governing the functioning of the State Security bodies. Whereas some research works have covered the questions of the SSS structure, the two latter aspects have not been subject to detailed studies. The documents published in this collection clearly demonstrate the key importance of the agent apparatus and the operational report for the functioning of the SSS.

Following a systematic and thorough study of the former SSS main archive funds, there were discovered and selected the key documents under the above listed three major aspects. The archive materials reflect SSS activities in the period 1947-1989. They include top secret instructions, ordinances of the Minister of the Interior and secret decisions of the Politburo of the CC of the BCP (Political Bureau of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party) and the Secretariat of the Central Committee⁹. The „main guidelines“ adopted by these party decisions applied both to the work of separate structures and the SSS as a whole. The party documents are kept at the Central Archive Fund and for the first time collected in one publication. Their inclusion in the collection is important, because it illustrates two key facts: (1) SSS dependence on the supreme party leadership; and (2) its direct subordination to the General Secretary of the CC of the BCP. This is confirmed by the published documents for the period 1950-1954, when Valko Chervenkov was the leader of the party, and the Stalin model was imposed on the functioning of the special services in Bulgaria.

Even more distinctive was the SSS dependency under the first party leader Todor Zhivkov (1956-1989)¹⁰. An example of his determination to exercise direct control over the SSS was the act of separation of the SSS from the Ministry of the Interior and the creation of the Committee for State Security under the Council of Ministers in 1965, following the attempt at a military coup led by Ivan Todorov-Gorunya in the same year, when Zhivkov was also the Prime Minister.

Determination to use control as a means of ensuring power is also evident with the change in the main guidelines for the activity of the Ministry of the Interior, which led to removing the prohibition on opening operational files on party members by the SSS in 1965. The direct subordination of the SSS to the party leader reached its height after the adoption of the Decree for the activity of the SSS by the supreme party leadership in 1974. It established that „The State Security Services carry out their activities under the leadership and control of the CC of the BCP, the Politburo and the

⁸ The Access and Disclosure of the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Armed Services Act, Art. 10.

⁹ The secret decisions of the supreme leadership bodies of the Bulgarian Communist Party were registered as type „B“ decisions of the Politburo and the Secretariat of the CC of the BCP, whereas the public decisions were registered as type „A“. The secret party decisions were archived at Fund 1B, Inventory 64 of the Central Archive Fund.

¹⁰ For more on the influence of Todor Zhivkov over the SSS see Hristo Hristov, **Todor Zhivkov. Biography**, Institute for Studies of the Recent Past, Sofia, 2009.

First Secretary of the CC of the BCP respectively.¹¹ To a large extent the key party documents related to the SSS were products of copying the Soviet experience in the development of the repressive apparatus¹².

The materials, relevant to the agent apparatus, reflect the ambition of both the BCP's supreme party leadership and the SSS to expand the agents' network and improve its effectiveness and control.

The documents on operational reporting disclose the main modus operandi, mechanisms and methods, through which the SSS aimed at achieving an ever increasing control over society.

This phototype edition comprises archive materials published in a chronological order. In the research process there were discovered a significant volume of documents, tracing the development of the structure, the agents' apparatus and the operational reporting of the SSS. Due to its limited volume, the present collection does not include all of these documents. They will, however, be included in an electronic edition of the collection, which will be realized by the Files Committee at a later stage, and subsequently published online.

¹¹ Central State Archive, Fund 1B, Inventory 64, Archival Unit 438, secret B decision of the Politburo of the CC of the BCP of 13 April 1974 for adoption of „Main Guidelines for Decree for the State Security“.

¹² See more on the cooperation between the KGB and the SSS in the first collection of records, issued by the Files Committee **The KGB and the Bulgarian State Security Service - Connections and Dependences**, Sofia, 2009 and Yordan Baev, **The KGB in Bulgaria, Cooperation Between the Soviet and the Bulgarian Secret Services 1944-1989**, Sofia, Military Publishing House, 2009.

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ

1. Доклад за организацията и дейността на отдел „Държавна сигурност“, *София, 7 септември 1946 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а.е. 219, л. 1-7)
2. Заповед за структуриране на Дирекция на Държавна сигурност, № 179, *София, 8 май 1947 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а.е. 375, л. 9-10)
3. Заповед за създаване на Главна дирекция на народната милиция с две дирекции – Дирекция на Народната милиция и Дирекция на Държавна сигурност, № 489-П, *София, 23 май 1947 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 2, л. 12-14)
4. Инструкция за водене и отчитане дейността на агентурната мрежа, *София, 1949 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – Р, ф. 9, оп. 1, а.е. 27, л. 13-16)
5. Инструкция по придобиване, възпитание и ръководство на агентурата от органите на Държавна сигурност, *София, 1950 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп.1, а.е. 1253, л. 38-44)
6. Справка относно структурата и организацията на МВР и неговите поделения за периода 1944/ 1952 год., *София, 5 февруари 1955 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп.1, а.е. 3605, л. 1-3)
7. Описание структурата на Министерството на вътрешните работи на Народна Република България, *София, декември 1953 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп.2, а.е. 95, л. 1-43)
8. Заповед за въвеждането на нова инструкция по оперативния отчет в поделенията на ДС в Министерството на вътрешните работи, № С-276, *София, 10 октомври 1953 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 15, л. 186-190)
9. Инструкция по оперативния отчет в поделенията на ДС на Министерството на вътрешните работи на НР България, *София, 10 октомври 1953 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 15, л. 191-230)
10. Заповед за въвеждане ред за утвърждаване вербовката на агентура, завеждане на разработки и извършването на арести, № 4027-П, *София, 3 март, 1951 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 7, л. 75-79)

11. **Заповед за разширяване функциите и отговорността на някои началници по ДС с оглед подобряване оперативността при решаване задачите в агентурно-оперативната и следствена работа на органите на Държавна сигурност, № С-222, София, 1 септември 1953 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. , 11а.е. 14, л. 401-407)
12. **Писмо до началниците на столичното и окръжните управление на МВР, началниците на управления и самостоятелни отдели ДС в центъра, началниците на войските при МВР, директора на Народната милиция, партийния комитет при МВР относно мерки за подобряване работата, София, 12 декември 1953 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 16, л. 200-210)
13. **Заповед за работата с агентурата в органите на ДС и мерки за нейното подобряване, № С-308, София, 8 декември 1953 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 16, л. 151-167)
14. **Заповед за работата с агентурата в органите на ДС и мерки за нейното подобряване, № I-7, София, 13 януари 1957 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 31, л. 11-27)
15. **Заповед за работата на агентурата в органите на ДС и мерки за нейното подобряване, № I-227, София, 20 юни 1962 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 49, л. 60-81)
16. **Докладна записка от Дико Диков – министър на вътрешните работи, София, 13 юли 1962 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е. 302, л. 2)
17. **Докладна записка от зав. отдел „Административни органи“ на ЦК на БКП, Ив. Бъчваров, София, 16 ноември 1962 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е. 302, л. 17-19)
18. **Протокол „Б“ № 10 на заседанието на политбюро на ЦК на БКП от 20.11.1962 г., за утвърждаване на положения за работата, правата и задълженията на Министерството на вътрешните работи на Народна Република България и неговите органи по места, София, 20 ноември 1962 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е.302 , л. 1)
19. **Основни положения за работата, правата и задълженията на Министерството на вътрешните работи на Народна Република България и неговите органи по места, София, 20 ноември 1962 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е. 302, л. 2-16)

20. **Решение № 226 на Политбюро на ЦК на БКП, София, 6 август 1965 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а.е. 33, л. 5)
21. **Заповед за обявяване на структурни промени извършени в органите на МВР, № I-62, София, 7 януари 1963 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 52, л. 40-41)
22. **Препис от протокол № 178 на Политбюро на ЦК на БКП от 6 юли 1965 г. за преустройство на Министерството на вътрешните работи, София, 6 юли 1965 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а.е. 157, л. 6-9)
23. **Разпореждане № 155 на Министерския съвет за одобряване проектоуказ за отделяне на Държавна сигурност от Министерството на вътрешните работи и за обособяването ѝ в Комитет за държавна сигурност при Министерския съвет, София, 21 юли 1965 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а.е. 35, л. 49-51)
24. **Указ на Президиума на Народното събрание за разделяне на Министерството на вътрешните работи на Министерство на вътрешните работи и Комитет за държавна сигурност при Министерския съвет, София, 22 юли 1965 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а.е. 155, л. 2)
25. **Заповед за обявяване решение на Политбюро на ЦК на БКП от 6 юли 1965 г. и укази на Президиума на Народното събрание от 22 юли 1965 г., № I-507, София, 26 юли 1965 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 145, л. 443-446)
26. **Заповед за извършване организационни и структурни промени в МВР, № 6304, София, 1 декември 1969 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 196, л. 67-69)
27. **Заповед за реда за утвърждаване на агентурно-оперативните мероприятия в Управление I-ДС, № 228, София, 20 октомври 1952 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 11, л. 205-208)
28. **Доклад от Димитър Стоянов – министър на вътрешните работи, София, 31 май 1973 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – Р, ф. 9, оп. 2, а.е. 2, л. 24-27)
29. **Докладна записка от Велко Палин – завеждащ отдел „Военен“ на ЦК на БКП, София, 15 юни 1973 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – Р, ф. 9, оп. 2, а.е. 2, л. 21-23)

30. Решение „Б“ № 8 на Политбюро на ЦК на БКП от 24 юли 1973 г. и Положение за работата на Разузнавателното управление при Министерството на вътрешните работи, *София, 24 юли 1973 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – Р, ф. 9, оп. 2, а.е.2, л. 1, 10, 12-30)
31. Инструкция за оперативния отчет на Първо главно управление – ДС, *София, 8 юли 1976 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – Р, ф. 9, оп. 2, а.е.979, л. 10-53)
32. Предложение от Георги Цанков – министър на вътрешните работи относно някои структурни промени в ДС (създаване на Второ управление на ДС), *София, 11 април 1952 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а.е. 2577, л. 1-32)
33. Доклад на Дико Диков – министър на вътрешните работи относно утвърждаване на Положение за задачите и правата на органите на военното контраразузнаване при Министерството на вътрешните работи, *София, 25.07.1962 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е. 311, л. 17-19)
34. Докладна записка от Иван Бъчваров – завеждащ отдел „Административни органи“ на ЦК на БКП относно одобряване на Положение за задачите и правата на органите на военното контраразузнаване при Министерството на вътрешните работи, *София, 21.11.1962 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е. 311, л. 15-16)
35. Решение „Б“ № 6 на Секретариата на ЦК на БКП от 18.06.1963 г. и Положение за задачите и правата на органите на военното контраразузнаване при Министерството на вътрешните работи, *София, 18 юни 1963 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е. 311, л. 1-12)
36. Докладна записка от Димитър Стоянов – министър на вътрешните работи относно създаване на самостоятелно управление на ДС за контраразузнавателно обслужване на икономиката, *София, 16 януари 1986 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е.818, л. 4-9)
37. Решение „Б“ № 1 на Секретариата на ЦК на БКП от 16.01.1986 г. относно създаване на самостоятелно управление на ДС за контраразузнавателно обслужване на икономиката, *София, 16 януари 1986 г.*
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е.818, л. 1-3)

38. **Заповед относно мерките за подобряване работата на Управление Безопасност и охрана при ДС, № 162, София, 7 юни 1952 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 10, л. 309, 311-313)
39. **Инструкция за работата на Управление Безопасност и охрана (У.Б.О.), София, 7 юни 1952 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 10, л. 314-331)
40. **Разпореждане № 80 на Министерския съвет относно преминаването на Управление Безопасност и охрана при МВР към Министерския съвет и уреждане на някои въпроси във връзка с дейността на Управлението, София, 29 януари 1963 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 7, а.е.214, л. 25-28)
41. **Решение „Б“ № 9 на Секретариата на ЦК на БКП за създаване на управление VI и предложение от Ангел Солаков – министър на вътрешните работи – за назначаване началник на новосъздаденото управление VI, София, 18 ноември 1967 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е. 368, л. 1-3)
42. **Доклад от Димитър Стоянов – министър на вътрешните работи за одобряване основни положения на Указ за Държавна сигурност, София, 2 април 1973 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е.438, л. 25-27)
43. **Докладна записка от Велко Палин – завеждащ отдел „Военен“ на ЦК на БКП, София, 19 март 1974 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е.438, л. 24)
44. **Решение „Б“ № 4 на Политбюро на ЦК на БКП за одобряване основни положения на Указ за Държавна сигурност, 3 април 1974 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е.438, л. 1)
45. **Указ за Държавна сигурност, 3 април 1974 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – А, ф. 1Б, оп. 64, а.е. 438, л. 2-23)
46. **Инструкция за оперативния отчет на Държавна сигурност № I-20/20.01.1978 г., София, 20 януари 1978 г.**
(АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а.е. 320, л. 95-183)

LIST OF DOCUMENTS

1. **Report on the Organization and Activity of the State Security Department, Sofia, 7 September 1946**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 1, a.u. 219, sh. 1-7)
2. **Ordinance on the Structuring of a State Security Directorate, № 179, Sofia, 8 May 1947**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 1, a.u. 375, sh. 9-10)
3. **Ordinance on the Creation of a Main Directorate of the People's Police with 2 Directorates: Directorate of the People's Police and State Security Directorate, № 489-II, Sofia, 23 May 1947**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 2, sh. 12-14)
4. **Instruction on Conducting and Reporting the Activity of the Agents' Network, Sofia, 1949**
(ACDDAABCSSISBNA – R, f. 9, i. 1, a.u. 27, sh. 13-16)
5. **Instruction on the Recruitment, Education and Direction of the State Security Bodies' Agents, Sofia, 1950**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 1, a.u. 1253, sh. 38-44)
6. **Inquiry on the Structure and Organization of the Ministry of the Interior and its Divisions for the Period 1944-1952, Sofia, 5 February 1955**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 1, a.u. 3605, sh. 1-3)
7. **Outline of the Structure of the Ministry of the Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, December 1953**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 2, a.u. 95, sh. 1-43)
8. **Ordinance on the Introduction of a New Instruction for Operational Reporting in the State Security Divisions in the Ministry of the Interior, № C-276, Sofia, 10 October 1953**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 15, sh. 186-190)
9. **Instruction for Operational Reporting in the State Security Divisions of the Ministry of the Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 10 October 1953**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 15, sh. 191-230)
10. **Ordinance on the Introduction of a Confirmation Procedure for Recruitment of Agents, Registration of Files and Making of Arrests, № 4027-II, Sofia, 3 March 1951**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 7, sh. 75-79)

11. **Ordinance on the Expansion of the Functions and Responsibilities of Some State Security Services Heads with a view to Improving Efficiency in Solving Tasks in the SSS Bodies' Agent-operative and Investigation Work, № C-222, Sofia, 1 September 1953**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 14, sh. 401-407)
12. **Correspondence to the Heads of the Metropolitan and the District Offices of the Ministry of the Interior, Heads of Administrations and Individual SSS Departments at the Centre, Ministry of the Interior Armed Forces Commanders, the Director of the People's Police, the Party Committee at the Ministry of the Interior with regard to Measures for Improving Work, Sofia, 12 December 1953**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 16, sh. 200-210)
13. **Ordinance on the Work with Agents in the SSS Bodies and Measures for its Improvement, № C-308, Sofia, 8 December 1953**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 16, sh. 151-167)
14. **Ordinance on the Work with Agents in the SSS Bodies and Measures for its Improvement, № I-7, Sofia, 13 January 1957**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 31, sh. 11-27)
15. **Ordinance on the Work of Agents in the SSS Bodies and Measures for its Improvement, № I-227, Sofia, 20 June 1962**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 49, sh. 60-81)
16. **Memorandum by Diko Dikov, Minister of the Interior, Sofia, 13 July 1962**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 302, sh. 2)
17. **Memorandum by the Head of the Administrative Bodies Department of the CC of the BCP, Ivan Bachvarov, Sofia, 16 November 1962**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 302, sh. 17-19)
18. **Protocol B 10 of the Meeting of the Politburo of the CC of the BCP of 20.11.1962, for Introduction of Guidelines for the Work, Rights and Obligations of the Ministry of the Interior of the People's Republic of Bulgaria and its Local Bodies, Sofia, 20 November 1962**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 302, sh. 1)
19. **Main Guidelines for the Work, Rights and Obligations of the Ministry of the Interior of the People's Republic of Bulgaria and its Local Bodies, Sofia, 20 November 1962**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 302, sh. 2-16)

20. **Decision № 226 of the Politburo of the CC of the BCP, Sofia, 6 August 1965**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 10, a.u. 33, sh. 5)
21. **Ordinance on the Announcement of Structural Changes Implemented in the Ministry of the Interior Bodies, № I-62, Sofia, 7 January 1963.**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 52, sh. 40-41)
22. **Copy of Protocol № 178 of the Politburo of the CC of the BCP of 6 July 1965 for the Reorganization of the Ministry of the Interior, Sofia, 6 July 1965**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 10, a.u. 157, sh. 6-9)
23. **Directive № 155 of the Council of Ministers for the Adoption of a Draft Decree on the Separation of the State Security Services from the Ministry of the Interior and their Establishment as a Committee for State Security under the Council of Ministers, Sofia, 21 July 1965**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 10, a.u. 35, sh. 49-51)
24. **Decree of the Presidium of the National Assembly on the Separation of the Ministry of the Interior into a Ministry of the Interior and a Committee for State Security under the Council of Ministers, Sofia, 22 July 1965**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 10, a.u. 155, sh. 2)
25. **Ordinance on the Promulgation of the Decision of the Politburo of the CC of the BCP of 6 July 1965 and the Decrees of the Presidium of the National Assembly of 22 July 1965, № I-507, Sofia, 26 July 1965**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 145, sh. 443-446)
26. **Ordinance on the Implementation of Organizational and Structural Changes in the Ministry of the Interior, № 6304, Sofia, 1 December 1969**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 196, sh. 67-69)
27. **Ordinance on the Procedures for Endorsement of Agent-operative Activities at the First Directorate of the State Security Service, № 228, Sofia, 20 October 1952**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 11, sh. 205-208)
28. **Report by Dimitar Stoyanov, Minister of the Interior, Sofia, 31 May 1973**
(ACDDAABCSSISBNA – R, f. 9, i. 2, a.u. 2, sh. 24-27)
29. **Memorandum by Velko Palin, Head of the Military Department of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, Sofia, 15 June 1973**
(ACDDAABCSSISBNA – R, f. 9, i. 2, a.u. 2, sh. 21-23)

30. **Decision B 8 of the Politburo of the CC of the BCP of 24 July 1973 and Working Guidelines for the Intelligence Directorate in the Ministry of the Interior, Sofia, 24 July 1973**
(ACDDAABCSSISBNA – R, f. 9, i. 2, a.u. 2, sh. 1,10,12-30)
31. **Instruction for Operational Reporting of the First Main Directorate of the State Security Service, Sofia, 8 July 1976**
(ACDDAABCSSISBNA – R, f. 9, i. 2, a.u. 979, sh. 10-53)
32. **Proposal by Georgi Tsankov, Minister of the Interior, in regard to some Structural Changes in the State Security Service (Creation of the Second Directorate of the SSS), Sofia, 11 April 1952**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 1, a.u. 2577, sh. 1-32)
33. **Report by Diko Dikov, Minister of the Interior, in regard to the Endorsement of a Guideline for the Tasks and Rights of the Military Counter-intelligence Bodies in the Ministry of the Interior, Sofia, 25 July 1962**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 311, sh. 17-19)
34. **Memorandum by Ivan Bachvarov, Head of the Administrative Bodies Department of the CC of the BCP, in regard with the Endorsement of a Guideline for the Tasks and Rights of the Military Counter-intelligence Bodies in the Ministry of the Interior, Sofia, 21 November 1962**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 311, sh. 15-16)
35. **Decision B 6 of the Secretariat of the CC of the BCP of 18 June 1963 and a Guideline for the Tasks and Rights of the Military Counter-intelligence Bodies in the Ministry of the Interior, Sofia, 18 June 1963**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 311, sh. 1-12)
36. **Memorandum by Dimitar Stoyanov, Minister of the Interior, in regard with the Creation of a Separate Directorate of the SSS for Economic Counter-intelligence Service, Sofia, 16 January 1986**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 818, sh. 4-9)
37. **Decision B 1 of the Secretariat of the CC of the BCP of 16 January 1986 in regard with the Creation of a Separate Directorate of the SSS for Economic Counter-intelligence Service, Sofia, 16 January 1986**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 818, sh. 1-3)
38. **Ordinance on the Measures of Improvement of Work of the SSS Security and Protection Directorate, № 162, Sofia, 7 June 1952**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 10, sh. 309, 311-313)

39. **Instruction on the Work of the Security and Protection Directorate (UBO), Sofia, 7 June 1952**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 10, sh. 314-331)
40. **Directive № 80 of the Council of Ministers in regard with the Transfer of the Security and Protection Directorate from the Ministry of the Interior to the Council of Ministers and the Settlement of some Questions related to the Activities of the Directorate, Sofia, 29 January 1963**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 7, a.u. 214, sh. 25-28)
41. **Decision B 9 of the Secretariat of the CC of the BCP on the Creation of the Sixth Directorate and a Proposal by Angel Solakov, Minister of the Interior, on the Appointment of a Head of the Newly Instituted Sixth Directorate, Sofia, 18 November 1967**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 368, sh. 1-3)
42. **Report by Dimitar Stoyanov, Minister of the Interior, on the Endorsement of Main Guidelines for a Decree for the State Security, Sofia, 2 April 1973**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 438, sh. 25-27)
43. **Memorandum by Velko Palin, Head of the Military Department of the CC of the BCP, Sofia, 19 March 1974**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 438, sh. 24)
44. **Decision B 4 of the Politburo of the CC of the BCP on the Endorsement of Main Guidelines for a Decree for the State Security, 3 April 1974**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 438, sh. 1)
45. **Decree for the State Security, 3 April 1974**
(ACDDAABCSSISBNA – A, f. 1B, i. 64, a.u. 438, sh. 2-23)
46. **Instruction for Operational Reporting of the State Security Service № I-20/ 20.01.1978, Sofia, 20 January 1978**
(ACDDAABCSSISBNA – M, f. 1, i. 11, a.u. 320, sh. 95-183)

Д.Н.М.
Държавна Сигурност
София, 7 септември 1946 г.

До Господина
Директора на
Народната Милиция
Т У К

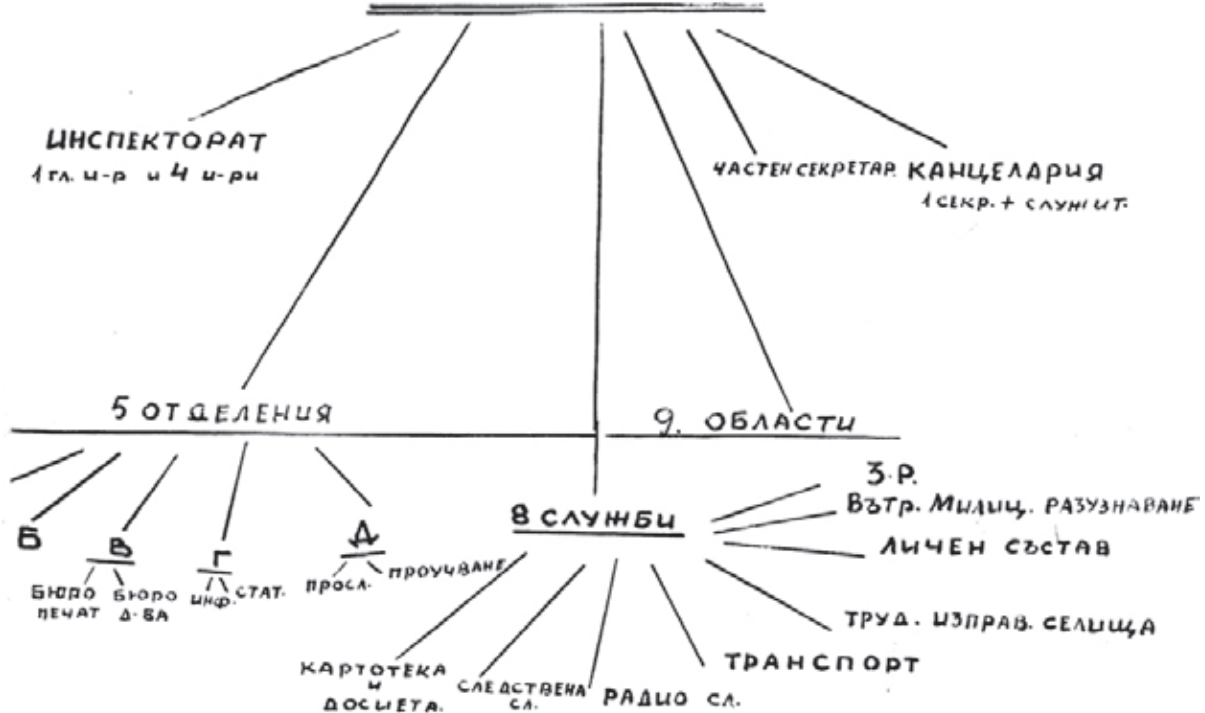
Д О К Л А Д

За организацията и дейността на отдела.

Втората година от съществуването на Държавна Сигурност е година на дълбоки структурни прообразования, на усвояване на нови методи на работа и на оточняване на обекта на дейността на службата. Периода от 9 септември 1945 г. до 9 септември 1946 г. е период на оформяне на физиономията на службата, на упорита донощна самоотвержена работа, на упорита борба против враговете на народа. Период на победи и достижения.

Към края на отчетния период отдела Държавна Сигурност се разпада на пет отделения и осем самостоятелни служби, ръководени всички направо от НАЧАЛНИКА НА ОТДЕЛА.

ОТДЕЛ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ.
Н-к Д.С.

Из архивите

- 2 -

Инспектората при отдела се създаде едва през месец август т.г. Липсата на инспекторат не позволи една системна инструкторска и контролна дейност както на службите при Д.С. в София, така и по областите. Тази липса даде за резултат това, че ръководствата на областите трябваше да се поеме направо от Началника на отдела, което е тежко и без това тежката му задача. В резултат на този строеж на Д.С. се получи, че Началника беше лишен, поради претрупаност, от възможност да приема докладите на всички началници навреме и да се отзовава на нуждите и инициативите от по-второстепенен характер.

В течение на годината редица отделения и служби при Д.С. претърпяха организационно преустройство. Отделенията "А" и "Б" поставяйки си за задача само агентурното разработване на своите обекти се освободиха от работата си по проследяване, проучване, охрана, арести и следствие. Създаде се отделение "Д", което пое проследяването и проучването. Следствената работа и арести/оперативната работа/бяха отделени в самостоятелни служби. Охраната се прехвърли към ДНМ централно управление: като хора за нея бяха излъчени от ДС. Бяха създадени нови служби, които се натовариха с разработването на нови сектори, до сега не включени в обектите на ДС, като службата за контрол на транспорта, службата за вътрешно милиционен разузнаване и службата за задграничното разузнаване.

През отчетния период на Д.С. се поставиха много трудни и отговорни задачи, които трябваше да бъдат разрешени.

Създалата се след отлагане на парламентарните избори обстановка даде възможност да се организират наново фашистките остатъци. Разните опозиционери и гемеисти, окуражавани от чуждата разведка също се опитваха да създадат в страната, чрез въоръжени провокации и нападения над органи на властта, обстановка, която да предизвика чужда намеса. Задачата беше да се разузнаят и унищожат нелегалните вражески гнезда. Да се разузнаят плановете и ходовете на опозицията и връзките им с чуждото разузнаване.

Как ДС подходи към разрешаването на тези основни задачи. Натрупания опит от едногодишната дейност показва ясно, че за да можем да се справим с многоликия враг в условията на ОФ законност, методите и средствата с които боравехме бяха далеко недостатъчни. Наблюдението и проследяването, проучването на базата на случайни сътрудници в никакъв начин не можеше да ни даде удовлетворителни резултати. Трябваше ДС да проникне дълбоко в редовете на врага с свои агенти, да създаде агентура вътре в вражеските организации.

Тази задача, към решението на която пристъпихме решително към октомври е днес в основном решена. ДС разполага с широка агентурна мрежа в всички почти свои обекти, както в София, така и по цялата страна. Разбира се тая нова за нас метода на работа се прилага с големи недостатъци, дължащи се на неподготовеността и необиграността на нашия кадър. Допускат се груби нарушения на елементарните правила на вербовката и използването на секретния сътрудник или на информатора. Ние не сме се научили да използваме по-гъвкави начини за спечелване на сътрудници, освен този на откритата принуда, който начин естествено не навсякъде е резултатен. Тези и други недостатъци в работата ни в тази насока са и ще останат на специална разработка при нас. Но можем да кажем, че едно ново силно оръжие е завладяно вече, сега остава то само да бъде по-нататък усъвършенствано. Ясна представа каква огромна работа е извършена в това направление ни дава факта, че само в София ние разполагаме с 1313 информатори и 246 сътрудници.

Като резултат от новия агентурен начин на разработка на обектите и подпомогнати от резултатите на проследяването и наблюдението ДС можа да регистрира значителни успехи по линията на политическото разузнаване.

По линията на нелегалните партии и групи за изтеклата година нашата политическа разведка се добра до отлични резултати. Бяха разработени и разкрити легионерите от крилото на Ив. Дочев. Нанесените им няколко удара, както в центъра така и в провинцията, и особено удара върху легионерския център напоследък, разби организацията им и сведе дейността им почти до нищо.

Друг голям успех на нашето разузнаване по линията на нелегалните организации, който е успех на нашата контра разведка, това е разработката и удара върху ВМРО-Ив. Михайлов, както в София така и в провинцията. Успех който навремето си изигра голяма политическа роля, това е разузнаването и ликвидирането на групички, които се готвеха да излезат в балкана. Макар, че службата не можа да се добере до организационен център, нейните действия бяха достатъчни за да се осуети плана на реакцията за създаване на въоръжено "съпротивително" движение.

Осуетяването на организирания от Гемевистите опит да се подрине авторитета на властта и вярата на народа в здравината и стабилността на ОФ власт, чрез организиране на въоръжени нападения над органи на властта, като в с. Чокоба и другаде, с цел да предизвикат външно вмешателство. Макар, че и тука не можахме да се доберем до ръководния център, ударите които нанесохме парализираха всякаква дейност в тази насока.

Организациите на трошките и анархистите са разработени от нашето разузнаване до такава степен, че удар върху тях може да се нанесе всеки момент, ^{когато} това се сметне за политически целесъобразно.

Един голям успех на нашето военно разузнаване е сигнализирането на конспиративната работа всред войската и то в един момент, когато РО даваше успокоителни доклади.

По линията на опозиционните партии и вражеска дейност всред ОФ партиите нашето разузнаване има сериозни успехи. Завербовани са вътре в самите управителни тела наши сътрудници, които ни дават възможности да знаем за главните намерения, цели, замисли на тези партии. Това ни открива и възможността да влияем активно на политиката на тези партии, която възможност трябва да разширим и използваме.

По линията на ~~анализираните технични средства~~ нашето контра разузнаване, макар и нашата служба да не е достигнала до това да разкрие целия апарат на чуждото разузнаване, все пак ние можем да покажем на сериозни завоевания и в областта на тази нова и непозната за нас ~~контра~~ дейност. Извършена е огромна работа по проучване на персонала на всички мисии и легации. В английската, американската, французската и Швейцарската легация имаме свои агенти проникнали доста близо до ръководните техни разведчици макар и да нямаме още пряк допир с тях. За главните разведки сме в състояние да знаем в много случай до какви сведения сам се добрали. Известни постижения имаме и в областите като Пловдив, Бургас и другаде.

Значителни резултати и постижения имаме и по линията на нашето техническо разузнаване. От телефонните подслушвания и перлюстрацията се добрахме до много ценни данни и указания които службата все още не може да оползотвори напълно.

Нашите служби за контрол върху печата бележат също завоевания. В настоящия момент са обхванати от нашия контрол 143 списания, и 126 ежедневни и периодически вестници, 100 книгоиздателства, 130 печатници и 400 вестнико продавци. Като резултат на тази дейност имаме спирането няколко списания и даването под съд на редактори и сътрудници.

Службата ни контролира всички внасяни от чужбина вестници, списания и филми.

Нашата служба за контрол над дружествата също развърща огромна дейност.

Обособената едва в началото на тази година следствена служба бележи също големи завоевания. Провела е за този период 1022 целостни следствия с резултат 112 предадени на прокурора и 585 изпратени в трудово-възпитателни обществения. Проведени 504 ареста в София с само едно бягство, впоследствие заловен, и два опита за бягство.

Като завоевания на службата могат да се посочат изработването на ежедневния бюлетин и месечните доклади за политическото положение на страната. Тези достижения, особено тези в областта на нашата разведка и контра разведка са добити с цената на огромен труд и напрежение на всички сили на нашите служители. Като илюстрация на това може да се приведе резултатите от работата

на нашето отделение за проучване и проследяване. За периода от 1. януарий 1946 г. до сега това отделение работейки почти половината от своя състав, защото другите са били заети в странични работи е разрешило от поставените му 5,620 - 5.116 задачи по ~~кратко~~ проучване и 265 задачи по проследяване. За да подработи материала за представяне около 250 семейства за изселване от София отделението е разрешило 1118 задачи и е проучило повече от 3000 лица.

През изтеклия период службата е извършила и редица работи които не са в нейния сектор на действие и е участвала в редица кампании. Така например, двете мобилизации около изборите, при които на службата се поставиха административни задачи. Мобилизацията около провеждането на чистката в войската, когато ни се поставиха освен разузнавателните, и чисто охранителни задачи. Участие то в акцията за ограничаването на пожарите, която акция е чисто милиционерска, и много други подобни задачи. Отклоняването на Д.С. от нейния прек обект-разузнаването се отразява извънредно пакостно на работата. Отвлечени постоянно с странична работа нашите служби понякога са лишени от възможността да следят собствената си работа и много от пропуските се дължат именно на това.

През отчетния период огромна работа беше извършена от нашето отделение "А"-за вътрешно политическо разузнаване. Отделението се ръководи от 1 началник, 1 помощник-началник и шест инспектори, двама от които се занимават с инструктиране на службите в провинцията, 12 групови началници и 122 разузнавачи. В момента има 24 вакантни места за разузнавачи.

Работата на отделение "А" през този период е ясно очертана, обектите са правилно набелязани, разпределени и правилно ръководени. Резултатите от работата им задоволителни, но трябва да се отбележи, че работата за сега се развива главно в набиране на сътрудници, набиране на материал, обаче този материал отделението не успява да разработи и използва изцяло за понатамъшното задълбочаване в работата по всички направления. Важни успехи има особено в изграждането на агентурната си мрежа всред опозиционния БЗНС и всред армията. В състояние е да дава почти по важните намерения и планове на вътрешните вражески сили. Като главна задача пред отделението стои то да разработи всички набрани материали за по нататъшното разширение на работата му. Втора задача е, не само да събира и систематизира материали, не само да се обръща на чисто информативен орган, но проучвайки добре състоянието и силите на врага, да почне да влияе с своите агентури в тяхния вътрешен живот и да се провежда разложение.

Нашето отделение "Б" за контраразузнаване се ръководи от един началник, един заместник началник, 5 инспектори/ едно място е вакантно/ и канцелария. При отделението имаме 8 групови началници. Единият от инспекторите завежда контола на границите, втория-паспортно-контролно бюро, останалите работят по обектите на отделението.

Това отделение има да се справя с извънредно трудно преодолими и сложни задачи. Неговите обекти първа се очертават в цялия им ръст. От отчетния доклад на отделението се вижда, че ръководния персонал в основном правилно поставя своите главни задачи, правилно е насочило своето внимание върху главните чужди агенти и се е добрало до главните ръководители на тези разведки. Има значителни постижения по разкриване на тяхната резидентура, доближават се до важни тяхни постове. Но заедно с това трябва да се признае, че то още не се е добрало до такива данни и материали от които да се вижда, че сме успяли да се вмъкнем в тяхната разведка и да се доберем до тяхните планове и намерения, от което следва, че за разрешаване на тези задачи, справяне с англо-американската и турска разведки, се изисква в специална помощ, в подбор и подготовка на кадри на отделението и с предоставянето в негова помощ на по-голями технически и материални средства. Ако за "А" отделение се изтъкна като слабост недостатъчното проучване и задълбочаване в материалите, то това за отделение "Б" важи и още по-голяма степен.

През януарий 1946 година беше създадено отделение "Д"-за проучване, проследяване и наблюдение, като за целта се взеха кадри от отделенията "А", "Б", и "Г". При отделението има двама инспектори, завеждащи единия проучването, а другия проследяването.

ПРОУЧВАНЕТО И ПРОСЛЕДЯВАНЕТО далеч още не може да отговори на нуждите и

развитието на ДС. Досегашната работа е количествено много, но тя не може да задоволи главните нужди от А и Б. Между тях липсва съгласуваност. Задачите се разрешават не съобразно нуждите на момента. Отделението е откъснато от аген турната действителност си работа и от нейната важност. Другите отделения и служби дават задачи безразборно и по този начин се губи мярката за тяхната важност. При положение, че отделение А и Б се развият в отдели, много по-целесъобразно ще е проследяването да се превърне към тях като самостоятелна служба, а проучването да се развие в орган при цялата Д.С.

Отделението за Информация и Статистика - "Г" има щат един началник, двама инспектори, двама информатори, един групов началник, 6 разузнавача, един статистик и един чертожник и канцеларски персонал. Макар и с смяната на началника на отделението да се оформиха двете служби - информация и статистика, то все още не е напълно организирано. Вакантни места са 1 инспектор, 1 групов началник, 4 разузнавача. Досегашното съществуване на отделение "Г" се указва крайно необходимо за правилния ход и развитие на цялата Д.С.

Отделение Г в това отношение извърши не малко работа както тук, така и в провинцията за привикване на службите на ДС към отчетност на своята цялостна работа, да събират и систематизират всички данни из живота и дейността на ДС. Обаче и до този момент службите в ДС, както в София провинцията още не са схванали важната роля която има да играе това отделение в дейността на ДС, а и самото отделение не е още попълнило своя щат, за да може тези данни и матери рияли не само да ги събира, но и обработва и предава в форма на готов разузучен материал служещ за по-нататъшното задълбочаване на службите. От тук следват две главни задачи да се упражни сериозно давление щото всички служби да привикнат към събиране и систематизиране на данни, и службата от своя страна се заеме с обработването им и навременното им даване в другите.

РАДИОТЕХНИКАТА.

Тази година при ДС се оформи специална радиотехническа служба. Към службата имаме 5 групи за телефонни подслушвания. Една за перлюстрация и организираще се сега групи за радио засичане. От първите още резултати от работата се вижда, че при съвременната общест вена организация, че радиослужбата има да играе огромна роля в общата и все странна работа на ДС, особено по радио-засичането, телефонно подслушването и перлюстрацията. От тук предстои задачата тази служба да се развие в радиотех нически отдел при ДС.

СЛЕДСТВЕНА СЛУЖБА И АРЕСТИ.

Отделението на тази служба се оправда, Досега обаче, въпреки огромната работа, която тя извърши, следствието у нас не е поставено на една действително научна основа. Следствието протича откъсна то от онези данни и материали с които даже в момента разполага службата. От това следва като важна задача специална подготовка и подбор на кадъра който води следствието и второ, много тесно сътрудничество с началниците на отде ленията на които принадлежат арестантите, като по-важните следствия се произ веждат съвместно.

ВЪТРЕШНО МИЛИЦИОНЕРСКО РАЗУЗНАВАНЕ.

От късото съществуване на тази служба се вижда колко необходима е тя. До този момент, въпреки трудности те по нейното изтъкуване и оформяване, тази служба е успяла да даде ценни данни за моралното и политическо състояние на служителите при Народната Мили ция. Главната дейност на тази служба досега се изрази в разкриването на укрили се вражески елементи от старата полиция, които в своето болшинство се указват негодни да се приспособят към средата на Народната милиция и саботи рат службата. Също така разкри морално разложени-корумпирани елементи. Досе гашната работа е крайно недостатъчна и още в своя начален стадиум. Предстои да се създаде широка мрежа от сътрудници сред всички органи на ми лицията.

ЛИЧЕН СЪСТАВ.

Досегашната дейност на личния състав се изразява в проучване на желаещи да постъпят на служба в ДС, в проучване и оформяне на документите и уволенни. Създаване на картотека и досиета на личния състав. Обаче едно действително и пълнообхващане на тази служба изразяващо се в проучване вътрешните растежа и развитието навсеки служещ и на негово вите положителни и отрицателни качества и до този момент не съществува. От тука следва, час по-скоро централната служба, -личен състав да се оформи

СЛУЖБА ТРУДОВИ-ОБЩЕМИТЯ. Въпроса за ръководството и контрол над въдворените от ДС стои в две светлини: 1. Задачата произтичаща от днешната обстановка, че ние ще трябва да си служим с това средство и като така, за хората които се въдворяват ще трябва да се събират конкретни обективни данни и сведения за миналата и настоящата им дейност. 2. След въдворяването, как му действа самото въдворяване и какви са неговите прояви там.

По пътя на въдворяването има извършени много несъобразности, но главната е тази, че въдворените не са добре проучени, няма достатъчно материали, а някъде има предприети и лични отношения. Главната слабост в лагерите е недостатъците на политическата работа за превъзпитанието на хората. Сега съществува повече желание да се използват хората до крайния предел на техните сили. Също друга слабост е, неумението да създадем там хора, които после да изпълняват за агентурна работа.

Реорганизацията извършена през този период показва, че действително Д.С. трябва да се развива по този път на есвояване на агентурния метод, на ярко диферинциране на обектите и разпределение на работата. От друга страна съвършено ясно, е че за по-нататъшното развитие на службата е необходимо една коренна реорганизация на структурата на ДС. Набожително е намаление на броя на службите при началника на отдела и придаването им към отделенията, като се създадат и някои нови отделения.

Кадръта на ДС набран с такава мъка може да се сметне в основно за попълнен до се отнася до ръководителите. Като основна задача за напред остава правилната разстановка и правилното използване на тези кадри, използване на двугодишния опит за една по-нататъшна пълна подготовка навсички служещи в ДС. Професионалната подготовка на хората от ДС не отговаря още на нуждите, не е направено необходимото за откриване курсове чрез които да се предаде това което е натрупано като опит в ръководните кадри на службата, или пък усвоено като чужд опит.

Сериозна пречка за правилното разгръщане и поставяне на службите е това, че досега ДС работи при крайно лоши условия, липса на удобства и помещения-принудата да работат много хора в едно помещение се отразява много зле на работата.

Една от причините за трудноето набиране на кадър на ДС е тая, че на хората които работят при нас и на дялото на ДС в наши близки среди се гледа като на дяло не народно, а по-скоро като на свърталище на хора пропаднали, авантюристи, неспособности и пр.-отношение както към старата полиция.

Д.С. още не се е наложила в нашия обществен живот като един авторитетен орган. С едни и същи въпроси се занимават главния секретар на Вътрешното М-во, Директора на Милицията, Началника на Д.С., Началниците на отделенията и лично М-рат. Въпроси които трябва да бъдат от компетентността на ДС. Почти всички проучвания на ДС са поставени под съмнение. Много арести също така. Независимо от това, че няма арест на значително лице за който да не е уведомен министъра лично. Особено това става с лица които са проучени и поради тяхното минало не трябва да заминат зад граница, с лица които са ПРОУЧЕНИ и поради тяхните прояви трябва да бъдат интернирани. Около цялата тази работа се вдига излишен шум, който подравня авторитета на службата в обществото.

Трябва тука също да отбележим, че на ДС не се указва достатъчно помощ и ръководство, както от политическия център, така и от главния ръководител на министерството. Доколкото такава помощ се указва, то тя е несистемна и ненавременна. По важни политически въпроси и решения на политическия център сме осветлявани съвсем бегло, а понякога и никак.

Една от пречките които преграждат пътя на ДС към разгръщане правилно своята разузнавателна дейност е съществуването на няколко центрове с еднакви обекти, които при дейността си се кръстосват-разведката при ЦК и ЦК на РМС, при РО и нашата. Необходимо е и час по-скоро да се приведе в изпълнение взетото отдавна вече партийно решение.

За правилното разгръщане на ДС също е необходимо да се прекрати съществуващото положение при което ДС е орган на милицията наравно с другите нейни органи: УНИФОРМЕН, АДМИНИСТРАТИВЕН, КРИМИНАЛЕН и т.н., които имат за пръв зада

ча подържането на реда и законността.

Д.С. трябва да се издигне в самостоятелен орган за вътрешно и външно политическо разузнаване, защитник на политическите интереси на държавата и да бъде освободен от всякакви административни функции.

В своята двегодишна дейност и борба ДС даде доказателства, че въпреки всички трудности пречки и недостатъци, тя ще съумее и сега да се справи с всички задачи които ѝ се поставят за разрешение.

7 септември 1946 година
София

НАЧАЛНИК Д.С.:

10. отдел 0

ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
Дирекция на Държавна Сигурност

ЗА П О В Е Д
№ 149

София 8.V 1947 г.

С бюджета на държавата за 1947 год. и I-во постановление на Министерския съвет от 19 април 1947 г. - протокол № 68, Дирекция на Народната Милиция се обособява в Главна Дирекция на Народната Милиция, с две дирекции - Дирекция на Държавна Сигурност и Дирекция на Народната Милиция. Тези промени са оповестени с заповед № от 3 май 1947 г. на г. Министъра на Вътрешните работи.

На основание бюджета за 1947 г. и I-во постановление на Министерския съвет от месец април 1947 г. - протокол № 68, и в изпълнение заповед № ... на г. Министъра на Вътрешните работи,

З А П О В Я Д В А И:

1. Централно Управление на досегашния отдел Държавна Сигурност, да се развие в самостоятелна Дирекция на Държавна Сигурност с 4 отдела, които от своя страна да формират своите подразделения, съгласно утвърдената от Министерския съвет таблица. Службите на Държавна Сигурност в областите да се развият в Областни Управления на Държавна Сигурност. Службите на Държавна Сигурност в някои околии, по допълнителни указания, не се развият в бгра на Държ. Сигурност.

2. Горните подразделения на Държавна Сигурност /дирекцията, отделите, областните управления и околийските бгра, където има такива/, да организират свои канцеларии и да устроят службите си, съобразно горе казаното постановление на Министерския съвет, заповедта на г. Министъра на Вътрешните работи и настоящата моя заповед.

3. Отделите на Дирекция на Държавна Сигурност да усвоят сигнатура в следния ред: I, II, III и IV, а подразделенията на отделите в областните управления, да се именува "секции", с сигнатура в същия ред.

При изпращане на книга, кореспонденция и др. от и за отделите на Дирекция на Държавна Сигурност, към имото на последната да се вписва и сигнатурата на отдела. Например - отдел I и пр. А при изпращане на писма, книга и др. отнасящи се за секциите при областните управления на Държавна Сигурност, към имото на последните се вписва и сигнатурата на

Из архивите на ДС

Тези секции. Например: секция I и пр.

Отделенията "Охрана" и "Кадри" се обслужват от канцеларията в Дирекцията и в служебни книжа относно се до тях, имоната им да се вишат след името на Дирекцията.

4. С обособяването на отдел Държавна Сигурност в Дирекция и устрояването на подделенията ѝ независимо от органите на останалата милиция, това съвсем не значи, че в своята дейност тя се откъсва от останалата дейност на народната милиция, както е указано в заповедта на г. Министъра на Вътрешните работи.

Дирекцията на Държавна Сигурност е подделение на Главната Дирекция на Народната Милиция, тя е орган на народната милиция и ще пръвжда своята дейност в взаимодействие и сътрудничество с органите на останалата милиция. Това съзодневно тясно и неразривно сътрудничество с подделенията на народната милиция, трябва да продължи така, както е било до сега.

По въпросите относно личния състав, касовата служба, снабдяването и отчетността, началниците на съответните служби ще издават с разпоредителни заповеди.

Пренне от настоящата заповед да се изврети на Началниците на отдели, отделение "Охрана" и "Кадри", както и на областните Началници на Държавна Сигурност за сведение и най-строго изпълнение.

ГЛАВЕН ДИРЕКТОР: п/ Р. Христов

В е р н о /

СЕКРЕТАР ДЪЖ. СИГУРНОСТ: *А му*

РАЗМНОЖЕНО В 1 екз.

ЗР НРС новк. № 4521/14.04.06

ДС-
структура и основни
документи

3

416210

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПВГДСРСБНА

~~СТРОГО ПОВЕРЛИВА~~

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

12

ДЕКЛАСИФИЦИРАН
21.10.42.006
Кл. 20, гр. 2, т. 1 и 3 ППЗКМ
И. и група П. Атанасова
Г. Атанасова

ЗАПОВЕДЬ

№ 489-П

бюджета на държавата за 1947 година и 1-во постановление на Министерския съвет от 13 април 1947 год., протокол № 68, досегашната Дирекция на народната милиция се развива в Главна Дирекция на Народната Милиция с две дирекции: -Дирекция на Държавна Сигурност и Дирекция на Народната Милиция. В изпълнение на горното

ЗА П О В Е Д В А М:

1. Досегашната Дирекция на Народната Милиция да се развива в Главна Дирекция на Народната Милиция с две дирекции: -Дирекция на Държавна Сигурност и Дирекция на народната Милиция.

Дирекция на Държавна Сигурност се създава от досегашния отдел Държавна сигурност при Дирекция на народната Милиция и се формира в четири отдела със съответни поделения, съгласно 1-во постановление на Министерския съвет от април 1947 година, прот. № 68.

Със създаването на Дирекция на Държавна Сигурност, досегашните областни служби на отдел Държавна сигурност се развиват в областни управления на Държавна сигурност.

Дирекция на народната Милиция остава със старата структура, без отдел Държавна сигурност и с измененията, които са показани в новия бюджет на Министерството на вътрешните работи.

2. Независимо от създаването на две дирекции, Дирекция на Държавна Сигурност и Дирекция на Народната Милиция, те и за напред остават като поделения на Главната Дирекция на народната Милиция. В своята ежедневна работа, както органите на Държавна Сигурност, така и тия на Народната Милиция остават в постоянно, тясно и неразрывно взаимодействие и сътрудничество.

3. Областните началници на Народната Милиция запазват старшинство по отношение на областните началници на Държавна Сигурност. Те остават непосредствени ръководители на всички служби по линията на Дирекция на Милицията и като такива са пряко подчинени на Директора на Народната Милиция.

Из архивите на ДС

41

Доколкото в ежедневноста дейност на органите на народната милиция и Държавна сигурност е необходимо постоянно и пълно взаимодействие и сътрудничество, като отговорник за такова постоянно и пълно взаимодействие и сътрудничество е Областния началник на народната милиция и в тази си дейност той е подчинен на Главния Директор на Народната милиция.

4. Областните началници на Държавна сигурност са непосредствени ръководители на всички служби по линия на Дирекция Държавна сигурност и в това си качество са пряко подчинени на Директора на Държавна сигурност. Като такива те се задължават:

а/ Да ~~дават~~ *дават* ежеседмично ~~на~~ областните началници на Народната милиция усна или писмена информация по политическото положение на областта;

б/ Предварително да осведомяват областните началници на народната милиция при предприемането на по-значителни арести;

в/ Съвместно с тях да разработват плана при подготвянето и провеждането на акции и т.н.

От своя страна областните началници на Народната милиция се задължават да информират областните началници на Държавна сигурност по всички по-важни събития станали по линията на народната милиция.

5. Околийският началник на Народната милиция е представител и старши на всички служители в околията, по линия на Главната Дирекция на Народната милиция. Само в онези околии, в които има открити бъра на Държавна сигурност, се открива самостоятелна канцелария, подчинена на областните управления на Държавна сигурност. Във всички останали околии, канцеларията е обща за органите на Народната милиция и Държавна сигурност.

Всички органи на Държавна сигурност по околията, в своята служба са пряко подчинени на областните управления на Държавна сигурност.

6. Органите на народната милиция не могат да извършват организирани политически арести, без съгласието и участието на органите на Държавна сигурност. Политически арести те могат да извършват само в неизбежни случаи, за да се предотврати или прекрати извършването на едно политическо престъпление, или не се позволи да се укрият виновни ите на едно вече извършено политическо престъпление. Но и в тия случаи, дознанието се предоставя на органите на Държавна сигурност.

-3-

14

Настоящата заповед възлагам за бързо и точно изпълнение на Главния Директор на Народната Милиция и директор на Държавна Сигурност, на Директора на народната Милиция и областните началници на народната Милиция и държавна Сигурност.

гр.София, 23 1947 година

М И Н И С Т Ъ Р:

РАЗМНОЖЕНО В 1 екз.

зг НРС по вх. №И 521/14 04.2006г.

ЕК.

Из архивите на ДС

134 1.

И Н С Т Р У К Ц И Я

за водене и отчитане дейността на агентурната мрежа

За всеки завербован и привлечен на агентурна работа агент или резидент се завеждат две досиета.

- а/лично поименно и
- б/работно-псевдонимно

За всеки пазач на конспиративна квартира, стопанин на явочна квартира или адресант, се завежда само лично, поименно досие.

Завербоването на агента, откриването и попълването на неговото лично - поименно и работно-псевдонимно досие се извършва при спазването на следните правила:

1/Заинтересуваният оперативен работник написва рапорт, адресиран до груповия Началник, с който иска разрешение да направи проучване на дадено лице, което има намерение да завербува в връзка с свой обект/посочва се точно обекта/.

Груповия началник преди да резулира рапорта на оперативния работник, направи чрез началника на отдела справка при началника на отдела или заместника му дали лицето не е вече регистрирано, като агент на отдела. След това, чрез началника на отдела или неговия заместник се прави справка от останалите отдели, че лицето не е техен агент.

След получаването на тези справки, груповия началник разрешава оперативния работни к да отпочне своите проучвания.

2/Оперативният работник проверява за лицето кандидат за вербовка по оперативния отчет, за което получава справка обр. № 6, проверява за лицето по имашата се агентура и дава заповед/чрез началника си /за пълно проучване от отделение "Б". Едновременно с това оперативната работа може да влезе в личен контакт с кандидата за вербовка, без да разкрива себе си и своите намерения. След свършването на проучванията, оперативния работни к представя на груповия си началник рапорт за вербовка. В рапорта се указва :

а/наличност на лице/организация или група/, която се занимава с антинародна дейност/указва се каква/. И необходимостта да се работва от органите на ДС

б/Необходимо ст от агентура при разработката на лицето, организацията или групата.

в/посочва на белязаното за вербовка лице, като дава установени данни за кандидата, личните му качества и неговите връзки с обекта.

г/как и къде ще бъде извикано лицето

д/как ще бъде завербовано: по компром етиращи материали/указва се какви/, по убеждения или по постепенно въвличане.

е/кой ще го вербува

Към рапорта се прилагат:

а/проучването на лицето от отделение "Б"

б/агентурни и др. донесения за лицето

в/справка дали лицето има досие и ако има - извлечение от него.

г/справка по идентификацията

3. Рапорта-предложение да вербува се ~~сегубрава от груповия началник~~ и утвърждава от началника на отдела. След като получи утвърждението на последния, оперативния работни к пристъпва към самата вербовка.

4. След провеждането на вербовката, оперативния работни к дава рапорт, в който се указва по какъв начин е извършил вербовката, как се е държал обекта, къде, кога и по какъв начин могат да стават срещите с агента, как може да се уреди извънредната среща и под какъв псевдоним последния ще дава донесенията си.

Заедно с рапорта се представя и :

-2-

14 ~~20~~ 2

а/попълнена и подписана от агента декларация
 б/подписана от агента разписка за получено възнаграждение/ако
 такава е дадено /.
 в/автобиография на агента
 г/списък на най-близките му познати и приятели с кратка тяхна
 характеристика. Написва се от агента.
 д/снимка на агента.

е/попълнени от оперативния работник въпросник обр. № 9
Забележка: С съгласието на началника на отдела, от агента, може
 да се иска да се иска подписана от него декларация. Вместо декларация
 /а когато има такава и наред с нея/ могат да се вземат саморъчно под
 писани от агента разписки за получено възнаграждение или саморъч
 но написано и подписано от него донесение.

5. Всички изброени до ту и документи и материали се събират, опис
 ват в специален опис обр. № 8 и заедно с описа се слагат в отделно
 досие, като по този начин се оформя лично поименното досие на агента.
 Към досието се слага лист за възнаграждения, който съдържа следните
 граfi: №, дата, характер на възнаграждението/пари или друго материал
 но възнаграждение - последното да се оценява в пари/ и защо му се
 дава/за извънредното ценно донесение, усърдна работа и пр./

Към досието в процеса на работата с агента и завършването на
 неговото пълно проучване се набавят:

а/сведения за неговите близки и приятели
 б/сведения за станали в процеса на работата изменения в начина
 на срещите с агента и други подобни.
 в/характеристика да работата на агента, която се прави от опера
 тивния работник всеки 6 месеца.

Откритото и оформено лично поименно досие на агента се дава на
 съответния групов началник, който го съхранява, като същевременно се
 ползва и предава на началника на отдела картон обр. 1. Картоните на
 агентите на Отдела се подреждат по азбучен ред.

Забележка: Когато оперативния работник има нужда от лично поимен
 но досие на своя агент, за да прибави към него споменатите по горе
 в точка пета допълнителни материали или за друга справка, досието му
 се дава направо на груповия началник, на когото се връща обратно вед
 нага след като оперативния работник си свърши работата с него.

6. Веднага след завербоването на агента, едновременно с оформяван
 то на неговото лично поименно досие, за агента се открива и работно
 псевдонимно досие.

Работното псевдонимно досие се води по псевдонима на агента
 и се съхранява от оперативния работник, който работи с агента.

В работното псевдонимно досие се слагат всички донесения на
 агента, датирани и подредени по хронологичен ред. Към всяко донесение
 оперативния работник написва какви задачи е дал, какви мероприятия
 е наредил и други забележки.

В работното псевдонимно досие се слага списък на лицата, които
 се споменават в донесенията на агента. Списъкът трябва да съдържа
 следните граfi: име, професия, на коя страница от работното досие на
 агента се намират сведенията за лицето.

Забележка: Работното досие не трябва да превишава 300 страници
 Набраните материали се дават в архива на агентурната мрежа заедно
 с ръкописното заключение, защо се дават в архива и трите имена на
 агента.

7. Когато при представените предложения за вербовка, началника на
 отдела или заместника му не разреши вербовката, той определя с надпис
 пис върху рапорта на оперативния работник как да се постъпи с
 събраните материали за кандидата за вербовка - дали да се заведат като
 активно до сведения да се дадат в общата архива или към архивата на
 агентурната мрежа.

15/3

Началника на отдела или заместника му определя как да се постъпи с лицето, когато вербовката е разрешена, но не е могла да се осъществи по вина на кандидата за вербовка, /отказа/ платък когато /при новосъздада се обстановка/ службата сметне, че вербовката не е необходима. Събраните до момента материали се предават в архива на агентурната мрежа.

8. Когато оперативния работник намери, че е необходимо даден агент да бъде прехвърлен на работа по друга линия той прави мотивирано предложение за прехвърлянето до своя групов началник, чрез когото по каналния ред предложението за прехвърляне се представя на началника на отдела.

Ако предложението се отнася до прехвърляне от една група в друга или от една служба или отделение на друго в един и същи отдел началника на отдела, след като вземе мнението на заинтересуваните началници на отделения, разрешава въпроса кой да работи заанапред с агента.

Ако предложението се отнася до прехвърляне на агента от един отдел на друг, въпроса се решава съвместно от заинтересуваните началници на отделите, а в случай на несъгласие по между им - от Директора.

9. При всички случаи на прехвърляне на агента на нов разузнавач, неговото лично до сие се предава от груповия началник, който го съхранявал до сега, на новия групов началник, който заанапред ще работи с агента.

Преди предаването на това до сие към него се прибавя написана от оперативния работник:

а/ изчерпателна характеристика - обобщена за работата свършена от агента, неговите връзки и възможности и проявените от агента в процеса на работата добри и лоши качества.

б/ Заключение за причината поради, която се е наложило прехвърлянето - одобрени и приподписани от началника на отдела, който е дал разрешението за прехвърляне.

10. При прехвърляне на личното досие на агента, неговото работно досие се предава също на новия оперативен работник.

11. При изпращането на лично поименно досие на някой агент от центъра на провинцията, работното досие се предава в архива на агентурната мрежа с ръкописно заключение защо се дава в архива, като се указват трите имена на агента. Заключението става в работното досие, а с личното поименно в провинциалната служба на ДС се изпраща бележка с архивния номер на работното досие.

12. Справки по агентурната картотека в отдела се дават само на основание бележка подписана от началника на отдела или заместника му. В бележката обязательно трябва да е указано с какъв цел се иска справка.

Преминаване на досиетата на агентите към архива

13. Когато агента прояви неработоспособност, или когато поради други основателни причини оперативния работник намери, че е необходимо да се прекрати работата с него, той прави писмено предложение чрез началника на групата си до началника на отдела, за преустановяване работата с агента и за предаване досието му в архива. В предложението трябва да му е дадена характеристика за извършената от сътрудника работа, проявените от него в процеса на работата добри и лоши качества, как е работил оперативния работник с сътрудника, какъв метод е употребил, за да го активизира и запази за службата и защо смята, че трябва да се преустанови работата с него.

В случай, че началника на отдела намери предложението за основателно, той резюмира досието да се предаде в архив и го връща по каналния ред на оперативния работник заедно с картонка, която е имала за сътрудника.

- 4 -

16 -12-4
4

Да да се предотврати някои злоупотребления, оперативния работник взема взема от сътрудника разписка, че му е съобщил, че преставя да бъде считан за сътрудник на ДС, поставя я в личното досие на агента скрени и работното досие към него, пронумерова, заверява и подпечатва ги общо и ги предава заедно в картон в архив.

14. В случай на смърт на агента оперативния работник дава писмено заключение, в което указва датата на смъртта на агента и причините за нея. Заключението се слага в личното поименно досие, заедно с работното досие се предава в архива на агентурната мрежа.

15. При постъпването на досиетата и картоните на агентите в архива, те се вписват в специални регистри и им се дава архивен номер.

16. В архива досиетата на сътрудниците и тяхните картони се подредят и съхраняват в специални железни шкафове. Тяхното подредяне съхраняване и ползуване се извършва от един и същ служител, излъчен специално за тази цел.

17. Картотеката на архивните досиета на агентите се подредя по азбучен ред.

18. Справки по картотеката и досиетата на агентите се правят само на основание бележка образец № 6 и 7 подписан от началника на отдела или неговия заместник. В бележката трябва да е указано с каква цел се прави справката. Когато такава справка бъде дадена, лицето което я е получило се подписва на бележката и последната остава в досието на агента.

19. В случай, когато оперативния работник реши да възобнови работата с агента, той пише заключение в два екземпляра, което се утвърждава от началника на отдела.

Единият екземпляр от заключението се дава в архива на агентурната мрежа и остава на мястото на лично-поименното досие на агента което дава на оперативния работник, а старото работно досие остава в архива. Станалата промяна се отбелязва в картон в агентурната мрежа а за картотеката на агентите при началника на отдела се попълва нов картон.

В областните служби ДС и околийските центрове в които има бира на ДС, досиетата и картотеките на агентите се водят по начин аналогичен на посочения за Дирекцията.

В останалите околийски служби на ДС, се водят само азбучници за агентите.

Разрешение за вербоване се дават:

В областните служби - от Областният началник ДС, а в околийските - от Началник бюро ДС, респективно заведомци ДС

Същото важи и за разрешението за предаване на досиетата към архив. Лично поименните досиета се съхраняват от началниците на съответните групи. При откриването на всяко досие се попълват два картона на обр. № 1, като единият остава при зав. ДС в околията, а другият се изпраща на инспектора завед. съответната секция в Областната служба на ДС.

При преминаването към архив, всички досиета и картони се изпращат в областната служба, където се подредят и съхраняват.

ДИРЕКТОР ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ: /п/ Р. Христов

В е р н о,

СЕКРЕТАР НА ДИРЕКЦИЯ ДЪРЖ. СИГУРНОСТ:

Строго поверително!

38

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРБНА

276

И Н С Т Р У К Ц И Я

ПО ПРИДОБИВАНЕ, ВЪЗПИТАНИЕ И РЪКОВОДСТВО
НА АГЕНТУРАТА ОТ ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИ-
ГУРНОСТ НВР.

Агентурата е **основно** и решаващо средство на органите на Държавна сигурност в безопасната им борба с подривната дейност на разузнаванията на капиталистическите страни, вражеската подмолна дейност и другите антинародни елементи в нашата страна.

Условие за обезпечаване успешна борба на органите на Държавна сигурност с враговете на нашия народ е създаването на надежден и квалифициран агентурен апарат. Агентурата трябва да е способна, по задачи възложени ѝ от органите на Държавна сигурност, да се внедрява в чуждите разузнавания и вражеските подмолни организации, да разкрива тяхните замисли и подривната им работа.

За работата на всеки оперативен работник, в органите на Държавна сигурност - от директора до разузнавача, ще се съди по това дали те имат надеждна, квалифицирана агентура и умеят ли с нейна помощ успешно да разкриват агентите на капиталистическите разузнавания и вражеската подмолна дейност.

І. ПОДБОР НА АГЕНТУРАТА ЗА ВЕРБОВКА.

1. Органите на Държавна сигурност придобиват агентура за разкриване и разработка на агентите на разузнаванията на капиталистическите страни, вражеските подмолни организации и други антинародни елементи, от всички класи и слоеве на нашето общество.

2. Категорически се забранява създаването на агентура в БКП и неините институти.

3. В случай на оперативна необходимост/напр. за агентурна разработка на трайчкостовци, троцкисти и т.н./разрешава се вербовката на членове на Б.К.П. по реда установен от настоящата инструкция.

- 2 -

4. Забранява се вербовката в агентурната мрежа на терористи, диверсанти и бивши провокатори.

5. При подбора на кандидата за вербовка необходимо е той да бъде щателно проверен и изучен чрез наличната агентура и други възможни начини и конспиративно да бъдат събрани подробни установъчни, биографични и характеристични данни за него; да се установи социалното му и политическо минало; да се съберат възможните налични компроментиращи материали; да се изяснят личните и работни качества, културния уровень, наклонности, способности, силните и слаби черти на характера, наличните връзки и интересувашата ни среда и техния характер.

6. Въпроса за вербовката трябва да се решава положително само в случай, ако:

а/ вербовката на дадено лице е целесъобразна, защото вербовката на секретен сътрудник трябва да става само за конкретни цели. Безцелни вербовки не се допускат.

б/ съществува увереност, че завербования ще работи с органите на Държавна сигурност.

в/ вербовката на подбрания кандидат е възможна, т.е. че той ще се съгласи да сътрудничи с органите на Държавна сигурност.

г/ подбрания кандидат по своите лични и делови качества е годен за агентурна работа.

II. ВЕРБОВКА НА АГЕНТИ, ИНФОРМАТОРИ И РЕЗИДЕНТИ.

1. А г е н т

Агентът е надежен, квалифициран секретен сътрудник на органите на Държавна сигурност, успешно изпълняващ техните задачи по внедряване и разработка агентурата на разузнаванията на капиталистическите страни, вражеските подмолни организации и други антинародни елементи.

Като правило агенти се вербуват от вражеска или близки тем среда/участници във вражески подмолни организации, трайчкостовци, троцкисти, лулчевисти, анархисти, никола петковисти, демократи, либерали, бивши членове на "Звено", реакционна интелегенция, уволнени царски офицери, легионери, буржоазия, търговци, кулаци, духовни лица, лица поддържащи подозрителни връзки с представителите на капиталистическите държави в нашата страна, а също с чужбина и др./ на

478

- 4 -

базата на пълното им разобличаване в антинародна дейност или други престъпления.

Агенти могат да бъдат, обаче и лица от социално близка нам среда, ако те по своите лични качества и налични връзки могат успешно да изпълняват нашите задачи по разкриване и разработка на враговете на народа.

При вербовка на агенти върху базата на компроментиращи материали задължителен е тяхният предварителен щателен разпит.

За избягване на двойничество и предателство от тяхна страна необходимо е да се пристъпва към вербовката на такива лица само в случай, че лицето, което се вербува, напълно признае и се разкае за извършените от него престъпления.

Предвид на особената важност и отговорност на вербовката на агенти, такива разрешават: пом. министра за ДДС и заместниците на директора на Държавна сигурност.

Вербовка на агенти:

а/из средата на чуждите поданици, които работят в дипломатическите представителства и консулствата:

б/за работа в чужбина;

в/сред лицата, които заемат високо служебно и обществено положение/академици, големи специалисти, висши духовници и др., във войската от командир на дивизия и нагоре/;

г/сред членовете на БКП, които имат видно служебно положение в стопанския и административен апарат на страната;

д/превербовка на признали се шпиони и други агенти на разузнаванията на капиталистическите страни и ръководни участници във вражеските подмолни организации - се разрешава само с моя санкция.

2. И н ф о р м а т о р

Информатора е секретен сътрудник на органите на Държавна сигурност, който изпълнява техните задачи за разкриване на враждебни и подозрителни лица, наблюдаване на вражески елементи, проучване, издирване на държавни престъпници, обслужване на стопански обекти и предприятия, държавни учреждения, научни институти, ТКЗС и т.н. и в отделни случаи участващ в разработка на конкретен обект.

- 5 -

Информатори, като правило, се вербуват из средата на предани и лоялни към народната власт, патриотично настроени граждани.

Вербовката на информатори разрешават;

в центъра - началниците и заместник началниците на отдели.

на периферията - началниците на окръжните управления на МВР и началниците на окръжните служби на ДС.

във войската - началниците на армейските специални отдели.

3. Р е з и д е н т и

Резидентът е надежден квалифициран секретен сътрудник на органите на Държавна сигурност, който по задачи, възложени му от оперативните работници, ръководи, възпитава и инструктира прикрепените към него информатори/от 5 до 15 човека/.

Резидента е най-близък помощник на оперативния работник. Поради това, той, както и оперативният работник, трябва да бъде безкрайно предан на Комунистическата партия и народната власт, да притежава нужните лични и разузнавателни качества.

Резидентите, като правило, се вербуват сред надежните, особено проверени членове на БКП, а също така ДСНМ. В изключителни случаи разрешава се използването като резиденти и на безпартийни граждани сред преданите на народната власт и добре проявилите се в практическа работа с нашите органи информатори.

На резидента е забранено да вербува информатори. Той получава връзка с тях само чрез оперативния работник.

Към резидента не могат да се прикрепяват информатори, които участвуват в разработката на конкретни обекти. В такъв случай те остават на лична връзка при оперативните работници.

Вербовката на резиденти разрешават;

в центъра - заместниците на директора на Държавна сигурност.

в Периферията - началниците на окръжните управления на МВР.

в войската - началника на армейския специален отдел или неговите заместници.

Вербовката на резиденти за задгранична работа се извършва само с моя санкция.

IV. Съдържател на явочна квартира.

Съдържателят на явочна квартира се явява също така секретен сътрудник на органите на ДС, който предоставя на разположение на същите своята квартира на среци на оперативните работници с агентурата.

42
800

- 6 -

Съдържатели на явочни квартири се вербуват из средата на предани и патриотично настроени към народната власт граждани, предимно из средата на БКП.

Тяхната вербовка се разрешава и оформява по същия начин, както на информаторите.

Агентурата, работеща по една разработка, не се приема в една и съща явочна квартира.

III. ОФОРМЯВАНЕ НА ВЕРБОВКАТА И ИЗКЛЮЧВАНЕ НА АГЕНТУРАТА.

Предложение за вербовка на секретни сътрудници се оформява с рапорт до съответния началник. Формата на рапорта е произволна. В рапорта трябва да бъде подробно изложено приблизително следното:

Целта, за която се вербува агента, информатора, резидента/ за разработка или наблюдаване на конкретно лице, за разкриване на враждебни, подозрителни лица, за обслужване на стопански или други обекти, за ръководене на информатори и т.н./.

При това трябва да бъде указана същността на разпологоемите материали за лицата, за чиято разработка се вербува агента или информатора, установъчни, биографични и характеристични данни за кандидата за вербовка, неговите силни и слаби качества, роднинските и други връзки, възможностите му да изпълни стоящите пред него задачи и наличните компроментиращи материали за него.

След това в рапорта трябва да бъде посочен плана за вербовка, в който трябва да бъде предвидено;

а/място и време на вербовката

б/кой ще извърши вербовката

в/начинът за конспиративно извикване на кандидата за вербовка

г/план на беседата или разпита при вербовката и начина за използване на наличните компроментиращи материали.

д/мероприятията, които трябва да бъдат проведени в случай, че кандидата не се подава на вербовка или оперативния работник се откаже от такава, първичен инструктаж на завербования.

Рапорта се подписва от оперативния работник, който го съставя и предлага вербовката. Всички началници, които стоят по-горе от него потвърждават своето съгласие с предложението изложено в рапорта. Рапорта се утвърждава от началника, който има право за това съответно настоящата инструкция.

- 7 -

Всички най-отговорни вербовки на агенти, особено когато се използват сериозни компроментиращи материали, трябва да се извършват от ръководните работници на органите на Държавна сигурност - от пом.министра за ДДС до началник на отделението включително.

Завербованите, като правило, дават подробна декларация за доброволното им съгласие да станат секретни сътрудници и да пазят в тайна факта на тяхното секретно сътрудничество с органите на Държавна сигурност. В случай, когато вербовката се извършва на базата на компроментиращи материали, в декларацията се излага на кратко признанието на лицето, което се вербова, че е извършило престъпление и задължението му да изкупи своята вина чрез честното сътрудничество с органите на Държавна сигурност.

За запазване на конспирация на завербования се дава псевдоним във вид на произволно избрано от него формално име, с което той трябва да подписва своите донесения до органите на Д.С.

Забранено е да се дават на агентурата оскърбителни псевдоними.

Завербованите агенти, информатори и резиденти се регистрират в отдела "Картотека" и архив при ДДС, по реда предвиден в инструкцията за регистрация.

В случай, че вербовката не стане, материалите трябва да бъдат предадени на съхранение в отдела "Картотека и архив" при Дирекция държавна сигурност.

Предложението за изключване на агенти, информатори и резиденти от агентурната мрежа също се оформява с рапорт и се разрешава от ония началници, които, според настоящата инструкция, имат право да разрешават вербовката на агенти, информатори и резиденти.

В рапорта трябва да бъдат подробно указани причините, поради които се поставя въпроса за изключване на агента, информатора или резидента от агентурната мрежа.

След като се получи разрешение за изключване, от изключения агент, информатор или резидент се взема декларация за прекъсване на връзките с него на органите на Държавна сигурност, в която трябва да бъде указано, че изключения са задължава да пази в най-строга тайна факта на секретното му сътрудничество с органите на Държавна сигурност.

Личното и работното досиета на изключения от агентурната мрежа, информатор или резидент се предава на хранение в отдел "Картотека и архив" при ДДС по реда установен в инструкцията за регистрация.

IV. ВЪЗПИТАНИЕ И РЪКОВОДСТВО НА АГЕНТУРАТА.

Успехът на работата с агентурата зависи не само от удачния подбор и умелото извършване на вербовката на агинтите, информаторите и резидентите, но и от правилното ръководство, възпитание и инструктаж на агентурата.

Отношенията на оперативните работници към агентурата трябва да имат строго делови характер.

Не се допускат с агентурата фамилиярни отношения. В същото време тия отношения не могат да бъдат сухи, формални, казюонни. Оперативните работници трябва да бъдат внимателни и отзивчиви към нуждите на агентурата, като поощряват материално преданните и добре работещи агенти.

През време на срещите с агентурата трябва да се отделя много внимание на нейното изучаване и политическо възпитание в духа на безкрайна преданност на БКП и народната власт, да ѝ се внушава увереността в победата на социализма в нашата страна, а също така да се развиват разузнавателни навици и инициатива при търсенето и разкриването на вражески елементи.

Наред с задачите, които се поставят на агентурата - какво тя трябва да разкрие или изясни - оперативния работник трябва непременно да разяснява на агента или информатора по какъв начин той трябва да разшири поставената му задача. Поради това, необходимо е оперативните работници да се готвят щателно за срещите да знаят личното и работно досие на агента или информатора, неговите възможности, личните му качества, характера на отношенията му с лицата, които се разработват, а също така знае съдържанието на донесенията, когато той е дал по-рано.

Едно от най-важните условия за успешна работа с агентурата е спазването на най-строга конспирация.

Същите трябва, като правило, да стават в конспиративни и явочни квартири и други подходящи за това условия, които изключват възможността да бъде разшифрована агентурата.

Не се допускат срещи с агентурата на случайни места.

Залог за успешна работа с агентурата и борба с двойничеството и предателството е също така нейната всекидневна и щателна проверка с всички достъпни средства: чрез друга агентура, външни наблюдения, проверка на кореспонденцията и др.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА НРБ;

Генерал-лейтенант-

/п/ Р. Христов

Строго поверително!

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

относно: структурата и организацията на МВР и неговите подразделения за периода 1944/1952 год.

1944 год. - МВР с Министъра и към него: 1-гл.секретар,

2. Дирекция на администрацията имаща 3 отделения - отделение за общините, околийските управители и областните директори; отделение "Административно" и отделение "Общинско снабдяване". Същата дирекция е просъществувала до 1948 г. когато подразделенията и минаха към народните съвети.

3. Дирекция на Народната милиция имаща: - Централно управление, отдел "Инспекторат", отдел ДС с 4 отделения:

I-во отделение за борба с контрареволуцията;

II-ро отделение за контраразузнаване;

III-то отделение дружество и печат и

IV-то отделение картотека и проучване.

Отдел "Криминален", отдел "Стопански", отдел "Униформен", отдел "Снабдителен" и отдел "Административен".

Към Министерството имало отдел "Бюджето-контролен" и отдел "ППЗ".

През 1946 г. е създаден сектор за политическа работа сред личния състав на ДНМ и Гранични войски към МВР.

1947 год. - създадено отделение за "Трудова мобилизация за безделниците" към МВР.

Същата година вместо ДНМ е създадено Главна дирекция на милицията с Дирекция на ДС /гл.директор на милицията е директор на ДС/ и ДНМ. Към ДНМ освен старите 5 отдела се създават научнотехническа служба, Автоинспекция и следствие, които по-късно стават отдели към ДНМ.

Към ДС се създават I-ви отдел за борба с контрареволуцията, II-ри отдел за контраразузнаване, III-ти отдел за разузнаване, IV-ти отдел следствие, радио-разузнаване и специално снабдяване. V-ти отдел - охрана, отделение "Б" за проучване и проследяване и отделение "Кадри".

Към Централно управление на МВР се създава отдел "Кадри", отдел "Планов" и отдел "Затвори и Обществения".

1949 год. към МВР се създава отдел за "ГВХО". Към Дирекция на ДС се създава отдел "Икономически", "Технически", служба "9", "Картотека и архив" и "Радио-служба".

1950/951 г. се създават:

I-во управление - разузнаване.

II-ро управление - УБО.

III-то управление - за обслужване на МНО и подразделенията му.

"Снабдителен" отдел

"Медицински" отдел

отдел "инспекторат"

отдел "Планов"

отдел "финансов"

отдел "Секретариат"

I-ви отдел - за борба с контрареволуцията.

II-ри отдел - за контраразузнаване.

III-ти отдел - за селското стопанство

IV-ти отдел - за промишлеността.

V-ти отдел - Проверка на кореспонденцията

VI-ти отдел - технически

VII-ми отдел - следствен

VIII-ми отдел - обслужване Трудови войски

IX-ти отдел - обслужване МВР /без ДС/.

X-ти отдел - шифър

XI-ти отдел - проучване и проследяване

XII-ти отдел - борба с бандитизма.

XIII-ти отдел - обслужване затворите.

XIV-ти отдел - картотека и архив

XV-ти отдел - разработка на полицейския архив.

1952г. се създават:

I-во управление - за разузнаване

II-ро управление - за контраразузнаване

III-то управление - за борба с контрареволуцията

IV-то управление - за промишлеността и селското стопанство

V-то управление - за МНО и подразделенията му и Трудови войски.

VI-то управление - за транспорта

VII-мо управление - УБО

Снабдително управление

Управление "Кадри"

"Административно стопански" отдел.

I-ви отдел - следствие
II-ри отдел - РПШ
III-ти отдел - технически
IV-ти отдел - радио-разузнаване и контраразузнаване
V-ти отдел - ПК
VI-ти отдел - научнотехнически
VII-ми отдел - проследяване и проучване
VIII-ми отдел - картотека и архив
IX-ти отдел - обслужва МВР /без ДС/.
X-ти отдел - шифър.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ-
ПОДПОЛКОВНИК:

РАЗМНОЖЕНО В 1 екз.
по вх. № 1561/08.08.2007г.

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително.

Да се съхранява като шифър.

О П И С А Н И Е

структурата на Министерството на Вътрешните Работи
на Народна Република България.

58

Министерството на вътрешните работи се възглавява от Министъра на вътрешните работи, който осъществява ръководството на работата в Министерството чрез своя заместник и 5 помощник Министри, в това число и помощник Министъра по войските.

Непосредствено на Министъра са подчинени: Секретариат, осигуряващ основното деловодство в Министерството, инспекторат - контролен орган и мобилизационния отдел, разработващ мобилизационните планове и други въпроси в случай на война.

Зам. Министъра и помощник Министрите съответно осъществяват ръководство и контрол по работата на поверените им оперативни Управления, отдели и други поделения от органите на държавна сигурност, Народната милиция и войските, влизащи в системата на Министерството на вътрешните работи.

Органите на държавна сигурност влизат в Министерството на вътрешните работи на Народна Република България като нейна съставна част и са организирани в центъра в следните Управления и самостоятелни отдели:

- I-во Управление - Разузнавателно
- II-ро Управление - Контраразузнавателно
- III-то Управление - Секретно-политическо

2.

IV-то Управление - Икономическо
 V-то Управление - Военно контраразузнаване
 VI-то Управление - Транспортно
 VII-мо Управление - Охрана на Правителството
 VIII-мо Управление - Кадри /осигурява подбора и разстановката на кадрите във всички подразделения на МВР/

I Отдел - Следствен
 II Отдел - Разработка на полицейски архиви
 III Отдел - Научно-технически
 IV Отдел - Радиоконтраразузнавателен
 V Отдел - Проверка на кореспонденцията
 VI Отдел - Оперативна техника
 VII Отдел - Външно наблюдение и проучване
 VIII Отдел - Оперативен отчет
 IX Отдел - Контраразузнаване във войските, милицията, сред волнонаемния състав на МВР
 X Отдел - Шифър - дешифриране.

I-во Управление провежда разузнавателна и контраразузнавателна работа в капиталистическите страни.

Управлението се състои от 4 оперативни отдели и 7 спомагателни служби.

Първи отдел.

Ръководи работата против Югославия. Състои се от 4 отделения с 31 души.

Първо отделение ръководи работата на резидентурата в Белград и оперативните групи на резидентурата във Виена, Париж и Рим.

Отделението се занимава с вербуване, подготовка и прехвърляне на агентура в Югославия, както от България, така и от другите страни.

3.

2-ро отделение се занимава с вербуване и подготовка на аген-тура за организиране на канали на територията на Югославия. Служителите от това отделение осъществяват прехвърлянето на агенту-ра през границата.

3-то отделение - така наречените опорни пунктове. Служите-лите от това отделение се намират постоянно в граничните окръзи-Врачански и Благоевградски.

Те подбират на място кандидати за вербуване и извършват прехвърлянето на агентура от територията на своите окръзи. Раз-питват дезертърите и извършват в случай на необходимост тяхното провербуване.

4 отделение - информационно. Концентрира и обработва всич-ки материали за Югославия.

Втори отдел.

Води работата против Гърция, Турция и страните от Близкия Изток, където има резидентура в Израел и Египет.

Състои се от 5 отделения с 46 души.

1-во отделение ръководи работата срещу Гърция. Ръководи оперативните групи на резидентурите във Виена, Истамбул и Рим. Подготвя и прехвърля агентура за отсядане в Гърция: организира канали за свързка на гръцка територия.

2-ро отделение работи против Турция, ръководи резидентурите в Анкара и Истамбул, организира канали за свързка. Подготвя и пре-хвърля агентура за отсядане в Турция.

3-то отделение ръководи резидентурите в Тел-Авив и Каиро. Подготвя и прехвърля агентура за отсядане в страните на Близкия Изток.

4-то отделение - опорни пунктове.

4.

Работниците от отделението се намират в окръзите: Благоевград, Пловдив, Хасково, Бургас, Сталин, Русе, Плевен и Коларовград. Отделението подготвя агентура за прехвърляне и отсядане в Гърция и Турция.

5-то отделение - информационно. Събира и обработва всички материали за Гърция и Турция.

Трети отдел.

Води разузнавателна и контраразузнавателна работа против европейските страни, с изключение на Англия. Отделът се състои от 5 отделения с 42 души.

1 отделение ръководи резидентурата във Виена, подготвя и прехвърля агентура в Австрия.

2 отделение ръководи резидентурата в Берлин, Брюксел и под-резидентурата в Западна Германия. Подготвя и прехвърля агентура в Западна Германия.

3 отделение ръководи работата на резидентурата в Париж, подготвя и прехвърля агентура в Франция.

4 отделение ръководи резидентурите в Рим и Берн, подготвя и прехвърля агентура в Италия и Швейцария.

5 отделение - информационно. Концентрира и обработва всички материали за западно-европейските страни.

Четвърти отдел.

Води разузнавателна и контраразузнавателна работа срещу САЩ, Англия, Канада и страните от Латинска Америка. Отделът има 4 отделения с 21 души.

1 отделение ръководи резидентурата в Лондон, занимава се с прехвърлянето на агентура за отсядане в Англия.

2 отделение подготвя и прехвърля агентура в САЩ

3 отделение ръководи резидентурата в Буенос-Айрес, подгот-

ва и прехвърля агентура в Канада и Аржентина.

4 отделение - информационно. Обработва всички материали за Англия, САЩ, Канада и страните на Латинска Америка.

Специални служби

1 отделение-кадри се занимава със спецпроверката на служителите от I-во Управление, организира оперативното обучение и изучаването на чужди езици, в отделението има 13 души, в това число 10 преподаватели по чужди езици.

2 отделение осъществява радиовръзката с резидентурите и агентите, с общ брой 30 души. Подготвя агенти-радисти.

3 отделение води счетоводството, завежда складовете с материални ценности, поддържа и охранява конспиративни квартири, с общ брой 22 души.

4 отделение провежда контрол по визите, завежда документацията по издаване на задгранични паспорти. Същото отделение завежда картотеката и архива на оперативния отчет на I-во Управление, с общ брой 8 души.

5 отделение - шифрова служба

6 отделение - фотослужбата на Управлението

7 отделение - библиотека на Управлението

Всичко пощата за I-во Управление са предвидени 246 души,
от тях: оперативен състав - 182 души
технически състав - 64 души

II-ро Управление води на разработка агентурата на чуждите разузнавания в страната и осъществява проникването на своя агентура в разузнавателните центрове на съседните капиталистически страни.

Управлението се състои от 5 отдели и 4 самостоятелни отде-

6.

ления.

Първи отдел. - англо-американски, състои се от 4 отделения с личен състав от 36 души.

1 отделение се занимава с разработването на разузнавачите-дипломати, работещи в легациите и мисиите.

2 отделение води на разработка лица, подозирани в принадлежност към агентурата на английското разузнаване.

3 отделение води на разработка лица, подозирани в принадлежност към агентурата на американското разузнаване.

4 отделение води на разработка американските разузнавателни центрове в Гърция и Турция посредством внедряване на своя агентура с контраразузнавателни цели.

Втори отдел - югославски, състои се от 4 отделения, с личен състав от 31 души.

1 отделение се занимава с разработването на разузнавачите-дипломати.

2 отделение разработва лица, подозирани в провеждане на шпионска дейност.

3 отделение разработва агентурата на чуждите разузнавания из числото на белогвардейците, а също така из числото на бивши участници в антисъветски белогвардейски организации.

4 отделение води на разработка югославските разузнавателни центрове, занимаващи се с изпращане на своя агентура в България.

Трети отдел - европейски, състои се от 4 отделения, с личен състав от 40 души.

1 отделение води на разработка лица, подозирани в принадлежност към Френското разузнаване.

2 отделение разработва лица, подозирани в принадлежност към италианското разузнаване.

7.

3 отделение - немско-австрийско - разработва бившата немска агентура.

4 отделение разработва швейцарската агентура

Четвърти отдел - Средния и Близкия Изток, състои се от 4 отделения, с личен състав от 29 души.

1 отделение води на разработка агентурата на турското разузнаване.

2 отделение води на разработка гръцката агентура.

3 отделение разработва агентурата на израелското, египетско, ливанско, сирийско разузнавания.

4 отделение провежда задгранична работа в Гърция и Турция с контраразузнавателни цели.

Пети отдел - издирване, състои се от 3 отделения, с личен състав от 24 души, занимава се с издирването на агентура на чуждите разузнавания, прехвърляни в България, и разработва изменниците на Родината и тяхните роднини.

1 отделение издирва американската и английска агентура.

2 отделение издирва югославската агентура.

3 отделение издирва турската и гръцка агентура.

Самостоятелни отделения.

Отделение "Филтър" има щат от 33 души. "Филтър" извършва проверка и разработва всички дезертъори, дошли в България от съседните капиталистически страни.

Отделение "ДЗ" - /дезинформация/ се занимава със изготвянето на дезинформационни сведения за агентурата, изпращана в съседните страни.

8.

Отделение "РадиоКРО" се занимава с издирването и разработката чрез агентурата на агентите-радисти, на прехвърлените на българска територия.

Група по обслужването на Министерството на външните работи, ВТА, "БОДС" и "Балкантурист".

Всичко по щата за II-ро Управление се предвиждат 230 души.
От тях : оперативен състав - 195 души
 технически състав - 35 души.

III-то Управление - Секретно-политическо води борба против антинародната дейност на контрареволуционните елементи в страната

Управлението се състои от 3 отдела.

Първи отдел.

Провежда агентурно-оперативна работа сред бившите участници в реакционни, фашистки, буржоазни и др. вражески партии и групи. Състои се от 4 отделения, с общ брой на служителите - 55 души.

1 отделение провежда агентурно-оперативна работа по трайчостовисти, троцкисти и анархисти.

2 отделение води агентурно-оперативна работа по вражеските елементи, промъкнали се в БЗНС и членовете на бившите буржоазни политически партии.

3 отделение води агентурно-оперативна работа по членовете на бивши фашистки организации и бивши хора.

4 отделение води агентурно-оперативна работа по николапетковисти и кулачеството.

Втори отдел.

Води борба с терористите и бандитизма, занимава се с издирването на политически престъпници и автори на антинародни документи, състои се от 3 отделения, с общ брой на служителите - 31 души.

1 отделение провежда агентурно-оперативна работа в борбата с централния терор.

2 отделение се занимава с издирването на държавни политически престъпници и с борбата против бандитизма.

3 отделение води работата по издирване авторите на анонимни документи с антинародно съдържание.

Трети отдел се състои от 5 отделения с общ брой на служителите - 53 души.

1 отделение агентурно обслужва Министерството на ПТТ и Е.

2 отделение води агентурно-оперативната работа срещу вражеските елементи, промъкнали се в държавния апарат.

3 отделение води агентурно-оперативна работа сред духовенството и сектантите.

4 отделение води агентурно-оперативна ^{Работа} сред антинародните елементи из числото на интелегенцията и младежта.

5 отделение води агентурно-оперативна работа сред антинародните елементи из средата на националните малцинства /турци и българо-мохамедани/.

Всичко по щата за III-то Управление се предвиждат 160 души, от тях:

оперативен състав	-	144 души
технически състав	-	16 души.

IV-то Управление води агентурно-оперативна работа сред вражеските елементи, работещи в различните отрасли на народното стопанство в страната.

Управлението се състои от 4 отдела и едно самостоятелно отделение.

Първи отдел.

Води агентурно-оперативна работа сред вражеските елементи в Министерствата на Текмата и Лекмата промишленост. Отделът има 4 отделения с общ брой на служителите - 23 души.

10.

1 отделение води агентурно-оперативна работа сред работещите в предприятията на тежката промишленост.

2 отделение води агентурно-оперативна работа в предприятията на отбранителната промишленост.

3 отделение води агентурно-оперативна работа в предприятията на каменовъглената промишленост и геоложките проучвания.

4 отделение разработва вражески елементи в предприятията, влизащи в системата на Министерството на леката промишленост.

Втори отдел.

Води на разработка вражеските елементи в Министерството на строежите, М-во на комуналното стопанство и благоустройството и М-во на електрификацията. Отделът има две отделения с личен състав от 16 души.

1 отделение води на разработка вражеските елементи в Министерството на строежите и М-во на комуналното стопанство и благоустройството.

2 отделение води на разработка вражеските елементи в Министерството на електрификацията.

Трети отдел.

Води на разработка вражеските елементи в Министерствата на външната и вътрешна търговия, Централния кооперативен съюз, Министерството на финансите, Държавна Планова Комисия и Държавен резерв. Отделът има три отделения с 21 души.

1 отделение води на разработка вражеските елементи в Министерството на външната търговия.

2 отделение води на разработка вражеските елементи в Министерството на вътрешната търговия и Централния Кооперативен Съюз.

3 отделение води на разработка вражеските елементи в Министерството на финансите и Държавна Планова Комисия.

Четвърти отдел.

Води на разработка вражеските елементи в Министерството на Земеделието, МТС, държавните стопанства, ТКЗС, селскостопанската академия, Министерствата на доставките и хранителната промишленост. Отделът има 3 отделения с личен състав от 29 души.

1 отделение води на разработка вражеските елементи в Министерството на Земеделието.

2 отделение води на разработка вражеските елементи в МТС, държавните стопанства, ТКЗС и Селскостопанската академия.

3 отделение води на разработка вражеските елементи в Министерствата на доставките и хранителната промишленост.

Отделение /самостоятелно/ провежда работа по осигуряване държавната тайна и има 18 оперативни служители.

Всичко по щата за IV Управление са предвидени 116 души, от тях :

оперативни	-	107 души
технически	-	9 души

V-то Управление - военно контраразузнаване, води агентурно-оперативна работа в Народната армия и Трудовата повинност.

В своя състав Управлението има 9 оперативни отдели и следствено отделение.

Първи отдел.

Води агентурно-оперативна работа в Генералния Щаб на МНО, в Управлението на Генералния Щаб, Военно-учебните заведения на БНА, дислоциращи се в г.София / в това число 3 военни академии/. Отделът има 3 отделения с 31 души.

1 отделение води агентурно-оперативна работа в Генералния Щаб и неговите отделни управления, М-во на Народната Отбрана и неговите Управления.

2 отделение води агентурно-оперативна работа в Разузнавателното Управление и неговите поделения, административното управление и други Управления.

3 отделение води агентурно-оперативна работа във военните академии и военните училища в София.

Втори отдел.

Води агентурно-оперативна работа в щаба на Тила на МНО, Управленията и самостоятелните отдели на Тила, в поделенията, базите и складовете подчинени на Тила.

Отделът има 3 отделения, в които работят 34 души.

1 отделение води агентурно-оперативна работа в щаба на Тила при МНО, отделните Управления на Тила и строителните организации при МНО.

2 отделение води агентурно-оперативна работа във Военно-Медицинското Управление и неговите лечебни заведения.

3 отделение води агентурно-оперативна работа в ВОСО, в железопътните поделения по линия на ВОСО, в базите и складовете по линия на Тила.

Трети отдел

Води агентурно-оперативна работа в Управлението на ВТИМВ, Артилерийското управление, Управление ПВО на Страната и във всички негови поделения.

Отделът има 5 отделения, в които работят 67 души.

1 отделение води агентурно-оперативна работа в Управлението ВТИМВ, Артилерийско Управление и във всички военно-учебни заведения по линия на артилерията и ВТИМВ.

2 отделение води агентурно-оперативна работа в поделенията на ВНОС по територията на цялата страна.

3 отделение води агентурно-оперативна работа в съединенията и частите на ПВО в страната.

4 отделение води агентурно-оперативна работа в 5-та танкова дивизия.

5 отделение води агентурно-оперативна работа в 9-та танкова дивизия.

Четвърти отдел.

Води агентурно-оперативна работа в Главното Управление на Трудовата повинност и неговите поделения.

Отделът има 10 отделения, в които работят 104 души.

1 отделение води агентурно-оперативна работа в ГУТП, щаба, поделенията по приготвяне на строителни материали, училището на Трудова повинност.

2 отделение води агентурно-оперативна работа в строителна бригада.

3 отделение води агентурно-оперативна работа в отделна бригада за отбранителни строежи.

4 отделение води агентурно-оперативна работа в отделна бригада за общоградски строежи.

5 отделение води агентурно-оперативна работа в отделна строителна бригада.

6 отделение води агентурно-оперативна работа в отделна строителна бригада.

7 отделение води агентурно-оперативна работа в отделна строителна бригада.

8 отделение води агентурно-оперативна работа в отделна бригада за градски строежи.

9 отделение води агентурно-оперативна работа в строителна бригада.

10 отделение води агентурно-оперативна работа в отделна бригада за отбранителни строежи.

14.

Пети отдел.

Води агентурно-оперативна работа в ВВС. Отделът има 9 отделения с 67 души.

1 отделение води агентурно-оперативна работа в щаба на ВВС и подразделенията, непосредствено подчинени на щаба.

2 отделение води агентурно-оперативна работа в 4-та изстребителна въздушна дивизия.

3 отделение води агентурно-оперативна работа в 10-та изстребителна въздушна дивизия.

4 отделение води агентурно-оперативна работа в 5-та щурмова въздушна дивизия.

5 отделение води агентурно-оперативна работа в отделен транспортен въздушен полк, военното училище за летци и щурмани и други малки подразделения.

6 отделение води агентурно-оперативна работа в 9-та въздушна дивизия на нощни бомбардировачи.

7 отделение води агентурно-оперативна работа в 2-ра отделна въздушна дивизия на нощни бомбардировачи.

8 отделение води агентурно-оперативна работа в 1-ва изстребителна въздушна дивизия.

9 отделение води агентурно-оперативна работа в 8-ма бомбардировачна въздушна дивизия.

Шести отдел.

Води агентурно-оперативна работа в 1-ва армия. Отделът има 4 отделения с 77 души.

1 отделение води агентурно-оперативна работа в 1-ва гвардейска стрелкова дивизия.

2 отделение води агентурно-оперативна работа в 8-ма стрелкова дивизия.

3 отделение води агентурно-оперативна работа в 10-та стрелкова дивизия.

4 отделение води агентурно-оперативна работа в щаба на армията и щабните поделения.

Седми отдел.

Води агентурно-оперативна работа в 2-ра армия. Отделът се състои от 6 отделения и има 80 души.

1 отделение води агентурно-оперативна работа в 17-та стрелкова дивизия.

2 отделение води агентурно-оперативна работа в 3-та стрелкова бригада.

3 отделение води агентурно-оперативна работа в 15 стрелкова дивизия.

4 отделение води агентурно-оперативна работа в 11-та отделна танкова бригада.

5 отделение води агентурно-оперативна работа в щаба на армията и щабните поделения.

6 отделение води агентурно-оперативна работа в 21 отделна стрелкова бригада.

Осми отдел.

Води агентурно-оперативна работа в 3-та армия. Отделът се състои от 6 отделения с 99 души.

1 отделение води агентурно-оперативна работа в 7 стрелкова дивизия.

2 отделение води агентурно-оперативна работа в 18 стрелкова дивизия.

3 отделение води агентурно-оперативна работа в 2 стрелкова дивизия.

16.

4 отделение води агентурно-оперативна работа в 2-ра кав. дивизия, военното свързочно училище и полка РК.

5 отделение води агентурно-оперативна работа в щаба на армията, армейските поделения /складове, бази/.

6 отделение води агентурно-оперативна работа в 16-та стрелкова бригада.

Девети отдел.

Води агентурно-оперативна работа във ВМС. Отделът се състои от 5 отделения и има 65 души.

1 отделение води агентурно-оперативна работа във щаба на ВМС и щабните поделения.

2 отделение води агентурно-оперативна работа във военноморска база гр. Бургас.

3 отделение води агентурно-оперативна работа във военноморското училище, Нахимовското училище, отделна бригада на бреговата артилерия.

4 отделение води агентурно-оперативна работа в 24 стрелкова дивизия.

5 отделение води агентурно-оперативна работа в 8-ми отделен стрелкови корпус и неговите поделения.

Всичко по щата за Управлението са предвидени 668 души, от тях:

оперативни	-	565	души
технически	-	103	души.

VI-то Управление води агентурно-оперативна работа сред лицата, работещи в железопътния, воден, въздушен и автотранспорт.

Управлението има 3 отдела, едно следствено отделение и три районни отдели.

Първи отдел - железопътен транспорт /агентурно-оперативна работа в Управлението на Министерството и в промишлените пре.

приятия на Министерството, намиращи се в София/. Щат от 20 души.

1 отделение - железопътен транспорт.

2 отделение - промишлеността

3 отделение - строителството

Втори отдел - воден, автомобилен и въздушен транспорт
/агентурно-оперативна работа в Управленията на водния, въздушния
и автотранспорт/ Щат от 15 души.

Група по автотранспорта.

Група по въздушния и воден транспорт.

Отдел по милицията /обслужва Управленията на Министерството,
промишлените предприятия в г.София/. Щат от 46 души. Има 6
отделения и 2 групи.

Отделение криминално

Отделение стопанско

Отделение следствено

Отделение политическо

Отделение по охраната

Отделение финансово и снабдяване

Група техническа

Група проследяване и проучване.

Следствено отделение / води следствие по делата, представя
вани от отделите ДС на Управлението и неговите периферийни ор-
гани/. Щат от 8 души.

Периферийни органи.

Първи районен отдел - гр.София /обслужва железопътното
Управление-София, линиите: София-Кула, София-Гръшево, София-Дра-
гоман, София-Септември, София-Карлово, София-Телиш, Мездра-Видин,
Войчиновци-Берковица, Брусарци-Лом/. Щат - 595 души.

Отделения ДС.

Отделение в София
Отделение в Мездра

Групи ДС.

Група гара Станке-Димитрово.
Група гара Димитрово.

Отделения НМ гара София = 440 /в това число 364 милиционери/.

Отделение НМ гара София
Криминална група
Стопанска група
Група по охраната
Домакинска група

Отделение НМ гара Мездра = 120 души /в това число 92 милиционери/

Отделение НМ гара Мездра
Криминална група
Стопанска група
Група по охраната
Домакинска група

Втори районен отдел - гр.Пловдив /обслужва: железопътното Управление Пловдив, линиите: Пловдив-Септември, Пловдив-Асеновград, Пловдив-Панагюрище, Пловдив-Карлово, Пловдив-Димитровград, Свиленград-Пловдив-Ст. Загора, Бургас, Стара-Загора-Зимници, Ямбол-Елхово, Н. Загора-Марица/. Щат - 519 души.

Отделения и групи ДС

Отделение гара Пловдив
Отделение гара Ст. Загора

Отделение железопътно Бургас
 Отделение воден, въздушен и автотранспорт гр. Бургас
 Група железопътна на гара Димитровград.

Отделения по НМ

Отделение на гара Пловдив = 196 души /в това число 164 милиционери/

Криминална група
 Стопанска група
 Група по охраната
 Статистическа група
 Домакинска група

Отделение на гара Бургас = 138 души /в това число 106 милиционери/

Криминална група
 Стопанска група
 Група по охраната
 Домакинска група

Отделение на гара Стара-Загора = 128 души /в това число 101 милиционери/

Криминална група
 Стопанска група
 Група по охраната
 Домакинска група

Трети районен отдел - г. Горна-Оряховица.

/Обслужва железопътното Управление, линиите: Г.Оряховица-Плевен, Червен-бряг, Г.Оряховица-Дъбово, Г.Оряховица-Левски, Ловеч, Троян, Ясен-Черквица, Свищов-Левски, Г.Оряховица-Сталин, Русе-Каспичан, Г.Оряховица-Лясковец, Коларовград-Комунари, Поляновград, Коларовград-Цар Крум, Каспичан-Тодор Икономов, Разделна-Кардам, Синдел-ст.Оряховец, Синдел-Комунари, а така също пристанищата на Черно море и Дунав/ Щат - 639 души.

Отделения и групи по ДС.

Отделение железопътно на гара Горна-Оряховица
Отделение железопътно на гара Русе
Отделение железопътно на гара Сталин
Отделение воден, въздушен и автотранспорт гр.Сталин
Отделение воден, въздушен и автотранспорт гр.Русе
Група железопътна гр.Плевен
Група железопътна гр.Коларовград
Група железопътна гр.Левски

Отделения по НМ

Отделение на гара Горна-Оряховица = 190 души/в това число
141 милиционери

Криминална група
Стопанска група
Група по охраната
Група дактилоскопи
Домакинска група

Отделение на гара Русе = 169 души /в това ч.136 милиционери

Криминална група
Стопанска група
Група по охраната
Домакинска група

Отделение на гара Сталин = 229 души/ в това ч.185 милиц./

Криминална група
Стопанска група
Група по охраната
Домакинска група

Всичко по щата за VI-то Управление 1860 души.

VII-мо Управление - охрана на правителството, провежда съответна работа по организиране охраната на членовете на Политбюро на ЦК на БКП и Българското народно правителство.

В своя състав Управлението има 4 отдела и едно самостоятелно агентурно отделение.

Първи отдел.

Осигурява охраната, снабдяването и обслужва Председателя на Министерския Съвет.

Отделът се състои от 2 охранителни отделения, които на смени носят постовата и лична охрана.

При отдела има една група за обслужване и снабдяване и една група за работа и поддържане на парка.

Втори отдел.

Осигурява охраната на членовете и кандидат членовете на Политбюро на ЦК на БКП, членовете на Министерския Съвет и на други по указание. Отделът организира охраната на зданията на ЦК на БКП, Министерския Съвет, Президиума на Народното Събрание, Мавзолея Георги ДИМИТРОВ и ЦК на ДСНМ. Отделът се състои от 6 отделения.

1 отделение осъществява охраната на членовете и кандидат членовете на Политбюро на ЦК на БКП.

2 отделение осъществява охраната на членовете на Министерския Съвет и др.

3 отделение осъществява охраната и издаването на пропуски за помещението на ЦК на БКП.

4 отделение осъществява охраната и издаването на пропуски за зданията на Министерския Съвет и се занимава с обслужването на последния.

5 отделение осъществява охраната по време на тържествени събрания, митинги, демонстрации и др. масови мероприятия, които посещават охраняваните от Управлението лица, а така също охраня-

ват правителственото помещение - двореца Врня.

6 отделение осъществява охраната на Мавзолея Георги Димитров.

Трети отдел.

Обслужва и снабдява членовете и кандидат членовете на Политбюро на ЦК на БКП. Осигурява превозни средства на охраняваните. Занимава се с обзавеждането и поддържа необходимия ред в правителствените почивни домове и паркове. Отделът ръководи строежа на правителствените обекти. Състои се от 7 отделения и една група.

- 1 отделение - снабдяване и обслужване
- 2 отделение - домоуправление
- 3 отделение - транспортно
- 4 отделение - стопанско
- 5 отделение - капитално строителство
- 6 отделение - финансово-счетоводно
- 7 отделение по обслужване ръководството на МВР и съветниците.
- 8 отделение - планова група.

Четвърти отдел.

Осигурява постовата охрана на домовете на членовете и кандидат членовете на Политбюро на ЦК на БКП, членовете на Министерски Съвет и други отговорни лица. Осигурява охраната на правителствените трасета. Осъществява постовата охрана на Народното Събрание и Мавзолея, а така също осигурява охраната на Съветското Посолство и на страните с народна демокрация. Отделът има четири роти и стопанско-снабдителна група.

Отделение "А" /самостоятелно/.

Изпълнява задача по агентурно-оперативното обслужване на обкръжението по местожителство и месторабота на охраняваните, а

също така и на правителствените трасета.

Управление "Кадри" извършва подбора, проверката и разстановката на кадрите и организира тяхната учебна работа. Управление "Кадри" се състои от пет отдела и четири самостоятелни отделения.

Първи отдел.

Има 4 отделения и една група с личен състав от 39 души. Води кадрова работа по линия на ДС в централния апарат с общ брой на служителите 7.896 души.

1 отделение води кадрова работа по линия на I-во Управление, II-ро Управление, III, IV, V, VI и X отдели, отдел Секретариат, отдел Фелдшегери, отдел Инспекторат, с общ брой на работещите 1.600 души

2 отделение води кадрова работа по линия на III-то Управление, IV-то Управление, I, II, VIII и IX отдели, Районно Управление МВР-Бухово и резервния щат на IV-то Управление ДС, с общ брой на работещите 1.702 души.

3 отделение води кадрова работа по линия на VII-мо Управление, апарата при ПК, апарата на ДСНМ, група "ИБ", с общ брой на работещите - 1.576 души.

4 отделение води кадрова работа по линия на VI-то Управление, VII-ми отдел, мобилизационния отдел, прокуратурата и съда при МВР, с общ брой на работещите 2.376 души.

Група по окръзите.

Води на кадрови отчет служителите от органите на ДС в окръжните Управления, влизащи в номенклатурата на Министъра и Пом. Министъра по кадрите, с общ брой на работещите 624 души.

Втори отдел.

Има 3 отделения и две групи с личен състав 31 души. Води кадрова работа по линия на офицерите от УГВ, УВВ и УМПВО с общ брой на работещите 5.869 души.

1 и 2-ро отделения водят кадрова работа по линия на строеви офицерски състав на УГВ, всичко 2.740 военнослужащи.

24.

3 отделение води работа по линия на строевия офицерски състав от УВВ, всичко 1.460 военнослужащи.

Групата по линия на МПВО води работа по линия на офицерския състав на МПВО, всичко 559 души.

Групата по линия на политработниците води работа по линия на политработниците в УГВ и УВВ, всичко 1.110 души.

Трети отдел.

Има три отделения с личен състав 24 души. Води кадрова работа по линия на НМ, Управление снабдяване, Управление ПНЗ, отдел затвори и пр. всичко 4.044 души.

1 отделение води работа по линия на ДМ и служащите в окръжните управления на МВР, влизащи в номенклатурата на Министъра и Пом.Министъра по кадрите, всичко 1.150 души.

2 отделение води работа по линия: на Управление снабдяване административно-стопански, планов, финансово-счетоводен и медицински отдели, отдел Капитално строителство и телефонни връзки и работещите при окръжните Управления в посочените поделения, влизащи в номенклатурата на Министъра и пом.Министъра по кадрите с общ брой 1.512 души.

3 отделение води кадрови отчет по линия: на Управление ПНЗ Управление Затвори и ТВО, ДСО "Спартак", ансамбъла за песни и танци, духовия оркестър, Дома на културата, отделение Комендантура, промишлените предприятия при СЦЗ и служащите в окръжните Управления в горепосочените поделения, влизащи в номенклатурата на Министъра и пом.Министъра по кадрите, всичко 1.386 души.

Четвърти отдел/ Особена Инспекция/

Има три отделения с личен състав 17 души. Отделът има за задача да разследва и проверява сигналите за простъпките и престъпленията, извършвани от служителите на МВР.

Пети отдел /учебен/.

В състав от 7 души. Организира и контролира учебната работа по линия на ДС и НК.

Самостоятелни отделения.

Отделение организационно-щатно в състав от 6 души. Разработва щата на МВР и извършва щатен контрол, подбира и проверява служителите за попълване на мобилизационния щат на МВР.

Отделение "Статистика и архив" в състав от 10 души. Води разнообразен отчет и съхранява личните досиета на служителите от МВР, издава служебни удостоверения.

Всичко по щата Управление "Кадри" има 131 души, от тях:
оперативни - 112 души
технически - 19 души.

Оперативни отдели/самостоятелни/

Първи отдел - следствен, води следствие по всички дела на централния апарат / освен тези на V-то Управление ДС, IX-ти отдел и Особена Инспекция/. Отделът има 5 отделения и група по отчета.

1 отделение води следствие по делата срещу агентурата на капиталистическите разузнавания.

2 отделение води следствие по делата за антинародна дейност на бивши участници в контрареволуционните партии и групи.

3 отделение води следствие по делата за терор, диверсии, вредителство и саботажи.

4 отделение провежда работа по оказване помощ и упражнява контрол в следствените поделения на центъра и периферийните органи на МВР.

Отделение "Охрана и арест" осигурява охраната при конвоирането и необходимия режим на арестуваните, намиращи се под следствие в органите на държавна сигурност.

26.

Групата по отчета води отчет на преминалите следствени дела, спазването на законните срокове за водене на делата, завежда отчета на камерната агентура и др.

Всичко по щата отделът има 200 души, от които:

оперативен състав - 65 души
технически състав - 135 души.

Втори отдел - разработка на полицейски архиви /съдебни и затворнически дела/, общо-полицейски документи, материали на разузнавателния отдел при щаба на царската армия/ с цел откриване на агенти-провокатори, секретни сътрудници на полицията и разузнавателния отдел. Отделът се състои от 3 отделения.

1 отделение, в състав от три групи, разработва полицейските материали на Дирекцията на полицията за Софийски и Благоевградски окръзи.

2 отделение, в състав от три групи, разработва полицейските архиви по останалите окръзи и околии на страната.

3 отделение, в състав от две групи, разработва материали на разузнавателния отдел при щаба на царската армия и полицейския архив.

Всичко по щата отделът има 32 души, от които:

оперативни служители - 28 души
технически - 4 души

Трети отдел - научно-технически, обслужва оперативните отдели и Управления на Министерството по изготвяне нови образци на оперативна техника, монтаж и преоформяне на някои технически устройства, извършва химически анализи, проявява тайнопис/скрито писмо/, изготвя документи за оперативно ползуване, извършва фотографии, отваряне на каси, брави и проче. Отделът се състои от 4 отделения и две групи механици.

1 отделение изготвя оперативни документи.

2 отделение извършва различни химически анализи, изготвя средства за тайнопис. Отделение извършва графологична експертиза и изпълнява различна работа по фотографирането.

3 отделение - радиолaborатория. Отделението извършва разработване и модернизиране на отделни видове радиоустройства за оперативни нужди.

4 отделение - монтаж-ремонтно. Отделението извършва различни montaje и капитален ремонт на радиоапаратури.

Първа група механици извършва отваряне на различни каси, изготвя различни ключове и брави.

Втора група механици изготвя детайли и конструкции за радиоапаратури, механически детайли за оперативни нужди, като например, скривалица, механически контакти и др.

Щатът на отдела се състои от 60 души.

Четвърти отдел - радиоконтраразузнавателен, води контраразузнавателна работа по борбата с радиоагентурата на капиталистическите разузнавания и вражеското нелегално движение, разузнавателна работа по улавяне на шифрорадиограми, а така също поддържа радиовръзка вътре в страната за осигуряване оперативните нужди на окръзите и някои околии.

Отделът се състои от 6 отделения и две спомагателни служби.

1 отделение - наблюдение, провежда контрол на ефира на радиоцентъра /София/.

2 отделение - обработка данните на стационарните пеленгатори. Стационарните пеленгатори определят посоката на радиостанциите по искане на отделението за наблюдение и радиоразузнавателното отделение, извършва оперативен анализ на получените материали.

3 отделение - издирване, провежда оперативно издирване и реализация на разработваните станции.

28.

4 отделение осъществява радиовръзката вътре в страната за подsigуряване оперативните нужди на държавна сигурност.

5 отделение - радиоразузнаване, организира разработването и улавянето на шифрорадиограми на полицейските радиомрежи на Турция, Гърция и Югославия. Разработва и организира улавянето на шифрорадиограми на френската дипломатическа мрежа, френската и турска официални мрежи.

6 отделение завежда експлоатацията и ремонта на техническите съоръжения и апаратури.

Отделът има в своя щат 300 души, от тях 20 души се намират по периферийните органи за обслужване на 4-те стационарни пеленгатори, в това число 286 оперативни и 14 технически работници.

В щатовете на окръзите и граничните околии има 54 радиотелеграфисти за оперативна връзка.

Поделение "Чайка" в гр. Сталин се състои от две отделения и две служби.

Отделение "А" - провежда наблюдение над ефира и има един стационарен пеленгатор.

Отделение "Б" издирва и реализира разработваните радиостанции в Русенски, Коларовградски, Сталински и Бургаски окръзи.

Техническата служба се занимава с експлоатацията и ремонта на съоръженията и апаратурите.

Поделение "Чайка" в гр. Сталин се състои от 72 служители, от които трима технически.

Пети отдел - "ПК"

Отделът провежда контрол върху пощенско-телеграфната кореспонденция и отбиране на кореспонденция по задачи на оперативните Управления и отдели.

Отделът има 4 отделения и отчетна група.

1 отделение провежда контрол и отбиране на вътрешната кореспонденция.

2 отделение осъществява контрол по международната кореспонденция, бандеролни пратки, телеграми и дипломатически багаж.

3 отделение осъществява контрол и отбиране на входящата и изходяща кореспонденция в Англия, Франция, Германия, Белгия, Австрия, Швеция, Швейцария, САЩ, Аржентина, Канада, Бразилия и Уругвай.

4 отделение провежда контрол и отбиране на входящата и изходяща кореспонденция в Турция, Гърция, Югославия, Италия, Израел и другите страни на Близкия и Далечен Изток.

В отдела има 179 служители, в това число секретни /тайни/ служители 33 души.

Шести отдел - оперативна техника.

Провежда мероприятие № 3 - микрофонно подслушване и мероприятие № 12 - телефонно подслушване.

Отделът се състои от 3 отделения.

1 отделение извършва монтажа и изключването на техническо мероприятие № 3. Отделението, в случай на необходимост, провежда мероприятието и в периферийните органи.

2 отделение извършва експлоатацията на мероприятия № 3 и № 12.

3 отделение извършва монтирането и демонтажа на мероприятия № 12 в София.

По щат отделът има 61 служители.

Седми отдел. /Външно наблюдение и проучване/

Отделът осъществява външното наблюдение над дипломатическия корпус на капиталистическите държави и му осигурява охрана.

Освен това, провежда външно наблюдение и над контрареволуционните елементи и извършва проучване по задачи на оперативните Управления и отдели на ДС.

Отделът има 9 отделения.

1 и 2-ро отделения осъществяват проследяването на дипломатическите представители на капиталистическите държави.

3 отделение носи охраната на капиталистическите легации и мисии.

4,5 и 6 отделения проследяват контрареволуционните елементи

7,8 и 9 отделения извършват проучването.

По щата за 1954 год. за отдела са предвидени 430 души, от които:

оперативен състав	-	352 души
технически състав	-	75 души

Осми отдел - отчетен.

Отделът води на оперативен отчет действащата и архивна агентура, агентурните разработки, общосправочната работа по агентурата и антинародните елементи в страната. Организира съхраняването на оперативните материали.

Отделът се състои от 5 отделения.

1 отделение води на отчет агентурата.

2 отделение води на отчет вражеските елементи.

3 отделение завежда общосправочния отчет

4 отделение - архивно.

5 отделение - полицейски архив.

Отделът има 65 души.

Девети отдел - КРО във войските и милицията.

Отделът води контраразузнавателна работа в гранични и вътрешни войски, органите на Народната Милиция, МНВО, ППЗ и други подразделения на МВР.

Отделът има 7 отделения.

1 отделение води агентурно-оперативна работа в граничните отряди и комендатури на югославската граница.

2 отделение води агентурно-оперативна работа в граничните отряди и комендатури на гръцката и турска граници.

3 отделение води агентурно-оперативна работа във вътрешни войски, щаба на Управлението и неговите поделения, в щаба и поделенията на МПВО.

4 отделение води агентурно-оперативна работа в Народната Милиция, Тида на МВР, ПИЗ, Архивно Управление, ансамбъла за песни и танци и прокуратурата при МВР.

5 отделение - следствено.

6 отделение води агентурно-оперативна работа в щаба на гранични войски, военното гранично училище, в отделни поделения на Гранични войски в София, ръководи оперативния състав, водещ агентурно-оперативната работа в граничните отряди и комендатури на румънската граница.

7 отделение води агентурно-оперативна работа в транспортна милиция на територията на цялата страна.

ЗАБЕЛЕЖКА: В граничните отряди, в бригадите и отделните полкове на вътрешни войски има секции в състав: началник секция и 3-4 оперативни работници.

Всичко по щата за 1954 год. за отдела се предвиждат 130 души, от тях: оперативни - 124 души
технически - 6 души

Десети отдел - шифър

Отделът извършва шифровачно-дешифровачна работа и има 4 отделения.

1 отделение - обработване на шифровани преписки, водещи се в органите на МВР. Организира контрол по шифрпреписките, водещи се в другите ведомства.

- 2 отделение - разработва шифровите средства.
3 отделение - разработва чуждестранни шифри и коди
4 отделение - занимава се с изготвянето на шифрсредствата.
В отдела работят 70 души.

Тилови служби на МВР.

Управление "Снабдяване". Състои се от 3 отдела и 2 отделения.

Отделение "организационно-учебно" упражнява контрол върху планирането на служебната работа, разработва щата на стопанските служби на частите, съставя програми и планове за тилевата и специална подготовка на интендантските кадри.

Отдел "Контролно-ревизионен" в състав от 26 души. Планира и провежда документалните материални ревизии, оказва помощ в уреждането на войсковото стопанство.

Отдел "Финансово-счетоводен" има в своя състав следните отделения: бюджетно планиране и финансиране, счетоводно-разчетно и бюджетна дисциплина. С обща численост 25 души. Планира необходимите кредити и заплаща доставяното имущество и продфурах.

Отдел "Въоръжение" се състои от отделенията: планиране и отчет; снабдяване със стрелково и артилерийско въоръжение; запасни части и боеприпаси; инженерно, химическо и свързочно имущество с общ брой на хората - 30 души.

Планира, отчита и снабдява войсковите части и органи с всички видове въоръжение, боеприпаси, военнотехническо и др. имущество.

Отдел "Автотранспортен и ГСМ" се състои от отделенията: планиране и снабдяване; отделение "експлоатация и ремонт"; отделение "снабдяване на ГСМ"; с общ брой на служителите - 24 души.

Отдел продфурах в състав от 31 души. Отделения: планиране и разпределение и отделение "снабдяване".

Отдел "Обозно-вещеви" в състав: отделение планиране; отделение снабдяване; отделение културнопросветно имущество и хартия, с общ брой на служителите 30 души.

Отдел "Квартирно-топливен" се състои от следните отделения: отделение "снабдяване със строителни материали"; отделение "снабдяване с казармен и канцеларски инвентар"; отделение снабдяване с гориво и противопожарно имущество; Служба по наемане помещения.

Общ брой - 20 души.

Отделение "ветеринарно имущество" в състав от 4 души.

Централни складове: технически, интендантски с обща численост 86 души.

Работилници: авторемонтна, оръжейна с обща численост - 48 души.

Тилово училище-подготвя готвачи и оръжейни майстори.

Отдел "Административно-стопански" в състав: отделение стопанско; отделение автотранспортно; отделение финансово доволствие служба интендантска и въоръжение; жилищна служба; типография.
Общ брой - 493 души.

Отделът осигурява на личния състав от централния апарат и апарата на МВР в гр.София квартири, вещеве имущество и въоръжение, заплати, автотранспортно обслужване, поддръжане на зданията и тяхния ремонт, печатене на книги и бланки.

Общия брой на служителите от Управление "Снабдяване" възлиза на 858 души.

Планов отдел в състав: отделение стопанско снабдяване; отделение капиталовложения с общ брой на служителите - 20 души.

Финансов отдел- състои се от: отделение планово-финансово; отделение финансово-счетоводно; отделение отчетно-бюджетно, и секторите: реализиционен, парично доволствие и бюджетно планиране с общ брой на служителите - 54 души.

34

Отдел "Телефонни връзки" се състои от: отделение Правителствени връзки, отделение телефонни връзки с общ брой на служителите - 89 души.

Отдел "Капитално строителство" в състав: техническо отделение; отделение контролно; отделение гранични съоръжения; отделение финансово и промбанка, с общ брой на служителите - 46 души

Медицински отдел се състои от: организационно-отчетен сектор; Централна медицинска комисия; отделение лечебно-профилактично; отделение санитарно-противоепидемическо; отделение снабдяване; отделение санитарно; склад с медикаменти; Госпитал; санаториуми и почивни домове; детски домове, с общ брой на служителите - 316 души.

Домът на културата се състои от: клуб, ансамбъл, ДСО "Спазтак", с общ брой на служителите - 274 души.

Архивен отдел в състав: Централен Държавен исторически архив, Централен държавен архив на НР България, Софийски градски и окръжен архив, с общ брой - 103 души.

Комендатура в състав: охранителна рота; бюро пропуски с общ брой - 104 души.

Прокуратура на МЕР в състав от 11 души. Следи за осъществяването на законността, провежда следствие по делата на служители от Министерството.

Подчинена е на прокурора на Републиката.

Военен Трибунал в състав от 15 души. Разглежда подсъдните дела.

Подчинен е непосредствено на Министерството на Правосъдието.

Дирекция на Народната Милиция, като орган на Министерството на вътрешните работи на НР България, състои се от 9 отдела и едно учебно отделение.

Криминален отдел възглавява и ръководи работата по борбата с углавната престъпност в страната. Отделът има 4 отделения

- 1 отделение - най-тежки престъпления /убийства, грабежи, изнасилвания/.
- 2 отделение - всички видове кражди и фалшификация на пари.
- 3 отделение - полови престъпления /проституция и сводничество/.
- 4 отделение - издирване на укрили се престъпници, борба с хулиганството и мошеничеството.

Стопански отдел - въглавява работата по линия на разхищаване на социалистическата собственост и спекулацията. Отделът се състои от 4 отделения.

- 1 отделение - обслужва промишлеността, електрификацията и комуналните стопанства.
- 2 отделение - обслужва обектите на селското стопанство.
- 3 отделение - вътрешната, външна и кооперативна търговия.
- 4 отделение - борба със спекулацията.

Следствен отдел ръководи следствената работа в органите на милицията. Отделът се състои от 3 отделения.

- 1 отделение - следствия по линия на криминалната престъпност.
- 2 отделение - следствия по делата за разхищаване на социалистическата собственост и спекулацията.
- 3 отделение - организационно-инструкторско.

Административен отдел/разрешителна система/. Отделът се състои от 2 отделения.

- 1 отделение - обслужва обекти, произвеждащи и употребяващи избухливи вещества, отчет и регистриране на оръжието.
- 2 отделение - обслужва обектите, произвеждащи и употребяващи отровни вещества и полиграфически предприятия.

Изучно-технически отдел. Отделът се състои от 3 отделения.

- 1 отделение - криминален институт
- 2 отделение - дактилоскопия и фотография
- 3 отделение - отчетно-статистическо. /Отчет на криминалните дела./

36.

Паспортен отдел, състои се от 4 отделения.

- 1 отделение се занимава с издаването на задгранични визи.
- 2 отделение - води на отчет чужденците.
- 3 отделение - издава открити листове за режимните зони.
- 4 отделение - паспортно.

Контрол автотранспорта /ГАИ/. Отделът се състои от 3 отделения.

- 1 отделение - квалификация на шофьорите по автотранспорта.
- 2 отделение - техническо,
- 3 отделение - линейно.

Охранителен отдел. Отделът се състои от 3 отделения.

- 1 отделение - охрана на обществения ред
- 2 отделение - ведомствена милиция
- 3 отделение - ГСНМ и квартални отговорници.

Политически отдел. Състои се от 3 отделения.

- 1 отделение - организационно.
- 2 отделение - агитация и пропаганда
- 3 отделение - редакция на в. "Народен страж".

Учебното отделение при ДНМ организира учебната работа.

Щатът на Дирекцията на Милицията се състои от 353 души, от тях оперативен състав 280 души и технически - 73 души.

Периферийни органи на МВР.

В 12 окръга на страната: Софийски, Пловдивски, Сталински, Русенски, Старо-Загорски, Хасковски, Бургаски, Търновски, Коларовградски, Плевенски, Врачански и Благоевградски, а така също в 95 околии има окръжни и околийски Управления МВР със съответни подразделения от органите на ДС и НМ. Освен това, с права на самостоятелни отдели са създадени органи на ДС и Народната милиция при Съветско-Българското Минно Д-во с местопребиваване с. Бухово и при

Българо-съветското мино-рудно д-во в г. Мадан.

Общия щат на Министерството на вътрешните работи за 1954г. възлиза на 16.419 души /без войските/.

По ДС - 8266 души,
от тях: оперативен състав - 6244 души
 технически - 2022 души

По НК - 8702 души,
от тях: оперативен състав - 1741 души
 технически - 495 души
 милиционерски - 6466 души

По транспортните органи - 1482 души.

По другите служби, Снабдително Управление, Противопожарна защита, Архива, Административно-стопанско Управление и пр. - 6235 души.

Местна Противовъздушна Отбрана.

Командване: началник Управление, заместници - общ, по строевата част и по политическата част.

Органи на Управлението, подчинени непосредствено на началника на Управлението: отделение планово, финансово-снабдително и Инспекторат.

Политотделът е подчинен на зам.началника на политотдела. Има 2 отделения - партийно-младежка работа и агитация и пропаганда.

38.

Щаб. Началник на щабата и неговия заместник.

Щабът има 4 отдела, 1 отделение и 2 служби.

Отдели на щабата: Оперативно-организационен - разработва въпросите на служба МПВО и води на отчет личния състав както на системата МПВО, така и на войските на МПВО. Отделът има 2 отделения: оперативно и организационно-строево, а така също комендантски взвод за охрана на ЦУ МПВО.

Отдел "Война подготовка". Осъществява ръководството на боевата подготовка на населението и войските по системата на МПВО. Има 2 отделения: учебно-материално обеспечение и общовойскова подготовка на населението и войските на МПВО.

Отдел "Инженерно-технически". Ръководи строежите на скривалища, прикрития и обзавеждането им с техника МПВО, има две отделения - снабдяване с инженерни съоръжения и защита на скривалищата.

Отдел ПХЗ /противохимическа защита/. Завеща подготовката на населението и войските по противохимическа защита, има 3 отделения: ПХЗ, медицинско-ветеринарна помощ и централна химическа лаборатория.

Самостоятелно отделение за свръзка и оповестяване. Подготвя населението и войските на МПВО по техниката на уведомяване страната за въздушно и химическо нападение от противника и организира системата за свръзка и сигнализация на уведомяването.

Мобилизационна служба - разработва предложения и мероприятия за военно време.

Във всички окръзи и в големите предприятия са създадени щабове на МПВО, които ръководят групите по ПВО, ПХЗ и ППЗ, създадени из актива на населението по подготовка на страната за МПВО

В о й с к и

В София, Пловдив и Горна-Оряховица са разположени войските на МПВО по батальони. Всичко 3 батальона с обща численост -1512

служители. Във всеки батальон по 3 роти. Войските разполагат със средства за свързка и оповестяване и с техника за ликвидиране последствията от химическо и въздушно нападение.

С войските се води подготовка по овладяването на тази техника и практическото ѝ приложение.

Вътрешни войски при МВР.

Командване - началник на войските и неговия общ заместник. На командването са подчинени щабът, политотделът, отделение тил.

Политотделът има: партийна комисия, отделение орг. партийна работа, отделение агитация и пропаганда, младежко отделение и редакция.

Щабът има: оперативен отдел и отдел бойна подготовка и отделения: свързочно, мобилизационно, организационно-строево, шифрово и комендантски взвод.

Самостоятелни служби и отделения, подчинени непосредствено на началника на войските.

Щаб на артилерията /без отделите/ завежда боевата подготовка на артилерийските поделения във войските и води отчет на въоръжението;

- Отделение снабдяване - с продфурах и обмундирование;
- Медицинско отделение;
- Финансово отделение;
- Химическа служба;
- Инженерна служба;
- Ветеринарна служба.

Всичко в състава на вътрешни войски има 4 полка, 1 промишлена бригада, 1 железопътна бригада, свързочен батальон и военна авторемонтна работилница.

1-ви оперативен полк - щаб и два батальона в София и 1 батальон в гр. Благоевград, представлява резерв на Министъра за изпълнение на оперативно-боеви задачи.

40.

2-ри оперативен полк в София. Охранява правителствените и партийни учреждения.

3-ти оперативен полк - щаб с един батальон в Стара-Загора, 1 батальон в Пловдив и 1 в Хасково, охранява обектите и затворите и изпълнява оперативно-боеви задачи.

4-ти оперативен полк - щаб и 1 батальон в гр. Сталин, 1 батальон в Горна-Оряховица и 1 батальон в Плевен, охранява обекти.

Промислена бригада - пет батальона, щаб и два батальона в гр. Казанлък, 1 батальон във Вазовград, 1 батальон в Димитровград, 1 батальон в Бухово. Охранява важни промишлени обекти.

Железопътна бригада - щаб с 1 батальон в София, 1 батальон в Мездра, 1 - в Русе, 1 в Горна-Оряховица и 1 в Станке-Димитрово. Охранява железопътните обекти / мостове, тунели/.

Свързочен батальон - осигурява връзката на Управлението на войските с частите и подразделенията. Дислоцира се в София.

Общ брой на вътрешни войски - 1400 души.

Гранични войски при МЕР

В Управление Гранични Войски влизат:

Щабът при Управлението на войските;

Политически отдел;

V-ти отдел /разузнаване/;

Отделение Тил;

Медицински отдел;

Ветеринарен отдел;

Финансово отделение.

Щабът при Управлението на войските се състои:

1-ви оперативен отдел има 4 отделения, ръководен отдел за
нимава се с въпросите по организация охраната на границата и слуги

ба КПП, разработва всички мероприятия по охрана на границата.

2-ри отдел / бойна подготовка на войските/ - състои се от 4 отделения.

3-то свързочно отделение - завежда въпросите по организиране на връзката / жична и радиовръзка/ във войските.

4-то отделение организационно-строево - разработка на щатове, комплектуване и отчет на личния състав на войските.

Отделение морска и речна охрана - по въпросите свързани с охраната на морската и речна граница. Комплектуване и обучение на морския дивизион.

Инженерно отделение - инженерно-техническо оборудване на границата.

Служба "служебни кучета".

Мобилизационна служба.

Политически отдел състои се от 4 отделения.

Пети отдел /разузнаване/ в състав от пет отделения - по границата, от тях едно отделение - информация.

Гранични войски в състав:

17 гранични отряди. Всеки граничен отряд има: Управление на отряда, команди по обслужването, резерв от 3-4 гранични комендатури.

Комендатурите се състоят от 4-6 линейни гранични застави и резерв.

Някои отряди нямат комендатури, а само линейни застави /морската и Дунавска граници/.

Свързочен батальон;

Саперен батальон;

Дивизион от гранични катери;

Школа за сержантски състав;

Школа за инструктори на служебни кучета.

Обща численост на гранични войски - 28.250 души.

Народно военно училище при МВР - подготовка и преподготовка на офицери за всички войски на МВР.

Общата дължина на държавните граници на НР България възлиза на 2380 км., от тях:

сухопътна - 1353,0 км.
 речна - 634,2 км.
 морска - 392,8 км.

Дължина на границата:

Бгославска - 555,9 км.
 Гръцка - 544,5 км.
 Турска - 665,5 км. / 392,8 км. морска/
 Румънска - 614,1 км.

Границите се охраняват:

<u>Бгославска</u>	-	1 ГО участък	139,3 км.	-	Кула
		17 ГО	"- 53,4 км.	-	Чипровци
		2 ГО	"- 113,5 км.	-	Драгоман
		12 ГО	"- 85,4 км.	-	гара Пирин
		11 ГО	"- 136,7 км.	-	Кюстендил
		1 ГК 3 ГО	"- 27,6 км.	-	Петрич
<u>Гръцка</u>	-	2 и 3 ГК 3 ГО участък	81,8 км.	-	Петрич
		16 ГО	"- 103,3 км.	-	Г. Делчев
		4 ГО	"- 108,1 км.	-	Смолян
		5 ГО	"- 118,7 км.	-	Кърджали
		13 ГО	"- 132,6 км.	-	Лъбимец
<u>Турска</u>		6 ГО	"- 124,9 км.	-	Елхово
		7 ГО	"- 142,5 км.	-	М. Търново
		8 ГО	"- 209,5 км.	-	Бургас
		14 ГО	"- 188,6 км.	-	Сталин

<u>Румънска</u>	-	9 ГО участък	151,6 км.	-	Толбухин/сужоп./
		15 ГО	"-"	222,5 км.	- Русе
		10 ГО	"-"	240,0 км.	- Лом.

" " декември 1953 год.

гр. София

ДС-
структура и основни
документи

8

446210

че *оперативен отчет*
СТРОГО ПОВЕРТЕЛНО! 186

ЗАПОВЕД Да се пази като шифър!

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: Въвеждането на нова инструкция по оперативния отчет в подразделенията на ДС в Министерството на Вътрешните Работи.

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

№ С-246

София, 10 X 1953. год.

ОБЯВЯВАМ като ръководство ^{нова} ~~новата~~ Инструкция по оперативния отчет в подразделенията на ДС и

ЗАПОВЯДВАМ:

1. Началниците на Управленията и самостоятелни отдели на ДС в центъра, началниците на Столичното, Окръжните и околийски управления на МВР и тяхните заместници по ДС, началниците отдели и отделения на ДС във войската и транспорта, началника на УГВ и неговия заместник по разузнаването - да преразгледат и пререгистрат в 8-ми отдел на ДС всички дела на оперативния отчет и делата на агентурно-информационната мрежа *и минимални дела*

2. Преразглеждането и пререгистрацията на делата да се проведе така, че това да помогне на органите на ДС:

Първо - да се освободят от незначителни и неперспективни дела в оперативния отчет, да се определят най-важните дела и да се активизира разработката на засечените по тях лица.; да се открият и вземат на отчет и разработка лица, които представляват оперативен интерес ; отчетите и отчетността да се направят оперативни, правилно отразяващи данните за враждебните елементи.

Второ - да се очисти агентурно-информационната мрежа от неработоспособната и разшифрована агентура, от двуличници, дезинформатори и предатели, както и да се повиши качеството на работата с агентурата.

✓

Из архивите на ДС

101

3. Резултатите от преразглеждането на делата по оперативния отчет да се оформят с кратки заключения, а делата на агентурата - с атестации, в които непременно да се посочи:

а/ По делата на оперативния отчет. /групови активни разработки, лични активни разработки, дела за издирване и наблюдателни дела/ - установачни данни на разработване/издирвания/; съдържание на материалите за вражеската дейност и достоверност; връзки, заслужаващи оперативно внимание; кратка характеристика на агентурата, работеща по разработката; изводи/вид на разработката окраска/.

б/ По делата на агентурата. / агенти, резиденти, информатори и съдържатели на явочни квартири - установачни данни, кога, от кого и за каква цел е бил завербован, каква полза е допринесал през време на сътрудничеството, какви важни задачи е изпълнявал, какви задачи изпълнява понастоящем, отношение към работата с организациите, умение да пази конспирация, качеството на ръководство на с.с., къде се приема, характеристика на личните качества, степен на проверката, извод за целесъобразността от по-нататъшното използване, категория.

Ако с.с. се изключва - да се посочи, следва ли да се вземе от него декларация за прекъсване на връзката.

В атестациите за съдържателите на Я/К да се отрази, до колко квартирата съответствува на изискванията на конспирацията, няма ли данни за нейната разшифровка.

Едновременно с това трябва да се сменят псевдонимите, оскърбяващи или унижаващи личното достойнство на сътрудника, а също така да се заменят и занапред да не се присвояват псевдоними по имената на видни политически и общественни дейци.

4. Право за утвърждаване на заключенията по личните активни разработки, делата за издирване и наблюдателните дела имат в Министерството - началниците на Управленията и самостоятелни отдели и тяхните заместници, в окръзите - началниците на Окръжните управления на МВР и тяхните заместници по ДС.

Право на утвърждаване на заключенията по груповите активни разработки имат: - в Министерството Началниците на Управления и заместниците им, а в Столичното и Окръжните управления на МВР - Столичния началник МВР или неговия заместник и Окръжните началници МВР.

-3-

188

Заключенията по най-важните групови активни разработки, упоменати в раздел I, пункт 2 и раздел II, пункт 2 в заповед С-222 от 1.IX.1953 год. да се представят за утвърждаване на мен или съответните пом.министри.

Право за утвърждаване на атестациите за агентите имат Началниците на Управленията и самостоятелните отдели на ДС в Министерството, а за резидентите, информаторите и съдържателите на Я/К - в Министерството началниците на Управленията и самостоятелните отдели и тяхните заместници, а в окръзите- началниците на Окръжните управления на МВР и тяхните заместници по ДС/ като също се съблюдава заповед С- 222 от 1.IX.1953 год./

5. 8-ми отдел на ДС на основание на утвърдените заключения и атестации да проведе пререгистрация на делата и внесе съответни изменения в отчетите.

През време на пререгистрацията всичките дела да се сверят с записаните в старите регистри, В случаите на липса на дела да се проведе разследване и резултатите да ми се доложат.

За проведената пререгистрация на заключенията и атестациите, а също така и на корицата на делото да се постави щемпъл:

/ наименование на делото/	
Зарегистрирано съгласно заповед	
на МВР № _____	от _____
Приосвоен № _____	
" " _____	195 ____ г. Подпис: _____

6. Всички разработки за изменниците на Родината ,да се приведат в разработки за издирване, които да се завеждат персонално за всеки изменник на Родината.

Поделенията на ДС, водещи разработки за издирване, да ориентират другите поделения, където живеят близките връзки на издирвания, за завеждане дубликат на делото и да организират разработката на тези връзки.

7. Пререгистрацията на делата на предварителните разработки да не се провежда. Да се задължат началниците на Управленията и самостоятелните отдели на ДС в центъра и началниците на Столичното Окръжните и околийски управления МВР, да достигнат безусловно спазване на сроковете за водене на тези разработки, установени от приложената Инструкция, т.е. не повече от 6 месеца.

8. Едновременно с преразглеждането на делата, по най-важните от тях да се състави и утвърдят планове за агентурно-оперативни мероприятия, осигуряващи активизиране разработването на прощащите лица.

9. Началниците на Управленията и самостоятелните отдели на ДС в центъра да преразгледат всички взети на контрол разработки на окръжните Управления на МВР и да вземат на контрол най-важните разработки, като осигурят ефикасен контрол по тях.

Аналогична работа да проведат и началниците на Окръжните управления на МВР, по отношение на разработките, които се намират на контрол при тях, водещи се в отделенията на ДС и в околийските управления на МВР.

Разработките, взети на контрол, да се оформят в съгласие с § 28 от Инструкцията.

10. Началникът на 8-ми отдел ДС до 30.X.1953 год. да ми представи за утвърждаване график за пререгистрацията на делата на всички подразделения на ДС.

На първо място да се проведе пререгистрацията на активните разработки и делата на агентите.

Началникът на 8-ми отдел ДС, да ми докладва на 1 и 15 число всеки месец за хода на пререгистрацията на делата при всяко отделение.

11. Да се въведе, като първоначална форма на отчет - отчетно дело. Да се вземат в отчетно дело и да се отразяват в общосправочните картотеки на 8-ми отдел ДС и неговите секции в окръзите всички лица, които по своето минало или настояще представляват интерес за органите на ДС, но на личния материал за тях не може да служи за основание за завеждане на разработка.

12. В съгласие с изискванията на новата Инструкция:

а/ от 1.I.1954 год. да се въведат в 8-ми отдел ДС регистри по новите образци и от същото време да се прекрати воденето на регистри в 8-те секции на окръжните управления МВР.

ЗАБЕЛЕЖКА: За регистри да се разреши използването на наличните запаси от стари регистрационни дневници.

-5-

130

6/ Да се изземат от 8-те секции на окръжните управления на МВР картоните за агентурата по псевдоними и да се предадът в 8-ми отдел ДС за включването им в картотека № 2 /за агентурата/

в/ Да се прекрати воденето на регистри и картони за репресиранни лица. Картоните да се поставят в общосправочната картотека № 1/оперативен отчет/, ако в тези картотеки липсват картони за някои от лицата.

13. При началника на отдел 8-ми на ДС да се създаде контролна група от 3-ма души, съставена от опитни работници, които да оказват помощ и контрол за правилната организация на оперативния отчет и отчетност, а също така и систематическа проверка на наличието на разработките, личните и работни дела на агентурата.

14. Началникът на Стопанското управление на МВР да изготви по поръчка на началника на отдел 8-ми на ДС образците за оперативен отчет, в съгласие с новата Инструкция.

Замяната на старите корици на делата да се провежда постепенно по реда на тяхното изготвяне, но не по-късно от 9.IX.1954 г.

15. Началникът на отдел 8-ми на ДС да приеме в архивата на отдел 8-ми от окръжните управления на МВР всичките архивни дела на оперативния отчет, на агентурата и следственните дела.

16. Началникът на Стопанското управление на МВР и началника на отдел 8-ми на ДС до 30.XI.1953 год. да ми представи предложение по преместването и нормалното разположение на архива вън от София.

17. Началниците на Управленията на ДС и самостоятелните отдели в Министерството и началниците на окръжните управления МВР да организират изучаването от оперативния състав на Инструкцията и да разяснят, че преразглеждането и пререгистрацията на делата не трябва да повлияят отрицателно на състоянието на оперативната работа, а напротив, трябва да бъдат средство за подобряване на работата.

Предупреждавам началниците на поделенията, че те лично са отговорни за правилното разрешаване на въпроса при преразглеждането на делата, правилното прилагане на Инструкцията и изисквам от тях делово отношение към това мероприятие.

с оглед моментът извършва съществително промяна по приложението на новата Инструкция и приложението
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ -
генерал-лейтенант:
/Г.Цанков/
неблагополучен за делата свързани

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително!
Пази се като шифър!

Приложение към заповедта по МВР на НР България
№ _____ от " " _____ 1953 г.

И Н С Т Р У К Ц И Я

=====

По оперативния отчет в поделенията на ДС
на Министерството на вътрешните работи на Н.Р. БЪЛГАРИЯ

" ===== "

132
7.-

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

Наименование на разделите	Страници
---------------------------	----------

Раздел I.

Отчет на агентурата/агенти, резиденти, информатори и съдържатели на явочни квартири/

Раздел II.

Отчет на вражеските елементи

- а/ Видове агентурни разработки и отчет
- б/ Организация на отчета
- в/ Ред за завеждане и прекратяване на дела по оперативния отчет

Раздел III.

Ред за завеждане, регистриране и отчет на следствените дела, водени от поделенията на ДС-МВ

Раздел IV.

Р е г и с т р и

Раздел V.

А р х и в

Раздел VI.

Ред за ползуването от отчетите

Раздел VII.

Личен ^{зашлюк} формуляр

Раздел VIII.

Обща част

Раздел IX.

- а/ Списък на ^{образци} видовете на оперативния отчет
- б/ Видове ^{образци} оперативен отчет

РАЗДЕЛ I.

ОТЧЕТ НА АГЕНТУРАТА.

/на агентите, резиденти, информатори и съдържатели на явочни квартири/.

§ 1

Всеки агент, резидент, информатор и съдържател на Я/К трябва да бъде взет на централизиран отчет в отдел 8-ми Д.С.

Материалите за вземане на централизиран отчет се представят от Управленията, самостоятелните отдели Д.С. и Столичното управление ^{на МВР} в отдел 8-ми Д.С. а от околийските отделения и отделенията на ДС при окръжните управления в 8-ти секции - не по-късно от 48 часа след вербовката.

ЗАБЕЛЕЖКА: Конспиративните квартири не се регистрират в 8-ми отдел Д.С и неговите секции. Тяхния отчет и регистрация се водят от началниците на управленията и тяхните заместници в специални дневници.

§ 2

За отчета на агентурата и издаването на необходимите справки от отдел 8-ми Д.С. и неговите секции в окръжните управления се водят картотеки:

в отдел 8-ми Д.С.-

а/ Общосправочна картотека № 1 на агентурата /по фамилии и имена/ за цялата страна. В тази картотека се съсредоточават по фонетичен ред картоните обр. 4к на действащата и изключена агентура, а също така контролни картони само на Управления и отдели ДС. и Столично управление-МВР-ДС

б/ Общосправочна картотека № 2 на агентурата /по псевдоними/ за цялата страна. В тази картотека се съсредоточават по фонетичен ред картони обр. № 4к за действащата и изключена агентура.

Из архивите на ДС

194
9.-

в/ Статистическа картотека № 6, в която се поставят картони обр. № 6к само на действащата агентура в цялата страна.

В тази картотека за всяко управление, самостоятелен отдел Д.С. а също така за окръжните управления, се отделя специален раздел, а в него подраздели за отделите, отделения на тези поделения.

В секциите на 8-ми отдел Д.С. при окръжните управления. - на МВР.

а/ Общосправочна картотека № 4 за агентурата /по фамилии и имена/ в окръга. В тази картотека се съсредоточават картони обр. № 4к на действащата и изключена агентура, а също така контролните картони.

б/ Статистическа картотека № 6, в която се поставят картони обр. № 6к само на действащата агентура на окръжното управление МВР и неговите околийски органи. В тази картотека за всяко отделение има раздели.

Статистическата картотека на окръжните управления трябва да съответства на раздела на даденото управление в статистическата картотека № 6 на отдел 8-ми Д.С.

Секциите на отдел 8-ми Д.С. при окръжните управления МВР не водят общосправочна картотека № 5 на агентурата /по псевдоними/. В случаи на необходимост проучване на данните за агента по псевдоним, органите на окръжните управления МВР запитват отдел 8-ми Д.С.

§ 3

След като се проведе вербовката, оперативният работник представя рапорт на началника, който е санкционирал вербовката, в който посочва как е протекла вербовката, как се е държал завербованият, какви ценни сведения е дал, каква задача му е била дадена, къде и кога е определена първата среща с него.

Едновременно с това се попълват в един екземпляр картони образци № 4к и № 6к, които след утвърждаването на вербовката се подписват от началника на поделениято и се изпращат с писмо обр. № 1 от управленията и ^{самостоятелните} отделите Д.С. в отдел 8-ми Д.С. а от отделенията на окръжните ^{и околийските} управления - в секцията на отдел 8-ми.

195

10.-

§ 4

8-ми отдел Д.С. въз основа на картоните образци № 4к и № 6к регистрира секретния сътрудник и дава папки за лично и работно досиета /със съответни материали/ с номер на централизирания отчет /образци № 1д и № 2д/.

§ 5

8-ми отдел Д.С. води поредна регистрация на личните досиета на агентурата в регистър /дневник/.

Регистрационния пореден номер в дневника е номер на личното ^{дело} досие. Работното ^{дело} досие носи същия номер, който има личното ^{дело} досие.

§ 6

8-ми отдел Д.С., като получи от оперативните отдели картони образци № 4к и № 6к, преписва ги /на машина/ в количество, необходимо за картотеките.

В общосправочната картотека № 4 се поставят толкова картони обр. № 4к, колкото имена /фамилии/ има ^{лицата} агента.

В общосправочната картотека № 5 / по псевдоними/ и статистическата картотека № 6 се поставят ^{съответно} по един картон обр. № 4к. и 6к.

§ 7

Секциите на отдел 8-ми при окръжните управления МВР попълват необходимия брой екземпляри от картони образци № 4к и № 6к за своите общосправочна и статистическа картотеки, а също така и за картотеките на отдел 8-ми и изпращат картоните за регистрация на вербовката в отдел 8-ми Д.С. /обр. № 1/.

§ 8

При Окр.у-ния на МВР

Секциите на отдел 8-ми ^{получават} от отдел 8-ми Д.С. по сметка папки за лични и работни ^{дела} досиета на агентурата и ги дават

196

11.-

на отделенията на ДС при окръжните управления след получаването от отдел 8-ми Д.С. съобщение /обр. № 2/ за регистрацията на вербовката. Върху папките на тези ^{досиета} секцията на отдел 8-ми поставя съобщения от отдел 8-ми Д.С. регистрационен номер, датата на регистрацията, а също така се вписва категорията и псевдонима на завербования.

§ 9

Ако личното ^{досие} се препраща от едно поделение в друго, то в статистическата картотека № 6 картоните се преместват в раздела на онова поделение, в което е препратено ^{досието}.

Ако секретния сътрудник се изключва от мрежата, в такъв случай от статистическата картотека № 6 картоните се изземва и след съставянето на съответни сведения за изключената агентура, се унищожава с акт.

Едновременно с това, в картоните на общосправочните картотеки № 4 и № 6 и ^{свободната} регистъра се отбелязва ^{дата} движението на ^{досието} и тези картони остават в картотеките.

§ 10

За предаване в архива на отдел 8-ми Д.С. на личното и работно ^{досието} на агента, резидента, информатора и съдържателя на Я/К, оперативния работник изготвя постановление /обр. № 4п/, което се утвърждава от началника на самостоятелното поделение.

§ 11

Секциите на 8-ми отдел Д.С. при окръжните управления ^{на МВР} насят измененията за движението на ^{досиетата} на агентурата в картотеките № 4 и № 6, съгласно указанията, изложени в § 9 на настоящата Инструкция и в 7-дневен срок съобщават за тези изменения на отдел 8-ми Д.С. за отразяване на същите изменения по отчетите.

§ 12

Преpraщането на личните и работни ^{досиета} досиета на действащата агентура от едно поделение в друго става въз основа на постановление /обр. № 4п/, което се утвърждава от началника на самостоятелното поделение.

Досието може да бъде препратено в друго поделение само в случай, че това поделение официално потвърди местонахождението на с.с.

§ 13

Преpraщането на личните и работни досиета на агентурата от едно поделение в друго става чрез отдел 8-ми Д.С. и неговите секции, които при получаването на досиетата внасят съответни изменения в картотеките.

Преpraщането на ^{досиета} досиета от едно поделение в друго, без посредничеството на отдел 8-ми и неговите секции, СЕ ЗАБРАНЯВА КАТЕГОРИЧНО.

§ 14

Предаването на личното и работно досиета от един работник на друг в едно управление, отдел, отделение става въз основа на рапорт на оперативния работник, който се утвърждава от началника на управлението, /отдела./

Оперативния работник, като получи писмено разрешение, предава досието на друг оперативен работник срещу подпис в своя личен дневник. Едновременно с това официално се съобщава в отдел 8-ми или секцията за изменението в отчета.

§ 15

При предаването на ^{досие} досие от едно поделение в друго, от един оперативен работник на друг - се съставя подробна характеристика за работата на с.с., която се утвърждава от началника на поделението.

198
13.-

§ 16

Поредните характеристики за агентите, резидентите, информаторите и съдържателите на Я/К се съставят един път в годината и се утвърждават от началника на поделението.

§ 17

За лицата, подготвяни за вербовка в качеството на агенти, информатори, резиденти и съдържатели на Я/К, о.р. е длъжен да попълни контролен картон в 2 екз. и да го изпрати в отдел 8-ми /секцията/ за поставянето им в общосправочната картотека № 4. За тази цел се използва картон обр. № 4к, като в горната му част ръкописно с едри букви се написва "КОНТРОЛЕН". В този картон се попълват само необходимите установачни данни /фамилия, име, година и място на раждането, адрес на местожителството на кандидата за вербовка, кой е пуснал картонa, дата/.

Ако вербовката /на агента, резидента, информатора и съдържателя на Я/К / не се е състояла по една или друга причина и това лице не подлежи на вземане на отчет - всичките материали по нейната подготовка се предават в отдел 8-ми /секцията/ за съхранение в архива. В тези случаи в контролния картон, поставен в картотека № 4, се записва архивния номер на досието и картонa остава в картотеката за даване справки.

Отделенията на ДС при окръжните управление МВР и околийските управления МВР изпращат контролните картони в секциите на отдел 8-ми в ^{окръзите} ~~в~~ ^{на МВР} ~~в~~ От окръжните управления ~~в~~ контролните картони не се изпращат в отдел 8-ми Д.С.

РАЗДЕЛ II.ОТЧЕТ НА ВРАЖЕСКИТЕ ЕЛЕМЕНТИ

§ 18

Видове агентурни разработки и отчет

A. Групова активна разработка - това е активен вид разработка на група лица, свързани помежду си с общи вражески възгледи и намерения, провеждащи организирана, престъпна дейност.

B. Лична активна разработка - активен вид разработка, която се завежда на едно лице, подозирано в провеждане на шпионска диверсионна, вредителска и друга активна вражеска дейност.

Лични активни разработки се завеждат задължително за следните лица:

1. Подозирани в шпионаж и връзки с **капиталистически разведки**.
 - а/ американска,
 - б/ английска,
 - в/ югославска,
 - г/ гръцка,
 - д/ турска,
 - е/ немска,
 - ж/ италианска,
 - з/ французка
 - и/ разведките на останалите капиталистически страни.
2. Подозирани в терористически намерения:
 - а/ централен терор,
 - б/ местен терор.
3. Подозирани във вредителство, диверсий, саботаж.
4. Подозирани в активна ^{агресиозна} трайчोकостовска дейност.
5. В миналото активни николапетковисти.
6. ~~Троцкисти~~.
7. Имащи изменнически намерения.
8. Журналисти и кореспонденти на капиталистическите страни.
9. В миналото активни членове на фашистки, буржоазни и други антинародни партии и организации, при наличие на данни за

200
15.-

провеждана от тях понастоящем вражеска дейност.

- 10. В миналото активни михайловисти.
- 11. Подозирани в разгласяване на държавна тайна.
- 12. Автори и разпространители на вражески позиви и анонимки.
- 13. Занимаващи се с нелегално прехвърляне през границата, активни помощници на изменниците на Родината.
- 14. Провеждащи антинародна пропаганда и агитация и всички други лица, за които има проверени, непредизвикващи съмнение материали, за провеждана от тях активна вражеска дейност, насочена против Народната република България.

В. Досие за издирване - се завежда на лица, които се крият от органите на властта /изменници на Родината, политически престъпници, укриващи се от следствието и съда, укрили се от агентурна разработка, избягали от затвори и ТВО, осъдени за политически престъпления и т.н./. За откриването на тези лица органите на ДС провеждат активни агентурно-оперативни мероприятия.

По местонахождение на роднините и близките връзки на издирвания, където е възможна неговата поява, органите на МВР завеждат дубликат на досието за издирване, който се регистрира в секретариата на отдела. Могат да бъдат заведени няколко дубликати по досието за издирване. Досието за издирване трябва да бъде само едно и то се завежда от онова поделение на ДС, където е живял издирвания до неговото бягство.

По дубликатите не се води статистическа отчетност. Органите на МВР, които имат дубликати от досието за издирване поддържат контакт в работата по издирването с поделението, в което се намира основното досие за издирване.

Г. Наблюдателно дело - се завежда на лица, по отношение на които органите на МВР не разполагат с данни за провеждана от тях понастоящем активна вражеска дейност, но които по силата на своето минало, могат да бъдат използвани от чуждите разведки и вражески организации или при определени условия да възобновят антинародната си дейност, които по своите политически, религиозни

и други убеждения са склонни към активни вражески действия.

Наблюдателни ^{дела} досиета задължително се завеждат на:

1. трайчокостовисти,
 2. анархисти,
 3. изключени от БКП и ДСНМ по политически причини,
 4. ръководители и бивши активни членове на фашистки организации /легионери, ратници, цанковисти, отецпаисиевци, кубратисти, родозащитници ^{боснийски съюз} и др./.
 5. ръководители и бивши активни членове на буржоазни партии /звенари, членове на БЗНС-геметовци, гичевисти, "военния съюз", демократи, радикали, социалисти, национал-либерали, народняци, ляпчевисти, лулчевисти/.
 6. висши и средни чиновове от царската армия /генерали, адмирали, полковници, подполковници/.
 7. висши чиновници от царския държавен апарат.
 8. бивши едри фабриканти, банкери, индустриалци, предприемачи, търговци.
 9. бивши сътрудници на разузнавателните и контраразузнавателните органи на царското правителство.
 10. провокатори, бивши агенти на царското разузнаване.
 11. бивши полицаи, жандармеристи.
 12. михайловисти.
 13. съдени за активна антинародна дейност.
 14. имащи връзки с чужбина /капиталистически страни/.
 15. сътрудници на чужди капиталистически представителства из числото на гражданите на НРБ.
 16. висши духовни авторитети и други служители на религиозния култ /православно, католическо, протестанско духовенства/.
 17. политемигранти
 18. кулаци
 19. чужденци и поданици на капиталистическите страни.
 20. членове на семействата на изменниците на Родината и невъзвращенци, ако те са на свобода и не са взети на друг вид оперативен отчет.
- За лицата засечени по наблюдателните ^{дела} досиета, органите на ДС водят постоянно агентурно наблюдение и при постъпване на

202
17.-

данни за активна вражеска дейност от тяхна страна - се решава въпроса за откриване на активна разработка или арест.

А. Предварителна разработка - /лична и групова/ се завежда на едно лице /лична/ или група лица /групова/, за проверка на постъпилите агентурни, следствени, заявителски или други материали, представляващи за органите на ДС оперативен интерес.

Материалите, въз основа на които е заведена предварителната разработка, трябва да се проверят в срок не повече от 6 месеца.

Ако материалите се потвърдят, взема се решение за преминаването на предварителната разработка в активна разработка или арест на обекта.

В случай на частично потвърждаване или непотвърждаване, но ако проверяваният по своите обективни данни представлява интерес за органите на ДС или попада в категорията на отчета, то предварителната разработка, съгласно постановлението, чрез 8-ми отдел или неговите секции по места, преминава в отчетно дело.

Ако в резултат на проверката бъдат опровергани постъпилите материали, а обектът не може да бъде взет на друг вид отчет, то предварителната разработка с мотивирано заключение, утвърдено от началника на поделението, се препраща в 8-ми отдел /или неговите секции/ за унищожаване и снемането на обекта /обектите/ от отчет.

В. Отчетно дело - първоначален /спомагателен/ вид отчет, който се води по съответни линии. Лицата, преминаващи по отчетните дела, като правило, не се разработват и не се осигуряват с агентурно наблюдение. Според натрупването на материали /агентурни, следствени, заявителски, официални и др./ в делото, решава се въпроса за завеждането на предварителна, а при наличието на достатъчно проверени материали - активна форма на разработка.

На този вид отчет се вземат задължително следните контингенти, ако за тях липсват данни за вражеска дейност:

1. Бивши редови членове на фашистки и военни организации:

- а/ "эвено"
- б/ "военен съюз"
- в/ легионери
- г/ ратници

- д/ цанковисти
- е/ отецпаисиевци
- ж/ родозащитници
- з/ кубратисти
- и/ царкрумовци и др.

2. Бивши редови членове на буржоазните партии:

- а/ ^{за стран} демократи
- б/ радикали
- в/ социалисти
- г/ народняци
- д/ ляпчевисти
- е/ лулчевисти и др.

3. Бивши и настоящи ^{капиталистически елементи:} кулаци, търговци, банкери, индустриалци,

3. Бивши чиновници.

- 4. Николапетковисти
- 5. Офицери от царската армия
- 6. Белоемигранти
- 7. Лица, завършили чужди колежи
- 8. Лица, имащи роднини зад граница /в капиталистическите страни/.
- 9. Лица, занимавали се в миналото с контрабанда.
- 10. Лица, посещавали чуждите /на капиталистическите страни/^{представителства}, ако тези посещения не са били предизвикани от служебна необходимост.
- 11. Лица, които са били зад граница /в капиталистическите страни/.
- 12. Бивши сътрудници на чужди /на капиталистическите страни/ представителства.
- 13. Лица, които имат връзки с чужденци /от капиталистическите страни/.
- 14. Деца ¹¹⁰⁹ под 18 годишна възраст, родителите на които са репресирани от органите на народната власт за вражеска дейност.
- 15. Изключените от учебните заведения по политически причини.
- 16. Други лица, по отношение на които в процеса на агентурната и следствена работа са получени компроматериали, недоста-

204
19.-

тъчни за откриване на активна разработка, наблюдателно ^{дело} досие или предварителна разработка.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОТЧЕТА

§ 19

За отчета на вражеските елементи и даване на необходими справки отдел 8-ми и неговите секции в окръжните управления ^{се} водят следните картотеки:

в отдел 8-ми Д.С.:-

а/ Общосправочна картотека № 4. В тази картотека се съсредоточават по фонетичен ред картоните обр. № 4к на лица, водещи се на оперативен отчет по цялата страна и на лица, по отношение на които органите на МВР ^{Д.С.} разполагат с компроматериал.

От картотека № 4 картоните не се изземват, а за всички изменения в отчетите /арест, изселване, прекратяване на делото, препращане на делото и т.н./ в тях се правят съответни бележки и тези картони се пазят вечно.

б/ Статистическа картотека № 3. Отразява с картони обр. № 3к действащия отчет на делата на агентурните разработки и отчета на вражеския елемент ^{и наличието на митро дел (картон обр. № 3к)} в цялата страна.

Тази картотека ^{и самостоятелен} има раздели за всяко управление ^{на МВР-Д.С.} отдел Д.С. и окръжно управление ^У такъв разчет, че винаги да може да се дадат справки за фактическото наличие на делата от оперативния отчет за наличието на вражески ^{те} елементи в този или оня окръг, в страната изцяло и др.

в/ Справочна картотека № 2 на съществувалите в миналото вражески организации и групи. В тази картотека се намират картони /обр. № 2к/, в които се записват наименованията на вражеските организации и групи в страната /николапетковисти, трайчोकостовисти, михайловисти, троцкисти, "звено" и др./ , с указание къде се пазят делата на участниците в тези организации.

в окръжните управления + на МВР.

а/ общосправочна картотека № 4 и

б/ статистическа картотека № 3.

205
20.-

Тези картотеки се водят в същия ред, както и в отдел 8-ми, като отразяват само отчетите на окръжното управление.

Статистическа картотека № 3 на окръжното управление на МВР трябва да съответствува на раздела на централизирания отчет на даденото управление в картотеката № 3 на отдел 8-ми Д.С.

РЕД ЗА ЗАВЕЖДАНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДЕЛАТА ОТ
ОПЕРАТИВНИЯ ОТЧЕТ.

§ 20

Групова активна разработка, лична активна разработка, дело за издирване, наблюдателно дело и предавателна разработка се завеждат на основание на мотивирано постановление. Тези постановления се съставят произволно, обаче, в тях трябва да се посочи задължително: дата, длъжност, поделение, звание, фамилия на о.р. данни за лицето на което се завежда делото: три имена, година на раждане, място на раждане, националност, гражданство, образование, социален произход, социално положение в миналото, партийна принадлежност в миналото и понастоящем, съдимост, семейно положение, брой на членовете на семейството, къде работи и каква работа, адрес на местожителството, съдържание на компроматериалите и данните за вражеската дейност, източниците им, известни престъпни връзки с каква цел се завежда делото, окраска на разработката, кой ще води разработката.

Към постановлението за завеждане на групова активна разработка се прилагат справки обр. № 5п за всяко лице, взето на разработка по дадено дело.

Постановлението за завеждане на групова активна разработка за организация и група се утвърждава съгласно заповед № С-222 от 1. IX. 1953 год.

Постановленията за завеждане на лична активна разработка, дело за издирване, наблюдателно дело и предварителна разработка, а също така за преминаването на предварителна разработка в отчетно дело или унищожаването и уснемането от отчета на лице,

което е проходило по разработка, се утвърждават също съгласно заповед № С-222 от 1.IX.1953 год.

Постановление за вземане на отчет по отчетно дело/обр.1п/ се утвърждава от началника на съответния отдел/отделение/.

За конспирация в преписката, на груповата активна разработка, личната активна разработка и делото за издирване се присвояват псевдоними.

§ 21

Груповата активна разработка, лична активна разработка, дело за издирване и неговия дубликат, наблюдателното дело се завеждат въз основа на проверени, непредизвикващи съмнение маке - риали.

Понятието "активни разработки" - задължава оперативните работници целеустремно, по предварително обмислен план да разработват взетото на оперативен отчет лице/ или група лица/ за проверка на постъпилите данни, за вражеска дейност, да разкриват престъпните връзки, своевременно да се разкриват замислите на врага, пресичайки възможностите за осъществяване на неговите плановете. За тази цел преди всичко трябва да бъде използвана агентур; да се провеждат агентурно-оперативни комбинации, технически мероприятия.

Едновременно оперативния работник, със санкцията на своя непосредствен началник, взема мерки за негласната документацията на фактите, за престъпната дейност на разработвания.

§ 22

За регистрацията на всичките дела посочени в § 20 от настоящата Инstrukция, в 8-ми отдел на ДС се представя утвърдено постановление.

Постановлението трябва да бъде представено в 8-ми отдел /секцията/ не по-късно от 48 часа след неговото утвърждаване.

§ 23

8-ми отдел на основание на постановлението за откриване на дело регистрира разработката, присвоява ѝ номер на централизирания отчет и връща постановлението, на което поставя печат за регистрацията на делото /вид, форма на разработката, номер на делото, дата на регистрацията/.

§ 24

8-ми отдел написва /на машина/ необходимия брой картони обрз. № 3к за общосправочната и статистическа картотеки. Оперативните отдели не попълват картони.

§ 25

Околийските отделения и отделенията на ДС при окръжните управления на МВР за регистрацията на разработката изпращат материалите /постановления/ в секцията на 8-ми отдел, в окръга.

Секцията на отдел 8-ми ^{в окръга} попълва необходимия брой картони образци № № 3к, 5к за своите и на 8-ми отдел Д.С. картотеки и без да ги задържа препраща ги в 8-ми отдел, за да бъде взета разработката на централизиран отчет.

За всички изменения в отчетите /изменения на вида на разработката, ^{в окръзите} препращане на делото в друго поделение/ секциите на 8-ми отдел ^{в окръзите} съобщават в 8-ми отдел Д.С.

§ 26

Секциите на 8-ми отдел при окръжните управления ^{на делото} получават от 8-ми отдел Д.С. под отчет папки за ^{делото} досиета на оперативния отчет и ги издават като посочват номера ^{на} централизирания отчет, след като са получили от 8-ми отдел съобщения за регистрацията на делото.

СРНБ
16210

Из архивите на ДС

23.-

208

§ 27

Всички материали по първичния отчет се съсредоточават в отчетните дела, които се водят и се пазят от оперативните работници по отделения/отдели/. Папки за отчетни дела се дават от 8-ми отдел ДС /секциите в окръзите/ по искане.

За основание за вземане на първичен отчет служи кратко постановление /обр.№ 1п/, утвърдено в съответствие с § 20 от настоящата Инструкция.

Въз основа на постановлението 8-ми отдел или неговата секция в окръга, попълват картони за общосправочната и статистическа картотеки обр.№ ~~А~~к. На корицата на делото се поставя печат "взето на отчет" и папката заедно с постановлението се връща на оперативния работник. В статистическата картотека се отделя специален раздел "немоцан отчет" ^{отчетни дела}.

Окръжните управления МВР и другите периферийни органи на МВР - ДС, за лицата, взети на отчет - по отчетното дело в 8-ми отдел ДС изпращат само картони за общосправочната картотека. При себе си ги поставят в общосправочната и статистическа картотеки /в специален раздел, отделен от делата на централизования отчет/.

§ 28

Най-важните разработки се вземат на контрол от управленията и самостоятелните отдели на ДС- в центъра и от окръжните управления - за разработки водени в околийските управления. За всяка разработка, взета на контрол въз основа на постановление /обр.№ 2п/ се завежда контролно дело, което се регистрира в секретариата на управлението /самостоятелния отдел/ и се вписва в личния дневник на оперативния работник, който контролира разработката.

В контролното дело се концентрират справки по разработката, отчетността, планове за работа, копие от важни документи, указания и т.н.

§ 29

За всеки сериозен анонимен и антинароден документ, надпис със заплахи и клевети срещу ръководителите на Партията

Правителството, а също така на неразкритите престъпления, в смисъл установяване на престъпниците/ пожар, диверсия, терор/ и т.н., се завежда "Анонимна разработка" за издирване на авторите, изпълнителите и разпространителите на анонимните документи и позиви и установяване на лицата, извършили престъплението, и се регистрира в Министерството - в 8-ми отдел, а в окръжните управления - в секциите на отдела, в специален регистър, и тези разработки се вписват в личния дневник на оперативния работник.

§ 30

Оперативният работник, получил анонимния документ е длъжен да направи рапорт до началника на поделението, в който да изложи къде, кога, от кого и при какви обстоятелства е бил намерен документа, кратко описание на неговата форма и съдържание, с какви думи започва и завършва.

Резолюцията на началника на поделението върху рапорта се явява основание за завеждане на анонимна разработка.

За регистрацията на анонимна разработка в 8-ми отдел/секцията/ се представя един екземпляр картон образец, който картон 8-ми отдел поставя в статистическа картотека.

Секциите на 8-ми отдел в окръжните управления изпращат в отдела по един екземпляр от картоните образец

На всяка анонимна разработка се присвоява псевдоним.

§ 31

Препращането на делата от всички видове разработки от едно поделение в друго се провежда чрез 8-ми отдел ДС/секцията/ въз основа на постановление/ образец № 4 п/, утвърдено от началника на поделението.

Делото може да бъде препратено в друго поделение само в случай, че това поделение официално потвърди местожителството на разработвания/издирвания/.

210
25.-

Предаването на делата от един оперативен работник на друг вътре в едно управление, отдел, отделение става въз основа на рапорт, който се утвърждава от началника на поделението. За предаването на делото незабавно се съобщава на 8-ми отдел Д.С. /секцията/ и се внасят изменения в личните дневници.

§ 32

Делата на всички видове агентурни разработки се прекръстват въз основа на мотивирано заключение, което се утвърждава съгл. заповед С-222/ 1.IX.953г. Заключението се съставя произволно, като задължително се посочат установачни данни и данни характеризиращи разработвания, издирвания, съдържание на компроматериалите и резултатите от препроверката на тези материали. В това заключение се посочва как трябва да се постъпи с откритите връзки, да се снемат ли от отчет или да се оставят.

§ 33

Изменението на вида на разработките и отчета става въз основа на мотивирано постановление, което се утвърждава в съгласие с § 20 от настоящата инструкция.

§ 34

V отдел на УГВ, V-то и VI-то управления ^{на ДС} по регистрацията и отчета на агентурата, а също така и разработките, се ръководят от настоящата инструкция.

Периферийните поделения на тези управления са ^{на ДС} длъжни да регистрират в секциите на 8-ми отдел при окръжните управления ^{на МВР} агентурата /освен задграничната/ и разработките за всички ^{на ДС} дивизионни лица и неработещите в транспорта. Агентурата и разработките из състава на военнослужащите се взема на централизиран отчет в 8-ми отдел ^{на ДС} чрез V-то управление Д.С., а из състава на работещите в транспорта - чрез VI-то управление Д.С.

§ 35

I-во управление ДС и неговите ^{ДС}отделения при окръжните управления, а също така IX-ти отдел и неговите секции по места се ръководят от специална инструкция по отчета на агентурата и разработките.

§ 36

За всички връзки на агентурата, на разработваните и издирваните, които представляват оперативен интерес трябва да се попълват и поставят в общосправочната картотека № 1 /оперативен отчет/ картони обр. № 4к с допълнителна забележка в този картон, чия е тази връзка.

Ако в процеса на проверката се изясни, че връзката на агента или разработвания /издирвания/ е взета на оперативен отчет, то оперативния работник след съгласуване със своя началник, ориентира за това заинтересования орган или, обратно, прави съответно запитване.

В списъците на връзките, които се пазят в разработките или личните ^{дела}досиета на агентурата, трябва да се направят съответни бележки за вземането на отчет или ^{свързките}информацията на заинтересованите поделения.

§ 37

За представителствата на капиталистическите страни, за обектите, имащи значение за отбраната, за крупните предприятия и строителства, обединения, висши и средни учебни заведения, ТКЗС, МТС, по отделните линии на работа се завеждат литерни дела, в които се концентрират списъците на личния състав, списъците на агентурата /по псевдоними/ и вражеските елементи, обобщаващи справки.

Литерни дела се завеждат въз основа на постановление /обр. № 3п/, утвърдено от началника на управлението, ^{отзена/ и} за регистрацията на ~~литерните дела~~ ^{в отн. на рег. дел. от предмета} картон (обр. № 4к), в един екземпляр. След регистрацията на делото ^{или инд. акт. дове} тачка за делото с номер по централизиран отчет

ДС Окръжните управления съгласуват със съответните управления на Министерството списъка на обектите, за които се завеждат литерни дела.

§ 38

на МВР

В околийските управления, в периферийните органи на V-то и VI-то управления Д.С. не се водят никакви списъци и картони по отчета на агентурата. Началниците на тези поделения водят само специален отчет на разработките, взети на централизиран отчет в 8-ми отдел Д.С. и на лицата взети на отчет по отчетни дела.

РАЗДЕЛ III.

РЕД ЗА ЗАВЕЖДАНЕ, РЕГИСТРАЦИЯ И ОТЧЕТ НА СЛЕДСТВЕНИТЕ ДЕЛА, КОИТО СЕ ВОДЯТ ОТ ОРГАНИТЕ НА ДС-МВР.

§ 39

Следствено дело може да бъде заведено на едно лице или група лица по установения от закона ред, т.е. при наличие на постановление за арест или за избиране други мерки за неотклонение, санкционирани от прокурора.

§ 40

Всяко следствено дело трябва да бъде регистрирано в 8-ми отдел Д.С. не по-късно от двудневен срок.

Воденето на незарегистрирани следствени дела категорически се забранява.

8-ми отдел Д.С. води регистрацията на следствените дела, които се водят от поделенията на ДС-МВР по цялата страна.

§ 41

Във връзка с отчета от 8-ми отдел Д.С. на следствените дела в цялата страна, на този отдел се възлага:

- а/ регистрация на следствените дела;
- б/ издаване на папки за следствени дела с номер на централизирания отчет и необходими бланки;
- в/ поставянето на картони в общосправочната и статистическа картотеки и отбелязването в картоните движението на делата.
- г/ контрол за спазването на сроковете за предявяването на обвинение, завършването на следствието и своевременна информация на ръководството на МВР за всички случаи на нарушаване на тези срокове;
- д/ Препращане на следствените дела от едно поделение на МВР в друго,^а също така в прокуратурата;
- е/ контрол за своевременното връщане на следственото дело от съдебните органи след влизането на присъдата в законна сила, внасяне на последвалите изменения в отчетите и предаване делото на съхранение в архив.
- ж/ своевременно съобщение на съответните органи за реализацията на ценности, иззети при обиска и описаното имущество;
- з/ съставяне на всички отчетно-статистически данни за арестите, за наличието и движението на следствените дела;
- и/ пазенето в архива на делата след осъждането на престъпниците и даване справки по тези дела при запитване от страна на органи на ДС-...

§ 42

За регистрацията на следствените дела в отдел 8-ми Д.С. се представят:

- а/ препис от постановлението за арест - по 1 екземпляр;
- б/ препис от постановлението за избиране мерки за неотклонение - 1 екз.;
- в/ препис от заповедта за арест - по 1 екз.
- г/ препис от протокола за обиск - по 1 екз.
- д/ препис на квитанциите за предаването за съхранение

214

29.-

на ценностите, иззети при обиска - по 1 екз.

е/ препис от описа на имуществата и актовете за предаване за пазене на това имущество - по 1 екз.

ж/ препис от постановлението за вземането на делото в производство.

Въз основа на тези документи 8-ми отдел ^{ДС} регистрира следственото дело и изпраща папката с указан върху нея номер на централизирания отчет.

§ 43

В случай на необходимост следственото дело може да се състои от няколко тома. Един том трябва да има не повече от 300 листа.

За всеки том на следственото дело 8-ми отдел ^{Д.С.} по искане на следствения орган издава папка с посочен върху нея номер на делото и номер на тома.

§ 44

Следствените отделения при окръжните управления МВР предават материалите за регистрация на следствените дела в 8-те секции ~~в окръзите~~ ~~в окръзите~~

8-те секции ^{Д.С.} изпращат тези материали в съгласие с § 42 на настоящата инструкция в 8-ми отдел ^{Д.С.} и след регистрацията на делата ги получават обратно със съобщение за номера по централизирания отчет. След това издават на органа, който води следствието, само оформената папка на делото.

§ 45

За всяко следствено дело се завежда наблюдателно дело, където се съсредоточават документи, въз основа на които е регистрирано делото и по-нататъшната преписка по контрола и движението на делото. В министерството това дело се завежда и се води от 8-ми отдел ^{ДС}, а в окръжните управления от 8-ма секция.

§ 46

Органите водещи следствие, трябва своевременно да представят в 8-ми отдел Д.С./секцията/:

а/ препис от постановлението за вземането на следственото дело в производство;

б/ препис от постановлението за изменението на мерките за неотклонение;

в/ препис от справката, представена на главния прокурор за необходимостта от продължаване срока за воденето на следствието и препис от разрешението на главния прокурор за продължаване на срока;

г/ препис от постановлението за предявено обвинение;

д/ препис от постановлението за преустановяването на следствието в случай на заболяване на арестувания, освобождаване от арест на арестувания и др. причини;

е/ препис на отделените от делото компрометиращи материали за други лица и т.н.

ж/ препис от постановлението за препращането на следственото дело в друго поделение;

з/ препис от постановлението за разделянето /или обединяването/ на следственото дело /в необходимия брой екземпляри/.

§ 47

След завършването на следствието, следственото дело се изпраща в 8-ми отдел Д.С./или неговата секция/ за изпращане на прокурора.

Към делото трябва да бъдат приложени два преписа от обвинителните заключения / 1 екземпляр за 8-ми отдел и 1 екземпляр за прокурора/.

8-ми отдел Д.С./секцията/ след като получи делото, проверява правилността на неговото оформяване /наличието на необходимите постановления, протоколите за обиск, описите на имуществото, разписки за предаване на съхранение на ценностите, иззети при обиска и актове за предаване на съхранение на описаното имущество, описи на делото/, внася съответни изменения в отчета и незабавно изпраща делото на прокурора.

Към § 47 накрая да се добави следната забележка:

Инструкцията за оперативния отчет на Д.С.отменя инструкцията за следствената работа на Д.С.в пункта по препращанията на делата на прокурора.

Изпращането на следственните дела на прокурора, без посредничеството на 8-ми отдел или неговата секция, се забранява категорично.

Забележка:

§ 48

След влизането на присъдата в законна сила 8-ми отдел Д.С. в съгласие със съществуващото положение взема мерки за осигуряване конфискацията на имуществото на осъдения и изпълнението на присъдата, и поставя в делата съответно справки и актове.

§ 49

След влизането на присъдата в законна сила, наблюдателното дело се приобщава към следственното дело и тези дела се предават в архив на съхранение.

§ 50

В случай на прекратяване на следственното дело се съставя мотивирано постановление с подписите на следователя и началника на следствения отдел, ^(или без него - с прокурора) което се утвърждава от Министъра или неговия помощник.

Въз основа на това предложение следователя съставя мотивирано заключение, което се предава на прокурора за ^{сак. илюстриране} утвърждаване.

Прекратеното следствено дело заедно с постановлението за неговото прекратяване се изпраща в 8-ми отдел ДС, за пазиене в архив.

След като получи прекратеното следствено дело и съобщение за освобождаване на лицето, 8-ми отдел ДС, наанася останалите промени и съхранява делото в архива.

32.-

§ 51

Ако следственото дело е заведено на лице, което е било взето на оперативен отчет, то от статистическата картотека картоната се изнемва и в него се вписва номера на следственото дело, датата на ареста, кое поделение го е арестувало, кой провежда следствието, след което картоните се поставят в друг раздел на същата картотека, който отразява отчета на следствените дела.

Едновременно с това в картоните на общосправочната картотека се отбелязва номера на следственото дело, датата на ареста и наименованието на органа, който е извършил ареста. Впоследствие в тези картони се отбелязва само съдебният орган, който е осъдил арестувания, срокът на наказанието и архивния номер на следственото дело.

В случай на прекратяване на следственото дело и освобождение на арестувания, в картоната се прави съответна бележка.

Оперативния отдел /отделение/ е длъжен да предаде в следствения отдел /отделение/ всички налични материали за арестувания, за използването им при следствието. След завършването на следствието тези материали, с приложеното обвинително заключение, се връщат на оперативния отдел за вземане решение за предаването им в архива /след решението на съдебния орган/.

Ако следственото дело е заведено на лице, което не е взето на оперативен отчет, в такъв случай за него се написва необходимия брой картони обр. № 3к, които се поставят в общосправочната картотека и един картон в статистическата картотека. По-нататъшните бележки в тези картони се водят по установения от настоящата инструкция ред.

Ако в следственото дело се засичат група лица, то за статистическата картотека се написва допълнително един екземпляр от картонът обр. № 3к, в който се изброяват имената на лицата засечени в делото в качеството си на обвиняеми.

§ 52

Преpraщането на следственото дело от едно поделение

в друго става чрез 8-ми отдел Д.С. или неговите секции при окръжните управления МВР. *лс.*

Преpraщането на делата от едно поделение в друго, без посредничеството на 8-ми отдел /секцията/ категорически се забранява.

Предаването на дела от един следовател на друг вътре в един отдел се оформява чрез постановление за приемането на делото в производство, което се утвърждава от началника на отдела и копие от него се изпраща на 8-ми отдел /секцията/.

§ 53

За всички лица, по отношение на които в хода на следствието са получени компрометиращи материали и тези лица не са привлечени по делото като обвиняеми - следователят с постановление отделя тези материали, копия от които изпраща в съответния оперативен отдел и в 8-ми отдел /секцията/. 8-ми отдел проверява по общосправочната картотека и ако лицето, за което са отделени материалите не е взето на отчет, попълва картони обр. № 4к, за общосправочната картотека.

Всички отделени /извадени/ от следствените дела материали, 8-ми отдел подшива в специално дело - "материали за лица, ^{Д.С.}прохождащи по показанията на арестувани". В картоните на отчета се отбелязва, в кой номер на делото и на кои страници се насят компроматериалите за дадено лице. Ако лицето, за което са отделени /извадени/ компроматериали, е взето на оперативен отчет, то в картоните се отбелязва същото.

§ 54

След получаването на следственото дело от съдебния орган и влизането на присъдата в законна сила, 8-ми отдел Д.С. предава делото за съхранение в архив, посочвайки в картоните на общосправочната картотека архивния номер, от който орган и на какъв срок е било осъдено. *м.у. н.д.*

220
84.-
Едновременно с това от статистическата картотека се ^{изваждат} изземва картоната и след съставяне на ^{с делото} отчетността, се унищожава с акт.

§ 55

Секциите на 8-ми отдел при окръжните управления МВР водят отчет на следствените дела, наблюдателните дела по следствието, и ^{с делото} своевременно информират 8-ми отдел Д.С. за движението на делата за отразяване в отчетите.

Статистическата картотека по следствените дела на секциите на 8-ми отдел ^{в окръжните} трябва да съответствува на картотеката на 8-ми отдел Д.С.

РАЗДЕЛ IV.

РЕГИСТРИ

§ 56

8-ми отдел Д.С. води отделни дневници за регистрация /регистри/:

а/ за агентурата /агенти, резиденти, информатори и съдържатели на явочни квартири/ - по ~~вид~~ ^{с същият сирак} пореден номер, ~~фамилия~~, ~~име и бащино име~~, категория, псевдоним, датата на вербовката, дата на регистрацията, наименование на поделението, което е вербовало с.с., датата на предаването на ^{делото} ~~досието~~ в архив, архивен номер, изменение на категорията, къде е изпратено делото, дата, забележка.

б/ за групови активни разработки - по ~~вид~~ ^{с същият сирак} пореден номер, трите имена, даден псевдоним, кога е утвърдено постановлението за откриване на ~~делото~~, дата на регистрацията на ~~делото~~, наименование на поделението, което е зарегирирало разработката, окраска, забележка за измението на вида на разработката, забележка за издаването на допълнителни тонове ~~на делото~~, дата на предаването на ~~делото~~ в архив, архивен номер, къде е изпратено делото, дата, забележка;

в/ за лични активни разработки - по същия ^{образец} ~~начин~~.

- г/ за делата за издирване - по същия ^{1. начин} ~~начин~~;
- д/ за наблюдателни дела - - " "
- е/ за предварителни разработки - " " /но в графата "окраска" да се вписва характера на сигнала/;
- ✓ ж/ отчетни дела - - по ^{по същия начин} ~~начин~~ /виж § 27/
- з/ за следствени дела - по ^{с следните данни} ~~не-вид~~: пореден номер, трите имена, датата на ареста, дата на регистрацията на делото, наименованието на поделението, което е регистрирало делото, за какви престъпления е арестуван /членове от Наказателния закон/, по какво дело се е разработвал /вид на разработката, отчета, номер на делото/, забележка за издаване на папки за томове на делото, дата на предаването на делото в архив, архивен номер, забележка;
- и/ за литерните дела - по ^{с по-долу} ~~не-вид~~: пореден номер, пълно наименование на обекта и неговото местонахождение, дата на регистрацията на делото, наименование на поделението, което е регистрирало делото, дата на предаването на делото в архив, архивен номер, забележка;
- к/ архивни регистри - определят се със специална инструкция.

§ 57

Поредния номер в регистра съответствува на номера на делото. Ако се регистрира групова разработка или групово следствено дело, то всички засечени по делото лица се записват в регистъра под един номер.

Поредните номера в регистрите за агентурата, всички видове отчет, разработки и архивни регистри - се водят независимо от края на изтеклата и началото на новата година.

Поредните номера в регистрите на следствените дела ежегодно от 1 януари се започват от първи номер и продължават до 31 декември включително. Към номера на следственото дело чрез тире се вписва годината. Например, "следствено дело № 138 - 53 г" "следствено дело № 244-54 г." и т.н.

*Дела 36.-
и анонимните
р-ни*

§ 58

Секциите на 8-ми отдел при окръжните управления МВР не водят регистри, посочени в § 56 на настоящата инструкция /с изключение на регистъра за отчетните досиета/-/виж § 27/.

РАЗДЕЛ V.

АРХИВ

§ 59

8-ми отдел ~~Д.С.~~ съсредоточава в специални помещения архива на органите на ДС ~~по~~ цялата страна.

На предаване в архив подлежат:

Личните и работни ^{досиета} досиета на изключената агентура/агенти, резиденти, информатори и съдържатели на явочни квартири/, а също така ^{делата} прекратените:

- групови активни разработки,
- лични активни разработки,
- Дела ~~за~~ за издирване,
- наблюдателни дела. ~~та~~,
- предварителни разработки,
- отчетни дела. ~~та~~,
- следствени дела,
- литерни дела. ~~та~~,

секретната преписка, регистри и др. дела на оперативните управления, съгласно утвърдената от Секретариата на МВР номенклатура на делата за всяко поделение.

8-ми отдел разпределя архива по раздели, давайки им номера: ●

- а/ агентурен - № 1
- б/ за следствени дела - № 2,
- в/ за агентурни разработки - № 3,
- г/ за литерни ~~дела~~ дела - № 4,
- д/ за секретната преписка на органите на ДС - № № 5, 6

и т.н.

Всеки раздел има свои подраздели. Например, раздела на агентурата трябва да се състои от подразделите:

- а/ лични и работни дела на агентите,
- б/ " " " на резидентите
- в/ " " " на информаторите,
- г/ " дела на съдържателите на Я/К.

8-ми отдел, приемайки на съхранение делата в архива ги регистрира в дневниците /регистри/, водени за всеки раздел по отделно.

Поредния номер при регистрацията на делото в регистъра се явява архивен номер на делото с прибиравка на номера на раздела.

Организацията на работата в архива се определя от специална инструкция.

§ 60

Справки по архивните материали или самите материали се дават въз основа на писмено искане, в което точно трябва да бъде посочено: каква справка е необходима и за каква цел, или за каква цел се иска делото.

За даването на справки 8-ми отдел ДС прави съответни записки в архивното дело и прилага към него искането и копие от справката.

§ 61

Изземването на делата от архива става въз основа на постановление, в което се посочва, за каква цел се изземва делото и къде то ще се намира.

Постановлението за изземването на делото от архива се утвърждава от зам.началника на отдел и нагоре.

§ 62

Даване на делата от архивата за временно ползуване става въз основа на писмено искане от началника ^{в съгласие с} на ~~заместително~~ ^{заповед № 222/17.12.11} ~~подделение МВР-ДС.~~

Срокът за ползуването от архивните дела не трябва да бъде повече от 10 деноночия.

СРНБ
13210

Из архивите на ДС

38.-

224

§ 63

Във всички случаи на изземване дело от архивата, на мястото, където се съхранява делото, трябва да се поставя картон- заместител / обр. № 7к/

§ 64

Ползуването на делата, съхраняващи се в специалната архива, се разрешава от Министъра или неговия заместник.

РАЗДЕЛ VI

РЕД ЗА ПОЛЗУВАНЕТО НА ОТЧЕТИТЕ

§ 65

8-ми отдел на ДС /секциите/ дават справки по отчетите само при запитвания от страна на органите на Държавна Сигурност, Гранични войски, Дирекция на народната милиция и РУ при Генералния щаб на МНО.

Проверка по отчетите се прави задължително в случай на арест, вербовка, откриване на разработка, извикване на разпит, заминаване зад граница.

За получаване справки в 8-ми отдел /секциите / се представя официално искане, което се подписва не по-малко от началник отделение. *За ДС и зам.-к. на у-тата за УГВ, НМ*

За проверка по отчетите на агентурата се попълва искане /обр.№ 5 / за наличието на компроматериали / обр.№ 6 /.

139

§ 66

8-ми отдел ДС и неговите секции при окръжните управления МВР при изпълнението на исканията /запитвания по отчета на агентурата и разработката се ръководят от следното:

а/ След като получат искането - запитване, работниците от отдела или неговите секции по места, след като се убедят в правилността на попълването на искането и неговото оформяване

не

по реда на постъпването правят проверка по съответните картотеки. Без чакане се изпълняват исканията с надпис "Срочно", визиран от началника подписал искането. Исканията съставени небрежно и нечетливо, без подписи, без минимални установачни данни за проверявания, се връщат на началника, който ги е изпратил, като на обратната страна се посочат причините за връщането на ~~неизпълнен~~ документ.

б/ Ако при проверката по картотеката ~~на~~ ^{за външен} ~~затварените~~ елементъ се окаже, че проверяваният е взет на **оперативен** отчет /прохожда по разработки/, то на обратната страна на искането се вписва справка за това, че проверявания е взет на отчет, посочва се номера на **делото**, в кое управление, отдел и се съобщава името на оперативния работник, който води **делото**.

Едновременно с ~~появяването~~ на справката, в картоната се прави съответна бележка, след което искането се изпраща лично на началника, който го е подписал.

Заедно с това, ако проверяваният прохожда по активни разработки – групов агентурна разработка, лична активна разработка, **дело** за издирване, наблюдателно **дело**, предварителна разработка, отчетно **дело**, то 8-ми отдел /и неговите секции/ незабавно сигнализират управлението или отдела, където е взет на отчет проверяваният, за исканата проверка по отношение на това лице. Посочва се кой и с каква цел е искал проверката.

в/ Ако при проверката по картотеката се установи, че проверяваното лице прохожда по архивни материали – на обратната страна на искането се дава справка с кратко изложение на съдността на материалите /от картоната/, къде и под какъв номер се съхранява **делото** или материала, след това се прави съответна бележка в картоната и запитването се препраща или се връчва на оперативния работник, който го е донесъл.

г/ В случаите, когато за проверяваният няма картони в картотеката на обратната страна на искането се поставя щемпел:

Проверено
По оперативния отчет и
архива – не прохожда
Изпълнител _____
" " _____ 1953 г.

226
40.-

д/ При проверката по отчет^{те} на агентурата, ако бъде ^{запълнено} ~~ясно~~, че проверяваният се числи в действащата мрежа, на обратната страна на искането се посочва в кое управление или отдел трябва да се обърне за справка, посочва се номера на делото и името на работника. ~~В картоната се отбелязва извършената проверка, и~~ искането се връща само на началника, който е подписал искането.

Едновременно с това, за ^{извършената} ~~проведената~~ проверка се уведомява началника на управление^{то}, отдела^{то}, ^{като се упоменават} ~~съобщава~~ се името на оперативния работник, при когото се намира на връзка проверяваният агент, информатор и т.н. и се съобщава кой е ^{целта} ~~привел~~ проверката и целта на последната - арест, вербовка, разработка и т.н.

е/ Ако при проверката по картотеката бъде установено, че проверяваното лице има ~~дело~~ в архива като изключен с.с., то на обратната страна на ^{искането} ~~запитването~~ се съставя кратка справка, където се намира ~~делото~~ на проверявания /в архив, в съда и т.н./, посочва се номера на делото, архивния номер, подписва се от лицето, което е ^{извършило} ~~провело~~ проверката, и искането се изпраща на началника, който го е изпратил или може да бъде връчено на работника, който е донесъл искането в отдел 8-ми или секцията.

ж/ Ако проверяваният няма картон в картотеката на агентурата, то на обратната страна на запитването-искане се поставя щемпъл и след подпис се връчва на оперативния работник.

Проверено

В действащата и архивна агентурна мрежа не е взет на отчет

Изпълнител: _____

/подпис/

" " _____ 1953 г.

з/ Приемането на искания и тяхното издаване от отдел 8-ми /и неговите секции/ се провежда само от началника на отделение^{то} или неговия заместник и от ръководителите на секцията, който щателно запознавайки се с исканията ги приема, предава и препраща тези искания в съгласие с настоящия параграф. Категорично се забранява тези функции да се изпълняват от картотекарите.

292

41.-

и/ Исканията по отчета на агентурата и разработките по ДС, идващи по линия на милицията, да се приемат с подпис на ръководителите на органите на Милицията. В центъра - директора на Народната милиция или неговия заместник. В окръжните управления - зам.началника на окръжното управление по Милицията и в околийските управления - зам.началника на околийското управление по Милицията. След проверката всичките запитвания се препращат лично на лицето, подписало искането.

к/ Исканията по отчета на агентурата и разработките, идващи по линия на Гранични войски да се приемат само с подписа, в центъра - на началника на управлението на Гранични войски или неговия заместник по разузнаването. В окръжните управления МВР с подписа на началниците на граничните отряди или тяхните заместници по разузнаването. В околийските управления МВР на ~~началниците на граничните отряди, началника на V-те отделение.~~ След проверката оформените искания със справки се препращат на лицата, подписали исканията.

л/ Всички искания със справки на обратната страна могат да се предават на оперативните работници, които са донесли исканията в отдела или секцията, ако в резултат на проверката се окаже, че проверяваните лица не се засичат по действащите разработки и не са регистрирани в действащата мрежа, а също така ако проверяваните лица се засичат само по архивни материали.

м/ При подписването на исканията ръководителите трябва да обръщат внимание върху това кой и за какво се проверява. Строго да се изисква от оперативните работници спазването на конспирацията и въведения ред по този въпрос. Всички върнати искания трябва да бъдат подшити към разработките или съответните дела. Строго се забранява да се правят проверки по отчетите, които не представляват оперативна необходимост, като: на роднини, познати сътрудници и т.н.

н/ Сигналните съобщения на 8-ми отдел /секцията/ за дадени справки за лица, взети на отчет /агентура, разработки/, след вземането на необходими мерки - се подшиват към съответните дела. На обратната страна на съобщението трябва да има справка за взетите мерки по сигнала.

о/ За приемането и даването на справки по оперативния отчет 8-ми отдел, по съгласуваност с ръководството на министерството, установява определено време, за което се съобщава на оперативните поделения.

п/ Проверки по отчетите по запитвания от РУ на МНО се правят съгласно специална инструкция.

РАЗДЕЛ VII.

ЛИЧНИ ДНЕВНИЦИ

§ 67

Всеки оперативен работник от органите на Държавна сигурност-Д.С. който има на връзка агентура и разработки, води личен дневник /обр.№ 14 д/, в който нанася задължително всички дела на централизирания отчет.

Личния дневник се регистрира в Секретариата на отдела, (отделението) в специален регистър и се съхранява при секретаря на отдела /отделението/.

Началниците на поделенията на ДС са длъжни да контролират правилното водене на личните дневници.

РАЗДЕЛ VIII.

ОБЩА ЧАСТ

§ 68

Във всяко дело на оперативния отчет, следствено дело, а също така в личните дела на агентурата се водят описи на документите, намиращи се в делата.

§ 69

Към делата трябва да се прилагат правилно оформени

документи. Копията от документите се заверяват с подпис, ^{както и} ~~указани~~ ^{на лицето, което доуказва} на длъжността, поделението, званието, името. Върху копието на документа се прави кратка справка, в която се посочва къде се съхранява оригинала на документа.

Върху копията на документите, прилагани към следствени-те дела, в справките, посочващи къде се съхранява оригинала на документа се забранява да се правят бележки, които разшифроват структурата, формите на отчета. В тези случаи да се посочва: "оригинала на документа се пази в ~~дело~~ ^{като} № 352", "ст.разузнавач отдел, управление Д.С."/.

§ 70

8-ми отдел Д.С. а също така осмите секции при окръжни-те управления са длъжни не по-рядко от един път в 6 месеца да проверяват наличието у оперативните работници на личните и работ-ни ~~дела~~ на агентурата, груповите активни разработки, личните активни разработки, ~~делото~~ за издирване, дубликатите от ~~делата~~ тата за издирване, предварителните разработки, наблюдателните ~~дела~~, отчетните ~~дела~~, литерни ~~дела~~, контролни ~~дела~~ и да вписват бележки за това в личния дневник за отчета на опера-тивния работник.

Резултатът от проверката на наличието на ^{делата} досиетата в отдела, (управлението в цяло) се оформява с акт, който се подписва от проверяващия и началника на отдела, (управлението).

Началникът на 8-ми отдел Д.С. обобщава резултатите от проверката и ги докладва на министъра/ или неговия заместник/

§ 71

8-ми отдел Д.С. и неговите секции при окръжните управления носят отговорност за съхраняването на картотеките, своевременното и правилно ^{на} внасяне в тях на съответните изменения, а също така за ^{чистотата в делата} ~~качеството на~~ установената отчетност ^{за} агентурата, вражеските елементи следствието.

За правилната работа на 8-ми отдел оперативните ^{управления и} ~~отдели~~ са задължени в установените от настоящата инструкция срокове да

представят в 8-ми отдел и неговите секции в окръзите необходимите материали за отчета и неговите изменения/регистрация, изменение на категорията на с.с., изменение на окраската на отчета и т.н./

Раздел IX
Списък на образците § 72
Образци за извършване на

Към настоящата инструкция се прилагат образци по следния списък:

Наименование на образца	Номер	
	обр.	прилож.
<u>1. Папки</u>		
1 Лично дело	1 д	1
2 Работно дело	2д	2
3. Групова активна разработка	3д	3
4 Лична активна разработка	4д	4
5 Дело за издирване	5д	5
6 Дубликат от дело за издирване	6д	6
7 Наблюдателно дело	7д	7
8 Предварителна агентурна разработка	8д	8
9 Контролно дело	9д	9
10 Анонимна разработка	10д	10
11 Отчетно дело	11д	11
12 Следствено дело	12д	12
13 Наблюдателно дело по следствено дело	13д	13
14 Литерно дело	14д	14
25 Личен дневник	15д	15
<u>2. Постановления</u>		
+ 1 Постановление за вземане на първичен отчет /по отчетно дело/	1п	16
2 Постановление за откриване на контролно дело	2п	17
3 Постановление за откриване на литерно дело	3п	18
4 Постановление за предаване в архив на лично и работно дела, за препращане на лично и работно дела.	4п	19

Наименование на образца	Номер	
	Обр.	прилож.
<u>3. Картони</u>		
1 Азбучен картон за агентурата по имена	4к	20 ²³
2 Картон - ^{за съставките} неевдоним на агентурата	8к	21 ²⁴
3 Картон за отчета на вражеските елементи	4к	22 ²⁰
4 Картон на съществували в миналото вражески организации и групи	2к	23 ²¹
5 Картон за групова активна разработка	5к	24
6 Картон за групово следствено дело	3к	25 ¹⁴
7 Картон-заместител /за архивно дело/	7к	26
8 Картон за анонимна разработка.	8к	26 ²⁷
9 картон за ^{литературна} <u>4. Искания, отчети</u>	2к	28
1 Съпроводително писмо към картоните за регистрацията на завербованния с.с.	1	27 ²⁹
2 Съобщение на 8-ми отдел за регистрацията на с.с.	2	28 ³⁰
3 Съпроводително писмо към материалите за регистрацията на делото на оперативния отчет, следствено дело	3	29 ³¹
4 Съобщение на 8-ми отдел за регистрацията на дело на оперативния отчет, следственото дело	4	30 ³²
5. Запитване за проверка по отчета на агентурата	5	31 ³³
6 Запитване за проверка по оперативния отчет /компроматериали/	6	32 ³⁴
7 Съпроводително писмо за препращане делата на агентурата и разработки	7,8, 9	33 ³⁵ , 34 ³⁶ , 35 ³⁷
8 Отчетни данни	10	36 ³⁸

10 X 1953.

ДС-
структура и основни
документи

Ю

413210

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Агентура
75
Секретно

ЗАПОВЕД

№ 4024-51

София, ... 3. VII 1955 г.

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРОПБГДСРСБНА

1955 г. 14. VII
за извършване на работата
и по-нататък
15. VII 1955 г.
М. М. М.

С оглед правилната организация на агентурно-оперативната работа в органите на Държавна Сигурност и за въвеждане на яснота в правата и задълженията на ръководните лица при Министерството на Вътрешните работи,

ЗА П О В Е Д Я М:

Да се въведе следния ред за утвърждаване вербовката на агентура, завеждане на разработки и извършването на арести:

I. От мен ще се разрешават и утвърждават:

1. Вербовки на агенти.

а/ На чужди поданици, ползващи се с дипломатическа неприкосновеност, а също така и без такава, но работещи в легациите и консулствата на капиталистически страни, акредитирани у нас.

б/ На осъзнали се големи шпиони, а също така ръководители на контрареволуционни антинародни организации и групи или подозирани като такива, при наличието на сериозни материали, даващи възможност при вербовката да бъдат разобличени в шпионаж или в принадлежност към антинародни организации.

в/ Академици, професори, видни писатели, артисти, художници и инженери.

г/ Служители в държавния апарат, вземащи длъжности директори на обединения и нагоре, както и равни на тях.

д/ Лице, вземащи видно обществено положение.

е/ В армията - от командир на дивизия, приравнени и нагоре.

ж/ Всички агенти за задгранична работа.

2. Завеждане на агентурни разработки.

а/ На крупни резидентури на капиталистическите разузнавания.

Из архивите на ДС

б/ На големи контрареволуционни антинародни организации, разпространени по цялата страна или в няколко окръга.

в/ На членове на БКП, влизаци в номенклатурата на ЦК на БКП.

г/ На лица, заемащи видно ^{служебно} обществено положение членове на постоянното присъствие на БЗНС, членове на Националния съвет на Отечествения фронт, ръководители на големи учреждения и предприятия и т.н./.

д/ В армията - от командир на дивизия, приравнени и нагоре.

3. Мероприятия и комбинации.

а/ Във връзка с легации и консулства на капиталистически страни /негласни изземвания/, а също така най-важните мероприятия по разработката на чужденци.

б/ Мероприятия "Места".

4. Арести.

а/ На крупни резиденти и шпиони, а също така на участници в контрареволуционни организации и групи.

б/ На чужди поданици.

в/ На лица, заемащи видно обществено и служебно положение /академици, професори, ръководители на големи учреждения и предприятия и т.н./.

г/ Членове на БКП.

II. От помощник-министрите ще се разрешават и утвърждават.

1. Вербовки на агенти.

а/ На осъзнали се шпиони и участници в реакционни, антинародни организации и групи или подозирани като такива, при наличието на материали, даващи възможност при вербовката да бъдат разобличени в шпионаж или в принадлежност към антинародни организации и групи.

б/ Повторна вербовка на агенти на Държавна сигурност, заподозряни или признали се в двуличиe и предателство.

в/ В армията - от командир на полк и приравнени.

- 3 -

2. Завеждане на разработки.

- а/ На резидентури на капиталистически разузнавания.
- б/ На локални контрареволуционни организации и групи.
- в/ На всички други групови разработки.
- г/ На членове на БКП, невлизаци в номенклатурата на ЦК на БКП.

3. Мероприятия и комбинации.

- а/ Най-сложните мероприятия по групови и единични важни разработки /вербовка на вътрешни агенти, вмъкване на агенти в разработки, планове на мероприятия по групови разработки и т.н./.
- б/ Мероприятия "Тополница".

4. Арести.

Арестуването на всички лица, с изключение на тези, които се разрешават от мен.

III. От началниците на оперативни управления и самостоятелни отдели при Държавна сигурност се разрешават и утвърждават.

- а/ Вербовката на агенти с изключение на тези, които се разрешават от мен и помощник-министрите.
- б/ Вербовката на информатори, резиденти и съдържатели на явочни квартири.
- в/ Завеждането на единични и предварителни агентурни разработки.
- г/ Провеждането на прости агентурно-оперативни мероприятия.
- д/ Мероприятие "Панега".

IV. От началниците на самостоятелни отдели при управленията на Държавна сигурност се разрешават:

- а/ Завеждането на предварителни разработки.
- б/ Провеждането на прости агентурно-оперативни мероприятия.

V. Началниците на Столичното и окръжните управления на МВР и заместниците им по ДС, а също така началниците на специалните отдели при армията и флотата имат право да разрешават и утвърждават:

- а/ Вербовката на агенти, с изключение на тези, вербовката на които се разрешава от мен и помощник-министрите.

- б/ Вербовката на информатори.
- в/ Вербовката на резиденти.
- г/ Вербовката на съдържатели на явочни квартири.
- д/ Завеждането на единични и предварителни агентурни разработки.
- е/ Провеждането на прости агентурно-оперативни мероприятия.
- ж/ Мероприятия "Тополница" и "Панега".
- з/ Арести при крайна необходимост - предотвратяване на подготвени контрареволуционни престъпления /извършване на терористически актове, диверсии, бягства и прелитане на границата, минаване в нелегалност, при залавяне на местопрестъплението и т.н., при наличието на невъзбуждащи съмнение данни/, като веднага ми се донеся със специално съобщение.

Забележка: Арестите, набелязвани от всички оперативни отдели, предварително се съгласуват със VII отдея.

VI. На началниците на околийски управления на МВР и специалните отдели при дивизиите се разрешава да санкционират и утвърждават.

- а/ Завеждането на предварителни агентурни разработки.
- б/ Арести за предотвратяване на подготвени контрареволуционни престъпления /извършване на терористически актове, диверсии, бягства и прелитане зад границата, минаване в нелегалност, нарушители на граничната линия, подозрителни лица и т.н./, като задържаните вражески лица веднага се изпращат в окръжните управления на МВР и специалните отдели при армиите, заедно с всички отнасящи се до тях материали.

VII. Ред за освобождаването на арестувани, както и за повикването на разпит в органите на Държавна сигурност лица, намиращи се в затвори или ТВО.

1. Освобождаването на арестувани лица се извършва с мое или на помощник-министрите разрешение.
2. Взимането за разпит в Държавна сигурност на лица, изтърпяващи наказание в затвор или ТВО, се извършва с разрешение на помощник-министрите, с изключение на взимането от лагери и затвори на лица, осъдени по процеса на Трайчо Костов, което се извършва с мое разрешение.

VIII. Ред за информирането на партийните органи.

1. Всички съобщения в ЦК на БКП се изпращат само с мой подпис.

2. Началниците на окръжните и околийски управления на МВР информират само първите секретари на окръжните и околийски комитети за политическата обстановка в окръзите, околиците, недостатъците в работата на местните стопански и административни органи, МТС, ТКЗС и т.н.

Контроле за най-строго изпълнение на настоящата заповед възлагам на помощник-министрите по Държавна сигурност и началниците на Столичното и окръжните управления на МВР.

Заповедта да се доведе до знанието на целия оперативен състав при органите на Държавна сигурност.

МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ:

- Генерал-лейтенант-

Г. Цанков
(Г. Цанков)

Борисов 10р. от В. Цанков

ДС-
структура и основни
документи

II

ДС - Агентура
функциите на разведка № 1 СТРОГО ПОВЕРТЕЛНО!
№ 52 чр

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: Разширяване функциите и отговорността на някои началници по ДС, с оглед подобряване оперативността при решаване задачите в агентурно-оперативната и следствена работа на органите на Държавна сигурност.

№ 0-222

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

София, 1 IX 1953 год.

При досегашната практика се оказва, че редица отговорни ръководители в Министерството - началници на управления и самостоятелни отдели, както и окръжните началници МВР разходват много време за работи от второстепенно значение, затрупват се с неща, които техните подчинени могат да извършват, след което да им докладват и др.т. Поради това тези ръководители отделят малко време за обмисляне най-важните агентурно-оперативни въпроси в поверените им подразделения и много рядко анализират цялостната им дейност, което води до тесен практицизъм в работата.

За подобрене качеството и оперативността в работата, за по-бързото и правилно придвижване и решаване на задачите в агентурно-оперативната и следствена работа на органите на ДС, ~~като се разширя функциите~~ *за* повишаване *на* отговорността, правата и задълженията на ~~ръководителите~~ *на* в Държавна сигурност и МВР,

ЗА П О В Е Д В А М:

Въвежда ~~се~~ следния ред за утвърждаване на агентурно-оперативните и следствени мероприятия:

I. ОТ МЕН ЩЕ СЕ РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ:

1. ВЕРБОВКИ НА АГЕНТИ:

а/ на чужди поданици, работещи в легациите и консулствата на капиталистическите страни, акредитирани в Народна Република България.

Из архивите

2.- 402

б/ на осъзнали се крупни шпиони и на ръководители на крупни контрареволуционни антинародни организации, или подозирани като такива, при наличието на сериозни материали, даващи възможност при вербовката да бъдат разобличени;

в/ лица заемащи видно обществено и държавно положение - членове на бюрата на централните ^{и окупационни} ръководства на политическите и масови организации, академици и видни писатели; *артисти, художници*

90. Изпълнителни и резидентни Р-ти.

г/ в армията - от командир на дивизия нагоре;

д/ крупни агенти и чужденци за задгранична работа.

2. ЗАВЕЖДАНЕ НА АГЕНТУРНИ РАЗРАБОТКИ:

а/ на крупни резидентури на капиталистическите разузнавания;

б/ на големи контрареволуционни антинародни организации, разпространени по цялата страна, или в няколко окръзи;

в/ на членове на БКП, влизащи в номенклатурата на ЦК на БКП; *и членове на орг. К-та и на БКП.*

3. АРЕСТИ И СЛЕДСТВИЯ:

а/ на крупни резиденти, шпиони и ръководители на крупни контрареволуционни организации.

б/ на чужди поданици;

в/ на лица заемащи особено видно обществено и служебно положение, като членове на националните ръководства на политически и масови организации, депутати от Народното събрание, членове на Изпълкомите на Окръжните народни съвети, на депутатите на трудещите се, видни академици, видни писатели, декани и ректори и ползващи се с особено обществено внимание - лауреатите на Димитровски награди, видни хора на науката и изкуството, артисти, художници, ръководители на учреждения и предприятия от общонационално значение, командири на дивизии и нагоре;

г/ заемащи ръководна работа в партийния и държавен апарат, членове на БКП в номенклатурата на ЦК, на окръжните и Софийския градски комитет на БКП;

д/ предаване на съд или прекратяване на следствено дело за лицата, чийто арест е разрешен от мен;

е/ даване гласност в печата и по радиото на процеси по следствията на ДС;

ж/ повикване на разпит в качеството на свидетели на

отговорни партийни ръководители от секретар на околийски комитет нагоре, министри, пом.министри, служители в МВР от началник отделение включително, командир на дивизия и нагоре;

з/ привлечане на следствие от затвори и ТВО на осъдени за участие в трайчкостовката организация;

и/ освобождаване от арест на горните категории лица;

к/ наказание с повече от 10 денонощия карцер и други наказания.

4. МЕРОПРИЯТИЯ И КОМБИНАЦИИ:

а/ в легации и консулства на капиталистически страни - ✓ негласни изземвания и други важни мероприятия;

б/ мероприятия № 3 в обектите и по разработките утвърждавани от мен.

II. ОТ ПОМ.МИНИСТРИТЕ СЕ РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ:

1. БЕРБОВКИ НА АГЕНТИ:

а/ на осъзнали се шпиони и ръководители на реакционни антинародни организации - *без тези които се разрешават от мен.*

б/ на чужди поданици - без тези които се разрешават от мен;

в/ на ~~незавали се с обществено внимание и популярност,~~ професори и други видни хора на науката, културата и изкуството; *без тези които се разрешават от мен. Како предметно е съобщено*

г/ в армията - от командир на бригада и приравнени до командир на дивизия; *съобщено с мен.*

д/ задгранични агенти, с изключение на тези, които утвърждавам аз;

е/ оформяване на конспиративна квартира;

2. ЗАВЕЖДАНЕ НА РАЗРАБОТКИ:

а/ на резидентури на капиталистическите разузнавания;

б/ на контрареволуционни организации обхващащи *до сути* ~~национално~~ *окръж.*

в/ на контрареволуционни организации и групи, за които има данни за връзки със задграничен център или капиталистическо разузнаване;

г/ на членове на БКП влизаци в номенклатурата на окръжните и Софийския градски комитет на БКП *без тези които се*

свободно д/ на лица, заемащи видно служебно и обществено положение.

904

4.-

ние /членове на III на ВЗНС, членове на Националния съвет на ОФ, ръководители на учреждения и предприятия от общонационално значение/ *с предварително съгласование с мен.*
е/ в армията - на командири на бригади, на дивизия.

3. АРЕСТИ И СЛЕДСТВИЯ:

а/ на резидентури, контрареволуционни групи и на всички лица с изключение на тези, които се разрешават от мен;

б/ предаване на съд на последствени или прекратяване на тяхните следствени дела, *всички с изключение на тези* за които разрешавам аз;

в/ планове на оперативно-следствени мероприятия по най-важните разработки, на по-сериозни контрареволуционни организации и резидентури на капиталистическите разузнавания;

г/ съвместни планове за агентурни и др. оперативни мероприятия на две и повече управления и отдели на ДС, по агентурните и следствени дела;

д/ разпит в качеството на свидетели на служители в МВР до началник отделение;

е/ привличане на следствие от затвори и ТВО на осъдени и въдворени лица, без тях на които разрешавам аз;

ж/ наказание на последствени с карцер до 10 денонощия в месец за отделен арестант;

з/ освобождаване от арест на лица за които дава разрешение или арестувани от ръководените от него съответни поделения.

4. МЕРОПРИЯТИЯ И КОМБИНАЦИИ:

а/ най-сложните мероприятия от плана на разработката на чужди поданици и по централизовани разработки водени в центъра, окръзите и отделите на Държавна сигурност; обикновени агентурно-оперативни мероприятия и комбинации в легациите и консулствата; прехвърляне на агенти зад граница;

б/ внедряване на оперативни работници в разработки;

в/ мероприятия № 3.

III. НАЧАЛНИЦИТЕ УПРАВЛЕНИЯ ДС, СТОЛИЧНИЯ И ОКРЪЖНИ НАЧАЛНИЦИ МВР, НАЧАЛНИЦИ САМОСТОЯТЕЛНИ ОТДЕЛИ, ЗАМ.НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ, НАЧАЛНИЦИ ОТДЕЛИ ДС ПРИ АРМИИТЕ, ФЛОТАТА И НАЧАЛНИЦИТЕ НА РАЙОННИТЕ ОТДЕЛИ ПРИ 6-ТО УПРАВЛЕНИЕ ДС - ДА РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ:

1. БЕРБОВКИ:

а/ на ценни агенти по групови и важни еднолични разработки из средите на разработваемите и тяхните доверени връзки,

ако за вербовката не се налага секретно задържане за повече от 13 дни и с изключение на тези, които разрешавам аз и пом.министрите.

2. ЗАВЕЖДАНЕ АГЕНТУРНИ РАЗРАБОТКИ:

а/ групови активни разработки, включително и на малки резидентури, без тези, които се разрешават от мен и пом.министрите;

б/ на членове на БКП, с изключение на утвърждаваните от мен и пом.министрите;

в/ вземане на контрол разработки, водени по линиите на управлението или отдела, който ръководят.

3. АРЕСТИ И СЛЕДСТВИЯ:

а/ арести в спешни случаи, за предотвратяване на подготвени контрареволуционни престъпления /извършване терористически актове, диверсии, бягства и преминаване на границата, минаване в нелегалност и пр./ при наличието на достатъчно основания, като веднага се донася за утвърждаване със специално съобщение в Министерството;

б/ предават на съд последствени по дела за вражеска агитация, нелегално преминаване на границата, незаконно притежаване оръжия, разпространяване на анонимки, участие в местни нелегални групи - несвързани с център и капиталистическо разузнаване, прекратяват следствени дела на същите, ^{прекратяват следствени дела} ~~като одобряват на съответното управление или отдел в ЦК~~; *на МВР.*

в/ провеждане на разпит на лица в затворите и ТВО, след съгласуване с обслужващия ги отдел, без тия разрешавания от мен и пом.министрите;

г/ съвместни планове на агентурни и други мероприятия от оперативните отдели и отделения на ДС, по следствени дела в управлението или отделите, които ръководят, като ^{предлагат} ~~свързано~~ ^{информация} съответния пом.министър;

д/ утвърждават предложенията и постановленията за назначаване експертни комисии ^{след което веднага информира} ~~свързано~~ ^{на МВР} пом.министър;

е/ утвърждават планове за следствия, планове за разпит на важни последствени и за очни ставки; ^{предметът на} ~~подобриват~~ ^{в рамките на разузнаването} ~~не последствени /опане през деня~~ ~~подобрение на храната, разходка, свидение и пр./~~

з/ наказание на последствени с карцер до 5 дни в месеца за отделен арестант;

и/ вземане от затворите и ТВО на лица за КА.

е отменено на съответния пом. мин. МВР.

705

6.-

4. МЕРОПРИЯТИЯ И КОМБИНАЦИИ:

- а/ най-важните по разработките, които утвърждават;
- б/ мероприятия "12" и проследяване.

при пом. 70

IV. ЗАМ.НАЧАЛНИЦИТЕ НА САМОСТОЯТЕЛНИТЕ ОТДЕЛИ, НАЧАЛНИЦИТЕ И ЗАМ.НАЧАЛНИЦИТЕ НА НЕСАМОСТОЯТЕЛНИТЕ ОТДЕЛИ, ЗАМ.ОКРЪЖНИТЕ НАЧАЛНИЦИ НА МВР, РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ:

а/ вербовка на агенти по еднолични разработки с изключение на разрешаваните от по-горните ръководители, на резиденти, на информатори и съдържатели на явочни квартири, ако за вербовката не се налага задържане за повече от 12 часа. В случай, че се ~~налага~~ ^{налага} задържане, ~~вербовката~~ ^{за повече от 12 часа} да се утвърждава от началника на управлението или съответния пом.министър, в зависимост от данните на задържането;

б/ завеждане на еднолични разработки, отчетно наблюдателни дела, групови предварителни разработки, без утвърждаването от по-горните началници *за които информират по формул и*

14-14.

в/ провеждане на агентурно-оперативни мероприятия за изпълнение на плановете на разработките;

г/ разпит на свидетели и последствени, интересуващи другите подразделения, извън категориите посочени в по-горните раздели;

д/ мероприятия "ПАНЕГА";

е/ да подписват справки за проверка и вземане материали от VIII отдел и подразделенията му за ползване до 5 дни,

ж/ имат право да вземат на контрол разработки по линиите за които отговарят;

з/ разрешаване и утвърждаване разходването на суми по § 18 съгласно утвърдените им месечни планове.

*К-ците
7-ми
може
да бъде
да се
ми*

V. НАЧАЛНИЦИТЕ НА ОКОЛИНСКИТЕ УПРАВЛЕНИЯ МВР - РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ:

а/ вербовка на информатори и явочни квартири;

б/ завеждане еднолични предварителни и отчетно-наблюдателни разработки;

в/ Да задържат за 48 часа при крайна необходимост, когато нямат възможност да искат разрешение за предотвратяване на остри контрареволуционни престъпления - терористически актове, диверсии, бягства и опит за нелегално преминаване на границата, ми-

наване в нелегалност и др., при наличието на невъзбуждащи съмнение данни, като веднага се донася със специално съобщение на по-горните си ръководства, с предложение.

VI. НАЧАЛНИЦИТЕ ОТДЕЛЕНИЯ И РАЙОННИТЕ НАЧАЛНИЦИ МВР ИМАТ ПРАВО ДА РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ:

- а/ провеждане на агентурно-оперативни мероприятия за изпълнение на планове, разработките, включително и разпит на лица;
без задължение б/ да подписват справки за преглеждане материали от картотеката на VIII отдел;
 в/ разрешавам им да правят предложения и ползват личните материали по мероприятия "3" и "12"

VII. НАЧАЛНИЦИТЕ НА СЛЕДСТВЕНИТЕ ОТДЕЛЕНИЯ В УПРАВЛЕНИЯТА И САМОСТОЯТЕЛНИТЕ И ОКРЪЖНИ ОТДЕЛИ - РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ:

- а/ разместване последствените в ареста;
 б/ разпит на последствени по въпроси интересувачи други отдели и отделения, съгласувано със съответния по-горен началник;
 в/ подобряват режима на последствените - разрешават спане през деня, подобрене на храната и разходка *с предвидено съдействие с К-на на съответен отдел или уличен.*
- VIII. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА РАЗРАБОТКА ИЛИ СЛЕДСТВИЕ НА СЕ САНКЦИОНИРА ОТ НАЧАЛНИК ^{на отдела} ЕДНА СТЕПЕН ПО-ГОРЕН ОТ УТВЪРДИЛИЯ ГИ ЗА ВОДЕНЕ.

Справки в картотеките към управленията, самостоятелните и окръжни отдели на ДС се разрешават от началници на отделения нагоре, работещи в съответните управления и отдели.

Вземането на материал от отдел VIII-ми за София и от картотеките на окръжните отдели ДС се искат писмено и се разрешават от началниците на управления и отдели и тяхните заместници.

Разрешение и задачи за проучване могат да дават ^{за} началниците на отдели ~~на~~ и нагоре.

Разрешения за групови проучвания на лица да се дават от съответния пом.министър.

Задачи за проследяване могат да дават пом.министрите, началниците на управления и самостоятелните отдели, окръжните началници МВР и тяхните заместници.

МИНИСТЕРСТВО
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЕКРЕТАРИАТ

№ - 313

14.XI.1953

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

на И.Я.Р.

Инцир по повод - Обръщение Партията р.я. ялр 209

Строго поверително!

резонире засекретяване на И.Я.Р. до се учудва на И.Я.Р. неубавило до началниците на Столичното и Окръжните Управления на МВР, началниците на Управления и самостоятелни отдели ДС в Центъра, началниците на войските при МВР, директора на Народната милиция, партийния комитет при МВР.

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

На 21 ноември т.г. в ЦК на БКП беше разгледана работата на органите на Министерството на вътрешните работи и се набелязаха редица мерки за по-нататъшното ѝ подобряване.

Довеждам до знанието Ви следните констатации и решения на ЦК на Партията:

Политбюро на ЦК на БКП, след като изслуша доклада на Министъра на вътрешните работи др.Г.ШАНКОВ за състоянието и дейността на органите на МВР, констатира:

Под ръководството на ЦК на БКП органите на МВР успешно се укрепват и развиват като верен отряд на Българската комунистическа партия, преданни на народно-демократичната власт, охраняващи труда и безопасността на трудещите се, реда и законността в страната.

Органите на МВР нанесоха редица сериозни удари по агентурата на капиталистическите разузнавания, на контрареволционното и антипартийно подполие вътре в страната, разкрити са авторите на много стопански и криминални престъпления.

В резултат на големите успехи на социалистическото строителство и непрекъснатото повишаване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се, вражеските елементи все повече се изолират политически и се стеснява тяхната база.

но съпротивлението на активните вражески елементи не само не отслабва, а напротив, при поддръжката и ръководството на капиталистическите разузнавания, които усилват своята подривна дейност против нашата страна, взема все по-остър и ожесточен характер, изменяйки своите форми на подривна дейност.

Политбюро счита, че при настоящата обстановка органите на МВР не винаги своевременно реагират на активността и измене-

201
2.-

нията във формите и методите на вражеската дейност, не използват всички свои възможности за нейното предотвратяване.

Все още не са отстранени съществуващите недостатъци в разузнавателната и контраразузнавателната работа, в охраната на границата, в работата на Вътрешни войски.

Някои служители в Министерството допускат още отделни закононарушения, произволи и злоупотреба със служебното си положение.

Незадоволително е състоянието на дисциплината, на служебната подготовка, на политическото и общо културно равнище на служителите в МВР.

Остановката изисква бързото по-нататъшно подосряване на всестранната дейност на МВР и преди всичко понататъшното решително издигане на ролята на МВР като верен и безукорен орган на Партията и Правителството в борбата срещу контрареволуционните елементи и за укрепване на реда и сигурността в страната.

За всестранното подобряване работата на органите на Министерството на вътрешните работи политотро на ЦК на БКП

Р Е Ш А В А:

1. Призванието на органите на Държавна сигурност е да бъдат безпределно верни и преданни на Партията и правителството, да нямат за себе си други интереси и други заповеди, освен интересите и заповедите на ЦК на БКП и народното правителство.

Най-важната тяхна задача е борбата против агентурата на капиталистическите разузнавания, проникването в шпионските центрове, в разузнавателните и диверсионните школи на врага.

За разрешаването на тази основна задача трябва да се насочат усилията на всички органи и на най-квалифицирания оперативен състав на Държавна сигурност.

Решително трябва да се подобри работата против изменническите центрове, намиращи се в капиталистическите страни и особено против тези, които се намират в Югославия, Гърция и Турция.

2. Задължава ръководството на Министерството на вътрешните работи, да вземе решителни мерки и преодолее слабостите по външнополитическото разузнаване, което незадоволително решава задачите по разкриване плановете и намеренията на управляващите кръгове в капиталистическите страни против народна Република България.

.....

3. Органите на Държавна сигурност и целия оперативен състав, да се ориентират към разкриване и пресичане на престъпната дейност на николапетковистите, трайчкостовци, оившите капиталистически елементи, бившите активни участници в буржоазните политически партии и фашистки организации, бившите царски офицери, на антинародните елементи от средата на националните малцинства и мюсюлманското духовенство, на връзките на изменниците на Родината, разкривайки заедно с това вредителите, саботажниците, диверсантите в промишлеността, транспорта и селското стопанство. Органите на Държавна сигурност да проведат разложителна работа сред вражеското поднолие и вземат мерки против влиянието и въздействието върху трудещите се от страна на ръководителите и вдъхновителите на вражеската дейност. Провеждайки профилактична дейност по отношение на същите, да способствуват за приобщаването към Отечествения фронт на увлечените във вражеска дейност трудещи се.

4. Да се счита за вредна практика, когато органите на Държавна сигурност, народната милиция и Гранични войски безразборно и безцелно вербоват голямо число агентура, което способствува за неоправданото раздуване на агентурния апарат и води към разшифровка на методите на агентурната работа.

В най-олиските няколко месеца решително да се съкрати броя на агентурата ~~както се трогне от предадени~~ ~~и~~ ~~се~~ ~~без~~ ~~възможността~~ ~~да~~ ~~донесе~~ ~~сериозна~~ ~~и~~ ~~важна~~ ~~информация~~ ~~за~~ ~~неговата~~ ~~полезност~~.
За в бъдеще вербовка на нови секретни сътрудници да става само след щателно изучаване на кандидата за вербовка, при доказана нужда и при пълна увереност в неговата полезност.

Да се обърне сериозно внимание за правилното ръководство на агентурата, развивайки в нея разузнавателни качества, правилно да се ориентира по въпросите на международното и вътрешното поло-

малка за работата на РС.

203
4.-

жение, да се възпитава в дух на преданост към нашата Родина, към Комунистическата Партия и народно-демократичната власт.

5. независимо от постигнатото подобрене в следствената работа на Държавна сигурност, същата е още далеч от изискванията. Следствените органи на Държавна сигурност и на народната милиция трябва непрестанно да се укрепват с беззаветно преданни, честни и верни на БКП, на нейния ЦК и на КНСС кадри, силно ненавиждащи класовия враг, политически и служебно добре подготвени, за които висш партийен дълг е да търсят винаги истината, непримирими към всякакви нарушения на нашата народнодемократическа законност или допусане на извращения в своята работа, способни да разобличават и най-опитните и добре замаскирани врагове.

ЦК на БКП обръща най-сериозно внимание на ръководството на Министерството на вътрешните работи, никога да не отслабва ръководството и контрола над работата на следствените органи, да ги укрепи още повече с партийни хора и да въведе пълен порядък в тяхната работа.

.....

7. Да се преустрои охраната на първите секретари на Окръжните комитети на Партията, като се снесе тяхната лична охрана и се вземат мерки от органите на МВР за осигуряване на безопасността им с други средства.

.....

9. Органите на Народната милиция трябва да насочат своето внимание главно към предотвратяването и пресичането на криминалната и особено стопанската престъпност в ТКЗС, ДЗС, МТС, в системата на държавната и кооперативна търговия, доставките и промишлеността.

ЦК на БКП задължава окръжните и околийски комитети на партията, съвместно с народните съвети, комитетите на ДСНМ, органите на Министерството на народната просвета, органите на Министерството на вътрешните работи и прокуратурата, да разгледат състоянието на детската престъпност и престъпността сред

малолетните и набележат всестранни мероприятия за нейното ликвидиране, което трябва да бъде осъществено преди всичко по пътя на правилното възпитание и контрол над младежта от страна на обществените организации.

За свеждане до минимум катастрофите при движение на превозните средства, Политбюро препоръчва на окръжните, околийските и градски народни съвети, съвместно с органите на народната милиция ежегодно да предвиждат в своите бюджети средства и материали за съоръжения за регулиране на уличното движение, за внедряване на технически средства /светофари, светещи и други сигнализации, знаци по пътищата и др./ и средства за агитация и пропаганда /плакати по пътищата, радиопредавания, използването на печата и т.н./.

Да се внесе за разглеждане в Министерския съвет нов проект-указ за народната милиция.

10. За подобряване работата на МНВО, да се проведат следните мероприятия:

Задължава секретарите на окръжните, околийски и градски комитети на БКМ да подобрят партийното ръководство по цялостната работа на МНВО, като обърнат особено внимание на бойната и политическа подготовка на групите и формированията МНВО.

Министерския съвет да задължи БАН и научните институти при министерството на народното здраве, земеделието, леката, тежката промишленост и КНИК, да оказват помощ с консултации и разработване проблеми, свързани с МНВО.

11. Да се проведе реорганизация на противопожарната защита в страната, като към органите на министерството на вътрешните работи остане само общото ръководство и контрола на противопожарната охрана, както и противопожарните команди София и някои по-големи градове и стопански обекти в страната, а противопожарната защита на всички останали селища и обекти да се възложи на народните съвети и на съответните ведомства и предприятия.

205
6.-

За тази цел ~~Министъра на вътрешните работи~~ др. Г. Цанков да внесе за разглеждане в Министерския съвет проекто-указ за противопожарната защита.

Разрешава на Министерството на вътрешните работи да започне издаването през 1954 год. на популярно списание за подготовка на трудещите се по противопожарно дело и за запознаването им с профилактичните мерки против пожарите.

12. Политбюро на ЦК на БКП задължава ръководството на Министерството на вътрешните работи да вземе решителни мерки за пълното ликвидиране на нарушенията на народно-демократическата законност в нашата страна от служителите на министерството. Всички служители от Министерството трябва да се проникнат от съзнанието, че нарушенията на законността, злоупотребата с власт, не основателните арести и своеволните задържания на граждани, прилагането на незаконни методи на следствие и други такива действия, нямат нищо общо с интересите на нашата страна, а напротив, ползват само враговете на народа. Партията и правителството няма да търпят подобни нарушения, ще търсят отговорност и сурово ще наказват тяхните носители.

Силата на органите на Министерството на вътрешните работи се състои в тяхните връзки с народа и без активната поддръжка на трудещите се, те не са в състояние да водят успешна борба с враговете на нашата Родина. Поради това органите на МВР трябва със своя пример, с образцовата си дейност да укрепват връзките с народа, доверието на народа към тях.

Служителите от Министерството на вътрешните работи трябва да бъдат внимателни и отзивчиви към жалбите на населението, културно да обслужват гражданите, да се прекрати с незаконното използване на труда и услугите на местното население.

Категорически се забранява на служителите от Министерството на вътрешните работи да се месят, под каквато и да било форма в работата на другите учреждения, предприятия и ведомства.

Кадровите отдели и служби във ведомствата и предприятията не са и не могат да бъдат органи на МВР; те не са в никаква степен подчинени на органите на МВР. Кадровите отдели и служби във ведомствата и предприятията са органи на ръководителите на ведомствата и предприятията и са подчинени само на тях. Органите на

206
7.-

МВР могат да получават от кадровите отдели само справки за интересувашите ги лица. Те не могат и не бива да се месят в работата на кадровите отдели или да дават мнение и да правят ходатайства по кадрови въпроси. Това категорично им се забранява.

В случай, когато органите на Министерството на вътрешните работи считат за необходимо да обърнат внимание по някакъв въпрос или се нуждаят от някаква услуга, това трябва да се прави от ръководството на Министерството в центъра чрез ЦК на партията, или от съответните окръжни и околийски началници на МВР, съответно чрез първите секретари на окръжните и околийски комитети на БКП или направо чрез ръководителите на съответните ведомства и предприятия.

на органите на Министерството на вътрешните работи се забранява да дават писменни справки на разни организации, учреждения и предприятия. Писменни справки се дават само на ЦК на Партията и правителството.

13. ЦК на БКП обръща внимание на служителите в Министерството на вътрешните работи върху необходимостта да спазват в цялата своя работа, във всички свои действия най-строгата принципа на конспирацията.

14. Ръководството на Министерството трябва още по-настойчиво да внедрява в работата на органите на Министерството партийност - непримиримост към съществуващите недостатъци и слабости да се търси лична отговорност за възложеното дело, да се създават във всички подразделения условия за разгръщане на смела, принципиална критика и самокритика, да се усилят от горе до долу контрола и проверката по изпълнение на заповедите и поставените задачи и се оказва конкретна, практическа помощ на подразделенията в центъра и провинцията.

препис.

15. ЦК на БКП обръща внимание на секретарите на окръжните и околийски комитети на Партията, че работата на органите на Министерството на вътрешните работи в центъра и по места трябва да се постави под системен и постоянен контрол на Партията.

Бюрата на партийните комитети трябва да отделят повече внимание и грижи за партийните организации при поделенията на МВР, да им оказват ежедневна помощ в тяхната работа по укрепване на дисциплината сред служителите, за точното и своевременно изучаване и изпълнение на партийните и правителствени решения и особено за решителното подобряване работата на партийните организации по издигането на по-високо равнище на политическата и културната подготовка на комунистите и безпартийните, работещи в органите на Министерството на вътрешните работи, по изработката у тях на високи морални качества и безпределна преданост към Партията и народната власт.

Партийния комитет при МВР да набележи и проведе система от мероприятия с цел да се повиши нивото на вътрешно-партийния живот, да се разшири партийно-политическата и масово възпитателна дейност - за укрепване на единоначалието, безпрекословно изпълнение на решенията на Партията и заповедите на ръководството, за създаване на висока съзнателна партийна и държавна дисциплина в служителите на МВР.

Административния отдел, отдел Пропаганда и агитация и отдел ПМО на ЦК на БКП да оказват по-непосредствена и системна помощ в работата на Партийния комитет при МВР, на политотделите при войските на Министерството на вътрешните работи и Народната милиция.

16. Ръководството на Министерството на вътрешните работи да осигури редовна информация на ЦК на Партията, а окръжните и околийски началници на МВР - чрез първите секретари да информират окръжните и околийски комитети на Партията по състоянието на работата на органите, за разкритията и проявите на враговете,

208
8.-

за нередности в предприятията и учрежденията, по които е необходимо да се вземат мерки, без да се влиза при това в подробности на агентурно-оперативната работа и без да се разкриват източниците и обектите на разработка. Окръжните и околийски комитети на Партията трябва да осигурят необходимата секретност по тези въпроси.

В случай на необходимост за задържане или арест на член на Партията, предварително да се получава разрешение от първите секретари на съответните окръжни или околийски комитети на Партията, освен при обрзи случаи, за които е необходимо незабавно да се доложи след задържането.

17. Разрешава се на партийните организации в оперативните подразделения на Държавна сигурност и народната милиция в централните - обединяващи и тилови служби на МВР - да приемат офицери, старшини и сержанти за кандидат членове и членове на Партията.

.....

19. Политбюро обръща внимание на партийните комитети и организации, на всички служители в Министерството на вътрешните работи и особено на работещите в Държавна сигурност, за необходимостта да се повишава революционната одителност на комунистите и всички трудещи се, в цялата работа на партийните и държавни организации. Трябва да се помни и никога да не се забравя за капиталистическото обкръжение, за враговете, които често пъти ловко се маскират като комунисти и се опитват да проникнат в редовете на Партията и държавния апарат в интереса на своите вражески цели, като агенти на империалистическите държави и тяхните разузнавания.

Всеки комунист и честен безпартиен е длъжен да оди и да помага на органите на сигурността за разкриване на враговете на нашия народ.

II.

Политбюро отбелязва, че за да се изпълнят големите задачи поставени пред органите на МВР, непрекъснато трябва да

се подобрява тяхната политическа и служебна квалификация, непрекъснато да се повишава културата в тяхната работа. За тази цел счита за необходимо да се проведат следните мероприятия:

1. Ръководството на Министерството на вътрешните работи, Партийния комитет при МВР, политотделите при войските и народната милиция и партийните организации да считат в близките няколко години като най-важна своя задача, от която зависи цялостното подобряване работата на органите на Министерството на вътрешните работи - решителното повишаване на общата култура, политическата и партийната закалка и служебната квалификация на служителите в поделенията на МВР.

За целта да се организира и упражнява системен контрол на самообразованието на всички служители в Министерството на вътрешните работи като се обезпечат помещения, да се набавят необходимите пособия и литература, да се осигурят лектори и се провеждат редовни консултации със самообразоващите се. Да се разшири съществуващия филиал към Вечерния университет на ГК на БКП за служителите от министерството на вътрешните работи, с цел да се учат повече служители.

Да се организира два пъти седмично по два часа задължителна самоподготовка в работните помещения извън служебно време.

Да се подобри работата на служебните курсове и семинари, като се разширят съществуващите и се организират нови, с цел всеки работник в министерството на вътрешните работи да усъвършенствува майсторството в своята работа.

Особени грижи да се отделят за квалификацията на новопостъпващите служители.

се имат предвид и случаи като ръководство в ежедневната работа на

Настоящите решения да се доведат до знанието на целия оперативен състав на ДС лично от началниците на управления и самостоятелни отдели в центъра и от окръжните ^{и начал.} началници на МВР, или тяхните заместници по ДС. ^{Същите да} ~~те~~ се разяснят и се взисква най-строго за тяхното изпълнение.

210
10.-

Пунктовете: 4, 9, 12, 13, 14, 17 и от раздел II п.1 да се доведат до знанието на оперативния и офицерски състав на НМ от окръжните ^{в кои} началници МВР, а пунктовете: 4, 10, 12, 13, 14 и от раздел II п.1 пред офицерския състав на войските на МВР от началниците на войските, заместниците им и началниците на отряди /за Гранични войски/.

Забранявам да се правят преписи от материала.

Настоящото да се отпечати в ^{необходимите} ~~2~~ екземпляра и да се ^{предаде} ~~изпра~~ ^{срещу подпис} лично на началниците на Столичното ^{и окр.} окръжните управления на МВР в страната, на началниците на управления ~~и самостоятелни~~ отдели до в центъра, на началниците на войските при МВР, на директора на народната милиция и на секретаря на партийния Комитет при МВР, като се съхранява лично от тях и след **30** дни от получаването да се върне обратно в Министерството - на началник отдел "Инспекторат".

София, 12.XII.1953 г.

МИНИСТЪР НА ВЪТЪР. РАБОТИ -

- Генерал лейтенант:

[Signature]
/Г. Царков/

напеч. в 2 екс.

БГ/ВХ

СТРОГО ПОВЕРТЕЛНО!

151

Д-Агентура
ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: ~~Недостатъците в~~ работата с агентурата в органите на Д.С. и мерки за нейното подобряване.

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

172

0-308
На № 57 Норматива 1953г. Разглеждайки състоянието на работата и дейността на органите на МВР за последните няколко години ЦК на БКП обрна сериозно внимание на ~~недостатъците в работата с агентурата в органите на Д.С.~~ Многобройни факти, ~~които~~ свидетелствуват, че работата с агентурата в органите на Държавна сигурност се намира ^{все още} на ниско ниво.

София, 8 XII 1953 год.

Често се допуска несериозен подход към вербовките на агентура. Подборът и изучаването на набелязаните кандидати за сътрудници се провежда незадълбочено и формално, без отчитане на тяхните лични и разузнавателни качества, на тяхните връзки и възможности за работа с органите на Д.С.

Без никаква потребност се вербоват за агенти и информатори членове на Партията и ДСНМ или други трудящи се, които нямат близък допир с вражеските елементи и са без възможности да се внедряват всред тях.

В повечето случаи, когато пред оперативните работници възниква необходимостта да осигурят разработването на един или друг обект с агентура, се търси изход за разрешаване на задачата изключително чрез вербовка на нова агентура, въпреки, че има големи възможности, при по-задълбочено обмисляне и по-сериозно отношение към агентурната работа, при внимателно изучаване и правилно използване възможностите на наличните агенти и информатори, чрез обмислени комбинации да бъдат успешно въведени някои от тях в разработката, което би облекчило оперативния работник и ще съкрати работа и време, ще ни предпази от малоценни и ненужни вербовки.

Ръководството и възпитанието на агентурата е незадоволително.

2.-

По-голямата част от оперативните работници не се подготвят предварително за срещите и в много случаи ги претрупват. Дават шаблонни задачи на агентурата, без да отчитат оперативната обстановка и конкретните обстоятелства по материалите, които имаме от самият секретен сътрудник. Оперативните работници не анализират донесенията на секретните сътрудници и не ги насочват съобразно конкретната оперативна обстановка. В задачите се отделя повече внимание за изясняване изказванията на разработваемите по политическите събития, вместо заедно с това да се изяснява на тази почва практическата им вражеска дейност и да се разкриват престъпните им връзки.

Нерядко на секретните сътрудници не се указва по какъв начин да изпълнят поставените им задачи, не им се ~~разработва~~ ^{разяснява} линията на поведение сред разработваемите. Поради лош инструктаж, или липса на такъв, сътрудниците донесат несъществени данни, а по някога, поради необмислен подход към обектите, биват разшифровани.

Има случаи, когато по вина на оперативните работници, поради лошо и неправилно инструктиране, агентите и информаторите прибегват към провокационни действия, явявайки се подбудители и даже ръководители на вражески групи, като подстрекават към активна престъпна дейност антинародните елементи които до тогава не са имали вражески прояви.

Подценява се, а в редица случаи се пренебрегва проверката на агентурата и на получените по нея сигнали, с което се дава възможност на промъкналите се в агентурно-информационния апарат двойници и предатели дълго време да дезинформират органите на ДС, да насочват нашата работа в задънена улица и да вредят на агентурно-оперативната и следствена работа.

От друга страна, нередовните срещи с голяма част от агентурата е допринесло в значителна степен за влошаване на качеството ѝ и редица агенти и информатори, с добри връзки и естествени възможности за работа сред вражеското подполие не са укрепени и активизирани, не се използват рационално.

Много оперативни работници в работата с агентурата си служат с оперативен език и говорят на секретните

123
3.-

сътрудници за "разработки", "агенти", "вербовки", "явки", "комбинации", "линия на поведение" и други чисто служебни термини, с което разконспирират мероприятия и методи на работа на Д.С.

В резултат на отбелязаните и други недостатъци в работата на нашите органи с агентурата и преди всичко поради неправилния подход при вербовките, недоразбирането на политическата вреда от безцелните и масови вербовки, както и поради лошото и повърхностно изучаване и възпитаване на агентурата се е получило ненормалното положение органите на ДС да имат голям брой сътрудници, качеството на които е много ниско и далеч не съответствува на сериозните задачи за успешната борба против подривната дейност на капиталистическите разузнавания и антинародното подполие.

Това положение в работата с агентурата нямаше да се допусне, ако ръководящите служители от Държавна сигурност – началниците на отделения, отдели, управления и тяхните заместници строго изпълняваха указанията и заповедите на Ръководството на МВР по работата с агентурата и изискваха това от своите подчинени.

Фактите, обаче показват, че много ръководители в органите на Държавна сигурност в центъра и по места безгрижно се отнасят към агентурната работа, безразборно и безотговорно утвърждават безцелни вербовки, примиряват се с повърхностния подход на подчинените си към проверката, ръководството и възпитанието на агентурата.

Има и такива ръководители, които сами са изгубили вкус към агентурната работа – други пък не се стараят да го придобият – и по същество са деквалифицирани като оперативни работници и затова не са способни да окажат каквато и да е сериозна практическа помощ по подготовката и провеждането на вербовките, в разработването на задачите на агентурата и по другите сериозни въпроси на агентурната работа.

С цел бързото отстраняване на допусканите съществени недостатъци в работата с агентурата и за нейното коренно подобряване

4.-

З А П О В Я Д В А М :

1. До 30 април 1954 година да се прегледа основно, по план, целия агентурно-информационен апарат на ДС, с оглед решително да се съкрати и очисти от всекакви предатели, двойници и негодни сътрудници.

Съкращението да се проведе за сметка на изключването от агентурната мрежа на:

а/ Агенти и информатори - членове на БКП и ДСНМ, като се оставят само онези, които в отделни случаи имат възможност дейно да участвуват в конкретни разработки ^{или поради заможност или държавност или илюзорно} и изключването им от агентурно-информационния апарат в дадения момент е нецелесъобразно;

б/ Агенти и информатори с недостатъчни и низки лични и делови качества, които не разполагат с връзки и нямат възможност да установят такава всред вражеските елементи и поради това не могат да бъдат полезни с работата си на органите на ДС;

в/ Секретни сътрудници уличени в двойничество, предателство и дезинформация;

г/ Секретни сътрудници, които са разшифровани по различни причини, макар и да са честни към службата и чрез които капиталистическите разузнавания и контрареволуционното подполие могат да ни подхвърлят неверни данни, да дезинформират органите на ДС и да разкриват нашите методи на работа. В отделни случаи може да се обсъдят комбинации за презашифровка на сътрудника или използването му в друго селище.

Резултата от прегледа на агентурата да се оформи в съответствие с точка 3 пункт б на моя заповед № С-276 от 10 октомври 1953 година.

За всеки отделен случай при изключването на секретния сътрудник да се преценяват възможностите му за работа не само по конкретен обект или линия, а и по останалите линии и обекти, обслужвани от Държавна сигурност, а дори и на Народната милиция. За тази цел преди да се реши изключването му да се приведат в известност всичките му връзки, да се направят проверки за тях по отчета и въз основа на тази цялостна проверка да се

5.-

реши дали да се предаде на ръководство в друго поделение или да се изключи от мрежата на агентурно-информационния апарат.

За да се запази възможността за евентуално възобновяване на връзките с изключените по букви "а", "б" и "г" сътрудници, установените при изключването им връзки да се регистрират в ^{информационен и архивен} ~~ДЦ~~ и ~~ДЖ~~ и при поискване да се правят справки и по тях.

Определените за изключване агенти и информатори по букви "а", "б" и "г" да бъдат уведомени лично на среща от ръководещите ги оперативни работници, че връзката с тях се прекъсва, понеже е отпаднала необходимостта от подържането на такава за в бъдеще.

На изключените от мрежата членове на БКП и ДСНМ при всеки отделен случай да се разясни, че те са длъжни активно да помагат на Партията и народната власт в борбата с враждебните елементи по силата на общественно-политическото им положение, като членове на БКП и ДСНМ, поради което нуждата от тяхното специално сътрудничество с органите на ДС се изключва.

Предателите, двойниците и дезинформаторите, след като бъдат изключени от агентурния апарат, като правило трябва да се вземат на разработка. Когато е необходимо с тях може да се поддържа привидна връзка от време на време, за да не разкрият, че ги подозираме, а другите да се изоставят, без да им се съобщава това.

Въпроса за това, следва ли от изключените от мрежата да се вземат подписи за неразгласяване на тяхната минала връзка с органите на ДС, да се решава конкретно от началника, утвърждаващ постановлението за изключване, обаче от членовете на БКП и ДСНМ такива подписи, като правило не е нужно да се вземат.

За последната среща оперативния работник изготвя справка, която слага в личното дело на изключения сътрудник.

2. Всеки оперативен работник да усвои основните категории агентура и техното предназначение и твърдо да знае, че:

а/ АГЕНТА е надежден квалифициран секретен сътрудник на органите на Държавна сигурност, способен успешно да

6.-

изпълнява задачи по разкриване и разработване на агентурата на капиталистическите разузнавания, на вражеските нелегални организации и други антинародни елементи.

Агентите трябва да се вербоват, като правило из вражеските среди, или из средата на лица, близки на вражеските елементи, ползващи се с доверие всред тях.

В отделни случаи, като агент може да бъде завербовано и лице от социално близки нам среди, при условие, че то със своите лични качества и с наличните си връзки с вражеските елементи може да изпълнява задачите на агент на Д.С.

б/ ИНФОРМАТОРА е секретен сътрудник на органите на Държавна сигурност, призван да изпълнява задачите им по разкриването, наблюдението и проучването на вражеските елементи и подозрителни лица, по издирването на държавни престъпници и за изпълнението на задачи свързани с агентурно-оперативното обслужване на държавните предприятия и учреждения, научни институти, МТС, ТКЭС, ДЭС и др. обекти.

Информаторите, имащи възможности и връзки всред интересуващите органите на Държавна сигурност лица, могат да участвуват и в разработването на отделни обекти. Информатори, проявяващи положително участие в разработването на конкретни разработки, придобили интересни връзки сред вражеските елементи, могат, по предложение на оперативния работник, с утвърждение на началниците, имащи право да разрешават и утвърждават вербовки, да се прекатегоризират в агенти.

Информаторите се вербоват из средата на лица преданни на народната власт и доброволно изявили съгласие да помагат на органите на ДС в борбата с вражеските елементи.

в/ РЕЗИДЕНТА е надежден, квалифициран и особено проверен секретен сътрудник на Държавна сигурност, който е длъжен да ръководи и възпитава предадените му на връзка информатори.

Отчитайки, че по характера на възлаганите им задачи, по същество резидентите се явяват помощници на оперативните работници, те трябва да се подбират измежду членове на БКП и ДСНМ, които са безпределно преданни на Комунистическата партия и народната власт, ползващи се с авторитет сред околните им и притежаващи положителни лични, разузнавателни и делови качества

г/ СЪДЪРЖАТЕЛА НА ЯВОЧНА КВАРТИРА е проверен и надежен секретен сътрудник, който се е съгласил доброволно да предостави своята квартира на разположение на органите на ДС за срещи с агентурата. Тая категория сътрудници се вербова по правило измежду проверените членове на БКП и ДСНМ, преданни на Комунистическата партия и народната власт, при условие, че квартирата им непременно отговаря на условията за конспиративно срещане с агентурата.

Да се изхвърлят от употреба в оперативната терминология и практика понятията "баражници" и "противодиверсионници", като несъществуваща категория в нашия агентурно-оперативен апарат. С наличните секретни сътрудници, които се водят като "баражници" и "противодиверсионници" да се постъпи, съгласно точка 1 на настоящата заповед, а в отделни случаи, когато е необходимо, някои от тези категории сътрудници могат да се оформят като информатори по общия ред.

3. Коренно да се измени подхода за вербовка на нова агентура. Всеки оперативен работник да гледа на вербовката, като на най-важно и отговорно оперативно мероприятие. Да се прекратят масовите безцелни вербовки, като се съблюдава в бъдеще недопускането им и се знае, че такива вербовки са политически вредно дело. Време е да се разбере, че при нашите условия, когато чуждата агентура и антинародните елементи, минавайки в нелегалност, водят подривната работа много по-финно и конспиративно, агентурният апарат на органите на ДС трябва да се комплектува от хора, които по своите способности и възможности, по наличието на връзки сред вражеските среди могат да осигурят разкриването на вражеските елементи и тяхната практическа дейност.

В процеса на подготовката на вербовките трябва щателно и всестранно да се проверяват и изучават набелязаните кандидати, както с помощта на наличната агентура, така и с други средства и преди да се реши окончателно въпроса за целесъобразността на вербовката, трябва да се придобие пълна представа за социалното и политическо минало и настояще на кандидата за вербовка, за неговите лични и делови качества, връзки и възмож-

158

8.-

ности за работа с органите на Държавна сигурност. Необходимо е оперативните работници да придобиват ~~от центра~~ ^{препоръките} и лични впечатления от кандидата за вербовка.

Към вербовка да се пристъпва само след като се прецени, че е целесъобразно и действително наложителна и ако има увереност, че кандидата за вербовка ще се съгласи да сътрудничи с органите на Д.С.

При вербовката на лица, за които има компрометиращи материали, трябва да се постигне пълно разобличение на кандидата за вербовка, а наличните материали да придобият силата на такова решаващо въздействие, което би позволило на органите на Държавна сигурност да поставят завербования в пълна зависимост от тях и да го заставят честно да изпълнява поставените му от ДС задачи.

Членовете на БКП и ДСНМ да се вербоват за агенти и информатори само в изключителни случаи, когато оперативната обстановка действително налага провеждането на такава вербовка.

Да се отделя сериозно внимание на конспиративния начин за извикване на лицата за вербовка, на избирането на мястото за вербовка, както и на самото провеждане на вербовката, което трябва да става по такъв начин, щото лицето извикано за вербовка да не бъде разшифровано още преди да бъде извършена вербовката.

За всеки случай на несполучлива вербовка да се прави задълбочен анализ на причините за провала, като се правят изводи и при констатирани груби нарушения на принципите в агентурно-оперативната работа да се търси лична отговорност от виновниците.

4. С цел да се повиши качеството на подготовката и провеждането на вербовката, за предпазване от провалянето им, както и за повишаване отговорността на ръководящия състав в това важно дело, да се установи следния ред при провеждането на вербовки:

а/ Вербовката на агенти и резиденти в центъра да се извършва от инспектор нагоре, а в окръзите, околиците и органите на ДС в армиите и на ж.п. транспорт - от началник отделения на горе;

9.-

6/ Вербовката на информатори и съдържатели на явочни квартири в центъра да се извършва от ст. разузнавач на горе, а в окръзите, околиците, органите на ДС в армиите и ж.п. транспорт — от инспектор на горе.

ЗЕБЕЛЕЖКА: По изключение може да се допусне вербовка на агенти от старши разузнавачи, а на информатори и съдържатели на явочни квартири от разузнавачи — в центъра с разрешение на началниците управления и самостоятелни отдели, а в окръзите — съответно — от инспектори и ст. разузнавачи с разрешение на окръжния началник МВР или неговия заместник по ДС.

Разрешаването и утвърждаването на вербовките да става съгласно заповедта ми № 222 от 1. IX. 1953 година.

Предупреждавам всички ръководящи работници, на които е дадено право да разрешават, утвърждават и провеждат вербовките, че те носят лична отговорност за качеството на всяка вербовка. Строго да се висква от ония служители, които биха допуснали формално и безотговорно отношение към подготовката и провеждането на вербовките, включително дори до отстраняването им от оперативна работа и уволнението им от органите на Държавна сигурност.

5. Да се издигне на необходимото равнище работата по ръководството и възпитанието на агентурата. Да се внедри у всеки оперативен работник съзнанието, че добрите и работоспособни агенти, информатори и резиденти се възпитават в практическата работа, при условие, че тях умело ги ръководи оперативния състав.

При възпитанието на секретните сътрудници трябва да се насажда в тях чувството на патриотизъм и любов към Родината, умението правилно да се ориентират в обстановката, да бъдат политически бдителни и честни при изпълнение на задачите поставени им от органите на ДС.

Всеки оперативен работник трябва да бъде внимателен ~~като~~ ^{като} секретния сътрудник, да се интересува от неговия личен живот и при необходимост да му оказва съответна помощ и поддръжка, съблюдавайки необходимата конспирация.

Едновременно с това да не се допускат интимни отношения с агентурата и използването на каквито и да било

10.-

нейни услуги за лични цели, имайки предвид, че личния пример на оперативния работник /дисциплинираност, принципност, акуратност, тактичност/ имат голямо значение в работата по възпитанието на агентурата.

При осъществяване на ръководство и възпитание на агентурата, оперативните работници да не си служат с оперативни термини, които разконспирират методите на работа на ДС.

Всестранно да се поощряват агентите, резидентите и информаторите, които дават добри резултати и са добросъвестни в работата си с органите на ДС. Особено отличилите се секретни сътрудници да се представят за награждаване с ценни подаръци, с ордени и медали, а в случай, когато секретния сътрудник загуби работоспособност при изпълнение на задачите на органите на ДС, да се ходотайствува пред ръководството на МВР да му се отпусне пенсия. Пенсии да се изплащат също така и на членовете на семействата на секретни сътрудници, загинали при изпълнение на задачите на органите на Държавна сигурност.

6. Ръководящите служители от органите на Държавна сигурност да подобрят контрола и практическата помощ над оперативния състав при подготовката за срещите и тяхното правилно провеждане. Да се изисква и контролира оперативния работник така, че преди да отиде на среща с агента, резидента или информатора, добре да е обмислил и изяснил въпросите и задачите, които той смята да поставя на секретния сътрудник.

На агентите и информаторите, използвани по конкретни разработки, да се разработят добре обмислени задачи, в които подробно да се посочват не само поставяните пред ~~него~~ задачи, но да се укаже и линията на поведение на секретния сътрудник, начините за изпълнение на задачите, щото секретния сътрудник, излизайки от срещата да е разбрал и да знае какво се изисква от него и как трябва да го извърши.

При подработването на задачите обективно да се преценяват и отчитат материалите на разработката, нейното направление, особеностите на разработваемия обект, възможностите на агента и реалните условия за изпълнение на задача-

та, която му се възлага.

Категорически се забранява поставянето на провокационни задачи на агентурата.

Само в изключителни случаи, когато това изискват интересите на работата, за да се избегне разшифровката на секретния сътрудник или за да се разкрият сериозни врагове/пресичане на канали за връзка със задгранични центрове, създаване на лъжливи организации и групи/, на ~~некой~~ агент може да се постави задача да поддържа намеренията на разработваемите обекти, но това трябва да става само със санкция на ръководството на МВР.

Ръководящият оперативен състав - от инспектор и нагоре, по-често да практикува провеждането на контролни срещи с агентурата, като ги прави така, че оперативния работник да извлича от присъствието на своя началник максимум практическа помощ в по-нататъшната си работа. За тази цел е необходимо резултатите от всяка контролна среща да се разглеждат с оперативния работник, като му се отбелязват положителните и отрицателни страни на срещата.

7. Да се създадат необходимите условия за срещане на агентурата. Забранява се провеждането на срещи в помещенията на органите на МВР и в други места, където провеждането на срещите с агентурата може да доведе до нейната разшифровка.

Агентурата, работеща по конкретни разработки да се среща по правило в явочни квартири, отговарящи на условията за конспирация. За тази цел в срок от три месеца да се прегледат всички явочни квартири и се закрийт ония от тях, които са непригодни за срещане на агентурата.

Едновременно ^{е това} да се вземат мерки за придобиване на нови подходящи явочни квартири.

Забранявам на **всички** оперативни работници/с изключение на оперативните работници от V-то управление и **IX**-ти отдел, обслужващи войските/ да посещават явочните квартири и срещат агентурата **униформени**.

Разрешава се на началниците на оперативните управления и отдели на ДС, на началниците на окръжните и околийски управления на МВР да заплащат в случай на необходимост по съгласие със съдържателя на явочната квартира до 40 лева

162

12.-

ежемесечно и да правят необходимите разходи по обзавеждането на квартирата.

Заявките за необходимите за тази цел суми да се представят в съответствие с Инstrukция № 19-С от 26.І.1952 г.

8. Да се въведе строг ред в подържането на редовна връзка с агентурата. В срок от два месеца да се възстановяват прекъснатите от по-рано връзки с цялата ценна агентура и за в бъдеще да се срещат редовно всички агенти, информатори и резиденти, като при определяне срока за срещите се изхожда от важноста на разработката или материалите, по които работи секретния сътрудник и не по-рядко от Три пъти на месец.

За по-бързото възстановяване и установяване на връзка с агентурата, особено при срочни случаи, да се разработват с всеки секретен сътрудник начини за двустранна връзка, като се вложи за това съответна справка в личните дела на секретните сътрудници.

Да се прекратят безцелните чести предавания на агентурата от един оперативен работник на друг.

Когато се наложи може да се допуска предаване на секретни сътрудници от един оперативен работник на друг само: в центъра - със санкция на началника на отдел и нагоре, в окръзите и околиците със санкция на началниците на окръжните и околийски управления на МВР или на техните заместници по ДС, по мотивиран рапорт на оперативния работник.

9. Да се обърне особено внимание на значението на резидентите и се подобри решително работата с резидентурата. Като резиденти да се оставят само щателно проверени и дали добра работа членове на БКП и ДСНМ.

Разрешавам на началниците на управления и отдели на ДС от центъра и на началниците на окръжните управления на МВР в страната да придобиват със санкция на ръководството на МВР резиденти, свободни от основна работа /уволнени по болест или по ~~незначителни компрометиращи материали~~ служители от органите на ДС/, и да се издържат за сметка на оперативните средства на органите на МВР, като се предават на връзка на такива резиденти по 15-20 информатори.

Да се подхожда по-сериозно при комплектуването на

13.-

резидентурите. На връзка към резидента да се предават само работоспособни информатори, които се ползват за разкриване и изучаване на вражески елементи и подозрителни лица, за издирване на държавни престъпници и за изпълнение на задачи, свързани с агентурно-оперативното обслужване на обекти на народното стопанство, науката, културата, армията и др.

Предаването на информаторите на връзка към резидента трябва да се предшества от негласна /зашифрована/ проверка на взаимоотношенията между резидента и информатора, която предполага изясняване на взаимното доверие между тях, а също така и наличие на възможни родствени връзки или служебно подчинение един на друг, което изключва възможността да се предава информатора на връзка към резидента.

Всеки информатор трябва да се предава на връзка към резидента лично от оперативния работник със санкция на неговия началник на отделение.

Да се изисква от резидента редовно, не по-рядко от два пъти на месец да приема прикрепените към него информатори.

Оперативните работници са длъжни, най-малко два пъти в месеца да приемат резидентите, периодически да ходят на контролни срещи на резидентите с информаторите и по такъв начин да учат резидентите на правилно поставена работа с информаторите

На резидентите, които не се издържат от органите на МВР, но добросъвестно се отнасят към изпълнение на своите функции, периодически да се дават вознаграждения по усмотрение на началниците.

10. Да се установи правилно отношение към агентурното донесение, като към важен оперативен документ. Да се учи агентурата внимателно да фиксира и отразява в донесението си всички заслужаващи оперативно внимание факти и обстоятелства, като същевременно не се вземат маловажните донесения, които не представляват оперативен интерес.

Ако секретния сътрудник, поради слаба грамотност, не е в състояние писмено да изложи своето съобщение, оперативния работник трябва внимателно да го изслушва, да оточи всички неясни моменти и обстойно да напише оная част от съобщението, която интересува органите на ДС, след което дава на секретния сътрудник да подпише съобщението.

167
14.-

Донесението трябва да се съставя така, че от него да е ясно кога, къде, при какви обстоятелства на секретния сътрудник е станало известно за съобщените факти, кой е присъствувал при това, как се е държал сътрудника и другите лица, за които се споменава в донесението.

Да се предупреди агентурата, а така също и оперативния състав да не допускат ненужно обобщаване и украсяване на факти изисквайки в донесението да се излагат само истински данни и по възможност дословни изказвания.

След получаване на донесенията оперативния работник е длъжен още съдия ден да го обработи, т.е. да посочи датата на получаването и своята фамилия, да напише необходимите справки, мероприятия и задачите, които са били поставени на агента.

Оперативния работник е длъжен да докладва донесенията на своя непосредствен началник не по-късно от следващия ден след приемането, а особено важните - незабавно.

Да се обезпечи системна проверка на истинността на постъпващите донесения от агентурата, независимо от това дали те постъпват от проверени или непроверени сътрудници. Проверените вече данни по всяко донесение редовно да се добавят в справката-~~меморандум~~ ^{доказателства} на разработваемите обекти в разработката.

Ръководящите работници са длъжни внимателно да прегледат донесенията и правят по тях съответни писменни или устни бележки и указания.

11. Да се организира системна проверка на агентурата и съобщаваните от нея данни, като се има предвид, че проверката на агентурата не е кампанийно мероприятие, а постоянна работа, позволяваща своевременно да се разкриват и разобличават двойниците, провокаторите, предателите и дезинформаторите проникнали в агентурно-информационния апарат.

Най-важния способ за своевременното разкриване на нечестните сътрудници е системната работа и правилното им ръководство - оперативния работник трябва добре да обсъди задачите, които ще постави на сътрудника, за разпита сътрудника как е изпълнил поставените му задачи, да прави анализ на донесенията и да организира проверка на всяко донесение. При такъв метод на работа оперативния работник ще може своевременно да разкрие както предателската агентура, така и оная, която ни

дезинформира, лъже и пр.

Особено внимание да се обръща на проверката на агентурата, завербована от вражеска среда, работеща продължително по чужденци и чието поведение предизвиква подозрение. За тази цел да се използва паралелна агентура, проучването по местожителство и месторабота, външно наблюдение, проверка на кореспонденцията, технически мероприятия и други средства на агентурно-оперативната работа.

Агентите и информаторите, за които се получават проверени данни за предателство, двойничество и провокаторска дейност, или за дезинформация и разшифровка, да се извеждат от разработките и изключват от агентурно-информационния апарат, а при особено опасните случаи - със санкция на ръководството на МВР да се арестуват и предават на съд.

12. Да се задължат началниците на оперативните управления и отдели в центъра, началниците на окръжните и околийски управления на МВР и техните заместници по ДС да провеждат личен контрол за работата на най-ценната агентура, която се използва по конкретни разработки.

Разрешава се ^{да се} оперативните управления и отдели на ДС в центъра и по места, с със санкция на ръководството на МВР, да придобиват агентура, която може да се издържа за сметка на оперативните средства на органите на МВР, при условие, че тази агентура може да допринесе съществена полза в борбата с вражеските елементи вътре в страната, или може да се използва за работа зад граница.

Такива агенти да се държат на връзка от ръководящите работници от органите на ДС от началник отделение и нагоре /с изключение на I-во управление ДС/.

13. Всестранно да се поощряват оперативните работници, които работят добросъвестно с агентурата, проявяват старание, инициатива и находчивост и получават ценни практически резултати.

Такива работници да се предоставят за награждаване, повишение в длъжност, повишение в звание, а особено отличните се - за правителствени награди.

166
16.-

Ония пък оперативни работници, които недобросъвестно се отнасят към изпълнение на служебния си дълг и лошо работят с агентурата, допускат провали на агентурата и разработките, да се отстраняват от оперативна работа, да се уволняват от органите, а при наличие на тежки последствия да се предават на съд.

Новоназначените на оперативна работа служители в ДС да се допускат на самостоятелна работа с агентура само след получаване на теоретическа оперативна подготовка в школата или в курсовете, или след преминаване на 2-3 месечен стаж под непосредственото ръководство на опитни оперативни работници и при условие, че получат положителна атестация, утвърдена: в центъра - от началник отдела, в окръзите и околиците - от началниците на окръжните управления на МВР и техните заместници по ДС /атестациите да се слагат в личното досие на служителя/.

14. Да се задължат началниците на оперативните управления, отдели и отделения на ДС и тяхните заместници в центъра и по-места да вземат лично активно участие в провежданите вербовки, да държат на връзка най-ценната агентура и да водят най-сложните и интересни разработки, при което не бива да се допуска разкъсване на ръководството на разработката от агентурата работеща по нея - т.е. като правило който води разработката, той трябва да държи и агентурата работеща по нея. Да се установи практика началниците на оперативните управления и отдели в центъра и началниците на окръжните управления на МВР в своите отчети да докладват и за личната си работа с агентурата и системно да изискват такива доклади от подчинените им ръководящи оперативни работници.

15. Настоящата заповед в едномесечен срок от деня на получаването ѝ, да се изучи на оперативни занимания от целия оперативен състав, след което, началниците на управления и самостоятелни отдели да назначат комисия, която да провери на изпит всеки работник, като за резултата да състави протокол.

Началникът на Висшата школа на МВР "Г. Димитров" да включи изучаването на настоящата заповед в учебните планове и програми на школата и курсовете на оперативния състав.

167

17.-

С излизането на настоящата заповед се отменят ,
като загубили сила: заповед на МВР 4414 от 16.X.1950 год.
и пункт 4 от заповед № 12282 от 12.VII.1951 година.

Настоящата заповед да се изпрати на окръжните и
околийски началници на МВР, а в центъра на началниците на
управления, началниците на самостоятелните и несамостоятелни
оперативни отдели на ДС, началника на V-ти отдел УГВ,
началника на школата и началника на "Инспекторат" за
*организиране на обучението, приложението
и строг контрол на изпълнението.*

МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ-

- Генерал-лейтенант:

Г. Цанков
/Г.Цанков/.

14

д-р Ангелова

Ваня

20.6.62

СТРОГО ПОВЕРЛИТЕЛНО

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: работата с агентурата в органите на ДС и мерки за нейното подобрене.

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСВНА

№ 7-7

София, 13.5. 1954 год.

В изпълнение решенията на Политбюро на ЦК на БКП от 21 ноември 1953 година органите на ДС постигнаха известно подобрене в работата си с агентурата. Беше съкратен и в значителна степен прочистен агентурния апарат от предатели, разшифровани и негодни сътрудници на ДС. В практиката на оперативния състав все повече се утвърждава разбирането, че агентурата е основното оръжие в борбата срещу враговете на народната власт и се подхожда все по-сериозно към вербовките, възпитанието и ръководството на агентурния апарат.

Независимо от горните успехи, в светлината на решенията на XX конгрес на КПСС и на Априлския и Септемврийски пленуми на ЦК на БКП се виждат още редица грешки, слабости и недостатъци, които се допускат от органите на ДС в ежедневиата им работа по подбора, вербовката и ръководството на агентурата.

Състоянието на работата на органите на ДС с агентурата още далеч не съответства на изменените форми и методи в активната подривна дейност на империалистическите разведки, които се стараят да попречат на по-нататъшното намаляване на международното напрежение.

Много оперативни работници лошо изучават разузнавателните и контраразузнавателни възможности на наличната агентура и оперативната обстановка при която тя работи и живее, поради което все още в много поделения не се използват нейните възможности. Прибягва се до излишни и безцелни вербовки на нови агенти, което води до ненужно раздуване на агентурния апарат и понижаване качеството на ръководството и възпитанието на същия. Това довежда и до разшифровка

в излизан суртани

СДНВ
446210

Из архивите на ДС

189

2. -

методите на работа на органите на ДС пред много граждани, без да се държи сметка за голямата вреда която се нанася на работата.

Недостатъчно упорито се работи за издирване, подготовка и внедряване на качествена агентура, способна да изпълни разузнавателни и контраразузнавателни задачи на ДС, всред разузнавателните органи на капиталистическите страни и тяхната агентура у нас в средата на активните контрареволуционни елементи и задграничните изменнически централи.

Особено незадоволително се изучават и използват възможностите на наличната агентура, работеща по различни линии за разкриване и своевременно пресичане свързаната с производството подривна дейност на загнездилите се в обектите на икономиката, селското стопанство и транспорта злостни антинародни елементи.

В работата с агентурата много работници не спазват принципите на конспирацията, поради което значителна част от агентурата се разшифрова и става негодна да изпълнява задачите на ДС.

Голям недостатък в работата на органите на ДС с агентурата е, че секретните сътрудници не се проучват и проверяват добре, постоянно не се следи за тяхната честност в работата им с органите на ДС, не се проверяват редовно данните изнесени в тяхните донесения и затова има не малко случаи агентурата да измисли и донесе неверни неща, с което заблуждава органите на ДС и ги довежда до неправилни действия и грешки, включително до арести на невинни граждани.

Все още съществуват много сериозни слабости в ръководството и възпитанието на агентурата. С нея често пъти се говори на оперативен език и при инструктирането ѝ се подхожда шаблонно или се разкриват излишно наши методи на работа и се наврежда на конспирацията.

Не са изключения случаите, когато за секретни сътрудници се вербоват неразоръжени вражески и престъпни елементи, потулва се тяхната дейност и се прикриват престъпните им деяния. С това се нарушава нашата социалистическа законност. Вместо правилно възпитание и преориентиране на агента към честен живот, той продължава да се разлага, задълбочава вражеската си или престъпна дейност, ангажирайки по този начин в закононарушения и вредна дейност органите на ДС.

Също така има случаи, когато от оперативните работници се използват при вербовката непозволени методи на работа в органите на ДС.

Опитът показва, че в настоящия етап от борбата на органите на ДС срещу чуждата агентура и враговете на народната власт, на практика, се заличава разликата между досегашните категории секретни сътрудници "агенти" и "информатори".

Често явление е, агенти, загубили временно или завинаги възможност да изпълняват задачи по разкриване и разработване на агентурата на капиталистическите разузнавания, на вражеските не-легални организации и други антинародни елементи, да се използват като информатори, а в отчета да фигурират като "агенти" само за това, че са вербовани из вражески среди или по други съображения. И обратно - много информатори имат възможности и участвуват активно в разработването на врага, но продължават да фигурират по отчета като информатори. В много случаи до това положение се е стигнало поради създалата се конкретна обстановка около разработваните вражески елементи и тяхното агентурно наблюдение.

Също така причината за това е и обстоятелството, че редица началници в ДС, нямащи право съгласно съответните заповеди да разрешават и утвърждават вербовки на агенти, заобикалят разпореденията, като разрешават вербовка на информатори, на кандидати имащи качества да бъдат вербовани за агенти.

Съществуването в бъдеще на две категории секретни сътрудници - агенти и информатори, когато на практика вече няма съществена разлика между тях, се явява нецелесъобразно и може да доведе до извращения в работата на органите на ДС с агентурния апарат.

С цел отстраняване на съществуващите недостатъци в работата с агентурата и за нейното по-нататъшно подобрене,

З А П О В Я Д В А М:

1. В борбата на органите на ДС срещу враговете на народната власт като основно оръжие да се използва агентурата.

АГЕНТА е лице, привлечено към секретно сътрудничество от органите на ДС, способно да изпълнява задачите по разкриването и своевременното пресичане подривната дейност на агентурата на капиталистическите разузнавания и контрареволуционните елементи, а така също да изпълнява и други оперативни задачи *срещу враговете на народа и ~~срещу~~ социалистическата* родина.

За агенти могат да се вербоват лица, които притежават лични качества и разузнавателни възможности, гарантиращи успешното изпълнение на задачите, които органите на ДС ще им поставят.

19
4. -

В зависимост от характера на разработката и задачите, които в определено време и място стоят пред органите на Държавна сигурност, агента може да се вербова из средата на враждебните елементи, или измежду патриотично и лоялно настроените към народната власт граждани *научаване е това законите в НРБ.* Членове на БКП могат да се вербоват само по изключение, когато оперативната обстановка налага това *и то стъпявало със съответно р-воделство не по линия от оперативни к-т на БКП и правителствена на* Агента се използва по конкретни агентурни разработки, или за наблюдение и проучване на вражеския контингент, по издирване на държавни престъпници, за опазване на държавна тайна и за други задачи *да се извършват престъпни и престъпни деяния и престъпни на други лица* Секретните сътрудници на ДС, които до излизането на настоящата заповед се отчитаха като информатори, да се водят в отчета като агенти, щом се прецени, че те са нужни за работата на органите на ДС.

Освен агенти, органите на ДС използват като свои помощници в работата с агентурата - резиденти.

РЕЗИДЕНТА е лице, привлечено към секретно сътрудничество с органите на ДС, за да им оказва помощ при ръководството и възпитанието на предадените му агенти.

Резидентите трябва да се подбират измежду членовете на БКП и актива на ДСНМ /и само по изключение из средата на безпартийните - напълно преданни на Комунистическата партия и народната власт/ ползващи се с авторитет сред трудещите се и притежаващи положителни лични, разузнавателни и делови качества.

Резидента заедно с групата агенти, придадени му на ръководство, съставляват резидентура или резидентурна група. Като правило на резидента се придават на ръководство такива агенти, които се използват за общо наблюдение на вражески елементи.

Агентите работещи по разработки се ръководят направо от оперативните работници. Агент, който се ръководи от резидент, когато се налага да работи по разработка, трябва да се вземе на ръководство от съответния оперативен работник. Ако е необходимо в такива случаи резидента може да се използва само за връзка между оперативния работник и агента.

Резидентури се изграждат на териториален и обектов принцип и се използват за изпълнение на задачи, съобразно изискванията на конкретната оперативна обстановка и възможностите на предадените им за ръководство агенти.

5. -

Като правило, от резидентите ^{доброволно} се вземат декларации, за опазване в тайна служебните въпроси, станали им известни от работата с ДС.

СЪДЪРЖАТЕЛЯТ НА ЯВОЧНА КВАРТИРА е проверен и надежден секретен сътрудник, който се е съгласил доброволно да предостави своята квартира на разположение на органите на ДС за срещи с агентурата и провеждане на други агентурни мероприятия. Тази категория сътрудници се вербоват измежду членовете на БКП, актива на ДСНМ и по изключение честни безпартийни. Явочните квартири трябва да отговарят на изискванията на конспирацията и да осигуряват запазването в пълна тайна на провежданите срещи. Съдържателят на явочна квартира и живущите с него лица не трябва да знаят агентурата по лице, фамилия и други белези.

От съдържателите на явочните квартири ^{доброволно} се вземат декларации, както при резидентите.

2. В отделни случаи, когато вербоването на агентура е нецелесъобразно и са изчерпани всички други възможности, разрешава се за изпълнението на някои задачи на органите на ДС да се установяват доверителни връзки с лица из средата на членовете на БКП, активисти на ДСНМ и други проверени ^{патриотично настроени} граждани - умеещи да пазят тайна и годни да изпълняват възложените им оперативни задачи.

Доверителните връзки следва да се използват за наблюдение роднините на издирвани държавни престъпници, за навременно сигнализиране при появата на подозрителни лица в граничната ивица, при изпълнение на задачи по проучването, при разследване на извънредни Происшествия, а така също при проверка и изясняване на други въпроси, интересувачи органите на ДС.

Разрешение за установяване на доверителни връзки дават началниците, имащи право да санкционират вербоването на агентура, по мотивиран рапорт.

Като правило, при установяването на доверителна връзка декларация не се иска и лицата не се отчитат в VIII отдел. Всички материали от проверката и оформяването на довереното лице се прилагат към делото по което те се използват.

Целият оперативен състав трябва да има предвид, че установяването на доверителни връзки в никакъв случай не трябва да подменя системната ежедневна усърдна работа с агентурата.

3. Агенти да се вербоват както на компроментираща, така и на патриотична основа.

Вербовки могат да се извършват и на постепенно привличане на кандидата.

Всеки оперативен работник трябва да гледа на вербовката като на най-важно и отговорно оперативно мероприятие. В никакъв случай не бива да се допускат ненужни и безцелни вербовки, като се знае, че такива вербовки са политически вредно дело. Време е да се разбере, че при нашите условия, когато чуждата агентура и антинародните елементи водят подривна дейност много по-финно и конспиративно, агентурният апарат на органите на ДС трябва да се комплектува от хора, които по своите способности и възможности, по наличието на връзки сред вражеските среди могат да осигурят разкриването на вражеските елементи и тяхната практическа дейност.

Към вербовка да се пристъпва само след като се прецени, че е целесъобразна и действително наложителна и ако има увереност, че кандидата за вербовка ще се съгласи да сътрудничи с органите на ДС и ще бъде способен да се справя със задачите за които се вербовва.

При вербовката на лица, за които има компроментиращи материали, кандидата за вербовка трябва напълно да е разобличен и разоръжен и да е направил пълни признания, а наличните материали да придобият силата на такова решаващо въздействие, което би позволило на органите на ДС да поставят вербования в пълна зависимост от тях и да го заставят честно да изпълнява поставените му от ДС задачи.

Компроматериал, който е станал известен на обществеността не бива да се използва от органите на ДС за вербовка на агенти.

Да се има предвид, че в редица случаи, когато за вербовките се използва остарял и изгубил значението си "компроматериал" кандидатите за вербовка се дразнят и озлобяват към органите на ДС или отказват сътрудничество, или работят без желание. Те чув-

14
7. -

ствуват сътрудничеството си като бreme и търсят начин да се освободят от него. В такива случаи вредата е неизмеримо по-голяма от ползата която допринася вербования.

Необходимо е да се вербоват сътрудници и на патриотична основа, независимо от наличието на някои вече известни дребни и незначителни компроментиращи факти в миналото на кандидата, които не бива да се използват при вербовката. Такива кандидати за вербовка трябва да се преценяват от гледна точка на тяхните делови качества и възможностите им да разработват вражеските елементи, като се изхожда от това, доколко те вече са се приобщили към народната власт. Такива кандидати трябва да чувствуват сътрудничеството на ДС като доверие, което им се гласува от нашите органи.

Декларацията за сътрудничество има такова значение, че тя заангажира сътрудника да изпълнява задачите, които му се поставят и да запази в тайна отношенията си с органите на ДС.

По изключение и със съгласието на разрешилия вербовката началник, декларация за сътрудничество от новозавербованият може да не се взема, когато това се налага от интересите на вербовката.

Никога да не се пристъпва към вербовка преди да са на лице всички данни гарантиращи правилността и ползата от вербовката, а също така и съгласието на кандидата за вербовка.

За всяка несполучлива вербовка да се прави задълбочен анализ на причините за провала, като се правят необходимите изводи.

4. С цел да се повиши качеството на подготовката и провеждането на вербовките, за предпазване от провалянето им, както и за повишаване отговорността на ръководящия състав, да се спазва следния ред при провеждането на вербовки:

Вербовката на агенти имащи възможности за внедряване в задграничните контрареволуционни централи, капиталистическите разузнавателни органи и за разработване на шпионски резидентури, нелегални организации и групи, да се извършва от ръководящия състав и опитни оперативни работници.

иначе може Вербовката на другите агенти и съдържатели на явочни квартири да се извършва от оперативни работници определени от съответния началник.

18.
8. -

5. Въвежда се следния ред за разрешаване и утвърждаване вербовки на агенти:

А. От мен и зам.министрите по ДС:

а/ на чужди поданници, работещи в легациите и консулствата на капиталистическите страни, акредитирани в НР България;

б/ лица, заемащи отговорни места в обществения, политически и стопански живот на страната;

в/ агенти за задгранична работа;

г/ на осъзнали се шпиони и ръководители на крупни реакционни антинародни организации;

Б. От началниците на управления ДС и окръжните началници на МВР:

а/ на ценни агенти по групови и важни еднолични разработки из средите на разработваемите и тяхни доверени връзки, с изключение на онези които разрешавам аз и зам.министрите; на чужди граждани, незаемащи отговорна длъжност в страната, които са на постоянно местожителство в страната;

б/ в армията - командир на полк и приравнени на длъжността командир на бригада *както тощо се спомена Т. 1 от инструкцията зашвед.*

В. От зам.началници управления, началници на самостоятелни отдели, началници отдели на ДС при армиите, ВВС, ВМС, трудова повинност и зам.окръжните началници на МВР:

а/ на ценни агенти по групови и важни еднолични разработки из средите на разработваемите и тяхните доверени връзки, с изключение на тези разрешавани от по-горните ръководители;

б/ в армията - командир на батальон и заместник командир на полк *както се спомена тощо Т. 1 от инструкцията зашвед.*

Г. От зам.началниците на самостоятелните отдели, началниците и зам.началниците на отдели при управленията, зам.началниците на отдели при армиите, ВВС, ВМС, /началниците на отдели при корпусите/ и тяхните заместници, зам.началниците на отдели по транспорта и околийските и районни началници на МВР:

а/ на агенти по еднолични разработки, на такива за общо наблюдение на вражеските елементи, с изключение на разрешаваните от

по-горните ръководители, на резиденти и съдържатели на явочни квартири;

б/ в армията - вербовка на агенти по еднолични разработки по групови разработки от войнишкия състав и на офицери до командир на батальон включително, а за централните управления на МНО и щабовете на съединенията до началник отделение включително, с изключение на разрешаваните от по-горните ръководители - на резиденти, на агенти за наблюдение на вражеските елементи и съдържатели на я/к. *при това сподоба на т. 1 от наредбата зашеба.*

6. Работата по ръководството и възпитанието на агентурата да се издигне до равнище отговарящо на задачите, които стоят пред органите на ДС.

Цялата агентура да се ръководи и насочва към изпълнение на стоящите пред органите на ДС основни задачи - проникване чрез вербовка и внедряване на проверени агенти в задграничните вражески централи и разузнавателни органи, разкриване и своевременно пресичане подривната и шпионска дейност на чуждата агентура и контрареволуционното подполие в страната.

Независимо от линията по която са вербовани агентите и местоработата им трябва да се използват пълните им възможности, за разработване и наблюдение на загнездилите се вражески елементи в стопанския, обществено-политически, държавен и културен сектори.

7. Качеството на подготовката и провеждането на вербовката има пряко въздействие върху по-нататъшната работа на агента. Обаче процесът на вербовката е само началото в придобиването на секретен сътрудник. Главното се заключава в правилното по-нататъшно възпитание и ръководство на агента.

Възпитанието трябва да се провежда така, че да ^{ориентира} ~~повишава~~ политическата ^{морална} ~~сигурност~~ на агента, да развива у него чувство на патриотизъм и любов към Родината и БВП. В крайна сметка агентът трябва да работи не от страх, а на сътрудничеството с ДС да ^{да се бори за заповисе на} гледа, като на изпълнение на своя граждански дълг и гласуваното му високо доверие ^{от органите на сигурността.}

Като правило, при провеждане на вербовката пред агента не се назовават лицата, за разработването на които той се вербова, ако той сам не ги назове и не разкаже защо те могат да представляват интерес за органите на ДС. Още при вербовката да се заостри вниманието на агента по въпросите на конспирацията и неразгласяването на неговите връзки с ДС пред близките, роднините и познатите и на нежелателните последствия, които могат да възникнат във връзка с нарушаването на това правило за интересите на държавата, а понякога и за сигурността на самия него.

Същевременно на агента трябва да се разяснява необходимостта да бъде честен пред органите на ДС, даже и в дребните неща, да се насажда в него умение ^{правилно} да се ориентира в обстановката, да бъде политически ^{предливо нагледен и} одителен при изпълнението на поставените му задачи.

В отношенията си с агента оперативния работник трябва да проявява принципалност и ^{III}взискателност, но в коректна форма и в никакъв случай да не унижава неговото лично достоинство. Не трябва също така без нужда да му напомня за неговите минали грешки и престъпления.

Оперативният работник трябва да бъде внимателен към агента и да проявява грижа за неговите нужди. Като поощрение за добра работа на агента могат да се дават еднократни парични възнаграждения, подаръци, при съблюдаване на конспирацията, чрез съответните държавни органи, да се съдейства за устройване на лечение и др. подобни услуги. При връчване на парични суми агентът собственооръчно пише за това кратка разписка. С разрешение на началника на поделението сумите или подаръците могат да се връчват на агента без разписка като се съставя акт.

В отношенията си с агентурата работниците от ДС никога не бива да си служат с оперативни термини, които разконспирират методите на работа на ДС, да не създават близки, приятелски отношения със сътрудниците и в никакъв случай да не ги използват за лични услуги и облаги.

Най-строго ~~се~~ ^{да} се забранява на агентурата да се занимава с незаконна търговия или друга престъпна дейност от стопански и криминален характер. Оперативните работници не само нямат право да дават разрешение на агентурата за такава дейност, но те не ^{могат} да дават повод за това със своето поведение, като премълчават

или не вземат ^{не саботно} отношение към такива сигнали ^{и решението му за}
или не вземат ^{не саботно} отношение към такива сигнали ^{и решението му за}

8. На агент, използван по конкретни разработки, да се ~~разработват~~ добре обмислени задачи и мероприятия, в които подробно да се посочват не само поставените пред него задачи, но да се окаже и линията на поведение на агента, начините на изпълнение на задачите, границите на самоинициативата му ~~и при последния~~ Излизайки от срещите да знае какво се изисква от него и как трябва да го извърши.

При това, особено внимание да се обръща за изясняване и доказване контрареволуционният умисъл при провежданата от врага подривна дейност.

При подработването на задачите и линията на поведение, обективно да се преценяват и отчитат материалите на разработката, нейното направление, особеностите на разработваемия обект, възможностите на агента и т.н. т.е. задълбочено да се отчитат реалните условия за осъществяване на линията на поведение, с цел по-доброто изпълнение задачата която му се възлага. При всички условия агента трябва да знае, че от него се иска да казва само истината и то точно, без преувеличение и без скриване на същата.

Забранява се поставянето на провокационни задачи на агентурата.

9. Да се създадат необходимите условия за конспиративно срещане на агентурата. Срещите с агентурата трябва да се провеждат като правило в явочни квартири и вечерно време.

Забранява се провеждането на срещи с агентурата в помещенията на органите на МВР и на такива места, които могат да доведат до нейната разшифровка.

Забранявам на оперативните работници, с изключение на тези от V-то управление ДС и IX-ти отдел ДС да посещават явочните квартири и срещат агентурата униформени.

С цел оказване помощ на оперативния състав по ръководството и възпитанието на агентурата, когато е необходимо началниците да провеждат контролни срещи със същата.

Началниците провеждащи контролни срещи са длъжни предварително добре да проучат личното и работно дело на агента и се подготвят за срещата, което да се отбележи в личното му дело.

След срещата началникът трябва да направи разбор и да

укаже на оперативния работник за слабостите, които той е допуснал и даде указания за подобряване ръководството на агента.

При това да се има предвид, че честите и неоправдани контролни срещи, провеждани от различни лица, могат да дадат отрицателен резултат.

Разрешава се на началниците на оперативните управления и самостоятелни отдели на ДС, на началниците на окръжните и околийски управления на МВР да дават, в случай на необходимост, на съдържателя на явочна квартира парично възнаграждение и да правят необходимите разходи по обзавеждането на квартирата *свързани с работата за отсекционна дейност за оперативни групи.*

10. Всички агенти и резиденти трябва да се срещат редовно, като при определяне срока за срещите, се изхожда от важността на разработката или материалите по които работи секретния сътрудник.

За по-бързото възстановяване и установяване на връзката с агентурата, особено при извънредни случаи, да се разработват с всеки агент начини за двустранна връзка, като за това в личното дело на агента се приложи съответна справка.

Да не се допускат безцелни чести предавания на агентурата от един оперативен работник на друг.

Когато се наложи предаване на агенти от един оперативен работник на друг, това може да се прави: в центъра - със санкция на началника на отдел и нагоре; в окръзите и околиците - със санкция на началниците на окръжните и околийски управления на МВР или на техните заместници по ДС; за V-то управление ДС със санкция на началник отделение и нагоре, по мотивиран рапорт на оперативния работник.

11. Да се подобри работата с резидентите и да се работи за изграждане система от дееспособни резидентурни групи.

Вербовката на резиденти да се извършва с участието и на ръководящ работник, определен от началника който е разрешил вербовката.

Разрешавам на началниците на управления и самостоятелни отдели на ДС от центъра и на началниците на окръжните управления на МВР, когато обстановката налага, да утвърждават за резиденти лица изпълняващи друга основна работа, които да бъдат издържани от оперативните средства на органите на МВР. На такива резиденти се предават на връзка достатъчен брой агенти. Средствата да се планират в тримесечните заявки.

Да се подхожда по-сериозно при комплектуването на резидентурите. На връзка към резидента да се предават само работоспособни агенти.

Предаването на агентите на връзка към резидента трябва да се предшества от негласна /зашифрована/ проверка на взаимоотношенията между резидента и агентите. Необходимо е да се изясни взаимното доверие между тях, а също така и наличието на възможни родствени връзки или служебно подчинение един на друг, което изключва възможността да се предава агента на връзка към резидента.

Всеки агент трябва да се предава на връзка към резидента лично от оперативния работник със санкция от началника на отделението /в околиците от началника на ДС/.

От резидента трябва да се изисква редовно да среща приданените към него агенти.

Оперативните работници са длъжни редовно да срещат резидентите, което в зависимост от условията може да става и в други населени места, периодически да ходят на контролни срещи на резидентите с агентите и по такъв начин да учат резидентите на цялостно правилно водене работата с агентите.

На резидентите, които добросъвестно се отнасят към изпълнение на своите функции по усмотрение на началниците периодически могат да се дават възнаграждения.

12. Да се установи правилно отношение към агентурното донесение, като към важен оперативен документ. На срещата с агента оперативния работник трябва да изяснява всички въпроси още при устното съобщение, направено от страна на агента и след като направи пълен анализ, да каже на агента да запише точно, всички факти и обстоятелства.

Всички грамотни агенти трябва сами да пишат донесенията си. Ако агента е неграмотен или слабо грамотен и не е в състояние писмено да изложи своето съобщение, оперативният работник трябва внимателно да го изслуша, да уточни всички неясни моменти и след това да напише рапорт по устното донесение, в който точно, с изразите и думите на агента да запише това което той казва. Както в донесенията, така и в рапортите по донесенията, трябва да се отразява само това което е видно и чуто от агента, без скриване и без преувеличение.

Донесението и рапорта по устно приетото донесение, трябва да се съставят така, че от тях да е ясно кога, къде, при какви обстоятелства, на секретния сътрудник е станало известно, за съобщените данни, кой е присъствувал, как се е държал сътрудника и другите лица, за които се споменава в донесението.

Да се предупреди агентурата, а така също и оперативния състав, да не допускат ненужно обобщаване и украсяване на данните, изисквайки в донесението да се излагат само истински данни и по възможност дословни изказвания.

След получаване на донесението оперативния работник е длъжен още същия ден да ~~.....~~ посочи датата на получаването и своята фамилия, да напише необходимите справки *и по възможност да посочи мероприятията и задачите, които са били поставени на агента.*

Оперативния работник е длъжен да докладва своевременно донесенията на своя непосредствен началник, а особено важните - незабавно.

Да се обезпечи системна проверка за истинността на постъпващите донесения от агентурата, независимо от това дали те постъпват от проверени или непроверени агенти. На проверените вече донесения *редовно* да се отбелязва резултата от извършената проверка *и докладът*.

Ръководящите работници са длъжни внимателно да преглеждат донесенията, да дават оценка по тях, да поставят задачи, да правят съответни писмени или устни бележки и да дават указания *по С.Р.*

13. Да се организира системна проверка на агентурата и съобщаваните от нея данни, като се има предвид, че проверката на агентурата не е кампанийно мероприятие, а постоянна работа, позволяваща своевременно да се разкриват и разобличават предателите проникнали в агентурния апарат, както и нечестно работещите агенти.

Най-важният способ за *своевременното* разкриване на нечестните сътрудници е системната *проверка и* работа с тях и правилното им ръководство. Оперативният работник трябва да обмисля добре задачите, които ще поставя на сътрудника. След изпълнението им да разпита сътрудника как се е справил със задачите, да прави проверка и анализ на донесенията. При такъв метод на работа оперативният работник ще може своевременно да разкрие предателската агентура, или нечестни и неправилни нейни прояви.

Особено внимание да се обръща на проверката на агентурата за вербована от вражеска среда, работеща продължително по чужденци и чието поведение предизвиква подозрение. За тази цел да се използва паралелна агентура, проучването по местожителство и месторабота, външно наблюдение, проверка на кореспонденцията, технически мероприятия и други агентурно-оперативни средства.

Агентите, за които се получават проверени данни за предателство, да се изключват от агентурния апарат и вземат необходимите мерки за тяхното обезвреждане.

Разрешение за изключване на такива агенти се дава от началник, не по-долустоящ от утвърдилния вербовката.

Всички сигнали за разшифроване на агента трябва да се проверяват най-внимателно и се вземат ^{необходими} мерки за презашифроването на агента, или ако това е невъзможно вече, да се изключва от агентурния апарат, ^{тъй като работата с разшифровани агенти не само няма да ~~не~~ принесе полза, но ~~в някои случаи доведе до~~ ^{неблагоприятни резултати} провали и дезинформирание на органите на ДС.}

14. Задължавам началниците на оперативните управления и отдели на ДС в центъра, началниците на окръжните и околийски управления на МВР и техните заместници по ДС да провеждат личен контрол за работата на най-ценната агентура, която се използва по конкретни разработки. С тяхно писмено разрешение да става използването и внедряването на агенти по груповите разработки, по разработките на разведчици на капиталистически държави, на крупни шпиони и вредители, както и по разработките за откриването на които е нужна тяхна санкция.

15. Всестранно да се поощряват оперативните работници които работят добросъвестно с агентурата, проявяват старание, инициатива и находчивост и получават ценни практически резултати.

Новоназначените на оперативна работа служители в ДС да се допускат на самостоятелна работа с агентура само, след получаване на теоритическа оперативна подготовка в школата или в курсовете и след преминаване на няколко месечен стаж под непосредственото ръководство на опитни оперативни работници и при условие, че получават положителна атестация, утвърдена в центъра от зам. началник отдел нагоре; в окръзите и околиците - от зам. началник отдел и околийски началник МВР нагоре /атестациите да се слагат в личното досие на служителя/.

Ония оперативни работници, които недобросъвестно се отнасят към изпълнение на служебния си дълг и лошо работят с агентурата, допускат провали в агентурата и разработките, да бъдат отстранявани от оперативна работа, а при наличие на тежки последствия да бъдат предлагани за уволнение от органите на ДС.

16. Задължавам ръководящите работници в ДС да вземат лично и по-активно участие в провежданите вербовки, да държат на връзка най-ценната агентура /да водят най-сложните и интересни разработки/. Същите не бива да допускат разкъсване на ръководството на разработката от агентурата, работеща по нея - т.е. като правило - който води разработка, той трябва да ръководи и агентурата, работеща по нея.

17. Ръководителите на поделенията на ДС и целия оперативен състав са длъжни, своевременно и регулярно да ~~проверяват~~ ^{при всички случаи доизпитват} агентурата от секретни сътрудници уличени в предателство, а също така и от негодна, разшифрована и без възможности агентура.

Преди да бъде решен въпроса за изключването на секретния ~~сътрудник от агентурния апарат,~~ ^{да се провери как е свързан, как е ръководен и се направят съответни проверки след което} да се преценят възможностите му ^{за работа} за работа не само по конкретен обект или линия, а и по останалите линии и обекти обслужвани от Държавна сигурност. За тази цел да се приведат в известност всичките му връзки, да се направят проверки за тях по отчета и въз основа на тази цялостна проверка да се реши дали да се предаде на ръководство в друго поделение или да се изключи от агентурния апарат.

Агент-предателите след като бъдат изключени от агентурния апарат, като правило, трябва да се вземат на разработка или агентурно наблюдение. Когато е необходимо с тях може да се поддържа привидна връзка от време на време, за да не разкрият, че ги подозираме. ~~Останалите агенти да се изоставят без да им се съобщава това.~~

Въпроса дали следва от изключените от агентурния апарат сътрудници да се вземат подписи за неразгласяване на тяхната минала връзка с органите на ДС, да се решава конкретно от началника, утвърждаващ постановлението за изключване, обаче от членовете на БНП и актива на ДСНМ такива подписи, като правило, не е нужно да се вземат.

За последната среща оперативния работник изготвя справка, която слага в личното дело на изключения сътрудник.

18. Настоящата заповед срещу подпис да се доведе до знанието на всички оперативни работници на ДС работещи с агентура и в едно-

месечен срок от деня на получаването ѝ да се изучи от целия оперативен състав на органите на ДС, след което да им се проведе изпит под ръководството на началниците на поделенията.

Отменям заповед С-308 от 8.XII.1953 година, която в 15 дневен срок да се върне в отдел "Инспекторат", и онези разпоредения в други заповеди, които ѝ противоречат.

Настоящата заповед да се изпрати на окръжните и околийски началници на МВР, а в центъра на началниците на управления, началника на школата, началниците на самостоятелните и несамостоятелни оперативни отдели на ДС, началника на V-ти отдел УВ и началника на отдел "Инспекторат" ^{на ВВР} за организиране изучаването ѝ и най-точното ѝ изпълнение.

МИНИСТЪР
ген. полковник:

13 I 1954.

ДС - Агентура
80-Т.Р.К.М.С. 433/30.11.62г.
СТРОГО СЕКРЕТНО!
От особена важност 60

ЗАПОВЕД

МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

ВЪДЪРЖАНИЕ: Работата с агентурата в органите на ДС и мерки за нейното подобрене.

2-227
София, 20.VI. 1962 год.

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Изпълнението на историческите решения на Априлския пленум на ЦК на БКП и на VII конгрес на Партията, взети на основата на решенията на XX конгрес на КПСС, създадоха условия за извършване на нов, още по-огромен тласък в социалистическото развитие на целия наш обществен, икономически и културен живот в страната, за по-нататъшното разширяване и укрепване на социалистическата демокрация, за широкото участие на народа в управлението на страната, за ликвидиране порочните методи на работа и ръководство създадени през периода на култа към личността.

Тези решения оказаха благотворно влияние и в работата на органите на МВР. Тяхното изпълнение помогна да се преустройва работата в МВР, да се внася в нея по-голяма партийност, да се води борба за ликвидиране на извращенията и закононарушенията в работата на някои от органите на МВР, за укрепване доверието на народа към тях. В резултат на това и в изпълнение решенията на Политбюро за МВР от 18 май 1957 година и 14.I.1960 г. органите на ДС постигнаха безпорни успехи в своята агентурно-оперативна работа. Води се борба за ликвидиране допусканите през периода на култа към личността неправилни методи, извращения и закононарушения в работата с агентурата, вземат се мерки за прочистване на агентурния апарат от нечестна и предателска агентура, от такава без възможности и перспектива за работа.

Органите на ДС, опирайки се на своя собствен опит и учейки се непрекъснато от богатия опит на братските съветски Органи на сигурността, все по-успешно и активно използват

61

2.-

агентурата като основно оръжие в решаване задачите по опазване сигурността на страната, в борбата срещу подривната дейност на империалистическите разузнавания и неразоръжилите се остатъци от класовия враг вътре в страната.

Оперативният състав по-сериозно и отговорно се отнася към подбора и вербовката на качествена агентура, към нейното ръководство и възпитание.

В резултат на подобряващата се работа с агентурата и опирайки се все по-широко на трудещите се, органите на ДС по-своевременно долавят и пресичат шпионско-подривната дейност на вражеските разузнавания и замисли на контрареволуционните елементи и успешно изпълняват поставените им задачи от Партията и народното правителство.

Решенията на историческия XXII конгрес на КПСС и взетите на основата на тях решения на Ноемврийския пленум на ЦК на БКП поставят с още по-голяма сила необходимостта от по-нататъшното решително подобряване на работата с агентурата в органите на ДС и насочването ѝ към действащия враг, за изкореняване докрай последиците от допусканията през периода на култа към личността закононарушения и извращения в работата с агентурата.

Редица факти обаче показват, че работата с агентурата в ДС не се намира на нивото на изискванията на решенията на Ноемврийския пленум на ЦК на БКП.

В много сектори тя не е насочена преди всичко за решително подобряване на разузнавателната и контраразузнавателна работа, за разкриване и обезвредяване на най-сериозните и действащи врагове вътре в страната.

Качеството и възможностите на голяма част от агентурата на органите на ДС са под изискванията за успешна борба срещу подривната дейност на капиталистическите разузнавания против НРБ и другите социалистически страни, които изменят своите форми и методи, проявяват гъвкавост и хитрост, като прилагат техника и пр

62

Ръководният състав в поделенията на ДС недостатъчно работи за създаване на агентура, годна да решава основните задачи и не упражнява непосредствен контрол по използването на най-ценната агентура.

Недостатъчно се работи за вербовка на граждани от капиталистическите страни, способни да изпълняват разузнавателни и контраразузнавателни задачи.

Допускат се излишни и безцелни вербовки на агентура, с което се разшифроват методите на работа; държи се на връзка агентура, която не се използва по разработки и други сериозни задачи.

Поради политическо недоглеждане се допускат някои вербовки на неразоръжали се вражески и престъпни елементи или се търпят в апарата агенти, вършещи престъпна дейност, с което в отделни случаи органите на ДС прикриват нарушители на социалистическата законност.

Незадоволително се изучават и непълно се използват, поради недостатъчно взаимодействие между поделенията, възможностите на наличната агентура за разкриване и своевременно предотвратяване подривната дейност на агентурата на капиталистическите разузнавания и на вражеските елементи.

В много случаи на практика се подценява въпросът за правилното ръководство и възпитание на агентурата. Вместо творческо конкретно разработване на задачите и инструктажа на агентурата, съобразени с методите, опитността и тактиката на противника, много оперативни работници в беседите при срещи с агентурата дават общи указания и шаблонна линия на поведение, което води до безрезултатност или провал. Това се дължи главно на слабата предварителна подготовка на оперативния състав за срещите с агентурата и недостатъчния контрол и помощ от страна на ръководния състав. Често пъти оценка за работата с агентурата се дава само на основание на количеството проведени срещи и получените сведения, без да се прави необходимия анализ за оперативната стойност на постъпилите данни и постигнатите резултати в работата.

63
4.-

Недостатъчно се насочва агентурата към установяване на настоящата практическа подривна дейност на разработваните обекти и не се създават необходимите условия за нейното своевременно документиране и пресичане, поради което се затруднява пълното разобличаване на злостни врагове. В работата на органите на ДС в това отношение още не е направен пълен прелом, особено при разработката на обектите за шпионаж.

Поради допусканите нарушения на принципите на конспирацията, и чести смени на оперативни работници, част от агентурата се разшифрова и става негодна за изпълнение задачите на органите на ДС. Недостатъчното предварително обмисляне на начините за извеждане на агентите, както още в процеса на разработката, така и в хода на следствието довежда до провалянето им.

Голям недостатък в работата на органите на ДС е, че много агенти не се изучават и проверяват системно в процеса на работата с тях по разработките и при изпълнение на задачите, както това изискват принципите на агентурно-оперативната работа.

В много подразделения не е преодоляно увлечението да се подменя работата с агентурата с доверителни връзки.

Поради тези съществени слабости в работата с агентурата много оперативни работници още не провеждат системно настъпателна и резултатна контраразузнавателна работа за своевременно разкриване и разобличаване на действията на капиталистическите разузнавания в страната. Главно поради това, все още на империалистическите разузнавания се отдават възможности да прехвърлят агентура, която безнаказано изпълнява поставените ѝ шпионски задачи.

За отстраняване съществуващите недостатъци и по-нататъшното решително подобрене на работата с агентурата,

З А П О В Я Д В А М :

1. Началниците на подразделенията на ДС да вземат още по-решителни мерки за подобряване и привеждане работата с агентурата в духа на решенията на XXII конгрес на КПСС и Ноемврийския пленум на ЦК на БКП, за нейното по-нататъшно издигане на нивото

5.-

на задачите, поставени в решенията на Политбюро на ЦК на Партията за органите на МВР.

Цялостната агентурно-оперативна работа на органите на ДС трябва да съдействува за:

- всестранно засилване и активизиране на нашето разузнаване и контраразузнаване в борбата против разузнавателната дейност на капиталистическите страни, възглавявана от разузнаването на САЩ, за разкриване на техните враждебни планове, на тяхната най-разнообразна подривна дейност, насочена срещу Народна република България, срещу социалистическите държави и останалите миролюбиви народи;

- популяризиране на нашата миролюбива политика, миролюбивата политика на социалистическия лагер и за оказване влияние в това направление върху общественото мнение в капиталистическите страни;

- опазване на държавната и военна тайна от домогванията на капиталистическите разузнавания;

- осигуряване на още по-добро разработване и наблюдение действащите врагове и за своевременно разкриване и пресичане плановете и замислите на вражеските елементи, насочени против народната власт и социалистическото строителство;

- недопускане проникване на буржоазно влияние и морал чрез масово идващите у нас капиталистически граждани, или по други канали.

За успешното изпълнение на всички тези важни задачи да се вербова и използва само качествена агентура, като основно оръжие на органите на ДС. Непрекъснато да се повишава майсторството по подбора, придобиването и използването на агентурата, творчески да се прилагат принципите и методите на вербовката, ръководството и възпитанието ѝ.

2. Агентът е лице, привлечено към секретно сътрудничество с органите на ДС, способно да изпълнява с успех разузнавателни и контраразузнавателни задачи по разкриването и своевременно пресичане подривната дейност на агентурата на капиталистическите разузнавания и такива за обезвредяване на контрареволуционните елементи, както следва:

- да прониква и разкрива плановете, намеренията и действията на империалистическите разузнавания и техните централи

6.-

да се добира до секретите на военните, политическите и научноизследователските учреждения на противника, действащи срещу нашата страна, СССР и другите социалистически страни;

- да разкрива шпионската и друга подривна дейност на капиталистическите разузнавания и тяхната агентура срещу нашата страна, като се добира до плановете, секретите, документите и оперативната техника на капиталистическите разузнавачи, действащи в страната;

- да разкрива и осуетява намеренията и действията на различните шпионско-подривни и контрареволуционни емигрантски централи и организации, като прониква в тях;

- да възпрепятства дейността на капиталистическите разузнавачи и агентура и проваля тяхната подривна дейност;

- да съдейства активно за пълното опазване на държавната и военна тайна от домогванията на империалистическите разузнавания към промишлени и военни обекти и учреждения, в които се обработват данни от такъв характер, като уведомява за лицата, които проявяват подозрителен интерес към тях, участва в разработването им, както и за дезинформиране на противника;

- за наблюдение на разработваемите обекти- капиталистическите дипломати и дипломатически представителства, капиталистически граждани и други лица, представляващи оперативен интерес;

- за съдействие на органите на ДС при провеждане на мероприятия за добирание до секретите на вражеските разузнавачи и пр.

- за обработка и въздействие на общественото мнение в капиталистическите страни там и чрез идващите у нас капиталистически граждани и обекти в полза на нашата страна, СССР и социалистическите страни;

- за разколебаване на врага, объркване и разстройване на неговите планове;

- да прониква сред враждебно настроените елементи и предотвратяване замислите и намеренията им, като пресича навреме всяка подривна дейност;

- да действа за разлагането, разколебаването и изолане на врага от трудещите се, да оказва положително влияние на временно попадналите под негово въздействие честни трудещи се и особено младежи;

7.-

- за разкриване и осуетяване замислите на врага за извършване на терористични действия срещу отговорни партийни и държавни ръководители;
- за проучване на интересуващи органите на ДС лица; за издирване на държавни престъпници; за провеждане на по-широка профилактична дейност и други задачи, стоящи пред органите на ДС;
- агентът се използва при необходимост в отделни случаи за поддържане връзка с други агенти и за изучаване и подготовка или вербовка на други секретни сътрудници.

3. За агенти на ДС се вербоват лица, които притежават необходимите лични качества и разузнавателни възможности, чието положение и подготовка представлява естествен интерес за капиталистическите разузнавания и разработваемите обекти.

В зависимост от характера на задачите, за агенти да се вербоват патриотично и лоялно настроени към народната власт наши граждани, лица из средите на враждебните елементи и измежду гражданите на капиталистическите страни.

Членовете на БКП могат да се вербоват за агенти само по изключение, когато обстановката налага това, след съгласуване с първия секретар на съответния окръжен/градски/ комитет на Партията.

Агенти да се вербоват след най-щателно изучаване на личните, разузнавателни и др. качества на кандидата.

Вербовката на български граждани да се извършва преди всичко на патриотична основа чрез пряко договаряне или по метода на постепенно привличане;

Вербовката на основата на компрометиращи материали за български граждани да става по изключение при доказана необходимост;

Допуска се вербовка и на основата на материална и друга заинтересованост или чрез комбинираното им прилагане.

Към вербовка на агент да се отива само при ясно определена цел и задачи, които той ще може да разреши и при положение, че няма подходящ сред наличната агентура. За безцелни и ненужни вербовки да се правят изводи и това да се оценява като политически и оперативно вредна работа.

67

8.-

На вербовката да се гледа като на много важно и отговорно мероприятие, изискващо щателно изучаване на кандидата и всестранна предварителна подготовка.

Да се пристъпва към вербовка само при наличие на всички данни, гарантиращи увереността, че кандидата не само ще се съгласи да сътрудничи, но и ще служи честно и преданно на органите на ДС. Когато се налага допускането на риск, предварително да се уточни подхода и тактиката, за да се избегнат всякакви провали и други усложнения.

За всяка несполучлива вербовка да се прави анализ на причините за провала и се търси отговорност от виновниците, нарушили принципите на вербовка и работа с агентурата.

При извършване на вербовката да не се подхожда шаблонно а да се действа конкретно и гъвкаво. Оперативният състав при вербовачната беседа трябва да се старее да получи максимална оперативна информация, която би заангажирала кандидата в по-нататъшната му работа с органите на ДС. При вербовката на граждани на капиталистическите страни, получаването на такава информация следва да се счита задължително при всички случаи.

При вербовката на агенти на патриотична база, те трябва да бъдат подготвени така, че да чувствуват сътрудничеството си на ДС като доверие, което им се гласува, да служат верно и преданно на нашата Родина, на народната власт и на нашите органи. Наличието на някои незначителни компроментиращи факти от миналото не трябва да се използват при такива вербовки, ако това би довело до обратни резултати.

Вербовката на лица, за които има компроментиращи материали, да става след пълното им разобличаване и самопризнание на кандидата за вербовка и разкриване на евентуално неизвестни нам данни. Наличните компроматериали трябва да се използват умело и тактично, без да се обижда кандидата и уронва неговото човешко достойнство. Да му се въздействува да осъзнае извършената от него вражеска и престъпна дейност и му се даде възможност да разбере, че може да изкупи вината си и бъде реабилитиран чрез честното си сътрудничество на органите на ДС и преданно отношение към народната власт.

9.-

Да не се използва за вербовка на агент компроматериал, който е станал известен на обществеността и изгубил юридическа стойност или обществено и лично въздействаща сила.

Да не се допуска вербовка на бившите крепители на тираническия монархофашистки режим и на затънали в тежки престъпления врагове на народната власт.

Като правило при извършване на вербовката, пред агента не се назовават лицата, за разработването на които се вербова, ако той сам не ги назове и не разкаже за подривната им и друга интересуваща органите на ДС дейност, за да не се допусне представляващите оперативен интерес лица и обекти да бъдат сигнализирани и работата по тях провалена. Още при вербовката да се предупреди и заостри вниманието на агента по въпросите на секретността и неразгласяване на свързането и сътрудничеството му с ДС пред близките, роднините и познатите му.

Оперативният състав трябва да подхожда диференцирано и творчески, съобразно кандидата за вербовка, при решаването на въпроса за вземане или не на декларация за сътрудничество. Не бива да се иска декларация в случаите, когато подписването на такава може да навреди на работата или да уплаши, скове и отблъсне вербования или пък се явява само формалност, без значение и сила.

Да се има предвид, че в крайна сметка решаващо е не обещанието и декларацията на агента, а това, което той достоверно ни съобщава, фактически дава и върши под ръководството на органите на ДС.

От членовете на БКП, привлечени като секретни сътрудници на ДС може да се взема устно съгласие или писмена декларация със свободен текст, с която да се задължават да пазят в тайна това си сътрудничество. Те следва да се предупреждават, че освен на съответните служби и работници на ДС за своето сътрудничество и работата която извършват с органите на ДС, могат да съобщават само на ЦК на Партията/на членовете на Политбюро и секретарите на ЦК, на отговорни работници в отдел Административни органи на ЦК на БКП/ и на първия секретар на съответния окръжен/градски/ партийен комитет, когато това е крайно необходимо или когато тези партийни органи изискват това от тях.

4. Вербовките, или постепенно привличане към сътрудничество, се разрешава и утвърждава както следва:

а/ от Министъра:

- на чужди граждани, заемащи ръководни длъжности в държавния апарат, общественно-политическия и стопански живот на съответната капиталистическа страна, а така също на официални сътрудници на чуждестранни посолства и мисии, акредитирани в други страни, в учреждения на НАТО и др. чуждестранни учреждения;
- на видни редактори, кореспонденти и коментатори на крупни агенции на капиталистически вестници и списания;
- на представители на капиталистическите страни, акредитирани в НРБ, които се ползват с дипломатически имунитет;
- на членове на правителствени делегации и видни политически и стопански дейци от капиталистическите страни, пребиваващи в НРБ;
- на особено видни учени, академици, писатели, обществени дейци и висши духовници, български граждани.

б/ От зам.министрите:

- на ръководителите на вражеските емигрантски организации;
- на чужди граждани, работещи в легациите и консулствата на капиталистическите държави в НРБ, без дипломатически имунитет;
- на чужди граждани, незаемащи ръководни длъжности в държавния апарат и обществения живот, временно пребиваващи в нашата страна, които ще се използват зад граница;
- на агенти за задгранична работа, с възможности за внедряване в противниковите разузнавателни центрове, военните, научните и други секретни учреждения;
- на лица български граждани, заемащи отговорни длъжности в държавния апарат, обществения, политическия и стопански живот на страната от национален мащаб.

в/ От началниците на управления ДС

- на чужди граждани в капиталистическите страни, не включени в пункт "а";
- на членове на вражеските емигрантски организации и други изменници;

11.-

- санкция за постепенно привличане в сътрудничество на чужденци;

- на български граждани работещи в капиталистическите дипломатически мисии;

- на агенти за задгранична работа, невключени в пункт "б";

- на български граждани командировани, или постоянно живущи в капиталистическите страни;

г/ От окръжните началници МВР, зам.началниците на управления ДС и началниците на самостоятелни отдели ДС

- вербовката на агенти по разработките за шпионаж, диверсия и терор.

д/ От началниците на отдели ДС, зам.началниците на окръжните у-ния МВР по ДС и началниците на граничните отряди

- разрешават всички останали вербовки на агенти.

С цел да се повиши качеството на подготовката и извършването на вербовките, за предпазване от провалянето им, вербовката на агенти, имащи възможности за внедряване в капиталистическите разузнавателни органи, задграничните контрареволуционни централи и за разработване на шпионски резидентури, нелегални организации и групи, да се извършва от ръководящия състав и опитни в агентурната работа оперативни работници, по преценка и указание на ръководителя, който утвърждава вербовката.

5. Да се осъществява целеустремено и конкретно ръководство и възпитание на всеки агент, като се подхожда диференцирано и се съблюдава строга секретност при използването на агентурата.

Винаги да се има предвид, че вербовката е само начало за създаване на агента. Неговото изграждане като надежден, предан и квалифициран секретен сътрудник на органите на ДС зависи по-нататък от системното ръководство, обучение и възпитание, които ръководящият го оперативен работник му оказва.

71

12.-

Ръководният състав лично да направлява ръководството и се грижи и следи за възпитанието на агентурата, като обръща особено внимание за развиване на разузнавателни качества у нововербованата такава.

Агентурата на всички поделения на ДС да се насочва и използва по разработки и задачи, представляващи действително оперативен интерес, преди всичко към тези, разкриващи перспектива за резултати в борбата с империалистическите разузнавания, тяхната агентура и активните вражески елементи.

С оглед по рационално използване на възможностите на агентурата, целесъобразно е в управленията на ДС в центъра и окръжните управления на МВР да се картотекират/при съблюдение на тайната с минимум данни/ връзките на агентите и обектите. Преди да се пристъпи към вербовка на нов агент да се проверява в тези картотеки няма ли възможност за използването и внедряването на наличен такъв по определени обекти или задачи.

Да се изключат от действащия апарат агентите, които са изчерпали възможностите си за ползуване по разработки и конкретни задачи. По изключение може да се ръководят, обучават и възпитават агенти с определена перспектива, която трябва да бъде ясна - за какви задачи, за къде и за кога се готвят същите. Възстановяването на връзката с изключен агент да се разрешава от по-горен началник от този утвърдил вербовката.

Да се подготвят предварително добре срещите с агентурата, като се има винаги предвид, че конспиративните или зашифровани срещи с всеки агент са от особено голяма важност и значение. При агентурно-оперативната работа срещите с агентурата са най-уязвимото място, откъдето, ако не се проявява необходимата секретност, прецизност и бдителност, могат да последват тежки провали в работата.

Грижливо и творчески да се разработват задачите и инструктажа на агентурата. На агента да се възлагат настъпателни, добре обмислени и ясно формулирани задачи, като се указват начините за тяхното изпълнение, линията на поведение, границите на инициативите на агента и пр. В зависимост от задачите да му се извършва

конкретна подготовка за добиване качества необходими за изпълнението им.

Задачите и линията на поведение на агента да бъдат целенасочени, конкретни и диференцирани; да се възлагат в зависимост от целта на разработката и конкретно създадена оперативна обстановка, като се съобразяват с характера и направлението на шпионската и друга подривна дейност; да се има предвид личността и характера на разработваните лица; възможностите на агента и доверието му пред тях, така че да сме ориентирани предварително и да знаем какви резултати ще получим от всеки ход на агента.

Да се обсъждат с агента начините за най-сполучливо изпълнение на задачите, да му се създават необходимите условия и се оказва помощ за това, като се проверява как е усвоил инструктажа. За неправилно инструктиране на агентурата, да се правят оперативни изводи и се търси служебна отговорност.

Да се ликвидират остатъците на шаблона и формализма в работата с агентурата. С нея да не се говори на оперативен език.

Да се влага повече партийност, оперативно остроумие, находчивост, комбинативност и гъвкавост при възлагане на задачите и линията на поведение на агента, да се развиват неговите възможности и съобразителност, така че във всички случаи да се осигурява надхитряване на врага в активната и настъпателна работа срещу империалистическите разузнавания и контрареволуционни елементи.

Да се проявява предвидливост, осторожност и не се допуска при възлагането на задачи и определяне линията на поведение на агента, да се сигнализира обекта или заподозре, разшифрова и проваля агента.

Строго да се забранява поставянето на задачи от провокационен характер на агентурата. Да се внимава извънредно много от оперативния състав при инструктажа на агентурата и възлагане на задачи, тъй като обикновено провокационни задачи или близки до такива се поставят и поради недоглеждане, в резултат на незадълбочен анализ и оценка на обстановката и дейността на обектите.

43

14.-

Да не се допускат в линията на поведението на агентурата позиции, клеветещи социализма и унищожаваци достойнството и престижа на социалистическия човек. На провокационните, подстрекаващи към вражески прояви задачи и линия на поведение, да се гледа като на изключително вредна по своите политически последици работа и се търси строга отговорност от нейните носители.

Да не се използва агентурата за събиране на данни за производствената дейност, изпълнението на плановете на предприятия, ведомствата и учрежденията, които органите на ДС са длъжни да знаят и могат да получават в порядъка на ежедневните си делови връзки от съответните административни и партийни органи.

6. Настойчиво, системно и търпеливо да се повишава идейно-политическото и оперативно възпитание на агентите, с оглед органите на ДС да работят само с честна, преданна и способна агентура.

Агентурата да се възпитава системно в дух на социалистически патриотизъм и интернационализъм, на безпределна преданост към народната власт, БКП, българо-съветската дружба и делото на социализма, готова честно да изпълнява поставените ѝ от органите на ДС задачи. В процеса на възпитателната работа за политическото укрепване на агентурата, в подходяща форма да се използват постиженията на СССР и социалистическия лагер в науката, техниката и овладяването на Космоса и неговия превес в съотношението на силите между двата лагера.

Всеки оперативен работник да се отнася винаги внимателно и грижливо към агентите, да изгражда принципни и делови отношения с тях. Със своя личен пример и възискателност за качествено изпълнение на задачите, да им въздействува и ги възпитава на съзнателна борба срещу враговете на социализма. Да се възпитава агентурата да работи по съвест и социалистическо убеждение.

Агентите да се обучават и възпитават на бдителност и секретност, на смелост и издръжливост.

Да се търси най-строга отговорност при създаването на фамилиарни и нездравни отношения с агентурата или използването

и за лични услуги и облаги.

Да се прекрати формалното отношение към въпросите за даване възнаграждение на агентурата. Привикването на агентурата да работи за пари да се оценява като безпринципна и политически вредна по своите последици проява. Агентурата да се възпитава към съзнателно изпълнение на задачите, като ѝ се обяснява, че върши голямо общонародно полезно дело.

За честна, добра и резултатна работа, агентурата да се поощрява, като ѝ се изказва благодарност и похвала. В отделни случаи и за особено важни резултати в работата на агента, при сериозно материално затруднение на ценни агенти могат да се дават и материални възнаграждения под форма на подаръци или пари, като се използват и подходящи поводи за целта - общонародни и семейни празници. Когато агентурата при изпълнение на поставената ѝ задача целесъобразно похарчи свои пари, е необходимо същите да ѝ се възстановяват. При оперативна необходимост, със санкция на съответните единоначалници или ръководството на МВР, на някои агенти може да се съдействува чрез съответни държавни органи и ведомства за устройване на подходяща работа или оказване друга подобна услуга. При всички случаи на оказване помощ и даване възнаграждение на агентурата, да се съблюдава най-строга конспирация, така че да се оказва възпитателно въздействие за още по-голяма привързаност към ДС.

7. С цел подобряване на цялостната агентурно-оперативна работа и повишаване на нейния уровень, ръководството на най-ценната агентура и воденето на най-важните разработки трябва да се възлага на най-квалифицираните и опитни работници, а разработките по компрометиране и изгонване на чуждестранните дипломати и разузнавачи или по тяхната вербовка, а така също по терор, шпионаж, диверсии и заговорнически групи/включително ръководството на отделни агенти, участващи в такива разработки/ трябва системно да се контролират и насочват от ръководния състав на управленията и самостоятелните отдели в центъра и в околните управления на МВР - от началник отделение и нагоре.

По правило, който води разработката, да ръководи и основната агентура по нея.

Задължавам ръководния и целия оперативен състав,

системно да анализира и прави оценка на получените резултати от агентурата и взема съответни мерки за подобряване работата със същата .

8. Цялата агентура на органите на ДС да се държи на пряка връзка и ръководство от оперативния състав. По изключение могат да се вербоват резиденти и създават резидентурни групи в някои военни поделения, по трасетата по които се движат чужденци и сред някои геоложки групи, като всеки отделен случай се решава конкретно след строга преценка от съответните началници на управления.

Резидентите да се придобиват от средите на членове на БКП и Комсомола, притежаващи необходимите лични и разузнавателни качества.

Санкция за вербовка на резиденти се дава от началниците и зам.началниците на управления, началниците на самостоятелни отдели ДС и окръжните началници на МВР.

9. Срещите с агентурата да се провеждат като правило в явочни и конспиративни квартири, като се обезпечават всички условия за нормална и делова работа по време на срещите.

Устройството и организацията на конспиративната квартира се утвърждават от началник управление и нагоре.

Съдържателят на явочна квартира е секретен сътрудник на ДС, който е предоставил свои жилищни или други помещения на разположение на органите на ДС за срещи с агентурата и провеждане на други агентурно-оперативни мероприятия.

Съдържателите на я/к да се придобиват измежду членовете на БКП, актива на ДКМС и по изключение от средите на честни безпартийни граждани.

Вербовка на съдържатели на я/к се утвърждава от началника на отдел ДС, зам.началник на самостоятелен отдел ДС, началник на граничен отряд и нагоре.

Разположението на конспиративните и явочни квартири и използването им от оперативния състав трябва да отговарят на изискванията за спазване принципите на конспирацията. Съдържателят на явочна квартира и живущите с него лица не трябва да знаят агентурата.

От съдържателя на явочна квартира, по преценка на утвърждаващия вербовката, се взема устно съгласие или писмена декларация за запазване в пълна тайна сътрудничеството му с органите на ДС.

Забранявам провеждането на срещи с агентура в помещения на органите на МВР или други места, които могат да доведат до нейната разшифровка и провал.

Забранявам на оперативния състав да посещава явочни и конспиративни квартири и да се среща с агентурата униформен, с изключение на работниците от управление V-то ДС и отдел V- УТВ.

Да се прекратява съвременно използването на я/к за други агенти, когато се установи, че един от агентите е предател или разшифрован.

Разрешава се на началниците на управления и самостоятелни отдели на ДС, началниците на окръжните управления на МВР и началниците на граничните отряди да дават в случаи на належаща необходимост на съдържателите на явочни квартири парично възнаграждение и да правят необходимите разходи по обзавеждането на квартирата, спазвайки заповедта за изразходване и отчитане на тези средства.

10. Всички агенти на ДС да се срещат съобразно нуждите при воденето на разработката и сроковете на поставените им за изпълнение задачи или мероприятия, а не по шаблон.

За установяване връзка с агентурата, особено при извънредни случаи, да се разработят с всеки агент начини за действена и сигурна двустранна връзка, като съответна справка за това се приложи в личното дело на агента. В справката да се отразяват съвременно станалите промени.

Да не се допускат неоснователни и чести предавания на агентурата от един оперативен работник на друг. Когато действително такова предаване се налага и е целесъобразно, същото да се разрешава: в центъра - със санкция на началник отдел и нагоре; в окръзите - от окръжните началници на МВР и техните заместници по ДС и началник на граничен отряд по мотивиран рапорт от оперативния работник.

11. От терминологията на ДС да се изхвърли думата "агентурно донесение" и се внедри понятието "агентурно сведение"

18.-

Агентурното сведение представлява най-строго секретен и важен оперативен документ.

При среща с агента, оперативният работник е длъжен най-внимателно да изслуша устното му съобщение. След като направи необходимите уточнявания и разбор по него, оперативният работник възлага на агента да напише писмено сведение за съобщенията и представляващи оперативна стойност данни.

Всички агенти трябва сами да пишат сведенията си по правило в явката, където се провеждат срещите. При невъзможност да се получи писмено сведение от агента, след изслушването и разбора на сведението, оперативният работник го написва сам във форма на рапорт.

Когато получените от агента сведения не представляват оперативна стойност и по тях не е необходимо да се пише писмено агентурно сведение, след връщането си в службата, оперативният работник долага устно на съответния началник за проведената среща и отразява това кратко в делото на агента.

Началниците на поделенията на ДС и целият оперативен състав да вземат всички необходими мерки за недопускане на каквито и да са закононарушения и случаи на оклеветяване на честни и добри граждани, вследствие на непроверени и неизяснени сведения на агентурата и неправилна работа с нея. И за най-малкото отклонение от това изискване на работа да се търси най-строга отговорност от виновните.

Цялата агентура системно да се възпитава и учи, че трябва да съобщава на органите на ДС само безпорната истина. При всички случаи на съобщени клеветнически и явно неверни данни, веднага да се взема отношение към агента съобщил това. Такъв агент своевременно да се разобличава и изключва от агентурния апарат.

Всяко сведение или рапорт за устно съобщение на агента трябва да отразява точно и обективно това, което е видно и чуто от агента, без скриване или преувеличаване на данните, като се отразяват дословно изказванията и фактите и не се допускат ненужни обобщения и окраски.

В агентурните сведения и рапорти трябва да се указват ясно следните основни положения: кога, къде и при какви обстоятелства е станало известно на сътрудника за съобщените от него сведения, кой е присъствувал, как се е държал агентът и др. лица, за които се съобщава в сведението и пр.

Най-строго се забранява да се вземат агентурни сведения за ръководни партийни и държавни дейци.

Оперативният работник е длъжен своевременно, обективно и най-прецизно да обработва и анализира агентурните сведения и ги докладва още същия ден на своя непосредствен началник. Особено важните агентурни сведения се докладват незабавно по съответния ред. Началникът е длъжен да направи оценка на докладваното му агентурно сведение, на линията на поведението и задачите на агента, като даде съответни указания как трябва да се изпълняват набелязаните мероприятия, което трябва да се отразява на сведението или в плана на разработката.

В обработеното агентурно сведение се посочват следните основни данни: датата и мястото на получаването, поделението и фамилията на оперативния работник, псевдонима на сътрудника. Към сведението се нанасят кратки справки и пояснения за засечените лица; отразяват се възникналите въпроси, задачите и линията на поведение, така, както са възложени на агента или предстои да му се възлагат; отбелязват се проверочните и другите мероприятия, които предстои да се проведат съобразно създадената обстановка.

12. Оперативният работник и неговите ръководители са длъжни да набелязват и провеждат мероприятия, както за проверка на достоверността на данните, съобщени в агентурните сведения, така и за предприемане на мерки по тях, с цел по-нататъшното разкриване, документиране и пресичане престъпните намерения на разработваните лица. Съществените въпроси и задачи за разрешение по сведението и набелязаните мероприятия да се включват в плана на разработката. Своевременно да се осигурява документацията имаща юридическа сила.

Проверката на агентурата и на съобщените от нея данни трябва да се провежда не кампанийно, а системно в процеса на

79
20.-

водените разработки при нейното ръководство и възпитание. Да се проверява системно цялата агентура, без изключение през целия процес на работа с нея, независимо от това, кога е вербована и каква работа е свършила.

За изучаване и проверка на агентурата в процеса на работата, да се използват както паралелната агентура, така и проучване по местожителство и месторабота, а при необходимост външно наблюдение, мероприятия "9", други технически мероприятия, различни комбинации и пр.

Особено внимание да се обръща на проверката на агентурата, завербована от вражеска среда, работеща при чужденци и по разработки за шпионаж или тази, чието поведение предизвиква подозрение. Проверката да се съчетава с активна политико-възпитателна работа.

Атестирането на агентурата да става при всяко предаване на агент от един работник на друг и при изключване, а когато няма такива промени - на всеки две години.

Най-сериозно внимание да се обръща на всеки сигнал за разшифровка и предателство на агенти, като се набелязват незабавно мероприятия за проверка. Заключениета да се утвърждават от по-висшия началник утвърдил вербовката. Към изключените за предателство агенти да се вземат бързи и ефикасни мерки за тяхното обезвредяване. При всички такива случаи да се обсъждат, да се предлагат и провеждат подходящи комбинации и за дезинформиране на врага.

Агентурният апарат да се прочисти окончателно от нечестни агенти, бивши хора, полицейски началници и разузнавачи и други престъпници, които не изпълняват особено важни оперативни задачи и нямат перспектива да бъдат използвани.

13. Всестранно да се поощряват оперативните работници, които работят упорито и умело с агентурата, проявяват инициатива и находчивост и получават ценни практически резултати, като се възпитават системно, че това се явява най-важния показател за тяхната активна партийна и служебна дейност.

За оперативни работници, които недобросъвестно се отнасят към изпълнение на служебния си дълг, не придобиват ценна

21.-

агентура и лошо работят с наличната, допускат провали на агентурата и разработките, да се правят служебни изводи, да се наказват включително до отстраняване от агентурно-оперативната работа, а при наличие на тежки последствия, да бъдат предлагани за уволнение от органите на ДС и в някои тежки случаи даже предавани на съд.

14. Новоназначени оперативни работници в ДС да се допускат на самостоятелна работа с агентурата само след усвояване теорията на агентурно-оперативната работа в школата или служебните курсове на ДС и след преминаване на няколкомесечен практически стаж под непосредственото ръководство на своя пряк отговорен началник. Годността на оперативния работник за самостоятелна агентурна работа да се преценява по служебен и партиен ред.

15. Работата по вербовката, ръководството и възпитанието на агентурата е сложен и творчески процес, който изисква постоянна грижа и упоритост от всички оперативни работници. Поради това оперативния състав трябва да работи непрестанно за издигане на своята политическа и обща култура, да се отнася най-внимателно към трудната и отговорна работа на всеки агент.

Ръководящият състав на ДС трябва да счита като едно от най-важните свои задължения да оказва ежедневна помощ на оперативните работници по ръководството и възпитанието на агентурата и да ги предпазва от допускането на всякакви грешки и нарушения в работата.

Целият оперативен състав на Държавна сигурност трябва правилно да разбере и усвои отговорните задачи, които му се възлагат по работата с агентурата и да положи максимум усилия за да се постигнат още по-високи резултати в борбата с врага.

16. Отменявам заповед № 7 от 13.I.1957 година, която в срок от 15 дни да се върне в Секретариата на МВР.

17. Началниците на поделенията на ДС да организират подробното изучаване на настоящата заповед от оперативния състав и осигурят нейното най-задълбочено усвояване и строго изпълнение.

СР № 3210

15

81

22.-

Настоящата заповед да се изпрати на централните управления и самостоятелни отдели по ДС, окръжните управления на МВР, включително до началник отделение ДС, началниците на УГВ, отдел У-ти и граничните отряди при УГВ, началника на школа "Г.Димитров" и началника на ~~отдел~~ Секретариат^{на} МВР, за организиране и най-точното й творческо изпълнение и на директора на Народната милиция за сведение.

МИНИСТЪР НА ВЪТЪР.РАБОТИ:
генерал-лейтенант

[Handwritten signature]
14. 6. 1962,

РАЗМНОЖЕНО В 1 екз.
NO Вх. № 7911/10.07.2006г.

РАЗМНОЖЕНО В 1 екз.
NO Вх. № 1561/08.08.2007г.

Из архивите на ДС

227

к-682²
1930

He

Из архивите

228

ДО
ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА
от ДИКО ДИКОВ - Министър на вътрешните работи

ДРУГАРИ,

До сега Министерството на вътрешните работи и неговите органи работят въз основа на отделни решения на Политбюро на ЦК на БКП, без да имат основен документ, уреждащ тяхното място, роля и задачи, права и задължения в системата на държавния апарат.

Органите на сигурността на СССР имат такъв документ, който до сега е претърпял няколко изменения и служи за основа върху която се изгражда цялата тяхна дейност.

Изхождайки от опита на съветските другари и от досегашния опит на органите на МВР, а така също и от необходимостта да се създаде основен документ, регулиращ дейността на нашите органи, Колегиумът на МВР най-задълбочено обсъди този въпрос и счете за необходимо да предложи на Политбюро на ЦК на БКП да се издаде "Положение на МВР и неговите органи по места".

Положението е изготвено със съдействието на ръководството на Комитета на Държавната безопасност на СССР.

ПРЕДЛАГАМ Политбюро да утвърди "Положение на МВР и неговите органи по места" и да отмени всички досегашни решения на ЦК на БКП за органите на МВР, които му противоречат.

ДТ 1386 - 13-вii.1962 год.

МИН

Бунин
13.7.1962.

393

16

ДО
ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

Министърът на вътрешните работи др. Дико Диков е внесъл за утвърждаване в Политбюро на ЦК на БКП "Положение за Министерството на вътрешните работи на Народната република България и неговите органи по места."

Отдел "Административни органи" на ЦК на БКП проучи внимателно предложението на др. Диков и смята, че то е правилно. До сега Министерството на вътрешните работи и неговите органи нямат такъв основен документ, уреждащ тяхното място, роля и задачи, права и задължения в системата на държавния апарат. Утвърждаването на основен документ за работата на органите на МВР още повече се налага след излизането на решенията на XX и XXII конгреси на КПСС, решенията на Априлския и Ноемврийския пленуми на ЦК на БКП, и особено след решенията на VIII конгрес на Партията, които осъдиха порочните методи на работа допускани в органите на МВР през периода на култа към личността и изискват внасянето на пълна партийност и законност в тяхната дейност.

Остатъците от бившите експлоататорски класи нямат никакво политическо влияние, но биха могли да ни навредят, когато се свържат и действуват с помощта и указанията на империалистическите разузнавания. Ето защо в положението е отразено, че дейността на органите на Държавна сигурност в настоящия етап от социалистическото развитие на нашата

страна е насочена главно против външните врагове и на първо място против главния враг - САЩ, без да се изпускат и проявите на вражеските елементи вътре в страната. С оглед на това в положението са отразени главните насоки на дейността на органите на сигурността. Те и занапред трябва непрекъснато да усъвършенствуват своята структура и методи на борба, да стават още по-гъвкави и целенасочени в работата си. В положението се насочват усилията на органите на МВР за внедряване на правилни партийни методи в работата си, правилно насочване на дейността в борбата против действителните врагове на нашата страна - империалистическите разузнавания и техните агенти, проявите на вражеските елементи в страната за съвременното разкриване, пресичане и разобличаване замислите и подривната им дейност, против престъпността и хулиганските прояви, за осигуряване на по-добър обществен ред. Отражена е линията на партията, че във всеобхватната си дейност органите на МВР трябва да се опират най-широко на обществените организации, трудещите се и целия народ.

Отражен е засиленият партийен контрол и близкото ръководство от ЦК на БКП и местните партийни комитети над работата на органите на МВР. Широко се застъпва участието на колектива в обсъждането и решаването на въпросите и проблемите на министерството, осигурява се възможност членовете на колегиума при несъгласие по дадени въпроси да докладват в ЦК на БКП. Създават се условия за внедряване на по-голяма партийност, повишава се ролята на партийните организации.

При подработването на положението напълно е използван съветския опит и е съгласувано с Комитета за държавна сигурност на Съветския съюз.

8.-

Като изхождаме от гореизложеното, предлагаме положението да се утвърди с постановление на Централния комитет на Партията и Министерския съвет.

София, 16.XI
1962 г.

Зав.отдел "Административни
органи" на ЦК на БКП: Бъчваров
/Ив.Бъчваров/

ПРОТОКОЛ "Б" № 10.

НА ЗАСЕДАНИЕТО НА ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП
ОТ 20.XI.1962 г.

Присъствуват другарите:

Борис Велчев, Димитър Ганев, Митко Григоров, Живко Живков, Тодор Живков Иван Михайлов, Енчо Стайков, Станко Тодоров, Димитър Димов, Пенчо Кубадински, Тано Цолов, Начо Папазов, Лъчезар Аврамов.

Присъствуват и другарите:

Димитър Попов, Евгени Матеев, Апостол Пашев, Кирил Лазаров, Стоян Сюлемезов.

ВЪПРОСИ
НА ДНЕВНИЯ РЕД:

- I. Утвърждаване основни положения за работата, правата и задълженията на МВР.

РЕШЕНИЯ:

Утвърждава основни положения за работата, правата и задълженията на Министерството на вътрешните работи и неговите органи по места, които са неразделна част от протокола.

За празник на органите на МВР да се установи денят 15 септември.

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСВНА

Строго поверително!

2

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

за работата, правата и задълженията на Министерството на вътрешните работи на Народна република България и неговите органи по места

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

§ 1

Министерството на вътрешните работи се създава въз основа на Конституцията на НРБ и се възглавява от министъра на вътрешните работи, избран като член на правителството от Народното събрание.

Заместник-министрите на МВР се назначават от Президиума на Народното събрание по решение на ЦК на БКП и предложение на Министерския съвет.

За изпълнение на своите задачи Министерството на вътрешните работи има съответна структура в центъра и по места и щатна численост, които се утвърждават от ЦК на БКП и Министерския съвет.

§ 2

Органите на МВР, които са политически държавни органи, имат предназначение да подпомагат партията за изпълнението на нейната главна политическа и икономическа задача - да се завърши построяването на социалистическо общество и да се започне постепенното преминаване към комунистическо общество, да защитават НРБ и нейния социалистически обществен строй от всякакви посегателства на външни и вътрешни врагове, да предотвратяват, разкриват и разобличават престъпленията,

- 2 -

да гарантират сигурността и да поддържат установения обществен ред по цялата територия на републиката.

В своята дейност органите на МВР най-широко се опират на трудещите се и обществените организации, които в условията на разгърнатото и ускорено строителство на социализма в НРБ все по-широко и активно се включват в борбата за сигурността на държавата, срещу престъпността, за спазването на обществения ред в страната.

§ 3

Министерството на вътрешните работи и неговите органи по места провеждат своята дейност под ръководството и контрола на партията при най-строг спазване на социалистическата законност в страната. Министерството на вътрешните работи се намира под непосредственото ръководство и контрол на ЦК на БКП и Министерския съвет, а местните органи на МВР - под непосредственото ръководство и контрол на съответните окръжни /градски/ комитети на партията, а по въпросите на народната милиция под ръководството и на съответните народни съвет

§ 4

Министърът на вътрешните работи отчита практическата дейност на МВР и резултатите от същата пред ЦК на БКП и Министерския съвет.

По указание на ЦК на БКП и Министерския съвет, той докладва пред Народното събрание по въпросите на вътрешното положение в страната.

Местните органи на МВР се отчитат за своята дейност пред ръководството на МВР и съответните окръжни /градски/ комитети на БКП и народни съвети.

- 3 -

II. ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ В ДЕЙНОСТТА НА МВР

§ 5

Органите на МВР в своята дейност се ръководят от обстоятелството, че със завоюваните успехи в социалистическото строителство у нас и в другите страни от световната социалистическа система са ликвидирани икономическите и социални предпоставки за реставрацията на капитализма. Но наред с това, те държат сметка, че агресивният империалистически лагер засилва своята подривна дейност против Народна република България и другите социалистически страни начело със Съветския съюз.

Това налага постоянно да се укрепва и усъвършенствува разузнавателната и контраразузнавателната работа на органите на ДС, да се насочи тя преди всичко против външните врагове и на първо място против главния враг на нашия лагер - САЩ.

Водейки борба против главния враг, разузнавателните органи трябва да насочват основното си внимание преди всичко към Турция и Гърция и района на Адриатика, от където се провежда усилена подривна дейност против нашата страна.

Министерството на вътрешните работи и неговите органи по места в изпълнение на възложените им задачи са длъжни:

а/ Да организират и развиват разузнавателна и контраразузнавателна дейност извън границите на страната на територията на капиталистическите страни, на първо място по главния враг и неговата агентура на Балканите, за да добиват необходимите данни от политическо, икономическо, научно-техническо, военно и друго естество;

да провеждат мероприятия улесняващи външно-политическите функции и задачи на партията и държавата;

да организират и водят борба с разузнавателните и контраразузнавателните органи на капиталистическите страни на тяхна територия и в други задгранични центрове;

- А -

да осигуряват безопасността на българските учреждения и граждани зад граница и да водят борба против антинародните емигрантски центрове.

б/ Да организират и провеждат активна контра-разузнавателна работа в страната против разведчиците и агентурата на империалистическите държави действащи под дипломатическо прикритие, членове на делегации и други чужденци;

да водят борба за разкриване и обезвреждане на капиталистическите разузнавачи и техните агентури във въоръжените сили и Трудова повинност, в специалните обекти и особено важните обекти в промишлеността и транспорта;

да упражняват контрол по опазването на държавните и военна тайна във всички министерства, ведомства, учреждения и предприятия в страната;

да водят борба против измяната на Родината;

да издирват държавни престъпници и анонимчици;

да провеждат агентурно-оперативна работа в крайграничната зона и в крайграничната зона на противника и на контролно-пропускателните пунктове.

в/ Да разкриват и осуетяват създаването на контрареволуционни организации, извършване на вредителства, саботаж, терор и вражеска агитация; да разкриват и обезвреждат враждебно-престъпните елементи и тяхната подривна дейност;

г/ Да вземат активно участие в провежданата от партийните органи и обществени организации работа за повишаване политическата бдителност на трудещите се.

д/ Да охраняват и обслужват ръководители на партията и правителството, определени с решение на Политбюро на ЦК на БКП.

е/ Да водят радио-контраразузнавателна работа и регистрация на необходимите данни на действащите на територията на страната радиостанции.

и/ Да осигуряват правителствените връзки.

- 5 -

з/ Да организират и водят борба срещу престъпните елементи в страната; да провеждат широки профилактични мероприятия за недопускане на убийства, кражби, контрабанда и незаконен обмен на валута, присвояване и разхищение на социалистическа и лична собственост и всякакви престъпления от общ характер като се опират в своята работа на обществените организации.

и/ Да обезпечават съблюдаването и поддържането на обществения ред в страната; да установяват паспортен режим; да въвеждат разрешителна система за оръжието, боеприпасите, взривните и отровните вещества, ползувани от гражданските ведомства и населението; да контролират моторните превозни средства и регулират движението по улиците и пътищата в страната.

к/ Да ръководят и контролират всички противопожарни служби, с изключение на тези в МНО.

л/ Да разработват мероприятия по мобилизацията и оперативната подготовка на поделения на МВР за особен период.

м/ Да изпълняват и други поставени им задачи от ЦК на БКП и правителството.

III. ПРАВА НА МВР И НЕГОВИТЕ ОРГАНИ

§ 6

МВР и неговите органи при изпълнение на своите задачи имат право:

а/ Да вербоват, ръководят и използват агентура и да създават доверителни връзки във страната и извън нея из средите на чужденци и български граждани.

Членове на партията могат да се използват за агентурна работа само след съгласуване със съответните партийни органи.

Да поддържат явочни и конспиративни квартири; да дават от специален параграф на бюджета на МВР парични и други възнаграждения на агентурата и на други граждани за резултатно съдействие на органите на МВР, а за особени заслуги ги представят за правителствени награди.

Агентурата е главно оръжие на органите на МВР в борбата срещу капиталистическите разузнавания и враждебно-престъпните елементи.

б/ Да провеждат предварителни следствия и дознания, да предприемат разпити, обиски и изземвания, да задържат и арестуват в съответствие със законите в страната лицата извършили престъпления. Следствия, разпити и арести на членове на БКП се извършват след съгласуване със съответния партийен орган.

Надзорът на следствените органи на МВР се осъществяват от главния прокурор на Републиката и подчинените му прокурори по места в пълно съответствие с Наказателно-процесуалния кодекс.

в/ Под надзора на прокуратурата да водят следствие на офицерския, сержантския и волнонаеман състав от армията, ако извършените от тях престъпления са насочени против сигурността на държавата. Да провеждат следствие под надзора на прокуратурата по дела на сътрудници /работници/ в МВР в случаи ако престъпленията са извършени от тях при изпълнение на служебните им задължения.

г/ Да водят негласно наблюдение, проследяване и проучване на заподозрените лица, да им провеждат микрофонно и телефонно подслушване, да контролират кореспонденцията им.

Да извършват негласна цензура на кореспонденцията от и за капиталистическите страни и при откриване да изземват вражеска литература и други вещи и предмети, застрашаващи сигурността на страната; да правят секретни обиски на български граждани и на граждани на капиталистически страни.

д/ Да водят разработки и отчет на държавните и углавни престъпления.

е/ Да изпращат свои оперативни работници в други министерства и ведомства за работа под съответно прикритие.

8

- 7 -

ж/ Да закупуват, създават и използват всякакви научнотехнически средства и пособия за успешно изпълнение на възложените им разузнавателни, контраразузнавателни и други задачи.

з/ Да изработват и подsigуряват с шифри и специална техника министерствата, ведомствата, учрежденията и организации и да контролират правилното им ползуване и съхранение.

и/ Да извършват специална проверка на лицата, имащи отношение към държавната и военната тайна и да дават допуск за работещите на особено важни и секретни обекти.

к/ Да извършват специална проверка на лицата заминаващи зад граница и да издават задгранични паспорти за преминаване през границите на НР България.

§ 7

Органите на МВР, при изпълнение на своите служебни задължения, имат право, срещу представяне на документ, установяващ служебното им качество, на достъп във всички държавни, военни, кооперативни и обществени учреждения и предприятия, а така също до тяхната служебна и производствена документация.

§ 8

Работниците от органите на МВР при изпълнение на своите служебни задачи са длъжни да се опират на съдействието на всички учреждения, ведомства, предприятия, обществени организации и всеки български гражданин.

§ 9

Гражданите, които са привлечени в агентурния апарат на МВР, или за друго съдействие по изпълнение на отделни задачи на МВР, в случай на загуба на трудоспособността си при изпълнение на заданията имат

- 8 -

право да получават пенсия и други облаги наравно със сътрудниците на МВР.

§ 10

Министърът на вътрешните работи има право;

а/ Да издава заповеди и разпореждания по всички въпроси на агентурно-оперативната, следствената, стопанската и финансовата дейност на министерството, да утвърждава устави, да се разпорежда в съответствие с правителствените постановления с паричните средства, определени с бюджета.

б/ Да прави предложения пред ЦК на БКП и Правителството за структурата, основните функции и общата численост на основните органи на МВР - управленията и отделите в центъра и по места.

в/ Да утвърждава структурата и щата на подразделенията на МВР в центъра и по места в съответствие с функциите, структурата и в рамките на общия брой длъжности утвърдени от ЦК на БКП и правителството.

г/ Да назначава, премества и уволнява работниците на министерството от своята номенклатура.

Назначаването на ръководящите служители става след утвърждаване от съответния партийен орган в чиято номенклатура те влизат.

д/ Да налага и отменя дисциплинарни наказания; да поощрява и награждава работниците на Министерството на вътрешните работи в пълния обем на дисциплинарния устав на БНА.

е/ Да представя за правителствени награди.

- 9 -

ж/ Да присвоява военни и милиционерски звания до полковник включително и да понижава в звание от полковник надолу.

з/ Да предлага на ЦК на БКП и Министерския съвет служители за присвояване на звание генерал.

IV. КОЛЕГИУМ

§ 11

При Министерството на вътрешните работи се създава колегиум из числото на ръководни служители начело с министъра. Колегиумът на МВР е колективен орган за ръководство на Министерството и е отговорен за своята работа пред Централния комитет на БКП и Министерския съвет. Съставът на колегиума се утвърждава от ЦК на партията и Министерския съвет по предложение на министъра. Министърът на вътрешните работи по своя преценка може да привлича за участие в работата на колегиума и други ръководни работници, които не са членове на колегиума.

§ 12

Колегиумът на свои заседания разглежда проекти на най-важните заповеди по агентурно-оперативната работа по работата с кадрите, бюджета и щата на МВР; годишните планове по строителството; проекто-структурата на централните и местни органи на министерството; предложенията за назначаване и уволнение на номенклатурните длъжности, за присвояване на военни звания от полковник нагоре, за награждаване на служители на МВР с ордени и други правителствени награди, след предварително съгласуване със съответните партийни органи, както и други възникнали важни въпроси; изслушва ръководителите на поделенията на МВР по състоянието на работата им и приема съответни решения.

При решаване на важни въпроси колегиумът се съветва с местните органи на МВР.

- 10 -

§ 13

Колегиумът заседава не по-малко от един път в месеца. Решенията на колегиума се вземат с болшинство и са задължителни за всички негови членове. Неговите решения се обявяват със заповеди на министъра. Най-важните заповеди се издават с одобрение на ЦК на БКП и правителството.

§ 14

При несъгласие на някои от членовете на Колегиума с взетите решения те имат право да отнасят въпроса в ЦК на БКП.

Ако в Колегиума се проявят разногласия, министърът докладва за тях в ЦК на БКП.

V. КАДРИ

§ 15

Кадрите на МВР се състоят от генерали, офицери, сержанти и волнонаемни и по характера на своята работа се делят на явен и таен състав.

Тайният състав се определя със заповед на министъра на вътрешните работи.

§ 16

Подборът на служителите на Министерството на вътрешните работи и неговите поделения се извършва по политически и делови качества чрез партийните органи, из средата на комунистите и членовете на Комсомола и верни на народната власт безпартийни граждани на НРБ.

Служителите на МВР трябва да бъдат безпределно предани на Българската комунистическа партия и народното правителство, честни, правдиви, принципални, високо квалифицирани и дисциплинирани, да работят

- 11 -

системно за повишение на политическата си и специална подготовка, строго да спазват държавната и военната тайна.

§ 17

Цялостната възпитателна дейност в органите на МВР има за цел да изгражда кадри, беззаветно верни и предани на Българската комунистическа партия, народното правителство и делото на социализма и комунизма.

За повишаване квалификацията на служителите от МВР се организират школи и курсове.

§ 18

На служителите от Министерството на вътрешните работи и неговите поделения се присвояват военни и по НМ звания, които им дават право да носят установената униформа и оръжие. За работниците на МВР с присвоени военни звания важи дисциплинарния устав на Народната армия.

§ 19

Генералите, офицерите и сержантите от МВР се атестират на 3 години. За разглеждане на атестациите се създават атестационни комисии.

§ 20

Служителите на МВР от мирновременния и военновременния щат, имащи офицерски или сержантски звания, се снемат от военен отчет и се числят към кадрите на МВР

Офицерите, сержантите и милиционерите от Народната милиция, както и противопожарните и волнонаемните служители от поделенията на МВР се водят на отчет от военните окръжия на МНО, като чрез отсрочване се осигуряват за военно време за нуждите на МВР.

- 12 -

§ 21

Служителите на МВР имат право да ползват отпуск и да получават пенсия, съгласно нормите установени от правителството.

§ 22

В органите на МВР могат да служат и граждански волнонаемни лица. Волнонаемните се назначават и уволняват по ред, установен от министъра на вътрешните работи, приспазване на разпоредбите на Кодекса на труда.

С правилник, утвърден от Министерския съвет, мога да бъдат предвидени някои особени задължения, ограничени и права на волнонаемните лица, които се налагат от естеството на службата в органите на МВР.

§ 23

Органите на МВР се издържат за сметка на държавния бюджет по установения ред за министерствата.

Средствата, заделени по сметката на МВР за особени разходи, се използват и отчитат съгласно инструкции, утвърдени от министъра на вътрешните работи.

x

x

x

§ 24

В своята дейност органите на МВР съчетават метод на принуждението и наказанието с метода на убеждението и възпитанието, като недопускат каквото и да е притъпяване на бдителността и отслабване на наказателните и репресивни мерки против вражеските разузнавачи, шпионите, диверсантите, контрареволуционните елементи и агентурата на империалистическите централи в страната ни, както и против злостните закононарушители, против разхитителите на обществено имущество, убийците и другите престъпни елементи.

- 13 -

Същевременно органите на МВР с помощта на обществените организации и широкото участие на трудещите се, или самостоятелно, провеждат широки профилактични и възпитателни мероприятия с цел да предпазят от увеличаване във вражеска дейност на отделни политически и морално неустойчиви граждани особено из средата на младежите.

Цялата дейност на органите на МВР се насочва с оглед своевременното предодвратяване, разкриване и пресичане на антиобществените простъпки, престъпленията и закононарушенията, като се води борба за тяхното системно намаляване и изкореняване от живота на нашето социалистическо общество.

§ 25

Служителите на МВР при изпълнението на своите функции непрекъснато разширяват и укрепват връзките си с народа и се опират на трудещите се и техните обществени организации. В това отношение те работят в тясно взаимодействие и оказват непосредствена помощ на другарските съдилища и доброволните отряди на трудещите се по осигуряване на обществения ред.

№ 26

Цялостната работа на органите на МВР се изгражда върху висока партийност, принципиалност и творческа инициатива, най-строго и точно спазване на социалистическата законност, като във всички случаи колективността умело се съчетава с единоначалието и строгата дисциплина.

Всички сътрудници на органите на МВР в своята практическа дейност са длъжни да се ръководят от указанията и решенията на партията, да бъдат дисциплинирани, да не търпят недостатъците в работата.

Вадължително условие за успешната работа на органите на МВР е строгото спазване на секретността и конспиративността в дейността на неговите служители.

Всички органи на МВР в своята практическа дейност работят в тясно взаимодействие и пълна съгласуваност помежду си.

- 14 -

§ 27

В своите взаимоотношения с органите на сигурността на Съветския съюз и другите социалистически страни Министерството на вътрешните работи се ръководи от принципа на пролетарския интернационализъм и при необходимост координира с тях своята работа в съответствие със сключените съглашения.

х

х х

В поделенията на МВР се изграждат партийни, комсомолски и профсъюзни организации и комитети.

Партийните организации мобилизират комунистите и всички служители за изпълнение решенията на партията и правителството, заповедите и распореданията по служебната работа; провеждат идеологическа и възпитателна работа пред служителите, съдействуват за разкриване и отстраняване на недостатъците в работата и способствуват за развитие на творческата инициатива в работата на служителите.

Партийните организации подлагат на критика комунистите от МВР за допуснати от тях слабости и нарушения в работата, дисциплината и принципите на партийния морал, независимо от тяхното служебно положение и от това къде работят - в министерството или под прикритие в другите учреждения.

Партийните комитети и организации в Министерството на вътрешните работи участвуват при решаването на кадровите въпроси за правилния подбор и разпределение на кадрите, като дават необходимата партийна характеристика за тях.

- 15 -

Партийните организации и всеки комунист в МВР имат право, ръководейки се от Устава на партията, да сигнализират пред съответните партийни органи, включително и на ЦК на БКП, за недостатъците в работата на органите на МВР.

Ръководителите на поделения на МВР, членове на БКП в своята практическа дейност провеждат широка политико-възпитателна работа сред състава на съответното поделение, опират се на партийните организации и им помагат в тяхната дейност за мобилизиране на работниците за успешното решаване на служебните задачи.

§ 29

За подобряване на възпитателната работа, за повишаване на квалификацията и популяризиране на положителния опит в практическата работа на служителите, Министерството на вътрешните работи издава литература, учебни и нагледни пособия по въпросите, касаещи дейността на органите на МВР. Печатните органи се издават с решение на ЦК на БКП.

ЦЕНТРАЛЕН КОМИТЕТ
НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 799
Замисъл
дан не може да се
модифицира
7/VIII 1965

II-1

София, 6.VIII. 1965 г.

До
др. др. Дико Диков
Ангел Солаков
Ангел Цанев

333 7 август 1965 г.

Препис от решение № 226 на
Политбюро на ЦК на БКП от 6.VIII.1965 год.

Дава съгласие да се внесат изменения в раздел III, параграф 6 на Основните положения за работата, правата и задълженията на бившето Министерство на вътрешните работи на НРБ и неговите органи по места, както следва:

1. От точка "а", абзац втори да отпадне изречението: "Членове на партията могат да се използват за агентурна работа само след съгласуване със съответните партийни органи".

Занапред използването на партийни членове за тази цел да става както всички останали граждани. Да се забрани привличането за агентурна работа на работници от апарата на партията, на изборни партийни длъжности и на ръководни изборни длъжности в Комсомола.

2. В точка "б", абзац първи да отпадне изречението: "Следствие, разпити и арести на членове на БКП да се извършват след съгласуване със съответния партийен орган", като се замени с изречението:

" Да уведомяват съответните партийни комитети за арестувани членове и кандидат-членове на партията във връзка с извършени от тях престъпления".

3. Точка "в" да се допълни и получи следната редакция:

"Под надзора на прокуратурата да водят следствие на офицерския, сержантския, редовия и волнонаемния състав от армията, от МВР и КДС, ако извършените от тях престъпления са насочени против сигурността на държавата. Да провеждат дознание под надзора на прокуратурата за извършени престъпления от служители на МВР и КДС.

Вярно с оригинала:

Енев
/Е. Енев/

на 21.1.1967 г. от
направен в архива
и издобен с чл. 10-11

2. Препис от решение № 2020/10-11 67

Из архивите

ДС-
структура и основни
документи

21

416210

*използван
чл. 17 от ЗДРДОПВГДСРСВНА*

~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~
екз. единствен

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ,

ЪДЪРЖАНИЕ: Обявяване на структурни промени извършени в органите на МВР.

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПВГДСРСВНА

№ 162. *МЗ* София, *7.11* 1962 год.

В изпълнение решението на ЦК на БКП от 3 ноември 1962 година за подобряване и усъвършенствуване дейността на органите на МВР, се извършиха някои структурни изменения в системата на Министерството на вътрешните работи. Редица подразделения се обединиха или реорганизираха и това налага те да бъдат преименувани. Във връзка с горното,

ЗАПОВЕДВАМ:

1. Досегашното управление V ДС се преименува в управление III ДС - Военно контраразузнаване.
2. Досегашното управление VII ДС, се преименува в управление V ДС - УБО.
3. Досегашното управление Кадри МВР се реорганизира в отдел Кадри МВР.
4. Досегашното управление Тил МВР се реорганизира в отдел Тил МВР. Военната болница МВР премина към Министерство на народното здраве и за в бъдеще ще обслужва само служители на МВР и тяхните семейства.
5. Досегашното управление Противопожарна охрана се реорганизира в отдел Противопожарна охрана.
6. Досегашният отдел VII на управление II ДС се обособява като самостоятелен отдел II ДС - Външно наблюдение и проучване.
7. Досегашният отдел VIII ДС се преименува в отдел III ДС - картотека и архив.
8. Отдел IV на управление IV ДС се обединява с досегашният отдел X ДС в самостоятелен отдел IV ДС - шифър, радиоразузнаване, радиоконтразузнаване и радиовръзки.

МИНИСТЕРСТВО НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ВАРНО СЕКРЕТНО
19 13 11 19 19 19 19

Из архивите на ДС

249

9. Досегашният самостоятелен отдел III ДС се включва в състава на управление II ДС.

10. Към досегашният отдел Телефонни връзки се придава групата за вътрешни радиовръзки от управление IV ДС и се преименува в отдел Свързочен МВР.

11. Досегашният отдел Ревизионен МВР се реорганизира в отделение Ревизионно МВР.

12. Обединяват се досегашните школи на ДС, НМ и Държавно противопожарно училище – във Висша школа "Г.Димитров" МВР.

13. Обединяват се досегашните окръжно и градско управления МВР-София в Софийско управление МВР.

14. Запазват се като участъци на МВР със служби по ДС в страната както следва: Кремиковци, Самоков, Карлово, Грудово Малко Търново, Мичурин, Слънчев бряг, Гоце Делчев, Петрич, Сандански, Девин, Мадан, Димитровград, Харманли, Свиленград, Момчилград, Ивайловград, Крумовград, Казанлък, Елхово, Тополовград, Ст.Димитров и Лом.

15. Участъци по Народната милиция остават в градовете: Своге, Ботевград, Пирдоп, Елин Пелин, Ихтиман, Асеновград, Първомай, Провадия, Карнобат, Айтос, Поморие, Бяла, Разлог, Трън, Радомир, Ардино, Чирпан, Горна Оряховица, Свищов, Павликени, Никопол, Велинград, Пещера, Панагюрище, Нова Загора, Котел, Балчик, Тутракан, Кубрат, Преслав, Нови Пазар, Попово, Омуртаг, Севлиево, Троян, Тетевен, Оряхово, Бяла Слатина, Берковица, Кула и Белоградчик.

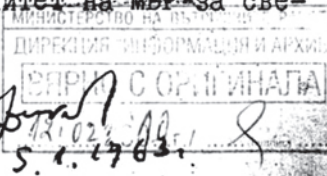
16. Подучастъци по Народната милиция остават в: Сливница, Годеч, Етрополе, Костенец, Панчарево, Дианабад, Курило, Баня, гара Искър, Витоша, Боровец, Кричим, Хисар, Брезник, Наречен, Стаханово, Елена, Червен бряг, Бобов дол, Рилски манастир, Белово, Септември, МЕДЕТ, Генерал Тошево, Тервел, Дулово, Исперих, Дряново, Трявна и Луковит.

Препис от заповедта да се изпрати на всички подразделения в страната за изпълнение и на ~~Партийния комитет на МВР~~ за сведение.

РАЗМНОЖЕНО В 1

по Врх № 238/19.04.1961 г.

МИНИСТЪР
Ген.полковник:

22

ЦЕНТРАЛЕН КОМИТЕТ
БЪЛГАРСКА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

№ 714

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИ РАБОТИ
ДЕТАЛ СТ
Вх № 1 от 26 VII 1965 г.

*Обвено
зап. № 507/26 VII 65.
сч*

*РД
сч 13.9.65.*

София, 19.VII. 1965 г.

6

До
др.др. Боян Българанов
Дико Диков
Ангел Солаков
Ангел Цанев
Иван Драгоев
Иван Илчев
Никола Манолов

Препис от протокол № 178 на
Политбюро на ЦК на БКП от 6 вли 1965 година

ВЪПРОСИ
НА ДНЕВНИЯ РЕД:

VII. За преустройство
на Министерството
на вътрешните ра-
боти и на отдел
"Административни"
органи" на ЦК на
БКП.

РЕШЕНИЯ:

1. В съгласие с изискванията на
линията на Българската комунистическа
партия и за по-нататъшно разгръщане на
социалистическата демокрация като главно
направление за развитие на нашата со-
циалистическа държава и на нейните
органи;

за да се засили общественото .
начало в дейността на Министерството на
вътрешните работи за опазване на социа-
листическия обществен ред, за по-успеш-
но предотвратяване и пресичане на анти-
обществените простъпки, за още по-прави-
лно организиране на профилактиката,
възпитателните мерки и борбата против
престъпленията;

за да се укрепи още повече Държав-
на сигурност и се подобри по-нататък
работата на всички нейни подразделения и
работници, да насочва тя двете внима-
ние и да разгръща своята непосредствена

251

-2 -

дейност изключително като орган за борба против класовия враг, против вражеските и шпионските централи и техните агентури в България;

смята за целесъобразно да се раздели Министерството на вътрешните работи на две:

- Министерство на вътрешните работи, което и в бъдеще да изгражда и развива все повече на обществени начала своята дейност в борбата против престъпността и антиобществените простъпки, за укрепване на социалистическия ред и за подобряване на възпитанието на трудещите се в тази насока.

- Комитет за държавна сигурност при Министерския съвет без ранг на министерство, който при тези условия ще има по-добри възможности да насочи още повече своята дейност изключително против враговете на народа и социализма, за своевременно обезвреждане на вражеските и шпионски централи и техните агентури у нас.

Преустройството да се извърши в рамките на утвърдения за 1965 г. щат на Министерството на вътрешните работи.

Да се назначат:

за министър на вътрешните работи др. Дико

Диков;

за председател на Комитета за държавна сигурност др. Ангел Солаков;

за първи заместник-министър на вътрешните работи др. Демир Борачев;

за първи заместник-председател на Комитета за държавна сигурност др. Мирчо Спасов;

за заместник-председатели на Комитета за държавна сигурност:

др. Григор Шопов,

др. Минчо Агаин.

- 3 -

2. За да се подобри ръководството на Централния комитет на Партията над Министерството на народната отбрана, Министерството на вътрешните работи, Държавна сигурност, Министерството на правосъдието, съда, прокуратурата, Министерството на народното здраве и социалните грижи, Президиума на Народното събрание и народните съвети и с оглед на характера и функциите на тези органи на социалистическата държава

отдел "Административни органи" на ЦК на БКП да се раздели на два отдела:

отдел "Военен", който да наблюдава работата на Министерството на народната отбрана, Министерството на вътрешните работи и Комитета за държавна сигурност;

отдел "Административен", който да наблюдава работата на Министерството на правосъдието, съда и прокуратурата, Президиума на Народното събрание и народните съвети, Министерството на народното здраве и социалните грижи.

Назначава:

за завеждащ отдел "Военен" на ЦК на БКП др. Ангел Цанев със запазване правата му на военнослужащ;

за завеждащ отдел "Административен" на ЦК на БКП др. Иван Драгоев;

за първи заместник-завеждащ отдел "Военен" на ЦК на БКП др. ген. Трифон Раигов Балкански със запазване правата му на военнослужащ.

Преназначава:

др. Никола Ангелов за заместник-завеждащ отдел "Военен" на ЦК на БКП;

9

- 4 -

др. Желязко Колев за заместник-завеждащ
отдел "Административен" на ЦК на БКП.

Военният отдел да се наблюдава от
първия секретар на ЦК на БКП.

Вярно с оригинала:

[Handwritten signature]
/Р.Енев/

РАЗМНОЖЕНО В 1 екз.

№ вх. № 1561/88 08.2007г.

49

103 24. 7. 5 ПРЕПИС

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ОТДЕЛЕНИЕ ЗА СЪВЕТА
Вх. № 3303 от 23 VII 1965 г.

РАЗПОРЕЖДАНЕ № 155
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
от 21 юли 1965 г.

ЗА одобряване на проектоказ за отделяне на Държавна сигурност от Министерството на вътрешните работи и за обособяването ѝ в Комитет за държавна сигурност при Министерския съвет

ДО
ПРЕЗИДИУМА НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
МИНИСТЕРСТВОТО НА ФИНАНСИТЕ

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ РАЗПОРЕЖДА:

1. Одобрява приложения проектоказ за отделяне на Държавна сигурност от Министерството на вътрешните работи и за обособяването ѝ в Комитет за държавна сигурност при Министерския съвет.

Предлага на Президиума на Народното събрание да издаде указ съобразно одобрения проект.

2. Предлага на Президиума на Народното събрание да издаде укази:

за преназначаване на Дико Диков за министър на вътрешните работи,

за назначаване на:

Ангел Солаков за председател на Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет и за освобождаването му от длъжността първи зам.-министър на вътрешните работи;

- 2 -

50

Демир Борачев за първи зам.-министър на вътрешните работи;

Мирчо Спасов за първи зам.-председател на Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет;

Григор Шопов за зам.-председател на Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет;

Минчо Агаин за зам.-председател на Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет;

за освобождаване на Демир Борачев, Мирчо Спасов и Григор Шопов от длъжностите им зам.-министър на вътрешните работи.

3. Отделянето и обособяването на Държавна сигурност в Комитет за държавна сигурност при Министерския съвет да се извърши в рамките на утвърдения за 1965 г. щат на Министерството на вътрешните работи.

4. Министерът на финансите да внесе необходимите поправки в бюджета на държавата, произтичащи от отделянето и обособяването на Държавна сигурност в Комитет за държавна сигурност при Министерския съвет.

5. Министерът на вътрешните работи и председателят на Комитета за държавна сигурност да разпределят между двете ведомства имуществените права и задължения на Министерството на вътрешните работи.

6. На военизираните служители, които при разделянето на МВР остават на работа в Министерството на вътрешните работи, се запазват всички права на военнослужащи, включително и по отношение на възнаграждението им.

На волнонаемните служители, оставаци на работа в Министерството на вътрешните работи, се запазва досегашният размер на допълнителното им възнаграждение за работа в МВР.

ЗА ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: (п) Ив. Михайлов

ГЛ. СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: (п) Н. Манолов

В я р н о,

Н-К НА ОТДЕЛ ОБЩА КАНЦЕЛАРИЯ: (Ст. Цонев)

МК

ПРОЕКТ

У К А З

за отделяне на Държавна сигурност от Министерството на вътрешните работи и за обособяването ѝ в Комитет за държавна сигурност при Министерския съвет

За да се засили общественото начало в дейността на Министерството на вътрешните работи за опазване на социалистическия обществен ред и за по-успешно предотвратяване на противобществените прояви, както и за по-нататъшно укрепване и подобряване работата на Държавна сигурност, отделя се Държавна сигурност от Министерството на вътрешните работи и се обособява в Комитет за държавна сигурност при Министерския съвет, без ранг на министерство.

Настоящият проектоуказ е одобрен с разпореждане № 155 на Министерския съвет от 21 юли 1965 г.

ГЛ. СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: (п) Н. Менолов

В я р н о,

Н-К НА ОТДЕЛ ОБЩА КАНЦЕЛАРИЯ: (Ст. Цонев)

МК

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРЕЗИДИУМ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Президиумът на Народното събрание въз основа на чл.35, точка 5 от Конституцията на Народна република България и чл.5, буква "б" от Закона за Президиума на Народното събрание издава следния

У К А З

за разделяне на Министерството на вътрешните работи на Министерство на вътрешните работи и Комитет за държавна сигурност при Министерския съвет

За да се засили общественото начало в дейността на Министерството на вътрешните работи за опазване на социалистическия обществен ред и за по-успешно предотвратяване на противобществените прояви, както и за по-нататъшно укрепване и подобряване работата на Държавна сигурност, Министерството на вътрешните работи се разделя на две:

Министерство на вътрешните работи и

Комитет за държавна сигурност при Министерския съвет без ранг на министерство.

Изпълнението на настоящия указ се възлага на председателя на Министерския съвет.

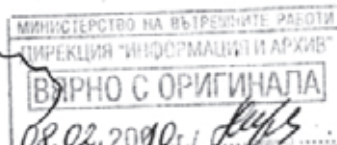
Издаден в София на 22 яли 1965 г. под № 504 и подпечатан с държавния печат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПРЕЗИДИУМА
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ: (п) Г.Трайков

СЕКРЕТАР НА ПРЕЗИДИУМА
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ: (п) М.Минчев

Вярно с оригинала,
НАЧАЛНИК НА КАНЦЕЛАРИЯТА: *[Signature]*
(С.Панов)

Сверил: *[Signature]*

Из архивите

258

в обявяване парт. и прав. решения

443

З А П О В Е Д

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ И ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИТЕТА ЗА ДС ПРИ МС

Съдържание: Обявяване решение на Политбюро на ЦК на БКП от
6 юли 1965 г. и укази на Президиума на Народното
събрание от 22 юли 1965 година

№ Т-507

София, 26. юли 1965 г.

ОБЯВЯВАМ Решение на Политбюро на ЦК на БКП от 6 юли
1965 година (протокол № 178) което гласи:

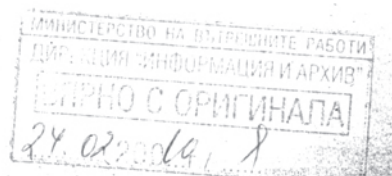
" 1. В съгласие с изискванията на линията на Българската
комунистическа партия и за по-нататъшно разгръщане на социали-
стическата демокрация като главно направление за развитие на на-
шата социалистическа държава и на нейните органи;

за да се засили общественото начало в дейността на Ми-
нистерството на вътрешните работи за опазване на социалистическия
обществен ред, за по-успешно предотвратяване и пресичане на анти-
обществените простъпки, за още по-правилно организиране на про-
филактиката, възпитателните мерки и борбата против престъпленията;

за да се укрепи още повече Държавна сигурност и се по-
добри по-нататък работата на всички нейни поделения и работници,
да насочва тя своето внимание и да разгръща своята непосредствена
дейност изключително като орган за борба против класовия враг,
против вражеските и шпионските централи и техните агентури в Бъл-
гария;

смята за целесъобразно да се раздели Министерството на
вътрешните работи на две:

- Министерство на вътрешните работи, което и в бъдеще
да изгражда и развива все повече на обществени начала своята дей-

ност в борбата против престъпността и антиобществените простъпки, за укрепване на социалистическия ред и за подобряване на възпитанието на трудещите се в тази насока.

- Комитет за държавна сигурност при Министерския съвет без ранг на министерство, който при тези условия ще има по-добри възможности да насочи още повече своята дейност изключително против враговете на народа и социализма, за своевременно обезвреждане на вражеските и шпионски централи и техните агентури у нас.

Преустройството да се извърши в рамките на утвърдения за 1965 г. щат на Министерството на вътрешните работи.

Да се назначат:

за министър на вътрешните работи др. Дико Диков;

за председател на Комитета за държавна сигурност др. Ангел Солаков;

за първи заместник-министър на вътрешните работи др. Демир Борачев;

за първи заместник-председател на Комитета за държавна сигурност др. Мирчо Спасов;

за заместник-председатели на Комитета за държавна сигурност:

др. Григор Шопов,

др. Минчо Агаин

2. "

Въз основа на това решение на Политбюро, Президиума на Народното събрание издаде следните укази:

Указ № 504 от 22.VII.1965 г.

" За да се засили общественото начало в дейността на Министерството на вътрешните работи за опазване на социалистическия обществен ред и за по-успешно предотвратяване на противобществените прояви, както и за по-нататъшно укрепване и подобряване работата на Държавна сигурност, Министерството на вътрешните работи се разделя на две:

Министерство на вътрешните работи и

Комитет за държавна сигурност при Министерския съвет

445

3.-

без ранг на министерство.

Изпълнението на настоящия указ се възлага на председателя на Министерския съвет".

Указ № 505 от 22.VII.1965 г.

" Преназначава др.Дико Диков за министър на вътрешните работи.

Изпълнението на настоящия указ се възлага на председателя на Министерския съвет. "

Указ № 506 от 22.VII.1965 г.

" Назначава др.Демир Борачев за първи заместник-министър на вътрешните работи, като го освобождава от длъжността заместник-министър на вътрешните работи.

Изпълнението на настоящия указ се възлага на министъра на вътрешните работи. "

Указ № 507 от 22.VII.1965 г.

" Назначава др.Ангел Солаков за председател на Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет, като го освобождава от длъжността първи заместник-министър на вътрешните работи.

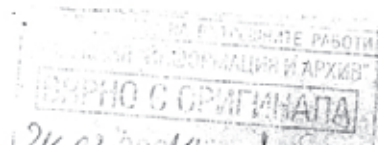
Назначава др.Мирчо Спасов за първи заместник-председател на Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет, като го освобождава от длъжността заместник-министър на вътрешните работи.

Назначава др.Григор Шолов за заместник-председател на Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет, като го освобождава от длъжността заместник-министър на вътрешните работи.

Назначава др.Минчо Агаин за заместник-председател на Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет.

Изпълнението на настоящия указ се възлага на председателя на Министерския съвет и на министъра на вътрешните работи."

Във връзка с разделянето на Министерството на вътрешните работи на две ведомства, Министерския съвет издаде разпо-

446

4.-

реждане под № 155 от 21.VII.1965 година. Точка 6 от същото гласи:

" 6. На военизираните служители, които при разделянето на МВР остават на работа в Министерството на вътрешните работи, се запазват всички права на военнослужащи, включително и по отношение на възнаграждението им.

На волнонаемните служители, оставащи на работа в Министерството на вътрешните работи, се запазва досегашният размер на допълнителното им възнаграждение за работа в МВР. "

Преписи от заповедта да се изпратят на всички поделения на Министерство на вътрешните работи и КДС.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Генерал-полковник:

Джурев
24.7.1965.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИТЕТА ЗА ДС ПРИ МС

Генерал-майор:

[Signature]

РАЗМНОЖЕНО В 1

№-№ 6603/18.12.2009-
Комисия за РДП/БГДСРСН

РАЗМНОЖЕНО В 1

№-№р. № 238/19, от 10
п. 443 80 1.446

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
КОМИТЕТ ЗА ДС ПРИ МС
24.07.65

ДС-
структура и основни
документи

26

СДНВ
446210

ит. Цели и задачи
5. Структурни промени

Строго секретно ⁶²
екз. единствен

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

ржание: Извършване организационни и структурни промени в МВР

6304

София, 1. 12. 1969 год.

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Въз основа на утвърдено предложение от др. Тодор ЖИВКОВ на 21.XI.1969 г. за някои организационни и структурни промени в Министерството на вътрешните работи

ЗАПОВЕДАМ:

1. Управление I - ДС да се трансформира в Първо главно управление - ДС.
2. Управление II - ДС да се трансформира във Второ главно управление - ДС.
3. Да се създаде Главно управление на Народната милиция, като в него се включат досегашните:
 - а/ Оперативно управление - НМ, което да се преименува в Оперативно управление при Главно управление - НМ;
 - б/ Охранително управление - НМ, което да се преименува в Охранително управление при Главно управление - НМ;
 - в/ Управление КАТ - НМ, което да се преименува в Управление КАТ при Главно управление - НМ;
 - г/ Отдел Транспортен - НМ, който да се преименува в Отдел Транспортен при Главно управление - НМ;
 - д/ Отдел Оперативен отчет - НМ, който да се преименува в Отдел Оперативен отчет при Главно управление - НМ.

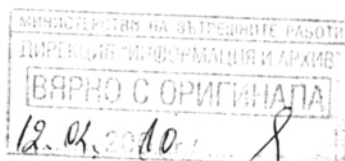
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ДИРЕКЦИЯ ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ
ВЕРНО С ОРИГИНАЛА
12.02.010.с/..... 8

Из архивите на ДС

263

- 2 -

4. Да се създаде Научно-техническо управление - МВР, в което да се включат досегашните:
- а/ Научно-изследователски институт за специална техника при IV управление - ДС;
 - б/ Централна развойна лаборатория при МВР;
 - в/ Оперативно-технически отдел при НК;
 - г/ Завода за радиотелемеханика и електронна апаратура.
5. Да се създаде Следствено управление - НК, което да обедини следствените служби по НК в страната.
6. Да се създаде самостоятелен отдел Задгранични паспорти - МВР, в който да се включат досегашните:
- а/ Отдел V на VI управление - ДС;
 - б/ Отделение Задгранични паспорти и отделение Гранично-контролна картотека на Паспортния отдел при Охранително управление - НК.
7. Да се създаде самостоятелен отдел Профилактика със средствата на пропагандата, в който да се включат досегашните:
- а/ Сектор Профилактика със средствата на пропагандата и звеното за лекционна пропаганда към Групата за контрол;
 - б/ редакцията на в."Народен страж";
 - в/ редакцията на сп."Антени";
 - г/ редакцията на сп."Противопожарна охрана" при управление Противопожарна охрана.
8. Висшата специална школа на МВР "Г.Димитров" да се включи към управление Кадри - МВР.
- В управление Кадри да се създаде отдел, който да ръководи политико-възпитателната работа с милиционерския и отнеборския състав.

69

- 3 -

9. Сектор Контрол и помощ към Групата за контрол и помощ - МВР да премине към Секретариат - МВР.

10. Институтът за информация и научна организация на управлението да премине към Управлението за информация и анализ - МВР.

11. Отдел VIII на управление II - ДС да премине към управление IV - ДС.

Към управление IV - ДС да се създаде звено за провеждане на оперативно-технически мероприятия по линия на НК.

12. Да се разформирова Районно управление МВР за Центъра при Софийско градско управление на МВР, като районът му за обслужване премине към съответните районни управления.

13. Домът на културата да ръководи методически художествената самодейност на поделенията на МВР в цялата страна.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на централните поделения, Софийско градско и окръжните управления на МВР за сведение и изпълнение.

МИНИСТЪР
Ген.полковник

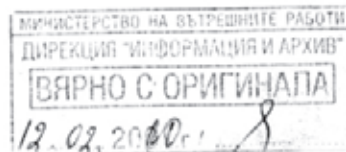
Изпълнил: *[Signature]*
(Б. Райков)
НГ/28.XI.1969 г.

РАЗМНОЖЕНО В *[Signature]*

№ 238/79, от '10
от 1. 69 до 1. 69,

РАЗМНОЖЕНО В *2* екс.

№ 82 № 1561/08.08.2007г.

Отменено

Ге. Розункова

Строго поверително! 205

ЗАПОВЕД
на Министъра на Вътрешните работи
на Народна Република България.

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

*До съдбата дейността на 16.VII. 1955 г.
от др. зам. на Кудинав за отбрана
се екипа в ордена за значимост и отличия
на ВРВЗУАКЕ*

СЪДЪРЖАНИЕ: реда за утвърждаване на агентурно-оперативните мероприятия в Управление I-ДС.

№ 228

София, 20 октомври 1952 год.

Заповед № 1 от 3.I.1952 год. беше определен реда за утвърждаването на агентурно-оперативните мероприятия в ДС.

Предвид придобиването на ~~не-голям~~ *голям* опит в оперативната ~~работа~~ *работническата* от ~~органите~~ *работниците* на Управление I-ДС, с оглед подобряване оперативността, повишаване отговорността, правата и задълженията на ръководещия състав на Управление I-ДС

ЗАПОВЕДВАМ:

Да се въведе в Управление I-ДС следния ред за утвърждаване на агентурно-оперативните мероприятия:

I. От мен ще се разрешават и утвърждават:

1. Вербовки на агенти:

а/ На чужди граждани пребиваващи в НРБ и заемащи официални длъжности в представителни учреждения.

б/ На чужди граждани зад граница, заемащи важни държавни и партийни постове.

в/ На резиденти зад граница.

г/ На всички военни чиновове в страната.

ц/ На български граждани, заемащи видно обществено и държавно положение - членове на бюрата на централните ръководства, на политическите и масови организации и съветници от окръжни народни съвети и други.

е/ На затворници и лица намиращи се в ТВО.

ж/ На ръководители на крупни контрареволуционни организации.

2. Завеждане на разработки:

а/ На български граждани, заемащи видно обществено положение, членове на национални ръководства, на политически и масови организации, депутати от Нар. събрание и окръжните народни съвети, ръководители на големи предприятия, командири на дивизии, приравнени и нагоре, членове на БКП заемащи ръководна работа в Партията и държавния апарат.

3. Мероприятия и комбинации:

а/ Мероприятия свързани с организиране зад граница на агентурни мрежи при особено важни случаи.

б/ Мероприятия и комбинации по изземването на документи /секретни обиски/ в държавни институти, учреждения и жилища зад граница.

в/ Мероприятия по принудително довеждане в страната на лица, намиращи се зад границата.

г/ Секретни задържания на чужди граждани, пребиваващи в страната и български граждани, заемащи важни държавни и обществени постове.

д/ Разпити на лица в затвори и ТВО осъдени за трайчокостовска дейност.

е/ Мероприятия № 3 и 12.

II. От Пом. министъра за I-во Управление ДС се разрешават и утвърждават:

1. Вербовки на агенти:

а/ На всички чужди граждани с изключение на упоменатите в раздел I-ви, пункт 1, точки "б" и "в".

б/ На ръководители на българската вражеска емиграция зад граница.

в/ На съдържатели на К/К и Я/К зад граница.

= 3 =

207

2. Мероприятия и комбинации:

а/ Най-сложните мероприятия от плановете по разработките на обекти в страната и зад граница.

б/ Секретно задържане на лица в страната, освен на чужденци и български граждани, заемащи важни държавни и обществени постове. *За всеки разредно задържане задължително*

каждо се информира в ИСБ на ДС.
 в/ Мероприятия № 3 и 4Б.

г/ Мероприятия по извеждане агентура зад граница, свързани с организиране на агентурни мрежи, освен в случаите указани в раздел I-ви, пункт 3.

III. От началник Управлението и неговия заместник се утвърждават и разрешават:1. Вербовки из агенти:

а/ На български граждани в страната, с изключение на упоменатите в раздел I-ви, пункт 1, точки: "г", "д", "е" и "ж".

б/ На българските граждани зад граница, включително и тези от българската колония.

в/ На български емигранти с изключение на упоменатите в раздел II-ри, пункт 1, т. "б".

г/ На съдържатели на К/К и Я/К в страната.

д/ На политемигранти от капиталистическите страни, живущи у нас.

2. Мероприятия и комбинации:

а/ Шестмесечните плановете на оперативните отделения и резидентурата.

б/ Плановете на агентурно-оперативните мероприятия по най-важните разработки.

в/ Мероприятие "ПАНЕГА".

г/ Мероприятия с маршрутна агентура, свързани с изграждане на агентурни канали и тяхното поддържане.

д/ Провеждане на разпит на лица в затвори и ТВО, без тях упоменати в раздел I-ви, пункт 2, точка "д".

Всички разработки и комбинации в раздел I-ви, пункт 2, точка "д" се одобряват от ИСБ на ДС.

IV. От началниците на отделите се утвърждават:1. Завеждане на разработки:

а/ Всички плановете и мероприятия по разработките, с из-

= 4 =

208

ключение на тия, които се разрешават от мен, Пом. министъра и началник Управлението, или неговия заместник. *за това веднага се информира Н-ка на У-няво.*

V. Изключването на агентура и прекратяването на разработки се санкционира от *по директ. Н-Б на Тобя* ~~ответния началник~~, който е утвърдил същите.

VI. Разрешения за възнаграждение на агентурата, свързани с парични разходи могат да дават началниците на отделите до **500** лв. началник Управлението от **500** лв. нагоре. *ср. изд. б. н. с. Н-Б на У-няво*

Изразходването на чужда валута се разрешава само от Пом. министъра. *ср. изд. б. н. с. м. н. р.*

VII. Задачи за извършване на проучвания могат да дават началниците на отделите и по-горе стоящите началници-

Задачи за проследяване могат да дават началник Управлението и неговия заместник.

VIII. Всички началници от Управление I-ДС, получаващи права във връзка с изпълнението на настоящата заповед в порядък на ежедневната отчетност да докладват на преките си началници за всички важни, утвърдени от тях вербовки, разработки, мероприятия и получени информации.

IX. Настоящата заповед отменя заповед № 1 от 3.I.1952 год. по отношение на Управление I-ДС.

Контрола за най-строгото изпълнение на настоящата заповед възлагам на Пом. министъра, отговарящ за работата на Управление I-ДС, генерал майор Хр. Боев.

Заповедта да се доведе до знанието и разучи от целия оперативен състав на Управление I-ДС.

МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ,

генерал лейтенант:

Г. Цанков
/Г. Цанков/

М В Р
I ПЛ. УПРАВЛЕНИЕ - ДС
№ - А 2942
31. V 1973
СОФИЯ

31. V 73 16791

Строго секретно!
Екз. № 1

404

24

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ПОЛИТБЮРО НА ЦЕНТРАЛНИЯ
КОМИТЕТ НА БЪЛГАРСКАТА
КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

Д О К Л А Д

от ДИМИТЪР СТОЯНОВ - министър на вътрешните
работи

ДРУГАРИ,

С решение на Секретариата на Централния комитет на Българската комунистическа партия, протокол "Б" № 8 от 9 юли 1963 год. е утвърдено "Положение за работата на Разузнавателното управление на Комитета за държавна сигурност", с което се регламентират задачите и дейността на Разузнавателното управление. През изминалия период от приемането на Положението станаха съществени изменения в международната обстановка и в международния политически, икономически и идеологически живот, което доведе до разширяване дейността и задачите на разузнаването.

Благодарение на мирната офанзива на СССР и социалистическите страни все повече се очертават тенденции за намаляване на напрежението, за създаване на политически климат, който позволява по-успешно да се търсят начини и средства за мирно

./.

внедряване постиженията на науката и техниката, постави още по-отговорни задачи пред научно-техническото разузнаване.

За разобличаване фалшификаторите на историята, за укрепване на националното и патриотичното съзнание на българския народ, пред Разузнавателното управление се поставиха задачи за издирване и придобиване на ценности, свързани с културното и историческото минало на нашия народ.

През изминалия период сътрудничеството и взаимодействието между българското и съветското разузнаване бе издигнато на още по-високо равнище, разшириха се интеграционните процеси между двете разузнавания. Сътрудничеството с разузнаванията на останалите социалистически страни също се засили.

Министерството на вътрешните работи, като се съобрази с новите задачи и изисквания, които се поставят пред разузнаването, изготви Положение за работата на Разузнавателното управление.

С него се регламентират задачите и дейността на Управлението на сегашния етап. Документът е съгласуван с Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет на СССР. Бележки по проекта КТБ няма.

Предлагам Политбюро на ЦК на БКП, ако намери за целесъобразно, да вземе следното

Р Е Ш Е Н И Е :

1. Утвърждава "Положение за работата на Разузнавателното управление при Министерството на вътрешните работи".
2. Отменя "Положението за работата на Разузнавателното

- 4 -

управление при КДС", прието с решение на Секретариата на ЦК на
БКП от 1963 година.

Приложение: Положение.

МИНИСТЪР:

ДО

ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТ ЗАВ. ОТДЕЛ "ВОЕНЕН" НА ЦК НА БКП
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК ВЕЛКО ПАЛИН

ОТНОСНО: представяне за одобрение "Положение за работата на Разузнавателното управление при Министерството на вътрешните работи"

Министърът на вътрешните работи др. Димитър Стояно: внася доклад за одобрение от Политбюро на ЦК на БКП "Положение за работата на Разузнавателното управление при Министерството на вътрешните работи".

Действащото "Положение за работата на Разузнавателното управление на Комитета за държавна сигурност", утвърдено с решение на Секретариата на ЦК на БКП с протокол "Б" № 8 от 9 юли 1963 г., не съответствува на новите условия за работа. Настъпилите изменения в международната обстановка повишиха изискванията пред нашето разузнаване и поставиха нови задачи, нерегламентирани в този документ.

В предлагания проект за ново "Положение" точно се определят назначението и задачите на Разузнавателното управление като специализиран орган на Централния комитет на БКП и висшите органи на държавната власт.

- Отчетена е мирната офанзива на СССР и социалистическите страни, които очертават тенденции за намаляване на напрежението, за създаване на политически климат, който позволява по-успешно да се търсят начини и средства за предотвратяване на нова световна война.

- Взето е под внимание, че в новосъздалата се обстановка разузнавателните и контраразузнавателни органи на противника активизираха своята подривна дейност срещу социалистическите страни и НРБ.

- Има се предвид особено засилената идеологическа диверсия.

- Отчетено е, че в лицето на партийното и държавно ръководство на Китайската народна република се появи нов противник.

- Взети са под внимание решенията на Десетия партиен конгрес на БКП за изграждане развито социалистическо общество и програмата на Декемврийския пленум за повишаване жизненото равнище на базата на широко внедряване постиженията на науката и техниката, като са поставени още по-отговорни задачи пред научно-техническото разузнаване.

За разобличаване фалшивикаторите на историята, за укрепване патриотичното съзнание на българския народ Разузнавателното управление поставя задачи за издирване и придобиване ценности, свързани с културното и историческо минало на нашия народ.

Със своите специфични форми, средства, методи и канали Разузнавателното управление провежда активни мероприятия в помощ на нашата външна политика, в защита на икономическите ни търговски, културни и други интереси, за укрепване позициите на социалистическата общност в различните райони на света.

Новото "Положение" отчита създадените традиции в отношенията между Разузнавателното управление на МВР и това при Генералния щаб на Българската народна армия и утвърждава засилените интеграционни процеси между българското и съветско разузнавания.

Обстановката наложи Разузнавателното управление да постави на качествено нова основа своята работа за проникване в правителствените, политическите, военните, икономическите и научно-техническите учреждения на САЩ, Турция, Гърция, Англия, ГФР, Франция и НАТО и създаване на трайни агентурни позиции в тях за разкриване намеренията и плановете на противника срещу НРБ, СССР и другите социалистически страни.

В предлагания проект за "Положение за работата на Разузнавателното управление при Министерството на вътрешните работи" по-пълно са разработени насоките и организацията на същото през настоящия етап.

Отдел "Военен" на ЦК на БКП е съгласен с направеното предложение и моли Политбюро на Централния комитет на БКП, ако намери за целесъобразно, да го разгледа и одобри.

За целта отделът внася съответно проекторешение.

15 Софiя

юни 1973 г.

Зав. отдел "Военен"
на ЦК на БКП:

(ген.-полк. В. Палин)

РЕШЕНИЕ "Б" № 8
НА ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП ОТ 24 ЮЛИ 1973 Г.

Присъствуват другарите:
Борис Велчев, Иван Михайлов,
Иван Попов, Пенчо Кубадински,
Станко Тодоров, Тодор Живков,
Цола Драгойчева, Иван Абаджиев,
Кръстю Тричков, Иван Пръмов,
Пенчо Кирацов, Гриша Филипов,
Константин Теллалов, Александър
Лилев.

1. Одобрява "Положение за работата на
Разузнавателното управление при Министер-
ството на вътрешните работи".

2. Отменя "Положение за работата на
Разузнавателното управление при Комитета
за държавна сигурност", прието с решение
на Секретариата на ЦК на БКП от 1963 година.

Тодор Живков

10

р 9 отъ 2 а. е 2

ПОЛОЖЕНИЕ
за работата на Разузнавателното
управление при Министерството на
вътрешните работи

март 1948г.

Строго секретно!

Екз. единствен

12

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П О Л О Ж Е Н И Е

за работата на Разузнавателното управление
при Министерството на вътрешните работи

I. НАЗНАЧЕНИЕ

Разузнавателното управление при Министерството на вътрешните работи е специализиран орган, предназначен:

- да придобива секретна политическа, военнополитическа, икономическа, научно-техническа, културно-историческа и контраразузнавателна информация за разузнаваните страни, необходима на Централния комитет на Българската комунистическа партия и висшите органи на държавната власт при решаване задачите на външната политика, сигурността на страната и при изграждането на развито социалистическо общество;

- да планира, подготвя и провежда активни мероприятия за политическо въздействие в чужбина, за подпомагане на Централния комитет на Българската комунистическа партия и висшите органи на държавна власт при решаването на главните стратегически и тактически задачи на външната политика на Народна република България;

- да извършва задгранична контраразузнавателна дейност и оперативно да обслужва задграничните български учреждения, делегации и други граждани на Народна република България в чужбина.

./.

- 2 -

13

Въз основа на подписано споразумение, Разузнавателното управление работи в най-тесна връзка и сътрудничество със съветското разузнаване, като непрекъснато разширява и задълбочава интеграционните процеси между двете разузнавания в страната и в чужбина.

Разузнавателното управление координира своята дейност и сътрудничи с разузнаванията на останалите социалистически страни, въз основа на подписани протоколи, съвместни планове и други документи.

II. ЗАДАЧИ

1. Разузнавателното управление при Министерството на вътрешните работи води разузнавателна дейност срещу Съединените американски щати, Китай, НАТО и главно срещу Югоизточното крило на НАТО, за решаване на следните основни задачи:

- своевременно разкриване намеренията, плановете и дейността на противника за подготовка на военни действия срещу социалистическата общност;

- проникване в правителствените, политическите, военните, икономическите и научно-техническите учреждения на Турция, Гърция, Съединените американски щати, Англия, Германската федерална република, Франция, Италия, НАТО и създаване на трайни агентурни позиции в тях, за разкриване намеренията, плановете и дейността на противника срещу Народна република България и другите социалистически страни;

- разкриване намеренията, плановете и дейността на партийното и държавното ръководство на Китайската народна република и Народна република Албания, за разбиване единството на социалистическата общност, на международното комунистическо и работни-

./.

ческо движение и за създаване на антисъветска и антибългарска групировка от държави на Балканския полуостров;

- разкриване намеренията, плановете и дейността на Съединените американски щати, Китай и НАТО по отношение на Югославия, Румъния и Албания;

- разкриване на намеренията, плановете и дейността на Съединените американски щати, Китай, Израел и международните ционистки организации срещу арабските страни и национално-освободителните движения;

- разкриване намеренията, плановете и конкретната под-ривна дейност на специалните служби на противника срещу Народна република България и нейните представителства, делегации и отделни граждани в чужбина;

- придобиване данни за най-новите постижения на противника в областта на ракетостроенето, бактериологическото, биологическото и термоядреното оръжие, които имат важно значение за отбраната на страните от социалистическата общност;

- придобиване на секретна информация и образци от най-новите научно-технически, конструкторски и технологически постижения на напредналите капиталистически страни;

- придобиване на секретна информация за икономическия потенциал на развитите капиталистически страни и тяхната икономическа експанзия на Балканския полуостров и в арабските страни;

- издирване и придобиване на ценности в чужбина, свързани с културното и историческото минало на българския народ.

2. Разузнавателното управление планира, подготвя и провежда комплексни акции и активни мероприятия за въздействие в чужбина, с цел:

- 4 -

15

- дискредитиране агресивната политика на Съединените американски щати и на техните главни съюзници от НАТО, задълбочаване на противоречията между тях и отслабване на военнополитическите им и икономически позиции на Балканите и в арабските страни;

- откъсване на Турция от агресивните военно-политически блокове НАТО и СЕНТО и насочването ѝ към неутрален курс; създаване на благоприятни условия за дейност на прогресивните сили в страната;

- отслабване на връзките на Гърция с НАТО и превръщането ѝ в непълноценен член на тази организация; създаване на благоприятни условия за дейност на прогресивните сили в страната;

- изостряне противоречията между Турция и Гърция; разстройване южния фланг на НАТО; оказване помощ на прогресивните сили в Кипър, които се борят за независимост на страната;

- разобличаване на великодържавническата, шовинистическа и антисъветска политика и разколническата дейност на сегашното китайско партийно и държавно ръководство срещу страните от социалистическата общност, срещу световното комунистическо и работническо движение и национално-освободителната борба; отслабване на маоисткото влияние на Балканите и недопускане да се създаде антисъветска и антибългарска групировка от държави;

- подпомагане на прогресивните националноосвободителни и антиимпериалистически движения, сили и режими в арабските страни;

- разобличаване и париране подривната дейност на вражеските емигрантски и ционистки организации и другите центрове за идеологическа диверсия на противника срещу Съюза на съветските социалистически републики, Народна република България и другите страни

./.

16

от социалистическата общност;

- дезинформиране на разузнавателните и контраразузнавателни органи на страните членки на НАТО, и преди всичко на Турция и Гърция, за военно-икономическия потенциал и външнополитическите ходове на Народна република България и другите социалистически страни.

3. Разузнавателното управление планира, подготвя и извършва на територията на капиталистическите и развиващите се страни остри агентурно-оперативни мероприятия срещу обекти на противника и лица, които се занимават с активна вражеска дейност или са извършили престъпления срещу Народна република България.

4. Разузнавателното управление води контраразузнавателна дейност в чужбина, с цел:

- проникване в разузнавателните и контраразузнавателните органи на Турция, Гърция, Германската федерална република, Франция и Англия, както и на аналогичните органи на Съединените американски щати и НАТО, разположени на територията на Турция и Гърция;

- оперативно обслужване на българските задгранични представителства, на делегации и на граждани на Народна република България, временно пребиваващи в капиталистически и развиващи се страни;

- разкриване дейността на вражеските емигрантски и ционистки организации и други центрове и организации за идеологическа диверсия на противника, които работят активно срещу Съюза на съветските социалистически републики и Народна република България.

12

5. Разузнавателното управление планира и създава агентурна и материална база за водене на разузнавателна и контраразузнавателна дейност в чужбина в усложнена и военновременна обстановка.

III. ОРГАНИЗАЦИЯ

1. Разузнавателното управление се изгражда структурно на линеен, функционален и териториален принцип в страната и в чужбина.

2. Основни звена на Разузнавателното управление са отделите, които според изпълняваните от тях задачи се делят на оперативни и спомагателни. Оперативните отдели могат да бъдат линейни или функционални.

Линейните отдели организират, ръководят и контролират агентурно-оперативната и информационната работа в една или няколко страни.

Функционалните отдели извършват информационно-аналитичната работа, организират активни и остри мероприятия, икономическо, научно-техническо и културно-историческо разузнаване, контраразузнаване и други дейности.

Спомагателните отдели изпълняват задачи от спомагателен характер.

3. Разузнавателното управление извършва своята дейност въз основа на прогнози, дългосрочни и текущи оперативни планове.

4. За разширяване научната основа на агентурно-оперативната и управленческа дейност, Разузнавателното управление разработва системи и изгражда свой Информационно-изчислителен център.

5. Основни звена на Разузнавателното управление в чужбина са резидентурите. Във всяка разузнавана страна се изгражда по една или по няколко резидентури.

Всяка резидентура се комплектува, в зависимост от утвърдения щат, със следните длъжности:

а/ резидент - организира, контролира и отговаря за разузнавателната и контрразузнавателната работа на резидентурата, осъществява пряко ръководство на оперативните работници и лично се занимава с агентурно-оперативната работа. Подчинен е на началника на Разузнавателното управление;

б/ оперативни работници - изпълняват агентурно-оперативни задачи под ръководството на резидента;

в/ шифровач - води шифровата кореспонденция на Министерството на вътрешните работи, Министерството на външните работи и Министерството на външната търговия и извършва техническата обработка на оперативната поща, под контрола на резидента;

г/ радист - предава и приема шифрованата кореспонденция на Министерството на вътрешните работи, Министерството на външните работи, Министерството на външната търговия, Министерството на народната отбрана и отговаря за техническата изправност на радиопоста. В представителства, където по щат не е предвидено шифровач, шифровата работа се изпълнява от радиста;

д/ шофьор - отговаря за техническото състояние на колиите на резидентурата и по указание на резидента изпълнява технически и спомагателни оперативни задачи;

е/ оперативни работници по охраната - осъществяват денонощна въоръжена охрана на представителствата, без да им се възлага допълнителна дейност.

- 0 -

19

Шифровачът, радистът и оперативните работници по охраната живеят в сградата на представителството и нямат право да създават и поддържат връзки с граждани на капиталистически и развиващи се страни.

Шофьори и оперативни работници по охраната се изпращат по преценка на Ръководството на Разузнавателното управление, съобразно с обстановката и нуждата за всяка отделна страна.

6. Разузнавателното управление организира и ръководи резидентурите, оказва им методическа и практическа помощ, упражнява системен оперативен контрол и носи цялостна отговорност за тяхната дейност.

7. Разузнавателното управление и неговите отдели осъществяват връзката с резидентурите чрез дипломатическата поща, шифровата радиовръзка, командироване на оперативни работници в резидентурите, извикване на резидентите или отделните оперативни работници на доклад и други подходящи форми.

По радиото и международния телеграф се разменя само шифрована или кодирана кореспонденция.

Пренасянето на пощата на Разузнавателното управление се извършва от дипломатически куриери - оперативни работници на Държавна сигурност, назначени в Министерството на външните работи. За извънредни дипломатически куриери могат да бъдат използвани и други оперативни работници.

8. Разузнавателното управление изпраща оперативни работници в задграничните български официални учреждения и представителства, както и в смесени дружества, международни организации, учебни заведения, институти и др., където се допускат български граждани.

./.

Разузнавателното управление изпраща за по-кратко време оперативни работници за решаването на конкретни задачи в състава на делегации, туристически групи, на изложения, панаири, фестивали, като студенти, специализанти и др.

9. Разузнавателното управление изпраща оперативни работници в учреждения и организации в страната и в чужбина за повишаване на служебната квалификация по официална линия, за укрепване на легендата и за изпълнение на разузнавателни задачи.

Срокът на престоя в съответното учреждение се определя от Министъра на вътрешните работи, съгласувано със съответния ръководител на учреждението или ведомството.

Основното задължение на оперативните работници в задграничната им работа е изпълнението на разузнавателните задачи. Те използват такава част от работното време за изпълнение на задачи по линия на официалните представителства, която осигурява легендировката им като техни служители.

Ръководителят на представителството, съгласувано с резидента, разпределя официалната работа на оперативните работници, съобразно разузнавателните им задачи.

На посланика /пълномощния министър/ са известни оперативните работници в страната на пребиваването му, с изключение на тези по секретния щат.

Ръководителите на отделните представителства знаят само разузнавачите, които работят в тяхното представителство.

Ръководителите на официалните представителства са задължени да пазят в пълна тайна принадлежността на оперативните работници към разузнаването и да недопускат създаването на условия за тяхното разконспириране.

10. Изпращането на оперативните работници в чужбина, извикването им в страната за доклад и окончателното им отзоваване става по искане на Разузнавателното управление до ръководството на съответното ведомство и учреждение, което урежда всички необходими формалности.

11. Предвид на тежката и непрекъсната усложняваща се агентурно-оперативна обстановка в разузнаваните страни и особено в Турция и Гърция, Разузнавателното управление изгражда нелегални резидентури, които да са в състояние да работят в мирновременна, усложнена и военновременна обстановка.

Редът за изграждането и дейността на нелегалните резидентури се установява с инструкция, утвърдена от Министъра на външните работи.

IV. СРЕДСТВА

1. Основното оперативно средство в разузнавателната работа е агентурата. С нейна помощ се решават главните и най-сложни задачи на разузнаването.

Разузнавателното управление вербува за агенти предимно граждани на капиталистически и развиващи се страни. Български граждани се вербуват само когато работят или могат да бъдат внедрени в обекти на разузнаването.

Агентурата се придобива преди всичко из средите на лица, които работят в обектите за проникване или имат възможност да се внедрят в тези обекти.

2. За решаване на своите задачи, Разузнавателното управление използва секретни сътрудници - български граждани, които

имат разузнавателни възможности, притежават необходимите политически и делови качества и съзнателно и конспиративно изпълняват поставените им от разузнаването задачи.

3. "Оперативните връзки" са чужди граждани с разузнавателни възможности, с които разузнаването е установило контакт и са създадени доверителни отношения, предимно на идейна основа, и изпълняват разузнавателни задачи, без да са вербувани за агенти и без да знаят, че имат работа с разузнаването.

4. Разузнавателното управление разработва и вербува за агенти лица, членове на братски комунистически партии, само по изключение и със санкция на Централния комитет на Българската комунистическа партия.

5. Правото на санкциониране вербовка^{та} на различните категории лица, в зависимост от тяхното служебно и обществено положение, се определя от Министъра на вътрешните работи.

Отговорни български държавни и обществени ръководители /министри, зам. министри, секретари на окръжни комитети на Българската комунистическа партия и нагоре, академици, посланици, търговски представители и др. / не се използват за решаване на разузнавателни задачи. Ако се наложи да се прибегне до тяхната помощ, за всеки отделен случай се иска разрешение от Централния комитет на Българската комунистическа партия.

6. При смърт, загубване на трудоспособност, при инвалидност, провал в работата и други подобни, агентурата на Разузнавателното управление, независимо от нейната национална принадлежност и гражданство, се обезпечава, като се отпускат еднократни помощи, обезщетение и пенсии.

7. Разузнавателното управление изразходва българска

и чужда валута в рамките на утвърдени планове и бюджети на Министерството на вътрешните работи.

8. Разузнавателното управление използва оперативно-технически средства, които разработва самостоятелно или със съдействието на специализираните поделения на Министерството на вътрешните работи, на базата на последните достижения на науката и техниката.

V. ОБЕКТИ ЗА ПРОНИКВАНЕ

1. Основните обекти за проникване са:

а/ на политическото разузнаване - правителствени учреждения и министерства, военни ведомства, организации, ръководствата на управляващи и опозиционни буржоазни партии, учреждения на международни военнополитически организации, представителства и посолства на капиталистически страни и др.;

б/ на научно-техническото разузнаване - военни институти и предприятия, научно-изследователски центрове и институти, висши учебни заведения, инженерно-технически организации и съюзи, лаборатории, предприятия и заводи, организации за регистриране на патенти и др.;

в/ на икономическото разузнаване - държавни, икономически и финансови органи, централни ръководства на монополите, банки, търговски и индустриални съюзи, международни и регионални икономически и финансови обединения, икономически съюзи, блокове и научно-изследователски институти, институти за разработка на икономически програми и прогнозиране;

г/ на културно-историческото разузнаване - научни инсти-

./.

тути и културни учреждения, библиотеки, музеи и др.;

д/ на контраразузнаването - разузнавателни и контраразузнавателни органи на противника, идеологически и пропагандни центрове, които активно работят срещу нашата страна, централи и организации на българската вражеска емиграция.

2. Съобразно със степента на антисъветските и националистически тенденции в някои социалистически страни, Разузнавателното управление може да извършва разузнавателна и контраразузнавателна дейност и да провежда активни мероприятия за политическо въздействие.

VI. КА Д Р И

1. Оперативният състав на Разузнавателното управление се комплектува от български граждани - комунисти и комсомолци, безпределно предани и верни на българския народ, на Българската комунистическа партия и на дружбата със Съюза на съветските социалистически републики, отбили военната си служба, свисше образование, които владеят най-малко езика на една от разузнаваните страни, с добра политическа и обща култура, смели, инициативни, упорити, годни за изпълнение на разузнавателни и контраразузнавателни задачи при всякаква обстановка.

Разузнавателното управление набира кадри от подразделенията на Министерство на вътрешните работи, от висшите учебни заведения, от министерства, ведомства, учреждения и организации.

Подготовката и разстановката на кадрите се извършва в съответствие с главните направления в разузнавателната работа и основните задачи за изпълнение.

25

Разузнавателното управление има утвърден редовен щат, който по оперативни съображения се разделя на: щат в Центъра и задграничен щат.

Част от щата на някои отдели е предназначен за състав, който изпълнява особени по характер задачи. Назначените по този щат се водят под фиктивни имена.

Всички служители от Разузнавателното управление са задължени да прикриват принадлежността си към разузнаването и органите на Министерство на вътрешните работи.

2. Основната подготовка на оперативните работници се извършва в специализираната разузнавателна школа на Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет на Съюза на советските социалистически републики. За подготовка на оперативните работници, както и за преподготовка на целия оперативен състав, Разузнавателното управление използва свой учебен център в страната.

3. За усъвършенствуване на езика, за изучаване на оперативната обстановка и за придобиване на квалификация по линия на официалните учреждения, Разузнавателното управление изпраща оперативни работници за една-две години на стаж в българските задгранични представителства, в международните организации, в подготовителни курсове, на специализация и др.

4. За прикриване принадлежността на оперативните работници към разузнаването и за придобиване на необходимата квалификация по линия на официалните ведомства, Разузнавателното управление изпраща на работа свои оперативни работници в Министерството на външните работи, Министерството на външната търговия, Комитета за наука, технически прогрес и висше образование, Комитета за приятелство и културни връзки с чужбина, Комитета за отпочиване и

./.

туризъм при Министерския съвет, научни институти, висши учебни заведения и други учреждения и организации.

В тези учреждения оперативните работници се настаняват:

а/ за неопределен период от време;

б/ за определен период от време, за решаване на конкретни оперативни задачи или за подготовка преди заминаване на работа в чужбина.

5. Движението на кадрите от Разузнавателното управление в официалните учреждения, в чужбина и обратно се извършва при строго спазване на конспирацията и по предварително изготвената за всеки оперативен работник легенда, с оглед да не се разкрие принадлежността му към разузнаването.

6. Еднократното пребиваване на оперативни работници от Разузнавателното управление в една страна трае до 4 години. При необходимост се разрешава и по-продължителен престой, без да се нарушава практиката на съответното ведомство.

7. Оперативните работници от Разузнавателното управление, изпратени официално или нелегално на задгранична работа, на стаж или настанени на работа в министерства и ведомства в страната, запазват всички права на служители от Държавна сигурност.

8. Службата на оперативните работници от Разузнавателното управление, прекарана в Турция, Гърция, Германската федерална република, Съединените американски щати и Китай, при пенсиониране да се зачита: една година - за година и половина трудов стаж, а за нелегалите - една година - за две години трудов стаж.

9. За опазване на оперативния състав от разшифровка, Разузнавателното управление открива и поддържа самостоятелно

./.

27

почивни станции и други обекти за осигуряване на почивка, културен
отдых и подготовка на състава.

10. Нормативните актове и заповедите на Министъра на
вътрешните работи и на Зам. министъра, отговарящ за разузнаване-
то, които се отнасят доличния състав и дейността на Разузнавател-
ното управление, не се довеждат до знанието на останалите поделе-
ния на Министерството на вътрешните работи.

11. На оперативните работници от Разузнавателното упра-
вление се водят два вида лични дела: кадрови и оперативни. Кадрови-
те дела се съхраняват в отдел "Кадри и ~~подготовка~~", а оперативни-
те - в служба "Картотека и архив" на Управлението.

12. В съответствие с отговорните задачи, които се въз-
лагат на Разузнавателното управление, Партийният комитет и Комсо-
молската организация при Управлението водят партийно-политическа
и възпитателна работа за изграждането на високо съзнателни и идей-
но-устойчиви разузнавачи, способни своевременно и правилно да се
ориентират в сложната задгранична обстановка, безпределно предани
и верни на Партията и народа, на дружбата ни със Съюза на съвет-
ските социалистически републики, убедени борци в тържеството на
комунизма.

13. С оглед да се поддържа легендата на оперативните
работници от разузнаването, при преминаване на работа в официални-
те учреждения в страната и в чужбина, Партийният комитет при Мини-
стерството на вътрешните работи им издава партийни членски книжки
от името на Ленинския районен комитет на Българската комунисти-
ческа партия, София, както и дублиращи партийни отчетни документи
/контролни книжки/, попълнени съгласно легендата. Редът за издава-
нето и движението на дублиращите документи се урежда между Пар-

./.

тийния комитет на Министерството на вътрешните работи и Ленинския районен комитет на Българската комунистическа партия.

VII. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ НА РАЗУЗНАВАТЕЛНОТО
УПРАВЛЕНИЕ С МИНИСТЕРСТВОТА, ВЕДОМСТВОТА,
ОРГАНИЗАЦИИТЕ И ДРУГИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ НА
МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

1. Министерството на външните работи, Министерството на външната търговия, външнотърговските обединения и организации, Министерството на транспорта, Комитетът за изкуство и култура, Комитетът за наука, технически прогрес и висше образование, Комитетът за отдих и туризъм, Комитетът за културни връзки с чужбина, Българската телеграфна агенция и другите ведомства и организации, от чиито позиции Разузнавателното управление има възможности да изпълнява своите задачи, предоставят на Министерството на вътрешните работи необходимите щатни бройки и длъжности в страната и в чужбина.

2. Министерствата и другите ведомства, както и ръководителите на дипломатическите, консулските и търговските представителства на Народна република България се задължават да оказват пълно съдействие на органите на разузнаването.

3. Разузнавателното управление има право да използва материали и документи за разузнаването страни, придобити от всички подразделения на Министерството на вътрешните работи, както и от други министерства и ведомства на Народна република България.

4. Резидентът не запознава ръководителя на официалното представителство в чужбина със състоянието на агентурно-оператив-

29
ната работа и с източниците на информация, но го информира за съдържанието на получената информация.

5. При сигнали за прояви на служители от българските представителства, членове на техните семейства, специалисти и командировани български граждани за действия и замисли, несъвместими с партийния и граждански морал или със служебните им задължения, резидентът уведомява ръководителя на официалното представителство и докладва на Ръководството на Разузнавателното управление.

Когато сигналите се отнасят за лице, което замисля, подготвя или извършва противодържавна дейност или престъпления, наказуеми по българските закони, Разузнавателното управление открива дело за оперативна проверка или оперативна разработка за изясняване, разкриване, предотвратяване или пресичане на престъпната дейност.

Когато лицето е член на Българската комунистическа партия, се уведомява Ръководството на Министерството на вътрешните работи и се постъпва по реда, установен за откриване разработка на партийни членове.

На посланици, пълномощни министри, управляващи посолства, генерални консули и търговски представители се откриват дела и се разработват само след уведомяване и получаване на разрешение на Българската комунистическа партия.

6. Разузнавателното управление на Министерството на вътрешните работи организира тясно взаимодействие с Разузнавателното управление на Министерството на народната отбрана. Резидентът поддържа контакт с резидента на Разузнавателното управление на Министерството на народната отбрана в страната на пребиваването му и при нужда взаимно се подпомагат.

Взаимодействието между Разузнавателното управление при Министерството на вътрешните работи и Разузнавателното управление при Министерството на народната отбрана се урежда със специален документ, утвърден от Министъра на вътрешните работи и Министъра на народната отбрана.

7. Всички подразделения на Министерството на вътрешните работи са задължени да оказват помощ на Разузнавателното управление и при необходимост да му предоставят свои агентурни и други оперативни възможности за решаване на разузнавателни задачи. Те са длъжни да съгласуват с Разузнавателното управление своите контраразузнавателни мероприятия в чужбина, както и вербовките на чужди граждани на наша и чужда територия.

Взаимодействието на Разузнавателното управление с подразделенията на Министерството на вътрешните работи се урежда с инструкции и заповеди на Министъра на вътрешните работи.

8. Радиовръзката и шифровата кореспонденция с резидентурите в чужбина се осигуряват от специализираните подразделения при Министерството на вътрешните работи.

9. С оперативна техника, транспортни средства, материали и документи, необходими за агентурно-оперативна работа, Разузнавателното управление се снабдява самостоятелно или чрез останалите подразделения на Министерството на вътрешните работи, в рамките на утвърдените годишни финансови и производствени планове. Апаратура, леки коли и някои материали могат да се закупуват от чужбина със средства по валутния план на Министерството на вътрешните работи.

ДС-
структура и основни
документи

31

СДНБ
446210

Из архивите на ДС

УТВЪРЖДАВАМ,
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
генерал-лейтенант: _____
София, 20-11 1976 година

10
Строго секретно!

МДР - ВЪТРЕШНИТЕ ДС
В. № 26843 от 29.10.76

СЕКРЕТНО!
Дата: 09/03/2016 г.
Дата:
Чл. 28, ал. 2, т. 2 от ЗЗКИ

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Перекрой на ИИС
(длъжник, име, фамилия)
Подпис: _____

И Н С Т Р У К Ц И Я

за оперативния отчет на
Първо главно управление - ДС

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1.1. Оперативният отчет на ПГУ-ДС представлява съсредоточаване, регистриране и систематизиране по строго установени правила на сведения и материали за лица и обекти за проникване, свързани с разузнавателната и контра-разузнавателна дейност на управлението.

1.2. Оперативният отчет служи за своевременно и точно информиране на оперативния състав на ПГУ-ДС при разработката на лица за привличане към изпълнение на оперативни задачи, при разработката на лица и обекти на про-

2.-

тивника, уличени в подривна дейност срещу НРБ и другите социалистически страни зад граница, при изясняване на обстановката в разузнаваните страни и обекти за проникване.

1.3. Документите по оперативния отчет се съставят, оформят и регистрират съгласно изискванията на действащите инструкции за организация на деловодствата и осигуряване режима на секретност при работата с документите в органите и войските на МВР на НРБ.

1.4. Всички сведения, документи и данни, влизащи в оперативния отчет, са строго секретни и могат да се използват само за оперативни цели.

Отчетът на лицата, протичащи по действащите дела, има най-висока степен на секретност "Секретно от особена важност".

1.5. На оперативен отчет в ПГУ-ДС по установения от настоящата инструкция ред се води и задграничната агентура на ВГУ-ДС и РО-УГВ.

1.6. По данни на оперативния отчет се води и статистическа отчетност, която дава възможност на ръководството на ПГУ-ДС и на оперативните отдели да оценяват и анализират резултатите от работата по дадени направления, линии, отделни страни и обекти за проникване.

2. ВИДОВЕ ОПЕРАТИВЕН ОТЧЕТ

2.1. Отчет на лица.

Води се на лица – български и чужди граждани, постоянно или временно живеещи на територията на НРБ или друга страна:

2.1.1. Които се използват за изпълнение на разузнавателни и контраразузнавателни задачи по линия на ПГУ-ДС.

2.1.2. С които оперативните работници са установили контакт и поддържат връзка по оперативни съобщения.

2.1.3. Които представляват оперативен интерес и по тях се провеждат активни мероприятия за изучаване и проверка на получени сигнали или се работи за привличането им в изпълнение на разузнавателни задачи, разобличаване или провеждане на оперативна игра.

2.1.4. Които провеждат или са получени сигнали, че се готвят да провеждат подривна дейност срещу НРБ и останалите социалистически страни зад граница.

2.1.5. Които се използват за изпълнение на оперативни задачи зад граница по линия на ВГУ-ДС и РО-УГВ.

2.2. Отчет на обекти за проникване.

Води се на обекти на противника:

2.2.1. Които представляват интерес за ПГУ-ДС

поради това, че в тях се разработва, концентрира и съхранява политическа, икономическа, военна, научно-техническа и друга секретна информация.

2.2.2. Които представляват интерес за ПГУ-ДС поради това, че замислят, подготвят или провеждат организирана вражеска дейност срещу НРБ и останалите социалистически страни.

2.3. Оперативно-статистически отчет.

Води се на всички лица и обекти за проникване, за които има образувани оперативни дела. Въз основа на статистическия отчет се изготвят периодически обобщени цифрови данни и анализи по определени показатели, които се представят в ръководството на ПГУ-ДС.

3. ВИДОВЕ ДЕЛА ПО ОПЕРАТИВНИЯ ОТЧЕТ

3.1. Дело за оперативна проверка – ДОП (лично и групово).

Образува се на определено лице (лица) – български или чужд гражданин, постоянно или временно живеещ в НРБ или друга страна, с цел:

3.1.1. Изясняване на неговите лични качества и разузнавателни възможности.

3.1.2. Изясняване и документиране достоверността

на възникнали подозрения, че провежда или се подготвя да провежда подривна дейност срещу НРБ и останалите социалистически страни.

3.1.3. Срокът за водене на ДОП за български граждани е една година, а за чужди – две години.

3.1.4. В зависимост от резултатите при изясняване на първоначалните данни ДОП може да прерасне в дело за оперативна разработка, дело за оперативно наблюдение или да се закрие.

3.2. Дело за оперативна разработка (ДОР).

Образува се на определено лице – български или чужд гражданин, постоянно или временно живеещ в НРБ или друга страна, с цел:

3.2.1. Вербовка и подготовка за решаване на задачи на ПГУ-ДС в мирна и военна обстановка въз основа на предварително придобити и изяснени данни за личните му качества и разузнавателни възможности и минимум основания, че ще приеме сътрудничество с разузнавателните органи на НРБ.

3.2.2. Изясняване на придобити данни, че провежда или се подготвя да провежда подривна дейност срещу НРБ и останалите социалистически страни, пълно документирание и пресичане на тази дейност или създаване на предпоставка за провербовка, провеждане на оперативна игра или разобличаване.

3.2.3. ДОР се образува и на група български или

чужди граждани, постоянно или временно живеещи в друга страна, за които са придобити данни, че организирано провеждат или се подготвят да провеждат подривна дейност срещу НРБ и останалите социалистически страни и че се ръководят от един център, с цел разкриване, документиране и пресичане на тази дейност.

Групово дело за оперативна разработка се води от отдела, по линията на който е възникнало. Когато отделни лица от групата се намират в различни страни или възможностите на отделни лица от тази група се отнасят до компетенцията на други отдели от ПГУ-ДС, то отделът, водещ разработката, съгласува с тях провежданите мероприятия.

3.2.3.1. В зависимост от събраните данни и оперативния интерес на някои от протичащите лица по груповата разработка или техни връзки могат да се заведат лични разработки.

3.3. Дело за оперативно наблюдение (ДОН).

Образува се на лица – български граждани, постоянно или временно живеещи на територията на разузнаваната страна:

3.3.1. Които могат да представляват интерес за разузнавателните и контраразузнавателните органи на противника.

3.3.2. За които се предполага, че биха могли да

се използват за водене на подривна дейност срещу НРБ и останалите социалистически страни.

3.3.3. Когато има материали или сигнали за отделно лице, протичащо по делото за оперативно наблюдение, то при целесъобразност и оперативна необходимост ДОН може да прерасне в "Дело за оперативна разработка".

3.4. Дела на агентурата (лични и работни).

Образуват се на лица – български и чужди граждани, които са привлечени на агентурна или доверителна основа и се използват за решаване на поставени пред ПГУ–ДС разузнавателни задачи. Това са лицата, категоризирани в заповедта на министъра на вътрешните работи за работата на ПГУ–ДС със сътрудническия апарат (агенти, оперативни връзки и съдържатели на Я/К, К/К и П/К).

3.4.1. На българските граждани, използвани на доверителна основа, се образуват дела съгласно заповедта на министъра на вътрешните работи за работата на органите на ДС с доверените лица.

3.4.2. Делата на агентурата с цел конспирация се регистрират в отчета като оперативни разработки.

3.5. Дело за обектова разработка.

Образува се с цел систематизация на материалите за вражески обекти и техните кадри, а също така за обезпечаване на необходимата последователност и централизация на оперативните мероприятия, провеждани от ПГУ-ДС на:

3.5.1. Учреждения и институти, които разработват и концентрират политическа, икономическа, военна и друга секретна информация.

3.5.2. Учреждения и институти със световни постижения в областта на научно-техническата мисъл.

3.5.3. Фирми и заводи, оборудвани с модерни съоръжения и нови технологии.

3.5.4. Отделни разузнавателни, контраразузнавателни и идеологически центрове и организации на противника зад граница, занимаващи се провеждане на подривна дейност срещу НРБ.

3.5.5. За отделни кадри на тези обекти при наличието на оперативни съображения се откриват дела за оперативни разработки.

3.6. Литерно дело.

Образува се за систематизиране на документи и материали, които се отнасят за:

3.6.1. Български официални представителства зад

граница, подлежащи на оперативно обслужване от ПГУ-ДС.

3.6.2. Оперативна обстановка в дадена страна.

3.6.3. Отделни групи български специалисти, работещи зад граница.

3.6.4. Определен контингент гръцки, турски и други граждани, представляващи интерес за разузнаването.

3.6.5. Участници в международни съвещания, симпозиуми и други в страната и зад граница.

4. ОБРАЗУВАНЕ НА ДЕЛАТА

4.1. Дело по оперативния отчет на ПГУ-ДС се образува въз основа на мотивирано предложение, утвърдено от съответния началник съгласно правата на ръководния състав на ПГУ-ДС.

4.2. Преди да започне работа по дадено лице или обект, ОР е длъжен да направи справки по оперативните отчети на ПГУ-ДС, другите поделения на МВР и РУ-ГЩ.

4.3. В случаите, когато резултатите от справките покажат, че лицето или обектът се води на оперативен отчет в друго поделение на МВР или РУ-ГЩ, ОР може да започне работа по него само след съгласуване с ръководството на съответното поделение.

4.4. Когато резултатите от справките покажат, че за дадено лице има дело в архива на МВР, ОР може да го изиска срещу искане образец 1 (приложение 1). След ползуване на делото и изготвяне на обобщена справка, делото се връща обратно.

4.5. Когато по оперативни съображения се наложи задържане на взето от друго поделение на МВР дело, прехвърлянето му към отчета на ПГУ-ДС става чрез Отдел III-ДС с писмо, подписано от началника на ПГУ-ДС или от негов заместник. След приключване на работата по делото то се връща на съответното поделение чрез Отдел III-ДС, придружено с характеристика за работата по линия на ПГУ-ДС и мнение относно по-нататъшното ползуване.

Материали на ПГУ-ДС не се прилагат към взетите дела от други поделения.

4.6. Когато резултатите от справката покажат, че лицето има дело в архива на ПГУ-ДС, ОР прави мотивирано предложение за възстановяване на делото по оперативния отчет, което се съгласува с началника на отдела, предал делото в архив. Новопостъпилите материали по делото се оформят в нов том.

5. РЕГИСТРАЦИЯ НА ДЕЛАТА

5.1. След утвърждаване на предложение за образуване на дело по оперативния отчет на ПГУ-ДС ОР е длъжен в срок от 2 дни да попълни на машина регистрационна бланка и необходимия брой картони с имената и псевдонима на лицето или наименованието на обекта, които заедно със справките от проверките по оперативните отчети на ПГУ-ДС, другите поделения на МВР и РУ-ГЩ се представят за регистриране на делото в служба "КА" при ПГУ-ДС:

5.1.1. За лицата – български граждани, се попълва картон образец 1 с всички установъчни данни за бащино, фамилно и прякорно име (приложение 2).

5.1.2. За лицата – чужди граждани, се попълва картон образец 1 с максималните установъчни данни за всяко име, като името се изписва и на съответния чужд език (приложение 3).

5.1.3. За делата за обектова разработка и литературните дела се попълват картони образец 2 – 2 броя (приложение 4).

5.1.4. За присвоения псевдоним на лицата и обектите се попълва картон образец 3 – 2 броя, като на единия картон се посочва името на лицето или обекта (приложение 5)

5.2. В случаите, когато оперативните интереси налагат да не се разкриват имената на лицето или наименованието на обекта, дело по оперативния отчет може да се

регистрира с разрешение на зам.-началник ПГУ-ДС или висше-стоящ, само с представяне на регистрационна бланка и картон образец 3 - 2 броя попълнени с присвоения псевдоним на лицето или обекта.

5.3. Делата по оперативния отчет се регистрират в специален регистър. Регистрирането става по наименования или псевдоним на делото.

5.4. Всяко дело по оперативния отчет се регистрира еднократно. Възстановено дело от архив по действащия оперативен отчет получава стария регистрационен номер.

5.5. Номерацията на делата съответствува на поредната номерация в регистъра и се води последователно, независимо от календарната година.

5.6. Длъжностното лице при служба "КА"-ПГУ-ДС нанася в горния десен ъгъл на регистрационната бланка дадения регистрационен номер на делото и вписва задължително регистрираното дело в личния картон на ОР (приложение 6).

5.7. За всички промени, настъпили в установъчните данни за лицата след регистрацията (имена, псевдоним, образование, професия, месторабота, социално положение, форма на отчет и т.н.), ОР е длъжен своевременно да съоб-

13.- 22

шава в служба "КА" при ПГУ-ДС за отразяване в справочния апарат.

5.8. Делата на ВГУ-ДС и РО-УГВ, които подлежат на оперативен отчет в ПГУ-ДС, се регистрират в отделни регистри със сигнатури "Б" за ВГУ-ДС и "Г" за РО-УГВ.

6. ИЗГРАЖДАНЕ НА СПРАВОЧНИЯ АПАРАТ

6.1. За всички лица, които имат образувани дела по оперативния отчет, както и за делата за обектова разработка и литерните дела, се попълват картони образец 1, 2 и 3.

6.2. Картоните образец 1, 2 и 3, систематизирани по определена схема и подредени в картотеки, представляват основата на справочния апарат към делата на оперативния отчет.

6.3. Задължително се картотекират по оперативния отчет всички лица, за които са постъпили материали, представляващи оперативен интерес, лица, с които ОР е установил контакти по оперативни съображения и за които са придобити необходимият минимум данни, които установяват тяхната самоличност, характеризират дейността им и ги определят като контингент на ПГУ-ДС.

6.4. Задължително се картотекират по оперативния отчет:

6.4.1. Личният състав и агентите на специалните служби на противника и лицата, заподозрени в принадлежност към тези служби.

6.4.2. Ръководният състав и сътрудниците на централите за идеологическа диверсия, провеждащи подривна дейност против НРБ и останалите социалистически страни.

6.4.3. Лица, изпълняващи задачи на специалните служби, централите за идеологическа диверсия на противника, враждебните емигрантски, клерикални и други организации по провеждане на подривна дейност против НРБ и останалите социалистически страни.

6.4.4. Лица, разобличени или подозирани като подстави, представящи се като "доброжелатели", чужденци в процеса на работата, с които са станали провали по неизвестни причини.

6.4.5. Лица, които предлагат информация, неотговаряща на действителността, и такива, които с цел печалба предлагат едни и същи научно-технически открития на няколко социалистически страни.

6.4.6. Членове на терористически организации и отделни терористи, лица, задържани заложници и диверсанти.

6.4.7. Лица, които провеждат провокационни акции против представителствата на НРБ и останалите социалистически страни зад граница.

15.- 24

6.4.8. Особено опасни държавни престъпници, намиращи се зад граница и търсени от органите за държавна сигурност на социалистическите страни.

6.5. Задължително се картотекират по оперативния отчет български граждани, за които са постъпили материали, уличаващи ги в нездрави прояви зад граница.

6.6. Задължително се картотекират по оперативния отчет на ПГУ-ДС всички лица, на които ПГУ-ДС е поставило забрана или са под негов контрол за влизане или излизане в или от територията на НРБ.

6.6.1. Когато ПГУ-ДС разполага с компрометиращи сведения за дадено лице – български гражданин, обект на управлението, или има оперативни съображения да не му се разрешава пътуване зад граница, прави се предложение за забрана в два екземпляра, което подписано от началника на ПГУ-ДС се изпраща заедно с три броя картони образец 1 в Отдел III-ДС.

6.6.2. Когато ПГУ-ДС има оперативни съображения на гражданин от капиталистическа страна да не му бъде разрешено влизане в НРБ, началникът на заинтересования отдел прави предложение за забрана, което подписано от началника на ПГУ-ДС и утвърдено от зам.-министъра, отговарящ за работата на управлението, се изпраща на ВГУ-ДС за поставяне на забрана.

6.6.3. Когато ПГУ-ДС има интерес да бъде своевременно уведомено за пристигането в НРБ на български гражданин, постоянно живеещ в капиталистическа страна, управлението известява с писмо ВГУ-ДС за упражняване на съответен контрол.

6.6.4. Когато ПГУ-ДС има интерес своевременно да бъде уведомено за пристигането в НРБ на чужд гражданин, изпращат се 2 броя сигнални картони в "Система 1" (приложение 7).

6.7. Картотекирането на лицата, съгласно т.т. 6.3, 6.4, 6.5 и 6.6 от тази инструкция става с представяне на справка по оперативния отчет на ПГУ-ДС и попълнени необходимия брой картони образец 1, като задължително се посочва отговорът, който следва да дава служба "КА" при проявен интерес към лицето (приложение 8).

6.8. Задължително се картотекират по оперативния отчет фирми, учреждения, институти, организации, за които са постъпили данни, уличаващи ги като прикрития на вражеските разузнавателни служби или центрове за идеологическа диверсия. В този случай ОР попълва картон образец 4 (приложение 9).

6.9. Разузнавателните отдели и служби при окръжните управления на МВР след получаване на регистрационен номер по оперативния отчет на ПГУ-ДС пускат картони обра-

зец 1 за своите обекти – български граждани (агенти и съдържатели на Я/К) и в секциите на Отдел III-ДС по места.

6.10. Лица, които представляват оперативен интерес и са в процес на изучаване, но няма основание за откриване на дело, могат да се картотекират по оперативния отчет на ПГУ-ДС с цел забронирването им.

6.11. Забронирването става със справки за резултатите от проверките по отчетите на ПГУ-ДС, другите подразделения на МВР и РУ-ГЩ и с попълнени 3 броя картони образец 1, подписани от съответния началник-отдел (приложение 10).

6.12. В срок от 6 месеца оперативният работник забронирал лице, е длъжен да приключи с предвидените мероприятия по него и да вземе отношение. В случай че в посочения срок оперативният работник не е взел отношение, картоните се изваждат от картотеката и му се връщат обратно.

6.13. В случаите, когато оперативният интерес към забронираното лице отпадне, но придобитите материали за него имат оперативна стойност, те се класират към делата по номенклатурата за съответното направление. За изявяване на материала на контролния картон се нанася номерът на съответното дело, том и поредният номер по списъка на протичащите лица. Когато постъпилите материали

за лицето нямат оперативна стойност, те се унищожават по установения ред.

7. ВИДОВЕ СПРАВОЧЕН АПАРАТ

7.1. Общосправочна картотека 1.

В тази картотека се подреждат по фонетичен ред (за български граждани – на бащино, фамилно и прякорно име, за чужди граждани на всяко име) картони образец 1 за всички лица, подлежащи на оперативен отчет.

7.2. Справочна картотека 2.

В тази картотека се подреждат по фонетичен ред картони образец 2 с наименованията на делата за обектова разработка и литературните дела.

7.3. Справочна картотека 3.

В тази картотека се подреждат по фонетичен ред картони образец 3 за всички лица, които имат присвоен псевдоним.

7.4. Статистическа картотека.

В тази картотека се подреждат по отделни картони образец 2 и образец 3 на всички действащи дела.

19.- 28

7.5. Аналитична картотека.

В тази картотека се систематизират по страни и по въпроси картони образец 1, 2 и 3.

Картотеката има следните раздели:

- кадрови разузнавачи и контраразузнавачи на противника;
- сътрудници на разузнавателните и контраразузнавателните органи на съответната страна – местни и чужди граждани;
- разузнавачи, контраразузнавачи и други лица от чужд произход, работещи срещу НРБ в полза на трета страна;
- местни и други граждани, уличени като подставни и провокатори;
- оперативна обстановка;
- обекти за проникване;
- центрове на вражеската емиграция;
- българска колония;
- лица, използвани за изпълнение на оперативни задачи (след изключването им от действащия оперативен отчет).

8. ПОЛЗУВАНЕ НА СПРАВОЧНИЯ АПАРАТ

8.1. Справочният апарат към оперативния отчет на ПГУ-ДС се ползува от оперативния състав на управлението, както и от другите подразделения на МВР и РУ-ГЩ по установения ред.

8.2. Справка по оперативния отчет на ПГУ-ДС се прави срещу искане образец 2. Искането се попълва четливо с всички необходими данни (приложение 11). Неточни и непълни искания не се изпълняват от служба "КА".

8.3. Искането за справка по оперативния отчет, изготвено от оперативния състав на ПГУ-ДС, се подписва от съответния зам.-началник отдел или висшестоящ.

8.4. Искането за справка по оперативния отчет на ПГУ-ДС, изготвено от други подразделения на МВР, се подписва от титуляр началник-отдел, а от РУ-ГЩ - от зам.-началник управление.

8.5. Длъжностните лица, на които е предоставено правото да подписват исканията за справки по оперативния отчет на ПГУ-ДС, отговарят за контрола и недопускането на проверки без действителни оперативни нужди.

8.6. Длъжностните лица, имащи право да подписват исканията за справки по отчета на ПГУ-ДС, представят

21.- 30

образци от техните подписи в служба "КА".

8.7. Искане за справка по отчета се попълва само за едно лице.

8.8. Правенето на справки по отчета устно или по телефона е строго забранено.

8.9. Резултатите от справка по оперативния отчет на ПГУ-ДС се нанасят върху искането със съответен щемпел.

8.10. Когато справка се отнася за лице, което се води на действащ оперативен отчет в ПГУ-ДС, върху искането се поставя щемпел "лицето протича по отчета" и веднага се уведомява ОР, водещ делото или забронирал лицето, за проявения интерес (приложение 12). ОР е длъжен в двудневен срок след съгласуване със своя началник да предприеме съответни мерки по проявения към лицето интерес.

8.11. Когато справка се отнася за лице, за което оперативните интереси налагат да не се разкрива като обект на ПГУ-ДС, върху искането се нанася щемпел "проверено по отчета" и веднага се уведомява ОР, водещ делото (приложение 13).

8.12. Когато справка се отнася за лице, което не се води по оперативния отчет на ПГУ-ДС, върху искането

се поставя щепел "проверено по отчета".

8.13. Когато делото на лицето е предадено в архив и оперативният интерес към него е отпаднал, върху искането се поставя щепел "има материали в архив".

8.14. Когато справка се отнася за лице, което е уличено като кадрови разузнавач, сътрудник на разузнавателни и контраразузнавателни органи на противника, полицай, подстава, провокатор или терорист, служба "КА" изпраща отговор, разкривайки го като такъв, без да уведомява ОР, извършил картотекирането.

8.15. Ксерокопие от справка, което служба "КА" изготвя при положителен отговор за лица, водещи се по оперативния отчет на ПГУ-ДС, се регистрира в дневник и срещу подпис се предава на ОР, който води делото. След използване копието се прилага задължително към делото.

8.16. Справки по оперативния отчет на ПГУ-ДС се правят и за лица, кандидати за пътуване в капиталистическите страни по служебен или частен път. Справки по оперативния отчет за тези лица се правят с образец "Статистически лист" (приложение 14).

8.17. Когато лицето протича по действащия оперативен отчет, служба "КА"-ПГУ-ДС предава срещу подпис ксерокопие от статистическия лист на ОР, който води

32
23.-

делото, а когато делото е в архив, на отдела, който е предал делото или има отношение към временно пребиваващи зад граница български граждани. След използване копието със съответна резолюция на отдела се прилага задължително към делото.

8.18. Резултатът от справката се отразява на статистическия лист само с щемпел "проверено по отчета".

9. СИСТЕМАТИЗИРАНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ И ОФОРМЯНЕ НА ДЕЛАТА

9.1. Систематизирането на документите, прилагани към делата на оперативния отчет, се извършва от съответния изпълнител въз основа на определен признак (въпросен, хронологичен и т.н.).

9.2. При обособяването на делата строго се съблюдават съставът и обемът на документите, влизащи в дадено дело. В процеса на систематизацията се проверява и тяхното правилно оформяне (наличието на подпис, дата и т.н.). Прилагането в делото на документи, които не се отнасят до него, а също така на такива с неизпълнени резолюции, не свързани преписки, чернови, многоекземплярни и неоформени, съгласно изискванията не се допуска. Неправилно оформено дело се връща на изпълнителя за дообработка.

✓ 9.3. Когато ОР получи материали за дадено лице или обект, той е длъжен в срок от 2 дни да направи проверка по оперативния отчет на ПГУ-ДС дали за това лице има открито дело. В случай че лицето или обектът има дело, всички материали, постъпващи за него, след взимане на отношение независимо от техния източник се прилагат в делото.

9.4. Когато от проверката по оперативния отчет на ПГУ-ДС се установи, че получените материали се отнасят за лица, които нямат самостоятелни дела, независимо от техния източник те се класират в съответното литерно дело на контингента или обекта за разработка. Всички допълнително постъпващи материали за такива лица се систематизират в това дело, където за пръв път е протекъл материалът.

9.5. В процеса на систематизацията на документите оперативният работник е длъжен да вписва в образца (приложение 17) всички протичащи по делото лица, като посочва поредния номер на страницата, от която е изнесено името. Когато към делото се прилагат списъци на лица, посочват се първият и последният пореден номер на страниците на списъка.

9.6. Всяко дело трябва да съдържа не повече от 250 листа. Когато делото надхвърли посочения обем, открива се втори том.

25.- 34

9.7. Материалите от оперативно-техническите мероприятия се систематизират в отделна папка като приложение към делото.

9.8. Материалите и документите на чужд език се превеждат или съпровождат с кратка анотация.

9.9. Ръкописи, фотоснимки, лични писма, визитни картички и други лични документи се прилагат в отделен плик, пришит към делото.

9.9.1. На обратната страна на всяка снимка се посочват имената на сниманото лице (лица), времето и мястото, където и направена, и номерът на делото, към което се прилага.

9.10. Във всички дела по оперативния отчет задължително се прилагат следните документи (образци):

- опис на документите, намиращи се в делото (приложение 15);
- списък на оперативните работници, водили и запознали се с делото (приложение 16);
- списък на протичащите по делото лица (приложение 17);
- регистрационна бланка (приложение 18);
- предложение за откриване на делото (приложение 19);

- предложение за прекратяване на делото (приложение 20);
- справки за проверки по оперативните отчети на ПГУ-ДС и другите подразделения на МВР и РУ-ГЩ;
- контролен лист за ползуване на делото (приложение 21).

322

9.11. Към ДОР, ДОП и ДОН се прилагат следните документи и материали:

- проучване, докладни записки и всички други документи, свързани с работата по лицето (лицата);
- планове за агентурно-оперативните мероприятия по лицето (лицата);
- отчети за проведените агентурно-оперативни мероприятия;
- справка-анализ, която се изготвя по придобитите материали на всеки две години.

9.12. Към личното дело на агента се прилагат и следните документи:

- списък на връзките на агента (приложение 22);
- справка за начините на двустранна връзка между оперативния работник и агента;
- отчетен лист за дадените поощрения и възнаграждения на агента (приложение 23);

27.-

36

- утвърдено предложение за вербовка;
- проучвания, докладни записки от проведени срещи, свързани с подготовката на вербовката;
- докладна записка за извършена вербовка;
- план за укрепване, подготовка, възпитание и използване на агента;
- докладни записки на ОР от проведени срещи с агента, отразяващи неговото ръководство, възпитание и изпълнение на агентурно-оперативните задачи;
- справка-анализ за работата на агента, която се прави на всеки две години.

9.13. Към работното дело на агента се прилагат всички оригинални, писмени и устни агентурни сведения, информации и документални материали, получени от него, заедно с придружаващите ги контролни листове на отдел "Информация" при ПГУ-ДС.

9.14. В личното дело на съдържателя на Я/К, К/К и П/К се систематизират и материали, характеризиращи квартирата, документи за легендата на нейното прикритие и използване, материали от проверките на нейното обкръжение, справка за съдържателя и списък на агентите (по псевдоним), приемани в квартирата (приложение 24).

9.15. Към делото за обектова разработка се прилагат и следните документи:

- списък на агентите, работили по обекта, по псевдоним;
- списъци на личния състав на обекта (адреси, телефони и т.н.);
- сведения и материали за лица, имащи отношение към обекта за разработка;
- справки и други документи, характеризиращи дейността на обекта за разработка;
- планове за агентурно-оперативните мероприятия по обекта за разработка;
- отчети за проведените агентурно-оперативни мероприятия.

9.16. Към литерните дела се прилагат и следните документи:

- списъци на личния състав на обекта за оперативно обслужване;
- схема на обекта, състояние на охраната, данни, характеризиращи неговите слабости, пропускателен режим и т.н.;
- планове за оперативните мероприятия по обслужването на обекта;
- сведения и материали, отнасящи се до оперативната обстановка в разузнаваната страна (полицейски органи, пропускателен, паспортен режим и т.н.);

38
29.-

- сведения и материали за лица, влизащи в определен контингент, за които няма образувани лични дела.

9.17. Изземване на документи се допуска само от литерни дела в случаите, когато има утвърдено предложение за откриване на лично дело на лицето, за което се отнасят документите. В описа на делото, от което са извадени документите, се отбелязва номерът на образуваното дело, томът и страницата, под които са заведени.

10. ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА

10.1. Действащите и предадени в архив дела по оперативния отчет на ПГУ-ДС не се препращат в други подразделения на МВР и РУ-ГЩ. Изключение се допуска с разрешение на началника на ПГУ-ДС или на негов заместник.

10.2. Предаването на оперативно дело от един ОР на друг в рамките на даден отдел на ПГУ-ДС става с разрешение на началника на отдела.

10.3. Предаване на оперативни дела от един отдел на друг в ПГУ-ДС става с разрешение на заместник-началник на ПГУ-ДС въз основа на мотивирано предложение, в което са посочени мотивите за предаването им и е дадена кратка характеристика за обекта.

Когато оперативните дела се предават от разузна-

вателните отдели и служби при окръжните управления на МВР на Центъра и обратно, предложението се утвърждава от заместник-началника на ПГУ-ДС, отговарящ за съответното направление и съгласува с началника на съответното окръжно управление-МВР.

10.4. Предаването и приемането на оперативните дела се оформя с протокол (приложение 25). В срок от три дни протоколът се представя в служба "КА" за нанасяне промените по отчета, след което се прилага към делото от приемащия ОР.

10.5. Когато възникнат причини да се прекрати използването на лице по дадена линия, то съобразно неговите възможности може да бъде предадено на друг отдел или линия в ПГУ-ДС, на друго поделение на МВР или на РУ-ГЩ за продължаване на работата с него. Предаването става с мотивирано предложение, утвърдено от зам.-началник на ПГУ-ДС или висшестоящ. В този случай делото на лицето не се изпраща, а се изготвя и предава справка-характеристика.

11. ПРИКЛЮЧВАНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДЕЛАТА

11.1. Делата по оперативния отчет се приключват или прекратяват с мотивирано предложение, утвърдено от началник с длъжност една степен по-висока от тази на началника, разрешил образуването на делото. В предложението

31.- 40

освен установъчните данни за лицето (лицата) или обекта и пълното отразяване на резултата от воденето на делото се посочват и причините за приключването или прекратяването на делото. В заключителната му част ОР е длъжен да посочи отговора, който служба "КА" при ПГУ-ДС следва да дава при проявен интерес към лицето или обекта от други подразделения на МВР или РУ-ГЩ (приложение 20).

11.2. Когато работата с дадено лице, използвано по изпълнение на оперативни задачи по линия на ПГУ-ДС, се прекрати временно или постоянно, лицето се изключва от действащия оперативен отчет, а делото му се предава в архив. Изключването от действащия оперативен отчет става с мотивирано предложение, утвърдено от началник с длъжност една степен по-висока от тази на началника, утвърдил вербовката (приложение 26).

12. ПРЕДАВАНЕ НА ДЕЛАТА В АРХИВ

12.1. Приключените или прекратени дела по оперативния отчет в 7-дневен срок се предават технически оформени в архива на ПГУ-ДС.

12.2. Техническото оформяне на оперативното дело се състои в номериране на листовите, заверка, подшиване и надписване на заглавната страница.

12.3. Номерирането на документите в делото се извършва в горния десен ъгъл на листа с черен молив. Отделен номер получава всеки лист, върху който има текст. Празните листове не се номерират. За поставените в плик документи се изготвя отделен опис, който се поставя пред плика и се номерира като самостоятелен лист към делото.

12.4. В края на всяко дело или том на предварително пришит празен лист се прави заверителен надпис, в който се вписва с цифри и думи броят на листовите на делото. Подписва се от съответния изпълнител, като се поставя датата на съставянето му и се подпечатва с печата на делението.

12.5. Делото задължително се подшива, като се внимава да не се засегне текстът на отделните документи и да се осигури свободното им четене. Литерните дела не се подшиват.

12.6. Заглавието на делото се вписва с едър шрифт в средата на корицата. Задължително се пише датата на откриването и приключването на делото, от колко тома се състои и номерът на тома (приложение 27).

12.7. При предаването на делото в архив длъжностното лице от служба "КА" при ПГУ-ДС отбелязва в личния картон на ОР присвоенния архивен номер на делото и датата на предаването му в архив.

34.- 42

12.8. В архив могат да се предават на съхранение отделни томове от действащи дела, ако те не са нужни в ежедневната работа на ОР. Оформени съгласно изискванията, те се запечатват в плик, върху който се отбелязва регистрационният номер на делото, псевдонимът, служебният номер на ОР, водещ делото, и отделът. Предаването на отделни томове се оформя с протокол, който се прилага към следващия том на делото (приложение 25^a).

13. ПОЛЗУВАНЕ НА ДЕЛАТА

13.1. Делата по оперативния отчет на ПГУ-ДС, предадени на съхранение в архив, могат да се ползват само от оперативния състав на ПГУ-ДС.

13.2. Ползуването на дела от други подразделения на МВР и РУ-ГЩ става с разрешение на началника на ПГУ-ДС или негов заместник.

13.3. Делата на ВГУ-ДС и РО-УГВ, които са предадени на съхранение в архива на ПГУ-ДС, могат да се ползват от други подразделения на МВР и РУ-ГЩ само с разрешение на началника на съответното управление.

13.4. Дела, забранени по оперативни съображения за ползуване, се дават само с разрешение на поставилия забраната или висшестоящ.

13.5. Делата на агентурата, предадени в архив, се дават за ползуване само с разрешение на началника на отдела, предал делото, или висшестоящ.

13.6. Предадените в архив отделни томове на действащите дела се дават за ползуване само на ОР, който води делото, или на неговия началник.

13.7. Делата, предадени в архив от разузнавателните отдели и служби при окръжните управления на МВР, се ползват с разрешение на началник, отдела в ПГУ-ДС, по чието направление е водено делото.

13.8. Получаването на дело от архив става срещу представено от ОР искане образец 2, подписано от съответния зам.-началник отдел или висшестоящ, на което е отразен резултатът от проверката по оперативния отчет (приложение 28). За всяко дело се изготвя отделно искане.

13.9. Срокът за ползуване на дело от архив е 10 дни. В изключителни случаи този срок може да бъде продължен до 30 дни. Когато оперативната необходимост налага задържането на делото за продължителен срок от време, ОР е длъжен да го възстанови по действащия оперативен отчет.

13.10. Писмени справки и копия от документи за лица, които се водят на оперативен отчет в ПГУ-ДС, се да-

44
36.-

ват на други поделения на МВР или РУ-ГЩ с разрешение на началника на ПГУ-ДС или негов заместник срещу писмено поискване.

13.11. Писмени справки за лицата по действащите оперативни дела и по делата, предадени в архив, които по оперативни съображения са забранени за ползване, се правят от отдела, който има отношение към лицето, или е предал делото в архив.

13.12. Писмени справки за лицата по всички останали дела, предадени в архив, се правят от служба "КА" - ПГУ-ДС, като при необходимост справка се съгласува със съответния отдел.

13.13. Писмени справки за лицата се изготвят в два екземпляра. Вторият екземпляр от справка се прилага към делото.

13.14. ОР, ползувал делото, е задължен да попълни контролния лист, приложен към делото.

13.15. ОР е длъжен внимателно да пази целостта на делото. При връщане на делото, ако се установи, че липсват документи или има повреди, се съставя акт, с който се запознават съответния началник отдел и заместник-началникът на ПГУ-ДС, отговарящ за работата на служба "КА" - ПГУ-ДС. След вземане на отношение актът се прилага към делото.

14. ОПЕРАТИВЕН АРХИВ

14.1. Оперативният архив на ПГУ-ДС приема, съхранява, води на отчет и предоставя за ползуване приключените дела на оперативния отчет.

14.2. Оперативният архив систематизира делата по оперативния отчет в следните архивни фондове:

- фонд № 1 - лични и работни дела на агентурата;
- фонд № 2 - дела за оперативни разработки, дела за оперативна проверка и дела за оперативно наблюдение;
- фонд № 3 - дела за обектови разработки;
- фонд № 4 - литерни дела;
- фонд № 5 - дела на ВГУ-ДС;
- фонд № 6 - дела на РО-УГВ.

14.3. Всяко дело, предадено на съхранение в оперативния архив, се записва в регистър и се подрежда по реда на присвоения номер в съответния архивен фонд.

15. СРОКОВЕ ЗА СЪХРАНЕНИЕ НА ДЕЛАТА В ОПЕРАТИВНИЯ АРХИВ

15.1. Делата по оперативния отчет се съхраняват в продължение на следните срокове:

46
38.-

15.1.1. Лични дела на агентурата – до навършване на 75-годишна възраст на лицето.

15.1.2. Работни дела на агентурата – до 15 години след предаване на делото в архив.

15.1.3. Делата на съдържатели на Я/К, К/К, П/К – до 10 години след предаване на делото в архив.

15.1.4. Делата за оперативна разработка, проверка и наблюдение – до навършване на 75-годишна възраст на обекта.

15.1.5. Делата за обектова разработка – постоянно

15.1.6. Литерните дела – до 15 години след предаване на делото в архив.

15.2. След изтичане на посочените срокове делата се подлагат на експертиза. Експертизата се извършва от специално назначена за целта експертна комисия при служба "КА"-ПГУ-ДС, която определя историческата, научната, справочната и учебната стойност на делата.

15.3. Определените за постоянно запазване ценни дела се подреждат по фондове в историческия архив, а неценните се описват в протоколи и се предлагат за унищожаване.

15.4. Съставените от комисията протоколи за унищожаване на неценни дела се изпращат за мнение в оператив-

ните отдели, след което се докладват на началника на ПГУ-ДС за утвърждаване.

15.5. След утвърждаване на протоколите делата се снемат от отчет, като промените се отбелязват в архивните регистри, а делата се унищожават по установения ред.

16. РЕВИЗИЯ НА ДЕЛАТА ПО ОПЕРАТИВНИЯ ОТЧЕТ

16.1. Началникът на ПГУ-ДС на всеки 5 години назначава комисия за извършване на ревизия на отчетността и състоянието на делата по оперативния отчет и условията за тяхното съхранение. Комисията отразява своите констатации и предложения за подобряване на работата в ревизионен акт, който се докладва на началника на ПГУ-ДС

17. ПРАВА НА РЪКОВОДНИЯ СЪСТАВ ЗА ОБРАЗУВАНЕ НА ДЕЛАТА ПО ОПЕРАТИВНИЯ ОТЧЕТ

17.1. Министърът на вътрешните работи утвърждава предложенията за образуване на дела по оперативния отчет на:

17.1.1. Министри на капиталистически и неутрални страни.

40.- 48

17.1.2. Ръководители на политически партии и организации в разузнаваните страни.

17.1.3. Шефове на дипломатически мисии.

17.1.4. Ръководители на разузнавателни и контраразузнавателни органи.

17.1.5. Български граждани, номенклатура на ПБ на БКП.

17.2. Зам.-министърът, отговарящ за работата на ПГУ, утвърждава предложения за образуване на дела по оперативния отчет на:

17.2.1. Членове на правителствени делегации от разузнаваните страни.

17.2.2. Сътрудници в дипломатически мисии, имащи дипломатически имунитет.

17.2.3. Сътрудници и разузнавачи на вражески разузнавателни и контраразузнавателни органи.

17.2.4. Видни представители на науката, културата и изкуството.

17.2.5. Български граждани, номенклатура на Секретариата на ЦК на БКП.

17.3. Началникът на ПГУ-ДС утвърждава предложения за образуване на дела по оперативния отчет на:

17.3.1. Отговорни държавни и обществени дейци от апарата на разузнаваните страни.

17.3.2. Членове на ръководствата на управляващи и опозиционни политически партии или организации.

17.3.3. Депутати от парламентите на разузнаваните страни.

17.3.4. Ръководители на вражески емигрантски организации и централи.

17.3.5. Лица, занимаващи се с научноизследователска дейност или работещи като ръководители в концерни и предприятия, представляващи интерес за ПГУ-ДС.

17.3.6. Български граждани, заемащи отговорни длъжности в държавния апарат, в обществено-политически организации, включително и на членове на БКП, влизащи в номенклатурата на окръжните комитети на БКП.

17.4. Зам.-началниците на ПГУ-ДС утвърждават предложенията за образуване на дела по оперативния отчет на:

17.4.1. Всички останали категории чужди граждани, които не попадат в номенклатурата, предвидена за утвърждаване от ръководството на МВР и началника на ПГУ-ДС.

17.4.2. Членове на ръководствата на организации, развиващи вражеска дейност срещу НРБ и останалите социалистически страни.

17.4.3. Български граждани на работа в официал-

50
42.-

ните представителства на НРБ зад граница, без техническия персонал.

17.5. Началниците на отдели утвърждават предложенията за образуване на дела по оперативния отчет на български граждани, постоянно живеещи зад граница или временно командировани в капиталистически и развиващи се страни, и на техническия персонал от официалните представителства на НРБ.

18. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

18.1. Методическото ръководство за правилното приложение на инструкцията за оперативния отчет на ПГУ-ДС се осъществява от служба "КА" при ПГУ-ДС.

18.2. Изпълнението на инструкцията се възлага на началника на ПГУ-ДС.

18.3. Контролът за правилното изпълнение на инструкцията се възлага на заместник-министъра, отговарящ за работата на ПГУ-ДС.

18.4. Тази инструкция отменя инструкцията за водене на оперативния отчет на ПГУ-ДС, обявена със заповед № I-45/13.III.1959 година.

43.-

51

18.5. Препис от инструкцията да се изпрати на ВГУ-ДС, РО-УГВ, Отдел III-ДС, Софийско градско управление-МВР и окръжните управления на МВР.

18.6. С инструкцията да се запознае оперативният състав на ПГУ-ДС и ръководният състав на поделенията на ДС от началник отдел и нагоре.

8.7. 1976
С о ф и я

Н-К ПЪРВО ГЛАВНО У-НИЕ - ДС
генерал-майор: *M. K. K.*

Отп. в 1 екз.
Изп.: КА-17659
Нап.: СА/

Размножено в 1 екз.
Изпратени по списък
към оригинала
София, 26.03.1976г.

44.-

52

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	стр.
1. Общи положения	1
2. Видове оперативен отчет	3
2.1. Отчет на лица	3
2.2. Отчет на обекти за проникване	3
2.3. Оперативно-статистически отчет	4
3. Видове дела по оперативния отчет	4
3.1. Дело за оперативна проверка	4
3.2. Дело за оперативна разработка	5
3.3. Дело за оперативно наблюдение	6
3.4. Дела на агентурата	7
3.5. Дело за обектова разработка	8
3.6. Литерно дело	8
4. Образуване на делата	9
5. Регистрация на делата	11
6. Изграждане на справочния апарат	13
7. Видове справочен апарат	18
7.1. Общосправочна картотека 1	18
7.2. Справочна картотека 2	18
7.3. Справочна картотека 3	18
7.4. Статистическа картотека	18
7.5. Аналитична картотека	19
8. Ползуване на справочния апарат	20
9. Систематизиране на документите и оформяне на делата	23
10. Движение на делата	29
11. Приключване и прекратяване на делата	30

53

45.-

12. Предаване на делата в архив	31
13. Ползуване на делата	34
14. Оперативен архив	37
15. Срокове за съхранение на делата в оперативния архив	37
16. Ревизия на делата	39
17. Права на ръководния състав за образуване на делата по оперативния отчет	39
18. Заключителни разпоредби	42
Приложения	

*Членски
Д. Добровицкий
11.4.1946.*

ДО
ПОЛИТВБРО
НА Ц.К. на В.К.П.
ДРУГАРИ ЧЕРВЕНКОВ.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е
от
ГЕОРГИ ЦАНКОВ- Министър на Вътр. работи.

ОТНОСНО: някои структурни п
промени в ДС.

Другари,

Англо-американския империалистически блок поставя пред
своите разузнавателни и други органи задачи за провеждане на под-
дривна дейност срещу СССР и страните с народна демокрация.

Народната Република България заема едно от най-важните
места в подривната дейност на англо-американското разузнаване и
титовската УДБ.

Американската и другите империалистически разведки, изпол-
зувайки кадри от средата на изменниците на Родината и реакционно
настроените елементи, създават на територията на нашата страна
диверсионно-шпионски резидентури.

В последно време подривната работа на разведките от импе-
риалистическия лагер против нашата страна значително се активизира.
За това свидетелствуват фактите на прехвърляне в нашата страна
квалифицирани агенти със самолети и през границата, пред които
англо-американските разузнавателни органи поставят не само задачи
от разузнавателен и диверсионен характер, но и използването им
за терористически действия, като по-остро средство за борба.

Чуждите разузнавателни органи чрез своята агентура в на-
шата страна създават нелегални организации от николаетковисти,
трайчкостовисти и други антинародни елементи, свързват се с вра-
жеското подполие у нас, субсидират го, снабдяват го с оръжие, насочват

го към подривна дейност, като разчитат чрез изопачаване на българската действителност, да компрометират БКП и народното правителство. Те създават бойни групи, като ядра на бъдещите бандитски организации, които ще започнат своята активна дейност в момента на започване на войната на англо-американския блок против СССР и страните с народна демокрация.

Срещу настъпателната политика на вражеските разузнавателни органи трябва да бъде противопоставена подобрена контраразузнавателната работа от органите на Държавна сигурност и усиляване борбата с антинародните нелегални организации в нашата страна.

Опитът от работата на сега съществуващия II-ри отдел ДС /контраразузнавателен/ показва, че организационната му структура с многобройния апарат и различните линии по които се провежда неговата работа не осигурява напълно и успешно борбата с вражеските разузнавателни органи. Не са обособени главните линии на борбата с англо-американските разузнавателни органи, титовската УДБ и т.н. и в бъдеще при такава структура не може да осигури доброто изпълнение на големите задачи, които стоят пред органите на контраразузнаването.

Изхождайки от гореизложеното, ПРЕДЛАГАМ:

I. Вместо досегашните II-ри отдел на ДС/контраразузнавателен/ и XII-ти отдел на ДС, работата на които при сегашната структура в редица случаи се дублира, да се създаде при МВР II-ро управление на ДС/контраразузнавателно/, на което да се възложи задачата да организира и провежда контраразузнавателната работа на органите на Държавна сигурност в цялата страна, с право да се провежда агентурна работа и зад граница.

За провеждане на по-ефективна, целеустремена и диференцирана работа с оглед степента на важността и активността на различните вражески разузнавателни органи, във II-ро управление на ДС да се създадат 6 отдела и две самостоятелни отделения, съгласно приложената структура/приложение № 1/ и схема на II-ро управление ДС. Съгласно приложената тук структура, общият щат на управлението възлиза на 426 души. Попълването на така предложения щат ще стане за сметка на ликвидацията на сега отдел XII-ти ДС и неговите поделения по места.

II. При сегашната структура на отдел I-ви на ДС, който води борба с вътрешната контререволюция в страната, не може да се осигури достатъчно ефикасна борба срещу тия вражески контингенти. Основните линии на борба срещу трайчкостовисти, тропкисти и други важни политически врагове не са подчертани. Малобройното ръководство не е в състояние да се справи с многостранната работа на отдела. Всичко това довежда до големи слабости в работата по тези линии. Във връзка с това възниква острата необходимост да се създаде на базата на отдел I-ви на ДС, на XIII отдел ДС и отчасти на XII -ти отдел ДС, ново VI-то управление на ДС, съгласно приложената структура/приложение № 2/ и схема на VI-то управление МВР.

Съгласно приложената структура, общия щат на Управлението ще бъде 258 души, който ще се попълни за сметка на разформированите отдели на ДС XII и XIII и допълнителен щат от 8 души за сметка на други служби на Министерството.

III. Едновременно с това предлагам да се реорганизира отдел "Кадри" - в Управление "Кадри" на МВР, като се централизира в същото и кадрите на УГВ, ВВ и МПВО.

Във връзка с образуването на II-ро Управление/контраразузнавателно/, бившето II Управление /охрана/ да се преименува в Управление на Безопасност и Охрана /УВО/.

С провеждането на посочената реорганизация на някои подразделения на ДС в системата на органите на ДС при МВР ще има 7 управления, 8 самостоятелни отдели и едно самостоятелно отделение.

По такъв начин системата на органите на ДС при МВР ще бъде както следва:

- I-во Управление - разузнавателно.
- II-ро Управление - контраразузнавателно.
- III-то Управление - военно контраразузнаване.
- IV-то Управление - транспортно.
- V-то Управление - икономическо.
- VI-то Управление - секретно-политическо.
- VII-мо Управление - на Безопасност и Охрана.

Отдели:

- I-ви отдел - /борба с провокатори/
- II-ри отдел - /контраразузнаване в гранични, вътрешни войски и милиция/.

- III-ти отдел - /външно наблюдение и проучване/.
- IV-ти отдел - /техника/.
- V-ти отдел - /проверка на кореспонденция/.
- VI-ти отдел - /шифр/.
- VII-ми отдел - следствен, за особено важни държавни дела.
- VIII-ми отдел - /Картотека и архив/.

Другите подразделения остават без промени.

Съществуващите до сега длъжности на началник ДС в окръзите и околните пораждат за началниците на МВР по места безотговорност за състоянието на оперативната работа.

С цел да се подобри работата на органите на ДС и повиши отговорността на агентурно-оперативната и следствена работа на ДС от страна на окръжните и околийски началници на МВР, предлагам началниците на ДС в окръзите и околните да се утвърдят за заместници на началниците на управленията в окръзите и околните със запазване сегашната им заплата, а главните инспектори в отделите да се преименуват в зам.началници на отдели.

За началник на II-ро Управление на ДС - новосъздаденото контраразузнавателно, предлагам да се утвърди др.Димитър Мурджев, а на VI-то Управление на ДС за борба с вътрешната контрареволуция - др.Вогдан Думков.

Управление "Кадри" да се ръководи от Помощник министъра др.Стоян Гяров.

МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ -
-генерал-лейтенант:

11 1452.

Г. Данков
/Г. Данков/

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

17
Строго секретно!

ДО
ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП
Т У К

Д О К Л А Д

от ДИКО ДИКОВ - министър на вътрешните работи

ОТНОСНО: утвърждаване на положение
за органите на военното контраразуз-
наване при МВР.

ДРУГАРИ,

Досега в своята практическа работа управление V ДС се е ръководело от утвърдената за целта инструкция от 1957 г. подписана от Министъра на вътрешните работи, Министъра на народната отбрана и началника на Главното управление на Трудовата повиност.

В резултат на настъпилите промени в международната обстановка, създаването на обединено командване на страните членки на Варшавския договор, превъоражаването на БНА с нова материална част, изхождайки от досегашния опит в работата и ръководейки се от решенията на XXII конгрес на КПСС и Ноемврийския пленум на ЦК на БКП за създаване на по-голяма партийност в работата на органите на военното контраразузнаване, е разработено ново положение за работата на тези органи.

Положението е съгласувано с Министъра на народната отбрана и началника на Главното управление на Трудовата повиност.

От Министерството на народната отбрана се предлагат някои допълнения: в п.2 да се укаже по-конкретно на основата на какви решения на ЦК на БКП, правителството и др., органите на Военното контраразузнаване провеждат своята работа; п.4 да се развие като се укаже развърнато в какво следва да се изразява отчитането на задачите, характера и структурата на Въоръжените сили и Трудовата повиност в работата на органите на военното контраразузнаване; да

2.- 18

се уточнят специалните мероприятия за които става дума в п.8 буква "е"; в глава V да се включи пункт за реда на даване допуски на служащите във Въоръжените сили и Трудовата повиност за секретна работа и за запознаване с режимни обекти; в същата глава да се уточнят по-пълно взаимоотношенията на органите на военното контраразузнаване с политическите органи във Въоръжените сили и Трудовата повиност; личният състав на органите на военното контраразузнаване да се осигурява с жилища от МВР.

Главното управление на Трудовата повиност предлага горивосмазочните материали да се заплащат от МВР, тъй като Трудовата повиност е на самоиздръжка.

Считам, че бележките на Министъра на народната отбрана не засягат по същество работата на военното контраразузнаване, поради което не бива да се отразяват в положението.

Така например в п.2 не е необходимо да се изброяват конкретно решенията на ЦК на БКП и правителството, тъй като положението се готви за по-продължително време през което ще излязат и други решения на ЦК на БКП за органите на МВР. Посоченото в п.4 от положението по принцип е правилно - в обслужването на поделенията от Въоръжените сили и Трудовата повиност органите на военното контраразузнаване имат една главна задача - тяхното осигуряване в контраразузнавателно отношение, но в зависимост от характера на поделението имаме различия в организирането и устройството на агентурно-оперативната работа. Допуските за работа в режимните поделения се дават съгласно съществуващата отделна инструкция утвърдена от министрите на вътрешните работи и народната отбрана. Взаимоотношенията на органите на военното контраразузнаване с политическите органи във Въоръжените сили са изяснени в т.т.14 и 16 от положението.

Считам, че е правилно осигуряването на жилища за оперативните работници да става от военните поделения, тъй като те работят в тези поделения и заедно с тях се преместват, когато това се наложи. При това окръжните управления и участъци на МВР по места нямат възможност да строят жилища и да осигуряват с такива оперативните работници от военното контраразузнаване.

С предложението на Главното управление на Трудовата повиност за заплащане на горивосмазочните материали сме съгласни, но този въпрос ще го уредим по взаимна договореност.

Положението в сегашната му редакция в края на м. юни т.г. сме съгласували с ръководството на Комитета за държавна безопасност на

19

СССР от където съществени бележки не са направени.

Предвид горното,

П Р Е Д Л А Г А М:

Политбюро на ЦК на БКП да даде съгласие приложеното положение за органите на военното контраразузнаване при МВР, подписано от Министъра на вътрешните работи, Министъра на народната отбрана и началника на Главното управление на Трудовата повиност да се вземе за ръководство в работата на органите на военното контраразузнаване при МВР.

Приложение: Положението.

NT 1446-25-1962 год. МИНИСТЪРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
 25.7.1962.

ДО
СЕКРЕТАРИАТА НА ЦК НА БКП

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

Относно: одобряване на Положение за органите на военното контраразузнаване при Министерството на вътрешните работи

Министърът на вътрешните работи др. Дико Диков е внесъл предложение в ЦК на БКП, с което моли ЦК да одобри Положение за органите на военното контраразузнаване при Министерството на вътрешните работи.

Досега военното контраразузнаване няма утвърден от Партията документ, от който да се ръководи в своята практическа работа. То се е ръководило от инструкция от 1957 година, подписана от министъра на вътрешните работи, министъра на народната отбрана и началника на Главно управление на Трудовата повинност. Това налага излизането на основен партийен документ, който да определи задачите, правата, структурата на военното контраразузнаване и техните взаимоотношения с командването и политическите органи във въоръжените сили и Трудова повинност, с местните партийни и административни органи и териториалните органи на МВР. Тези въпроси се решават с внесеното в ЦК на БКП за утвърждаване Положение за органите на военното контраразузнаване при Министерството на вътрешните работи.

Със създаването на обединеното командване на страните членки на Варшавския договор, органите на военното контра-

2.- 16

разузнаване в своята практическа работа при оперативна необходимост се налага да провеждат срещи, да поддържат оперативен контакт и разменят информации с органите на военното контраразузнаване от тези страни.

В предлаганото Положение по-ясно и по-точно са разработени задачите и правата на органите на военното контраразузнаване.

Ръководейки се от решенията на XXII конгрес на КПСС, Ноемврийския пленум на ЦК на БКП и особено от решенията на Осмия конгрес на партията за създаване на по-голяма партийност и по-голям партийен контрол в работата на органите на военното контраразузнаване, е необходимо да се одобри ново положение за работата на тези органи.

Положението е съгласувано и подписано от министъра на народната отбрана и началника на Главното управление на Трудовата повинност.

При подработването на положението напълно е използван съветския опит и е съгласувано с Комитета на държавна сигурност на Съветския съюз.

Отдел "Административни органи" на ЦК на БКП проучи проекта за положение на военното контраразузнаване при Министерството на вътрешните работи, подписано от министъра на вътрешните работи, министъра на народната отбрана и началника на Главното управление на Трудовата повинност и счита, че е правилно да се одобри от Секретариата на ЦК на БКП, за което предлага съответно решение.

София, 22.8.
1962 г.

Зав.отдел "Административни
органи" на ЦК на БКП: Бъчваров
/Ив. Бъчваров/

Миниш
30.11.62
Стефанов
20.XII.62
Иванов
21.XI.62
Иванов
22.XII.62
Иванов
7.1.63г.

РЕШЕНИЕ "Б" №.6..

НА СЕКРЕТАРИАТА НА ЦК НА БКП ОТ.18.VI.1963 г.

Одобрява Положение за органите на военното
контраразузнаване при Министерството на вътрешните
работи.

П О Л О Ж Е Н И Е

за задачите и правата на органите на военното
контраразузнаване при Министерството на вътреш-
ните работи

І. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Военното контраразузнаване /ВКР/ при ДС се явява политически държавен орган на МВР, който осъществява задачите, поставени от ЦК на БКП и правителството на НРБ по обезпечаването на държавната сигурност във въоръжените сили и Трудовата повинност на НРБ.

2. Органите на Военното контраразузнаване в своята практическа дейност по обезпечаването на въоръжените сили и Трудовата повинност от проникването на агентурата на вражеските разузнавания и други престъпни елементи, организират и строят своята работа на основата на решенията на ЦК на БКП и правителството на НРБ, основните положения за работата, правата и задълженията на МВР на НРБ и неговите органи по места, заповедите и указанията на ръководството на МВР. Те изхождат винаги от обстоятелството, че в условията на активна подривна дейност на агресивния империалистически лагер против Народна република България и другите социалистически страни е необходимо постоянно да се усилва и усъвършенствува контраразузнавателната работа, чието острие трябва да бъде насочено към външните врагове срещу империалистическите разузнавания, разузнаванията на Гърция и Турция и на първо място срещу разузнаването на главния враг - САЩ.

3. В своята работа органите на ВКР се ръководят от това, че в условията на разгърнатото и ускорено строителство на социализма, обезпечаването на държавната сигурност в страната е дело на всички трудещи се. Затова

~~- 2 -~~

постоянното разширяване и укрепване на връзките с народа и строгото съблюдаване на законността се явява задължително условие в тяхната работа.

4. Органите на ВКР организират своята работа, като изхождат от задачите, характера и структурата на въоръжените сили и Трудова повинност.

5. Органите на ВКР в своята практическа дейност, при оперативна необходимост, имат право с разрешение на министъра на вътрешните работи да провеждат срещи, да поддържат оперативен контакт и разменят информации с ВКР органи на страните-участнички във Варшавския договор.

При провеждане на командно-щабни и войскови учения от Обединеното командване, органите на ВКР придават към оперативната група при щаба на Обединеното командване свои представители, като ги обезпечават със свързочни и транспортни средства.

6. При военна обстановка органите на ВКР се ръководят от специално положение.

II. ЗАДАЧИ НА ОРГАНИТЕ НА ВОЕННОТО КОНТРА- РАЗУЗНАВАНЕ

7. На органите на ВКР се възлагат следните задачи

а/ Да предотвратяват проникването на агентура на вражеските разузнавания и други вражески елементи в частите и учрежденията на въоръжените сили и Трудова повинност.

б/ Да издирват и разобличават агентите на чуждото разузнаване, държавни престъпници и други вражески елементи, проникнали във въоръжените сили и Трудова повинност или живущи в близост до военни обекти.

в/ Да предотвратяват опитите за измяна на Родината от отделни военнослужащи и волнонаемни от частите и учрежденията на въоръжените сили и Трудова повинност.

г/ Да осигурят съвместно с командването, политоргани и други органи на МВР, опазването на държавната и военна тайна, активно да работят за пресичане каналите за изнасяне и разгласяване на секретни данни от подразделенията и учрежденията на въоръжените сили и Трудова повинност.

- 3 -

д/ Да подготвят и провеждат съвместно с другите органи на МВР и МНО специални мероприятия за дезинформация на противника, по зашифровката и маскировката на режимните обекти.

е/ Всестранно да съдействуват на командването и политорганиците за повишаване бойната готовност на въоръженит сили.

ж/ При получаване на данни за конкретни вражески намерения или подривни действия на империалистическите разведки против въоръжените сили на страните-участнички във Варшавския договор, органите на ВКР незабавно да информират за това ВКР органи на съответната страна.

з/ Да изпълняват в армията специални поръчения на ЦК на БКП и правителството на НРБ.

и/ Да съдействуват на командирите и политработниците в армията за водене на постоянна работа по издигането на висока политическа и военна бдителност, за опазване на военната тайна и борбата с чуждото разузнаване.

III. ПРАВА НА ОРГАНИТЕ НА ВОЕННОТО КОНТРАРАЗУЗНАВАНЕ

8. На органите на ВКР се предоставят следните права:

а/ Да провеждат агентурно-оперативна работа във въоръжените сили, Трудова повинност и гражданското обкръжение на военните обекти.

б/ Да създават квалифициран агентурен апарат и конспиративни и явочни квартири за работа с агентурата.

в/ Да арестуват военнослужащи, волнонаемни и граждански лица за извършени от тях държавни престъпления и да правят обиск на същите, при строго съблюдаване на социалистическата законност в НРБ.

Арест на офицер може да бъде извършен със санкция от прокурора, след като се вземе съгласието на министъра на вътрешните работи, и съответно на министъра на народната

отбрана или на началника на ГУТП, а за офицери - членове на партията се информира началника на Главно политическо управление при МНО или началника на Политическо управление при ГУТП.

Арест на военнослужащи от сержантския, редовия и волнонаемен състав се извършва след утвърдено предложение от зам.министъра на вътрешните работи и с разрешение от прокурора, като се уведомява съответния командир, а за членове на БКП от този състав се информира съответния член на Военния съвет или началника на политотдела; за граждански лица-членове на БКП се информира съответния партийен комитет

При арест на членове на партията наред с информирането на съответните партийни органи, предоставят им се необходимите материали за вземане и на партийно отношение.

г/ Да задържат военнослужащи и други лица, когато се търсят за извършени престъпления, заловени на място престъплението или имат намерение да извършат такова, при спазване изискването на НК.

За извършени задържания и основанията за това се уведомява прокуратурата не по-късно от следващите 48 часа.

След задържането оперативният работник от ВКР веднага изготвя мотивирано постановление, което се утвърждава от началника на ВКР управление. За случая се донася на министъра на вътрешните работи или негов заместник и се уведомява съответния командир.

д/ Да провеждат предварително следствие на военнослужащите и свързаните с тях лица, арестувани и заподозрени за извършени държавни престъпления, съгласно изискванията на НК.

е/ Да провеждат в съответствие със положението за органите на МВР и заповедите на МВР специални мероприятия, насочени към издирване и пресичане дейността на агентурата на чуждото разузнаване и вражеските елементи във въоръжените сили и Трудова повинност.

- 5 -

ж/ Да провеждат профилактични мероприятия за предотвратяване на вражески прояви във въоръжените сили, Трудова повинност, против разхищение на оръжие, разгласяване на военната тайна, за недопускане на нарушения при съхраняването и транспортирането на специални видове въоръжение, по охраняване на военни обекти, както и за отстраняване на всякакви други сериозни недостатъци, които биха понижали боеспособността и боеготовността на въоръжените сили.

з/ Да проверяват съвместно с командването или самостоятелно състоянието на секретното деловодство във войсковите части и учреждения и режима на важни военни обекти. Извършват специална проверка на лицата, които отговарят за съхраняването на секретни документи и материали или работят с такива, както и на тия, които излизат зад граница.

и/ В случай на оперативна необходимост да извикват в органите на контраразузнаването военнослужащи от редовия, сержантския и офицерски състав, работници и служаци във войсковите части и учреждения по установения ред.

к/ Да се запознават чрез съответните щабове със заповедите и указанията на министъра на народната отбрана, командущите видовете войски и обединенията, командирите на съединенията и частите и с военната техника, приета на въоръжение в частите и съединенията, които обслужват.

IV. СТРУКТУРА И КАДРИ НА ОРГАНИТЕ НА ВОЕННОТО КОНТРАРАЗУЗНАВАНЕ

9. Структурата на основните органи и общата численост на ВКР се утвърждават от ЦК на БКП, а структурата и щабта на останалите поделения се определят от ръководството на Министерството на вътрешните работи, като се изхожда от обстановката и задачите, поставени пред Държавна сигурност по обезпечаването на сигурността във въоръжените сили и Трудова повинност, както и от структурата и организацията на последните.

~~- 6 -~~

7

10. Ръководството на органите на ВКР по места се осъществява от ВКР управление, което влиза в системата на МВР, с права на самостоятелно централно управление на ДС.

ВКР управление провежда контраразузнавателна работа в Генералния щаб и централните управления на МНО, в РГК части и учреждения, пряко подчинени на Министерството на народната отбрана.

Отделите на управлението провеждат контраразузнавателна работа във видовете войски, обединенията и съединенията, Гранични войски и Трудова повинност.

11. Органите на ВКР се окомплектоват с кадри - членове на БКП и ДКМС, безпределно преданни на БКП и Народното правителство, с добра политическа, специална, техническа и военна подготовка.

Министерството на народната отбрана оказва помощ на МВР по окомплектоването на органите на ВКР с офицерски кадри.

12. При изпълнение на своите оперативни задачи, работниците на ВКР са длъжни безусловно да спазват изискванията на военните устави, да съблюдават единоначалието и установения в поделенията вътрешен ред.

При нарушения на военните устави, работниците от ВКР подлежат на дисциплинарни наказания, които се налагат от старшите началници по линия на ВКР. Последните се ползват от правата по дисциплинарния устав в БНА и от Правилника за преминаване на военната служба от офицерския състав в МВР.

Органите на ВКР нямат право да се вмесват в работата на командирите и началниците от БНА и Трудова повинност и да ги подменят в техните права по какъвто и да било повод.

- 7 -

8

V. ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА НА ОРГАНИТЕ НА ВОЕННОТО
КОНТРАРАЗУЗНАВАНЕ С КОМАНДУВАНЕТО И ПОЛИ-
ТИЧЕСКИТЕ ОРГАНИ ВЪВ ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ И
ТРУДОВА ПОВИННОСТ С МЕСТНИТЕ ПАРТИЙНИ И
АДМИНИСТРАТИВНИ ОРГАНИ И ТЕРИТОРИАЛНИТЕ
ОРГАНИ НА МВР

13. Органите на ВКР решават своите задачи в тясно взаимодействие с командването и политическите органи във въоръжените сили и Трудова повинност, опират се на помощта на партийните организации, на целия армейски и трудов колектив и вземат най-активно участие в живота и дейността на обединенията, съединенията, частите и учрежденията на въоръжените сили и Трудова повинност.

14. Началниците на отдели и отделения на ВКР информират военните съвети при видовете войски, обединенията, УГВ, ръководството на Трудова повинност, командирите и началниците на съединенията, граничните отряди, учрежденията и частите по линия на ВКР:

а/ За резултатите от контраразузнавателната работа по разобличаване агентите на капиталистическите разузнавания изменниците на Родината или други държавни престъпници.

б/ За вражеските прояви във войските /изменнически, терористически и диверсионни намерения, разпространение на антинародни материали и други вражески актове/.

в/ За сериозни недостатъци в боеготовността на войските, по опазването на държавната и военна тайна, по поддържане на режима във военните обекти, по охраняването на държавната граница и по други въпроси в интерес на въоръжените сили и Трудова повинност.

При по-сериозни недостатъци по боеготовността на въоръжените сили, по строителството и за разхищения, началниците на отдели и отделения от ВКР съобщават в управлението,

- 8 -

което докладва на министъра на вътрешните работи и с негово разрешение информира МНО, Главно политическо управление при БНА и ГУТП.

г/ За състоянието на работата на органите на военното контраразузнаване, както и за по-сериозните недостатъци министърът или началникът на управлението информира ЦК на БКП.

15. Оперативните работници в частите и учрежденията информират съответните командири и техните заместници по политическата част за вражеските прояви, за изменнически и дезертьорски намерения на отделни военнослужащи, по факти за разгласяване на военна тайна, за нарушения на режима, правилата за съхраняване на секретни документи, техниката, оръжието, боеприпасите, взривните и отровни вещества и за други сериозни недостатъци в боеготовността на частите, като се предпазят от разшифроване на агентурата и разработките.

Командуването и политорганиците със съгласието на органите на ВКР внимателно използват дадената им информация за вземане на мерки, като недопускат да бъдат разкрити източниците на получаването ѝ.

16. Военните съвети при видовете войски, обединенията, УГВ и ръководствата на ГУТП, командирите на съединенията, частите и учрежденията и началниците на политорганиците, оказват пълно съдействие на органите на ВКР при решаването на оперативните им задачи.

Командуващите и членовете на военните съвети, началникът на ГУТП, командирите на съединения и началниците на политотдели и техните заместници по свое усмотрение могат да участвуват в оперативните съвещания на съответните органи на ВКР.

17. Началниците на отдели и отделения на ВКР, командуващите видове войски и обединения, командирите на части и съединения, съвместно да провеждат оперативно-заградителни и маскировъчни мероприятия за пресичане визуалното и радио-техническо разузнаване на капиталистическите разузнавания, като все повече се опират на

- 9 -

военнослужащите и трудослужащите от въоръжените сили и Трудова повинност, на всички трудещи се.

Началниците на отдели и отделения на ВКР да бъдат привлечани от съответните командири в избирането на местата на режимните обекти, при тяхната зашифровка и маскировка, в подработването на легендата за тяхното прикритие в съответствие със съществуващата инструкция.

18. За своевременно вземане на мерки от отделите и отделенията на ВКР по опазването на държавната и военна тайна /при изпробване на нова техника и оръжие, при дислокация на войски, провеждане на маневри и учения/, военните съвети, командирите на съединения и части своевременно информират съответните работници от ВКР и ги привличат към участие в своите заседания и съвещания.

19. Командуващите видове войски и обединения, командирите на части и съединения своевременно информират отделите, отделенията и оперативните работници на ВКР за изчезването на секретни документи, разхищение на оръжие, повреждане на бойна техника, за дезертъорство на военнослужещи, катастрофи и други извънредни произшествия.

При случаите, когато това е необходимо командването обезпечавя охрана на местопроизшествието и запазването веществените доказателства до идването на ОР и следовател от ДС.

20. Оперативните работници от ВКР участвуват, в рамките на своите служебни задължения, във войсковите учения и при изпълнение на други задачи от войските.

При тези случаи на оперативните работници и ръководящия състав от ВКР се разрешава да използват всички военносвързочни средства за връзка помежду си, както и всички видове доволствия по нормите, установени във въоръжените сили.

Оперативните работници към частите на БНА, по време на марш и учение, се придвижват с превозните средства на частите заедно с началник-щабове.

21. Органите на ВКР поддържат постоянна връзка с местните партийни и административни органи, използват техната помощ при решаване на агентурно-оперативни въпроси, като при необходимост ги информират за провеждане мероприятия и им оказват съдействие за повишаването на революционната бдителност на населението.

22. Органите на ВКР работят в тясно взаимодействие с териториалните органи на МВР, обменят информации и провеждат съвместно всички необходими агентурно-оперативни и други мероприятия.

При това особено внимание отделят при организиране на съвместната контраразузнавателна работа сред гражданското обкръжение на режимните обекти. Старши-оперативен началник се явява началникът на окръжното управление.

VI. МАТЕРИАЛНО-ТЕХНИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ НА ОРГАНИТЕ НА ВОЕННОТО КОНТРАРАЗУЗНАВАНЕ

23. Личният състав на ВКР се обезпечава с всички видове доволствие /вещево, продоволствие и въоръжение/ от МНО и ГУТП по нормите, определени за офицерите и генералите от въоръжените сили и ГУТП, стойността на което се възстановява от МВР.

Паричното доволствие /заплати, лагерни пари, награди, командировъчни средства и суми за специални нужди/ органите на ВКР получават от МВР по установените норми за офицерите от ДС.

Министерството на народната отбрана, командването на видовете войски, обединенията, съединенията, частите, граничните отряди и Трудова повинност обезпечават органите на ВКР с необходимите квартири за личния състав, служебни помещения и оборудване, транспорт, гориво-смазочни материали и средства за свързка.

~~- 11 -~~

12

За охрана на служебните помещения на органите на ВКР, конвоиране на арестанти и охрана на арестите, командуването отделя необходимото число войници и сержанти, по щат и за сметка на МВР.

Из архивите на ДС

СТРОГО СЕКРЕТНО!

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
СЕКРЕТАРИАТА НА ЦК НА БКП .

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от Димитър Стоянов – министър
на вътрешните работи

ОТНОСНО: Създаване на самостоятелно управление на ДС за
контраразузнавателно обслужване на икономиката

ДРУГАРИ,

С решение № Б-8 от 18 март 1982 г. на Секретари-
ата на ЦК на БКП в системата на Второ главно управление
– ДС бе създадено специализирано управление за обслужва-
не на икономиката.

Обособяването на това управление и предприетите
допълнителни организационни мерки в центъра и окръжните
управления на МВР спомогнаха да се приведе организацията

2 5

на работата на ДС по обслужване на икономиката в съответствие с измененията в механизма за управление на народното стопанство и изискванията на оперативната обстановка на този етап. В следствие на това настъпиха някои положителни изменения в оперативната работа. Разкрита бе престъпната дейност на голям брой наши и чужди граждани, насочена към подкопаване сигурността на икономиката. Опазването на държавната и служебната тайна стана по-надеждно. Пресечени бяха редица опити на противника да се добере до важни секрети. Превантивно-профилактичната работа за защита и подпомагане развитието на народното стопанство стана по-конкретна и резултатна. Засили се сигналната функция на ДС към партийните, държавните и стопанските ръководства за наличие на условия и предпоставки за аварии, катастрофи, пожари и други неблагоприятия в стопанските обекти.

В съвременната напрегната международна политическа и оперативна обстановка народното стопанство се превърна в един от главните обекти на разузнавателно проникване и на друга подривна дейност на противниковите специални служби, държавните органи, капиталистическите монополи, фирми и банки. Специалните служби на противника събират активно разнообразна икономическа информация, която се използва от империалистическите държави за осъществяване на диференцирана външоикономическа политика, насочена към спъване на интеграционните процеси в рамките на СИВ, забавяне на нашето икономическо развитие, отслабване валутния потенциал и създаване затруднения на външоикономическата

ни дейност.

В резултат на засилената подривна дейност вражеските и другите престъпни елементи, работещи в икономиката, се опитват да извършват диверсионни и вредителски актове, да разпространяват клеветнически слухове и разколебават вярата на трудещите се в правилността на партийната икономическа политика. Извършените диверсионно-терористични актове станаха в обекти на икономиката. Зачестиха умишлените палежи в селското и горското стопанство, унищожаването на държавно имущество, производството на некачествена продукция и други враждебни действия, които нанасят големи материални щети и застрашават сигурността на държавата. Борбата срещу тези прояви стана особено актуална след започване на възродителния процес сред населението с възстановени имена.

Успоредно с дейността на противника, в резултат на неефективни икономически действия на отделни стопански ръководители, прояви на безотговорност и разхищения в народното стопанство възникват някои негативни процеси и социални деформации, които получават широк социален отзвук. Това води до значителни материални загуби и спъване на ускореното развитие. Някои от тези прояви получават широк социален отзвук.

Настъпилите съществени изменения в оперативната обстановка и задачите, произтичащи от решенията на Февруарския пленум на ЦК на БКП и Съображенията на др. Т.Живков по някои актуални проблеми на нашето развитие, поставят

нови, по-високи изисквания към дейността на органите на ДС по защитата и охраната на икономиката и в борбата срещу отрицателните явления. В съответствие с тези изисквания и с оглед по-пълното и комплексно обслужване на икономиката е необходимо да се предприемат и съответни организационни и структурни промени.

За тази цел, ако Секретариатът на ЦК на БКП счете за целесъобразно, да приеме следното решение:

1. В системата на МВР да се създаде самостоятелно управление на ДС за контраразузнавателно обслужване на икономиката, на основата на съществуващото управление "Икономическо" към Второ главно управление – ДС.

2. Управлението да работи в тясно взаимодействие с централните подразделения на Държавна сигурност, Дирекция на народната милиция и Централното управление за противопожарна охрана; да осъществява методическо ръководство, контрол и помощ на териториалните подразделения на МВР по линия на икономиката.

3. Управлението да провежда своята дейност в следните основни насоки:

– Разкриване и пресичане опитите на специалните органи на противника да използват външоикономическия, научно-техническия, транспортния и други канали за провеждане на шпионска дейност в икономиката, да изучават, разлагат, обработват и вербуват икономически кадри, да ги подбуждат към измяна на родината.

5 8

– Разкриване и пресичане опитите на капиталистическите монополи, фирми, банки и други при осъществяване на външноикономическия и научно-технически обмен, промишленото коопериране, транспортната дейност и други да нанасят щети на народното стопанство и разлагат и корумпират икономическите, инженерно-техническите, научните и други ръководни и изпълнителски кадри.

– Предотвратяване и пресичане опитите на вражески настроените лица и други престъпни елементи в икономиката да извършват диверсионно-терористическа дейност, вредителство, унищожаване или разхищаване на обществени материални ценности, антисоциалистическа, националистическа и антисъветска пропаганда и други вражески действия или бездействия, които водят до подкопаване икономическата мощ и сигурността на страната.

– Оказване помощ за ускорено развитие на народното стопанство чрез придобиване на икономическа, търговско-ценова, научно-техническа и технологическа информация и документация.

– Опазване на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна и служебна тайна.

– Борба срещу нарушенията на монопола на външната търговия и крупната организирана контрабандна дейност, извършвана от български и чужди граждани.

– Провеждане на разностранна профилактична дейност за предпазване икономическите кадри от чуждо влияние и въвличането им в престъпления, за предотвратяване на ката-

строфи, аварии, брак, пожари, негативни явления във внедрителската и инвестиционната дейност в експлоатацията и поддържането на основните производствени фондове и използването на енергийно-суровинните ресурси.

– Изучаване причините за възникване на негативни настроения сред трудови колективи, които могат да бъдат използвани във вреда на сигурността на страната и за разстройване на нормалния производствен процес.

– Централизиране, усъвършенстване и разширяване на информационно-аналитичната и сигналната дейност на органите на ДС в сферата на икономиката. Системно и своевременно информиране на партийните, държавните и стопанските органи за подривна дейност на специалните служби на противника, дейността на контрареволуционните и враждебно-престъпните елементи и за отрицателните явления и социални деформации в народното стопанство.

4. Министърът на вътрешните работи да утвърди структурата, функциите и задачите на самостоятелното управление на Държавна сигурност по икономиката.

5. За началник на самостоятелното управление на ДС за контраразузнавателно обслужване на икономиката предлагам да бъде издигнат др. генерал-майор Кирил Василев Величков – зам.-началник на ВГУ – ДС и началник на управление "Икономическо" при същото управление.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Кадрова оценка за ген.-майор Кирил Василев Величков.

МИНИСТЪР:
/Д.Стоянов/

Иванов
Радослав
Иванов

РЕШЕНИЕ "Б" №.1..

НА СЕКРЕТАРИАТА НА ЦК НА БКП ОТ .16.I..... 1986 Г.

Дава съгласие:

1. В системата на МВР да се създаде самостоятелно управление на ДС за контраразузнавателно обслужване на икономиката, на основата на съществуващото управление "Икономическо" към Второ главно управление – ДС.

2. Управлението да работи в тясно взаимодействие с централните поделения на Държавна сигурност, Дирекция на народната милиция и Централното управление за противопожарна охрана; да осъществява методическо ръководство, контрол и помощ на териториалните поделения на МВР по линия на икономиката.

3. Управлението да провежда своята дейност в следните основни насоки:

– Разкриване и пресичане опитите на специалните органи на противника да използват външноикономическия, научно-техническия, транспортния и други канали за провеждане на шпионска дейност в икономиката, да изучават,

- 2 -

разлагат, обработват и вербуват икономически кадри, да ги подбуждат към измяна на родината.

- Разкриване и пресичане опитите на капиталистическите монополи, фирми, банки и други при осъществяване на външноикономическия и научно-технически обмен, промишленото коопериране, транспортната дейност и други да нанасят щети на народното стопанство и разлагат и корумпират икономическите, инженерно-техническите, научните и други ръководни и изпълнителски кадри.

- Предотвратяване и пресичане опитите на вражески настроените лица и други престъпни елементи в икономиката да извършват диверсионно-терористическа дейност, вредителство, унищожаване или разхищаване на обществени материални ценности, антисоциалистическа, националистическа и анти-съветска пропаганда и други вражески действия или бездействия, които водят до подкопаване икономическата мощ и сигурността на страната.

- Оказване помощ за ускорено развитие на народното стопанство чрез придобиване на икономическа, търговско-ценова научно-техническа и технологическа информация и документация.

- Опазване на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна и служебна тайна.

- Борба срещу нарушенията на монопола на външната търговия и крупната организирана контрабандна дейност, извършвана от български и чужди граждани.

- Провеждане на разностранна профилактична дейност за предпазване икономическите кадри от чуждо влияние и въвлечането им в престъпления, за предотвратяване на

- 3 -

катастрофи, аварии, брак, пожари, негативни явления във внедрителската и инвестиционната дейност в експлоатацията и поддържането на основните производствени фондове и използването на енергийно-суровинните ресурси.

- Изучаване причините за възникване на негативни настроения сред трудови колективи, които могат да бъдат използвани във вреда на сигурността на страната и за разстройване на нормалния производствен процес.

- Централизиране, усъвършенствуване и разширяване на информационно-аналитичната и сигналната дейност на органите на ДС в сферата на икономиката. Системно и своевременно информиране на партийните, държавните и стопанските органи за подривна дейност на специалните служби на противника, дейността на контрареволуционните и враждебно-престъпните елементи и за отрицателните явления и социални деформации в народното стопанство.

4. Министърът на вътрешните работи да утвърди структурата, функциите и задачите на самостоятелното управление на Държавна сигурност по икономиката.

5. За началник на самостоятелното управление на ДС за контраразузнавателно обслужване на икономиката да бъде издигнат генерал-майор КИРИЛ ВАСИЛЕВ ВЕЛИЧКОВ - зам.-началник на ВГУ - ДС и началник на управление "Икономическо" при същото управление.

ДС-
структура и основни
документи

38

860

V

309

СТРОГО ПОВЕРТЕЛНО!

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: Относно мерките за подобряване работата на Управ-
ление ~~за~~ ^с ~~Безопасност~~ ^и ~~и~~ ^{Охрана ~~та~~ при ДС}

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

№ 162

*Омниленска
№ 2254 / 8.2.64.*

София, 1 юни 1952 год.

Въпреки известно подобряване в организацията и осъществя-
ването охраната на ръководителите на Партията и Правителството, в
работата на Управлението все още има сериозни недостатъци.

От страна на ръководството на Управлението и неговите
сътрудници, които имат за своя главна задача да се занимават с
агентурно-оперативната работа се забелязва подценяване на тази
важна работа в резултат на което агентурния апарат на Управе-
нието е слаб по качество и малък по количество, а възпитанието на
резиденти, агенти и информатори е лошо.

Оперативния състав не следи достатъчно за недопускането
в средата на окръжението на охраняваните и на трасета по които
те се движат постоянно, на вражески елементи, присъствието на кои-
то може да доведе до тежки последствия.

Имат място факти на престъпно нехайно отношение от стра-
на на някои работници в Управлението към изпълнение на възложе-
ните им сериозни задачи по охраната - заспивания и самоволно
напускане на пост, небрежно носене на охраната и др. случаи на
претъпена политическа бдителност.

Поради слабия контрол от страна на ръководството на
Управлението, занемарени се оказаха отчетта и отчетността за израз-
ходваните и налични продукти, парични средства и други ценности,
отпускани на Управлението.

С цел да се подобри работата на Управление ^{Безопасност}
и Охрана,

Из архивите на ДС

371

З А П О В Я Д В А М:

1. Да се счита утвърдена и най-строго да се спазва и изпълнява приложената "Инструкция за работата на Управление Безопасност и Охрана" и задължавам ръководството на Управлението да упражнява най-строг контрол и помощ на всички чиновници в УВО за обезпечаването на точното, своевременно и цялостно приложение.

С инструкцията да се запознае целия ръководящ състав на Управлението до началник отдел включително - с цялото ѝ съдържание, а останалите оперативни работници - с отнасящата се до тях част.

2. Да се ликвидира с подценяването на агентурно-оперативната работа и да се организира така, че да вземе едно от главните места в системата на охраната на ръководителите на Партията и Правителството.

В срок от три месеца:

а/ да се прегледа цялата агентурно-информационна мрежа на Управлението, да се очисти от политически неблагонадеждни и неработоспособни сътрудници и попълни за сметка на нови по-качествени вербовки,

б/ да се подобри ръководството и възпитанието на агентурно-информационния апарат, да се създадат, където е необходимо, работоспособни резидентури и придобие достатъчно количество конспиративни и явочни квартири, осигуряващи нормални условия за срещи с агентура.

Ръководящия състав да повиши изискванията към оперативните работници, които по своя вина допускат сриване на срещи с агентурата, така да се организира работата и контрола, че подобни случаи в бъдеще да бъдат изключени,

в/ щателно да се проверяват и държат под постоянно агентурно наблюдение лица, заети в обслужването на охраняваните.

Да се осигури агентурно осветляване на околнината на охраняваните по местожителство и работа за да се изключи възможността от каквито и да било нежелателни прояви от страна на вражеските елементи по отношение на охраняваните. Тази работа да се съгласува с другите Управления и отдели ДС,

г/ използвайки възможностите на другите Управления и отдели ДС, а също така с помощта на специално завербувана агентура, да се установят и вземат под агентурно наблюдение всички политически неблагонадеждни лица живущи на правителственото трасе, а

312
3.-

по отношение на онези от тях, които се явяват носители на терористически, диверсионни проявления, или са заподозрени във връзка с чуждото разузнаване, да се представи предложение за отдалечаването им от правителственото трасе.

Посредством председателите на изпълнителните комитети на районните съвети на депутати на трудящи се и органите на милицията, да се установи такъв ред, че адресната регистрация на нови жители по правителственото трасе да се провежда само със санкция на Управление Безопасност и Охрана,

д/ За да се повиши отговорността на оперативния състав за състоянието на агентурно-оперативната работа и се отстрани съществуващото обезличаване към всеки оперативен работник да се прикрепят определени обекти, участъци или сектори, на които той е длъжен да осъществява целия комплекс от агентурно-оперативната работа по негласната охрана.

3. Началниците на Управление и отдели ДС в центъра, началниците на Столичното и окръжни Управления МВР да оказват всеотстранна помощ на Управление Безопасност и Охрана за разкриване на вражески елементи, които имат или могат да имат достъп до охраняваните, подготвят или имат терористически или диверсионни намерения, като за получените от подобен характер сигнали незабавно да се докладва лично на мен.

4. Да се повиши отговорността на заетите в лична охрана оперативни работници за възложената им работа.

Да се изисква щото застъпилите на пост сътрудници по личната охрана неотлъчно да се намират с охраняваните или близко до тях, а шофьорите под никакъв предлог да не напускат колитеси.

Ръководството на Управлението, началниците на отдели и отделения систематически да инструктират работниците по личната охрана в съответствие със стоящите пред тях задачи, като се обръща особено внимание на тяхното възпитание в дух на верност и честност, висока дисциплинираност и политическа бдителност.

5. Другарите КОЛЧЕВ, ГИЛИН и ПАЧЕВ в срок от два месеца да прегледат съществуващите планове и схеми на постове по охраната на обектите, а където такива няма, да се съставят нови и то така, че в плановете да се придвиждат всички необходими мерки и средства за надеждна охрана на ръководителите на Партията и Правителството.

6. Да се подобри службата по охрана и регулиране на правителствените трасета, със силите на оперативните работници да се организира постоянно наблюдение на особено оживените участъци от трасето при преминаване на правителствени коли.

7. Строго да се спазва установения с приложената инструкция ред при охраната на митинги, демонстрации, тържествени заседания и др. масови мероприятия. При всеки случай да се съставя подробен план на охрана и се осигурява проверка на участниците в тържествените събрания или негласно наблюдение на демонстранти, за да се изключат евентуални вражески актове по отношение на охраняваните.

В никакъв случай да не се пускат в залите и на трибуни лица, които нямат специални покани и които не са проверени предварително от органите на ДС.

8. Другарите КОЛЧЕВ, ЦАЧЕВ и ГРЪБЧЕВ в двумесечен срок да отстранят всички недостатъци в работата по изразходване и отчетността на изразходваните парични средства, продукти и други материални ценности и се заведе необходимата отчетност за имуществото и продуктите, които се отпускат на Управлението за нуждите на охраняваните.

9. Другарите КОЛЧЕВ, ЧОЛАКОВ И ЦАЧЕВ да подобрят политико-възпитателната работа в Управлението. До 15 дни заедно с др. ГИРОВ да разработят конкретни мероприятия, планове и програми за общо-образователна, специална, боева и политическа подготовка на личния състав и да ми се представят за утвърждаване.

Обръщам вниманието на целия личен състав на Управление VII-мо ДС, че нему са възложени изключително сериозни отговорни задачи по охрана на ръководителите на нашата Партия и народното Правителство.

За да се изпълнят тези задачи успешно, от всеки работник се изисква да бъде дисциплиниран, верен и честен, да бъде готов твърдо да понася и преодолява всички трудности в своята работа.

Като дело на чест за ръководящия състав, партийните и младежки организации в Управлението е възпитаване на всички работници от безопасността и охраната в дух на безгранична преданост към своя народ, ВКП, народното Правителство и лично към другаря ЧЕРВЕНКОВ, Съветския съюз и Великия СТАЛИН.

МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ-
-генерал-лейтенант:

7 II 52.

Г. Данков
/Г. Данков/

Из архивите на ДС

сво

314
Строго поверително!
3 екс.

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ИНСТРУКЦИЯ

за

работата на Управление Безопасност и Охрана
/У.В.О./

Под ръководството на славната Б.К.П., ~~нашето~~ ~~с нашия~~ ~~любим~~ ~~Министър~~, подпомагани непрекъснато щедро и безкористно от нашия освободител и покровител С.С.С.Р. и другаря Сталин, ние успешно строим нашата нова социалистическа родина.

Враговете на трудящия се народ у нас в бясната си злоба правят отчаяни опити да пречат на нашето социалистическо строителство. Чрез своята агентура, империалистическите разузнавания се стремят да проникнат в редовете на Партията, държавния апарат, различните организации и учреждения, с цел да ги разлагат, да вредителствуват и да нанасят загуби на държавата със своята подривна дейност; да създават недоверие към народното правителство, към политиката на Партията, да всяват съмнение и недоверие в трудящите се, в нашите огромни и безспорни постижения.

Трайчкостовците, троцкистите, николапетковистите, бившите царски офицери и бившите привилегировани съсловия, лишени от всякаква опора, сред трудящите се, при активна поддръжка и по заповед на чуждите разузнавания, използват всички средства като: шпионаж, диверсия, вредителства и терор, за борба против нашето социалистическо строителство, против членовете на Правителството и ръководящи партийни дейтели.

Историята ни учи, че там където отсъства революционната бдителност и не се вземат достатъчно предварителни мерки, там винаги се удава на враговете да извършват своите гнусни злодея-

ния.

Задачата на работещите в У.Б.О. е да опазят на всяка цена живота, здравето и спокойствието на най-отговорните държавни и партийни дейтели, като своевременно, още в зародиш разкриват и осуетяват пълнените вражески планове и при всички условия, където и когато да се опита врага, да посегне върху най-висшите държавни и партийни ръководители, да бъде смазан и без остатък унищожен.

Изхождайки от тази основна задача, всички работници по охраната на членовете, кандидат членовете на П.Б.на Ц.К.на Б.К.П., секретарите на Ц.К.на Б.К.П., както и на членовете на Правителството, са длъжни да изпълняват строго долуброените мероприятия:

I. АГЕНТУРНО ОБСЛУЖВАНЕ.

1. Организацията на агентурната работа предвижда широко провеждане на профилактични мерки по отношение на охраняваните обекти.

2. Агентурно-оперативната работа се провежда за наблюдение на лицата, обкръжаващи охраняемите по месторабота и местоживееене, около вилите и почивните домове, както и по трасетата по които се движат същите.

3. Организирането на агентурното наблюдение на лицата живущи близо до местата, където охраняваните работят и живеят, или по пътищата по които минават, изхождайки от конкретните условия, се вербова достатъчна по количество информационна мрежа, чрез която се изучават, проверяват и наблюдават всички лица, живущи в съседство или насреща на охранявания, а така също и по далечните домове от прозорците на които може добре да се наблюдава домът или учреждението където се намира или пребивава охраняемия/капандури, тавански помещения и други места/.

Капандурите и другите отвори по таванските помещения на къщите, в които може да се настани вражески наблюдател се зазидват плътно или се създават такива условия, при които се изключва възможността за използване на тези места, от където охраняваните могат да бъдат уязвени.

4. Агентурата се вербова преди всичко от ония лица, които по своето служебно и домашно положение или по своите лични качества имат достъп във всяка квартира и дом, знаят всички или

большинството лица от живущите там, като портиери, блокови разпределители, домоуправители, блокови отговорници, отговорници по О.Ф. линии и други.

5. Като правило за охранителните мероприятия се вербоват лица добри отечественофронтовци, патриотически настроени и само в някои случаи се допуска вербовка при наличието на слаб компрометиращ материал. Членове на Б.К.П. не се вербоват, освен с разрешение на съответният помощник министър или министъра на вътрешните работи.

6. За по голямо удобство при агентурното наблюдение на обслужвания район по месторабота, местоживеене и други, същия се разделя на сектори, като във всякой сектор се създава агентурно-информационен апарат на ДС.

7. Агентурата в секторите се свежда в резидентура. Последната се вербова само от проверени, енергични и преданни членове на БКП/ в изключителни случаи от членове на ДСНМ/.

На резидентурата се дават показания да води агентурно наблюдение за обкръжението /непосредствено и по-далечно/, незабавно да съобщава за появяването в секторите на наблюдението, неизвестни и подозрителни личности, за всякакви подозрителни събрания, за лица криещи и имащи в себе си всякакво огнестрелно оръжие, водещи вражески разговори по отношение на народната власт и по специално по отношение ръководителите на Партията и Правителството, както и за лица посещавани от чужденци и поддържащи връзки с чужбина, близки и познати на репресирани от народната власт бандити и други.

Всяко съобщение, станало достойние на нашата агнтура, трябва да се предава веднага на резидента. Последния незабавно го докладва на оперативния работник, с когото той е свързан по предварително уговорен начин. Ако оперативния работник отсъства, а полученото сведение не търпи никакво отлагане, същия го съобщава на дежурния по Управление Безопасност и Охрана/У.Б.О./или на милиционера от У.Б.О., който охранява най-близкия партиен или държавен обект.

В особенни случаи резидента лично предприема мерки за задържането на неизвестни, или на неизвестния, когато предава на органите на МВР -У.Б.О.

8. Трасетата се делат на участъци, като в всеки от

тях се вербова необходимото количество информатори, които се свеждат в резидентура, в зависимост от сложността на терена в даления участък, или живущите в него хора. Информаторите и резидентите при получаване на сигнали, постъпват също така, както информаторите и резидентите в секторите.

9. По цялото трасе/ в зависимост от участъците/ ролята на регулировчиците се изпълнява от оперативни работници по охраната /във форма на милиционери/, наблюдаващи движението на автомобилите на пешеходците, като подозрителните от тях задържат и проверяват.

На всяка спряла машина по трасето се взема номера, а същата се застава да тръгне. Ако е повредена, незабавно се вземат мерки за отстраняването ѝ от трасето.

Като правило не се допуска движение по трасето на неизправни автомобили, с неизправни фарове, клаксони, разцентровани колелета и др. Автомобилите не спазващи правилата за движение и определената скорост се задържат и незабавно се изхвърлят от трасето, а шофьорите се наказват. Всяко непознато лице, стоящо по трасето се проверява, и в зависимост от резултата от проверката се отстранява, или задържа.

Не се разрешава извършването на никакви поправки по трасето/пътни, телефонни, електрически и пр./, ако за това предварително не са уведомени съответните органи на У.Б.О.

Органи на М.В.Р. и М.Н.О. се допускат от милиционерите по трасето да изпълняват свои служебни задачи/наблюдение и др./само ако за това същите имат разрешение от ръководството на МВР. Следи се зорко за направлението и спирките на дипломатическите автомобили.

В случаите, когато преминават правителствени автомобили, всякакво движение по трасето се спира и се обезпечават благополучното им преминаване.

10. Агентурата и резидентите не се ориентират към това, че те изпълняват охранителни функции по трасето. На резидентите и агентурата в случай на отсъствие на оперативния работник и при наличието на получени сериозни сигнали, се разрешава да съобщат получените сведения на милиционерите охраняващи трасето. Същите, след като са получили съобщението предприемат мерки за задържането на подозрителния или подозрителните и ликвидират възникналата опасност. В случай на необходимост извикват по телефона по

уговорена сигнализация допълнително подкрепление.

11. По цялото трасе се инсталирват телефони, или се създава необходимата светлинна или звънчева инсталация, уредят се въпросите за примитивно, шифрован разговор, или се уговаря условия на връзка между участъците.

12. В часовете, когато по трасето минават правителствени машини, за сигурност предварително се изпращат необходимото число оперативни работници от У.Б.О., които да организират външно наблюдение за автотранспорта, пешеходците и други по особенни многолюдните кръстопътища и улици и по уязвимите места на трасето. Оперативните работници, носещи външното наблюдение задържат и проверяват всички подозрителни лица, намиращи се на трасето. В случай на необходимост оказват съдействие на регулировачната служба по трасето.

13. При вербоването на информаторите за трасето, необходимо е да се изхожда от това, че всички здания, служби, учреждения, постройки, градини, паркове, пусти места, разрушени и пустеещи къщи и други, намиращи се по протежение на трасето или близко до него се поставят под агентурно наблюдение.

Установяването на войнишки постове по военни обекти по трасето или в непосредственото обкръжение на охраняваните от У.Б.О. обекти, става в съгласие с V-то Управление ДС и контрол на началника на У.Б.О. Всякакви други въоръжени постове по тези обекти се откриват само с разрешение на началника на У.Б.О.

14. Връзките на прислужниците, чистачките, готвачите, сервитьорите, ~~връзките~~ преподаватели, шофьори, доктори, секретари, машинописци и др., които обслужват членовете, кандидат членовете на П.Б. и секретарите на Ц.К. на Б.К.П. се намират постоянно под агентурно наблюдение.

На всяко такова лице се завежда специално досие за проверка и наблюдение, в което се събират всички постъпващи да него материали, в това число справки, агентурни донесения и други.

В необходими случаи, с разрешение на Министъра на Вътрешните работи, обслужващите обекта могат да се вземат под агентурно наблюдение и даже в разработка, а за Министър Председателя и членовете на П.Б., с тяхно съгласие.

Всеки сигнал, макар и най-малкият по отношение на обслу

ващите, веднага да се проверява, а лицата, изказващи недоволство, а още повече вражеско изказване по отношение на охраняемия, под благовиден предлог, със съгласието на охраняемия, незабавно се изваждат от непосредствено съприкосновение с него и се превеждат на друга работа.

В особенни случаи и при достатъчно материали се арестуват със санкция на ръководството.

Особенно внимание се обръща на обслужващите готвачи, сервитьори, и санитарните доктори.

15. Активни агентурни разработки не се водят по обслужваните агентурно от У.Б.О.обекти.Получените сигнали оперативно се проверяват и в зависимост от резултата от проверката се вземат мерки по отношение на лицето, за което се отнасят.То се задържа, или се отстранява под благовиден предлог, до изясняване на сигнала.Това важи за всички от физическа, агентурна и др.охрана и обслуга на обекта.

II. ФИЗИЧЕСКА ОХРАНА

1. У.Б.О. охранява членовете и кандидат членовете на П.Б. секретарите на Ц.К.на Б.К.П., членовете на Министерския съвет и всички лица, за които има решение на П.Б.или Секретариата на Ц.К. на Б.К.П.или по поръчение на генералния секретар на Б.К.П.

2. Охраняемия обект през всичкото време трябва да има един или група оперативни работници, които осъществяват неговата физическа охрана. Изключение се прави тогава, когато охраняемия почива, когато се намира в работния си кабинет, или участва на заседание на П.Б., Министерския съвет или друг висш ръководящ орган.

Оперативните работници в този случай обезпечават, да не проникнат към него чужди и непознати лица, освен членовете на семействата им и тези, за които той е поръчал и които предварително са проверени от охраната.

3. Оперативните работници, носещи охраната на даден обект са задължени да знаят ясно и точно своите права и задължения, а така също и всички необходими мерки, които те трябва да предприемат в случай, че някаква макар и най-малка опасност грози обекта, който охраняват.

4. Началника на У.Б.О.и съответните началници на отдели,

отговарящи за физическата охрана на обекта се задължават системно и щателно да инструктират, сътрудниците, носещи охраната на обекта.

За целта да се състави специален план за охранителните мероприятия за всеки обект. При съставянето на плана трябва да се изходи от следното:

а/ каква е оперативната обстановка/наличие на вражески настроени лица, тяхното разположение по отношение обекта и пр./

б/ състоянието на домът, разположението на входовете и прозорците, спалните и работния кабинет, както и състоянието на терена, равен или неравен, наличие на канавки, дерета, трапове и други, гориста или открита местност и пр.

в/ състоянието на оградата и осветлението.

Въобще, при съставянето на плана трябва да се отчита конкретна^{та} обстановка и условия и се предвиждат всички положения и нюанси, при които може да се окаже обекта и охраната.

Към плана се разработва и инструкция за пропускателна система на обекта, който се охранява.

Б. У.Б.О. и съответните отдели трябва да имат добре обмислен план на мероприятията, пълна разстановка на оперативните работници и постоваците по охраната на даден обект.

Плана на мероприятията по охраната, а така също и разстановката на оперативните работници по охраната и войниците трябва да бъде щателно прегледан и съгласуван с началника на управлението, помощник министъра и утвърден от Министъра на Вътрешните работи.

Разстановката на охраната и постовата служба трябва периодически да се преглежда и изменя.

За всеки оперативен работник и пост от Вътрешни войски при МВР, строго се определят функциите и района на действие.

Задачите на оперативните работници и постоваците от Вътрешни войски, носещи охраната на даден обект, са строго определени и се свеждат към това да не пропуснат на охраняемата територия никакво външно и непознато лице, както и да предотвратяват и най-малкия сигнал, угрозяващ сигурността на охраняемия обект.

Пропускането в охраняемия обект става строго, съгласно инструкцията за пропускането.

Ръководящия състав, отговарящ за охраната на даден обект

е задължен ежедневно да проверява изправността на оградата, електрическото осветление и друга техника, ако има такава, като за всяко нарушение и забелязан пропуск предприема съответни мерки за залавянето на нарушителите, предаването им на следствие и уведомява началника на У.Б.О.

Поделенията на Вътрешни войски, охраняващи обекти на У.Б.О в оперативно отношение са подчинени на съответния началник от У.Б.О., отговарящ за охраната на дадения обект.

За общото състояние на охраната, отговорността пада на началника на У.Б.О., който може в случай на необходимост в съгласуваност с началника на Управление Вътрешни войски да внася всякакви корекции и изменения в дислокацията на постове и задачите които стоят пред тези постоваци.

6. Охраната и оперативните работници задържат всякой попаднал в тяхната зона, не само неизвестни, но и бойците от Вътрешни войски, отклонили се от определеният им район, ако това не е предвидено специално в инструкцията. За всякой задържан, непознат или боец от Вътрешни войски, се докладва незабавно на началника на У.Б.О. и едновременно с това се предприемат оперативни мерки за проверка на задържаните и евентуално следствие.

7. Охраната и постове на Вътрешните войски трябва да бъдат снабдени с необходимото изправно оръжие с известен запас от боеприпаси и снаряди.

Оперативните работници, носещи охраната на даден обект, трябва да бъдат въоръжени с един пистолет голям калибър, един пистолет малък за в джоб, автомат за нощно време и пътуване и лека картечница при пътуване с влак или машина из провинцията. Оръжието трябва да се носи в разни куфари и калфи, чрез които да се зашифрова. Те трябва да имат фенерче и сигнална свирка.

Всякой работник по охраната е длъжен добре да знае своето оръжие и умело да го ползва.

8. Оперативните работници, носещи лична охрана трябва да се подбират из числото на оперативните работници, които са членове на Б.К.П., щателно проверени, преданни до смърт на народната власт и комунистическата Партия, хора способни, енергични, физически здрави, морално устойчиви, готови на всякакви подвизи до саможертва. Да бъдат взискателни към себе си и подчинените си, по-

литически подготвени, да обладават в себе си качества на честност, съобразителност, да обичат повече от всекиго партийните и правителствени ръководители, които ще охраняват.

Работещите по охраната трябва да бъдат заплатени по добре от всички други работници в ДС, а за семействата им да се създават необходимите битови и други условия.

Работниците по охраната и тяхното близко и непосредствено обкръжение трябва периодически да се проверява.

9. При пътуване на охраняемите из страната, ръководството на У.Б.О. - съответния началник на отдел към когото се числят о.р. предварително уведомява окръжния или околийски началник на МВР, в чийто окръг или околия ще пристигне охраняемия.

10. Оперативните работници-лична охрана при пътуване с охраняемите из страната, непосредствено след пристигането в населеното място, в което ще отседне охранявания, да изискват от съответния окръжен или околийски началник плана за обезпечаване сигурността и спокойствието на охранявания до момента на напускане околията или окръга, с цел да се запознаят предварително с набелязаните мероприятия и да допълнят нещо в него, ако има пропуски.

Евъ връзка с това, окръжните и околийски началници на МВР, след получаването на съобщение, за пристигането на охранявания на територията на тяхния окръг или околия да пристъпят незабавно към изготвяне на целостен план за охрана през времепребиваването на охранявания в съответното място.

Окръжните и околийските началници МВР, на територията на които се намира охранявания, съвместно с оперативните работници-лична охрана, носят отговорност за всеки опит за посегателство спрямо охранявания, докато е на тяхна територия.

11. Офицерите и войниците от Вътрешни войски, носещи постовата служба по охраната на правителствени учреждения и обекти също се подбират из числото на най-добрите и преданни хора/желателно е особено офицерския състав да бъдат членове на Б.К.П./.

Офицерския и сержантския състав, а така също и войнишкия се обслужват от намиращия се всред тях достатъчно по количество информационен апарат на връзка с работниците от агентурното отделение на У.Б.О.

III. ХИМИКО-БАКТЕРИОЛОГИЧЕСКИ МЕРОПРИЯТИЯ

1. Работниците по охраната са длъжни постоянно да следят за снабвяването с хранителни продукти, напитки, вода, текстилни и кухненски потреби, както и всичко онова, от което се ползва обекта и неговото семейство.

За целта се провежда систематически химико-бактериологически и санитарни проби, анализи и проверки на запасните количества продукти и тези които ежедневно постъпват и излизат от базите на У.Б.О.

2. Щателно да се изучи цялата система на снабвяване и се създаде във всички пунктове, от където се получават продукти сигнална агентура от органите на У.Б.О., а именно:

В подсобните стопанства, месарницата, хлебопекарницата, колбасницата, склада и магазина.

3. Да се следи строго за доставянето на хранителните продукти, като се изключи всякаква възможност от разваляне, заразяване или отравяне на същите по времето на тяхното транспортиране. За целта да се обезпечат добри и проверени хора по обслужването, сигурен транспорт и много сигурна опаковка. При изпращането на продуктите за базите да се съставя протокол за тяхното състояние и се запечатва и пломбира съдът в който се поставят при изпращането им.

При изпращането хранителните продукти и напитки за охраняваните обекти става в специално приготвени сандъци, в които се поставят продуктите съответно запломбирани и придружени от протокол за химически и бактериологически анализ.

Да се следи строго съхраняването на хранителните продукти, да става в сухи и хигиенични помещения при спазване на строга санитария по отношение на помещенията и хората. Обслужващия персонал складовете и магазините да се подлагат ежемесечно на щателен медицински преглед.

4. Да се изучи водопроводната мрежа от която ползват охраняваните вода и да се вземат пълни мерки за недопускане ползването на същата за бактериологическо и химическо отравяне. Да се вземат мерки за преваряването на водата и агентурно обслужване на водоснабдителните източници на обектите, както и правенето на системни анализ и проби на водата.

5. Да се следи строго, изготвяните лекарства и медикаменти

да стават безусловно от надеждни и проверени хора и се осигури тяхната доставка.

Всички лица, които са свързани с изготвяне на лекарствата и препаратите за охраняемите, трябва да бъдат щателно проучени и проверени и предупредени, че те са отговорни за качеството и безопасността при изготвянето на лекарствата.

Същите трябва да се изготвят и получават от Правителствената поликлиника. Всяка поръчка се запакова в пакети и запечатва с червен восък, носеща подписа на изготвителя. Предаването да става срещу подпис.

В особенни случаи се разрешава при изготвянето на лекарствата да присъства пратено от У.Б.О. лице при съответния аптекар който получава лекарството и веднага го донася на болния.

IV. Т Р А Н С П О Р Т

1. Охраняемите членове, кандидат членове на П.Б. и секретарите на Ц.К. на Б.К.П. се ползват със специални бронирани автомобили.

2. Преди всяко излизане на основните автомобили и оперативни такива, същите трябва да се подготвят най-щателно и внимателно след което се съставя акт за пълна изправност на машината от началника на ремонтната работилница и специалист монтьор, който акт се заверява от началника на гаража в присъствието на шофьора и охраната.

За всичките, даже най-малките неизправности в машината, необходимо е да се уведомят шофьора и охраната. В случай на невъзможност да се отстранят повредите, трябва да се замени автомобилната.

3. Зареждането на автомобилните с горивни и смазочни материали със съответно качество и количество да става лично от шофьора и под негова отговорност.

4. В автомобилните, освен установеното оръжие—за основната автомобилна автомати, а за оперативната автомати и лека картечница /когато се пътува по далеч/—трябва да има постоянно медицинска чанта в която да има необходимия запас медикаменти, превързочни материали, предвидени по специалния списък, чанта с дрехи за преобличане, вода и други.

5. Стоенето на автомобилните и събирането им около учреждението, където работи охраняемия се забранява.

Всички автомашини, след като са оставили обслужвания другар, незабавно, без всякаква задръжка заминават на установеното място за чакане - гаража, или друго такова.

Автомашините се подават на изхода, само след като е заминал основния обект.

Автомашините обслужващи охраняемите трябва да имат отличителни знаци за по бързото им опознаване от охраняващите и регулировчиците по трасето.

6. При пътуване на охраняемите с автомашини, същите се придружават от една или повече оперативни машини, с нужното число о.р. от У.Б.О.

7. Оперативните машини се движат на открит път на разстояние 50-60 метра, а в града на около 10 метра, спазвайки правилата за движение по специално по знаците/да дават сигнали с клаксоните и фаровете, без да дават вид, че са специална охранителна машина, като не разрешават задминаването на основната/.

8. Трасето се охранява, така, както е при пътуване с влак.

ПЪТУВАНЕ С ВЛАК

1. Всички вагон-салони, които обслужват охраняемите от УЕО, се поправят и обслужват от добре проверени служители, намиращи се на агентурно обслужване в У.Б.О.

2. Гарирането на вагон-салоните за охраняваните, става на отделно място от другите вагони, което се намира под постоянна охрана.

3. При пътуване с влак се прави щателна проверка на вагона за неговата техническа изправност и чистота от взривни материали. В проверката участват представители на Министерството на Транспортта, VI Управление ДС, представител на Ремиза и У.Б.О.

4. Проверява се от VI Управление ДС състава на локомотивните бригади и останалия железничарски състав, обслужващ пилотния и основния влакове, като се подбират най-добрите служители и проверени такива.

5. Под непосредственото ръководство на отговорен другар по транспорта се изготвя разписание на влака, което се предава от проверен диспечер по области в зависимост от движението на влака. Предвиждат се спирки само по технически причини.

6. Освен основния влак подготвя се и пилотен такъв с една машина и вагон. Разстоянието между влаковете е станционно разстояние около 20 минути.

7. Основната композиция се съставя така, че вагона, в който пътуват отговорните другари да има прикритие от съответно число вагони отпред и отзад.

8. Отговорността за обслужващия състав и железничарския състав по трасето, от където ще мине влака се носи от VI Управление ДС както и контрола по изпълнение обязаностите на Министерство на Транспорта, касаещи се до политическата благонадежност на персонала, техническата изправност на машините и др. мероприятия.

Охраната на специалната композиция се носи от У.Б.О.

9. За всякой специален влак VI Управление ДС определя свой служител за комендант на композицията, който урежда чрез пътуващия железничарски състав системни проверки на композицията и е в непрекъснатата телефонна връзка с машините. На гарите чрез служителите на VI Управление ДС обезпечават спокойното движение на влака и уреждат всички въпроси със служителите на Министерство на Транспорта.

10. Окръжните Управления на МВР, през чиято територия минава специалния влак, заедно със службите на VI Управление ДС, вземат мерки за охрана на трасето.

Преглеждат материалите на разработките по терор, диверсия, шпионаж и бандитизъм и вземат мерки за реализация или поставянето на разработваемите под агентурно-оперативно наблюдение според случая.

Отстраняват или поставят под наблюдение неблагонадежните политически служители от движението. Правят основен преглед на трасето и сигналните инсталации, като сѐмофори, стрелки и др. Поставят знаци по слабите терени и в работа такива по линията. Отстраняват работниците по трасето или ги поставят под наблюдение. Правят специален инструктаж на агентурата по трасето за случая. Раставят охрана по най-уязвимите места по трасето, а именно: на сигналните инсталации, мостове, тунели, дерета, изкопи, насипи, завои, скали, гъсти гористи местности, прелези и др. Хората трябва да се поставят така, че да не се виждат.

Цялото мероприятие се пази в пълен секрет.

11. При по специални извънредни положения композицията се охранява от самолети.

12. За обслужващия персонал VI Управление ДС представя на началника на У.Б.О. характеристики на хората за утвърждение. За ре-

зультата от всички проверки които се вършат по отношение на композицията се съставят протоколи.

Всички материали се представят на началника на У.Б.О.

ПЪТУВАНЕ СЪС САМОЛЕТ

1. Самолетите които обслужват охраняемите обекти са специални и са под постоянна охрана.
2. Избира се най-добрия и щателно проверен екипаж от У.Б.О.
3. Уточнява се маршрута и данните от метеорологичната служба.
4. Прави се технически преглед на самолета и анализ на бензина, след което се съставя протокол от У.Б.О.
5. Поставя се за дежурен диспечер по ръководството на самолета добър и проверен служител от ръководството на летището.
6. Вземат се мерки за охрана на аерогарата при заминаването и пристигането на отговорния другар, който пътува от У.Б.О.
7. За охраната на пътуващия другар в чужбина се изпращат един или група о.р. от У.Б.О.
8. Половин час преди тръгването на самолета се прави проверка на машините в движение/лети се 15 минути/, след което се съставя протокол, с участие на У.Б.О.

ПЪТУВАНЕ С ПАРАХОД

1. При пътуване с параход на охранявани от У.Б.О., по отношение на парахода и обслужващия по персонал, се вземат същите мерки, както при пътуване със самолет и влак.
2. Организираща се охрана на крайбрежието от съответното Окръжно Управление ИВР, а по вода, ако е река с две торпедни лодки и нужното число о.р., а за море катери един или два според случая.

V. МАСОВА МЕРОПРИЯТИЯ.

При провеждане на масови мероприятия, като: демонстрации, митинги, приеми, празненства, предварително известни и други, се съставя специален план, който предвижда следното:

1. Установяване връзка с организацията или комитета, който урежда съответното тържество и се уточняват всички въпроси около провеждането на мероприятиято.

2. Съставят се списъци на всички, които ще присъстват на техническите лица, фоторепортьори, журналисти, кинооператори, работници от радиото, кинематографията и други.

3. Прави се специална проверка на всички гости, делегати, посетители, участници и други, които ще се намират в непосредствена близост с охраняемия.

При наличие на сериозни компроментиращи материали за гостите, делегатите и други, под благовиден предлог се освобождават от участие в масовите мероприятия.

В случай, когато постъпилите материали се отнасят за обществени или политически дейатели, или големи известни учени и т.н., се докладва на охраняемия по указание на който, лицето или се допуска или не. Ако се налага по оперативни причини, или поради обществено-политическия му ранг да бъде допуснато лице, за което имаме компроментиращ го материал, същото се взема под агентурно оперативно наблюдение през цялото време, докато стои на масовото мероприятие.

4. Определя се местото, където ще се провежда масовото мероприятие. Обезпечава се достатъчно количество негласни сътрудници на У.В.О., а така също и агентура, която изпълнява охранни функции и пресича всякакъв опит за провокация.

5. Съставя се спарвка на получените агентурни данни от обекта, където ще се изнася масовото мероприятие, и се проинструктира агентурата към бдителност и конкретни охранителни задачи.

6. Обезпечава се пълно електрическо осветление, като се устрои постоянно дежурство в кантона от който се получава тока за обекта, както и централата, която снабдява този кантон. Не се допуска никакво спиране на тока през време на мероприятиято.

7. Прави се необходимата сметка на войсковите и милиционерски сили, които ще бъдат използвани за охраната, за което началника на У.В.О. се договаря предварително с началника на управлени вътрешни войски и директора на Народната милиция, съгласувано с Министъра на Вътрешните работи.

8. Прави се техническа проверка и се обезпечава безопасността на помещението и мястото, където ще се провежда мероприятиято.

В проверката, освен оперативни работници, участват специалисти по търсене на мини, по телефоните, осветлението, отоплението и други. Обръща се особено внимание на помещенията, където

е възможно миниране, като сцена, трибуна, правителствени ложи, места за президиума, стаите за бюфети и почивка на охраняемите. Проверяват се мазетата, тавани, складове, канали минаващи под местото, където ще се проведе мероприятието, телефонната инсталация, електрическата, звънчевата, здравината на пригответената трибуна, проверяване противопожарните съоръжения и мерки и се оставя дежурно пожарникарско ядро. Проверка на въздуха, дали не е напоен с етер. В театъра се проверява издръжливостта на техническите съоръжения, завесата и други. Периодически се прави основна проверка на салона, балкона и ложите, както и на сцената от специалисти архитекти, които удостоверяват с акт здравината на същите и броя на лицата, които могат да се пускат.

На приеми се прави проверка при приготвяването на храната и напитките по химико-бактериологически начин, изправността на микрофонната и говорителни уредби, проверка на цветната декоративна украса, на поднасяните цветя, и подаръци, албуми и адреси на охраняваните обекти.

9. Когато се провежда масовото мероприятие между публиката се поставят шахматно оперативни работници от ДС, в цивилно облекло, на демонстрации се подреждат колоните така, че всеки деснофлангови да бъде проверен и да отговаря за хората от своята редица. Охраната се разставя така, че разстоянието между охраняваните и публиката при различните мероприятия да бъде не по малко от 15-20 метра разстояние.

10. При посещение от охраняемите на разни театрални и други представления, обезпечават се гласно и негласно наблюдение на публиката и театралните работници, както и за участващите артисти и технически персонал.

11. Обезпечават се спокойно и безопасно влизане и излизане от театъра. Не се допускат към охраняемия да отиват хора или непознати лица, без разрешение от охраняемия. В такива случаи се прави коридор от милиция или войска, през който минава охраняемия.

Като правило при наличието на служебен вход охраняемия се ползва от него, който трябва да се държи винаги в действие, без да се затрупва с разни предмети и да бъде обезпечен със сигурна заключалка от вътре.

12. Като правило при всички масови мероприятия, освен оперативния, войскови и милиционерски състав присъстват оперативните работници от други отдели, обслужващи присъстващите организации, предприятия и учреждения, както и целия им агентурно-информационен апарат със специални задачи за случая.

13. Преди започване на мероприятиято, отговорните по охраната правят проверка на участващия състав в охраната на наличното им оръжие и служебни документи.

14. Пропускателния режим при гореизброените мероприятия трябва да е много строг, и обхваща следното:

а/ - попълване на поканите и пропуските, както и тяхното отпечатване се провежда изключително от У.Б.О.

б/ със цел да не се допускат поправки на поканите и билетите, тези документи специално се подработват с знаци, за което знаят работниците, стоящи на пропускателните пунктове за проверка на пропуските и документите и ръководството на У.Б.О. и се подписват от началника на У.Б.О.

15. Предприемат се мерки за охрана от проникването на непознати и чужди лица в помещенията чрез балконските прозорци и врати, тавански помещения и прозорци, за която цел се вземат мерки за всички здания които са в непосредствено обкръжение на местото, където се изнася масовото мероприятие, а така също и за ония здания които са далече, но доминират над основното. За тях се снемат декларации от живущите, че няма да пускат чужди лица в домът си през време на мероприятиято, поставя се милиционерски пост на входа. При по големи мероприятия, живущите в квартирите имащи поглед към местото където се изнася масовото мероприятие, или се снемат, или към съмнителните се пращат оперативни работници, или се поставят под агентурно наблюдение, според случая. Чъв връзка с това се поставя вътрешна охрана по най-уязвимите места и външна такава.

16. Предвижда се резерв от оперативни работници, а в случай на необходимост от войска и милиция.

17. Обезпечава се дежурство на медицинска група за първа помощ и се устройва телефонна връзка, както с резервната охрана, така с У.Б.О. и Министерството на Вътрешните работи.

VI. ТЕХНИЧЕСКИ СРЕДСТВА

1. Необходимо е близо до местоживеенето, местоработата, ви-

лите и почивните станции да се създава такова осветление, което да не позволява създаването непосредствено към учрежденията, дома или вилите засенчени места. Необходимо е да се организира такова осветление, което да дава възможност на охраната да вижда улицата, входовете, зданията и други. Едновременно следва да се предвиди такова разместване на светлинните точки и рефлектори, които да могат да маскират обекта, гледан от височина.

2. Когато пътува охраняемия във влак, автомашина, параход и други, носещите охраната са длъжни през всичкото време на пътуването да подържат радио връзка с У.Б.О., в разпореждането на което да се намира постоянен резерв от оперативни работници, войски или милиция, автомашини и други средства.

3. Да се прави систематическа проверка на телефонните, звънчевите и др. сигнални инсталации в обектите охранявани от У.Б.О.

4. Да се обезпечават надеждни противопожарни мерки по обектите охранявани от У.Б.О., под ръководството на противопожарни инструктори. За целта да се определи постоянен инструктор от противопожарния отдел.

София, *Х В* 1952 г.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ -
-Генерал лейтенант:

Г. Чанков
/Г. Чанков/

РАЗМНОЖЕНО В 1 кни

по вх. № 238/19. 04. '70
от л. 309 до л. 331

ДС-
структура и основни
документи

40

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно с
особена важност!

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

25

*Съветник за
охрана
на кадри
на външните
свързани
с външните
свързани
на 6.11.63 г.*

РАЗПОРЕЖДАНЕ № 80.

НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
от 29.I..... 1963 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИ РАБОТИ
№ 598 5.II.1963 г.

ОТНОСНО: Преминаването на Управление безопасност и охрана при МВР към Министерският съвет и уреждане на някои въпроси във връзка с дейността на Управлението.

По доклад № от 1963 г.

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ РАЗПОРЕЖДА:

1. От 1.II.1963 година Управление безопасност и охрана при министерство на вътрешните работи да премине с целият си щат и личен състав на централно ръководство и контрол към Министерският съвет, като самостоятелно управление.

2. Управление безопасност и охрана и за в бъдеще да остане единен военизиран орган, който да обезпечава охраната на най-отговорните партийни и държавни ръководители, посрещането, настаняването, охраната, снабдяването и цялостното обслужване на най-отговорните делегации и гости на Партията и Правителството, устройването на обеда, вечери, приеми и други, свързани с дейността на партийното и държавно ръководство.

ВАЖНО СЪВЪ
22.02.2004 г.

Из архивите на ДС

393

20

3. Управление безопасност и охрана - по охранните въпроси да се счита като неразделна част от органите на Министерство на вътрешните работи, в това отношение строго да изпълнява заповедите и инструкциите на ръководството на Министерството, както и всички устави, правилници и други, задължаващи личния състав на МВР.

По въпросите на охраната Управлението да се ръководи непосредствено от Министъра на вътрешните работи или неговия първи заместник.

4. В Управлението да има военизирани служители - с правата на личния състав по Държавна Сигурност, милиционери - по МВР и волнонаемни работници.

Назначаването на офицерския състав, уволняването му, присвояването на звания и повишаването му във звание - да се върши от Министъра на вътрешните работи по предложение на началник Управлението.

Назначаването и уволняването на останалия състав, както и присвояването и повишаването във звания - милиционерски по ИМ и сержантски по ДС - да става от началника на Управлението в съгласие с ръководството на Министерството на вътрешните работи, което се дава писмено.

Назначаването, присвояването и повишаването във звание и при уволнението на личния състав - да става съгласно инструкциите и указанията за работа с кадрите при МВР.

Служебните карти на военизирания и милиционерски състав и за в бъдеще да се издават от ръководството на МВР, а за волнонаемните от ръководството на Управлението.

5. Изчисляването на заплатите на военизираният и милиционерски състав на УБО да се извършва по таблиците за личния състав на Държавна Сигурност и Народната милиция.

ВЪТРЕШНО СЪОБЩЕНИЕ
22.02.2006г.

- 3 -

24

На волнонаемните служители и работници в поделенията на Управлението да се заплаща трудово възнаграждение и всички допълнителни възнаграждения, които се полагат, съгласно таблиците и тарифните мрежи отнасящи се за служителите и работниците в гражданските ведомства и предприятия.

6. Вещево доволствие за военизирания и милиционерски състав на Управлението, който има право на такова, да се получава от съответното поделение на МВР, за сметка на средства предвидени в бюджета на Управлението.

За 1963 година да се използват вече планираните в бюджета на МВР средства за целта, а паричните доволствия - заплати, командировки и други да се прехвърлят към бюджета на Управлението.

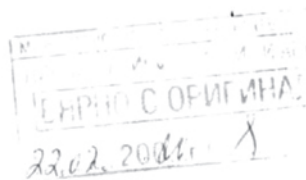
От съответните поделения на МВР, при които са запланирани до изтичането на 1963 година да се доставят канцеларски материали, въглища за отопление на служебните помещения и други домакински принадлежности предвидени за УБО, като поделение на МВР.

Да се прехвърлят към УБО и цятните бройки от тиловите поделения на МВР, обслужвали до сега УБО.

7. Служителите на Управлението да се ползват на равни начала, както останалите служители на МВР от организирания от последното столове, почивни станции, санаториуми, болница и Дома на културата.

8. Въоръжението и боеприпасите за състава на Управлението контрола по съхранението, опазването и ремонта на въоръжението - в мирно и военно време да се извършва от и за сметка на МВР.

9. Мобилизационната и оперативна дейност на Управлението а също и подготовката за повишаване на служебната квалификация

28

по линия на охраната, както в мирно, така и във военно време, да се осъществяват под непосредственото ръководство на Министъра на вътрешните работи. Мобилизационното имущество да се планира и доставя от и за сметка на МВР.

10. Кореспонденцията на Управлението да се разнася от поделение 1224 и фелдиегерската служба при МВР.

11. Телефонните връзки се организират, както до сега от и за сметка на МВР.

Разрешава се, чрез телефонните линии и централи на МВР, по искане на правоимеците и за обслужването, свързването с градски телефонни постове.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Т.Живков

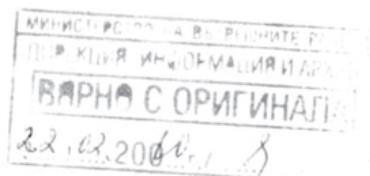

НАЧ. НА ОТДЕЛ ОБЩА КАНЦЕЛАРИЯ:

С. Донев
/Ст. Донев

РАЗМНОЖЕНО В 1 екз

*по вх. № 238/19. 01.10
от н. 25 до н. 28;*

РЕШЕНИЕ "Б" №. 9...

НА СЕКРЕТАРИАТА НА ЦК НА БКП ОТ 18.XI.1967 г.

397

Дава съгласие:

1. В рамките на утвърдения щат на Комитета за държавна сигурност да се създаде Управление VI "за борба срещу идеологическата диверсия, контрареволуционните, националистически и други противодържавни прояви в страната"
2. За началник на Управление VI - КДС да бъде назначен генерал-майор БОРИС МИЛАНОВ МАНОВ , досегашен началник на Института за информация и научна организация при КДС.

Турму
Синдас
В. Манов

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Секретно
Екз. № 1

До
СЕКРЕТАРИАТА НА ЦК НА БКП
Т у к

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

От Ангел Солаков, председател на Комитета за
държавна сигурност

Относно: Назначаването на
началник на новосъздаденото
VI управление при КДС.

ДРУГАРИ,

За началник на новосъздаденото VI управление-КДС - "за борба срещу идеологическата диверсия, контрареволуционни, националистически и други противодържавни прояви в страната", ПРЕДЛАГАМ да бъде назначен генерал-майор БОРИС МИЛАНОВ МАНОВ, началник на Института за информация и научна организация на управлението при КДС.

Др. Манов е роден на 28.XI.1922 г. в с.Извор, Пернишки окръг. Произхожда от средно селско семейство. Завършил е средно образование, съкратен курс на НВУ "В.Левски" и едногодишен курс по ДС в СССР. Понастоящем следва задочно последна година право. Член е на РМС от 1936 година, а на БКП от м.май 1944 година. Утвърден е за активен борец против фашизма и капитализма като партизанин.

През 1942 година при провал на РМС в VII мъжка гимназия-София е изключен, след което се записва в гимназията в гр.Перник. Тук продължава активно да работи в РМС. През пролетта на 1943

3

година е арестуван от полицията, но поради недоказаност е освободен.

В началото на 1944 година е установил връзка с партизаните и бил избран за отговорник по ремсова линия на няколко села. През м.март 1944 г. става партизанин в Трънския отряд, където е бил секретар на РМС.

Непосредствено след 9.IX.1944 г. става началник на милицията в гр.Радомир, а впоследствие секретар на околийския комитет на РМС. По-късно е избран за член на областния комитет на РМС - завеждащ "Селска и учеща се младеж". Проявил се е като добър масовик и инициативен организатор.

През 1946 година постъпва на работа във военното контра-разузнаване и през 1951 година е издигнат за началник на отдел, а от м.май 1952 година за зам.-началник на военното контраразузнаване. В началото на 1953 година е преназначен за зам.-началник на контраразузнавателното управление, през 1962 година за началник на школа "Г.Димитров" КДС и от м.март 1967 г. за началник на Института за информация и научна организация на управлението при КДС.

Др.Манов има добре теоретическа подготовка и дългогодишен опит в агентурно-оперативната работа. Утвърдил се е като добър ръководител и организатор. Като зам.-началник на посочените управления е участвувал в подготовката и провеждането на сложни агентурно-оперативни мероприятия. Умее да работи с хората и да сплотява колектива, поради което се ползува с авторитет сред състава.

Има много добра политическа подготовка и обща култура. Взема активно участие в живота на партийната организация. Член е на Партийния комитет при КДС.

Приложение: Характеристика в 2 екз.

Х-5-1276/11.11.1964

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КДС:

№ 9268 / 2. IV. 1973 г.

25 4 19

Секретно!

Екз. № 1

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

Д О К Л А Д

от ДИМИТЪР СТОЯНОВ – министър на вътрешните
работи

ДРУГАРИ,

С решение на Политбюро на Централния комитет на Българската комунистическа партия, протокол "Б" № 10 от 20 ноември 1962 г. са утвърдени Основни положения за работата, правата и задълженията на Министерството на вътрешните работи на Народна република България и на неговите органи по места. Тези Основни положения не регламентират цялостно института на Държавна сигурност. Това изисква да се издаде нормативен акт на висш орган на държавната власт, който да определи задачите, дейността и правомощията на Държавна сигурност на сегашния етап, както и правата и задълженията на нейните служители. Регламентирането на основните задачи и дейности на Държавна сигурност с акт на държавната власт ще улесни взаимоотношенията ѝ с учрежденията, организациите и отделните граждани и ще им даде юридическа сила. По този начин

26

2

ще се създаде и правна възможност държавните и обществените органи и гражданите да оказват съдействие и помощ на Държавна сигурност при изпълнение на нейните задачи.

Приемането на Указ за Държавна сигурност ще допринесе за утвърждаване на законността като основно начало в борбата за обезпечаване сигурността на Народна република България. Указът ще отстрани съществуващата празнота в нашето законодателство като определи ролята и мястото на Държавна сигурност в системата на държавното управление и нормативната основа за нейната дейност. Същевременно той ще отговори и на партийната политика за приемане на нови нормативни актове за регулиране на развилите се отношения в социалистическото общество.

Министерството на вътрешните работи изготви Основни положения на Указ за Държавна сигурност и проектоуказ. Двата документа са съгласувани с Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет на СССР. Бележки по проектите КГБ няма.

Предлагам Политбюро на ЦК на БКП, ако намери за целесъобразно да вземе следното

РЕШЕНИЕ:

1. Одобрява Основни положения на Указ за Държавна сигурност.

З РХ

2. Министърът на вътрешните работи да подготви и внесе в Министерския съвет проектоказ за Държавна сигурност, в който да бъдат отразени настоящите основни положения.

Приложение: основни положения и проектоказ.

I - 998/73 г.

МИНИСТЪР:

АТ/МИ

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно! 24

ДО

ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от завеждащия отдел "Военен" на ЦК на БКП
генерал-полковник Велко Палин

ОТНОСНО: предложение за одобряване "Основни по-
ложения на указ за Държавна сигурност"

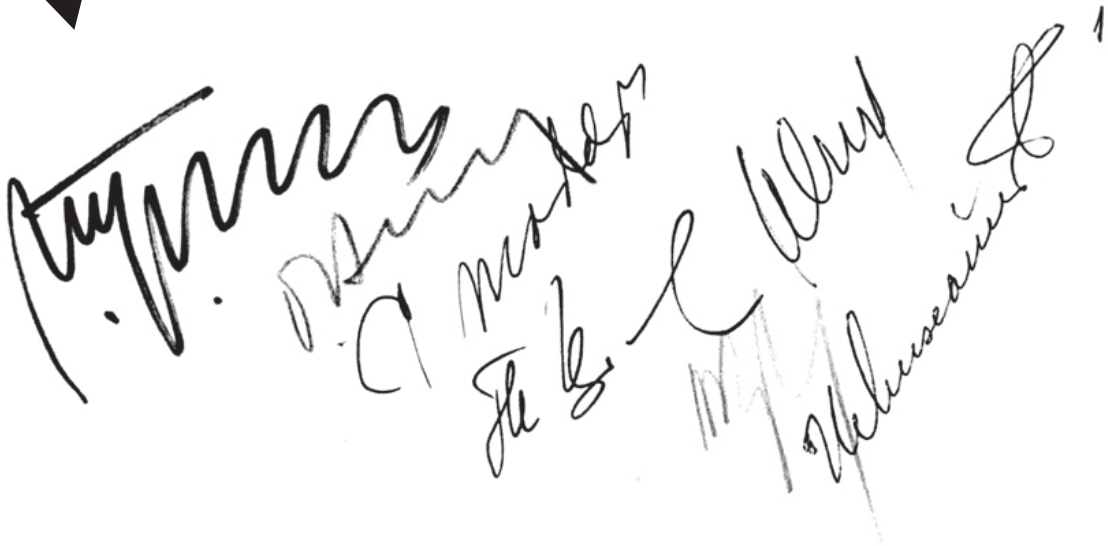
Министърът на вътрешните работи др. Димитър Стоянов
внося доклад в Политбюро на ЦК на БКП, в който предлага да
се одобрят "Основни положения на указ за Държавна сигур-
ност".

Отдел "Военен" на ЦК на БКП проучи "Основни поло-
жения на указ за Държавна сигурност" и счита, че същите са
разработени пълно. Широко е приложен опитът на Комитета за
държавна сигурност при Министерския съвет на СССР и пости-
женията, които има Държавна сигурност.

Изхождайки от важността и значението на "Основни
положения на указ за Държавна сигурност", които се явяват
основен нормативен акт за ръководене дейността на Държавна
сигурност, отдел "Военен" на ЦК на БКП предлага същите да
бъдат одобрени, за което внося и съответно проекторешение.

19 Софийа
март 1974 г.

Зав. отдел "Военен"
на ЦК на БКП:
(ген.-полк. В. Палин)

РЕШЕНИЕ "Б" № .4..

НА ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП ОТ 3 АПРИЛ . 1974 Г.

Одобрява "Основни положения на указ за Държавна сигурност".

Възлага на министъра на вътрешните работи да подготви и внесе в Министерския съвет проектоуказ за Държавна сигурност, в който да бъдат отразени основните положения.

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Секретно!

Екз. № 1

2

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ НА УКАЗ
ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Държавна сигурност е специализиран орган на управление, включен в системата на Министерството на вътрешните работи, който има предназначение да обезпечавя сигурността на Народна република България и да защитава социалистическия обществен и държавен строй от престъпни посегателства, както и да съдействува на държавните и обществените органи за спазване на правовия ред.

2. Държавна сигурност осъществява своята дейност под ръководството и контрола на Централния комитет на Българската комунистическа партия, респективно на Политбюро и първия секретар на ЦК на БКП.

Министърът на вътрешните работи ръководи непосредствено дейността на Държавна сигурност и я отчита пред Централния комитет на Българската комунистическа партия, респективно пред Политбюро и първия секретар на ЦК на БКП.

3. Държавна сигурност провежда своята дейност в изпълнение решенията на Централния комитет на Българ-

Из архивите на ДС

405

2 3

ската комунистическа партия, законите и другите нормативни актове.

4. Дейността на Държавна сигурност се основава на партийност, социалистическа законност, революционна бдителност, секретност, единоначалие и поддържане на близки връзки с трудещите се.

5. Всички учреждения, организации и граждани на Народна република България са длъжни да изпълняват разпорежданията и указанията на Държавна сигурност, издадени в кръга на нейната компетентност въз основа на законите и другите нормативни актове, отнасящи се до сигурността на държавата и опазването на държавната тайна, и да оказват съдействие и помощ на органите ѝ при изпълнение на нейните задачи.

УСТРОЙСТВО НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

6. Численият състав и структурата на Държавна сигурност се определят от Политбюро на Централния комитет на Българската комунистическа партия.

7. Министърът на вътрешните работи утвърждава структурата и щатовете на подразделенията на Държавна сигурност. Той има право да създава и закрива структурни звена, до отдел включително, в рамките на определения числен състав и фонд "Работна заплата".

8. Личният състав на Държавна сигурност се състои от военнослужещи и волнонаемни служители. В Държавна сигурност се приемат български граждани – комунисти

и комсомолци, които са безпределно предани и верни на българския народ, на Българската комунистическа партия и на дружбата със Съюза на съветските социалистически републики.

9. Правата, задълженията и отговорностите на военнослужещите от Държавна сигурност се уреждат от Закона за всеобщата военна служба в Народна република България, указите на Държавния съвет и издадените въз основа на тях актове на Министерския съвет, а на волнонаемните служители – от Кодекса на труда.

Размерът на заплатите на военнослужещите и волнонаемните служители от Държавна сигурност и всички други възнаграждения, обезщетения и доволствия, както и рѐдът за изплащането им се установяват от Министерския съвет.

10. При осъществяване на своята дейност Държавна сигурност може да привлича граждани за доброволно съдействие на обществени начала.

ЗАДАЧИ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

11. Държавна сигурност изпълнява следните основни задачи:

а/ организира и провежда разузнавателна дейност;

б/ обезпечава сигурността на българските учреждения, предприятия, организации и граждани зад граница;

в/ организира и води борба за предотвратяване, разкриване и пресичане на подривната дейност, провеждана от разузнавателни, контраразузнавателни или други органи, организации и лица срещу Народна република България, социалистическите страни или друга държава на трудещите се;

г/ разследва, разобличава и предава на органите на прокуратурата извършителите на престъпления против сигурността на страната и взема или предлага мерки за отстраняване на причините и условията за тяхното извършване;

д/ осигурява охраната и личната безопасност на партийните и държавните ръководители на Народна република България, на чуждестранните ръководители, когато те пребивават на българска територия, и осъществява охраната на особено важни държавни и партийни обекти;

е/ съдействува със свои средства, форми и методи за развитието на народното стопанство;

ж/ организира и контролира опазването на държавната и военната тайна и оказва съдействие за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация;

з/ предпазва гражданите от въвличането им в противодържавна дейност и съдействува на партийните и обществените организации и държавните органи при провеждането на мероприятия за патриотичното и интернационалното възпитание и за повишаване политическата бдителност на трудещите се;

и/ събира, изучава, обобщава и анализира данни от разузнавателен и контраразузнавателен характер за подривна дейност срещу Народна република България и информира съответните партийни и държавни органи;

к/ организира и поддържа правителствените съобщителни връзки и шифъра в мирно и военно време;

л/ организира и поддържа радио- и шифровите връзки на министерствата и ведомствата с техните задгранични представителства. Изработва шифровите пособия на министерствата, ведомствата, предприятията и организациите, които имат право да работят с тях;

м/ контролира дейността на радиосвързочните и другите радиосредства, които се използват от министерствата, ведомствата, учрежденията, предприятията, организациите и гражданите, за предотвратяване разгласяването и разкриването на държавна тайна;

н/ осигурява съвместно с Гранични войски охраната на държавната граница на Народна република България;

о/ разрешава и извършва дейност по контролиране излизането и влизането на български граждани и чужденци през границата на страната;

В мирно време при въвеждане на повишена и пълна готовност и във военно време изпълнява и други задачи, възложени от Централния комитет на Българската комунистическа партия, Народното събрание, Държавния съвет на Народна република България, Министерския съвет и Държавния

комитет на отбраната.

12. В изпълнение на възложените й задачи Държавна сигурност:

а/ привлича към секретно сътрудничество отделни граждани;

б/ води оперативни дела на български и чужди граждани, уличени в извършване на подривна и престъпна дейност, насочена срещу сигурността на Народна република България;

в/ провежда дознания и предварителни следствия в съответствие с разпоредбите на Наказателно-процесуалния кодекс;

г/ организира оперативно наблюдение на лицата, уличени или осъдени за противодържавна дейност;

д/ събира информация за разкриване плановете и дейността на противниковите разузнавателни, идеологически и други подривни служби, организации и централи и на враждебно настроените лица в страната;

е/ провежда профилактични и пропагандни мероприятия за предотвратяване на подривната дейност;

ж/ провежда мероприятия против проникването на противникови разузнавачи и враждебно настроени лица във въоръжените сили на Народна република България и в Строителните войски;

з/ контролира използването и съхраняването на шифровите пособия на органите и организациите, които

имат право да работят с тях, и предварително проучва и дава съгласие за лицата, които ще работят с шифър;

и/ проверява по секретен и негласен начин сигнали и данни за противодържавна дейност, като при необходимост използва технически и други оперативни средства, пособия и методи, влизане в жилищни домове и помещения на граждани, учреждения, предприятия и организации, и извършва огледи, освидетелствувания, претърсвания и изземвания.;

к/ изземва литература с противодържавно и клеветническо съдържание и вещи и предмети, които могат да се използват против сигурността на страната;

л/ упражнява контрол и оказва помощ на министерствата, ведомствата, предприятията и организациите по опазване на държавната и военната тайна;

м/ регистрира и води на отчет престъпленията против сигурността на страната, техните извършители и лицата, за които има достатъчно данни, че могат да извършват такива престъпления.

13. Военното контраразузнаване осъществява задачите на Държавна сигурност във въоръжените сили и в Строителните войски и съдействува за повишаване боеготовността и боеспособността на армията.

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ С

ДРУГИ ОРГАНИ

14. За изпълнение на задачи, свързани със сигурността на страната, служители от Държавна сигурност могат

8 9

да се изпращат на работа в други учреждения, институти и организации в страната или зад граница, като съответните ръководители са длъжни да оказват съдействие за това.

15. За изпълнение на своите служебни задачи органите на Държавна сигурност поддържат близки връзки и се опират на административните органи и на ръководствата на предприятията и обществените организации, на техните трудови колективи и на отделни граждани.

Органите на Държавна сигурност поддържат връзки и взаимодействуват със сродните органи от социалистическите страни, като при необходимост участвуват в съвместни мероприятия.

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПРОЕКТ

411
40

Секретно!

Екз. № 1

У К А З

за Държавна сигурност

ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. /1/ Държавна сигурност е специализиран орган на управление, включен в системата на Министерството на вътрешните работи, който има предназначение да обезпечава сигурността на Народна република България и да защитава социалистическия обществен и държавен строй от престъпни посегателства, както и да съдействува на държавните и обществените органи за спазване на правовия ред.

/2/ Държавна сигурност осъществява своята дейност под ръководството и контрола на Централния комитет на Българската комунистическа партия, респективно на Политбюро и първия секретар на ЦК на БКП.

Чл. 2. Държавна сигурност провежда своята дейност в изпълнение решенията на Централния комитет на Българската комунистическа партия, законите и другите нормативни актове.

2 11

Чл. 3. Дейността на Държавна сигурност се основава на партийност, социалистическа законност, революционна бдителност, секретност, единоначалие и поддържане на близки връзки с трудещите се.

Чл. 4./1/ Всички учреждения, организации и граждани на Народна република България са длъжни да изпълняват разпорежданията и указанията на Държавна сигурност, издадени в кръга на нейната компетентност въз основа на законите и другите нормативни актове, отнасящи се до сигурността на държавата и опазването на държавната тайна, и да оказват съдействие и помощ на органите ѝ при изпълнение на нейните задачи.

/2/ Българските граждани са длъжни да съобщават на органите на Държавна сигурност станалите им известни данни и факти за действия или намерения, насочени срещу сигурността на Народна република България или друга държава на трудещите се.

ГЛАВА ВТОРА

УСТРОЙСТВО НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Чл. 5. Министърът на вътрешните работи ръководи непосредствено дейността на Държавна сигурност и я отчита пред Централния комитет на Българската комунистическа партия, респективно пред Политбюро и първия секретар на ЦК на БКП.

Чл. 6. Министерът на вътрешните работи утвърждава структурата и щатовете на подразделенията на Държавна сигурност, създава и закрива структурни звена, до самостоятелен отдел включително, в рамките на утвърдения от Министерския съвет числен състав и фонд "Работна заплата". За създаване и закриване на управления, самостоятелни отдели и други звена с такъв ранг се иска съгласие от Министерския съвет.

Чл. 7. Личният състав на Държавна сигурност се състои от военнослужещи и волнонаемни служители.

Чл. 8. За служители в Държавна сигурност се приемат български граждани, които са безпределно предани и верни на българския народ, на Българската комунистическа партия и на дружбата със Советските социалистически републики и притежават необходимите лични и делови качества.

Чл. 9. /1/. Приемането на действителна военна служба в Държавна сигурност и уволнението от нея става съгласно със Закона за всеобщата военна служба в Народна република България.

/2/. Преминаването на военната служба на офицерския състав от Държавна сигурност става по ред и условия, определени от Министерския съвет.

/3/. Министерът на вътрешните работи издава правилник за преминаването на военната служба от сержантския и войнишкия състав.

Чл. 10. На военнослужещите от Държавна сигурност се дават военни звания съгласно със Закона за всеобщата военна служба в Народна република България.

Чл. 11. За изпълнение на задачи, свързани със сигурността на страната, служители от Държавна сигурност могат да се изпращат на работа в други учреждения, ведомства, институти и организации в страната или зад граница, като съответните ръководители са длъжни да оказват съдействие за това.

Чл. 12. След уволнението им военнослужещите от Държавна сигурност се зачисляват в запаса по реда и условията, предвидени в Закона за всеобщата военна служба в Народна република България, и могат да получават мобилизационни назначения във военновременните формирования на Държавна сигурност.

Чл. 13. Волнонаемните служители от Държавна сигурност се назначават и уволняват по ред, установен от министъра на вътрешните работи, като се спазват разпоредбите на Кодекса на труда.

Чл. 14. /1/. При осъществяването на своята дейност Държавна сигурност може да привлича граждани за доброволно съдействие на обществени начала. На тези лица могат да се дават парични поощрения и предметни награди по ред и условия, установени от Министерския съвет.

/2/ Министърът на вътрешните работи издава инструкция за задачите, правата и задълженията на лицата, привлечени за доброволно съдействие.

ГЛАВА ТРЕТА

ЗАДАЧИ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Чл. 15. /1/ Държавна сигурност изпълнява следните основни задачи:

1. организира и провежда разузнавателна дейност;
2. обезпечавя сигурността на българските учреждения, предприятия, организации и граждани зад граница;
3. организира и води борба за предотвратяване, разкриване и пресичане на подривната дейност, провеждана от разузнавателни, контраразузнавателни или други органи, организации и лица срещу Народна република България, социалистическите страни или друга държава на трудещите се;
4. разследва, разобличава и предава на органите на прокуратурата извършителите на престъпления против сигурността на страната и взема или предлага мерки за отстраняване на причините и условията за тяхното извършване;
5. осигурява охраната и личната безопасност на партийните и държавните ръководители на Народна република България, на чуждестранните ръководители когато те пребивават на българска територия, и осъществява охраната на особено важни държавни и партийни обекти;

6. съдействува със свои средства, форми и методи за развитието на народното стопанство;

7. организира и контролира опазването на държавната и военната тайна и оказва съдействие за опазване на държавната тайна в средствата за масова информация;

8. предпазва гражданите от въвличането им в противодържавна дейност и съдействува на партийните и обществените организации и държавните органи при провеждане на мероприятия за патриотичното и интернационалното възпитание и за повишаване политическата бдителност на трудещите се;

9. събира, изучава, обобщава и анализира данни от разузнавателен и контраразузнавателен характер за подривната дейност срещу Народна република България и информира съответните партийни и държавни органи;

10. организира и поддържа правителствените съобщителни връзки и шифъра в мирно и военно време;

11. организира и поддържа радио- и шифровите връзки на министерствата и ведомствата с техните задгранични представителства. Изработва шифровите пособия на министерствата, ведомствата, предприятията и организациите, които имат право да работят с тях;

12. контролира дейността на радиосвързочните и другите радиосредства, които се използват от министерствата, ведомствата, учрежденията, предприятията,

организациите и гражданите, за предотвратяване разгласяването и разкриването на държавна и военна тайна;

13. осигурява съвместно с Гранични войски охраната на държавната граница на Народна република България;

14. разрешава и извършва дейност по контролиране излизането и влизането на български граждани и чужденци през границата на страната.

/2/. В мирно време, при въвеждане на повишена и пълна готовност и във военно време изпълнява и други задачи, възложени от Централния комитет на Българската комунистическа партия, Народното събрание, Държавния съвет на Народна република България, Министерския съвет и Държавния комитет на отбраната.

Чл. 16. В изпълнение на възложените ѝ задачи Държавна сигурност:

1. привлича към секретно сътрудничество отделни граждани;

2. води оперативни дела на български и чужди граждани, уличени в извършване на подривна и престъпна дейност, насочена срещу сигурността на Народна република България;

3. провежда дознания и предварителни следствия в съответствие с разпоредбите на Наказателно-процесуалния кодекс;

8

4. организира оперативно наблюдение на лицата, уличени или осъдени за противодържавна дейност;

5. събира информация за разкриване плановете и дейността на противниковите разузнавателни, идеологически и други подривни служби, организации и централи на враждебно настроените лица в страната;

6. провежда профилактични и пропагандни мероприятия за предотвратяване на подривната дейност;

7. провежда мероприятия против проникването на противникови разузнавачи и враждебно настроени лица във въоръжените сили на Народна република България и в Строителните войски;

8. контролира използването и съхраняването на шифровите пособия на органите и организациите, които имат право да работят с тях, и предварително проучва и дава съгласие за лицата, които ще работят с шифър

9. проверява по секретен и негласен начин сигнали и данни за противодържавна дейност, като при необходимост използва технически и други оперативни средства, пособия и методи, влизане в жилищни домове и помещения на граждани, учреждения, предприятия и организации, и извършва огледи, освидетелствувания, претърсвания и изземвания;

10. изземва литература с противодържавно и клеветническо съдържание и вещи и предмети, които могат да се използват против сигурността на страната;

11. упражнява контрол и оказва помощ на министерствата, ведомствата, предприятията и организациите по опазване на държавната и военната тайна;

12. регистрира и води на отчет престъпленията против сигурността на страната, техните извършители и лицата, за които има достатъчно данни, че могат да извършват такива престъпления.

Чл. 17. /1/ Военното контраразузнаване осъществява задачите на Държавна сигурност във въоръжените сили и в Строителните войски и съдействува за повишаване боеготовността и боеспособността на армията.

/2/ Взаимоотношенията и взаимодействието на органите на военното контраразузнаване и командването и политическите органи в Българската народна армия, Строителните и Железопътните войски се уреждат с нормативни актове, издадени от министъра на вътрешните работи и съответно с министъра на народната отбрана, началника на Главното управление на Строителни войски и министъра на транспорта.

Чл. 18. За изпълнение на своите служебни задачи органите на Държавна сигурност поддържат близки връзки и се опират на административните органи и на ръководствата на предприятията и обществените организации, на техните трудови колективи и на отделни граждани.

Чл. 19. Органите на Държавна сигурност поддържат връзки и взаимодействуват със сродните органи от социалистическите страни, като при необходимост участвуват в съвместни мероприятия.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ
НА СЛУЖИТЕЛИТЕ ОТ ДЪРЖАВНА СИГУР-
НОСТ

Чл. 20. Правата, задълженията и отговорностите на военнослужещите от Държавна сигурност се уреждат от Закона за всеобщата военна служба в Народна република България, указите на Държавния съвет и издадените въз основа на тях актове на Министерския съвет.

Чл. 21. Размерът на заплатите на военнослужещите и волнонаемните служители от Държавна сигурност, и всички други възнаграждения, обезщетения и доволствия, както и редът за изплащането им се установяват от Министерския съвет.

Чл. 22. /1/ Трудовият стаж на военнослужещите от Държавна сигурност, придобит на офицерска и сержантска длъжност в Народната милиция и Противопожарна охрана, се зачита година за година при получаване на награди и поощрения, парични добавки за прослужено време, отпуски и еднократни парични обезщетения.

/2/ При определяне правото и размера на еднократното парично обезщетение при уволнение прослуженото време на милиционерска, пожарникарска и сержантска длъжност в Народната милиция и Противопожарната охрана се зачита, ако лицата имат най-малко 10 действително про-

служени години на свръхсрочна сержантска или офицерска длъжност във въоръжените сили и Строителните войски.

Чл. 23. /1/ При изпълнение на служебни задачи служителите на Държавна сигурност имат право да отвеждат принудително в поделенията на Министерството на вътрешните работи, Министерството на народната отбрана и народните съвети лица, които:

1. без уважителни причини откажат да се явят, когато бъдат поканени;
2. отказват или не могат да установят самоличността си, както и тези, които за тази цел използват чужди или подправени документи;
3. умишлено пречат на органите на Държавна сигурност да изпълняват задълженията си;
4. във всички други случаи, предвидени в законите.

/2/ След извършване на необходимите проверки, но не по-късно от 24 часа от довеждането им, лицата по предходната алинея се освобождават, освен ако има решение на съда или прокурора за задържането им;

Чл. 24. Служителите на Държавна сигурност имат право да носят оръжие. Те могат да го употребяват:

1. в случаите, предвидени в законите;
2. когато лице, извършило престъпление от общ характер с висока степен на обществена опасност, след

12 21

покана не се предаде или откаже да излезе от мястото, където се укрива, а също така и за да се попречи на бягството му, ако е невъзможно да се задържи по друг начин.

Чл. 25. /1/ При изпълнение на важни и неотложни служебни задачи служителите на Държавна сигурност могат да използват безплатно държавни, кооперативни и обществени превозни и съобщителни средства, за което се издава документ.

/2/ При използването на лични превозни и съобщителни средства Държавна сигурност заплаща на собственика направените разходи.

ГЛАВА ПЕТА

ОСОБЕНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 26. Военнослужещите от Държавна сигурност, които са осъдени с влязла в сила присъда на лишаване от свобода до 2 години, по решение на министъра на вътрешните работи изтърпяват наложените им наказания във военноизправителните места по реда, определен за военнослужещите от Министерството на народната отбрана.

Чл. 27. /1/ Запасните с мобилизационно назначение за поделенията на Държавна сигурност през времетраенето на учебно-мобилизационните сборове и при повикване на преподготовка запазват работата си и получават

възнаграждение от учреждениято или предприятието, където работят. За същото време те получават натурално доволствие и лагерни пари от Министерството на вътрешните работи.

/2/ Министерският съвет определя размерите на възнаграждението, натуралното доволствие и лагерните пари по предходната алинея.

Чл. 28. /1/ На семействата на загинали граждани при или по повод изпълнение на задачи по сигурността на страната или при оказване съдействие на Държавна сигурност се отпуска еднократна помощ в размер, определен от Министерския съвет.

/2/ На гражданите, които при условията на предходната алинея са получили инвалидност, се изплаща част от еднократната помощ по предходната алинея, съобразно с признатата група инвалидност.

/3/ Министърът на вътрешните работи при особени случаи може да отправя предложенията си за отпускане на пенсия на горните категории лица до Министерския съвет.

Чл. 29. В борбата с престъпността органите на Държавна сигурност прилагат нормативните актове, отнасящи се за Народната милиция, доколкото въпросите не са уредени в този указ.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Изпълнението на този указ се възлага на министъра на вътрешните работи.

§ 2. За приложението на указа министърът на вътрешните работи издава правилник, наредби и инструкции.

§ 3. Този указ отменя Указ № 292 от 9.VIII. 1958 г. за разпростиране действието на Закона за всеобщата военна служба в Народна република България по отношение на служители от някои поделения на Министерството на вътрешните работи, допълнен с Указ № 397 от 8.XI. 1958 г.

АТ/МИ

ДС-
структура и основни
документи

46

СФНБ
446210

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

10

НЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО СЕКРЕТНО!

Екз. № 000244 *

И н а 4/026
3.04.1978

Из архивите на ДС

427

И Н С Т Р У К Ц И Я

ЗА ОПЕРАТИВНИЯ ОТЧЕТ
НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

(№ 1 - 20/20. 1. 78 г.)

СОФИЯ
1 9 7 8

Глава първа

СЪЩНОСТ И ВИДОВЕ ОПЕРАТИВЕН ОТЧЕТ

Чл. 1. Оперативният отчет е съсредоточаване, регистриране, систематизиране и класифициране в определени териториални предели и по строго установени единни правила, осигуряващи секретност и най-пълно и бързо използване в оперативната работа на сведения и материали за разузнавателните и контраразузнавателните органи на противника, за неговите кадрови разузнавачи и агенти, за задграничните антинародни организации и техните членове, за враждебните елементи вътре в страната, за лицата, които са извършили, извършват или са заподозрени в извършване на вражеска дейност, а така също и за агентурата на органите на Държавна сигурност.

Чл. 2. (1) Оперативният отчет е едно от важните средства на оперативната работа на органите на Държавна сигурност. Той способствува за своевременното предотвратяване и разкриване на престъпления, позволява постоянно да се държат в ползрението на органите на Държавна сигурност всички лица, заподозрени в провеждане или активно провеждали в миналото противодържавна дейност, помага своевременно да се разкриват и разобличават опасните държавни престъпници.

(2) Оперативният отчет способствува да не се допуска дублиране в дейността на оперативните поделения на Държавна сигурност при разработването на лица, уличени в подривна дейност, при вербовка на секретни сътрудници и др.

Чл. 3. По данни на оперативния отчет се води статистическа отчетност, която дава възможност на ръководството на МВР и на началниците на оперативните поделения на Държавна сигурност да оценяват и анализират резултатите от работата срещу противодържавните престъпления.

Чл. 4. (1) Данните от оперативния отчет са секретни и строго секретни.

(2) Обобщените цифрови и аналитични данни за лица, протичащи по действащите дела, имат най-висока степен на секретност — „Секретно от особена важност“.

Чл. 5. В органите на Държавна сигурност се водят следните основни видове оперативен отчет:

1. отчет на лица, които се проверяват, разработват, издирват и наблюдават от органите на Държавна сигурност;

2. отчет на секретните сътрудници на органите на Държавна сигурност;

3. отчет на разследваните лица от органите на Държавна сигурност;

4. отчет на профилактираните лица от органите на Държавна сигурност;

5. оперативно-статистически отчет;

6. отчет по линия на разузнавателните органи на Държавна сигурност¹.

Чл. 6. Оперативният отчет на органите на Държавна сигурност се осъществява от III отдел — ДС (секциите).

Глава втора

ВИДОВЕ ДЕЛА, ОБРАЗУВАНИ ОТ ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Чл. 7. (1) За концентриране и систематизиране на оперативните и други материали в органите на Държавна сигурност се откриват следните видове дела:

1. **дело за оперативна проверка (лично и групово)** — образува се при откриването на оперативна проверка за изясняване на фактически данни, които дават основание за подозиране на лице (лица), че замислят, подготвят или провеждат противодържавна дейност. При подозиране в шпионаж делото за оперативна проверка се приключва в срок до 2 години. В същия срок се приключват и делата за оперативна проверка на български граждани, връзки на обекти — чужденци, временно пребиваващи в Народна република България. Във всички останали случаи делата за оперативна проверка се приключват в срок до 6 месеца. По изключение тези

¹ Отчетът по линия на разузнавателните органи на Държавна сигурност се води в Първо главно управление — ДС и се урежда с отделна инструкция.

Сроковете могат да бъдат продължавани въз основа на предложение, утвърдено от началника, разрешил образуването на делото, съответно до 3 години и до 1 година. За граждани от капиталистически и развиващи се страни, временно пребиваващи в Народна република България, и за бегълци от страната срок не се определя;

2. дело за оперативна разработка (лично и групово) — образува се при откриване на оперативна разработка за разкриване, предотвратяване и пресичане подривната дейност на конкретно лице (лица), за което има достоверни данни, че се подготвя, извършва или е извършило престъпление против Народна република България. На временно пребиваващи в Народна република България чужденци от капиталистическите страни, оперативна разработка се открива при наличие на материали, които дават основание те да бъдат подозирани в провеждането на вражеска дейност;

3. дело за оперативно издирване — образува се при откриване на оперативно издирване за откриване и залавяне на укриващо се лице, представляващо оперативен интерес за органите на Държавна сигурност, или на неизвестен извършител на противодържавни престъпления. Делото се образува от поделението, на чиято територия издирваният е бил на постоянно местожителство до укриването си, или на чиято територия издирваното лице е извършило престъплението. Поделенията, които разполагат с реални възможности за провеждане на издирвателни мероприятия по живеещите на оперативно обслужваната от тях територия близки и роднини на издирвания, образуват дубликати на делото за оперативно издирване. За образуването на дубликатите се съобщава на поделението, което води делото за оперативно издирване;

4. Дело за оперативно наблюдение — образува се при откриване на оперативно наблюдение за контролиране поведението на лица, за които няма данни, че провеждат противодържавна дейност, но поради своя социален произход, служебно и обществено-политическо положение и антинародна дейност преди 9. IX. 1944 г. или поради наказания за враждебна дейност след победата на социалистическата революция представляват опасност за сигурността на страната, имат враждебно отношение към социалистическия строй, ползват се с влияние сред вражеските среди и могат в даден момент по собствена инициатива или под влияние на противника да започнат подривна дейност. Такива лица могат да бъдат от следните категории:

- а) бивши индустриалци, едри търговци, кулаци, буржоазни народни представители, царедворци, царски дипломати, висши служители от държавния апарат, ръководители и дейци на буржоазните партии, издатели и журналисти;
- б) бивши ръководители и активни членове на фашистки организации — „Легион“, „Ратник“, „Отец Паисий“, „Бранник“, „Стожер“ и др.;
- в) бивши царски офицери и разузнавачи от РО (разузнавателен отдел при ГЩ на армията);
- г) бивши полицейски началници, разузнавачи, техни сътрудници и други служители от полицията и жандармерията;
- д) бивши агенти и сътрудници на капиталистически разузнавания;
- е) бивши агенти и помагачи на гестапо;
- ж) членове на масонски ложи и други международни организации с буржоазна ориентация;
- з) бивши ръководители и активни дейци на белоимигрантски организации;
- и) бивши ръководители и активни дейци на опозиционни партии след 9. IX. 1944 г.;
- к) бивши ръководители и активни членове на анархистически организации;
- л) ръководни и други лица от средите на духовенството (православни, католици, мюсюлмани), религиозни секти и други религиозни фанатици;
- м) националисти — турски, промакедонски, еврейски, арменски и др.;
- н) бивши участници в задгранични антибългарски организации, завърнали се в страната бегълци и невъзвращенци;
- о) лица, привърженици на западни буржоазни, ревизионистически и националистически теории и течения в областта на науката, културата и изкуството;
- п) лица, осъждани, изселвани и изпращани в ТВО за антинародна дейност;
- р) лица, изтърпяващи присъди за престъпления против Народна република България;
- с) синове и дъщери на лица, по отношение на които е било приложено смъртно наказание или лишаване от свобода по политически причини и такива на лица от горепосочените категории, за които е установено, че имат враждебно отношение към социалистическия строй;
- г) служители от посолствата, консулствата и други официални представителства на капиталистическите страни, за които няма данни, че развиват подривна дейност;

5. **Оперативна преписка** — образува се на граждани от капиталистически страни, представляващи оперативен интерес за органите на ДС, на които не е образувано друг вид оперативно дело¹;

6. **Дело за обектова разработка** — образува се на резиденти и разузнавателни пунктове на чуждите специални служби, действащи под прикритието на посолствата и другите представителства на капиталистически държави в Народна република България, както и на отделни разузнавателни и идеологически центрове на противника, политически организации и центрове на вражеската емиграция, националистически и религиозни организации, участващи в шпионски и други подривни акции срещу Народна република България. За кадрите на тези центрове и организации, ако има достатъчно основание, се образуват отделни дела за оперативна разработка. В окръжните управления делата за обектова разработка се образуват след съгласуване със съответното управление в центъра;

7. **Литерно дело** — образува се за систематизиране на материали, характеризиращи оперативната обстановка по отделни обекти с важно значение за сигурността на страната (предприятия, учреждения, ведомства, институти, творчески съюзи, военни части и др.), на капиталистически представителства, капиталистически търговски кораби, морски транспортни и туристически фирми, които имат постоянни контакти с Народна република България, лагери за бегълци зад граница и др. Литерно дело се образува и по определена линия на работа на органите на Държавна сигурност (американска, гръцка, турска и др.), по чуждестранни студенти, аспиранти, специализанти и моряци, по противодържавни елементи и др., както и на провеждани у нас международни съвещания, конгреси, симпозиуми и др., в които участвуват и представители на капиталистически страни. Литерно дело може да се образува и за направление, което активно се използва от лица за преминаване на границата без разрешение от надлежните органи на властта;

8. **Дела за секретни сътрудници:**

- а) лично и работно дело на агент;
- б) лично и работно дело на резидент;
- в) лично дело на съдържатели на явочна и конспиративна квартира (само за лицата, които не се числят в негласния щат на Държавна сигурност);

¹ Работата по оперативната преписка се регламентира с отделна заповед.

9. Дело за конспиративна квартира

(2) Лицата по т. 4, буква а—т на преходната алинея, за които няма достатъчно основание да се образуват дела за оперативно наблюдение, но представляват известен оперативен интерес, се картотекират в отчета на Държавна сигурност. За целта съответното оперативно поделение, въз основа на събраните за лицето достоверни данни, изготвя мотивирано предложение, което след утвърждаването му се оформя заедно с материалите в преписка и се предава за съхранение и общо ползване в оперативния архив. При положение, че за лицата има архивни дела, в които е отразена тяхната принадлежност към някоя от посочените категории, нови преписки не се образуват, а наличните материали след вземане на отношение по тях, ако не се повтарят, се предават за прилагане към тези дела. Наред с картотекирането по оперативния отчет на Държавна сигурност, на тези лица се води и списъчен отчет по образец. Списъците се прилагат към литерните дела, образувани по съответните линии и обекти на обслужване. На лицата се извършва периодично общо наблюдение за контролиране поведението и отношението им към мероприятията на народната власт.

Глава трета

ОФОРМЯНЕ И СИСТЕМАТИЗИРАНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ, ПРИЛАГАНИ КЪМ ДЕЛАТА НА ОПЕРАТИВНИЯ ОТЧЕТ

Чл. 8. (1) Материалите по оперативната проверка, оперативната разработка, оперативното издирване и оперативното наблюдение се подреждат и систематизират в съответните дела по хронологичен ред. Към делата се прилагат следните документи и материали:

1. опис на документите;
2. предложение за откриване на делото;
3. списък на оперативните работници, които са работили по делото, и на служителите, запознали се с него;
4. списък на секретните сътрудници, които са работили по делото (по псевдоним);
5. списък на връзките, представляващи оперативен интерес;

6. списък на поделенията, които водят дубликата на делата за оперативно издирване;

7. справка-меморандум (отнася се само за оперативната разработка);

8. аналитична справка (отнася се само за делата за оперативна проверка и оперативната разработка);

9. планове за работата по делото и отчети по тяхното изпълнение;

10. извлечение от бюлетина за издирване (само за делата по оперативното издирване);

11. други материали, имащи отношение към дейността на обекта;

12. справка за присъдата (ако обектът бъде осъден);

13. предложение за приключване или прекратяване на делото.

(2) Материалите от техническите мероприятия, които по преценка на съответния началник следва да бъдат запазени, се подреждат в отделен том (томове) към делото, а за унищожените се изготвя обобщена справка.

Чл. 9. (1) Материалите, прилагани към литерното дело, се систематизират в четири части:

1. в част първа се систематизират **ръководни материали:** предложение за образуване на литерното дело; указания на висшестоящите органи (в оригинал), ориентировки, извлечения, преписи, справки; материали за основните агентурно-оперативни мероприятия, проведени по дадена линия на работа, в това число и копия от най-важните показания на осъдените, представляващи оперативен интерес. В делата за обекти на оперативно обслужване, освен тези документи се поставят и материали с данни за личния състав на обекта и данни, характеризиращи неговите слабости, състоянието на охраната, пропускателния режим и т. н.;

2. в част втора се систематизират **оперативни материали:** списъци на лицата, за които има компрометиращи данни; списък на секретните сътрудници по псевдоним; копия от заслужаващи внимание сведения от секретни сътрудници и заявления на граждани, които не могат да служат като основание за образуване на някакъв вид дело копия от предложения, обзори, справки и специални съобщения по отделни най-важни дела на оперативния отчет; материали, отнасящи се за обкръжението на поделенията и военнослужещите от БНА и други секретни обекти;

3. в част трета се систематизират **информационни материали**: копия от справки, докладни записки и други съобщения за състоянието на работата по дадена линия (обект);

4. в част четвърта се систематизират **други документи**, които не попадат в категорията на изброените в т. 1—3 на тази алинея.

(2) Всяка част на делото съдържа не повече от 300 страници, като се води самостоятелен опис на приложените към нея документи. Когато частта се попълни с определения брой страници към делото се открива допълнителен том. В края на попълнената част се прави заверителен надпис с обозначение, че систематизацията на материалите от същия характер продължава, и се посочва съответно в кой том на делото.

(3) За обекти и линии на работа, при които систематизирането на материалите в литерните дела на части не е удобно, могат да се откриват допълнителни тонове към делото.

(4) В отделен том към литерното дело се подреждат копия от материалите по извършеното разследване, което не е довело до разкриване на автора на престъплението, извършено в обслужвания обект.

(5) На папката на всеки допълнителен том освен наименованието на литерното дело и номера, в подзаглавие се записва и наименованието (характерът) на материала, концириран в тома.

Чл. 10. (1) В личното дело на агента документите се систематизират, както следва:

1. опис на материалите, намиращи се в делото;
2. справка за начините на бърза двустранна връзка между оперативния работник и агента;
3. списък на оперативните работници, при които агентът е бил на връзка;
4. списък на запозналите се с личното дело на агента и на знаещите, че лицето е агент;
5. списък на явочните и секретните квартири, в които е приет агентът (посочват се псевдонимите на квартирите и номерата на личните им дела, датите на началото и завършването на приемането му и причините за извеждането му от квартирата);
6. отчетен лист, в който се отразяват данните кога, по кога, къде и как са провеждани оперативно-технически мероприятия чрез агента, но без негово знание;
7. списък на обектите, по които е работил агентът;

8. справка за проверка по оперативния отчет, проучвания по местожителство и други документи, свързани с подготовката и провеждането на вербовката;

9. утвърдено предложение за вербовка и рапорт за извършена вербовка;

10. регистрационна бланка;

11. декларация за съгласие за секретно сътрудничество (ако е взета такава);

12. биографичен анкетен лист на агента;

13. списък на връзките, представляващи оперативен интерес;

14. план за насоките на обучението, възпитанието и използването на агента;

15. рапорти за резултатите от проведените контролни срещи;

16. отчетен лист за поощренията на агента и разписки, взети за дадени възнаграждения;

17. характеристики за работата на агента;

18. други документи, отразяващи проверките на агента, промени в неговото служебно и семейно положение, предаването му на ръководство от един оперативен работник на друг и др.

(2) Като правило, към личното дело на агента се прилага и негова снимка.

(3) В работното дело на агента се подреждат и описват оригиналите от сведенията на агента, обработени от оперативния работник, и преписи от тях, рапортите за устните съобщения на агента и списък на лицата, протичащи по сведенията на агента — с обозначение на номерата на страницата (страниците) от делото, където се споменават тези лица.

Чл. 11. (1) Материалите, прилагани към личното и работното дело на резидента и съдържателя на явочна и конспиративна квартира, се систематизират по реда, предвиден за делата на агентите.

(2) Към личното дело на резидента се прилага и списък на агентите, които той ръководи (по псевдоним).

Чл. 12. В личното дело на съдържателя на явочна квартира и в делото на конспиративна квартира се подреждат и материали, характеризиращи квартирата, с документи за легендата на нейното прикритие и използване, материали от проверката на обкръжението, документи от периодическата проверка на квартирата и списък на секретните сътрудници

(по псевдоним), приемани в нея. Към делото на конспиративната квартира се прилага и справка за съдържателя.

Чл. 13. Към делото на обектова разработка се прилагат следните документи и материали:

1. опис на документите;
2. предложение за образуване на делото;
3. списък на оперативните работници, които са работили по делото;
4. списък на секретните сътрудници, които са работили по делото (по псевдоним);;
5. планове за работата по делото и отчети по тяхното изпълнение;
6. списък на лицата, участници в съответните разузнавателни центрове и организации, провеждащи шпионска и друга подривна дейност;
7. списък на лицата от тези центрове и организации, които се водят на оперативна разработка;
8. материали за основните агентурно-оперативни мероприятия, проведени по делото;
9. материали, характеризиращи дейността на разузнавателните центрове и организации;
10. други материали, имащи оперативно значение.

Чл. 14. (1) Всички документи, прилагани към делата по оперативния отчет, трябва да бъдат правилно оформени и подписани от съответното длъжностно лице, като се посочва неговата длъжност, звание, фамилия и датата на съставяне на документа. Документите и другите материали, прилагани към делата във вид на копия и извлечения, задължително се заверяват от оперативния работник, като се посочва номерът и местонахождението на делата, в които се намират оригиналите.

(2) На документите, съдържащи сведения за лица, прояви, произшествия, събития и пр., допълнително се отбелязва степента на достоверност (достоверно проверено, недостоверно, достоверността не може да се установи, правдоподобно, неправдоподобно, дезинформация — клевета, подлежи на проверка).

(3) Получените чрез секретните сътрудници и по друг път ръкописи, фотоснимки и други документи, които могат да бъдат използвани при провеждането на оперативни мероприятия и в процеса на следствието, се прилагат към делата в отделен том. Към всеки документ се прилага справка, в която

се посочва чий е документът, откъде, кога и по какъв начин е получен и в каква връзка е поставен към делото.

(4) Забранява се прилагането към делата на оперативния отчет неподписани и незаверени документи и такива, които нямат пряко отношение към тях, както и документи, разкриващи секретните сътрудници.

(5) Изземването на каквито и да било документи от делата се допуска въз основа на предложение, утвърдено от началника, имащ право да утвърди образуването на делото. В предложението се посочва с каква цел се изземват материалите и къде ще се съхраняват. Предложението се подшива на мястото на изетите материали. При необходимост заедно с предложението към делото се прилагат заверени копия на изетите материали.

Глава четвърта

ОТЧЕТ НА ЛИЦАТА, КОИТО СЕ ПРОВЕРЯВАТ, РАЗРАБОТВАТ, ИЗДИРВАТ И НАБЛЮДАВАТ ОТ ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Раздел I

КАРТОТЕКИ

Чл. 15. (1) Всички лица, на които са образувани дела за оперативна проверка, оперативна разработка, оперативно издирване и оперативно наблюдение, се водят на централизиран отчет.

(2) За организиране на отчета и даване на необходимата информация в III отдел — ДС и третите секции при окръжните управления се водят следните основни картотеки:

1. **справочна картотека № I** — в картотеката се подреждат по фонетичен ред картони обр. I за лица, които се водят на оперативен отчет по дела за оперативна проверка, оперативна разработка, оперативно издирване и оперативно наблюдение; за лица, срещу които са образувани следствени дела и дознания; за профилактирани лица; за лица от вражеската емиграция; за лица, за които има запрещение за излизане зад граница, и за лица, за които има дела в оперативния архив. Тук се поставят и картони за секретни сътрудници, изключени за предателство, двуличие и други престъпления;

2. справочна картотека № 2 — на противодържавни организации и групи, имащи свои наименования; на дела за оперативно издирване на неизвестни извършители на противодържавни деяния; на дела на обектови разработки; следствени дела, образувани по факта, и литерни дела. Картотеката се води по децентрализиран принцип. В нея се подреждат по фонетичен ред картони обр. 2, в които се вписват наименованията на противодържавните организации и групи, характерът на извършената противодържавна дейност, времето и мястото на произшествията и наименованието на литерното дело. След приключване на работата по противодържавна организация и група, която има свое наименование, окръжните управления изпращат в III отдел — ДС по един картон обр. 2 за залагане в картотеката;

3. статистическа картотека № 3 — в тази картотека се подреждат картони обр. 2, 3 и 5 на действащите дела за оперативна проверка, оперативна разработка, оперативно издирване, оперативно наблюдение и делата-дубликати. Картотеката служи за водене на статистически отчет. Картоните в нея се подреждат по раздели за всяко управление, самостоятелен отдел и окръжно управление, а в окръжните управления — по отделения.

Чл. 16. Второ главно управление — ДС, III управление — ДС, Разузнавателният отдел на УГВ, Софийското градско и Софийското окръжно управление на МВР водят само статистическа картотека № 3. За справки използват справочните картотеки на III отдел — ДС и третите секции на окръжните управления.

Раздел II

РЕГИСТРИРАНЕ НА ОПЕРАТИВНИТЕ ДЕЛА

Чл. 17. За регистриране на делата за оперативна проверка, оперативна разработка, оперативно издирване, оперативно наблюдение, дела на обектови разработки, литерни дела и делата-дубликати, III отдел — ДС води следните регистри:

1. регистър за делата на оперативна проверка, оперативна разработка, оперативно издирване на укрили се лица и оперативно наблюдение;

2. регистър за делата за оперативно издирване на неизвестни извършители на престъпни деяния;

3. регистър за дела на обектови разработки;

4. регистър за литературните дела;

5. регистър за делата-дубликати (води се и в третите секции).

Чл. 18. (1) Номерата на делата съответствуват на номерата от регистъра.

(2) При регистриране на групово дело за оперативна проверка или групово оперативна разработка всички лица по делото се вписват в регистъра под един номер.

(3) Номерацията на делата по категории се води последователно, независимо от календарната година.

Чл. 19. Всички действащи оперативни дела, намиращи се в оперативните работници, се вписват задължително в специален образец дневник, който се води и съхранява от началника на отделението.

Чл. 20. Делата за оперативна проверка, оперативна разработка, оперативно издирване, оперативно наблюдение и делата-дубликати се регистрират въз основа на мотивирано предложение, което се изготвя в свободна форма, но в него задължително и при дадената последователност се посочват:

1. биографични и характеристични данни за лицето (лицата) — обекти на оперативното дело;

2. съдържание на данните, на основание, на които е открито делото;

3. окраска (за делата за оперативна проверка и оперативна разработка), отразяваща предварителната правна квалификация на подривната дейност, в която се подозира проверяваното лице (лица) или за чието извършване лицето (лицата) се разработва, категорията на лицето (за делото за оперативно наблюдение) и псевдоним на делото.

4. дата, поделение, звание, фамилия и длъжност на оперативния работник, който открива делото;

Чл. 21. В зависимост от правната квалификация на действието окраските биват:

1. шпионство (чл. 104 и 105 от НК);

2. предателство (чл. 98—103 от НК);

3. идеологическа диверсия;

4. измяна (чл. 95—97 от НК);

5. диверсия (чл. 106 от НК);

6. вредителство (чл. 107 от НК);

7. изграждащи се или съществуващи противодържавни групи и организации (чл. 109 от НК);

8. противодържавна агитация и пропаганда (чл. 108 от НК);

9. престъпления против друга държава на трудещите се (чл. 113 от НК);

10. приготвяне за незаконно преминаване през границите на страната (чл. 279 от НК);

11. подпомагане за преминаване на границата без разрешение от надлежните органи на властта (чл. 20 от НК във връзка с чл. 279);

12. престъпления против монопола на външната търговия, валутни и контрабандни престъпления (чл.чл. 241, 242 и 250 от НК);

13. за прояви на корупция и разложение в държавния апарат, които застрашават сигурността и икономическата мощ на страната (чл. 224 от НК);

14. престъпление против държавната тайна (чл. 357–360 и 393 от НК);

15. престъпление против мира и човечеството (чл. 407–409 от НК);

Чл. 22. (1) След утвърждаване на предложение за образуване на делото оперативният работник попълва на машина за всяко лице по един картон обр. 1 и 3, а за груповите дела — и един картон обр. 5. За дела за оперативно издирване на неизвестен извършител на престъпно деяние се представят два картона обр. 2.

(2) Попълнените и подписани от оперативния работник картони, заедно с предложението за откриване на делото, най-късно пет дни след утвърждаването му се представят в III отдел — ДС, а в окръжните управления — в съответните трети секции.

Чл. 23. Когато се образува дело за групова оперативна разработка или групово дело за оперативна проверка на лица, живеещи в различни окръзи, регистрацията на делото се извършва от поделението, на което по целесъобразност се възложи да води разработката или да извърши оперативната проверка. В тези случаи за лицата, живеещи в други окръзи, отделни дела не се регистрират, а за тях се предава в съответната III секция по един картон обр. 1 за справочната картотека № 1, в който се посочва в кое поделение се води груповото дело.

Чл. 24. Регистрирането на лица, допълнително включени към групова оперативна разработка или групово дело за оперативна проверка, става въз основа на утвърдено предложение заедно с попълнени и подписани от оперативния работник по един картон обр. 1 и 3.

Чл. 25. Когато се възобновява работата по граждани от капиталистическа или развиваща се страна, временно пребивавал в Народна република България, протичащ по отчета на III отдел — ДС, съответното поделение уведомява писмено отдела, като представя и картон обр. 3 за включване на лицето в статистическия отчет.

Чл. 26. При образуване на дело за оперативно издирване на автори — разпространители на анонимки освен документите, които се предават на III отдел — ДС (секцията) за регистриране на делото, оперативният работник изпраща на VI управление — ДС фотокопия от анонимните материали и специален картон (по образец на VI управление — ДС). След приключване или прекратяване на делото оперативният работник уведомява с писмо и VI управление — ДС, като му изпраща и картон за разкрития автор (по образец на VI управление).

Чл. 27. Регистрирането на дело за обектова разработка и-literно дело става със съответно утвърдено предложение, което заедно с 2 екземпляра картон обр. 2 се представя в III отдел — ДС (секцията).

Чл. 28. (1) С цел оказване на помощ и контрол по особено важни разработки на Софийско градско и окръжните управления на МВР, Второ главно управление — ДС и VI управление — ДС могат да образуват контролни дела, а III управление — ДС и Разузнавателния отдел при Управлението на Гранични войски — за своите подразделения.

(2) Контролните дела се записват в дневника на отделението, като приемат номера на основното дело с индекс „К“. В тях се подреждат по хронологичен ред всички документи, свързани с проведения контрол и оказаната помощ.

(3) След приключване на основната разработка контролното дело се унищожава с протокол, като се прави съответна отметка в дневника на отделението.

Чл. 29. (1) След получаване от оперативния работник на съответните картони III отдел — ДС (секцията) ги размножава на машина в толкова екземпляра, колкото са необходими за различните картотеки като при това:

1. В справочна картотека № 1 поставя толкова картони, колкото презимена и фамилии има лицето;

2. В картотека № 2 — толкова картони, колкото основни думи има наименованието на организацията, групата, делото за оперативно издирване на неизвестни извършители на престъпни деяния, обектовата разработка, литерното дело;

3. В картотека № 3 — по един картон от съответния образец.

(2) Третите секции при окръжните управления, Софийското градско управление и централните подразделения попълват по един екземпляр от съответния образец-картони и заедно с предложението ги изпращат за регистриране в III отдел — ДС.

(3) Отделите на III управление — ДС, разузнавателните отделения от граничните отряди на Гранични войски и оперативните работници, обслужващи войските на Министерството на транспорта, предават в справочна картотека № 1 на третите секции при окръжните управления по един картон обр. 1 за всички граждански лица, техни обекти по делата на оперативния отчет, живеещи в съответните райони.

Чл. 30. Трети отдел — ДС въз основа на представено предложение не по-късно от два дни след неговото получаване регистрира делото в съответния регистър и подрежда картоните в картотеките. След регистрацията предложението заедно с номерирана папка се връща на подразделението, което е открило делото.

Чл. 31. За всички изменения в установъчните данни за лицата, взети на оперативен отчет, в социалното им положение, образование, в окраската на делата, линията и др., станали след регистрацията, оперативните работници са длъжни своевременно да съобщават в III отдел — ДС (секцията) за отразяване на тези изменения в документите по отчета. Промяна във формата на делото става с предложение, което след утвърждаването му се изпраща в III отдел — ДС за отразяване на промяната.

Раздел III

ПРЕДАВАНЕ И ПРЕПРАЩАНЕ НА ОПЕРАТИВНИТЕ ДЕЛА

Чл. 32. (1) Делата за оперативна проверка, оперативна разработка, оперативно издирване и оперативно наблюдение се препращат само в случаите, когато подразделението, което препраща делото, получи писмено потвърждение за новото местонахождение на лицето (лицата). Потвърждението се дава в срок до петнадесет дни.

(2) За препращане на делото се съставя предложение, което се утвърждава от началник на отдел и нагоре.

(3) Препращането на делата се извършва в срок от десет дни от деня на получаване на потвърждението.

Чл. 33. В случай на преместване на един или няколко обекта по групово дело в друго населено място нова разработка на тези лица не се открива. Поделението на окръга по новото местонахождение на обектите предава за тях в съответната III секция по един картон обр. 1 за справочна картотека № 1. В картоната се посочва в кое поделение се води груповото дело.

Чл. 34. (1) Препращането на делата от оперативния отчет за поделенията, в които няма изградени трети секции, се извършва чрез III отдел — ДС. Останалите поделения на Държавна сигурност препращат делата помежду си направо чрез третите секции, като копие от съпроводителното писмо се изпраща в III отдел — ДС за нанасяне на съответни промени.

(2) За всяко дело, върнато поради констатирани нередности в оформянето му, секцията уведомява III отдел — ДС с копие от съпроводителното писмо.

Чл. 35. Предаването на делата от един работник на друг в едно и също управление, отдел, отделение става въз основа на предложение от оперативния работник, утвърдено от началник на отдел или негов заместник и от зам.-началник на окръжно управление. Оперативният работник получава делото срещу подпис в дневника за делата на отделението. Едновременно се съобщава на III отдел — ДС (секцията) за нанасяне на промени по картоните.

Чл. 36. (1) В случаите, когато секциите препращат дела на други поделения на Държавна сигурност, картоните от картотека № 1 на дадения окръг се изваждат и унищожават.

(2) При препращането на делата III отдел — ДС (секцията) прилага към тях по един картон обр. 3. Въз основа на този картон, след получаване на препратеното дело, секцията го включва в своя отчет.

(3) Оперативният работник, получил делото, попълва нов картон обр. 3 в 2 екземпляра, в които отразява настъпилите изменения в някои от показателите и ги предава в секцията. Единият от тези картони остава в секцията за подмяна на стария картон, а другият се изпраща в III отдел — ДС за отразяване по отчета на измененията.

(4) Оперативните работници от централните поделения, в които няма трети секции попълват само по един картон обр. 3, който предават в III отдел — ДС.

(5) Когато се препраща (предава) дело от едно поделение на Държавна сигурност на друго, картоните от статисти-

ческата картотека № 3 в отдел III — ДС (секцията) се преместват в раздела на поделението, получило делото.

(6) За дела, които се предават на Първо главно управление — ДС, на картоните от справочните картотеки се насяят съответни бележки. По искане на управлението тези картони могат да бъдат извадени от картотеките и унищожени.

Раздел IV

ПРИКЛЮЧВАНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ОПЕРАТИВНИТЕ ДЕЛА

Чл. 37. (1) Делата за оперативна проверка, оперативна разработка, оперативно издирване и оперативно наблюдение се приключват или прекратяват въз основа на утвърдено от съответния началник мотивирано предложение, в което освен установъчните данни за лицето (лицата) и пълното отразяване резултата от воденето на делото задължително се посочва причината за приключването или прекратяването, мотивира се за всяко лице докога да остане в отчета или да се снее (като се извадят картоните от справочните картотеки).

(2) Когато делото се приключва поради вербуване на лицето за секретен сътрудник, в предложението за приключване на делото с оглед запазване на секретността, вместо вербовка, се посочва, че лицето е профилактирано или друга причина. По преценка на съответния ръководител към личното дело на секретния сътрудник може да се приобщят компрометиращите материали от разработката или справка по нея, а самата разработка да се предаде на III отдел — ДС (секцията) и да се унищожи.

(3) Не се разрешава унищожаване на материали, данните по които не са окончателно изяснени.

(4) Ако против проверявания или разработвания е образувано предварително следствие и лицето се предава на съд, делото за оперативна проверка, оперативна разработка, оперативно издирване се приключва след произнасяне на съда за виновността на лицето (лицата). При такива случаи задължително след приключване на съдебния процес оперативният работник, водил делото, прилага към него препис от присъдата.

(5) Във всички други случаи делата се прекратяват веднага след осъществяване на мерките за пресичане престъпната дейност на лицата или установяване на обстоятелствата, които изключват по-нататъшно водене на делата.

(6) Приключените и прекратените дела се предават в III отдел – ДС (секцията) най-късно 10 дни след утвърждаване на предложението.

(7) Приключването и прекратяването на делата за статистическия отчет се счита от момента на предаването им в III отдел – ДС (секцията).

Чл. 38. (1) Съобразно с резултатите от оперативната проверка делото за оперативна проверка приключва при:

1. привличане под наказателна отговорност;
2. провеждане на профилактични мероприятия;
3. вземане лицето на оперативна разработка;
4. извършване вербовка на лицето;
5. изгонване от страната (за чуждите граждани);
6. прилагане на административни мерки.

(2) Делото за оперативна проверка за дадено лице се прекратява в случай на:

1. смърт;
2. тежко заболяване;
3. опровержение на данните;
4. напускане пределите на страната;

Чл. 39. (1) Делото за оперативна разработка приключва при:

1. привличане лицето (лицата) под наказателна отговорност;
2. провеждане на профилактични мероприятия;
3. извършване вербовка на лицето;
4. политическо разоръжаване и привеждане на патриотични позиции или нарушаване на организационните връзки между участниците (за груповите разработки);
5. прилагане на административни мерки;
6. компрометиране;
7. изгонване от страната (за чуждите граждани).

(2) Делото за оперативна разработка се прекратява, когато:

1. са разкрити неизвестни по-рано обстоятелства, опровергаващи първоначалните изводи за престъпната дейност на разработвания;
2. не са се потвърдили сведенията, послужили като основание за подозрение (отнася се за чуждите граждани);
3. са получени данни, че разработваният доброволно се отказал от провеждане на престъпната дейност;
4. разработваният е напуснал страната;
5. разработваният е починал;
6. разработваният е заболял тежко.

Чл. 40. (1) Делото за оперативно издирване може да бъде прекратено в случаите:

1. когато е установено местопребиваването на издирвания и спрямо него са взети съответни мерки или ако издирваният е избягал зад граница и се установи, че не се занимава с подривна дейност против Народна република България;

2. когато са получени проверени документални данни или показания на очевидци за смъртта на издирвания;

3. когато са опровергани данните, въз основа на които е открито делото.

(2) Издирвани лица, чиято престъпна дейност и престъпни връзки не са разкрити в достатъчна степен, могат след установяването на тяхното местопребиваване и в зависимост от получените данни, да се вземат на разработка, оперативна проверка или на оперативно наблюдение.

(3) Делото за оперативно издирване на анонимни извършители на противодържавни престъпления се прекратява, когато се открие извършителят и спрямо него се вземат съответни мерки, след продължително водене на делото и невъзможност да се разкрие извършителят и при опровержение на данните.

Чл. 41. (1) Делото за оперативно наблюдение може да бъде прекратено:

1. когато се получат достоверни данни за провеждане на подривна дейност от наблюдавания. При този случай оперативното наблюдение прераства в оперативна разработка;

2. когато наблюдаваният е привлечен под наказателна отговорност и осъден;

3. когато достоверно бъде установено, че наблюдаваният не представлява интерес за противника и не може да нанесе вреда на сигурността на държавата;

4. когато по отношение на наблюдавания се извърши вербовка;

5. когато наблюдаваният е изгонен от страната (само за чужденци);

6. когато наблюдаваният напусне пределите на страната;

7. когато наблюдаваният почине.

(2) когато се получат данни за враждебни намерения или действия на наблюдавания и те подлежат на проверка, делото за оперативно наблюдение не прераства в дело за оперативна проверка, а процесът на оперативното наблюдение се активизира. Проверката на достоверността на получените

сведения и разкриването в действията на обекта на признаци за едно или друго противодържавно престъпление се извършва по същия начин, както и при оперативната проверка.

е арх. респ. карт.
Чл. 42. (1) Когато данните или материалите, послужили като основание за откриване на оперативна проверка, оперативна разработка или оперативно издирване, не са намерили потвърждение, делото с мотивирано предложение, утвърдено от съответния началник, се прекратява и се изпраща в III отдел — ДС (секцията) за унищожаване с протокол, а протичащото по него лице (лица) се сменя от оперативен отчет.

(2) Когато при водене на групов оперативна разработка или групово дело за оперативна проверка данните за едно или няколко лица бъдат опровергани, а за други лица се потвърждават, материалите, отнасящи се за лицата, за които данните се опровергават, не се унищожават. Това се отразява в предложението. Картоните за тези лица се изваждат от картотеките на III отдел — ДС (секцията).

(3) Ако лице, протичащо по приключено групово дело за оперативна разработка или оперативна проверка, трябва да бъде разработвано и в бъдеще, на обекта се завежда самостоятелна оперативна разработка, като към нея се прилага справка от груповата разработка или оперативната проверка.

Чл. 43. Поделение, което разработва или проверява лице (лица) от групов оперативна разработка или дело за оперативна проверка на друго поделение, след приключването или прекратяването им изпраща материалите, събрани за това лице (лица), на поделението, което ги е водило, за приобщаване към делото. Материалите се изпращат най-късно пет дни след получаване на съобщението за прекратяване на груповата оперативна разработка или делото за оперативна проверка. Повтарящите се материали не се приобщават към делото, а се унищожават с протокол, който се прилага към делата. При положение, че делото остава на съхранение в архива, съответната III секция изисква архивния номер на делото и го нанася на картоните за лицето (лицата) от справочната картотека на секцията.

Чл. 44. (1) Когато гражданин от капиталистическа или развиваща се страна, временно пребиваващ в Народна република България, на когото се води дело за оперативна проверка, напусне пределите на Народна република България, но има вероятност в непродължителен срок отново да посети страната, делото не се прекратява, а остава в опера-

тивния работник. В противен случай се предава в архива на III отдел — ДС.

(2) Тези дела могат да се изземват от архива на III отдел — ДС и да се продължи работата по тях, когато възникне необходимост за това. Възобновяване работата по делото става със съответно утвърдено предложение.

Чл. 45. (1) След прекратяване на дело за оперативно издирване, на което са заведени дубликати, последните се унищожават с протокол въз основа на писмено съобщение на поделението, което е водило делото.

(2) Дубликатите на дела за оперативно издирване при липса на перспектива за по-нататъшното им водене могат да бъдат прекратени и унищожени въз основа на мотивирано предложение, утвърдено от съответния началник, преди прекратяване на оперативното издирване.

(3) При наличие на материали в дубликатите, които заслужават оперативно внимание, те се изваждат и предават на съответното поделение за приобщаване към делото за оперативно издирване.

(4) За прекратяване на дела-дубликати писмено се уведомява III отдел — ДС (секцията).

Чл. 46. При смърт на лице, водено на оперативна проверка, оперативна разработка, оперативно издирване или оперативно наблюдение, материалите по делото се запазват при положение, че имат оперативна или историческа ценност; в противен случай се унищожават и лицето се сменя от оперативен отчет. Когато по отношение на лицето има подозрение за шпионаж, делото остава да се съхранява в архива и се води по отчета до 10 години.

Чл. 47. (1) Дело за обектова разработка и литерно дело се прекратяват с мотивирано предложение, в което се посочват причините за прекратяването и дали подлежат на съхранение или унищожение.

(2) На съхранение подлежат само онези прекратени литерни дела, в които има материали, представляващи оперативен (исторически интерес, или които могат да се използват за изучаване методите на работа на органите на Държавна сигурност.

(3) За съхранение в архива на III отдел — ДС (секцията) могат да се предават отделни токове от литерни дела, ако те не са нужни в работата.

Чл. 48. (1) След получаване на приключени или прекратени дела III отдел — ДС (секцията) ги регистрира в архив-

нит регистри и нанася на картоните от съответните справочни картотеки присвоените архивни номера.

(2) Картоните от статистическата картотека на приключените или прекратените дела се изваждат и пет години след изготвяне на годишния отчет се унищожават с протокол. В регистрите, в които делата са били регистрирани при откриването им, се правят съответните бележки.

Чл. 49. При предаване на делата в архива на третите секции при окръжните управления за съхранение или за унищожение съгласно утвърдени предложения, секцията уведомява III отдел — ДС с писма, в които съобщават: регистрационния номер, трите имена на лицата, причината за приключване или прекратяване и предаване на делото в архива, присвоения му архивен номер, защо е унищожено делото, номера и датата на протокола. Въз основа на тези писма III отдел — ДС извършва съответните промени по отчета.

Глава пета

ОТЧЕТ НА СЕКРЕТНИТЕ СЪТРУДНИЦИ

Раздел I

КАРТОТЕКИ

Чл. 50. (1) Всички секретни сътрудници се водят на централизиран отчет.

(2) За организиране на централизирания отчет и за даване на необходимата информация III отдел — ДС и третите секции при окръжните управления се водят следните картотеки:

I. **справочна картотека № 4** — в картотеката се подреждат по фонетичен ред картони обр. 4 на действащите и изключените от сътрудническия апарат секретни сътрудници, сигнални картони на лица, подготвяни за вербовка, и на лица, чиято вербовка не се е състояла. Разузнавателните отдели и служби на Първо главно управление — ДС към окръжните управления на МВР картотекират в картотека № 4 на съответната трета секция лицата, подготвяни за вербовка, и секретните сътрудници — български граждани, живеещи в района на окръга. Когато някой от тези секретни сътрудници на Първо главно управление замине зад граница, по искане на управлението картоните се изваждат от картоте-

ките и се унищожават. В картотека № 4 към III отдел — ДС се картотекират лицата, подготвяни за вербовка, и секретните сътрудници-български граждани на Разузнавателното управление на Генералния щаб на БНА.

2. справочна картотека № 5 — подреждат се по фонетичен ред картони обр. 4 на действащите и изключените секретни сътрудници по псевдоними;

3. статистическа картотека № 6 — подреждат се картони обр. 6 на действащите секретни сътрудници. Картотека-та има раздели за всяко управление, самостоятелен отдел и окръжно управление, а в окръжното управление — за всяко отделение. В картотеката се водят и делата на явочните и конспиративните квартири.

(3) За агентите, владеещи чужди езици, се съставя отделна картотека.

Чл. 51. Второ главно управление — ДС, III управление — ДС, Разузнавателният отдел при управление „Гранични войски“, Софийското градско и Софийското окръжно управление на МВР, водят само статистическа картотека № 6. За справки използват съответните картотеки на III отдел — ДС и третите секции при окръжните управления.

Раздел II

РЕГИСТРИРАНЕ НА ДЕЛАТА НА СЕКРЕТНИТЕ СЪТРУДНИЦИ

Чл. 52. За регистриране на дела на всички категории секретни сътрудници в III отдел — ДС се води общ регистър.

Чл. 53. (1) Регистрирането на секретните сътрудници става с регистрационна бланка (специален образец), подписана от началника, утвърдил вербовката, и попълнени по един картон обр. 4 и 6, подписани от оперативния работник.

(2) Документите по предходната алинея се представят от управленията и самостоятелните отдели в III отдел — ДС, а от поделенията на окръзите — в съответните трети секции най-късно три дни след утвърждаване на вербовката.

(3) По същия ред се представя в III отдел — ДС (секцията) регистрационна бланка и картон обр. 4 за съдържателите на конспиративните квартири, нечислящи се в негласния щат, които се регистрират като секретни сътрудници и им се оформят лични дела.

(4) За регистриране на конспиративна квартира в III отдел — ДС (секцията) се представят регистрационна бланка, отделна от тази на съдържателя, утвърдена от съответен на-

чалник, и картон обр. 6, като в него се посочва наименованието на делото, дата на получаване санкция за ползване на квартирата и в чие разпореждане се намира (на кое поделение).

(5) Адресите на конспиративните и явочните квартири не се посочват в отчетните документи, представяни в III отдел — ДС (секцията).

Чл. 54. (1) Всяко лице, подготвяно за вербовка, с изключение на военнослужещи, се картотекира в картотека № 4 на III отдел — ДС (секцията), като за целта се представя предложение, утвърдено от началник на отдел, и по 3 броя картона обр. 4. В окръжните управления, където няма началници на отдели, предложението се утвърждава от заместник-началника на управлението. В горната част на картоните се едри букви се написва „СИГНАЛЕН“, вписва се поделението и фамилията на оперативния работник.

(2) Разузнавателните отделения от граничните отряди на Гранични войски картотекират подготвяните за вербовка лица в съответните трети секции на окръжните управления на МВР по места.

(3) Отделите на III управление — ДС и оперативните работници, обслужващи войските на Министерството на транспорта, картотекират в третите секции на окръжните управления на МВР гражданските лица от района на окръга, които се подготвят от тях за вербовка.

(4) Трети отдел ДС (секцията), след като приеме сигналните картони, подрежда по един екземпляр от тях в отделна контролна картотека по дати. След изтичането на 6-месечен срок, ако вербовката не е проведена, сигналните картони се изваждат от справочната картотека № 4 и контролната картотека и се връщат на оперативния работник.

(5) Когато на лицето е проведена вербовка, сигналните картони в справочната картотека № 4 се заменят с нови, представени от оперативния работник при регистрирането на секретния сътрудник, а картонът от контролната картотека се изважда и унищожава.

Чл. 55. Материалите от несъстояла се вербовка на лица, с които е установен контакт, с резолюция на съответния началник се предават в III отдел — ДС (секцията), където се съхраняват в продължение на 5 години, а материалите за останалите лица, подготвяни за вербовка, се унищожават с протокол, като се уведомява III отдел — ДС (секцията) за изваждането на сигналните картони от картотеката.

Чл. 56. (1) Възстановяване на връзка с изключен секретен сътрудник става въз основа на мотивирано предложение, утвърдено от съответен началник.

(2) В III отдел — ДС (секцията) се изпраща регистрационна бланка и по един картон обр. 4 и 6. В този случай личното дело от архива задължително се предава на оперативния работник срещу специален образец-разписка или писмо. Ново лично дело не се образува. Когато личното дело се намира в архива на друг окръг, то се изисква с писмо от съответната трета секция и се предава на оперативния работник, който възстановява връзката със секретния сътрудник. Картоните в справочната картотека се подменят с нови и на тях се нанасят архивните номера на работните дела, оставени за съхранение в архива.

(3) Личното дело се регистрира по същия ред, както за ново завербуван секретен сътрудник.

Чл. 57. (1) Трети отдел ДС (секцията) след получаване от оперативния работник на документите за регистриране на секретния сътрудник размножава на машина картоните в толкова екземпляри, колкото са необходими за различните картотеки, като при това:

1. в справочна картотека № 4 се поставят толкова картони, колкото презимена и фамилии има лицето.

2. в картотека № 5 и 6 — по един картон от съответния образец.

(2) Третите секции при окръжните управления, Второ главно управление — ДС, III управление — ДС и Разузнавателният отдел при управление „Гранични войски“ попълват по един екземпляр от съответния образец за картотеките на III отдел — ДС и заедно с регистрационната бланка ги изпращат по назначение за регистриране.

(3) Отделите на III управление — ДС, разузнавателните отделения от граничните отряди на Гранични войски и оперативните работници, обслужващи войските на Министерство на транспорта, предават за справочните картотеки на съответните трети секции при окръжните управления картони обр. 4 за всички граждански лица — техни секретни сътрудници, живеещи в окръзите.

Чл. 58. Трети отдел — ДС в срок от два дни след получаването на регистрационните бланки регистрира секретните сътрудници и подрежда картоните в картотеките. След регистрацията, бланките заедно с номерирани папки се връщат на съответното поделение.

Чл. 59. Промяна в категорията на секретен сътрудник става въз основа на утвърдено предложение. В III отдел — ДС (секцията) се съобщава с писмо за промяната в категорията.

Раздел III

ПРЕДАВАНЕ И ПРЕПРАЩАНЕ ДЕЛАТА НА СЕКРЕТНИТЕ СЪТРУДНИЦИ

Чл. 60. (1) Когато секретен сътрудник промени постоянното си местожителство или местопребиваване, оперативният работник чрез третата секция на съответното поделение изисква установяването му, като заедно със запитването изпраща и **кратка характеристика** на сътрудника. При получаване на запитването в секцията то се докладва на началника на поделението, който разпорежда в срок от 20 дни да се установи местопребиваването на секретния сътрудник и се реши въпросът за неговото използване, като писмено чрез секцията се съобщава за това на поделението, което е отправило запитването. В зависимост от отговора оперативният работник изготвя подробна характеристика на секретния сътрудник, след утвърждаването на която изпраща само личното дело на поделението, където ще продължи използването му, а работното дело със съответно предложение предава за съхранение в архива при III отдел — ДС (секцията).

(2) Поделението, приело секретния сътрудник му образува ново работно дело.

(3) Когато за секретния сътрудник има характеристика в личното дело, от изготвянето на която не е изтекло повече от една година, за препращане на делото се прави кратко предложение, в което се отразява причината за препращането; в противен случай в предложението се дава и характеристика за дейността на секретния сътрудник.

(4) При положение, че се получи отказ за използването на секретния сътрудник, оперативният работник изготвя предложение за неговото изключване от агентурния апарат и предаване личното и работното му дело в архив. В предложението се посочва и отказът на поделението да ползва секретния сътрудник. При такива случаи поделението, отказало да ползва секретния сътрудник, връща изпратената му характеристика, която се прилага към личното дело.

Чл. 61. (1) Препращането на личните дела на секретните сътрудници за поделенията, в които няма изградени трети секции, се извършва чрез III отдел — ДС. Останалите поделения на Държавна сигурност препращат делата помежду си направо чрез третите секции, като копие от съпроводителното писмо се изпраща в III отдел — ДС за нанасяне на съответни промени по отчета.

(2) Срокът за препращане на делата е 10 дни след получаване на потвърждението.

(3) За всяко дело, върнато поради констатирани нередности в оформянето му, секцията уведомява III отдел — ДС с копие от съпроводителното писмо.

Чл. 62. При предаване на секретен сътрудник от един работник на друг в едно и също управление, отдел или отделение, се предават и личното, и работното дело. Предаването се извършва въз основа на предложение, утвърдено от съответния началник, и срещу подпис в дневника за отделението от този, който приема делата или се изпраща с писмо. За промяната се уведомява III отдел — ДС (секцията).

Чл. 63. (1) В случаите, когато секциите препращат дела в други поделения, на картоните от справочна картотека № 4 на дадения окръг се отразява на кое поделение и с кой номер писмо е изпратено личното дело, нанася се и полученният архивен номер на работното дело, който се съобщава в III отдел — ДС.

(2) При препращането на личните дела III отдел — ДС (секцията) прилага към тях по един картон обр. 6. Въз основа на този картон след получаване на препратеното дело секцията го включва в своя отчет.

(3) Оперативният работник, получил делото, попълва нов картон обр. 6 в 2 екземпляра, в който отразява настъпилите изменения в някои от показателите и ги предава в секцията. Един от тези картони остава в секцията за подмяна на стария картон, а другият се изпраща в III отдел — ДС за отразяване по отчета на измененията.

(4) Оперативните работници от централните поделения, в които няма трети секции, попълват само един картон обр. 6, който предават в III отдел — ДС.

(5) Когато се препращат дела на секретен сътрудник от едно поделение на Държавна сигурност в друго, картоните от статистическата картотека № 6 в III отдел — ДС се преместват в раздела на поделението, където са изпратени делата.

(6) За лични дела, които се предават в Първо главно управление — ДС, на картоните от справочните картотеки се нанасят номерът на писмото, с което е изпратено делото, и полученият архивен номер на работното дело. При справка по картотеката за тези случаи не се посочват резултати.

Раздел IV

ПРЕДАВАНЕ В АРХИВ НА ДЕЛА НА ИЗКЛЮЧЕНИ СЕКРЕТНИ СЪТРУДНИЦИ

Чл. 64. (1) Изключването на секретен сътрудник от агентурния апарат става въз основа на утвърдено от съответния началник мотивирано предложение, което се прилага към личното дело.

(2) Личните и работните дела на изключени секретни сътрудници се предават в III отдел — ДС (секцията) най-късно пет дни след утвърждаването на предложението за изключване.

(3) Преди да се приемат делата в архив III отдел — ДС (секцията) проверява има ли утвърдено предложение за изключване на секретния сътрудник и отразено ли е в него: дейността на лицето за времето, когато е бил сътрудник; мотивите за изключването му; съображения за възможността да бъде използван в бъдеще и уговорените с него начини на връзка, в случай че възникне за това оперативна необходимост; взета ли е декларация за преустановяване на сътрудничеството или не и причините за това.

(4) В архива на III отдел — ДС (секцията) могат да се предават отделни токове от работни дела на действащи секретни сътрудници, ако те не са нужни в работата.

(5) Личното и работното дело на секретен сътрудник, който се назначава на работа в органите на Държавна сигурност, се унищожават, а лицето се изключва от агентурния апарат.

Чл. 65. (1) Делата на секретни сътрудници от уволнения набор от въоръжените сили и строителните войски, които могат да се използват и в цивилния живот, по договореност между началник отдел от III управление — ДС с ръководството на съответните окръжни управления, се препращат на тези поделения по установения ред, а останалите се предават в III отдел — ДС.

(2) III отдел — ДС, след като получи делата на изключените секретни сътрудници от уволнения войнишки състав, ги препраща за съхранение в архива на окръжните управления, където е постоянното местожителство на лицата. По този начин се постъпва и с изключените секретни сътрудници на Разузнавателния отдел при управление „Гранични войски“.

Чл. 66. При получаване дела на изключени секретни сътрудници III отдел — ДС (секцията) нанася на картоните от картотека № 4 и 5 присвоените на делата архивни номера, а тези от статистическа картотека № 6 се изваждат и пет години след изготвяне на годишния отчет се унищожават с протокол.

Чл. 67. (1) Третите секции при окръжните управления уведомяват за приетите в архива дела на секретни сътрудници III отдел — ДС с писма, в които отразяват: регистрационния номер и псевдонима на секретния сътрудник, причината за изключване, присвоения архивен номер и дата. Въз основа на тези писма III отдел — ДС извършва съответните промени по отчета.

(2) Предложените от подразделенията за унищожаване дела на секретни сътрудници, които се изключват от апарата, се предават на III отдел — ДС (секцията) и се съхраняват в срок до 3 години, след което се унищожават.

Глава шеста

ОТЧЕТ НА ЛИЦАТА, РАЗСЛЕДВАНИ ОТ ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Чл. 68. (1) Следствените органи на Държавна сигурност, когато има законен повод и достатъчно данни за извършено престъпление, образуват следствено дело (лично или групово).

(2) Всички лица, срещу които са образувани следствени дела от органите на Държавна сигурност, се водят на централизиран отчет.

(3) За организиране на този отчет и за даване на необходимата информация в III отдел — ДС се води статистическа картотека № 7, в която се подреждат картони обр. 7. За разследваните лица отделна справочна картотека не се води, а се използва справочна картотека № 1, в която се подреждат картони обр. 1 и за тези лица.

Чл. 69. (1) За регистриране на следствените дела III отдел — ДС води регистър, в който се описват и следствените дела, образувани по „факта“.

(2) Поредните номера на следствените дела в регистъра започват от 1 януари с № 1 и продължават до 31 декември включително. Към номера на следствените дела се отбелязва и годината.

Чл. 70. (1) За регистриране на следствено дело следователят представя в III отдел — ДС постановление за образуване на предварително производство и за всяко последствено лице по един картон обр. 1 и 7, а за груповите следствени дела — и по един картон обр. 5. За делата, образувани „по факта“, се представят по два картона обр. 2.

(2) Следствените дела, образувани в окръжните управления, се регистрират в III отдел — ДС чрез служба „Отчетност“ при отдел „Следствен“ — ДС.

(3) Всяко следствено дело се регистрира в III отдел — ДС в срок от пет дни след съставяне на постановлението за образуване на предварително производство.

(4) За всяко лице, допълнително привлечено в качеството на обвиняем, по образувано следствено дело, следователят представя в III отдел — ДС по един картон обр. 1 и 7.

Чл. 71. Трети отдел — ДС регистрира въз основа на представените му постановления и картони, следственото дело, и връща постановлението за образуване на предварително производство с номерирана папка на отдел „Следствен“ — ДС. Картоните обр. 1 за разследваните лица се размножават в толкова екземпляри, колкото са необходими за справочната картотека.

Чл. 72. За всяко предаване на следствено дело от един следовател на друг отдел „Следствен“ — ДС съобщава на III отдел — ДС с писмо за отразяване на съответните промени по картотеките.

Чл. 73. (1) След приключване на следственото дело едновременно с изпращането му на прокурора отдел „Следствен“ — ДС изпраща на III отдел — ДС копие от обвинителното заключение и съобщава номера на писмото, с което делото се изпраща на прокурора, и на кой съд ще бъде подсъдно. Трети отдел — ДС извлича необходимите данни за оперативния отчет от обвинителното заключение, след което го съхранява и предоставя за ползване от оперативните работници до връщане на съдебното дело от съда.

(2) В случай на прекратяване на делото в стадия на предварителното производство същото заедно със заключението за прекратяване се предава не по-късно от пет дни на III отдел – ДС (секцията) за съхраняване в архива.

Чл. 74. За разследваните лица от отдел „Следствен“ – ДС, които не са постоянни жители на гр. София и София окръг, и не са подсъдни на софийските съдилища, след приключването на следственото дело и предаване лицата на съд III отдел – ДС изпраща по един картон обр. I на съответните трети секции по постоянното местожителство и където е осъдено лицето за картотекиране.

Глава седма

ОТЧЕТ НА ПРОФИЛАКТИРАНИТЕ ОТ ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ ЛИЦА

Чл. 75. (1) За провеждане на профилактично мероприятие по отношение на лице (лица), водено на оперативен отчет, оперативният работник изготвя предложение за приключване на делото. В предложението се посочва формата, начинът и средствата на профилактиката, които ще се използват, а също и кога, къде и от кого ще се проведат. Предложението се утвърждава от началника или равен по длъжност на този, който е утвърдил предложението за откриване на делото.

(2) Ако лицето не протича по оперативния отчет, писмено предложение за профилактиране се изготвя по преценка на началника на отделението и се утвърждава от зам.-началника на отдела.

(3) В случаите, когато не се прави писмено предложение, разрешение за провеждане на профилактични мероприятия се дава от началника на отделението с резолюция върху материалите.

Чл. 76. (1) След проведена профилактика оперативният работник изготвя рапорт, в който отразява резултата и при необходимост предлага срок за контролиране поведението и проявите на лицето. Срокът се определя в зависимост от това какво представлява лицето и какви са проявите му. Този срок не може да бъде повече от една година.

(2) Делата на оперативен отчет, водени на лица, които са профилактирани, по време на наблюдаването им остават при

оперативния работник. На III отдел — ДС (секцията) се представя попълнен картон обр. 8 и с писмо се съобщава за приключването на делото, за проведената профилактика и срока за наблюдение след профилактирането. Трети отдел — ДС (секцията) извършва съответните промени по картотеките и организира контрола за своевременното предаване на делото в архив след изтичане на определения срок за наблюдение.

(3) Лица, които нямат заведени дела по оперативния отчет, но по които са проведени профилактични мероприятия и е определен срок за тяхното наблюдение, се вземат на отчет, като в III отдел — ДС (секцията) се представят по два картона обр. 1 и по един обр. 8, подписани от началника, утвърдил провеждането на профилактичните мероприятия. Третите секции при окръжните управления изпращат за тези лица по един картон обр. 1 в III отдел — ДС, а третите секции към централните поделения и двата картона обр. 1. Картоните обр. 1 се подреждат в справочна картотека № 1, като на горната им част се записва „Профилактирано лице“; картон обр. 8 се използва за контрол, а докато трае наблюдението на лицето и до изтичането на годишния отчетен период — и за статистически цели. След изтичане на определения срок за наблюдение в зависимост от поведението на лицето, се взема решение да продължи работата по него или да се предадат материалите в архив. Решението се оформя в предложение. Материалите от профилактирането на лица, за които не се определя срок за наблюдение, оформени в обикновени дела, се предават в III отдел — ДС (секцията).

(4) Когато оперативни работници от граничните отряди профилактират лица, за които няма заведени дела по оперативния отчет, те представят по един картон обр. 8 в третата секция на Разузнавателния отдел на Гранични войски и по 2 картона обр. 1 в третите секции при окръжните управления на МВР по местожителство на лицата. В третите секции на окръжните управления на МВР по местожителство на лицата се предават и материалите от проведената профилактика.

(5) За лицата, за които в процеса на профилактиката данните се опровергават, материалите се унищожават. Тези случаи не се считат за профилактика.

Чл. 77. За всяко проведено мероприятие по линия на общата профилактика съответното поделение представя в III отдел — ДС (секцията) попълнен картон обр. 8.

Глава осма

ОПЕРАТИВНО-СТАТИСТИЧЕСКИ ОТЧЕТ

Чл. 78. Трети отдел — ДС (секцията) води статистически отчет за всички лица, взети на оперативна проверка, оперативна разработка, оперативно издирване и оперативно наблюдение, разследваните от органите на ДС, профилактираните и всички секретни сътрудници.

Чл. 79. (1) Трети отдел — ДС (секцията) въз основа на статистически картони изготвя шестмесечни и годишни обобщени цифрови данни и аналитични доклади по определени показатели, които представя на ръководството на МВР (окръжния началник на МВР).

(2) Докладите, които се изготвят от III отдел — ДС, се представят на ръководството на министерството съответно: за първото шестмесечие — до 1 август на текущата година; за годишния отчет — до 1 февруари на следващата година.

(3) Цифровите данни се систематизират в специални образци — статистически таблици, които обхващат съответно периода до 30. VI. за шестмесечието и до 31. XII. за годината. Преписи от таблиците, изготвени от секциите, се изпращат в III отдел — ДС за сверяване на данните с централния отчет и ползване съответно до 5. VII. на текущата година и до 5. I. следващата година.

(4) Аналитични доклади и цифрови данни се изготвят и при поискване от ръководството на министерството (съответния началник на управление).

Чл. 80. Трети отдел — ДС (секцията) контролира своевременното регистриране на делата, следи за тяхното движение и изменение и отразява това в отчета; контролира сроковете за водене на делата за оперативна проверка, периодически сверява данните от отчета с фактическото наличие на делата в оперативните работници. Резултатите от тези съпоставки се докладват на съответния началник на поделението и ръководството на министерството.

Чл. 81. За всички нарушения на инструкцията по отношение правилното водене на отчета III отдел — ДС (секцията) уведомява ръководителите на поделенията и докладва на ръководството на министерството за вземане на съответни мерки.

Глава девета
**ПОЛЗВАНЕ НА ОПЕРАТИВНО-СПРАВОЧНИТЕ
КАРТОТЕКИ**

Раздел I

**СПРАВКИ ПО ОТЧЕТА В КАРТОТЕКА № 1, ИСКАНИ
ОТ ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ**

Чл. 82. (1) За проверка по отчета в картотека № 1 оперативните работници попълват искане обр. 2 и го представят в III отдел — ДС (секцията). В искането не се посочва целта на проверката.

(2) За лица — кандидати за задгранично пътуване по служебен или частен повод и лица, които кандидатствуват за работа с факти, сведения и предмети, съставляващи държавна тайна, се използват за проверка по отчета попълнените от тях специален образец статистически листове, съответно заверени от подразделенията на отдел „Задгранични паспорти“ и „Държавна тайна“.

(3) Постъпващите за проверка в III отдел — ДС искания се приемат и вписват по реда на номерата в дневника, който се води в картотеката.

(4) На исканията за справки за лицата, които се водят на отчет по действащите дела, и тези, които имат запрещение, III отдел — ДС (секцията) посочва към кое управление, отдел, отделение и към кой работник следва да се обърнат, а за лицата, които се водят на отчет в окръжните управления, се посочва само окръгът.

(5) След проверката за лицата, водени на отчет по действащи дела, III отдел — ДС (секцията) писмено уведомява поделението, където проверяваното лице се води на отчет, с указание кога и кой извършва проверката.

(6) Оперативният работник, получил искането с обозначение на поделението, в което провереното лице е на отчет, е длъжен да съгласува по-нататъшните мероприятия по отношение на това лице с оперативния работник, при когото лицето е на отчет.

(7) За по-голяма секретност в отделни случаи по искане на оперативното поделение въз основа на утвърдено предложение III отдел — ДС (секцията) може да не дава сведения за лица, на които са открити дела за оперативна разработка или оперативна проверка. На исканията за проверка на такива лица III отдел — ДС (секцията) поставя щемпел с над-

пис „Проверено по отчета“, дата и фамилия на служителя от картотеката, извършил проверката. Преди да се върне искането на оперативния работник, писмено се уведомява поделението, където се води на отчет лицето, за вземане на съответни мерки.

(8) За делата, съхранявани в архива, III отдел — ДС (секцията) посочва къде се съхранява делото, разделът и неговият архивен номер.

Чл. 83. Началниците на подразделенията на Държавна сигурност, на които е предоставено правото да подписват исканията за справки по оперативния отчет, и служителите в справочните картотеки на III отдел — ДС (секцията) контролират справките да се извършват само в необходимите случаи и в съответствие с изискванията на тази инструкция.

Раздел II

СПРАВКИ ПО ОТЧЕТА ЗА СЕКРЕТНИТЕ СЪТРУДНИЦИ (КАРТОТЕКА № 4), ИСКАНИ ОТ ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

Чл. 84 (1) Проверки на лица по отчета за секретните сътрудници се правят само в следните случаи:

1. при вербовка;
2. при откриване на разработка или на друг вид дело;
3. при задържане;
4. на представляващи оперативен интерес връзки на чужденци и връзки на обекти на разработка;
5. за установяване на доверителни отношения;
6. при повикване в административните сгради на МВР;
7. на лица, преминаващи по бюлетина за издирване;
8. за назначаване на работа в органите на МВР (само за кандидата).

(2) Исканията за проверка по отчета за секретните сътрудници се съставят отделно за всяко лице, като се посочват установъчните данни за него и целта на проверката.

(3) Не се разрешава с едно искане да се прави проверка по отчета за секретните сътрудници и по отчета за вражеските лица. Не се разрешава също искане, с което е извършена проверка по отчета за секретните сътрудници или вражески-

те лица, да се използва за проверки и по други картотеки в поделенията на министерството, когато на искането е отразено, че лицето протича по отчета на Държавна сигурност.

Чл. 85. (1) За проверка по отчета за секретните сътрудници оперативните поделения на Държавна сигурност попълват искане обр. 1, което представят в III отдел — ДС (секцията).

(2) За лицата-кандидати за задгранично пътуване в капиталистически и развиващи се страни по служебен или частен повод се използват попълнени специален образец статистически листове.

(3) При извършване на проверката по справочната картотека за секретните сътрудници III отдел — ДС (секцията) не дава сведения за лицата, числящи се в секретния сътруднически апарат или подготвяни за вербовка, а на исканията поставя щемпел с надпис „Проверено по отчета“, дата и фамилия на служителя по картотеката, извършил проверката. Такива отговори се дават и по отношение на лицата, които не протичат по този отчет.

(4) Ако при проверката лицето се окаже действащ секретен сътрудник или се подготвя за вербовка, III отдел — ДС (секцията), преди да даде отговор на оперативния работник, който иска справката, писмено уведомява поделението, където проверяваното лице е на връзка, с указание кой, кога и с каква цел извършва проверката. Уведомленията се регистрират в дневник и се предават срещу подпис на съответния оперативен работник или на началника му. Работникът, получил уведомлението, веднага докладва на своя началник, с когото решават какви мерки да се предприемат, за да не се разшифрова сътрудникът.

(5) На исканията за справки за лица, картотекирани в III отдел — ДС като сътрудници на РУМНО, се отбелязва „Моля не се занимавайте с лицето“, без да се изпращат уведомления на оперативните работници, при които лицата са на връзка.

(6) За делата, съхранявани в архива, III отдел — ДС (секцията) посочва само архивния номер на личното дело и къде се съхранява.

(7) Бързи справки по отчета на секретните сътрудници се изпълняват не по-рано от два часа. При такива случаи в горния ляв ъгъл на искането се пише: „Бързо“ и се подписва от началник, имащ право да разрешава проверки по отчета.

Раздел III

**СПРАВКИ ПО ОТЧЕТА НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ, ИСКАНИ
ОТ ОРГАНИТЕ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ**

Чл. 86. Органите на Народната милиция правят проверки по отчета на секретните сътрудници на Държавна сигурност (картотека № 4) в следните случаи:

1. при задържане¹;
2. при откриване на разработка.

Чл. 87. (1) Органите на Народната милиция правят проверки по отчета в картотека № 1 в следните случаи:

1. при издаване на разрешение за посещение на забранени и гранични зони;
2. при издаване на разрешение за достъп до оръжие, отрови и взривни вещества;
3. при вербовка, разработка и задържане;
4. при назначаване на нещатен служител по Народна милиция (само кандидата);
5. при определяне на запасните за включване във военновременните щатове на Народната милиция;
6. за уреждане на жителство.

(2) За справки по отчета на Държавна сигурност органите на Народната милиция представят в III отдел — ДС (секцията) съответно искане образец № 1 или 2, в което освен установъчните данни за лицето се посочва целта на проверката, от кого се иска проверката, телефонният му номер и поделението.

(3) Исканията се подписват от служител с длъжност не по-малка от началник на отдел или началник на районно управление.

(4) При справка за лица, водени на отчет от органите на Държавна сигурност като секретни сътрудници, III отдел — ДС (секцията) поставя на искането само щемпел с надпис: „Проверено по отчета“, дата и подпис на служителя от картотеката.

(5) Преди да се върнат исканията на органите на Народната милиция, III отдел — ДС (секцията) уведомява писме-

¹ При задържане на лица по чл. 202 от НПК справките по отчета на ДС да се правят след задържането на лицето, но не по-късно от 48 часа.

но поделението, където лицата са на връзка или отчет, по реда, установен за Държавна сигурност, за вземане на съответни мерки.

(6) Исканията за справки от поделенията на Народната милиция за лица, водещи се на отчет по действащи дела, се предават от III отдел – ДС (секцията) за непосредствено изпълнение в съответните оперативни управления, отдели, отделения на Държавна сигурност, които веднага вземат отношение и дават съответен отговор на искащия справката.

(7) За лица, за които има архивни дела, картотекирани в картотека № 1, на исканията за справка обр. 2 се отбелязва, че за тях има архивни материали, и се посочва къде се намират те.

(8) При справка архивните дела за секретните сътрудници не се посочват. В тези случаи на искане обр. 1 се поставя само щемпел с надпис: „Проверено по отчета“.

Чл. 88. (1) Проверка по отчета на Държавна сигурност от органи на Народната милиция за издаване разрешение на лица за посещение на забранени зони и гранични райони и за временно и постоянно жителство се извършва въз основа на молбата на гражданина и статистически лист, попълнен от него и съответно заверен от „Паспортна служба“. За служебни посещения проверките могат да се извършат и въз основа на писмо и съответно попълнен статистически лист. Резултатите от проверката по отчета се нанасят на статистическия лист.

(2) Забранява се върху молбите да се отразяват резултатите от проверката по отчета.

(3) Трети отдел – ДС (секцията), след като извърши проверка по отчета, предава документите на специално натоварен за целта оперативен работник от Държавна сигурност, който съгласува резултатите с поделенията на Държавна сигурност, след което връща молбата на Народната милиция със съответно мнение, а статистическия лист задържа при себе си до един месец от изтичане срока на разрешението, след което се унищожава.

(4) Исканията за справки по отчета на Държавна сигурност за издаване на разрешение за посещение на забранени и гранични зони и за разрешаване временно и постоянно жителство се подписват от началника на „Паспортна служба“.

Раздел IV

СПРАВКИ ПО ОТЧЕТА НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ, ИСКАНИ ОТ РАЗУЗНАВАТЕЛНОТО УПРАВЛЕНИЕ ПРИ ГЕНЕРАЛНИЯ ЩАБ НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА АРМИЯ

Чл. 89. Справки по отчета на Държавна сигурност по искане на Разузнавателното управление при Генералния щаб на БНА се извършва въз основа на специален образец-искане, в който се отразяват установъчните данни за лицето, от кого се иска проверката, телефонният номер и поделението, подписани от началника на Разузнавателното управление или неговите заместници.

(2) Исканията се изпълняват чрез III управление — ДС от определен за тази цел оперативен работник, който извършва проверката на лицата по оперативния отчет в III отдел — ДС.

(3) За лицата, числящи се в действащия секретен сътруднически апарат, и за тези, за които има дело по оперативния отчет или сериозни компрометиращи архивни материали, III управление — ДС дава на Разузнавателното управление отговор със следното съдържание: „Моля, не се занимавайте с лицето“.

(4) За онези лица, за които има незначителни компрометиращи материали, на Разузнавателното управление при поискване се изпращат справки по материалите, без да се посочват източниците им.

(5) За лицата, изключени от секретния сътруднически апарат на Държавна сигурност, III управление — ДС изпраща кратка справка, характеризираща проверяваното лице, без да се посочват източниците на сведението.

Глава десета ОПЕРАТИВЕН АРХИВ

Раздел I

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОПЕРАТИВНИЯ АРХИВ

Чл. 90. Трети отдел — ДС (секцията) организира работата по оперативния архив, като за целта:

1. приема, съхранява и отчита делата на оперативния отчет;

2. предоставя и изпраща дела на оперативните подразделения за временно ползване по тяхно искане;

3. изготвя справки по дела и материали, преписи, извлечения и фотокопия от документи;

4. провежда експертиза на делата и материалите съвместно със заинтересованите подразделения за определяне на тяхната ценност;

5. обработва научно-технически и тематично фондовете и създава научно-справочен апарат (инвентарни описи, исторически справки, каталози, указатели, обзори и др.) с цел по-ефикасно използване на архивните материали от подразделенията на Държавна сигурност, научни институти и др.;

6. реставрира и филмира ценни дела и материали.

Чл. 91. (1) В оперативния архив на III отдел – ДС (секцията) се приемат и съхраняват:

1. лични и работни дела на изключени секретни сътрудници;

2. материали от несъстояли се вербовки на лица, с които органите на Държавна сигурност са установили контакт;

3. приключени и прекратени дела за оперативна проверка, оперативна разработка, оперативно издирване и оперативно наблюдение и обектова разработка;

4. преписки на бегълци зад граница, които са снети от бюлетина за общодържавно издирване¹;

5. преписки за изселвани лица;

6. преписки за лица, образувани на основание чл. 7 ал. 2 от Инструкцията;

7. приключили от производство съдебни и следствени дела;

8. прекратени литерни дела;

9. материали от профилактични мероприятия, имащи оперативна стойност;

10. дела на моряци от капиталистически страни, посетили страната, за които има данни, че са се занимавали с вражеска дейност.

(2) В архива не се предават дела и материали, неупоменати в инструкцията, а също и такива, по които данните не са изяснени окончателно или не са прочистени от клеветнически и ненужни материали.

Чл. 92. (1) Приключени и прекратени дела и материали, които подлежат на предаване в архив, се оформят технически от оперативното отделение, работило по тях.

¹ Образоването на преписките на бегълци зад граница е регламентирано с отделна заповед.

(2) Делата се подшиват в твърди корици, с вътрешни описи на приложените документи. В един том се подшиват най-много до 300 листа. Не се допуска да се оставят в делата кламери, карфици и други железни предмети.

(3) Пликове, в които са поставени снимки и други документи, се номерират като отделен лист на делото.

(4) Поставените в плика снимки и документи се описват в отделен опис, който се подшива пред плика и не се номерира.

(5) Номерирането на листовите става с черен молив. При преномериране старата номерация не се заличава, а леко се зачертава. Листовите на вътрешните описи се номерират с римски цифри.

(6) В края на всеки том се прави заверителен надпис за броя на подшитите и пронумерираните листа. Заверителният надпис се извършва от служителя, който е пронумерирал или проверил номерацията на делото.

(7) Заглавната страница на делото се попълва от оперативния работник, който предава делото в архив, като се отбелязва от колко тома се състои и поредния номер на тома.

Чл. 93. Предаваните в архива дела се преглеждат от съответния служител в III отдел — ДС (секцията) и при откриване на недостатъци в тяхното оформяне се връщат на оперативните работници за отстраняването им.

Чл. 94. Трети отдел — ДС (секцията) подрежда оперативния архив по фондове със съответна номерация и сигнатура, както следва:

1. **фонд № 1 с раздели:** I-A — лични дела на агенти и резиденти; I-Я — дела на явочни квартири; I-K — дела за конспиративни квартири; I-P — работни дела на агенти и резиденти¹ и I-H — кадрови дела на освободени оперативни работници, използвани на обществени начала;

2. **фонд № 2 с раздели:** II съд. — съдебни дела и II сл. д. — следствени дела, II-НС — дела на Народния съд;

3. **фонд № 3 с раздели:** III-раз. — дела за оперативна проверка, оперативна разработка, оперативно издирване и оперативно наблюдение; III-АН — дела за оперативно издирване с неразкрити автори на произшествия; III-Об. Р — дела на обектови разработки;

¹ Към фонд № 1 се запазва обособеният раздел (I-0) — лични дела на бившата категория секретни сътрудници-осведомители.

4. фонд № 4 — дела на граждани от капиталистически страни (IV-K);

5. фонд № 5 — общи дела (V-0);

6. фонд № 6 — литературни дела (VI-L).

Чл. 95. Всеки фонд от архива се съхранява отделно от другите със съответен запас от площ за допълнително постъпващите дела.

Чл. 96. Оперативният архив се организира справочно на централизиран принцип.

Чл. 97. (1) Всяко дело, което постъпва на съхранение в архива, се записва в архивен регистър.

(2) За всеки раздел от съответния фонд се води отделен регистър.

(3) Делата се подреждат и съхраняват по възходящия ред на присвоените им архивни номера.

Чл. 98. При пререгистриране на фондовете или изпращане на дела за съхранение в друго поделение на Държавна сигурност, в регистрите се нанасят новите архивни номера или номерът на писмото, с което е изпратено делото.

Чл. 99. Материалите от несъстояли се вербовки на лица, с които органите на Държавна сигурност са осъществили контакт, и личните дела на агенти и резиденти, предложени от поделенията за унищожаване, се регистрират в архивния регистър за личните дела на изключените секретни сътрудници.

Чл. 100. Присвоените архивни номера на личните дела на агентите и резидентите се отразяват в регистъра за работните дела, а номерата на работните дела — в регистъра за личните дела.

Чл. 101. Към фонд № 1 се образува картотека на изключените агенти и резиденти, знаещи чужди езици.

Чл. 102. Материалите от оперативната техника се приемат заедно с постъпващите в архива дела към фонд № 3 и се съхраняват като том (томове) от съответното дело.

Чл. 103. Към фонд № 3 се образува псевдонимна картотека за всички групови дела за оперативна проверка и оперативна разработка.

Чл. 104. (1) Приключените и прекратените в окръжните управления на МВР дела за оперативна проверка, оперативна разработка и оперативно наблюдение на граждани от капиталистическите страни се изпращат за съхранение в III отдел — ДС.

(2) Делата на моряци от капиталистически страни, служители от консулствата и туристическите представителства

остават на съхранение в съответните трети секции на окръжните управления на МВР.

(3) За постъпилите в архива оперативни преписки на моряци от капиталистически страни секциите изпращат по един картон обр. 1 на III отдел — ДС и на Второ главно управление — ДС.

Чл. 105. Преписките на сметите от бюлетина за общодържавно издирване бегълци зад граница, преписките образувани съгласно чл. 7, ал. 2 от Инструкцията и тези на принудително изселваните лица се регистрират във фонд № 5. Ако за лицата има лични архивни дела във фонд № 3 и 5, преписките се прилагат към тях. Във фонд № 5 се регистрират и материалите от профилактичните мероприятия.

Чл. 106. (1) Съдебните дела се приемат в архив след окончателното им завършване от производство в съдебните инстанции.

(2) Контролът за навременното връщане на съдебните дела от съдилищата в гр. София и Софийски окръг се извършва от III отдел — ДС, а за съдилищата от останалите окръзи — от съответните трети секции.

(3) След регистрирането на съдебните дела присвоените архивни номера се нанасят на картоните за лицата в картотека № 1.

(4) В архивния регистър за съдебните дела се записват всички предадени на съд лица, като в графата „Забележка“ се отбелязва кои от тях са оправдани. Картоните на оправданите от съда лица и на тези, протичащи по следствени дела, прекратени в процеса на предварителното производство по недоказаност, се изваждат от картотека № 1 и се подреждат в отделна картотека към фонд № 2.

(5) При приемане за съхранение в архива на съдебни дела с осъдителни присъди за лица от друго местожителство III отдел — ДС (секцията) изпраща на съответната секция по един попълнен картон образец 1, в който отбелязва номера и местонахождението на съдебното дело. Секцията получила картона, картотекира лицето в картотека № 1.

Чл. 107. Към дело от оперативния архив се разрешава допълнително прилагане на материали, имащи оперативна стойност, само с резолюция на началник на отдел или неговия заместник, а за окръзите — от окръжния началник или неговия заместник, от която да става ясно какво отношение е взето по материалите.

Раздел II

**ПОЛЗВАНЕ НА АРХИВНИ ДЕЛА ОТ ОРГАНИТЕ
НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ**

Чл. 108. (1) Ползването на делата от оперативния архив става срещу писмена заявка (писмо или искане обр. 1 и 2), подписана от съответния началник, имащ право да разрешава ползването на делата. Заявките се дават отделно за делата на вражеските елементи и на секретните сътрудници.

(2) Не се разрешава на оперативен работник да ползва архивни материали с искане на друг работник.

(3) Срокът за ползване на архивно дело не трябва да бъде повече от 10 (десет) дни. В отделни случаи този срок може да бъде продължен до 30 (тридесет) дни, след като искането се парафира най-малко от началник на отдел.

(4) На мястото на всяко дело, взето за ползване, се поставя картон-заместител, в който се отразява датата и поделението, на което се изпраща делото, и номерът на писмото, името, служебният телефонен номер на оперативния работник и от кое поделение е.

(5) **Прилагането от оперативните работници на едно архивно дело към друго, получено също за ползване, е абсолютно забранено.**

Чл. 109. По оперативни съображения на някои дела може да се постави забрана за ползване, което се отразява в предложението за приключване на делото. Ползването му става само със специално разрешение от поставилия забраната. Запрещението се поставя за определен срок.

Чл. 110. (1) Запознаването с материалите в архивните дела се извършва в читалнята на архива. При необходимост това може да стане и в поделението.

(2) **Забранява се изнасянето на архивни дела извън сградите, в които се намират архивохранилищата, без охрана и превозно средство.**

(3) Делата със запрещение, определените за постоянно запазване дела, тези от Народния съд и съдебните дела се ползват само в читалнята на архива под непосредствения контрол на служителя, обслужващ читалнята.

(4) Оперативният работник, запознал се с архивно дело, е длъжен да попълни контролния лист, приложен към делото.

(5) При връщането на архивните дела, ползвани в поделението, служителят, обслужващ читалнята, проверява делото, като обръща внимание на неговата цялост, запазеност и

попълването на контролния лист. При липса на документи или нанесени повреди се съставя акт в два екземпляра, единият от които се поставя в делото, а другият се изпраща на поделението за търсене на отговорност от оперативния работник.

(6) При ползване на архивните материали бележки се вземат само на секретен бележник.

(7) Служители от Държавна сигурност могат да ползват дела и материали от оперативния архив за написване на художествени и други произведения само с разрешение на министъра или заместника му, отговарящ за III отдел — ДС.

(8) На всеки служител, получил разрешение да ползва дела и материали с такава цел, се завежда читателско дело в читалнята на III отдел — ДС, в което се поставя разрешението и заеман лист, на който се отбелязва кои дела (материали) е ползвал и с каква цел.

Чл. 111. Предадените в архив отделни тонове работни дела на действащ секретен сътрудник се дават за ползване само на оперативния работник, при когото сътрудникът се води на отчет.

Чл. 112. (1) Архивните дела от III отдел — ДС, искани за временно ползване от окръжните управления и поделенията на Разузнавателния отдел при управление „Гранични войски“, се адресират до съответната III секция. Завеждащият секцията предава (изпраща) делото по установения ред, контролира своевременното му връщане и попълването на контролния лист.

(2) Третите секции изпращат архивните дела, водещи се на отчет при тях, непосредствено на поделенията, които са искали тези дела, и следят за своевременното им връщане.

Чл. 113. (1) Контролът за връщане на дадените (изпратени) дела за ползване се осъществява чрез представените искания обр. 1 или 2 и писмата, с които са изпратени. Исканията и писмата се съхраняват като „чакащи“ при отговорника на архива (секцията).

(2) При връщане на делата в архив исканията обр. 1 и 2, с които те са получени, се връщат на оперативните работници, а писмата се събират с „чакащите“ и се отправят към дело.

(3) За несвоевременно върнати дела от оперативни работници и окръжни управления на МВР III отдел — ДС (секцията) изготвя справка, която докладва на ръководството на МВР (окръжния началник) за търсене отговорност от служителите, невърнали делата в установения срок.

Чл. 114. Документите, с които се взема делото от архива за възстановяване на връзка с изключен секретен сътрудник и за продължаване работата по граждани на капиталистически страни, и съпроводителните писма за предаване на дела за постоянно съхранение в други подразделения на Държавна сигурност се прилагат към съответното дело на фонда.¹ В архивните регистри се правят бележки, като се посочва местонахождението на документа, с който е иззето делото.

Раздел III

ПОЛЗВАНЕ НА АРХИВНИ ДЕЛА ОТ ВСШ „Г. ДИМИТРОВ“, НАУЧНИЯТ ИНСТИТУТ ПО ОПЕРАТИВНА ПСИХОЛОГИЯ И ОТДЕЛ „ПРОПАГАНДА“

Чл. 115. (1) Дела и материали, съхранявани в III отдел — ДС, могат да се ползват от преподавателите във факултета по Държавна сигурност и научните работници по Държавна сигурност от ВСШ „Г. Димитров“ в следните случаи:

1. за изготвяне на учебни оперативни дела, които ще се ползват от курсантите и слушателите;
2. за написване на учебни помагала (учебници, лекции, задачи и др.), разработване на теоретически проблеми и научни трудове;
3. за изготвяне на сценарий за учебни филми;
4. за обогатяване експозицията на учебните кабинети към факултета по Държавна сигурност.

(2) Определянето кои от приключените (прекратените) дела от оперативния отчет може да се използват за създаване на учебни дела се извършва от преподаватели във факултета по Държавна сигурност и от III отдел — ДС, съгласувано с оперативното отделение, което е работило по тях.

Чл. 116. (1) Ползването на материалите става по искане на ръководството на ВСШ „Г. Димитров“ след писмено съгласие от оперативното отделение, което е работило по тях. Срокът за ползването им не трябва да бъде повече от 2 месеца. При необходимост този срок може да се продължи с разрешение на началника на III отдел — ДС.

(2) Дела със запрещение се ползват след писмено разрешение от поставилия запрещението и от ръководството на МВР.

¹ Към всеки фонд се образува дело на фонда, в което се подреждат документи, свързани с измененията в него.

Чл. 117. (1) Получените дела във ВСШ „Г. Димитров“ за ползване от преподаватели и научни работници се съхраняват в секретната библиотека на факултета по Държавна сигурност. Ползването им се извършва по реда, установен за работа със строго секретни документи.

(2) Преподавател или научен работник, ползвав дело (материал), е длъжен да попълни контролния лист, приложен към делото.

(3) Преписи от документи и фотокопия се правят само с разрешение на началника на III отдел — ДС. Те се завеждат в III отдел — ДС и се получават срещу подпис. Върху преписите (фотокопията) се поставя щемпел, от който се вижда от кое дело са направени, кога и в колко екземпляра.

Чл. 118. Научноизследователският институт за оперативна психология (НИОП) ползва дела от оперативния архив на Държавна сигурност, съхранявани в III отдел — ДС, след писмено съгласие от съответното оперативно поделение и с разрешение на началника на III отдел — ДС. Делата се ползват в читалнята на отдела, като се спазват всички изисквания на Инструкцията за оперативния отчет.

Чл. 119. Отдел „Пропаганда“ — МВР ползва архивни материали, съхранявани в III отдел — ДС, по реда, установен в Инструкцията за оперативния отчет и Правилника за задачите, устройството и компетентността на отдел „Пропаганда“ — МВР, обявен със заповед № I-900 от 22. II. 1971 г. С материалите се работи в читалнята на III отдел — ДС.

Чл. 120. ВСШ „Г. Димитров“, НИОП и отдел „Пропаганда“ — МВР ползват архивни материали, съхранявани в третите секции на окръжните управления на МВР, чрез III отдел — ДС.

Раздел IV

ПОЛЗВАНЕ НА АРХИВНИ ДЕЛА ОТ ОРГАНИТЕ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ И РАЗУЗНАВАТЕЛНОТО УПРАВЛЕНИЕ ПРИ ГЕНЕРАЛНИЯ ЩАБ НА БНА

Чл. 121. (1) Делата от оперативния архив не се дават и изпращат за ползване от органите на Народната милиция и Разузнавателното управление при Генералния щаб на БНА. При официално поискване от тяхна страна се дават писмени справки. Справките за Народната милиция се изготвят от III отдел — ДС (секцията), а за Разузнавателното управле-

ние при Генералния щаб на БНА — от III управление — ДС. В справката се отразяват установъчните данни за лицето (лицата), политическа и трудова дейност, обща култура, нравствени качества, обществена дейност и вражески прояви, които безспорно са доказани, без да се посочва на какъв отчет е водено лицето (лицата) и източниците, от които са събрани данните. Накрая се посочва кой период обхващат тези данни.

(2) На органите на Народната милиция справки по архивни дела на секретни сътрудници не се дават.

(3) За особено ценните секретни сътрудници, справките за Разузнавателното управление при Генералния щаб на БНА се изготвят след съгласуване с оперативното поделение, което ги е ползвало, и с разрешение от ръководството на министерството.

Раздел V

ПОЛЗВАНЕ НА АРХИВНИ ДЕЛА ОТ НАУЧНИ РАБОТНИЦИ, ПИСАТЕЛИ, ЖУРНАЛИСТИ И ДРУГИ

Чл. 122. (1) Дела (материали) от оперативния архив на Държавна сигурност не се дават за ползване от научни работници, писатели, журналисти и др.

(2) Когато в дело от оперативния архив има данни, които дават основание да се напише художествено произведение или сценарий с разузнавателен характер, отдел „Пропаганда“ — МВР подработва справка по делото и след съгласуване с поделението, работило по делото, я докладва на министъра или заместника му, отговарящ за този сектор на работа, и предоставя за ползване от писатели или журналисти. При изготвяне на справката се съблюдават принципите на секретност по отношение на секретните сътрудници, обектите, формите и методите на работа, използвани от Държавна сигурност, поделението, работило по делото, оперативните работници и т. н. Отдел „Пропаганда“ следи за правилното отразяване на данните от справката в произведението и как то се посреща от гражданството и осигурява екземпляр от написаното за III отдел — ДС.

(3) С разрешение на министъра или заместника му, отговарящ за III отдел — ДС, на писатели, журналисти и др. се предоставят съдебни дела и дела от Народния съд, след предварително проучване на материалите в тях, отстранява-

не на оперативните документи, ако има такива, и проверка на лицето, което иска да ползва материалите по картотека № 1.

(4) На получените разрешение се образуват читателски дела, които се картотекират в читалнята на III отдел ДС. В читателското дело се поставят: разрешението за ползване на делата и заемен лист, на който се отбелязва с каква цел е ползвал делото.

Раздел VI

СРОКОВЕ ЗА СЪХРАНЕНИЕ НА ДЕЛАТА В АРХИВА И СНЕМАНЕ НА ЛИЦАТА ОТ ОПЕРАТИВЕН ОТЧЕТ

Чл. 123. (1) За съхранение на делата и снемане на лицата от оперативен отчет се установяват следните срокове;

1. лични дела на агенти и резиденти — до навършване на 70-годишна възраст на лицето;

2. работни дела на агенти и резиденти — до 10 години след предаване на делата в архив;

3. лични дела на съдържатели на явочни и конспиративни квартири — до 10 години след предаване на делата в архив;

4. материали от несъстояла се вербовка на лица, подготвяни за секретни сътрудници — до 5 години след предаването им в архив;

5. дела за оперативна проверка — до 10 години след предаването им в архив, а за гражданите от капиталистическите и развиващите се страни, временно пребиваващи в НРБ — до навършване на 70-годишна възраст на лицето;

6. оперативни разработки и дела за оперативно издирване с установени извършители — до навършване на 70-годишна възраст на лицето;

7. обектови разработки — постоянно;

8. преписки на бегълци зад граница — до навършване на 70-годишна възраст на лицето;

9. дела за оперативно наблюдение — до навършване на 80-годишна възраст на лицето;

10. оперативни преписки за моряци от капиталистически страни, посетили страната — до навършване на 70-годишна възраст на лицето;

11. дела за оперативно издирване с неустановени извършители — до изтичане на давността, определена от Наказателния кодекс за извършеното деяние;

12. материали за профилактирани лица — до 10 години след предаването им в архив;

13. преписки за изселвани лица — до навършване на 70-годишна възраст на лицето;

14. преписки за лица от вражеския контингент — до навършване на 70-годишна възраст на лицето;

15. следствени дела, прекратени в процеса на предварителното производство — постоянно, след предаването им в архив;

16. съдебните дела за политически престъпления — постоянно, а останалите дела, по които разследването е водено от Държавна сигурност — в срок до 20 години;

17. литерни дела — 10 години; с особено ценни материали — постоянно.

(2) Когато за едно лице в архива има няколко дела, срокът за съхранението им и снемането на лицето от отчет се определя от делото с най-голям срок.

(3) Срокът за съхранение на групово дело за оперативна разработка се определя от възрастта на най-младото лице, протичащо по делото.

Чл. 124. (1) След изтичане на предвидените срокове, делата се преглеждат от експертна комисия на III отдел — ДС (секцията) за определяне на тяхната ценност.

(2) Ценните дела се запазват за постоянно, а неценните се описват в протоколи и се предлагат за унищожаване. Към протоколите за унищожаване се прилагат предложенията за прекратяване или приключване на делото и предложенията за изключването на секретните сътрудници.

(3) Определените за постоянно запазване дела се описват в инвентарни описи и се подреждат по фондове и раздели, регламентирани в чл. 86 от тази инструкция. Научно-техническата и тематичната обработка на тези дела се извършват по специално утвърдени методически указания и класификатор за систематичен каталог.

(4) Делата, които по преценка на експертната комисия не подлежат на постоянно запазване, но все още имат справочна стойност и могат да бъдат използвани в оперативната работа, се оставят на съхранение в оперативния архив. Срокът за съхраняване на тези дела може да бъде продължен от експертната комисия до 10 години, след което се предлагат за унищожаване.

(5) Протоколите за унищожаване на неценни дела от оперативния архив се докладват на началника на III отдел — ДС за утвърждаване.

(6) Протоколите на експертните комисии от окръжните управления се подписват от окръжния началник и се изпращат на III отдел – ДС за утвърждаване.

(7) След получаване на утвърдените протоколи, протичащите по делата лица се снемат от оперативен отчет, на насят се промените по архивните регистри, а делата се унищожават. На същите протоколи се отбелязва, че делата действително са унищожени чрез изгаряне или претопяване, а извършителите се подписват и поставят датата, когато е извършено това.

(8) От картоните на унищожените дела се запазва по един, който се подрежда фонетично в картотеки, отделно за вражеските лица и отделно за секретните сътрудници, а протоколите се класират в съответното дело на фонда.

Чл. 125. Картоните за реабилитирани лица и за лица, които по съображения на ръководството на министерството се снемат от отчет, се изваждат от картотека № 1. Делата на тези лица се оставят за постоянно запазване. Картоните за лицата се подреждат в отделна картотека към оперативния архив, която се използва само при издирване на материали от този характер.

Чл. 126. (1) Експертната комисия в III отдел – ДС се назначава със заповед от зам.-министъра на вътрешните работи, отговарящ за работата на отдела, а в окръжните управления – от окръжния началник на МВР.

(2) В състава на експертната комисия за окръга се назначават началник на оперативное отделение, оперативен работник, завеждащ секция III, и специалист-историк към секцията, ако има такъв.

Раздел VII

ПОЛИЦЕЙСКИ МАТЕРИАЛИ

Чл. 127. (1) В архива на III отдел – ДС се съхраняват дела, образувани от полицията преди 9. IX. 1944 г. за дейността на БКП и ръководените от нея масови политически организации; съдебни дела на областните, военните и военно-полевите съдилища в България, образувани от 1923 г. до 9. IX. 1944 г. за политически деяния, и лични дела на отделни членове на БКП и други прогресивни дейци.

(2) Справки в картотеката на този архив се правят с искания обр. 2, резолирани от началник на самостоятелен отдел – ДС и нагоре. Материалите се ползват само с раз-

решение на министъра и неговите заместници в читалнята на III отдел – ДС.

(3) Ползването на полицейските материали от партийни органи, научни и други институти и граждани се урежда с отделен правилник.

Чл. 128. На основание чл. 106 от Правилника за прилагане на Закона за пенсията, публикуван в бр. 5 от 17. I. 1958 г. на в. „Известие“ на Президиума на Народното събрание, III отдел – ДС издава удостоверения по наличните данни, съдържащи се в горните документални материали на политзатворниците, концлагеристите и интернираните (въдворените по местожителство), за времето, през което са били такива.

Раздел VIII¹

ЛИЧНИ КАДРОВИ ДЕЛА НА БИВШИ СЛУЖИТЕЛИ ОТ МВР И ОСВОБОДЕНИТЕ ОПЕРАТИВНИ РАБОТНИЦИ, ПОЛЗВАНИ ОТ ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ НА ОБЩЕСТВЕНИ НАЧАЛА

Чл. 129. (1) В III отдел – ДС (секцията) се приемат за съхранение личните кадрови дела на уволнените служители от Министерство на вътрешните работи.

(2) Приемането им от управление „Кадри“ – МВР (кадровите служби в окръжните управления на МВР) става периодически с протокол.

(3) За всяко дело управление „Кадри“ изготвя справка, в която се посочва номерът и датата на заповедта и причините за уволнението. Делата се подреждат в архива по поредните номера, придобити в „Кадри“.

(4) За справочна работа се използва картотеката на управление „Кадри“ – МВР.

(5) Ползването на личните кадрови дела от подразделенията на МВР става чрез управление „Кадри“ по установен от него ред.

(6) Предаването на делата за временно ползване става с искане обр. 2, а за постоянно – с писмо.

Чл. 130. (1) В III отдел – ДС (секцията) се приемат за съхранение личните кадрови дела на освободените оперативни работници, ползвани от органите на Държавна сигурност на обществени начала.

(2) Делата на онези от посочените в предходната алинея лица, които преди това са били служители в органите на

МВР, се прилагат като отделни томове към кадровите им дела; които са били секретни сътрудници — към личните им агентурни дела, а делата на тези, които не са били служители в органите на МВР или секретни сътрудници, се регистрират в отделен архивен регистър към фонд № 1 и носят сигнатура I-H. За тези дела се поставят картони обр. 4 в картотека № 4.

(3) Ползването на кадровите дела на освободените оперативни работници, ползвани от органите на Държавна сигурност на обществени начала, става по установения ред за кадровите дела и делата от оперативния отчет.

Раздел IX

РЕВИЗИЯ НА АРХИВНИТЕ ДЕЛА

Чл. 131. (1) За осигуряване на строга отчетност и запазване на делата от оперативния архив на всеки 10 години се извършва ревизия на фондовете. Ревизия се извършва и при нарушаване на нормалните условия за съхраняване на материалите, когато се предполага, че има нанесена повреда на делата, и при смяна на лицата, отговарящи за тях.

(2) Ревизията се извършва от комисия, назначена със заповед. Тя проверява наличността, състоянието и условията за съхранение на архивните дела. Разкритите нередности отразява в ревизионен акт, който се докладва на началника на III отдел — ДС (окръжен началник — МВР).

Раздел X

ПРАВИЛА ЗА СЪХРАНЕНИЕ НА АРХИВНИТЕ МАТЕРИАЛИ

Чл. 132. (1) В архивохранилищата трябва да има естествена светлина, на прозорците да са поставени решетки, а стъклата да са армирани или матирани. Електрическата мрежа трябва да е закрыта и поставена в изолационни тръби. Всяко помещение на архивохранилището трябва да е оборудвано в противопожарно отношение. Температурата на въздуха трябва да се поддържа в пределите от +14 до +18°C, а влажността на въздуха да бъде 50—65%.

(2) Архивните материали се подреждат в кутии, на рафтове, в походни сандъци, шкафове, кардекси. Широчината на проходите трябва да осигурява свободно преминаване и спокойна работа.

(3) Особено ценните дела от оперативния архив се съхраняват в отделни каси, кардекси и шкафове, като на мястото им във фонда се поставят картони-заместители, в които се отбелязва къде се съхраняват делата.

Чл. 133. За секретност в работата третите секции водят самостоятелно деловодство с входящи и изходящи регистри. Цялата кореспонденция се разпечатва и запечатва от завеждащия секцията и се съхранява при него. **Забранява се разпечатването и запечатването на тази кореспонденция от служители на общото деловодство на поделението.**

Глава единадесета

ПРАВА НА РЪКОВОДНИЯ СЪСТАВ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ ЗА ОБРАЗУВАНЕТО И ПРИКЛЮЧВАНЕТО НА ДЕЛАТА НА ОПЕРАТИВНИЯ ОТЧЕТ И ПОЛЗВАНЕТО НА ОТЧЕТА

Чл. 134. (1) Министърът утвърждава откриването на оперативни разработки и на дела за оперативна проверка на най-видни обществени деятели и дейци на науката, изкуството и културата.

(2) Заместник-министрите разрешават и утвърждават:

1. откриването на оперативни разработки и дела за оперативна проверка на български граждани, заемащи отговорни длъжности в държавния апарат, обществени, политически организации, изтъкнати дейци на науката, изкуството и културата, висши духовници;

2. ползване на отчета:

а) при изготвяне на обобщени справки по отчета за секретните сътрудници, вражеските лица за цялата страна;

б) при изготвяне на справки по дела от архива, представяни на писатели и др. за написване на сценарий, художествени произведения и др. (от зам.-министъра, отговарящ за отдел „Пропаганда“);

в) при ползване на полицейския архив от служители от Министерство на вътрешните работи.

(3) Началниците на централните управления на ДС, командувачият Гранични войски, началникът на Софийското градско управление и началниците на окръжните управления на МВР разрешават и утвърждават:

1. откриването на оперативни разработки и дела за оперативна проверка на ръководители на дипломатически мисии на капиталистически и други страни с ранг на посланик, на резидентурни групи на капиталистически разузнавания, на противодържавни групи и организации, на крупни разузнавачи на противника, на заемачи отговорни длъжности в държавния апарат и в общественно-политически организации; утвърждават и откриването на обектови разработки;

2. ползването на отчета;

а) при изготвяне на обобщени справки по отчета за секретните сътрудници и вражеските лица по линия на ръководените от тях управления;

б) при извършване на справки в полицейския архив.

(4) Заместник-началниците на централните управления, заместник-командуващият по разузнаването на Гранични войски, заместник-началниците на Софийското градско управление и началниците на самостоятелните отдели на ДС разрешават и утвърждават:

1. откриването на оперативни разработки и дела за оперативна проверка на лица, заподозрени в услуга на капиталистическите разузнавания, като дипломати в капиталистическите и други представителства с ранг от съветник нагоре (без тези, упоменати в алинея 2 и 3), на български и чужди граждани, заподозрени в услуга на вражески разузнавания или занимаващи се с противодържавна дейност, откриването на дела за оперативно издирване на неизвестни агенти на противника, поддържащи връзки със задгранични разузнавателни центрове, чрез радиостанции, тайнописи и други средства, и на неизвестни виновници за изтичане на важни държавни и военни тайни. Утвърждават и откриването на контролни дела.

2. ползване на отчета:

а) при изготвяне на обобщени справки за секретните сътрудници и вражеските лица по линия на ръководените от тях поделения;

б) при извършване на справки в полицейския архив.

(5) Началниците и заместник-началниците на отдели при централните управления на Държавна сигурност, началниците на отдели и началниците на районни управления при Софийското градско управление разрешават и утвърждават:

1. откриването на оперативни разработки и дела за оперативна проверка на български и чужди граждани, уличени в услуга на противника или провеждащи друга противо-

държавна дейност, с изключение на посочените в алинея втора, трета и четвърта; образуването на дела за оперативно издирване на лица с неизвестно местонахождение и на автори и разпространители на анонимни материали с враждебно съдържание; образуването на дела за оперативно наблюдение; образуването на преписка за лица от вражеския контингент; образуването на литерни дела;

2. ползване на отчета:

а) при вземане за ползване от архива работни дела на изключените секретни сътрудници;

б) при изготвяне на обобщени справки за секретните сътрудници и вражеските лица само за отделите и районните управления.

(6) Заместник-началниците на окръжните управления на МВР разрешават и утвърждават:

1. откриването на оперативни разработки и дела за оперативна проверка на български и чужди граждани, уличени в противодържавна дейност, с изключение на посочените в алинея втора, трета и четвърта; образуване на дела за оперативно наблюдение; образуването на преписки за лица от вражеския контингент; образуване на литерни дела;

2. ползване на отчета — при изготвяне обобщени справки за секретните сътрудници и вражеските лица на окръжното управление по Държавна сигурност.

(7) Началниците на отдели и началниците на районни управления по Държавна сигурност в окръжните управления на МВР разрешават и утвърждават:

1. образуване на дела за оперативно наблюдение и дела за оперативно издирване на лица с неизвестно местонахождение и на автори и разпространители на анонимни материали с враждебно съдържание; образуването на преписка за лица от вражеския контингент;

2. ползване на отчета:

а) при вземане за ползване от архива работни дела на изключени секретни сътрудници;

б) при изготвяне на обобщени справки за секретните сътрудници и вражеските лица само за отделите и районните управления, които ръководят.

(8) Началниците и заместник-началниците на отделения разрешават и утвърждават:

1. образуването на оперативни преписки на граждани от капиталистическите страни и образуване на дела-дубликати по дела за оперативно издирване на лица;

2. правене на справки по отчета на Държавна сигурност и преглеждане на дела и материали от оперативния архив.

Чл. 135. Приключването и прекратяването на оперативните разработки и другите видове дела и унищожаването на материалите се утвърждава от началник с не по-малка длъжност от този, който е утвърдил откриването на разработката или делото, с изключение на приключените чрез задържане на лицата и образуване на предварително следствие, които се утвърждават най-малко от зам.-министър.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Тази инструкция влиза в сила от 15. III. 1978 г.

§ 2. Началниците на поделенията на Държавна сигурност да организират изучаването и усвояването на инструкцията от всички служители, заети в оперативната работа, и от работниците по оперативния отчет, и да осигурят точното ѝ изпълнение в практическата дейност на поделенията. До края на април 1978 г. да се проведат изпити по установения ред.

§ 3. Тази инструкция отменя заповед № I - 3502 от 28. 6. 1969 г. и обявената с нея „Инструкция за оперативния отчет на ДС“; заповед № I - 1736 от 31. III. 1970 г.; заповед № I - 1080 от 11. V. 1972 г. и заповед № I - 3270 от 14. XII. 1972 г.

§ 4. Контролът по изпълнението на инструкцията се възлага на зам.-министъра, който ръководи III отдел – ДС и на началника на III отдел – ДС по отношение работата на секциите към поделенията.

§ 5. Препис от инструкцията да се изпрати на всички поделения на Държавна сигурност за изпълнение. На ДНМ да се изпрати само прерис от онези пунктове на инструкцията, които регламентират реда за ползване на отчета на Държавна сигурност от органите на Народната милиция.

**Министър: (п)
генерал-полковник Д. СТОЯНОВ**

Размножена в 710 екз. и изпратена по приложения към оригинала списък.

Подлежи на отчет в дневник приложение № 6.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

	Стр.
Глава първа	— Същност и видове оперативен отчет 3
Глава втора	— Видове дела, образувани от органите на Дър- жавна сигурност 4
Глава трета	— Оформяне и систематизиране на документите, прилагани към делата на оперативния отчет 8
Глава четвърта	— Отчет на лицата, които се проверяват, разра- ботват, издирват и наблюдават от органите на Държавна сигурност 13
Раздел I	— Картотеки 13
Раздел II	— Регистриране на оперативните дела 14
Раздел III	— Предаване и препращане на оперативните дела 18
Раздел IV	— Приключване и прекратяване на оперативните дела 20
Глава пета	— Отчет на секретните сътрудници 25
Раздел I	— Картотеки 25
Раздел II	— Регистрация на делата на секретните сътруд- ници 26
Раздел III	— Предаване и препращане делата на секретните сътрудници 29
Раздел IV	— Предаване в архив на делата на изключени сек- ретни сътрудници 31
Глава шеста	— Отчет на лицата, разследвани от органите на Държавна сигурност 32
Глава седма	— Отчет на профилактираните от органите на Държавна сигурност лица 34
Глава осма	— Оперативно-статистически отчет 36
Глава девета	— Ползване на оперативно-справочните картотеки 37
Раздел I	— Справки по отчета за вражеските лица, искани от органите на Държавна сигурност 37
Раздел II	— Справки по отчета за секретните сътрудници, искани от органите на Държавна сигурност 38

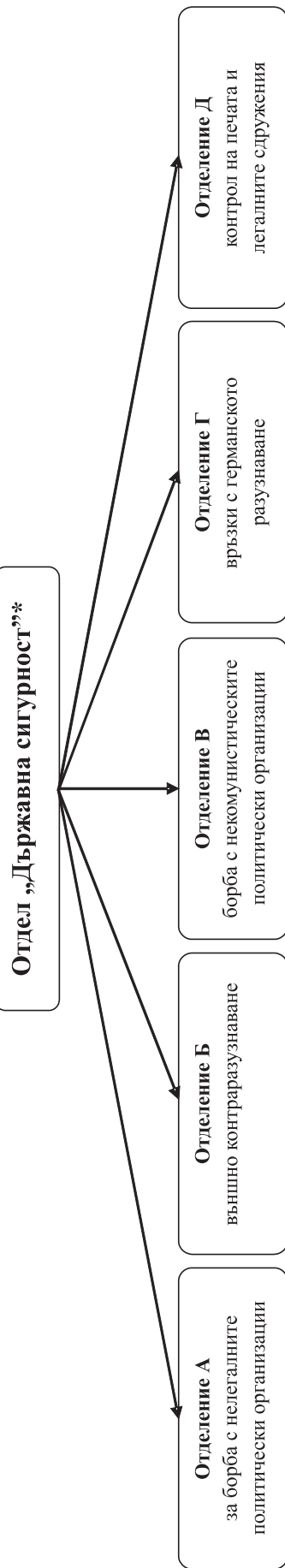

Раздел III	— Справки по отчета на ДС, искани от органите на Народната милиция	40
Раздел IV	— Справки по отчета на ДС, искани от Разузнавателното управление при Генералния щаб на Българската народна армия	42
Глава десета	— Оперативен архив	42
Раздел I	— Организация на оперативния архив	42
Раздел II	— Ползването на архивните дела от органите на Държавна сигурност	47
Раздел III	— Ползване на архивните дела от ВСШ „Г. Димитров“, Научния институт по оперативна психология и отдел „Пропаганда“	49
Раздел IV	— Ползване на архивните дела от органите на Народната милиция и Разузнавателното управление при Генералния щаб на БНА	50
Раздел V	— Ползване на архивните дела от научни работници, писатели, журналисти и др.	51
Раздел VI	— Срокове за съхранение на делата в архива и снемането на лицата от оперативен отчет	52
Раздел VII	— Полицейски материали	54
Раздел VIII	— Лични кадрови дела на бивши служители от Министерството на вътрешните работи и освободените оперативни работници, ползвани от органите на Държавна сигурност на обществени начала	55
Раздел IX	— Ревизия на архивните дела	56
Раздел X	— Правила за съхранение на архивните материали	56
Глава единадесета	— Права на ръководния състав на Държавна сигурност за образуването и приключването на делата на оперативния отчет и ползването на отчета	57
	Преходни и заключителни разпоредби	60

СЪКРАЩЕНИЯ

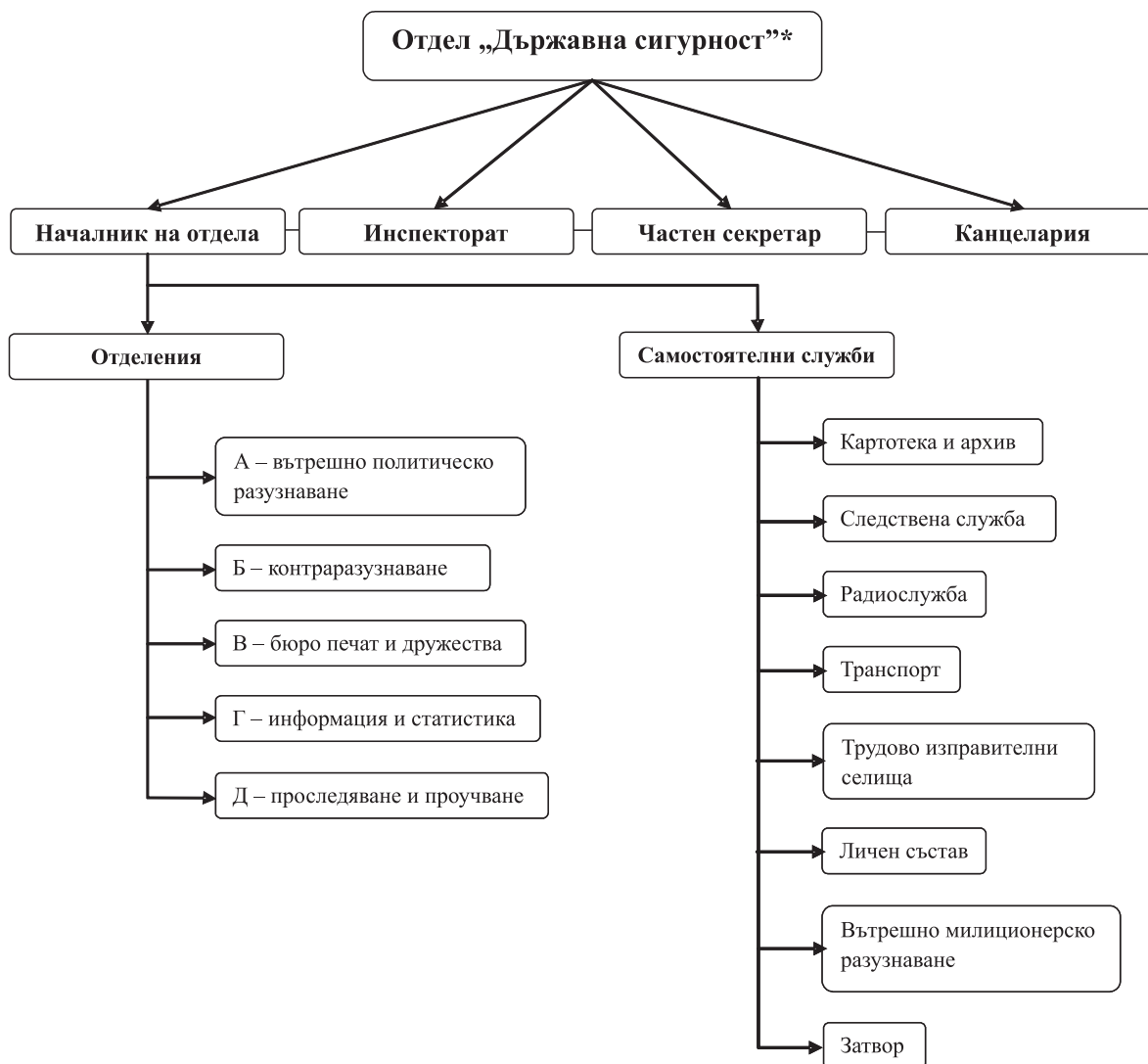
БЗНС	Български земеделски народен съюз
БКП	Българска комунистическа партия
БНА	Българска народна армия
БОДК	Бюро за обслужване на дипломатическия корпус
ВГУ	Второ главно управление
ВКР	Военно контраразузнаване
ВМРО	Вътрешна македонска революционна организация
ГО	Граничен отряд
ГУТП	Главно управление на Трудова повинност
ДДС	Дирекция държавна сигурност
ДЗ	Дезинформация
ДЗС	Държавно земеделско стопанство
ДНМ	Дирекция на народната милиция
ДС	Държавна сигурност
ДСНМ	Димитровски съюз на народната младеж
КГБ	Комитет за държавна сигурност към Министерския съвет на СССР
К/К	Конспиративна квартира
КДС	Комитет за държавна сигурност
КПСС	Комунистическа партия на Съветския съюз
КРО	Контраразузнавателни органи
МВР	Министерство на вътрешните работи
МНО	Министерство на народната отбрана
НАТО	Организация на Северноатлантическия договор
НМ	Народна милиция
НРБ	Народна република България
НРС	Национална разузнавателна служба
ОР	Оперативен работник
ОФ	Отечествен фронт
ПГУ	Първо главно управление
РМС	Работнически младежки съюз
РО	Разузнавателен отдел
РУ-ГЩ	Разузнавателно управление към Генералния щаб
СССР	Съюз на съветските социалистически републики
ТВО	Трудововъзпитателно обществено
ТКЗС	Трудово кооперативно земеделско стопанство
УБО	Управление безопасност и охрана
ЦК	Централен комитет
Я/К	Явочна квартира

Структура на Държавна сигурност (1937-1944 г.)

* Отделът „Държавна сигурност“ е създаден през 1925 г. към Дирекция на полицията на мястото на отделение „Обществена безопасност“. В началото отделенията са били само две - вътрешна сигурност и външна сигурност. Със Закона за държ авната полиция през 1937 г. отделенията стават четири, а в началото на 1944 г. – пет.

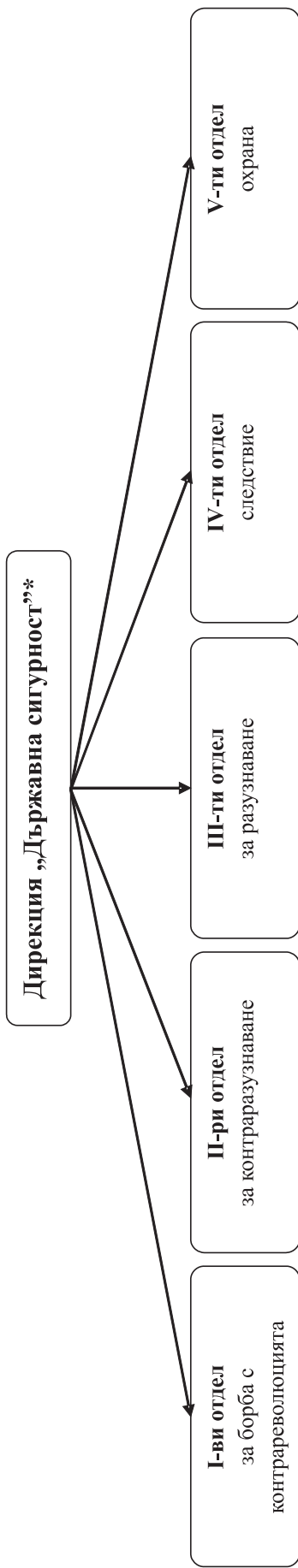
Структура на Държавна сигурност (1946 г.)

* След 9 септември 1944 г. отдел „Държавна сигурност“ се води към Дирекция на Народната милиция (ДНМ) в МВР.

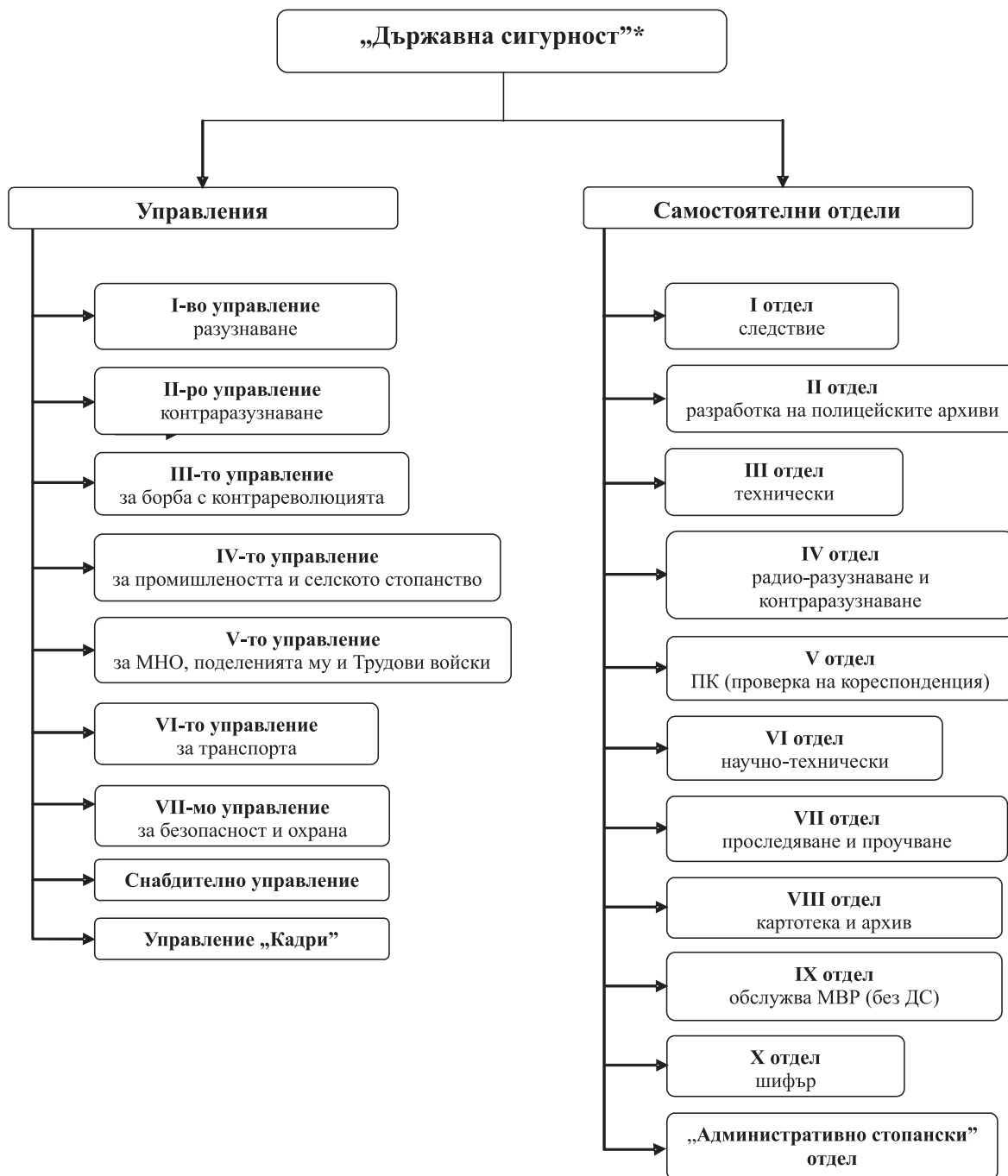
Отделенията и самостоятелните служби са на пряко ръководство на началника на отдела. През 1946 г. е създаден инспекторатът към отдела, както и отделение „Д“. От отдела „Държавна сигурност“ е прехвърлена охраната към Дирекцията на Народната милиция.

Структура на Държавна сигурност (1947 г.)

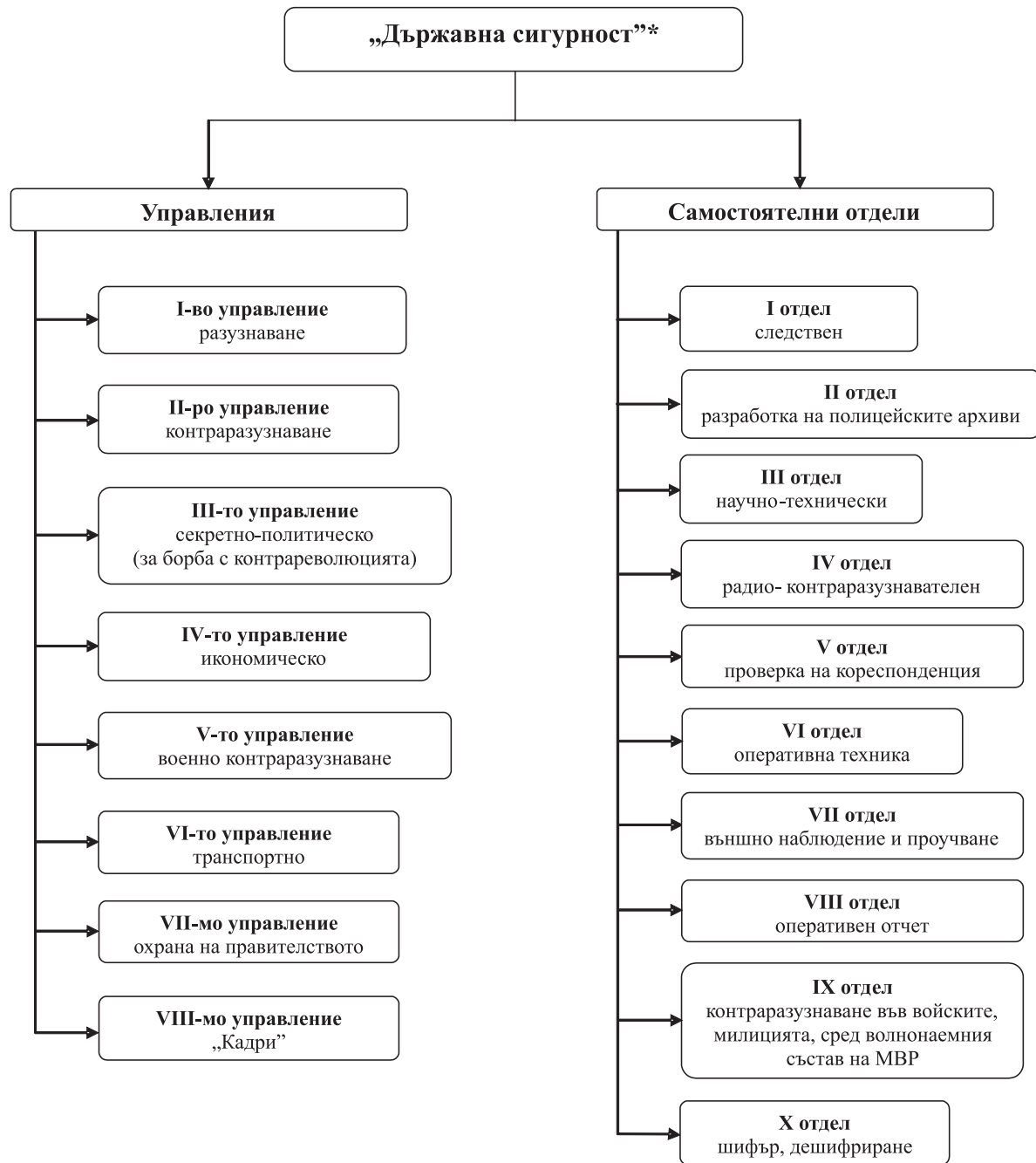
* Структурата на Дирекция „Държавна сигурност“ (ДДС) е въведена през 1947 г., когато бившият отдел „Държавна сигурност“ е издигнат в дирекция. ДДС е една от петте дирекции към Главна дирекция на милицията в МВР. През 1949 г. към ДДС се създават отдел „Икономически“, „Технически“, „Картогека и архив“ и „Радиослужба“.

Структура на Държавна сигурност (1950-1952 г.)

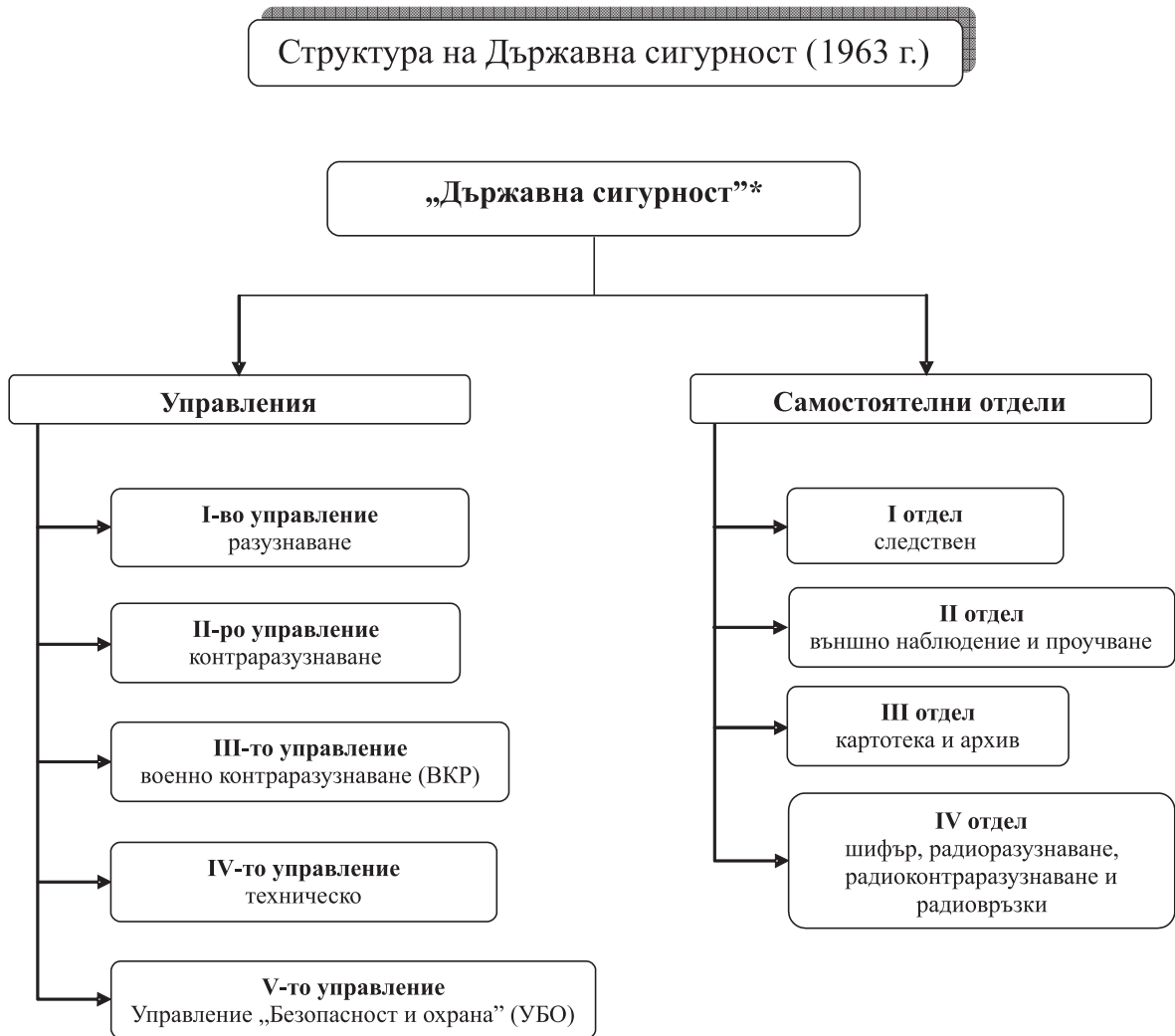

* В началото на 50 -те години Държавна сигурност вече не се води дирекция към Главна дирекцията на народната милиция, а е издигната в самостоятелен институт в рамките на МВР. В структурно отношение е поставено началото на модел, който през следващите три десетилетия ще се развива и усъвършенства.

Структура на Държавна сигурност (1953 г.)

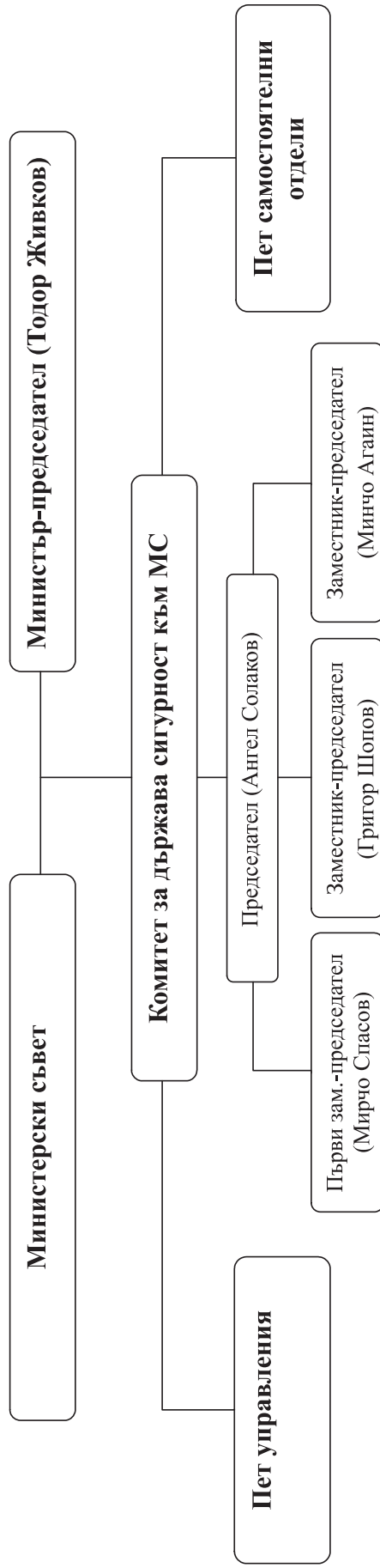
* Структурата на Държавна сигурност от 1953 г. има по-чист вид от предходните две години и съвпада с края на Сталиновия период в България. През следващото десетилетие основните управления и самостоятелни оперативни отдели само се усъвършенстват.

* Структурата на Държавна сигурност през 1963 г. е променена, като е намален броя на основните управления на пет, както и самостоятелните оперативни отдели. До голяма степен номерацията на управленията и отделите се запазва до закриването на ДС в началото на 1990 г.

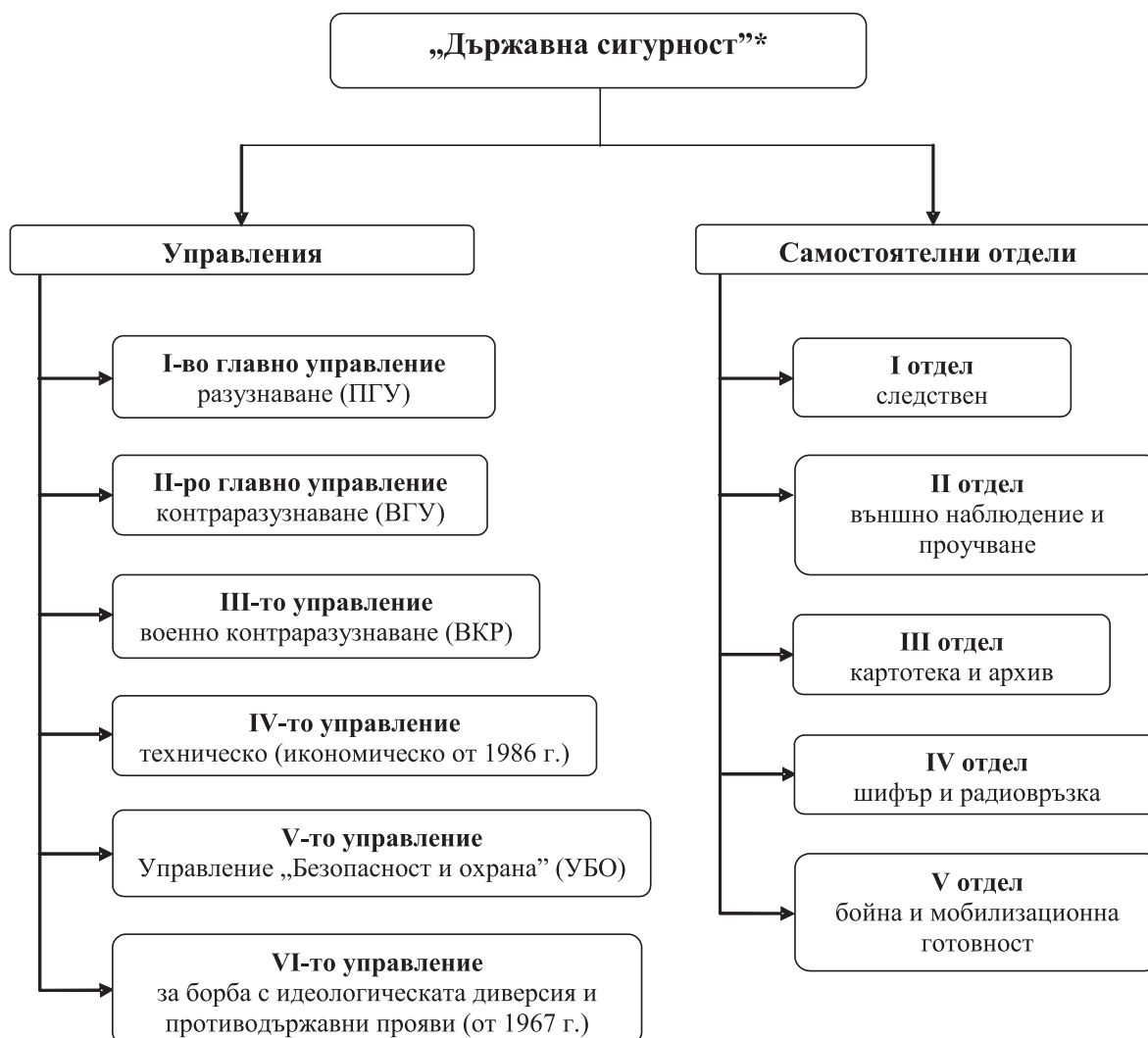
Структура на Държавна сигурност (1965-1968 г.)

Комитет за Държавна сигурност*

* През 1965 г. Държавна сигурност е извадена от системата на МВР и е отделена в самостоятелен Комитет за Държавна сигурност (КДС) към Министерския съвет. Причината за това е политическа – два месеца преди решението на Политбюро на ЦК на БКП за създаването на КДС в края на март и началото на април 1965 г. е разкрит най-големият заговор срещу управлението на Тодор Живков – този на група военни, водени от Иван Тодоров – Горуня, председател на Комитета по водно стопанство и член на ЦК на БКП. Живков, който по това време освен първи секретар на БКП е и министър-председател, вижда в отделянето на КДС като комитет към правителството възможност за още по-пряк контрол на неиния апарат и дейност. Ангел Солаков и Мирчо Спасов, които ръководят разкриването на заговора срещу Живков, са назначени от него съответно за председател на КДС и първи зам.-председател на КДС.

Структура на Държавна сигурност (1969 г. - февруари 1990 г.)

* В края на 1968 г., три години след изваждането на ДС от МВР и отделянето ѝ в самостоятелен комитет към Министерския съвет, експериментът завършва с връщането ѝ в МВР. През 1969 г. Първо и Второ управления на Държавна сигурност са издигнати в главни управления. В структурата на ДС през 1967 г. е включено ново VI-то управление за борба срещу идеологическата диверсия и противодържавни прояви. През 1979 г. Управлението за информация и анализ в МВР, обособено през втората половина на 60-те години, преминава в структурата на ДС като Седмо управление под името Централно информационно организационно управление (ЦИОУ). В този вид структурата на Държавна сигурност се запазва до закриването ѝ в началото на 1990 г.

ИМЕНЕН ПОКАЗАЛЕЦ

- Абаджиев, Иван** – член на ЦК на БКП, кандидат-член на Политбюро на ЦК на БКП – 276.
- Аврамов, Лъчезар** – секретар на ЦК на БКП и кандидат-член на Политбюро на ЦК на БКП – 232.
- Агаин, Минчо** – зам.-председател на Комитета за Държавна сигурност (1965-1968), зам.-министър на вътрешните работи – 252, 256, 260, 261.
- Ангелов, Никола** – зам. завеждащ отдел „военен“ на ЦК на БКП – 253.
- Балкански, ген. Трифон** – първи зам.-завеждащ отдел „Военен“ на ЦК на БКП – 253.
- Борачев, ген. Демир** – зам.-министър на вътрешните работи – 252, 256, 260, 261.
- Българанов, Боян** – член на Политбюро на ЦК на БКП – 251.
- Бъчваров, Иван** – завеждащ отдел „Административни органи“ на ЦК на БКП – 231, 349.
- Величков, ген. Кирил** – началник на Четвърто (икономическо) управление на ДС – 367, 370.
- Велчев, Борис** – член на Политбюро на ЦК на БКП (1962-1977) – 232, 276.
- Ганев, Димитър** – член на Политбюро на ЦК на БКП (от 1957 г.) – 232.
- Григоров, Митко** – член на Политбюро на ЦК на БКП (1961-1966) – 232.
- Гръбчев, ген. Димитър** – началник на Управление „Безопасност и охрана“ (1950-1968) – 374.
- Диков, ген. Дико** – министър на вътрешните работи (1962-1968) – 228, 229, 248, 251, 255, 260, 261, 345, 348.
- Димов, Димитър** – член на ЦК на БКП, кандидат-член на Политбюро на ЦК на БКП – 232.
- Дочев, Иван** – лидер на емигрантската организация Български национален фронт – 33.
- Драгоев, Иван** – завеждащ отдел „Административен“ на ЦК на БКП 253.
- Драгойчева, Цола** – член на Политбюро и на ЦК на БКП – 276.
- Живков, Живко** – първи зам. председател на Министерския съвет (1962-1971) – 232.
- Живков, Тодор** – генерален секретар на ЦК на БКП (1954-1989), министър-председател (1962-1971), председател на Държавния съвет (1971-1989) – 9, 16, 232, 276, 396.
- Колев, Желязко** – зам. завеждащ отдел „Административен“ на ЦК на БКП – 253.
- Колчев, ген. Апостол** – зам.-министър на вътрешните работи – 373.
- Кубадински, Пенчо** – член на Политбюро на ЦК на БКП (от 1966 г.) – 232, 276.
- Лилов, Александър** – член на Политбюро на ЦК на БКП (1974-1982) – 276.
- Манов, Борис** – началник на Шесто управление на ДС – 397-399.
- Михайлов, Иван** – ръководител на ВМРО – 34.
- Михайлов, Иван** – член на Политбюро на ЦК на БКП (1954-1981) – 232, 276.
- Палин, ген. Велко** – завеждащ отдел „Военен“ на ЦК на БКП – 273, 275, 403.
- Папазов, Начо** – член и секретар на ЦК на БКП – 232.
- Попов, Иван** – член на Политбюро на ЦК на БКП – 276.
- Пръмов, Иван** – секретар на ЦК на БКП – 276.
- Солаков, ген. Ангел** – председател на Комитета за държавна сигурност (1865-

1968), министър на вътрешните работи (1968-1971) – 248, 251, 252, 255, 260, 261, 398.

Спасов, ген. Мирчо – първи зам. председател на Комитета за Държавна сигурност (1965-1968), зам.- министър на вътрешните работи (1957-1963) и първи зам. министър на вътрешните работи (1969-1973) – 252, 256, 260, 261.

Стайков, Енчо – член на Политбюро на ЦК на БКП – 232.

Сталин, Йосиф Висарионович – ръководител на СССР (1924-1953) – 374.

Стоянов, ген. Димитър – министър на вътрешните работи (1973-1988) – 270, 273, 362, 367, 400, 403, 485.

Теллалов, Константин – член и секретар на ЦК на БКП – 276.

Тодоров, Иван – Горуня – председател на Комитета по водно стопанство при Министерския съвет, член на ЦК на БКП – 16.

Тодоров, Станко – член на Политбюро на ЦК на БКП (1961-1988) – 232, 276.

Тричков, Кръстю – член на ЦК на БКП, кандидат-член на Политбюро на ЦК на БКП – 276.

Филипов, Гриша – член на Политбюро на ЦК на БКП (1974-1989), министър-председател (1981-1986) – 276.

Христозов, ген. Руси – директор на Народната милиция (1944-1948), министър на вътрешните работи (1949-1951) – 40, 54.

Цанев, ген. Ангел – зам.-министър на вътрешните работи (1951-1953, 1956-1961), министър на вътрешните работи (1961-1973) – 248, 251, 253.

Цанков, ген. Георги – министър на вътрешните работи (1951-1962) – 105, 151, 159, 171, 188, 269, 341, 344, 374, 392.

Цолов, Тано – член на Политбюро на ЦК на БКП (1966-1981) – 232.

Червенков, Вълко – първи секретар на ЦК на БКП (1949-1954), председател на Министерския съвет (1950-1956) – 9, 16, 341, 374.

Шопов, ген. Григор – зам.-председател на Комитета за държавна сигурност (1965-1968), зам.-министър на вътрешните работи (1960-1989) – 252, 256, 260, 261.

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ С АНОТАЦИЯ

LIST OF THE DOCUMENTS WITH ANNOTATION

Документ № 1 е доклад за дейността и организацията на отдел „Държавна сигурност“, София от 7 септември 1946 г. Съдържа както схема на отдела, така и обобщен отчет за дейността, задачите и реструктурирането му в периода 9 септември 1944 г. – септември 1946 г., в първите две години от управлението на БКП. Докладът е подписан от началника на отдел „Държавна сигурност“, като е адресиран до директора на Народната милиция. В него е посочен броят на информаторите и сътрудниците на Държавна сигурност в София и е направен преглед на дейността по отделения и по най-важните самостоятелни служби. Документът се състои от 7 страници и преди да бъде предаден в архива на КРДОПБГДСРСБНА е бил архивиран във фонд 1 от архива на МВР. Това е фонд „Секретариат“ на МВР, натоварен да ръководи деловодството на министерството, да разпределя кореспонденцията и оформя заповедите на министъра и в които се съдържат едни от най-важните архивните материали, свързани с Държавна сигурност след 9 септември 1944 г.

Документ № 2 е заповед № 179 на главния директор на Главна дирекция на народната милиция Руси Христов от 8 май 1947 г. Тя е следствие на I-во постановление на Министерския съвет от 19 април 1947 г., с което ДНМ е издигната в главна дирекция, а отдел „Държавна сигурност“ – в дирекция. Както е подчертано в заповедта, това не означава, че ДС се отделя, а тя продължава да е „орган на народната милиция“. Документът се състои от 2 страници и е заверен от секретаря на дирекция „Държавна сигурност“. Заповедта е архивирана във фонд 1 „Секретариат“ от архива на МВР.

Документ № 3 е заповед № 179 на министъра на вътрешните работи Антон Югов от 8 май 1947 г. Както и документ № 2 тя е издадена в изпълнение на постановлението на правителството от април същата година за издигане на Дирекцията на народната милиция в Главна дирекция на народната милиция и съответно обособяването на отдел „Държавна сигурност“ в дирекция към Главна дирекция на народната милиция. В министерската заповед също е подчертано, че дирекцията „Държавна сигурност“ остава поделение на народната милиция. Заповедта се състои от 3 страници и е подписана от министър Антон Югов. Документът е архивиран във фонд 1 „Секретариат“ на МВР.

Документ № 4 е инструкция за водене и отчет на дейността на агентурната мрежа. Това е най-ранно датираната инструкция по линия на агентурния апарат след 9 септември 1944 г., открит в архивите на ДС. Интересното в случая е, че инструкцията е открита във фонд 9 на архива на Националната разузнавателна служба, в чийто опис е записано, че се отнася до III отдел (разузнавателен) на дирекция „Държавна сигурност“. В описанието на архивната единица е посочено, че документът е от 1949 г. По същество инструкцията по всяка вероятност се е отнасяла за органите на цялата дирекция „Държавна сигурност“, защото в документта са посочени правомо-

Document № 1 is a report on the activities and organization of work in the Department of State Security, Sofia, of 7 September 1946. It contains both a scheme of the department and a summary report on its activities, tasks and restructuring in the period 9 September 1944 – September 1946, in the first two years of the BCP rule. The report is signed by the Head of the Department of State Security and addressed to the Director of the People's Militia. It contains the number of informants and collaborators of the State Security in Sofia and an overview of activities by units and the most important separate offices. The document consists of 7 pages and before being delivered to the archives of the Committee on Disclosing of Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Army was archived in Fund 1 of the archives of the Ministry of Interior. This is the Secretariat Fund of the Ministry of Interior in charge of managing the records of the Ministry, distributing the correspondence and drawing up the orders of the Minister, which contains some of the most important archival material relating to the State Security after 9 September 1944.

Document № 2 is Order № 179 of Rusi Hristozov, Director-General of the Directorate General of the Peoples' Militia, of 8 May 1947. It is a result of the First Decree of the Council of Ministers of 19 April 1947 on raising the statute of the Directorate of the Peoples' Militia to Directorate General of the Peoples' Militia, and the statute of the Department of State Security to Directorate of the Peoples' Militia. As pointed out in the decree, it does not mean that the State Security becomes a separate structure; it continues to be „a body of the People's Militia“. The document consists of 2 pages and is certified by the Secretary of the Directorate of State Security. The order was archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 3 is Order № 179 of Anton Yugov, Minister of Interior, of 8 May 1947. Like document № 2, it is issued in pursuance of the Decree of the Council of Ministers of April that year on raising the statute of the Directorate of the Peoples' Militia to Directorate General of the Peoples' Militia, and the statute of the Department of State Security to that of Directorate of the Peoples' Militia. In the Ministerial Order it is also stressed that the Directorate of State Security remains a unit of the People's Militia. The order consists of 3 pages and is signed by Minister Anton Yugov. The document was archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 4 is an instruction providing the rules of guidance and reporting the activities of the agents' network. This is the earliest dated instruction relating to the agents' apparatus after 9 September 1944, found in the archives of the State Security. The interesting thing here is that the instruction was found in Fund 9 of the archives of the National Intelligence Service, in whose inventory it was recorded that it related to Department III (Intelligence) of the Directorate of State Security. In the description of the archival unit it is indicated that the document dates back to 1949. Essentially, the instruction in all probability concerned all bodies of the Directorate of State Security because the document refers to the powers to authorise

цията по разрешаването на вербуване на агенти, както в централните структури, така също и в областните и околийските. Инструкцията съдържа подробни описания за реда за вербуване, видовете на агентурните досиета, които се завеждат и задълженията и изискванията към оперативните работници. Посочени са и правилата за архивиране на агентурните дела. Документът се състои от 4 страници и е подписан и подпечатан от секретаря на дирекция „Държавна сигурност“.

Документ № 5 е Инструкция по придобиване, възпитание и ръководство на агентурата от органите на Държавна сигурност в НРБ от 1950 г. Носи гриф „Строго поверително“. Състои се от 4 основни раздела: I „Подбор на агентурата за вербовка“. II „Вербовка на агенти, информатори и резиденти“. III „Оформяне на вербовката и изключване на агентурата“ и IV „Възпитание и ръководство на агентурата“. Най-ранно датираният документ, в който за първи път се дават определения за категориите агент, информатор, резидент и съдържател на явочна квартира. В инструкцията агентурата се определя като „основно и решаващо средство на органите на Държавна сигурност“. Указано е, че най-важните вербовки на агенти следва да се извършват от ръководни служители на ДС. Документът е съставен след процеса срещу Трайчо Костов, защото в него е разрешено вербуването на агенти при разработки на „трайчокостовисти“. Инструкцията се състои от 7 страници и е архивирана във фонд 1 „Секретариат“ от архива на МВР. На финала ѝ фигурира именно на министъра на вътрешните работи Руси Христовозов, но липсват подпис и печат.

Документ № 6 е строго поверителна справка относно „Структурата и организацията на МВР и неговите подразделения за периода 1944-1952 г.“ Дава представа за структурните изменения в министерството, включително и в Държавна сигурност за посочения период. Открита е във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР, където в описанието на архивната единица е посочено, че справката е от февруари 1955 г. Документът не дава представа от кого е подготвен и за кого е бил адресиран. Състои се от 3 страници.

Документ № 7 е описание на структурата на МВР на НРБ включително и на Държавна сигурност от декември 1953 г. Върху него е поставен гриф „Строго поверително. Да се съхранява като шифър“. Безспорно един от най-ценните архивни документи, отнасящи се до структурата на Държавна сигурност в системата на МВР. В него не само е дадена общата структура на ДС, но подробно е описана дейността на всяко едно от управленията ѝ и на самостоятелните ѝ отделения към края на 1953 г. Ценността на документа се състои и в това, че са посочени и щатове (оперативни и технически) за всяка една описана структура, както за ДС като цяло (общо 8266 души, от които 6244 оперативен състав и 2022 технически), така също и за милицията (8702 души), и за МВР заедно с войските и другите подразделения към него (16 419 души). Документът се състои от 43 страници. Не е подписан и подпечатан. Преди да премине в архива на КРДОПБГДСРСБНА е архивиран във фонд 1 „Секретариат“ в архива на МВР.

Документ № 8 е заповед № С-276 на министъра на вътрешните работи за „Въвеждането на нова инструкция по оперативния отчет в подразделенията на ДС в МВР“ от 10 октомври 1953 г. Върху нея е поставен гриф „Строго поверително! Да се пази като шифър!“ Заповедта засяга процеса на преразглеждането и пререгистрацията на делата в ДС. Целта е да оперативният отчет да се освободи от незначителни дела и в същото време агентурната мрежа да се освободи от разшифровани агенти, „двуличници, дезинформато-

recruitment of agents, both in the central structures and in the regional and district ones. The instruction contains detailed description of the procedures for recruiting agents, the types of agents' files, which are entered, and the obligations and requirements for operatives. The rules for making backup agents' files are also indicated. The document consists of 4 pages and is signed and stamped by the Secretary of the Directorate of State Security.

Document № 5 is an Instruction on the acquisition, education and leadership of the agents by the State Security bodies in the People's Republic of Bulgaria ever since 1950. It is marked „top secret“. It consists of 4 main sections: I. Selection of agents to be recruited, II. Recruiting agents, informants and residents, III Shaping the recruitment and excluding the agents and IV. Education and leadership of agents; It is the earliest dated document in which for the first time definitions of the categories of agent, informant, resident and host of a secret meeting facility are given. The instruction defines the agents' network as basic and decisive means of the State Security organs“. It indicates that leading officers of the State Security should carry out the most important recruitments of agents. The document was drawn up after the Traicho Kostov trial, because it allowed the recruitment of agents for the purpose of developing „traychokostovists“. The instruction consists of 7 pages and was archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior. At the end of the document the name of the Interior Minister Rusi Hristozov appears, but there is no signature or seal.

Document № 6 is a top-secret report on the structure and organization of the Ministry of Interior and its sub-units for the period 1944-1952. It gives an idea of the structural changes in the ministry, including the State Security, for the concerned period. It was found in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior, where the archival unit description indicates that the report is of February 1955. The document does not give an idea of who prepared it or to whom it was addressed. It consists of 3 pages.

Document № 7 is a description of the structure of the Ministry of Interior of the People's Republic of Bulgaria, including the State Security, of December 1953. It is marked „Top secret. Keep as a code“. Undoubtedly, it is one of the most valuable archival documents relating to the structure of the State Security in the Ministry of Interior. It is not only a description of the general structure of the State Security, but a detailed description of the activities of each of its directorates and individual departments at the end of 1953 as well. The value of the document consists in the fact that it also specifies the staff positions (operational and technical) of each structure described for the State Security as a whole (total staff – 8266 persons, of these 6244 belonging to the operational staff and 2022 – to the technical staff) and for the militia (8702 persons), and for the Ministry of Interior together with the army forces and other sub-units of the Ministry (16 419 persons). The document consists of 43 pages. It is not signed or stamped. Before it was handed over to the archives of the Committee on the files it had been archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 8 is Order № С-276 of the Minister of Interior on the introduction of a new instruction relating to the operating reporting in the State Security sub-units in the Ministry of Interior of 10 October 1953. It is marked „Top secret! Keep as a code!“ The order refers to the process of review and re-registration of files in the State Security. The aim is that the operating reporting disposes of minor cases, while the agents'

ри и предатели“, характерни изрази за езика на ДС от края на Сталиновия период в България. Заповедта се състои от 5 страници и е подписана от министъра на вътрешните работи Георги Цанков.

Документ № 9 е „Инструкция по оперативния отчет в поделенията на ДС на МВР“ от 1953 г., следваща заповедта на вътрешния министър от документ №8 в сборника. Инструкцията е от 41 страници и се състои от 9 раздела. Освен подробно разписание за отчета на агентурния апарат за първи път са дадени указания за отчета на „вражеските елементи“, т. е. на обектите. Същото се отнася и за реда за завеждането и отчета на следствените дела по линия на ДС. Документът съвпада с края на управлението на Вълко Червенков и носи подписа на министъра на вътрешните работи Георги Цанков.

Документ № 10 е строго поверителна заповед № 4027-П на министъра на вътрешните работи за реда за утвърждаване на вербовка на агентура, завеждане на разработки и извършване на арести от 3 март 1953 г. С нея се концентрира правомощието за разрешение и утвърждаване на вербуването на сериозен кръг лица единствено и само от министъра на вътрешните работи. В този списък влизат чужди дипломати, представители на интелигенцията и научните среди, служители в държавния апарат от директор нагоре, лица, заемащи видно обществено положение, армейски офицери от командир на дивизия нагоре и на всички агенти, действащи зад граница. Изброен е и кръгът на лицата, чието арестуване трябва да става със санкция на министъра. Заповедта се състои от 5 страници и е подписана от министър Георги Цанков. От друга резолюция върху документа става ясно, че тя е била в сила до 1955 г. Архивирана е във фонд 1 „Секретариат“ от архива на МВР.

Документ № 11 е строго поверителна заповед № С-222 на министъра на вътрешните работи за „Разширяване функциите и отговорността на някои началници по ДС, с оглед подобряване на оперативността при решаване на задачите в агентурно-оперативната и следствена работа на органите на Държавна сигурност“ от 1 септември 1953 г. Както и документ №10 от сборника и тази министерска заповед се отнася за правомощията на министъра по утвърждаването на вербовки на различни лица. Тук заповедта се разширява и за правомощията на помощник-министрите и началниците на различните управления на ДС. Прави впечатление многото поправки и допълнения, направени на ръка върху заповедта, подписана от министър Георги Цанков. Документът се състои от 8 страници и е архивиран във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 12 е строго поверително окръжно на министъра на вътрешните работи до началниците в МВР и ДС от 12 декември 1953 г. Документът е следствие на обсъдената в ЦК и Политбюро на БКП работа на вътрешното министерство на 21 ноември същата година по доклад на министъра. Пред ръководния състав на МВР и ДС са сведени различни указания от висшето партийно ръководство начело с Вълко Червенков, с които се цели да се подобри работата на остро критикуваната по това време от Политбюро Държавна сигурност. Заповедта носи характерните белези на шпиономанията при управлението на Червенков, с която ДС също е заразено. Документът се състои от 12 страници и носи подписа на вътрешния министър Георги Цанков. Преди да бъде предаден в комисията по досиетата е архивиран във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ №13 е строго поверителна заповед № С-308 на

network disposes of decrypted agents, „double-dealers, desinformants and traitors“, typical expressions in the language of the State Security at the end of the Stalinist period in Bulgaria. The order consists of 5 pages and is signed by Georgi Tsankov, Minister of Interior.

Document № 9 is „Instruction on the operating reporting in the State Security sub-units of the Ministry of Interior“ of 1953, following the order of the Interior Minister in document № 8 in the collection of documents. The instruction consists of 41 pages and 9 sections. Apart from the detailed timetable for reporting on the agents' apparatus, it is for the first time when instructions for reporting on „hostile elements“, i.e. the objects, are given. The same applies to the procedures for filing and reporting investigation cases under the State Security. This document coincides with the end of Valko Chervenkov's rule and bears the signature of Georgi Tsankov, Minister of Interior.

Document № 10 is a top-secret Order № 4027- П of the Minister of Interior on the procedures for approving recruitment of agents, filing development papers and making arrests of 3 March 1953. It concentrates the power of authorization and approval of the recruitment of a significant number of persons solely in the Minister of Interior. The list includes foreign diplomats, representatives of the intelligentsia and the research community, civil servants in the state apparatus occupying positions above the position of director, persons holding prominent public positions, military officers above commander of division and all agents acting abroad. Listed is the circle of persons whose arrest should be sanctioned by the Minister. The order consists of 5 pages and is signed by Minister Georgi Tsankov. From another resolution on the document it is clear that it was in force until 1955. It was archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 11 is a top-secret Order № С-222 of the Minister of Interior on „Expanding the functions and responsibilities of certain heads of the State Security in order to improve the operability in resolving tasks in the operational and investigative work of the State Security bodies of 1 September 1953. Like document № 10 in the collection of documents, this ministerial order refers also to the powers of the Minister for approval of the recruitment of various persons. This order extends to the powers of deputy ministers and heads of departments of the State Security. It is worth noting that many corrections and supplements are made by hand on the order, which is signed by Minister Georgi Tsankov. The document consists of 8 pages and is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 12 is a top-secret circular of the Minister of Interior to the senior officers in the Ministry of Interior and the State Security of 12 December 1953. The document was issued in consequence of a discussion held in the Central Committee and Politburo of the BCP on 21 November that year relating to the operation of the Ministry of Interior, based on a report of the Minister. The leadership of the Ministry of Interior and the State Security was familiarised with different instructions from the supreme party leadership headed by Valko Tchernvenkov, which aim at improving the work of the State Security, which was severely criticized at the time by Politburo. This order bears the characteristics of the espionage mania during Tchernvenkov's rule, which also infected the State Security. The document consists of 12 pages and bears the signature of the Interior Minister Georgi Tsankov. Before it was submitted to the Files Committee it had been archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 13 is a top-secret Order № С-308 of the Minister of Interior on „Working with the agents' network in

министъра на вътрешните работи за „Работата с агентурата в органите на ДС и мерки за нейното подобряване“ от 8 декември 1953 г. Още един архивен документ, който разкрива вълната от поголовно преследване на „врагове на народа“ и „предателите“, започнала през 1949 г. с процеса срещу Трайчо Костов. Както и в документ №12 от сборника и тази заповед на министъра е в резултат на обсъдената от Политбюро работа на МВР и ДС през ноември 1953 г. Министерската заповед до голяма степен се отнася за прочистването на агентурния апарат от „всекакви предатели, двойници и негодни сътрудници“. Обърнато е сериозно внимание на политическото възпитание на агентурата. Документът се състои от 17 страници и е подписан от министър Георги Цанков. Архивиран е във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 14 е строго поверителна заповед за „Работата с агентурата в органите на ДС и мерки за нейното подобряване“ от 13 януари 1957 г. Тя е резултат на промените в ръководството на БКП, оглаveno от Тодор Живков на Априлския пленум през 1956 г. и новите изисквания на партийното ръководство за подобряване дейността на ДС. Господстващата теза и по това време е, че агентурата е основно оръжие „в борбата на органите на ДС срещу враговете на народната власт“. Преформулирани са категориите агент, резидент и съдържател на явочна квартира. Разпореден е нов ред за утвърждаване на вербовки. Документът се състои от 17 страници и е подписан от министър Георги Цанков. Архивиран е във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 15 е строго секретна заповед № 227 на министъра на вътрешните работи за „Работата с агентурата в органите на ДС и мерки за нейното подобряване“ от 20 юни 1962 г. Тя е свързана с решенията на XXII конгрес на КПСС, на който съветският лидер Никита Хрущов разобличава Сталин и неговата диктатура, осъждайки култа към личността и поставя под контрол органите на съветската Държавна сигурност. В заповедта на министъра се преформулират задачите пред ДС и агентурния апарат, като новите насоки са свързани с активизиране на разузнаването и контраразузнаването срещу главния противник САЩ. Продължава критичният тон на висшето партийно ръководство по отношение на дейността на ДС. Документът се състои от 22 страници и е подписан от вътрешния министър Дико Диков. Архивиран е във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 16 е докладна записка на министъра на вътрешните работи Дико Диков до Политбюро на ЦК на БКП от 13 юли 1962 г., с която се предлага да бъде утвърдено „Положение на МВР и неговите органи по места“. Отбелязано е, че „Положението“ е изготвено със съдействието на ръководството на съветския КГБ. Документът се състои от 1 страница и носи подписа на министър Диков. Архивиран е като част към последвалото решение на Политбюро във фонд 1Б, опис 64 в Централния държавен архив. Опис 64 съдържа секретните „Б“ решения на Политбюро на ЦК на БКП и Секретариата на ЦК.

Документ № 17 е докладна записка на Иван Бъчваров, завеждащ отдел „Административни органи“ на ЦК на БКП, до Политбюро на ЦК на БКП от 16 ноември 1962 г. Докладната съдържа препоръка за приемането на предложения от министъра на вътрешните работи устройствен документ за МВР. Отбелязано е, че дотогава не е приеман такъв основен документ, уреждащ ролята и задачите на органите на МВР и ДС. Внасянето на подобни докладни записки във връзка с приемането на документи за дейността на

the bodies of the State Security and measures for its improvement“ of 8 December 1953. It is yet another archival document that shows the wave of mass persecution of „enemies of the people“ and „traitors“ that began in 1949 with the Traicho Kostov trial. Like Document № 12 in the collection of documents, the Minister's order is the result of the discussion of the work of the Ministry of Interior and the State Security by Politburo in November 1953. The ministerial order largely relates to cleansing the agents' apparatus from „all types of traitors, doubles and unfit collaborators“. Serious attention is paid to the political education of agents. The document consists of 17 pages and is signed by Georgi Tsankov, Minister of Interior. It is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 14 is a top-secret Order on „Working with the agents' network in the bodies of the State Security and measures for its improvement“ of 13 January 1957. It is a result of the changes in the leadership of the Communist Party, headed by Todor Zhivkov, at the April Plenum of 1956 and the new requirements of the Party leadership to improve the performance of the State Security. The dominant view at that time again was that the agents' network was a major weapon „in the fight of the State Security bodies against the enemies of the people's government“. New definitions of the categories agent, resident and host of a secret meeting facility were given. A new policy to approve recruitments was introduced. The document consists of 17 pages and is signed by Minister Georgi Tsankov. It is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 15 is a top-secret Order № 227 of the Minister of Interior on „Working with the agents' network in the bodies of the State Security and measures for its improvement“ of 20 June 1962. It is linked to the decisions of the XXII congress of the CPSU, when the Soviet leader Nikita Khrushchev denounced Stalin and his dictatorship, condemning the cult of personality, and placed the Security bodies under the control of the Soviet State. The order of the Minister is a new formulation of the tasks of the State Security and the agents' apparatus, the new guidelines being associated with activation of intelligence and counterintelligence against the main opponent – the USA. It is a continuation of the critical tone of the supreme party leadership towards the activities of the State Security. The document consists of 22 pages and is signed by Diko Dikov, Minister of Interior. It is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 16 is a memorandum of the Minister of Interior Diko Dikov to the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party of 13 July 1962, which proposes to approve „The Position of the Ministry of Interior and its local bodies“. The document notes that „The Position“ was made in cooperation with the leadership of the Soviet KGB. The document consists of 1 page and bears the signature of Minister Dikov. It was archived as part of a subsequent decision of Politburo in Fund 1B, List 64 in the Central State Archive. List 64 contains secret „B“ decisions of the Politburo of the Central Committee of the BCP and the Central Committee Secretariat.

Document № 17 is a memorandum of Ivan Bachvarov, head of the Administrative Authorities Department of the Central Committee of the BCP, to the Politburo of the Central Committee of the BCP of 16 November 1962. The memorandum contains recommendations for the adoption of a procedural document of the Ministry of Interior proposed by the Minister of Interior. It is noted that previously such a fundamental document governing the role and tasks of the Ministry of Interior and the State Security has not been adopted. Submission of such memoranda in connection with the adop-

ДС е задължителна част от процедурата, приета от Политбюро на ЦК на БКП. Документът се състои от 3 страници и е подписан от вносителя му. Той е част от архивната единица, включваща докладната на министър Диков и последвалото решение на Политбюро.

Документ № 18 е протокол „Б“ (секретен) № 10 от заседание на Политбюро на ЦК на БКП от 20 ноември 1962 г. и решението му, с което утвърждава „Основни положения за работата, правата и задълженията на МВР и неговите органи по места“. Важен момент от приемането на първия по рода си документ, контролиращ дейността на органите на МВР и ДС е, че той е одобрен в деня, в който първият секретар на БКП Тодор Живков поема правителството, след като си разчиства сметките с догавашния министър-председател Антон Югов, който е отстранен. Решението на Живков е незабавно след смяната на най-сериозния му по това време партен противник, като се има предвид, че докладната на министър Дико Диков, с която е предложен устройствения документ за МВР и ДС, е внесена за разглеждане в Политбюро 4 месеца по-рано, през юли 1962 г. По този начин Живков си гарантира контрола върху ДС. Документът се състои от 1 страница (решението на Политбюро), която е парафирана от Тодор Живков. Архивиран е във фонд 1Б на Централния държавен архив.

Документ № 19 е строго поверителни „Основни положения“ за работата, правата и задълженията на МВР на НРБ и неговите органи по места“. Първият по рода си устройствен документ за силовото министерство, който се отнася и за Държавна сигурност. В него като основна разпоредба е изведен принципът за непосредственото ръководство и контрол на МВР от страна на ЦК на БКП и Министерския съвет. По това време и двете институции се оглавяват от Тодор Живков. Документът се състои от 15 страници и е част от архивната единица, обединяваща документите по взетото партийно решение, архивирана във фонд 1Б на Централния държавен архив.

Документ № 20 е заверен препис от решение № 226 на Политбюро на ЦК на БКП от 6 август 1965 г. С него се правят няколко изменения на „Основните положения“ за МВР, приети през ноември 1962 г. Най-важното от тях е, че отпада забраната за вербуването на членове на БКП или тяхното разследване само след съгласуване със съответните партийни органи. Отбелязано е, че използването на партийни членове за агентурна работа „да става както всички останали граждани“. Политбюро обаче забранява привличането за агенти на служители от апарата на партията, на изборни партийни длъжности и на ръководни изборни длъжности в комсомола. Промяната е свързана с разкрития през март-април 1965 г. опит за военен преврат срещу Тодор Живков. Заговорниците в него са все членове на БКП, а лидерът им Иван Тодоров – Горуня е член на ЦК на БКП. Документът се състои от 1 страница и е архивиран във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 21 е строго секретна заповед I-62 на министъра на вътрешните работи от 7 януари 1963 г. за „Обявяване на структурни промени, извършени в органите на МВР“. Заповедта е следствие на решение на ЦК на БКП от ноември 1962 г. за подобряване и усъвършенстване дейността и органите на МВР. Структурните промени в ДС засягат преномерирането на военното разузнаване като управление III на ДС и на Управление „Безопасност и охрана“ като управление V на ДС. Двете остават под тази номерация до реструктурирането им в нови служби през февруари 1990 г. Документът се състои от

tion of documents on the activities of the State Security is a compulsory part of the procedure adopted by the Politburo of the Central Committee of the BCP. The document consists of 3 pages and is signed by the mover. It is part of the archival unit, which includes Minister Dikov's memorandum and the subsequent decision of the Politburo.

Document № 18 is Minutes „B“ (secret) № 10 of the meeting of the Politburo of the Central Committee of the BCP of 20 November 1962 and its decision, which approves „Basic positions for the work, rights and obligations of the Ministry of Interior and its local bodies“. An important moment of the adoption of the first ever document controlling the activities of the Ministry of Interior and State Security bodies is that it was approved on the day when the First Secretary of the BCP Todor Zhivkov took the government, having cleared the accounts with the previous Prime Minister Anton Yugov, who was removed from office. Zhivkov's decision was made immediately after the replacement of his most serious at the time party opponent, given that Minister Diko Dikov's memorandum, which proposed to adopt the procedural document of the Ministry of Interior and the State Security, was submitted for consideration in the Politburo 4 months earlier, in July 1962. Thus Zhivkov ensured his control of the State Security. The document consists of 1 page (the decision of the Politburo), which was endorsed by Todor Zhivkov. It is archived in Fund 1B in the Central State Archive.

Document № 19 is top-secret „Basic positions for the work, rights and obligations of the Ministry of Interior and its local bodies“. It is first of its kind document referring to the power ministry, which refers also to the State Security. Its fundamental provision contains the principle of direct leadership and control of the Ministry of Interior by the Central Committee of the BCP and the Council of Ministers. At that time Todor Zhivkov led the last two institutions. The document consists of 15 pages and is part of the archival unit, integrating the documents relating to the party decision taken, which was archived in Fund 1B in the Central State Archive.

Document № 20 a certified copy of Decision № 226 of the Politburo of the Central Committee of the BCP of 6 August 1965. It makes several amendments to the „Basic Positions“ referring to the Ministry of Interior adopted in November 1962. The most important of them is that the ban on recruiting members of the BCP or investigating them was lifted provided that consultation with the relevant party organs was held. It is noted that the use of party members as agents „should be like the use of all other citizens“. The Politburo, however, prohibits recruiting agents from among officials in the party apparatus, at elected party positions and at leading elected positions in the Komsomol. The amendment is related to revelations in March-April 1965 about the attempted military coup against Todor Zhivkov. All conspirators were members of the Communist Party and their leader Ivan Todorov – Gorunia was a member of the Central Committee of the BCP. The document consists of 1 page and is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 21 is a top-secret Order I-62 of the Minister of Interior of 7 January 1963 on „Announcement of the structural changes made to the Bodies of the Ministry of Interior“. The order is a result of the decision of the Central Committee of the BCP of November 1962 on developing and improving the activities and the bodies of the Ministry of Interior. The structural changes in the State Security are relating to the renumbering of the Military Intelligence as Directorate III of the State Security and of the Safety and Security Directorate as Directorate V of the State Security. The two Directorates remained under this numbering until their restructuring into new services in Febru-

2 страници и е подписан от вътрешния министър Дико Диков. Архивиран е във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 22 е заверен препис от протокол № 178 на Политбюро на ЦК на БКП от 6 юли 1965 г. и решението му за изваждане на Държавна сигурност от МВР и обособяването ѝ в Комитет за Държавна сигурност (КДС) към Министерския съвет. В решението Политбюро се мотивира, че това става, „за да се укрепи още повече Държавна сигурност и се подобри по-нататък работата на всички нейни поделения“. Истинската причина за отделянето на ДС към правителството обаче е разкритият по сигнал три месеца по-рано заговор за военен преврат срещу Тодор Живков от групата на Иван Тодоров – Горуня. Това е най-сериозният опит за свалянето на Живков от власт през цялото му управление и той като министър-председател вижда в създаването на КДС възможност за още по-пряк контрол на Държавна сигурност. Документът се състои от 4 страници и е архивиран във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 23 е заверен препис от разпореждане № 155 на Министерския съвет от 21 юли 1965 г., с което се одобрява проект-указ до Президиума на Народното събрание за отделяне на Държавна сигурност от МВР и създаването на КДС. Документът се състои от 3 страници и е архивиран във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 24 е заверен препис на указ на Президиума на Народното събрание за разделянето на МВР на министерство и КДС при Министерския съвет от 22 юли 1965 г. В указа е посочено, че разделянето се прави, „за да се засили общественото начало в дейността на МВР за опазване на социалистическия ред и за по-успешно предотвратяване на противообществените прояви“. Документът се състои от 1 страница и е архивиран във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 25 е заповед № I-507 на министъра на вътрешните работи и председателя на КДС при Министерския съвет от 26 юли 1965 г. С нея е обявено решението на Политбюро на ЦК на БКП за отделяне на ДС от МВР. Документът се състои от 4 страници и е подписан от министър Дико Диков и от председателя на КДС Ангел Солаков. Архивиран е във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 26 е строго секретна заповед № 6304 на министъра на вътрешните работи от 1 декември 1969 г. за структурни промени в МВР. Тя е в резултат на утвърдено от Тодор Живков предложение за приетите структурни и организационни промени. Със заповедта Първо и Второ управления на ДС са издигнати в главни управления. В структурата на ДС те са единствените, които получават такъв статут по подобие на съветския КГБ и го запазват до закриването им като управления на ДС през февруари 1990 г. Документът се състои от 3 страници и е подписан от вътрешния министър Ангел Солаков. Архивиран е във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 27 е строго поверителна заповед № 228 на министъра на вътрешните работи за „Ред за утвърждаване на агентурно-оперативните мероприятия в Управление I – ДС“ от 20 октомври 1952 г. Това е първият документ, свързан с разузнаването, включен в сборника. Дава представа за правомощията и реда за извършване на вербовки в I-во управление на ДС и на организирането на мероприятия и оперативни комбинации зад граница. Заповедта се състои се от 4 страници и е подписана от вътрешния министър Ге-

ary 1990. The document consists of 2 pages and is signed by Diko Dikov, Minister of Interior. It is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 22 is a certified copy of Minutes № 178 of the Politburo of the Central Committee of the BCP of 6 July 1965 and its decision to withdraw the State Security from the Ministry of Interior and transform it into the State Security Committee (SSC) with the Council of Ministers. The decision sets out the Politburo's motivation, which is to „further strengthen the State Security and improve the work of all its sub-units“. The real reason for the separation of the State Security and its transfer to the Government, however, is the plot for a military coup against Todor Zhivkov organised by the group of Ivan Todorov – Gorunia which came to light by a signal three months earlier. This is the most serious attempt to overthrow Zhivkov from power throughout his rule and he as Prime Minister sees the creation of the State Security Commission as a possibility for a more direct control over the State Security. The document consists of 4 pages and is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 23 is a certified copy of Order № 155 of the Council of Ministers of 21 July 1965 which approved a draft decree forwarded to the Presidium of the National Assembly concerning the separation of the State Security from the Ministry of Interior and the establishment of the State Security Committee. The document consists of 3 pages and is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 24 is a certified copy of Decree of the Presidium of the National Assembly on the division of the Ministry of Interior into a Ministry and a State Security Committee with the Council of Ministers of 22 July 1965. The Decree states that the division is made „to strengthen the public principle in the activities of the Ministry of Interior so as to protect the socialist order and counteract effectively anti-social activities“. The document consists of 1 page and is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 25 is Order № I-507 of the Minister of Interior and Chairman of the State Security Committee with the Council of Ministers of 26 July 1965. It announces the decision of the Politburo of the Central Committee of the BCP on the separation of the State Security from the Ministry of Interior. The document consists of 4 pages and is signed by Minister Diko Dikov and by Angel Solakov, Chairman of the State Security Committee. It is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 26 is a top-secret Order № 6304 of the Minister of Interior of 1 December 1969 on structural changes within the Ministry of Interior. It is a result of the adopted proposal for the structural and organizational changes, which was approved by Todor Zhivkov. Under this order the First and Second Directorates of the State Security are promoted to General Directorates. In the structure of the State Security they were the only ones that had received such a status similar to that of the Soviet KGB and maintained it until they were closed down as Directorates of the State Security in February 1990. The document consists of 3 pages and is signed by Angel Solakov, Minister of Interior. It is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 27 is a top-secret Order № 228 of the Minister of Interior on „Procedures for approval of agents' operative activities in Directorate I – State Security“ of 20 October 1952. This is the first document relating to the intelligence, which is included in the collection of documents. It gives an idea of the powers and procedures for conducting recruiting activities

орги Цанков. Архивирана е във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 28 е строго секретен доклад на министъра на вътрешните работи Димитър Стоянов до Политбюро на ЦК на БКП от 31 май 1973 г., с който се обосновава необходимостта от приемането на ново „Положение за работата на Разузнавателното управление при МВР“. Министърът подчертава, че документът е съгласуван с КГБ. Новото „Положение“ заменя предишното от 1963 г., по което разузнаването е работило дотогава. Документът се състои от 3 страници и е архивиран във фонд 9 от архива на Националната разузнавателна служба (НРС).

Документ № 29 е докладна записка от завеждащия отдел „Военен“ на ЦК на БКП ген. Велко Палин до Политбюро на ЦК на БКП от 15 юни 1973 г., с която е представено за одобрение „Положението“ за работата на разузнаването. Документът се състои от 3 страници и е архивиран във фонд 9 от архива на НРС.

Документ № 30 е решение „Б“ № 8 на Политбюро на ЦК на БКП от 24 юли 1973 г., с което се одобрява строго секретно „Положение за работата на Разузнавателното управление при МВР“ и самото „Положение“. То е устройственият документ за Първо главно управление на ДС, по което разузнаването работи до февруари 1990 г., когато е преименувано в Национална разузнавателна служба. Документът се състои от 21 страници, като първата е подписана от Тодор Живков. Архивиран е във фонд 9 от архива на НРС. Оригиналът се съхранява във фонд 1Б, опис 64 на Централния държавен архив.

Документ № 31 е строго секретна Инструкция за оперативния отчет на Първо главно управление на ДС от 21 ноември 1976 г. ПГУ е единственото управление в системата на ДС, което има такава самостоятелна инструкция за оперативния отчет, както и самостоятелен архив и картотеки. Съдържа 18 раздела с най-подробни инструкции за начина и реда на водене на оперативните дела, видовете разработки, изискванията за съхранението и архивирането им, както и организацията на справочния апарат. Оперативният отчет в ПГУ се ръководи по инструкцията в продължение на 24 години, до февруари 1990 г., когато основните структури на ДС са закрити. Документът се състои от 45 страници. Последната е подписана от началника на ПГУ ген. Васил Коцев, а първата е парафирана от министъра на вътрешните работи ген. Димитър Стоянов. Инструкцията е архивирана във фонд 9 на архива на НРС.

Документ № 32 е предложение на министъра на вътрешните работи Георги Цанков до Политбюро на ЦК на БКП от 11 април 1952 г. за „Някои структурни промени в ДС“. Документът засяга обединяването на няколко отдела, чиито функции се дублират и създаването на II-ро управление на ДС – контраразузнаването. Посочен е и шатът на новото контраразузнавателното управление на ДС (426 души). Документът е ценен, защото разкрива по какъв начин е положена основата на II-ро управление, което през 1969 г. е издигнато в едно от двете главни управления в структурата на ДС. За разлика от повечето управления на ДС, за които в Централния държавен архив са запазени решения на Политбюро или Секретариата на ЦК, свързани с дейността им, за контраразузнаването липсват подобни документи. Предложението се състои от 4 страници и е подписано от министъра Георги Цанков. Върху първата му страница стои резолюцията на Вълко Червенков „Съгласен“, разписана на 11 април

in Directorate I of the State Security and organizing intelligence activities and combinations thereof abroad. The Order consists of 4 pages and is signed by Georgi Tsankov, Minister of Interior. It is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 28 is a top-secret report of Dimitar Stoyanov, Minister of Interior, to the Politburo of the Central Committee of the BCP of 31 May 1973, which justifies the need for adoption of a new „Position on the work of the Intelligence Directorate in the Ministry of Interior“. The Minister points out that the document is agreed with the KGB. The new „Position“ replaces the previous one of 1963, which underlay intelligence operations by that time. The document consists of 3 pages and is archived in Fund 9 of the archives of the National Intelligence Service (NIS).

Document № 29 is a memorandum by General Velko Palin, Chief of the Military Department of the Central Committee of the BCP, to the Politburo of the Central Committee of the BCP of 15 June 1973, which submits for approval the „Position“ on intelligence operations. The document consists of 3 pages and is archived in Fund 9 of the archives of the National Intelligence Service (NIS).

Document № 30 is Decision „B“ № 8 of the Politburo of the Central Committee of the BCP of 24 July 1973, approving the top-secret new „Position on the work of the Intelligence Directorate with the Ministry of Interior“ and the „Position“ itself. It is a procedural document concerning the First Main Directorate of the State Security, which underlay the intelligence operations until February 1990 when it was renamed the National Intelligence Service. The document consists of 21 pages, the first one being signed by Todor Zhivkov. It is archived in Fund 9 of the archives of the NIS. The original is kept in Fund 1B, List 64 of the Central State Archive.

Document № 31 is a top-secret Instruction for the operating reporting of the First Main Directorate (FMD) of the State Security of 21 November 1976. The FMD is the only Directorate in the system of the State Security, which has an individual instruction for the operating reporting as well as its own archives and card indexes. It contains 18 sections with detailed instructions regarding the methods and procedures for conducting operational matters, types of developments, requirements for their storage and archiving, and organization of the reference apparatus. The operating reporting in the FMD had been guided by the Instruction for 24 years until February 1990 when the main structures of the State Security were closed. The document consists of 45 pages. The last page is signed by General Vasil Kotsev, head of the FMD, and the first page is initialled by General Dimitar Stoyanov, Minister of Interior. The Instruction is archived in Fund 9 of the archives of the NIS.

Document № 32 is a proposal by Georgi Tsankov, Minister of Interior to the Politburo of the Central Committee of the BCP of 11 April 1952 for „Some structural changes in the State Security“. The document concerns the integration of several departments whose functions overlap and the establishment of the Second Directorate of the State Security – the counterintelligence. It fixes the staff of the new Counterintelligence Directorate (426 persons). The document is valuable as it reveals how the foundation of the Second Directorate was laid, which in 1969 was raised in one of the two main directorates in the structure of the State Security. Unlike most of the State Security Directorates, for which decisions of the Politburo or the Secretariat of the Central Committee relating to their activities have been preserved in the Central State Archive, no such documents exist for the counterintelligence. The proposal consists of 4 pages and is signed by Minister Georgi Tsankov. On its first page there is a resolution by Valko Chervenkov „Agreed“ dated 11 April 1952. The docu-

1952 г. Документът е архивиран във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 33 е строго секретен доклад на министъра на вътрешните работи Дико Диков до Политбюро на ЦК на БКП относно „Утвърждаване на положение за органите на военното контраразузнаване при МВР“ от 25 юли 1962 г. Съдържа мотивите за приемането на устройствен документ за военното контраразузнаване (ВКР). Състои се от 3 страници и е подписан от министър Дико Диков. Архивиран е във фонд 1Б на Централния държавен архив и е част от архивната единица, свързана с документите по взетото решение от Политбюро.

Документ № 34 е докладна записка на завеждащия отдел „Административни органи“ на ЦК на БКП Иван Бъчваров до Секретариата на ЦК на БКП с мотивите за необходимостта от одобряване на „Положение“ за ВКР от 22 ноември 1962 г. Състои се от 2 страници и е подписан от вносителя. Документът е част от архивната единица, обединяваща материалите по взетото решение от Секретариата и е архивиран във фонд 1Б на Централния държавен архив.

Документ № 35 е решение „Б“ № 6 на Секретариата на ЦК на БКП от 18 юли 1963 г., с което е одобрено строго секретното „Положение“ за органите на ВКР, както и самото „Положение“. Съдържа задачите на ВКР, правата и задълженията на неговите органи. Секретариатът на ЦК на БКП приема, че ВКР при ДС „се явява политически държавен орган на МВР, който осъществява задачите, поставени от ЦК на БКП и правителството на НРБ“. Документът се състои от 12 страници и е архивиран във фонд 1Б на Централния държавен архив.

Документ № 36 е строго секретна докладна записка от министъра на вътрешните работи Димитър Стоянов до Секретариата на ЦК на БКП за „Създаване на самостоятелно управление на ДС за контраразузнавателно обслужване на икономиката“ от 1986 г. На практика министърът мотивира необходимостта създаденото през 1982 г. в системата на Второ главно управление на ДС специализирано управление за обслужването на икономиката да бъде изведено като самостоятелно управление в Държавна сигурност. То става Четвърто управление на ДС на мястото на дотогавашното техническо управление. Документът се състои от 6 страници и е подписан от вносителя. Архивиран е във фонд 1Б на Централния държавен архив.

Документ № 37 е решение „Б“ № 1 на Секретариата на ЦК на БКП от 16 януари 1986 г., с което е дадено съгласие за създаване самостоятелно управление на ДС за контраразузнавателно обслужване на икономиката. В решението са изброени основните насоки в дейността на новото управление. Документът се състои от 3 страници и е архивиран във фонд 1Б на Централния държавен архив.

Документ № 38 е строго поверителна заповед b162 на министъра на вътрешните работи относно „Мерките за подобряване на работата на Управление „Безопасност и Охрана при ДС“ (УБО) от 7 юни 1952 г. Документът е характерен за началото на 50-те години и управлението на Вълко Червенков. Съдържа политически постановки за култа към личността като тази, че всички служители на управлението трябва да бъдат възпитавани „в дух на безгранична вяроност към своя народ, БКП, народното правителство и лично към другаря ЧЕРВЕНКОВ, Съветския съюз и Великия СТАЛИН“. Заповедта, подписана от министър Георги Цанков се отнася и до приемането на нова инструкция за работата на УБО. Документът се съ-

ment is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 33 is a top-secret report of Diko Dikov, Minister of Interior, to the Politburo of the Central Committee of the BCP on the „Establishment of the position of military counterintelligence bodies in the Ministry of Interior“ of 25 July 1962. It contains the reasons for the adoption of the procedural document concerning military counterintelligence (MCI). It consists of 3 pages and is signed by Minister Diko Dikov. It is archived in Fund 1B of the Central State Archive and is part of the archival unit containing the documents relating to the decision of the Politburo.

Document № 34 is a memorandum by Ivan Bachvarov, Head of Administrative Authorities Department of the Central Committee of the BCP, to the Secretariat of the Central Committee of the BCP containing the reasons for the need for approval of the „Position“ on the MCI of 22 November 1962. It consists of 2 pages and is signed by the mover. The document is a part of the archival unit, incorporating the materials relating to the decision taken by the Secretariat and is archived in Fund 1B of the Central State Archive.

Document № 35 is Decision „B“ № 6 of the Secretariat of the Central Committee of the BCP of 18 July 1963, which approves the top-secret „Position“ regarding the bodies of the MCI, and the „Position“ itself. It contains the tasks of the MCI and the rights and obligations of its organs. The Secretariat of the Central Committee of the BCP considers that under the State Security the MCI „is a political and public body of the Ministry of Interior, which carries out the tasks set by the Central Committee of the BCP and the Government of the People’s Republic of Bulgaria. The document consists of 12 pages and is archived in Fund 1B of the Central State Archive.

Document № 36 is a top-secret memorandum by Dimitar Stoyanov, Minister of Interior, to the Secretariat of the Central Committee of the BCP on the „Establishment of an independent directorate in the State Security to provide counterintelligence services to the economy“ of 1986. In practice the Minister justifies the need for transforming the special directorate, established in 1982 within the system of the Second Main Directorate of the State Security for providing services to the economy, into an independent unit of the State Security. It became the Fourth Directorate of the State Security and replaced the previous technical directorate. The document consists of 6 pages and is signed by the mover. It is archived in Fund 1B of the Central State Archive.

Document № 37 is Decision „B“ № 1 of the Secretariat of the Central Committee of the BCP of 16 January 1986, which approves the establishment of an independent directorate in the State Security to provide counterintelligence services to the economy. The decision particularizes the basic directions in the activities of the new directorate. The document consists of 3 pages and is archived in Fund 1B of the Central State Archive.

Document № 38 is a top-secret Order № 162 of the Minister of Interior on the „Measures for improving the performance of the Safety and Security Directorate in the State Security“ (UBO) of 7 June 1952. The document is typical of the early 50’s and Valko Chervenkov’s rule. It contains political statements relating to the personality cult such as the one that all staff members of the Directorate must be educated in the spirit of boundless loyalty to the people, the BCP, the People’s Government and personally to Comrade CHERVENKOV, the Soviet Union and the Great STALIN“. The order signed by Minister Georgi Tsankov applies also to

тои от 4 страници и е архивиран във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР. От резолюцията на първата страница става ясно, че заповедта е отменена през 1964 г.

Документ № 39 е строго секретна Инструкция за работата на Управление „Безопасност и охрана“. Описана е агентурната дейност на УБО, видовете охрана, които извършва на висшия партиен ешалон, неговото транспортното обезпечаване, мерките при масови мероприятия и други дейности. Състои се от 18 страници и е подписана от вътрешния министър Георги Цанков. Документът е архивиран във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 40 е строго секретно от особена важност разпореждане № 80 на Министерския съвет от 29 януари 1963 г. за преминаването на УБО към Министерския съвет и уреждането на някои въпроси, свързани с дейността му. С документа УБО преминава на пряк контрол на правителството, оглавявано от Тодор Живков. Най-многочисленото управление в ДС винаги е съпътствало Живков по време на неговото управление и министерското разпореждане е показателно в това отношение. По-късно, когато през 1971 г. е създаден Държавния съвет и Живков е избран за негов председател УБО преминава под контрола на новия държавен орган. Документът е заверен от канцеларията на Министерския съвет и се състои от 4 страници. Архивиран е във фонд 1 „Секретариат“ на архива на МВР.

Документ № 41 е решение „Б“ № 9 на Секретариата на ЦК на БКП от 18 ноември 1967 г., с което се дава съгласие за създаване на управление VI в КДС „за борба срещу идеологическата диверсия, контрареволуционните, националистическите и други противодържавни прояви в страната“. Създаването на VI-то управление на ДС, придобило публичност след промените като политическата полиция, е в изпълнение на спуснатите през 1966 г. от висшето партийно ръководство задачи за ограничаване на западното влияние в България във всички сфери, което управлението на Живков и ДС възприемат като идеологическа диверсия. Към решението е приложено и предложението на председателя на КДС Ангел Солаков за назначаването на началник на новото управление. Документът се състои от 3 страници, като върху първата (решението) стои подписа на Тодор Живков. Архивиран е във фонд 1Б на Централния държавен архив.

Документ № 42 е секретен доклад на министъра на вътрешните работи Димитър Стоянов до Политбюро на ЦК на БКП от 2 април 1973 г. за приемането на Указ за Държавна сигурност. Това е най-висшият нормативен акт за ДС, приеман по времето на комунизма. С документа се регламентират правата и задълженията на служителите на ДС. Секретният доклад се състои от 3 страници и е подписан от вносителя. Архивиран е във фонд 1Б на Централния държавен архив като част от архивната единица, обединяваща материалите по взетото партийно решение.

Документ № 43 е строго секретна докладна записка от завеждащия отдел „Военен“ на ЦК на БКП ген. Велко Палин до Политбюро, с която се подкрепя предложението на министъра на вътрешните работи за одобряване на Указ за Държавна сигурност. Ген. Палин посочва, че в документа „широко е приложен опитът на Комитета за държавна сигурност при Министерския съвет на СССР“. Докладната се състои от 1 страница и е архивирана във фонд 1Б на Централния държавен архив като част от архивната единица, обединяваща документите по взетото партийно решение.

the adoption of a new instruction for the work of UBO. The document consists of 4 pages and is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior. From the resolution on the first page it is clear that the order was revoked in 1964

Document № 39 is a top-secret instruction for the work of the Safety and Security Directorate (UBO). It describes the activities of UBO's agents, types of security services, provided to the senior party echelon, provision of transport and the measures at time of public events and other activities. It consists of 18 pages and is signed by Georgi Tsankov, Minister of Interior. The document is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 40 is the top-secret and extremely important Decree № 80 of the Council of Ministers of 29 January 1963 for the transfer of UBO to the Council of Ministers and the settlement of certain matters relating to its activities. Pursuant to this Document, UBO goes directly under the control of the Government, headed by Todor Zhivkov. The most numerous directorate of the State Security always accompanied Zhivkov during his administration and the ministerial decree is indicative in this respect. Later, when in 1971 the State Council was established and Zhivkov was its elected Chairman, UBO was transferred under the control of the new state authority. The document is endorsed by the Office of the Council of Ministers and consists of 4 pages. It is archived in Fund 1 „Secretariat“ in the archives of the Ministry of Interior.

Document № 41 is Decision „B“ № 9 of the Secretariat of the Central Committee of the BCP of 18 November 1967, which gives the Secretariat's consent to the establishment of Directorate VI in the State Security Committee „for combating ideological diversion, counterrevolutionary, nationalist and other anti-government activities in the country“. The establishment of Directorate VI in the State Security Committee, which gained publicity after the changes as „the political police“, is implementing the tasks set by the supreme party leadership in 1966 to restrict the Western influence, perceived by Zhivkov and the State Security, in all walks of life in Bulgaria, as ideological diversion. Attached to the decision is the proposal of Angel Solakov, President of the State Security Committee, for appointing a head of the new directorate. The document consists of 3 pages, and the first page (the decision) bears the signature of Todor Zhivkov. It is archived in Fund 1B of the Central State Archive.

Document № 42 is a secret report by the Interior Minister Dimitar Stoyanov to the Politburo of the Central Committee of the BCP of 2 April 1973 on the adoption of the Decree on State Security. This is the highest legal act relating to the State Security, adopted at the time of communism. The document regulates the rights and obligations of the State Security staff members. The secret report consists of 3 pages and is signed by the mover. It is archived in Fund 1B of the Central State Archive as part of the archival unit, incorporating the materials relating to the decision taken by the BCP.

Document № 43 is a top-secret memorandum by General Velko Palin, head of the Military Department of the Central Committee of the BCP, to the Politburo, which supports the proposal of the Minister of Interior for approval of the State Security Decree. General Palin states that in the document „the experience of the Committee for State Security with the Council of Ministers of the USSR is broadly applied“. The memorandum consists of 1 page and is archived in Fund 1B of the Central State Archive as part of an archival unit, incorporating the materials relating to the decision taken by the BCP.

Документ № 44 е решение „Б“ № 4 на Политбюро на ЦК на БКП от 3 април 1974 г., с което се одобрява приемането на „Основни положения на указ за Държавна сигурност“. Върху решението стоят подписите на членовете на Политбюро, като на първо място е този на Тодор Живков. Решението е архивирано във фонд 1Б на Централния държавен архив.

Документ № 45 е „Основни положения на указ за Държавна сигурност“. Върху тях е поставен гриф „Секретно“. Указът е устройственият документ, по който ДС работи до закриване на структурите ѝ през февруари 1990 г. В него е узаконена пряката подчиненост на ДС на Тодор Живков с формулировката, че „Държавна сигурност осъществява своята дейност под ръководството и контрола на Централния комитет на БКП, респективно на Политбюро и първия секретар на ЦК на БКП“. „Основните положения за указ на ДС“ се състоят от 8 страници, секретният проект за указ за ДС е от 12 страници. Архивирани са във фонд 1Б на Централния държавен архив.

Документ № 46 е строго секретна Инструкция за оперативния отчет на Държавна сигурност № I-20 от 20 януари 1978 г. Това е основният и най-важен документ, по който ДС изпълнява оперативните задачи, води различните видове дела, оформянето им и съхраняването им в архива, ползването на оперативно-справочните картотеки и не на последно място за дава правата и задължения на ръководния състав на ДС по образуване и приключване на делата. Документът е действащ до разформироването на Държавна сигурност през февруари 1990 г. Инструкцията е издадена като наръчник и се състои от 60 страници.

Document № 44 is Decision „B“ № 4 of the Politburo of the Central Committee of the BCP of 3 April 1974, approving the adoption of the Basic Positions of the Decree on State Security“. The decision bears the signatures of Politburo members, and in the first place is that of Todor Zhivkov. The decision is archived in Fund 1B of the Central State Archive.

Document № 45 is Basic Positions of the Decree on State Security“. It is marked „Secret“. The Decree is a procedural document, which underlay the State Security operations until the closure of its structures in February 1990. It legalizes the direct subordination of the State Security to Todor Zhivkov by the statement that „The State Security carries out its activities under the guidance and supervision of the Central Committee of the BCP, respectively of the Politburo and the First Secretary of the Central Committee of the BCP“. The Basic Positions of the Decree on State Security consist of 8 pages and the secret draft-decree on the State Security consists of 12 pages. They are archived in Fund 1B of the Central State Archive.

Document № 46 is a top-secret Instruction for the operating reporting of the State Security № I-20 of 20 January 1978. This is the main and most important document for the implementation of the State Security operational tasks, for conducting various types of law suits, their shaping and storing in the archive, for using the operational and reference card indexes and last but not least for setting the rights and obligations of the leadership of the State Security in the filing and finalising of cases. The document was valid until disbanding of the State Security in February 1990. The Instruction is published in the form of a Manual and consists of 60 pages. The Ministry of Interior has delivered a copy thereof to the Files Committee without any data about the document being entered in the relevant archival fund.

Държавна сигурност – структура и основни документи

Документален сборник

П ъ р в о и з д а н и е

Предпечатна подготовка: МТ-студио

Художник: Михаил ТАНЕВ

Формат 1/8 от 64/90

Обем 63.5 п.к.

Тираж 500 бр.

Печат: „Мултипринт“ ООД